
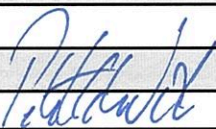

Finanstilsynet
Århusgade 110
2100 København Ø

Sammenskrivning af det anmeldte det tekniske grundlag m.v. for livsforsikringsvirksomhed

I henhold til § 2, stk. 8, jf. § 2, stk. 9, i bekendtgørelse om anmeldelse af det tekniske grundlag m.v. for livsforsikringsvirksomhed skal livsforsikringsselskabet hvert år inden udgangen af juni indsende en sammenskrivning af selskabets samlede gældende anmeldte tekniske grundlag m.v. for livsforsikringsvirksomhed til Finanstilsynet. Det sammenskrevne tekniske grundlag m.v. for livsforsikringsvirksomhed skal inkludere alle anmeldelser af det tekniske grundlag m.v. for livsforsikringsvirksomhed, der i henhold til § 20, stk. 1, i lov om finansiel virksomhed er indsendt til Finanstilsynet inden udgangen af det foregående år. Det sammenskrevne tekniske grundlag m.v. for livsforsikringsvirksomhed må ikke indeholde tidligere anmeldte regler og satser, der ikke længere er gældende ved udgangen af det foregående år. Ved livsforsikringsselskaber forstås: livsforsikringsaktieselskaber, tværgående pensionskasser og filialer af udenlandske selskaber, der har tilladelse til at drive livsforsikringsvirksomhed efter § 11 i lov om finansiel virksomhed.

Brevdato
29. juni 2018
Livsforsikringsselskabets navn
PFA Pension
Offentlig tilgængelighed
Det sammenskrevne samlede anmeldte tekniske grundlag m.v. for livsforsikringsvirksomhed er offentlig tilgængeligt, medmindre livsforsikringsselskabet hér angiver, at grundlaget m.v. indeholder dele, der i henhold til bekendtgørelsens § 5, stk. 2, ikke er offentlig tilgængelige, og tillige indsender et ekstra eksemplar af det sammenskrevne tekniske grundlag m.v. for livsforsikringsvirksomhed til Finanstilsynet, hvor disse dele er udeladt, jf. bekendtgørelsens § 2, stk. 9,
Sammenskrevet gældende anmeldt teknisk grundlag m.v. for livsforsikringsvirksomhed
Livsforsikringsselskabet skal angive en sammenskrivning af det samlede anmeldte tekniske grundlag m.v. for livsforsikringsvirksomhed, jf. bekendtgørelsens § 2, stk. 8 og 9.
Vedlagt
Navn
Angivelse af navn
Allan Polack
Dato og underskrift
29. juni 2018
Navn
Angivelse af navn
Peter Holm Nielsen
Dato og underskrift
29. juni 2018
Navn
Angivelse af navn
Dato og underskrift

Teknisk grundlag for PFA Pension

1 GRUNDLAGET FOR BEREGNING AF FORSIKRINGSPRÆMIERNE OG LIVSFORSIKRINGSHENSÆTTELSENE

19

1.1. BEREGNINGSGRUNDLAGET	19
1.1.1 RISIKOELEMENTER	19
1.1.2 RENTE	19
1.1.2.1 Teknisk rente	19
1.1.2.2 Omregningsrente	19
1.1.2.3 Sikkerhedstillæg	19
1.1.2.4 Opgørelsesrente	19
1.1.3 NETTOGRUNDLAG	19
1.1.3.1 Nettopassiv	19
1.1.3.2 Præmiebetalingsrente	19
1.1.3.3 Kontinuert nettopræmie	19
1.1.3.4 Nettoindskud	20
1.1.3.5 Nettoreserve	20
1.1.3.6 Generelle begrænsninger	20
1.1.4 BRUTTOGRUNDLAG	20
1.1.4.1 Præmie og indskud	20
1.1.4.2 Bruttopræmie og bruttoindskud	20
1.1.4.3 Fripolice	21
1.1.4.4 Tilbagekøb.	21
1.1.5 NETTOPASSIVER FOR ETLIVSFORSIKRINGER	22
1.1.5.1 Nettopassiv for etlivsforsikringer uden invaliditetsydelse	22
1.1.5.2 Nettopassiv for etlivsforsikringer med invaliditetsydelse	23
1.1.5.3 Sammenhængen mellem 1.1.5.1. og 1.1.5.2.	23
1.1.5.4 Generelle begrænsninger	24
1.1.6 NETTOPASSIVER FOR TOLIVSFORSIKRINGER	24
1.1.6.1 Nettopassiv for tolivsforsikringer uden invaliditetsydelse	24
1.1.6.2 Nettopassiv for tolivsforsikringer med invaliditetsydelse	24
1.1.6.3 Sammenhængen mellem 1.1.6.1. og 1.1.6.2.	26
1.1.6.4 Generelle begrænsninger	26
1.1.7 BETALINGSRENTE	27
1.1.7.1 Præmiebetalingsrente for etlivsforsikringer uden præmiefritagelse ved invaliditet	27
1.1.7.2 Præmiebetalingsrente for etlivsforsikringer med præmiefritagelse ved invaliditet	27
1.1.7.3 Præmiebetalingsrente for tolivsforsikringer uden præmiefritagelse ved invaliditet	27
1.1.7.4 Præmiebetalingsrente for tolivsforsikringer med præmiefritagelse ved x_1 's invaliditet	27
1.1.7.5 Supplerende præmiefritagelse	27
1.1.7.6 Præmiebetalingsrente for forsikring uden personrisiko	27
1.1.8 BESTEMMELSER VEDRØRENDE KOLLEKTIVE FORSIKRINGER	28
1.1.8.1 Kollektiv ordning	28
1.1.8.2 Bestemmelser vedrørende størrelsen af de enkelte kollektive ydelser og aldersgrænser for disse	28
1.1.8.3 Beregningsregler vedrørende de enkelte kollektive ydelser	30
1.1.9 TILLADTE GRUNDFORMER	31
1.1.9.1 Invalidesum	53

1.1.10	FORSIKRINGER MED FORHØJET DØDSRISIKO OG/ELLER FORHØJET INVALIDITETSRISIKO	53
1.1.11	TILLADTE FORSIKRINGSFORMER	53
1.1.11.1	Forsikringsydelser	53
1.1.11.2	Maksimum for risiko	54
1.1.11.3	Minimum for risiko	54
1.1.12	BEMÆRKNINGER TIL GRUNDLAGET	54
1.1.13	FORMLER	58
1.1.13.1	Integrationsformler	58
1.1.13.2	Nøjagtighed og afrundning	59
1.1.13.3	Etlivsstørrelser	60
1.1.13.4	Tolivsstørrelser	61
1.1.13.5	Kollektive elementer	62
1.1.13.6	Annuiteter	64
1.2	BEREGNINGSGRUNDLAGET G82 5%	66
1.2.1	RISIKOELEMENTER	66
1.2.1.1	Aldersberegning	66
1.2.1.2	Normal dødelighed	66
1.2.1.3	Normal invaliditet	66
1.2.1.4	Kollektive ægtefællepensioner	67
1.2.1.5	Kollektive børnerenter	68
1.2.2	RENTE	68
1.2.2.1	Teknisk rente	68
1.2.2.2	Omregningsrente	68
1.2.2.3	Sikkerhedstillæg	69
1.2.2.4	Opgørelsesrente	69
1.2.3	NETTOGRUNDLAG	69
1.2.4	BRUTTOGRUNDLAG	69
1.2.5	NETTOPASSIVER FOR ETLIVSFORSIKRINGER	69
1.2.6	NETTOPASSIVER FOR TOLIVSFORSIKRINGER	69
1.2.7	PRÆMIEBETALINGSRENTE	69
1.2.8	BESTEMMELSER VEDRØRENDE KOLLEKTIVE FORSIKRINGER	70
1.2.9	TILLADTE GRUNDFORMER	70
1.2.10	FORSIKRINGER MED FORHØJET DØDSRISIKO OG/ELLER FORHØJET INVALIDITETSRISIKO	70
1.2.10.1	Forhøjet dødsrisiko	70
1.2.10.2	Forhøjet invaliditetsrisiko	71
1.2.11	TILLADTE FORSIKRINGSFORMER	72
1.2.11.4	Omregning af ydelser til højt forrentet grundlag	72
1.2.11.5	Regler for specielle forsikringer tegnet mod indskud	72
1.2.12	BEMÆRKNINGER TIL GRUNDLAGET	73
1.2.13	FORMLER	75
1.3	BEREGNINGSGRUNDLAGET G82 3%	76
1.3.1	RISIKOELEMENTER	76
1.3.2	RENTE	76
1.3.2.1	Teknisk rente	76
1.3.2.2	Sikkerhedstillæg	76
1.3.2.3	Opgørelsesrente	76
1.3.3	NETTOGRUNDLAG	76
1.3.4	BRUTTOGRUNDLAG	76
1.3.5	NETTOPASSIVER FOR ETLIVSFORSIKRINGER	76
1.3.6	NETTOPASSIVER FOR TOLIVSFORSIKRINGER	76
1.3.7	PRÆMIEBETALINGSRENTE	76
1.3.8	BESTEMMELSER VEDRØRENDE KOLLEKTIVE FORSIKRINGER	76
1.3.9	TILLADTE GRUNDFORMER	76

1.3.10	FORSIKRINGER MED FORHØJET DØDSRISIKO OG/ELLER FORHØJET INVALIDITETSRISIKO	76
1.3.11	TILLADTE FORSIKRINGSFORMER	76
1.3.12	BEMÆRKNINGER TIL GRUNDLAGET	77
1.3.13	FORMLER	77
1.4	BEREGNINGSGRUNDLAGET G82 2%	78
1.4.1	RISIKOELEMENTER	78
1.4.2	RENTE	78
1.4.2.1	Teknisk rente	78
1.4.2.3	Sikkerhedstillæg	78
1.4.2.4	Opgørelsesrente	78
1.4.3	NETTOGRUNDLAG	78
1.4.4	BRUTTOGRUNDLAG	78
1.4.5	NETTOPASSIVER FOR ETLIVSFORSIKRINGER	78
1.4.6	NETTOPASSIVER FOR TOLIVSFORSIKRINGER	79
1.4.7	PRÆMIEBETALINGSRENTE	79
1.4.8	BESTEMMELSER VEDRØRENDE KOLLEKTIVE FORSIKRINGER	79
1.4.9	TILLADTE GRUNDFORMER	79
1.4.10	FORSIKRINGER MED FORHØJET DØDSRISIKO OG/ELLER FORHØJET INVALIDITETSRISIKO	79
1.4.11	TILLADTE FORSIKRINGSFORMER	79
1.4.12	BEMÆRKNINGER TIL GRUNDLAGET	79
1.4.13	FORMLER	79
1.5	BEREGNINGSGRUNDLAGET UNI98 2%	80
1.5.1	RISIKOELEMENTER	81
1.5.1.1	Aldersberegning	81
1.5.1.2	Normal dødelighed	81
1.5.1.3	Normal invaliditet	81
1.5.1.4	Kollektive ægtefællepensioner	82
1.5.1.5	Kollektive børnerenter	82
1.5.2	RENTE	82
1.5.2.1	Teknisk rente	82
1.5.2.3	Sikkerhedstillæg	82
1.5.2.4	Opgørelsesrente	83
1.5.3	NETTOGRUNDLAG	83
1.5.4	BRUTTOGRUNDLAG	83
1.5.5	NETTOPASSIVER FOR ETLIVSFORSIKRINGER	83
1.5.6	NETTOPASSIVER FOR TOLIVSFORSIKRINGER	83
1.5.7	PRÆMIEBETALINGSRENTE	83
1.5.8	BESTEMMELSER VEDRØRENDE KOLLEKTIVE FORSIKRINGER	83
1.5.9	TILLADTE GRUNDFORMER	83
1.5.10	FORSIKRINGER MED FORHØJET DØDSRISIKO OG/ELLER FORHØJET INVALIDITETSRISIKO	83
1.5.10.1	Forhøjet dødsrisiko	83
1.5.10.2	Forhøjet invaliditetsrisiko	84
1.5.11	TILLADTE FORSIKRINGSFORMER	84
1.5.12	BEMÆRKNINGER TIL GRUNDLAGET	84
1.5.13	FORMLER	84
1.6	BEREGNINGSGRUNDLAGET L99 2%	85
1.6.1	RISIKOELEMENTER	86
1.6.1.1	Aldersberegning	86
1.6.1.2	Normal dødelighed	86
1.6.1.3	Normal invaliditet	86
1.6.1.4	Kollektive ægtefællepensioner	86
1.6.1.5	Kollektive børnerenter	87
1.6.2	RENTE	87

1.6.2.1	Teknisk rente	88
1.6.2.3	Sikkerhedstillæg	88
1.6.2.4	Opgørelsesrente	88
1.6.3	NETTOGRUNDLAG	88
1.6.4	BRUTTOGRUNDLAG	88
1.6.5	NETTOPASSIVER FOR ETLIVSFORSIKRINGER	88
1.6.6	NETTOPASSIVER FOR TOLIVSFORSIKRINGER	88
1.6.7	PRÆMIEBETALINGSRENTE	88
1.6.8	BESTEMMELSER VEDRØRENDE KOLLEKTIVE FORSIKRINGER	88
1.6.9	TILLADTE GRUNDFORMER	88
1.6.10	FORSIKRINGER MED FORHØJET DØDSRISIKO OG/ELLER FORHØJET INVALIDITETSRISIKO	88
1.6.11	TILLADTE FORSIKRINGSFORMER	88
1.6.12	BEMÆRKNINGER TIL GRUNDLAGET	88
1.6.13	FORMLER	88
1.7	BEREGNINGSGRUNDLAGET L09 2%	89
1.7.1	RISIKOELEMENTER	89
1.7.1.1	Aldersberegning	89
1.7.1.2	Normal dødelighed	89
1.7.1.3	Normal invaliditet	89
1.7.1.4	Kollektive ægtefællepensioner	90
1.7.1.5	Kollektive børnerenter	90
1.7.2	RENTE	90
1.7.2.1	Teknisk rente	90
1.7.2.2	Sikkerhedstillæg	90
1.7.2.3	Opgørelsesrente	90
1.7.3	NETTOGRUNDLAG	90
1.7.4	BRUTTOGRUNDLAG	90
1.7.5	NETTOPASSIVER FOR ETLIVSFORSIKRINGER	90
1.7.6	NETTOPASSIVER FOR TOLIVSFORSIKRINGER	90
1.7.7	PRÆMIEBETALINGSRENTE	90
1.7.8	BESTEMMELSER VEDRØRENDE KOLLEKTIVE FORSIKRINGER	90
1.7.9	TILLADTE GRUNDFORMER	90
1.7.10	FORSIKRINGER MED FORHØJET DØDSRISIKO OG/ELLER FORHØJET INVALIDITETSRISIKO	90
1.7.11	TILLADTE FORSIKRINGSFORMER	91
1.7.12	BEMÆRKNINGER TIL GRUNDLAGET	91
1.7.13	FORMLER	91
1.8	BEREGNINGSGRUNDLAGET U09 2%	91
1.8.1	RISIKOELEMENTER	91
1.8.1.1	Aldersberegning	91
1.8.1.2	Normal dødelighed	91
1.8.1.3	Normal invaliditet	92
1.8.1.4	Kollektive ægtefællepensioner	92
1.8.1.5	Kollektive børnerenter	92
1.8.2	RENTE	92
1.8.2.1	Teknisk rente	92
1.8.2.2	Sikkerhedstillæg	92
1.8.2.3	Opgørelsesrente	92
1.8.3	NETTOGRUNDLAG	92
1.8.4	BRUTTOGRUNDLAG	92
1.8.5	NETTOPASSIVER FOR ETLIVSFORSIKRINGER	92
1.8.6	NETTOPASSIVER FOR TOLIVSFORSIKRINGER	92
1.8.7	PRÆMIEBETALINGSRENTE	92
1.8.8	BESTEMMELSER VEDRØRENDE KOLLEKTIVE FORSIKRINGER	92

1.8.9	TILLADTE GRUNDFORMER	92
1.8.10	FORSIKRINGER MED FORHØJET DØDSRISIKO OG/ELLER FORHØJET INVALIDITETSRISIKO	93
1.8.11	TILLADTE FORSIKRINGSFORMER	93
1.8.12	BEMÆRKNINGER TIL GRUNDLAGET	93
1.8.13	FORMLER	93
1.9	BEREGNINGSGRUNDLAGET S99 2%	94
1.9.1	RISIKOELEMENTER	94
1.9.2	RENTE	94
1.9.2.1	Teknisk rente	94
1.9.2.3	Sikkerhedstillæg	94
1.9.2.4	Opgørelsesrente	94
1.9.3	NETTOGRUNDLAG	94
1.9.4	BRUTTOGRUNDLAG	94
1.9.5	NETTOPASSIVER FOR ETLIVSFORSIKRINGER	94
1.9.6	NETTOPASSIVER FOR TOLIVSFORSIKRINGER	94
1.9.7	PRÆMIEBETALINGSRENTE	94
1.9.8	BESTEMMELSER VEDRØRENDE KOLLEKTIVE FORSIKRINGER	94
1.9.9	TILLADTE GRUNDFORMER	94
1.9.10	FORSIKRINGER MED FORHØJET DØDSRISIKO OG/ELLER FORHØJET INVALIDITETSRISIKO	94
1.9.11	TILLADTE FORSIKRINGSFORMER	95
1.9.12	BEMÆRKNINGER TIL GRUNDLAGET	95
1.9.13	FORMLER	95
1.10	[UDGÅET]	96
1.11	[UDGÅET]	96
1.12	[UDGÅET]	96
1.13	[UDGÅET]	96
1.14	BEREGNINGSGRUNDLAGET U10 1 %	96
1.14.1	RISIKOELEMENTER	96
1.14.1.1	Aldersberegning	96
1.14.1.2	Normal dødelighed	96
1.14.1.3	Normal invaliditet	96
1.14.1.4	Kollektive ægtefællepensioner	97
1.14.1.5	Kollektive børnerenter	97
1.14.2	RENTE	98
1.14.2.1	Teknisk rente	98
1.14.2.2	Sikkerhedstillæg	98
1.14.2.3	Opgørelsesrente	98
1.14.3	NETTOGRUNDLAG	98
1.14.3.1	Nettopassiv	98
1.14.3.2	Præmiebetalingsrente	98
1.14.3.3	Kontinuert nettopræmie	98
1.14.3.4	Nettoindsud	98
1.14.3.5	Nettoreserve	98
1.14.3.6	Generelle begrænsninger	98
1.14.3.7	Garanterede udbetalinger	99
1.14.4	BRUTTOGRUNDLAG	99
1.14.5	NETTOPASSIVER FOR ETLIVSFORSIKRINGER	99
1.14.6	NETTOPASSIVER FOR TOLIVSFORSIKRINGER	99
1.14.7	PRÆMIEBETALINGSRENTE	99
1.14.8	BESTEMMELSER VEDRØRENDE KOLLEKTIVE FORSIKRINGER	99
1.14.9	TILLADTE GRUNDFORMER	99
1.14.10	FORSIKRINGER MED FORHØJET DØDSRISIKO OG/ELLER FORHØJET INVALIDITETSRISIKO	99
1.14.10.1	Forhøjet dødsrisiko	100

1.14.10.2	Forhøjet invaliditetsrisiko	100
1.14.11	TILLADTE FORSIKRINGSFORMER	101
1.14.12	BEMÆRKNINGER TIL GRUNDLAGET	101
1.14.13	FORMLER	101
1.15	BEREGNINGSGRUNDLAGET U17 0,5 %	101
1.15.1	RISIKOELEMENTER	101
1.15.1.1	Aldersberegning	101
1.15.1.2	Normal dødelighed	101
1.15.1.3	Normal invaliditet	103
1.15.1.4	Kollektive ægtefællepensioner	103
1.15.1.5	Kollektive børnerenter	103
1.15.2	RENTE	104
1.15.2.1	Teknisk rente	104
1.15.2.2	Sikkerhedstillæg	104
1.15.2.3	Opgørelsesrente	104
1.15.3	NETTOGRUNDLAG	104
1.15.3.1	Nettopassiv	104
1.15.3.2	Præmiebetalingsrente	104
1.15.3.3	Kontinuert nettopræmie	104
1.15.3.4	Nettoindskud	104
1.15.3.5	Nettoreserve	104
1.15.3.6	Generelle begrænsninger	104
1.15.3.7	Garanterede udbetalinger	104
1.15.4	BRUTTOGRUNDLAG	104
1.15.5	NETTOPASSIVER FOR ETLIVSFORSIKRINGER	104
1.15.6	NETTOPASSIVER FOR TOLIVSFORSIKRINGER	104
1.15.7	PRÆMIEBETALINGSRENTE	105
1.15.8	BESTEMMELSER VEDRØRENDE KOLLEKTIVE FORSIKRINGER	105
1.15.9	TILLADTE GRUNDFORMER	105
1.15.10	FORSIKRINGER MED FORHØJET DØDSRISIKO OG/ELLER FORHØJET INVALIDITETSRISIKO	105
	DER VIL INDTIL VIDERE IKKE BLIVE OPRETTET POLICER MED FORHØJET RISIKO PÅ DETTE GRUNDLAG.	105
1.15.11	TILLADTE FORSIKRINGSFORMER	105
1.15.12	BEMÆRKNINGER TIL GRUNDLAGET	105
1.15.13	FORMLER	105
1.16	BEREGNINGSGRUNDLAGET U17 5,0 %	105
1.16.1	RISIKOELEMENTER	105
1.16.1.1	Aldersberegning	105
1.16.1.2	Normal dødelighed	105
1.16.1.3	Normal invaliditet	105
1.16.1.4	Kollektive ægtefællepensioner	105
1.16.1.5	Kollektive børnerenter	106
1.16.2	RENTE	106
1.16.2.1	Teknisk rente	106
1.16.2.2	Sikkerhedstillæg	106
1.16.2.3	Opgørelsesrente	106
1.16.3	NETTOGRUNDLAG	106
1.16.3.1	Nettopassiv	106
1.16.3.2	Præmiebetalingsrente	106
1.16.3.3	Kontinuert nettopræmie	106
1.16.3.4	Nettoindskud	106
1.16.3.5	Nettoreserve	106
1.16.3.6	Generelle begrænsninger	106
1.16.3.7	Garanterede udbetalinger	106

1.16.4	BRUTTOGRUNDLAG	106
1.16.5	NETTOPASSIVER FOR ETLIVSFORSIKRINGER	106
1.16.6	NETTOPASSIVER FOR TOLIVSFORSIKRINGER	107
1.16.7	PRÆMIEBETALINGSRENTE	107
1.16.8	BESTEMMELSER VEDRØRENDE KOLLEKTIVE FORSIKRINGER	107
1.16.9	TILLADTE GRUNDFORMER	107
1.16.10	FORSIKRINGER MED FORHØJET DØDSRISIKO OG/ELLER FORHØJET INVALIDITETSRISIKO	107
	DER VIL INDTIL VIDERE IKKE BLIVE OPRETTET POLICER MED FORHØJET RISIKO PÅ DETTE GRUNDLAG.	107
1.16.11	TILLADTE FORSIKRINGSFORMER	107
1.16.12	BEMÆRKNINGER TIL GRUNDLAGET	107
1.16.13	FORMLER	107
1.17	REGULERING AF ANVENDELSEN AF BEREKNINGSGRUNDLAGENE	107
1.17.1	GARANTI PÅ GAMLE GRUNDLAG VED ÆNDRING	109
1.17.2	FASTSÆTTELSE AF GRUNDLAG TIL SÆRLIG GRUPPE I PFA PENSION	109
1.17.3	OVERLEVELSESRENTEN I SENIOR-PENSION	109
1.18	SÆRLIGE KONCESSIONSVILKÅR FOR VISSE PENSIONSORDNINGER	110
1.18.1	DANSK HANDEL & SERVICE	110
1.18.2	DANISCO KONCERNEN	110
1.18.3	PENSIONS KASSEN TEXACO	112
1.19	LIVSFORSIKRINGSHENSÆTTELSEN, GENERELT	112
1.20	GARANTEREDE YDELSER	112
1.21	RISIKOMARGEN	112
1.22	BRUTTO-FORTJENSTMARGEN	112
1.23	REGULERING AF HENSÆTTELSENE	112
1.24	LIVSFORSIKRINGSHENSÆTTELSENE OG DE FORSIKRINGSMÆSSIGE HENSÆTTELSE	113
1.25	[UDGÅET]	113
1.26	GRUNDLAGSELEMENTER I MARKEDSVÆRDIGRUNDLAGET	113
1.27	IBNR, RBNS OG ERSTATNINGSHENSÆTTELSE	113
2	<u>DE FORSIKRINGSFORMER, SOM SELSKABET AGTER AT ANVENDE</u>	113

3 REGLER FOR BEREGNING OG FORDELING AF OVERSKUD TIL FORSIKRINGSTAGERNE OG ANDRE BERETTIGEDE EFTER FORSIKRINGSAFTALERNE 114

3.1	KONTRIBUTIONSGRUPPER	114
3.1.1	GENERELT	114
3.1.2	RENTEGRUPPER	115
3.1.3	RISIKOGRUPPER	116
3.1.4	OMKOSTNINGSGRUPPER	117
3.1.5	FORDELING AF UFORDELTE MIDLER 31.12.2010	117
3.1.6	OPDELING AF AKTIVER	118
3.2	BONUSREGULATIV	119
3.2.1	REGULATIV FOR BEREGNING OG FORDELING AF REALISERET RESULTAT TIL FORSIKRINGSAFTALERNE FOR FORSIKRINGER TEGNET PÅ ELLER KONVERTERET TIL BEREKNINGSGRUNDLAGENE G82 5 %, G82 3 %, G82 3,7 %, G82 2 %, UNI98 2 %, L99 2 % OG U10 1 %, U17 5,0 % OG U17 0,5 %	119
3.2.2	KONVERTERING AF FORSIKRINGER TIL U17 OG ÆNDRINGSREGLER FOR DISSE	125
3.2.3	[UDGÅET]	128
3.2.4	[UDGÅET]	128

3.2.5	BEGRÆNSNING AF TILSKRIVNING AF BONUS PÅ SELVSTÆNDIGE OPHØRENDE RISIKOFORSIKRINGER	128
3.2.6	[UDGÅET]	128
3.3	DEPOTRENTER	128
3.3.1	DEPOTRENTER FOR GENNEMSNITSRENTEPOLICER MED RET TIL BONUS	128
3.3.2	[UDGÅET]	129
3.3.3	FORELØBIG RENTE FOR KUNDEKAPITAL	129
3.4	2. ORDENS RISIKO VED DØD	129
3.4.1	[UDGÅET]	129
3.4.2	2. ORDENS GRUNDLAG VED DØD FOR G82 (OG FOR L09, HVOR ØVRIGE DÆKNINGER ER ELLER VILLE VÆRE PÅ G82)	129
3.4.3	[UDGÅET]	130
3.4.4	2. ORDENS GRUNDLAG VED DØD FOR S99	130
3.4.5	2. ORDENS GRUNDLAG FOR PENSIONSORDNINGEN FOR DANSK HANDEL & SERVICE	131
3.4.6	2. ORDENS GRUNDLAG VED DØD FOR U10	131
3.4.7	2. ORDENS GRUNDLAG FOR DØD FOR U17	131
3.5	2. ORDENS RISIKO VED INVALIDITET	131
3.5.1	[UDGÅET]	131
3.5.2	2. ORDENS GRUNDLAG VED INVALIDITET FOR G82	132
3.5.3	2. ORDENS GRUNDLAG VED INVALIDITET FOR S99	132
3.5.4	2. ORDENS GRUNDLAG VED INVALIDITET FOR DANSK HANDEL & SERVICE	133
3.5.5	2. ORDENS GRUNDLAG VED INVALIDITET FOR U10	134
3.5.6	2. ORDENS GRUNDLAG VED INVALIDITET FOR FORSIKRINGER OVERDRAGET FRA PFA SORAARNEQ 1. JANUAR 2018	135
3.6	SÆRLIG RISIKOOVERSKUD	135
3.6.1	PRINCIPPER FOR SELVSTÆNDIGE RISIKOGRUPPER	135
3.6.2	REGLER FOR RISIKOGRUPPER FOR KONCERNER MED MEDARBEJDERE OMFATTET AF PENSIONSORDNING I ANDRE DANSKE PENSIONS-FORSIKRINGSSKABER UDEN FOR PFA PENSION KONCERNEN	140
3.6.3	REGLER FOR ANVENDELSE AF OPTJENT RISIKOOVERSKUD	140
3.6.4	REGLER FOR ANVENDELSE AF OPTJENT RISIKOOVERSKUD VED OPHØR AF RISIKOOVERSKUDS-AFTALEN	141
3.7	TEKNISK PRÆMIE	141
3.8	OMKOSTNINGER	142
3.8.1	PRÆMIE	143
3.8.1.1	Teknisk præmie	143
3.8.1.2	Styktillæg	143
3.8.1.3	Firmaordninger	143
3.8.1.4	Forsikringer uden firmaaftale	145
3.8.1.5	SPARop-PENSION	145
3.8.1.6	SPARop-Konto	145
3.8.1.7	PFA-Konto	145
3.8.1.8	Præmie ud over 58.000 kr. årligt	145
3.8.1.9	Plejesikring	146
3.8.2	INDSKUD	146
3.8.3	ARBEJDSMARKEDSPENSION	149
3.8.4	KARTOFFELKONTO	149
3.8.5	GEBYR	149
3.8.5.1	Løbende gebyr	149
3.8.5.2	Engangsgebyr	151
3.8.6	MÆGLERVEDERLAG	151
3.8.7	[UDGÅET]	152
3.9	AKTUELLE FORSIKRINGER	152

3.9.1	PENSIONER UNDER UDBETALING PÅ G82 5 %, G82 3 %, G82 2 %, UNI98 2 %, L99 2 % OG U10 1 %	152
3.9.1.1	Definition af overrentebonusteknik	152
3.9.1.2	Udbetalingsprincipper	152
3.9.1.3	Forløb af eventuelle ydelser/risikobetaling	154
3.9.1.4	Ophørende forsikringer	154
3.9.1.5	Særlig aktuel kollektiv ægtefællepension	155
3.9.1.6	Særlig eventuel individuel ægtefællepension i aktuel bestand	156
3.9.1.7	Omvalg	157
3.9.1.8	Skyggeindskud	158
3.9.1.9	Ikke månedlig pensionsforfald	158
3.9.1.10	Gruppe med midlertidige særlige ydelser	158
3.9.2	[UDGÅET]	159
3.9.3	UDBETALING AF AKTUELLE G82 16% LIVRENTER MED FRIHOLDT RESERVE	159
3.9.4	PRÆMIEFRITAGELSE OG INVALIDEPENSION.	159
3.9.4.1	Andel af præmie der vedrører konc. nr. 315 hhv. 415.	159
3.9.4.2	Omkostningsberegning	160
3.9.4.3	Indberetning vedrørende forsikringer tegnet i henhold til PBL §53A	160
3.9.4.4	Reaktiveringspræmie / forsikredes andel af depotet	160
3.9.4.5	Reservehensættelse	161
3.10	ARBEJDSMARKEDSBIDRAG	161
3.11	KONCERNINTERNE POLICEFLYTNINGER	161
3.11.1	OVERFØRSEL AF INVALIDEFORSIKRINGER ETABLERET IHT. KONCESSION FOR SKADESFORSIKRING KLASSE 1&2 TIL INVALIDEFORSIKRING ETABLERET SOM LIVSFORSIKRING:	161
3.11.2	REGLER VED RESERVEOVERFØRSEL MELLEM PFA PENSION OG PFA PENSION LUXEMBOURG:	161
3.12	BØRNEPASNINGSORLOV	161
3.13	FREMFØRING AF UNDERSKUD	162
3.14	[UDGÅET]	164
3.15	REGLER FOR EGENKAPITALFORRENTNING MV.	164
3.15.1	FORDELING AF REALISERET RESULTAT	164
3.15.1.1	Rentegrupper	165
3.15.1.2	Risiko- og omkostningsgrupper	166
3.15.2	AFKAST AF EGENKAPITAL OG KUNDEKAPITAL MV.	168
3.16	SÆRLIGE BONUSHENSÆTTELSER / KUNDEKAPITAL®	169
3.16.1	REGULATIV FOR KUNDEKAPITAL®	169
3.16.2	IKK	169
3.16.2.1	Princip for opsparing:	170
3.16.2.2	Princip for forrentning	171
3.16.2.3	Princip for overlevelsesegevinst	172
3.16.2.4	Princip for udbetaling for forsikringer med depotrente (gennemsnitsrenteforsikringer)	172
3.16.2.5	Princip for udbetaling for forsikringer i PFA Plus	173
3.16.2.6	Genkøb	174
3.16.2.7	Jobskifte	174
3.16.2.8	Virksomhedsomdannelse	174
3.16.3	KOLLEKTIV KUNDEKAPITAL®	174
3.17	REGLER FOR BETALING AF VISSE OMKOSTNINGER	175
3.18	PRIS- OG OMKOSTNINGSREDUKTION	176
3.19	REGULATIV FOR KRIGSRISIKO	176
4	SELSKABETS PRINCIPPER FOR GENFORSIKRING	178

4.1	GENFORSIKRING AF STORE SUMMER	178
4.2	[UDGÅET]	178
4.3	POOLING	178

5 REGLER FOR OPLYSNINGER, SOM DE FORSIKRINGSSØGENDE SKAL AFGIVE TIL BEDØMMELSE AF RISIKOFORHOLDENE **179**

5.1	GENERELLE REGLER	179
5.1.1	RISIKOBELØB	179
5.1.2	OBLIGATORISK FORSIKRINGSORDNING	180
5.1.3	INDELING	180
5.1.4	OVERFØRSLER	180
5.1.5	UDSÆTTELSER	180
5.1.6	UNDERSØGELSE FOR HIV-ANTISTOF	180
5.1.7	GENKØB	181
5.1.8	ÆNDRING AF FORSIKRINGSYDELSE I FORBINDELSE MED PENSIONERING.	181
5.1.9	NEDSÆTTELSE/BORTFALD AF INDIVIDUEL ÆGTEFÆLLE DÆKNING.	181
5.2	GRUPPE A	181
5.2.1	NYTEGNINGER	181
5.2.2	ÆNDRINGER	181
5.3	GRUPPE B	182
5.3.1	NYTEGNINGER.	182
5.3.2	ÆNDRINGER	182
5.4	GRUPPE C	182
5.5	GRUPPE E	183
5.5.1	NYTEGNINGER.	183
5.5.2	ÆNDRINGER	183
5.6	OVERTAGELSE AF HEL ORDNING FRA ET ANDET PENSIONSSKAB	183
5.7	SÆRLIGE REGLER FOR STORE RISIKOBELØB.	184
5.8	SÆRLIGE REGLER FOR PFA PLUS VEDR. DELING AF OPSPARING TIL LIVSPENSION	185

6 REGLER FOR BEREGNING AF TILBAGEKØBSVÆRDIER OG FRIPOLICER **186**

6.1	FRIPOLICEREGLER	186
6.1.1	FRIPOLICEREGLER	186
6.1.1.1	Fripolice efter depotsikring	186
6.1.1.2	Gebryfri fripolice	186
6.1.2	[UDGÅET]	186
6.2	GENKØBSREGLER	187
6.2.1	GENKØBSFRADrag	187
6.2.1.1	Frdrag for transaktionsomkostninger	187
6.2.1.2	Frdrag for kursværn / Overførselstillæg	187
6.2.1.3	Delvist tilbagekøb	190
6.2.1.4	Individualisering af kollektive ordninger	190
6.2.1.5	Små fripolicer	191
6.2.1.6	Lavprisprodukter, hvor forsikrede er invalid.	192
6.2.1.7	Forsikringsbegivenhed er indtrådt	192
6.2.1.8	Forsikrede $\geq$ 60 år	192
6.2.1.9	Tilbagekøb af en PFA-Konto, hvor forsikrede er invalid	192
6.2.1.10	KundeKapital	193
6.2.2	[UDGÅET]	193

**7 REGLER, HVOREFTER PENSIONSORDNINGER MED LØBENDE UDBETALINGER
TEGNET ELLER AFTALT SOM OBLIGATORISKE ORDNINGER I ET FORSIKRINGSSKAB
ELLER EN PENSIONSKASSE KAN OVERFØRES FRA ELLER TIL SELSKABET I
FORBINDELSE MED OVERGANG TIL ANDEN ANSÆTTELSE ELLER I FORBINDELSE MED
VIRKSOMHEDSOVERDRAGELSE ELLER VIRKSOMHEDSOMDANNELSE.** 194

7.1 JOBSKIFTEAFTALEN 194

§ 1 194

ANVENDELSESOMRÅDE 194

§ 2 195

DEFINITIONER 195

§ 3 195

BETINGELSER FOR OVERFØRSLER 195

§ 4 196

§ 5 196

§ 6 196

§ 7 196

§ 8 196

PROCEDURE FOR OVERFØRSLLEN 196

§ 9 197

§ 10 197

§ 11 197

§ 12	197
§ 13	197
§ 14	198
§ 15	198
§ 16	198
§ 17	198
ANDRE AFTALER	198
§ 18	199
AFTALENS INDGÅELSE	199
§ 19	199
OPSIGELSE AF AFTALEN	199
§ 20	199
IKRAFTTRÆDELSE OG REVISION	199
7.1.1 UDVIDET AFTALE MED BORTSEELSE FRA 24 MÅNEDER FRIST	199
7.1.2 ORGANISATIONSKIFT	200
7.1.3 OVERFØRSEL TIL FRIVILLIG AFTALE	201
7.1.4 BANKOVERFØRSEL VED JOBSKIFTE	202
7.2 GENERELLE OVERFØRSELSREGLER	202
7.3 VIRKSOMHEDSOMDANNELSESAFTALEN	204
ANVENDELSESOMRÅDE	204
1.1.	204
1.2.	204
1.3.	204
AFGRÆNSNING AF ANVENDELSESOMRÅDE	205

2.1.	205
2.2.	205
DEFINITIONER	206
3.1. SELSKAB	206
3.2. VIRKSOMHED	206
3.3. VIRKSOMHEDSOMDANNELSE OG VIRKSOMHEDSOVERDRAGELSE	206
3.4. OBLIGATORISK PENSIONSORDNING	206
3.5. FORSIKREDE	206
3.6. PENSIONS MIDLER	206
3.7. OPGØRELSESDATO OG OVERFØRSELS DATO	206
BETINGELSER FOR OVERFØRSLER	206
4.1	206
4.2.	207
4.3.	207
4.4.	207
4.5.	207
4.6.	207
KARENSTIDSBESTEMMELSER	207
5.	207
6.	208
HELBREDSVURDERING	208
7.1.	208
7.2.	208
7.3.	208
7.4.	208
7.5.	208
7.6. SÆRREGEL FOR STORE OVERFØRSLER - MIN. 5 PCT. AF DET MODTAGENDE SELSKABS LIVSFORSIKRINGSHENSÆTTELSE	209
7.7. ANTAGELSE PÅ HELBREDSMÆSSIGT DÅRLIGERE VILKÅR	209
7.8.	209
PROCEDURE FOR OVERFØRSELN	209
8.1.	209
8.2.	209
8.3.	209
8.4.	209
8.5.	210
8.6.	210
8.7.	210

8.8.	210
8.9.	210
OPGØRELSE AF PENSIONSORDNINGEN OG OVERFØRSEL AF PENSIONSMIDLERNE	210
9.1.	210
9.2.	210
9.3.	210
10.1.	211
10.2.	211
10.3.	211
PENSIONSMIDLERNE, DER OVERFØRES	211
11.1.	211
11.2.	211
11.3.	211
11.4.	212
11.5.	212
11.6.	212
11.7.	212
11.8.	212
12.1.	212
12.2.	212
12.3.	212
12.4.	212
ANDRE AFTALER	213
13.1.	213
TILSLUTNING TIL AFTALEN	213
14.1	213
OPSIGELSE AF AFTALEN	213
15.1.	213
15.2.	213
15.3.	213
15.4.	213
15.5.	213
IKRAFTTRÆDEN OG REVISION	214
16.1.	214
16.2.	214
16.3.	214

7.3.1	BANKOVERFØRSEL VED VIRKSOMHEDSOVERDRAGELSE	214
-------	--	-----

8 DIVERSE PRODUKTER I PFA PENSION MED SÆRLIGE ANMELDELSER 215

8.1	STANDARD LIV	215
8.1.1	PRODUKTBESKRIVELSE	215
8.1.2	MATEMATISK BESKRIVELSE	215
8.1.2.1	Risikoelementer	215
8.1.2.2	Rente	216
8.1.2.3	Bruttogrundlag	216
8.1.2.4	Bonus	216
8.1.2.5	Genkøb	217
8.1.2.6	Helbredsoplysninger	217
8.2	SPAR-OP KONTO	217
8.2.1.1	Produktbeskrivelse	217
8.2.1.2	Teknisk beskrivelse	217
8.2.1.3	Genkøb:	218
8.3	EFTERPENSION	218
8.4	U74-LIVRENTER	218
8.5	PLEJESIKRING	219
8.5.1	PRODUKTBESKRIVELSE	219
8.5.2	HELBREDSVURDERING	223
8.5.3	MATEMATISK BESKRIVELSE	223
8.5.3.1	Omkostninger	223
8.5.3.2	2. ordens risiko/bonus	224
8.5.3.3	Genkøb/ændring	224
8.6	(UDGÅET)	224
8.7	UGARANTEREDE INVALIDEYDELSER	224
8.7.1	ANVENDELSE	226
8.7.2	2. ORDENS RISIKO	226
8.8	CT-DÆKNING	226
8.9	FAGINVALIDITET	227
8.10	SOLIDARISKE DÆKNINGER	228
8.10.1	IDENTIFIKATION AF SOLIDARISKE GRUNDFORMER	228
8.10.2	PRÆMIEBEREGNING FØR OMFORDELING	228
8.10.3	OMFORDELING AF PRÆMIE	228
8.10.4	RETMÆSSIG ORLOV	229
8.10.5	FRATRÆDELSE	229
8.10.5.1	Individualiseret betaling	229
8.10.5.2	Præmietillæg for de præmiebetalende	230
8.10.5.3	Fortsat betaling af den solidarisk bestemte præmie	230
8.10.6	SÆRLIG RISIKOOVERSKUD	231
8.10.7	BESKRIVELSE AF GRUNDLAG FOR OPHØRENDE LIVSFORSIKRING UDEN RET TIL BONUS OG MED SOLIDARISK PRÆMIEBEREGNING	231
8.10.7.1	Overgangsintensiteter i eventuel før evt. regulering pga. erfaringstarifering	231
8.10.7.2	Omkostninger	232
8.10.7.3	Øvrigt	232
8.10.8	(UDGÅET)	232
8.10.9	ERFARINGSTARIFERING	232
8.10.10	VALGMULIGHED MED HENSYN TIL SOLIDARISK DÆKNING	235
8.11	GRUPPELIV	235
8.11.1	DEFINITION AF PERSONKREDS	235

8.11.2	FORSIKRINGSYDELSER (OVERORDNEDE)	235
8.11.2.1	Forsikringsydelser – antal personer	237
8.11.3	SÆRLIGE ORDNINGER	239
8.11.3.1	Valgfri tillægsdækning	239
8.11.3.2	Kundegruppeliv	239
8.11.3.3	Gensikring og Modulsikring	240
8.11.4	PRÆMIEBEREGNING	240
8.11.4.1	Generelle bestemmelser for præmieberegning	240
8.11.4.2		241
8.11.4.3	Beregning af præmie for de enkelte ydelser	241
8.11.4.4	Supplerende præmier	244
8.11.5	REGLER FOR AFGIVELSE AF HELBREDSOPLYSNINGER	245
8.11.6	BONUSREGULATIV	246
8.11.7	SAMORDNING	252
8.11.8	50%'S FORSIKRINGSDÆKNING I FRIVILLIGE GRUPPELIVSORDNINGER	252
8.11.9	METODE TIL FASTSÆTTELSE AF ADMINISTRATIONSOMKOSTNINGER PÅ STORE ORDNINGER	253
8.11.10	UDVIDET DÆKNING I EN SÆRLIG STOR GRUPPE	253
8.11.11	RETMÆSSIG ORLOV	254
8.12	SÆRLIG GRUPPEORDNING VEDRØRENDE MEDARBEJDERE JYSKE BANK OG JYSKE INVEST	254
8.13	PFA PLUS	255
8.14	SOLIDARISK OPHØRENDE DØDSFALDSDÆKNING (LETPENSION)	255
8.14.1	SELVSTÆNDIG SOLIDARISK OPHØRENDE DØDSFALDSDÆKNING	255
8.14.2	DEPOTSIKRING AF LIVSPENSION SOM SOLIDARISK OPHØRENDE DØDSFALDSDÆKNING	256
8.15	SOLIDARISK BØRNERENTE MED OPHØRENDE RISIKO (LETPENSION)	256
8.16	SOLIDARISK INVALIDESUM (LETPENSION)	257
8.17	SÆRLIG TILSAGNSORDNING VEDRØRENDE ARBEJDERNES LANDSBANK ("AFDELING C")	258
8.17.1	INDLEDNING	258
8.17.2	GRUNDLAGET FOR BEREGNING AF FORSIKRINGSPRÆMIE	259
8.17.3	LIVSFORSIKRINGSHENSÆTTELSER	260
8.17.4	OVERSKUDSREGULATIV	261

Teknisk grundlag for PFA Pension

Denne håndbog indeholder det til enhver tid anmeldte tekniske grundlag for PFA Pension.

Lovgrundlaget

Lovgrundlaget for indholdet i det tekniske grundlag fremgår af lov om finansiel virksomhed (FIL) § 20.

FIL § 20, stk 1:

Det tekniske grundlag m.v. for livsforsikringsvirksomhed skal anmeldes til Finanstilsynet senest samtidig med, at grundlaget m.v. tages i anvendelse. Det samme gælder enhver efterfølgende ændring i de nævnte forhold. Anmeldelserne skal indeholde angivelse af

1. de forsikringsformer, som selskabet agter at anvende,
2. grundlaget for beregning af forsikringspræmier, tilbagekøbsværdier og fripolicer,
3. regler for beregning og fordeling af realiseret resultat til forsikringstagerne og andre berettigede efter forsikringsaftalerne,
4. selskabets principper for genforsikring, herunder beløbsgrænser,
5. regler for, hvornår såvel de forsikringssøgende som forsikringstagerne skal afgive helbredsoplysninger til bedømmelse af risikoforholdene,
6. grundlaget for beregning af livsforsikringshensættelser såvel for den enkelte forsikringsaftale som for selskabet som helhed og
7. regler, hvorefter pensionsordninger med løbende udbetalinger tegnet eller aftalt som obligatoriske ordninger i et forsikringselskab eller en pensionskasse kan overføres fra eller til selskabet i forbindelse med overgang til anden ansættelse eller i forbindelse med virksomhedsoverdragelse eller virksomhedsomdannelse.

Anmeldelsesbekendtgørelsen

Der er endvidere udstedt Bekendtgørelse om anmeldelse af det tekniske grundlag mv. for livsforsikringsvirksomhed. Bekendtgørelse nr. 932 af 4. juli 2013.

Håndbogen er opbygget med 8 kapitler. De 7 første indeholder angivelserne i ovenstående 7 punkter, dog ikke i helt samme rækkefølge. Kapitel 8 omhandler diverse produkter med særlige regler.

1 Grundlaget for beregning af forsikringspræmierne og livsforsikringshensættelserne

1.1. Beregningsgrundlaget

Dette er en master for de beregningsgrundlag som selskabet anvender, jf senere punkter.

1.1.1 Risikoelementer

Se respektive grundlagsafsnit - pkt. 1.2.1. m.fl.

1.1.2 Rente

1.1.2.1 Teknisk rente

Den tekniske rente betegnes i .

1.1.2.2 Omregningsrente

Se pkt. 1.2.2.2.

1.1.2.3 Sikkerhedstillæg

Sikkerhedstillægget fastsættes som en reduktion af rentestyrken.

Sikkerhedstillægget kan anvendes til imødegåelse af såvel et risiko- som et omkostningsunderskud.

1.1.2.4 Opgørelsesrente

Opgørelsesrenten svarende til den tekniske rente anvendes ved beregning af nettopassiver jvf. pkt. 1.1.3.1. og præmiebetalingsrenter jvf. pkt. 1.1.3.2.

1.1.3 Nettogrundlag

1.1.3.1 Nettopassiv

Ved nettopassivet for en forsikring eller forsikringsdel forstås kapitalværdien af alle selskabets øjeblikkelige og fremtidige forpligtelser inklusive den endnu ikke betalte andel af etableringsvederlag til eventuel tilknyttet mægler. Etableringsvederlag indgår maksimalt i 36 måneder efter etableringen / mæglertilknytningen.

Nettopassivet for månedlige ydelser beregnes, som om ydelserne forfaldt kontinuert.

1.1.3.2 Præmiebetalingsrente

Ved præmiebetalingsrenten for en forsikring eller forsikringsdel forstås kapitalværdien pr. 1 krone præmiebetaling.

1.1.3.3 Kontinuert nettopræmie

Den kontinuerte nettopræmie $\bar{\pi}$ bestemmes som forholdet mellem nettopassivet og præmiebetalingsrenten, begge dele beregnet ved tegningen og efter arbejdsmarkedsbidrag.

1.1.3.4 Nettoindskud

Nettoindskuddet I^N bestemmes som nettopassivet ved tegningen.

1.1.3.5 Nettoreserve

Nettoreserven beregnes som nettopassivet med fradrag af den kontinuerte nettopræmie multipliceret med præmiebetalingsrenten.

1.1.3.6 Generelle begrænsninger

En forsikring må ikke opbygges således, at dens nettoreserve på noget tidspunkt kan blive negativ.

En forsikring, der indeholder invaliditetsydelse, må ikke være således opbygget, at nettoreserven kan falde ved invaliditetens indtræden, eller således opbygget, at nettoreserven kan stige ved reaktivering.

1.1.4 Bruttogrundlag

1.1.4.1 Præmie og indskud

Ved præmie forstås enhver fremtidig i policen forudsat indbetaling samt den del af første indbetaling, der svarer til de fremtidige i policen forudsatte indbetalinger.

Andre indbetalinger er indskud.

Når udløbsalderen for præmie er lavere end 60 år, er den korteste præmiebetalingsvarighed ved nyttegning 5 år.

1.1.4.2 Bruttopræmie og bruttoindskud

Ratepræmien $\frac{p}{m}^{(m)}$, der forfalder $\frac{1}{m}$ - årlig forud, beregnes ved formlen:

$$\frac{p}{m}^{(m)} = \frac{\pi}{m * \alpha} \cdot \frac{a_{1|}^{(m)}}{a_{1|}} + \beta \quad (12)$$

hvor $a_{1|}^{(m)}$ er beregnet med en opgørelsesrente på 9 pct. for beregningsgrundlaget G82 5% og 2,5095 pct. for alle andre beregningsgrundlag for forsikringer under kontribution, og hvor α respektiv β er omkostningsparametre.

$$\alpha = 0,89$$

β består af et styktillæg, der afhænger af præmiens forfald, samt et stykratetillæg. Styktillæg og stykratetillæg udgør i 2018:

$$\text{Stk}(1) = 495 \text{ kr.}$$

$$\text{Stk}(2) = 253 \text{ kr.}$$

$$\text{Stk}(4) = 130 \text{ kr.}$$

Stk(12) = 45 kr.

Stykrate = 15 kr.

De ovenfor nævnte tillæg reguleres årligt pr. 1. januar i overensstemmelse med udviklingen i forbrugerprisindekset. Udviklingen i forbrugerprisindekset fastsættes som værdien af indekset for september det nærmest forudgående år divideret med værdien af indekset for september 1996. De regulerede tillæg afrundes med bevarelse af deres indbyrdes forhold til nærmeste hele antal kr.

For forsikringer, hvor der kun udløses ydelser ved mere end én persons død eller invaliditet, multipliceres Stk(m) med 2.

For pensionsordninger baseret på overenskomst mellem på den ene side forsikringsselskabet og på den anden side arbejdsgiveren og evt. arbejdstageren bortfalder Stk(m) og Stykrate, medmindre det drejer sig om ordninger med stærkt risikoprægede forsikringer og den enkelte forsikrings årspræmie er mindre end 4.000 kr.

Bruttoindskuddet I^B beregnes ved

$$I^B = \frac{1}{\gamma} I^N + \delta$$

hvor γ respektive δ er omkostningsparametre.

$$\gamma = 0,89$$

Styktillægget δ (stykind) udgør i 2018 kr. 1.759 ved nytegning af forsikringer uden præmiebetaling, hvor bruttoindskuddet – ekskl. evt. styktillæg – er mindre end 10.000 kr.

Styktillægget δ er 0 i andre tilfælde.

Styktillægget δ reguleres på samme måde som styktillæg og stykratetillæg.

Der kan ske undtagelser som følge af overførselsregler anmeldt til Finanstilsynet.

1.1.4.3 Fripolice

Der henvises til afsnit 6.1.1.

1.1.4.4 Tilbagekøb.

For etlivsforsikringer kan der gives tilsagn om tilbagekøb, dersom nettopassivet ved forsikredes død på tilbagekøbstidspunktet er større end nettoreserven.

For tolivsforsikringer kan der gives tilsagn om tilbagekøb, dersom det for begge forsikrede gælder, at nettopassivet ved forsikredes død er større end nettoreserven på tilbagekøbstidspunktet.

Hvis nettopassivet ved forsikredes død er mindre end nettoreserven, kan der gives tilsagn om tilbagekøb af så stor en del af forsikringen, som modsvares af nettopassiv ved forsikredes død. Såfremt der sker tilbagekøb efter denne bestemmelse, skal dødsfaldsrisikoen reduceres tilsvarende.

Der kan dog altid gives tilsagn om tilbagekøb, såfremt forsikringen efter omskrivning til fripolicy på tilbagekøbstidspunktet ikke omfatter nogen løbende ydelse over 10.700 kr. årligt eller sum over 107.000 kr. Anførte satser er for året 2018. Grundbeløbet reguleres efter personskattelovens § 20.

For forsikringer, der er baseret på aftale mellem arbejdsgiver, forsikringselskab og arbejdstager, kan det aftales, at der gives tilsagn om tilbagekøb i forbindelse med fratræden fra den pågældende arbejdsgiver efter følgende regler:

- A. Tilbagekøb straks ved fratræden kan ske, hvis:
1. tilbagekøbsværdien tilfalder arbejdsgiveren i henhold til lov nr. 310 af 09.06.1971 med senere ændringer,
  2. forsikrede emigrerer,
  3. forsikrede får ansættelse som tjenestemand. Tilbagekøb kan ske i det omfang, tilbagekøbsværdien overføres til staten eller kommunen som betaling for tillæggelse af pensionsalder,
- B. Tilbagekøb mellem 1 og 2 år efter fratræden kan ske, hvis forsikrede på tilbagekøb tidspunktet
1. ikke er pensioneret eller fyldt 67 år,
  2. ikke er tjenestemand eller tjenestemandspaspirant,
  3. ikke er og ikke skal optages i en pensionsforsikringsordning eller i en pensionskasse, samt
  4. ikke har ansættelse i en stilling, hvor arbejdsgiveren vil deltage i præmiebetalingen på den medbragte police.

Der kan gælde andre regler som følge af overførselsregler anmeldt til Finanstilsynet.

Tilsagn om tilbagekøb i andre tilfælde uden afgivelse af helbredsoplysninger kan ikke gives.

Reglerne for beregning af tilbagekøbsværdien er beskrevet i afsnit 6.2

1.1.5 Nettopassiver for etlivsforsikringer

1.1.5.1 Nettopassiv for etlivsforsikringer uden invaliditetsydelse

I det generelle udtryk for nettopassivet for etlivsforsikringer uden invaliditetsydelser indgår følgende betegnelser:

$S_{x+\theta}^d$ betegner nettopassivet ved forsikredes død i alder $x+\theta$

S_{x+n} betegner nettopassivet ved forsikredes oplevelse af alder $x+n$.

$$K(x, n) = \int_0^n \frac{D_{x+\theta}}{D_x} \cdot \mu_{x+\theta} \cdot S_{x+\theta}^d d\theta + \frac{D_{x+n}}{D_x} \cdot S_{x+n}$$

1.1.5.2 Nettopassiv for etlivsforsikringer med invaliditetsydelse

I det generelle udtryk for nettopassivet for etlivsforsikringer med invaliditetsydelser indgår følgende betegnelser:

$S_{x+\theta}^{ad}$ betegner nettopassivet ved forsikredes død i alder $x+\theta$ som aktiv.

$S_{x+\theta}^{ai}$ betegner nettopassivet ved forsikredes invaliditet i alder $x+\theta$.

S_{x+n}^a betegner nettopassivet ved forsikredes oplevelse af alder $x+n$ som aktiv.

$S_{x+\tau}^{id}(x+\theta)$ betegner nettopassivet ved forsikredes død i alder $x+\tau$ som invalid, givet at invaliditeten er indtrådt i alder $x+\theta$.

$S_{x+n}^i(x+\theta)$ betegner nettopassivet ved forsikredes oplevelse af alder $x+n$ som invalid, givet at invaliditeten er indtrådt i alder $x+\theta$.

$Y_{x+\tau}^i(x+\theta)d\tau$ betegner invaliditetsydelse mellem alder $x+\tau$ og $x+\tau+d\tau$, givet at invaliditeten er indtrådt i alder $x+\theta$.

$S_{x+\theta}^{\ddot{i}}$ betegner engangsydelse ved varig invaliditet i alder $x+\theta$.

For nettopassiver og ydelser gælder begrænsninger som nævnt i 1.1.5.4.

$$K \left(\begin{matrix} a \\ x, n \end{matrix} \right) = \int_0^n \frac{D_{x+\theta}^a}{D_x^a} (\mu_{x+\theta}^{ad} \cdot S_{x+\theta}^{ad} + \mu_{x+\theta}^{ai} \cdot S_{x+\theta}^{ai}) d\theta + \frac{D_{x+n}^a}{D_x^a} S_{x+n}^a$$

hvor

$$S_{x+\theta}^{ai} = S_{x+\theta}^{\ddot{i}} + \int_{\theta}^n \frac{D_{x+\tau}^i}{D_{x+\theta}^i} \cdot \mu_{x+\tau}^{id} \cdot S_{x+\tau}^{id}(x+\theta) d\tau + \frac{D_{x+n}^i}{D_{x+\theta}^i} \cdot S_{x+n}^i(x+\theta) + \int_{\theta}^n \frac{D_{x+\tau}^i}{D_{x+\theta}^i} \cdot Y_{x+\tau}^i(x+\theta) d\tau$$

og hvor $x+n \leq 67$

1.1.5.3 Sammenhængen mellem 1.1.5.1. og 1.1.5.2.

Såfremt

$$S_{x+\theta}^{\ddot{i}} = 0$$

$$Y_{x+\tau}^i(x+\theta) = 0$$

$$S_{x+\tau}^d = S_{x+\tau}^{ad} = S_{x+\tau}^{id}(x+\theta) \quad \text{og}$$

$$S_{x+n} = S_{x+n}^a = S_{x+n}^i(x + \theta)$$

for $0 < \theta < \tau < n$

er 1.1.5.1. og 1.1.5.2. identiske.

1.1.5.4 Generelle begrænsninger

De i pkt. 1.1.5.1. og 1.1.5.2. anførte nettopassiver og ydelser skal alle være ikke-negative.

For de i pkt. 1.1.5.2. anførte nettopassiver og ydelser skal endvidere gælde:

$$S_{x+\tau}^{id}(x + \theta) \leq S_{x+\tau}^{ad} \quad \text{for } x + \theta \leq 60 \text{ og for hvert } \tau > \theta$$

$$S_{x+\tau}^{id}(x + \theta) = S_{x+\tau}^{ad} = S_{x+\tau}^d \quad \text{for } x + \theta > 60 \text{ og for hvert } \tau > \theta$$

$$S_{x+n}^i(x + \theta) = S_{x+n}^a = S_{x+n} \quad \text{for } x + \theta > 60 \text{ og for hvert } n > \theta$$

$$S_{x+\theta}^{\ddot{a}} = 0 \quad \text{for } x + \theta > 60$$

Af betingelsen $x + n \leq 67$ i pkt. 1.1.5.2. følger endelig, at

$$Y_{x+\tau}^i(x + \theta) = 0 \quad \text{for } x + \tau > 67.$$

1.1.6 Nettopassiver for tolivsforsikringer

1.1.6.1 Nettopassiv for tolivsforsikringer uden invaliditetsydelse

I det generelle udtryk for nettopassivet for tolivsforsikringer uden invaliditetsydelser indgår følgende betegnelser:

$T_{x_1+\theta, x_2+\theta}^d$ er nettopassivet ved x_1 's død i alder $x_1 + \theta$ betinget af, at x_2 lever på dette tidspunkt.

$T_{x_2+\theta, x_1+\theta}^d$ er nettopassivet ved x_2 's død i alder $x_2 + \theta$, betinget af, at x_1 lever på dette tidspunkt.

T_{x_1+n, x_2+n} er nettopassivet ved x_1 's oplevelse af alder $x_1 + n$, betinget af, at x_2 lever på dette tidspunkt.

$$K(x_1, x_2, n) = \int_0^n \frac{D_{x_1+\theta, x_2+\theta}}{D_{x_1, x_2}} (\mu_{x_1+\theta} \cdot T_{x_1+\theta, x_2+\theta}^d + \mu_{x_2+\theta} \cdot T_{x_2+\theta, x_1+\theta}^d) d\theta$$

$$+ \frac{D_{x_1+n, x_2+n}}{D_{x_1, x_2}} \cdot T_{x_1+n, x_2+n}$$

1.1.6.2 Nettopassiv for tolivsforsikringer med invaliditetsydelse

Tolivsforsikringer kan indeholde invaliditetsydelser af samme art som etlivsforsikringer, dog må der kun udløses ydelser ved en af de to forsikredes invaliditet. Den af de forsikrede, ved hvis invaliditet der kan udløses ydelser, betegnes i det følgende x_1 , mens den forsikrede, ved hvis invaliditet der ikke kan udløses ydelser, betegnes x_2 . Såvel x_1 som x_2 kan være mand eller kvinde.

I det generelle udtryk for nettopassivet for tolivsforsikringer med invaliditetsydelse indgår følgende betegnelser:

$T_{x_1+\theta, x_2+\theta}^{ad}$ er nettopassivet ved x_1 's død som aktiv i alder $x_1 + \theta$ betinget af, at x_2 lever på dette tidspunkt.

$T_{x_1+\theta, x_2+\theta}^{ai}$ er nettopassivet ved x_1 's invaliditet i alder $x_1 + \theta$ betinget af, at x_2 lever på dette tidspunkt.

$T_{x_2+\theta, x_1+\theta}^{da}$ er nettopassivet ved x_2 's død i alder $x_2 + \theta$, betinget af, at x_1 lever som aktiv på dette tidspunkt.

T_{x_1+n, x_2+n}^a er nettopassivet ved x_1 's oplevelse af alder $x_1 + n$ som aktiv, betinget af, at x_2 lever på dette tidspunkt.

$T_{x_1+\tau, x_2+\tau}^{id}(x_1 + \theta)$ er nettopassivet ved x_1 's død som invalid i alder $x_1 + \tau$, betinget af, at x_2 lever på dette tidspunkt, givet at invaliditeten er indtrådt i alder $x_1 + \theta$.

$T_{x_2+\tau, x_1+\tau}^{di}(x_1 + \theta)$ er nettopassivet ved x_2 's død i alder $x_2 + \tau$, betinget af, at x_1 lever som invalid på dette tidspunkt, givet at invaliditeten er indtrådt i alder $x_1 + \theta$.

$T_{x_1+n, x_2+n}^i(x_1 + \theta)$ er nettopassivet ved x_1 's oplevelse af alder $x_1 + n$ som invalid, betinget af, at x_2 lever på dette tidspunkt, givet at invaliditeten er indtrådt i alder $x_1 + \theta$.

.

$S_{x+\theta}^{\bar{a}}$ og $Y_{x_1+\tau}^i(x_1 + \theta)$ er defineret i pkt. 1.1.5.2.

For nettopassiver og ydelser gælder begrænsninger som nævnt i 1.1.6.4.

$$K\left(\begin{matrix} a \\ x_1, x_2, n \end{matrix}\right) = \int_0^n \frac{D_{x_1+\theta, x_2+\theta}^a}{D_{x_1, x_2}^a} \left(\mu_{x_1+\theta}^{ad} \cdot T_{x_1+\theta, x_2+\theta}^{ad} + \mu_{x_1+\theta}^{ai} \cdot T_{x_1+\theta, x_2+\theta}^{ai} \right. \\ \left. + \mu_{x_2+\theta}^{da} \cdot T_{x_2+\theta, x_1+\theta}^{da} \right) d\theta + \frac{D_{x_1+n, x_2+n}^a}{D_{x_1, x_2}^a} \cdot T_{x_1+n, x_2+n}^a$$

hvor

$$T_{x_1+\theta, x_2+\theta}^{ai} = S_{x_1+\theta}^{\bar{a}} + \int_0^n \frac{D_{x_1+\tau, x_2+\tau}^i}{D_{x_1+\theta, x_2+\theta}^i} \left(\mu_{x_1+\tau}^{id} \cdot T_{x_1+\tau, x_2+\tau}^{id}(x_1 + \theta) \right. \\ \left. + \mu_{x_2+\tau}^{di} \cdot T_{x_2+\tau, x_1+\tau}^{di}(x_1 + \theta) \right) d\tau \\ + \frac{D_{x_1+n, x_2+n}^i}{D_{x_1+\theta, x_2+\theta}^i} \cdot T_{x_1+n, x_2+n}^i(x_1 + \theta) \\ + \int_0^n \frac{D_{x_1+\tau, x_2+\tau}^i}{D_{x_1+\theta, x_2+\theta}^i} \cdot Y_{x_1+\tau}^i(x_1 + \theta) d\tau$$

og hvor

$T_{x_1+\theta, x_2+\theta}^{ad}$ og $T_{x_1+\tau, x_2+\tau}^{id}(x_1 + \theta)$ bestemmes ved pkt. 1.1.5.1.,

$T_{x_2+\theta, x_1+\theta}^d$ bestemmes ved pkt. 1.1.5.2. og

$T_{x_2+\tau, x_1+\tau}^i(x_1 + \theta)$ bestemmes ved pkt. 1.1.5.2.,

og hvor $x_1 + n \leq 67$

1.1.6.3 Sammenhængen mellem 1.1.6.1. og 1.1.6.2.

Såfremt

$$S_{x_1+\theta}^{\bar{a}}=0$$

$$Y_{x_1+\tau}^i(x_1 + \theta)=0$$

$$T_{x_1+\tau, x_2+\tau}^d = T_{x_1+\tau, x_2+\tau}^{ad} = T_{x_1+\tau, x_2+\tau}^{id}(x_1 + \theta)$$

$$T_{x_1+n, x_2+n} = T_{x_1+n, x_2+n}^a = T_{x_1+n, x_2+n}^i(x_1 + \theta)$$

$$T_{x_2+\tau, x_1+\tau}^d = T_{x_2+\tau, x_1+\tau}^d = T_{x_2+\tau, x_1+\tau}^i(x_1 + \theta)$$

for $0 < \theta < \tau < n$,

er 1.1.6.1. og 1.1.6.2. identiske.

1.1.6.4 Generelle begrænsninger

De i pkt. 1.1.6.1. og 1.1.6.2. anførte nettopassiver og ydelser skal alle være ikke-negative.

For de i pkt. 1.1.6.2. anførte nettopassiver og ydelser skal endvidere gælde:

$$T_{x_1+\tau, x_2+\tau}^{id}(x_1 + \theta) \leq T_{x_1+\tau, x_2+\tau}^{ad} \text{ for } x_1 + \theta \leq 60 \text{ og for ethvert } \tau > \theta$$

$$T_{x_1+\tau, x_2+\tau}^{id}(x_1 + \theta) = T_{x_1+\tau, x_2+\tau}^{ad} = T_{x_1+\tau, x_2+\tau}^d \text{ for } x_1 + \theta > 60 \text{ og for ethvert } \tau > \theta$$

$$T_{x_1+n, x_2+n}^i(x_1 + \theta) = T_{x_1+n, x_2+n}^a = T_{x_1+n, x_2+n} \text{ for } x_1 + \theta > 60 \text{ og for ethvert } n > \theta$$

$$S_{x_1+\theta}^{\bar{a}} = 0 \text{ for } x_1 + \theta > 60$$

Af betingelsen $x_1 + n \leq 67$ i pkt. 1.1.6.2. følger, at

$$Y_{x_1+\tau}^i(x_1 + \theta) = 0, \text{ for } x_1 + \tau > 67$$

Endelig skal nettopassiverne for den etlivsforsikring, der er tilbage i tilfælde af x_2 's død på et vilkårligt tidspunkt, opfylde de generelle begrænsninger i pkt. 1.1.5.4.

1.1.7 Betalingsrente

Etlivsforsikringer med invaliditetsydelse tegnes altid med ret til præmiefritagelse ved invaliditet, præmiebetalingsrente 1.1.7.2. Tolivsforsikringer med invaliditetsydelse tegnes altid med ret til præmiefritagelse ved x_1 's invaliditet, præmiebetalingsrente 1.1.7.4., jvf. pkt. 1.1.6.2.

Forsikringer uden invaliditetsydelse kan tegnes med eller uden ret til præmiefritagelse ved invaliditet, præmiebetalingsrente 1.1.7.2., henholdsvis 1.1.7.4. eller 1.1.7.1., henholdsvis 1.1.7.3. Det er dog ikke muligt i én og samme forsikring til én og samme grundform både at have ret og ikke have ret til præmiefritagelse ved invaliditet.

Etlivsforsikringer, hvor præmiebetalingstiden udløber efter forsikredes fyldte 68. år, men inden forsikredes fyldte 71. år, kan tegnes med ret til præmiefritagelse ved invaliditet. Forsikringen giver da kun ret til præmiefritagelse, dersom invaliditeten indtræder inden forsikredes fyldte 67. år.

1.1.7.1 Præmiebetalingsrente for etlivsforsikringer uden præmiefritagelse ved invaliditet

$$\bar{a}(x, r) = \int_0^r \frac{D_{x+\theta}}{D_x} d\theta = \frac{\bar{N}_x - \bar{N}_{x+r}}{D_x}$$

$$x+r \leq 80$$

1.1.7.2 Præmiebetalingsrente for etlivsforsikringer med præmiefritagelse ved invaliditet

$$\bar{a}^a(x, r) = \int_0^r \frac{D_{x+\theta}^a}{D_x^a} d\theta = \frac{\bar{N}_x^a - \bar{N}_{x+r}^a}{D_x^a}$$

$$x+r \leq 67$$

1.1.7.3 Præmiebetalingsrente for tolivsforsikringer uden præmiefritagelse ved invaliditet

$$\bar{a}(x_1, x_2, r) = \int_0^r \frac{D_{x_1+\theta, x_2+\theta}}{D_{x_1, x_2}} d\theta = \frac{\bar{N}_{x_1, x_2} - \bar{N}_{x_1+r, x_2+r}}{D_{x_1, x_2}}$$

$$x_1+r \leq 80, \quad x_2+r \leq 80$$

1.1.7.4 Præmiebetalingsrente for tolivsforsikringer med præmiefritagelse ved x_1 's invaliditet

$$\bar{a} \left(\begin{matrix} a \\ x_1, x_2, r \end{matrix} \right) = \int_0^r \frac{D_{x_1+\theta, x_2+\theta}^a}{D_{x_1, x_2}^a} d\theta = \frac{\bar{N}_{x_1, x_2}^a - \bar{N}_{x_1+r, x_2+r}^a}{D_{x_1, x_2}^a}$$

$$x_1+r \leq 67, \quad x_2+r \leq 80$$

1.1.7.5 Supplerende præmiefritagelse

Såfremt forsikringen også omfatter halv præmiefritagelse ved invaliditet mellem 1/2 og 2/3, skal præmiebetalingsrenterne 1.1.7.2. og 1.1.7.4. formindskes med passiv ifølge grundform 429.

1.1.7.6 Præmiebetalingsrente for forsikring uden personrisiko

Nærværende præmiebetalingsrente kan benyttes i forbindelse med tegning af de i afsnit 1.1.9. beskrevne grundformer 136 og 186. Der gives ikke ret til præmiefritagelse ved invaliditet eller død.

$$\bar{a}(x, r) = \int_0^r v^n dn$$

1.1.8 Bestemmelser vedrørende kollektive forsikringer

Bestemmelsen, der omhandler ægteskab og ægtefæller, gælder tilsvarende for registreret partnerskab og registrerede partnere og endvidere for samlevere defineret som en person,

- med hvem afdøde kunne have indgået ægteskab eller registreret partnerskab
- og som i et af afdøde senest 3 måneder før dødsfaldet oprettet testamente er tillagt en arvelod af mindst samme størrelse som den tvangsarv, der ifølge arveloven ville være tilkommet en ægtefælle
- og som har haft fælles bopæl med afdøde i de sidste 2 år før dødsfaldet eller tidligere har haft fælles bopæl med afdøde i en sammenhængende periode på mindst 2 år, når den fælles bopæl alene er ophørt på grund af institutionsanbringelse, herunder i en ældrebopæl.

1.1.8.1 Kollektiv ordning

Betingelserne for at etablere forsikringer med kollektive ydelser er, at de tegnes i henhold til en overenskomst, der ved overenskomstens oprettelse opfylder mindst et af følgende krav:

- a. Overenskomsten omfatter forsikringer for mindst 10 personer. I forsikringerne skal de kollektive ydelser være bestemt efter faste principper.
- b. Overenskomsten giver garanti for indmeldelse til forsikring af de i fremtiden ansatte personer i mindst 5 år. Ordningen skal mindst omfatte eller komme til at omfatte 3 personer. I forsikringerne skal de kollektive ydelser være bestemt efter faste principper.

Det er endvidere en betingelse, at det ikke drejer sig om en bestand, hvori de enkelte personer er indtrådt, eller hvoraf der udskydes enkelte forsikrede eller grupper efter regler, der sandsynliggør en udvælgelse til væsentlig ugunst for selskabets øvrige forsikrede. Det samme gælder regler for valgmulighed med hensyn til ægtefælle- og børnepension.

1.1.8.2 Bestemmelser vedrørende størrelsen af de enkelte kollektive ydelser og aldersgrænser for disse

Kollektiv ægtefællepension:

Den livsvarige kollektive ægtefællepension (grundformerne 810, 812 og 820) skal opfylde mindst et af følgende krav:

- a. Ikke overstige invalidepensionen.
- b. Ikke overstige den pensionsgivende gage.

Grænsen for den samlede kollektive ægtefællepension (livsvarig + ophørende) + 1/10 kollektiv ægtefællesum er den dobbelte af ovennævnte.

Den ophørende kollektive ægtefællepension skal ophøre senest ved forsørgedes fyldte 67. år.

Se endvidere nedenfor om reduktion af den livsvarige kollektive ægtefællepension efter udbetalingen af kollektiv livsforsikringssum til ugifte.

En ægtefælle er berettiget til ægtefællepension, hvis ægteskabet er indgået før forsikredes fyldte 67. år, og ægteskabet på dødsfaldstidspunktet har bestået i 3 måneder. 3-månedersfristen gælder dog ikke, hvis døden skyldes et ulykkestilfælde eller en akut infektionssygdom.

En samlever er berettiget til ægtefællepension, hvis samlivet - defineret som ovenfor i punkt 1.1.8- er indgået før forsikredes 67. år.

Kollektive børne- og waisenrenter (børnepension):

Den samlede børnerente + $1/10$ *børnesum (kollektiv + individuel) til det enkelte barn skal opfylde mindst et af følgende krav:

- a) Ikke overstige 25% af invalidepensionen
- b) Ikke overstige 25% af den pensionsgivende gage
- c) Ikke overstige det særlige børnetilskud, der fra det offentlige ydes til et forældreløst barn for tiden i henhold til §4, stk. 2 i lov af 03.06.1967 (med senere ændringer) om børnetilskud og andre familieydelse (lov nr. 236). Skal henvisningen opdateres til lovbekendtgørelse 1017 af 17/11-2000 om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag?

Grænsen for den samlede børnepension (kollektiv + individuel, børnerente + waisenrente) til det enkelte barn er det dobbelte af ovennævnte.

De kollektive børnerenter og waisenrenter skal ophøre senest ved barnets fyldte 24. år.

Kollektiv livsforsikring (ophørende eller livsbetinget) med udbetaling til ugifte:

Den kollektive livsforsikringssum til ugifte (d.v.s. personer i tilstand U, jvf. pkt. 1.2.1.4. m.fl.) må ikke overstige 4 gange årsbeløbet for den livsvarige kollektive ægtefællepension (grundform 810) og den kollektive ægtefællepension ophørende efter t år (grundform 814) tilsammen, hvis varigheden t er under 10 år dog højst $t/10$ gange 4 gange samme årsbeløb. Efter udbetalingen af den kollektive livsbetingede livsforsikringssum til ugifte reduceres årsbeløbet for den livsvarige kollektive ægtefællepension eller den kollektive ægtefællepension ophørende efter t år med 25% af den udbetalte livsforsikringssum. Dog reduceres årsbeløbet på både grundform 810 og 814 med $12\frac{1}{2}\%$, hvis forsikringen omfatter begge ydelser.

Dersom forsikringen omfatter alderspension, skal udløbstidspunktet for den kollektive livsforsikring (ophørende og/eller livsbetinget) være sammenfaldende med alderspensioneringstidspunktet. Forsikredes alder på udløbstidspunktet for den kollektive livsforsikring skal være mellem 60 og 67 år.

Skalapension:

Skalapension kan kun tegnes som led i en kollektiv ordning.

Uanset de generelle begrænsninger i pkt. 1.1.5.4. kan stigningerne i invalidepensionen og/eller ægtefællepensionen fortsætte efter 60 års alderen, dog længst til 67 års alderen.

Den maksimale invalidepension må ikke overstige den livsvarige alderspension.

Den maksimale ægtefællepension skal opfylde betingelserne ovenfor.

Tilskadekomstpension:

Tilskadekomstpension (forhøjet invalidepension og/eller forhøjet ægtefællepension) kan kun tegnes i forbindelse med invalidepension + livsvarig alderspension henholdsvis livsvarig kollektiv ægtefællepension. Den med tilskadekomstpension forøgede kollektive ægtefællepension må ikke overstige den ovenfor nævnte grænse.

Efterpension:

Til kollektive ordninger, der omfatter egenpension (grundform 211 + grundform 415) og livsvarig ægtefællepension (grundform 810 eller skalaægtefællepension), kan knyttes en efteregenpension til ægtefælle og/eller børn.

Til kollektive ordninger, der omfatter ægtefællepension, kan knyttes en efterægtefællepension til børn.

Til kollektive ordninger, der omfatter egenpension, kan knyttes en efteregenpension til børn.

Alle efterpensioner løber i tre måneder.

1.1.8.3 Beregningsregler vedrørende de enkelte kollektive ydelser

Ægteskabshyppighed g_x og aldersfordeling $f(\eta | x)$ i kollektiv ægtefællepension:

De i nedenstående formler indgående betegnelser er defineret i pkt. 1.2.1.4. m.fl.

Den forsikrede person betegnes x , mens den til ægtefællepension berettigede person betegnes η

l^v og l^σ er dekrementfunktioner, svarende til intensiteterne γ_x og σ_x mens l er dekrementfunktionen svarende til normal dødeligheden for η , jvf. pkt. 1.2.1.2. m.fl.

$\Phi(\eta | x)d\eta$ betegner sandsynligheden for, at en x -årig forsikret, der overgår til tilstand G, starter i et pensionsberettigende forhold med en person med alder i intervallet fra η til $\eta+d\eta$.

Alderen η er normalt fordelt med middelværdi λ_x og spredning s_x .

$u_v(x)$ betegner sandsynligheden for, at en x -årig forsikret befinder sig i tilstand U efter at have været i tilstand G netop v gange ($v=1,2,3\dots$).

$g_v(\eta | x)d\eta$ betegner sandsynligheden for, at en x -årig forsikret befinder sig i tilstand G for v -te gang ($v=1,2,3\dots$) og er i et pensionsberettigende forhold med en person med alder i intervallet fra η til $\eta+d\eta$.

$u_v(x)$ og $g_v(\eta | x)$ bestemmes rekursivt ved:

$$u_0(x) = \frac{l^{\gamma}_x}{l^{\gamma}_a} \quad \text{hvor } a = \begin{cases} 15 & \text{for mandlige forsikrede} \\ 12 & \text{for kvindelige forsikrede} \end{cases}$$

$$g_v(\eta | x) = \int_a^x u_{v-1}(\xi) \cdot \gamma_\xi \cdot \varphi(\xi + \eta - x | \xi) \cdot \frac{l_x^\sigma}{l_\xi^\sigma} \cdot \frac{l_\eta}{l_{\xi+\eta-x}} d\xi$$

$$u_v(x) = \int_{-\infty}^x d\eta \int_a^x g_v(\xi + \eta - x | \xi) \cdot (\sigma_\xi + \mu_{\xi+\eta-x}) \cdot \frac{l_x^\gamma}{l_\xi^\gamma} d\xi$$

Herefter bestemmes:

$$g_x = \sum_{v=1}^{\infty} \int_{-\infty}^{\infty} g_v(\eta | x) d\eta$$

$$f(\eta | x) = \frac{1}{g_x} \cdot \sum_{v=1}^{\infty} g_v(\eta | x)$$

Kollektive børne- og waisenrenter afhængige af børneantallet:

Dersom en kollektiv børnepension ikke udbetales med samme beløb til hvert barn, beregnes nettopassivet, som om det højeste beløb, der kan komme til udbetaling pr. barn, blev udbetalt til samtlige børn.

Tilskadekomstpension:

Ved beregning af nettopassivet for tilskadekomstpension forudsættes det, at 5% af invaliditetstilfældene og 5% af dødsfaldene finder sted som følge af tilskadekomst i tjeneste.

Efterpension:

Efteregenpensionen til ægtefælle og/eller børn defineres som den maksimale forskel mellem egenpensionen og ægtefællepensionen. Nettopassivet beregnes som 2½% af nettopassivet for en livsvarig kollektiv ægtefællepension af samme størrelse som efteregenpensionen. Nettopassivet nedsættes ikke, selv om der ikke skal ydes efterpension til børn.

Efterægtefællepensionen til børn defineres som den maksimale forskel mellem ægtefællepension og waisenrente til ét barn. Nettopassivet beregnes som 10% af nettopassivet for en kollektiv waisenrente af samme størrelse som efterægtefællepensionen.

Efteregenpensionen til børn defineres som forskellen mellem egenpensionen og børnerenten til ét barn.

Nettopassivet beregnes som 5% af nettopassivet for en kollektiv børnerente af samme størrelse som efteregenpensionen til børn.

Særregler vedrørende beregning af tilbagekøbsværdi af kollektiv ægtefællepension og kollektiv livsforsikring for ugifte er beskrevet i afsnit 6.2.1.4.

1.1.9 Tilladte grundformer

Grundformerne er alle opbygget ud fra de generelle nettopassiver i afsnittene 1.1.5. og 1.1.6.

Oversigt over grundformerne

Nettopassiver uden kollektive elementer og uden invaliditetsydelse, beregnet ud fra pkt. 1.1.5.1.

Sumforsikringer

110	Livsvarig livsforsikring
115	Ophørende livsforsikring
125	Livsbetinget livsforsikring
135	Simpel kapitalforsikring
136	Simpel kapitalforsikring med udbetaling ved død

Rateforsikringer

165	Ophørende livsforsikring i rater
175	Livsbetinget livsforsikring i rater
185	Simpel kapitalforsikring i rater
186	Simpel kapitalforsikring i rater med udbetaling ved død

Renteforsikringer

210	Livsvarig livrente
211	Opsat livrente
215	Ophørende livrente
216	Opsat, ophørende livrente
225	Supplerende ydelse
235	Arverente
240	Individuel børnerente
250	Individuel waisenrente
265	Opsat arverente med straks begyndende risiko
275	Kunstig arverente

Nettopassiver uden kollektive elementer, men med invaliditetsydelse, beregnet ud fra pkt.1.1.5.2.

Sumforsikringer

315	Invalidesum
-----	-------------

Rateforsikringer

365	Invalideydelser i rater
-----	-------------------------

Renteforsikringer

414	Livsvarig invaliderente med ophørende risiko
415	Ophørende invaliderente
419	Ophørende invaliderente med ophørende risiko
429	Supplerende ophørende invaliderente med ophørende risiko

Nettopassiver for to-livsforsikringer, beregnet ud fra pkt. 1.1.6.1.

Sumforsikringer

- 510 Livsvarig livsforsikring på kortest liv
- 515 Ophørende livsforsikring på kortest liv
- 525 Livsbetinget livsforsikring på to liv
- 530 Livsvarig overlevelsesforsikring
- 535 Ophørende overlevelsesforsikring

Renteforsikringer

- 610 Livsvarig overlevelsesrente
- 612 Livsvarig overlevelsesrente med ophørende risiko
- 615 Ophørende overlevelsesrente
- 617 Ophørende overlevelsesrente med ophørende risiko
- 620 Kunstig overlevelsesrente
- 630 Opsat, livsvarig overlevelsesrente med straks begyndende risiko
- 635 Opsat, ophørende overlevelsesrente med straks begyndende risiko
- 645 Arverente på kortest liv
- 655 Arverente på længst liv
- 656 Arverente på længst liv med opsat udbetaling
- 660 Livsvarig livrente på kortest liv
- 661 Opsat, livsvarig livrente på kortest liv
- 665 Ophørende livrente på kortest liv
- 666 Opsat, ophørende livrente på kortest liv

Nettopassiver med kollektive elementer, men uden invaliditetsydelse, beregnet ud fra pkt. 1.1.5.1.

Sumforsikring

- 710 Kollektiv ægtefællesum
- 715 Kollektiv ophørende livsforsikring til ugifte
- 725 Kollektiv livsbetinget forsikring til ugifte
- 740 Kollektiv børnesum med ophørende risiko

Rateforsikringer

- 765 Kollektiv ophørende livsforsikring i rater til ugifte
- 775 Kollektiv livsbetinget livsforsikring i rater til ugifte

Renteforsikringer

- 810 Livsvarig kollektiv ægtefællepension
- 811 Alderspensionstillæg til ugifte
- 812 Kollektiv ægtefællepension med ophørende risiko
- 814 Kollektiv ægtefællepension ophørende efter t år
- 815 Ophørende kollektiv ægtefællepension
- 820 Kollektiv kunstig ægtefællepension
- 840 Kollektiv børnerente

850 Kollektiv waisenrente

Nettopassiver med kollektive ydelser, og med invaliditetsydelse, beregnet ud fra pkt. 1.1.5.2.

Renteforsikringer

945 Kollektiv børnerente med udbetaling fra forsørgerens død, invaliditet eller alderspensionering

Nettopassiver uden kollektive elementer og uden invaliditetsydelse, beregnet ud fra pkt. 1.1.5.1.

Sumforsikringer

110 Livsvarig livsforsikring

$$n \rightarrow \infty, S_{x+\theta}^d = 1$$

$$K_{110}(x) = \frac{\bar{M}_x}{D_x}$$

115 Ophørende livsforsikring

$$S_{x+\theta}^d = 1, S_{x+n} = 0$$

$$K_{115}(x,n) = \frac{\bar{M}_x - \bar{M}_{x+n}}{D_x}$$

$$x+n \leq 80$$

Aldersbetingelsen kan fraviges, såfremt der er tale om en 1-årig udskydelse uden yderligere præmiebetaling, og såfremt 115 er i kombination med 125 af mindst samme størrelse.

125 Livsbetinget livsforsikring

$$S_{x+\theta}^d = 0, S_{x+n} = 1$$

$$K_{125}(x,n) = \frac{D_{x+n}}{D_x}$$

135 Simple kapitalforsikring

$$S_{x+\theta}^d = v^{n-\theta}, S_{x+n} = 1$$

$$K_{135}(n) = v^n$$

136 Simple kapitalforsikring med udbetaling ved død

$$S_{x+\theta}^d = v^{n-\theta}, S_{x+n} = 1$$

$$K_{136}(\bar{n}) = v^n$$

Grundformen svarer til grundform 135, men skal opgøres og udbetales ved forsikredes død.

Rateforsikringer

165 Ophørende livsforsikring i rater

$$S_{x+\theta}^d = \bar{a}_{g\lceil}, S_{x+n} = 0$$

$$K_{165}(x, n, g) = \frac{\bar{M}_x - \bar{M}_{x+n}}{D_x} \cdot \bar{a}_{g\lceil}$$

$$x+n \leq 80$$

175 Livsbetinget livsforsikring i rater

$$S_{x+\theta}^d = 0, S_{x+n} = \bar{a}_{g\lceil}$$

$$K_{175}(x, n, g) = \frac{D_{x+n}}{D_x} \cdot \bar{a}_{g\lceil}$$

185 Simple kapitalforsikring i rater

$$S_{x+\theta}^d = v^{n-\theta} \cdot \bar{a}_{g\lceil}, S_{x+n} = \bar{a}_{g\lceil}$$

$$K_{185}(n, g) = v^n \cdot \bar{a}_{g\lceil}$$

186 Simple kapitalforsikring i rater med udbetaling ved død

$$S_{x+\theta}^d = v^{n-\theta} \cdot \bar{a}_{g\lceil}, S_{x+n} = \bar{a}_{g\lceil}$$

$$K_{186}(n, g) = \bar{a}_{g\lceil} \cdot v^n$$

Grundformen svarer til grundform 185, men skal opgøres og udbetales ved forsikredes død i det aftalte antal år.

Renteforsikringer

210 Livsvarig livrente

$$n = 0, S_{x+0} = \bar{a}_x$$

$$K_{210}(x) = \bar{a}_x$$

211 Opsat livrente

$$S_{x+\theta}^d = 0, S_{x+n} = \bar{a}_{x+n}$$

$$K_{211}(x,n) = \frac{\bar{N}_{x+n}}{D_x}$$

215 Ophørende livrente

$$n = 0, S_{x+0} = \bar{a}_{x:m}$$

$$K_{215}(x,m) = \frac{\bar{N}_x - \bar{N}_{x+m}}{D_x}$$

216 Opsat, ophørende livrente

Livrenten udbetales i højst m år fra alder $x+n$ til alder $x+n+m$.

$$S_{x+\theta}^d = 0, S_{x+n} = \bar{a}_{x+n:m}$$

$$K_{216}(x,n,m) = \frac{\bar{N}_{x+n} - \bar{N}_{x+n+m}}{D_x}$$

225 Supplerende ydelse

Ydelsen udbetales i g år fra x 's død - udbetalingen ophører dog senest $r+g$ år efter tegningen.

I pkt. 1.1.5.1. sættes $n=r+g$.

$$S_{x+\theta}^d = \begin{cases} \bar{a}_{g} & \text{for } \theta < r \\ \bar{a}_{(g-\theta+r)} & \text{for } \theta \geq r, \end{cases}$$

$$S_{x+r+g} = 0$$

$$K_{225}(x,r,g) = \bar{a}_{g} \cdot \frac{\bar{M}_x - \bar{M}_{x+r} + D_{x+r}}{D_x} - \frac{\bar{N}_{x+r} - \bar{N}_{x+r+g}}{D_x}$$

$$x+r \leq 80$$

Den supplerende ydelse ($K_{225}(x,r,g)$) kan kun tegnes i kombination med enten

- 1) opsat livrente ($K_{211}(x,r)$) af mindst samme størrelse, eller
- 2) opsat ophørende livrente ($K_{216}(x,r,g)$) af mindst samme størrelse.

235 Arverente

$$S_{x+\theta}^d = \bar{a}_{(n-\theta)}, S_{x+n} = 0$$

$$K_{235}(x,n) = \bar{a}_n - \bar{a}_{x:n}$$

$$x+n \leq 80$$

240 Individuel børnerente

r betegner ophørsalderen for børnerenten, $r \leq 24$. Børnerenten ophører dog senest ved det enkelte barns død. Børnedødeligheden forudsættes at være 0, jvf. bestemmelserne for den tilsvarende kollektive ydelse, 840.

β = antal børn; $n_v = r -$ det v 'te barns alder, $v = 1, \dots, \beta$
 $n = \max(n_1, n_2, \dots, n_\beta)$

$$S_{x+\theta}^d = \sum_{\substack{v=1 \\ (n_v \geq \theta)}}^{\beta} \bar{a}_{(n_v - \theta)}, S_{x+n} = 0$$

$$K_{240}(x, n_1, n_2, \dots, n_\beta, r) = \sum_{v=1}^{\beta} (\bar{a}_{n_v} - \bar{a}_{x+n_v})$$

Se endvidere pkt. 1.1.8.2. om grænsen for børnerentens størrelse.

250 Individuel waisenrente

r betegner ophørsalderen for waisenrenten, $r \leq 24$. Waisenrenten ophører dog senest ved det enkelte barns død, jvf. bestemmelserne for den tilsvarende kollektive ydelse, 850.

β = antal børn; $n_v = r -$ det v 'te barns alder, $v = 1, \dots, \beta$
 $n = \max(n_1, n_2, \dots, n_\beta)$

$$S_{x+\theta}^d = w \cdot \sum_{\substack{v=1 \\ (n_v \geq \theta)}}^{\beta} \bar{a}_{(n_v - \theta)}, S_{x+n} = 0$$

$$K_{250}(x, n_1, n_2, \dots, n_\beta, r) = w \cdot \sum_{v=1}^{\beta} (\bar{a}_{n_v} - \bar{a}_{x+n_v}) \\ = w \cdot K_{240}(x, n_1, n_2, \dots, n_\beta, r)$$

$w = 0,05$ for mænd og $0,30$ for kvinder.

Ved tegning af forsikring med individuel waisenrente skal mindst en af følgende betingelser være opfyldt:

- Forsikringen er tegnet i henhold til en overenskomst, hvor der ikke kan vælges mellem tegning med og uden waisenrenter.
- Forsikringen omfatter ved etableringen overlevelsrente. Såfremt overlevelsrenten ved senere omskrivning bortfalder, skal den individuelle waisenrente også bortfalde, medmindre ændringen skyldes død eller skilsmisse.

Se endvidere pkt. 1.1.8.2. om grænsen for den samlede børnepension til det enkelte barn.

265 Opsat arverente med straks begyndende risiko

Arverenteudbetalingen begynder ved x 's død, dog tidligst r år efter tegningen. Udbetalingen ophører $r+g$ år efter tegningen.

I pkt. 1.1.5.1. sættes $n=r+g$.

$$S_{x+\theta}^d = \begin{cases} v^{r-\theta} \cdot \bar{a}_{g|} & \text{for } \theta < r \\ \bar{a}_{(r+g-\theta)|} & \text{for } r \leq \theta < r+g, \end{cases}$$

$$S_{x+r+g} = 0$$

$$\begin{aligned} K_{265}(x,r,g) &= \bar{a}_{(r+g)|} - \bar{a}_{x(x+r+g)|} - \bar{a}_{r|} + \bar{a}_{x:r|} \\ &= v^r \cdot \bar{a}_{g|} - \frac{\bar{N}_{x+r} - \bar{N}_{x+r+g}}{D_x} \end{aligned}$$

$x + r + g \leq 80$; dog er der ingen begrænsning på $x + r + g$, hvis grundform 265 er i kombination med grundform 216 af mindst samme størrelse og $x + r + g \leq x + n + m$, eller hvis grundform 265 er i kombination med grundform 211 af mindst samme størrelse.

275 Kunstig arverente

Arverenteudbetalingen begynder g år efter x 's død, dersom denne indtræffer inden r år efter tegningen. Udbetalingen ophører $r+g$ år efter tegningen.

I pkt. 1.1.5.1. sættes $n=r+g$.

$$S_{x+\theta}^d = \begin{cases} v^g \cdot \bar{a}_{(r-\theta)|} & \text{for } \theta < r \\ 0 & \text{for } r \leq \theta < r+g \end{cases}$$

$$S_{x+r+g} = 0$$

$$K_{275}(x,r,g) = v^g \cdot (\bar{a}_{r|} - \bar{a}_{x:r|})$$

$$x + r + g \leq 80$$

Den kunstige arverente ($K_{275}(x,r,g)$) kan kun tegnes i kombination med enten

- 1) ophørende livsforsikring i rater ($K_{165}(x,n,g)$) af mindst samme størrelse, eller
- 2) supplerende ydelse ($K_{225}(x,r,g)$) af mindst samme størrelse.

Nettopassiver uden kollektive elementer, men med invaliditetsydelse, beregnet ud fra pkt. 1.1.5.2.

Sumforsikring

315 Invalidesum

$$S_{x+\theta}^{ad}=0, \quad S_{x+\theta}^{ai}=1, \quad S_{x+n}^a=0$$

$$K_{315} \left(\begin{matrix} a \\ x, n \end{matrix} \right) = \frac{\bar{M}_x^{ai} - \bar{M}_{x+n}^{ai}}{D_x^a}$$

$$x + n \leq 70$$

Se pkt. 1.1.9.1 vedr. beløbsgrænse.

Dersom forsikringen er tegnet ifølge overenskomst mellem på den ene side forsikringsselskabet og på den anden side arbejdsgiveren og evt. arbejdstageren, kan invalidesummen dog altid udgøre op til 5 gange invaliderenten.

Er der - i samme selskab - tillige tegnet dækning efter grundform "365 Invalideydelse i rater", skal ovenstående beløbsgrænse reduceres med invalideydelse i rater multipliceret med $\bar{a}_{g|}$, inden den maksimale invalidesum beregnes.

Invalidesummen kan kun tegnes i kombination med anden grundform. Kombinationen må dog ikke alene indeholde grundformer med invaliditetsydelse (315, 317, 365, 414, 415, 417, 419 og 429).

Hvis invalidesummen skal anvendes til køb af løbende pension i PFA, kan ovenstående begrænsning for tegning af ydelse 315 fraviges.

Rateforsikringer

365 Invalideydelse i rater

$$S_{x+\theta}^{ad}=0, \quad S_{x+\theta}^{ai}=\bar{a}_{g|}, \quad S_{x+n}^a=0$$

$$K_{365} \left(\begin{matrix} a \\ x, n, g \end{matrix} \right) = \frac{\bar{M}_x^{ai} - \bar{M}_{x+n}^{ai}}{D_x^a} \cdot \bar{a}_{g|}$$

$$x + n \leq 60$$

Invalideydelsen i rater multipliceret med $\bar{a}_{g|}$, må ikke overstige beløbsgrænsen for invalidesum, jvf. pkt. 1.1.9.1.

Dersom forsikringen er tegnet ifølge overenskomst mellem på den ene side forsikringsselskabet og på den anden side arbejdsgiveren og evt. arbejdstageren, kan invalideydelsen i rater multipliceret med $\bar{a}_{g|}$, altid udgøre op til 5 gange invaliderenten.

Er der - i samme selskab - tillige tegnet dækning efter grundform "315 Invalidesum", skal ovenstående beløbsgrænse reduceres med invalidesummen, inden den maksimale rateydelse beregnes.

Invalideydelsen i rater kan kun tegnes i kombination med anden grundform. Kombinationen må dog ikke alene indeholde grundformer med invaliditetsydelse (315, 365, 414, 415, 419 og 429).

Renteforsikringer

414 Livsvarig invaliderente med ophørende risiko

$$S_{x+\theta}^{ad} = 0, \quad S_{x+\theta}^{ai} = \bar{a}_{x+\theta}^i, \quad S_{x+n}^a = 0$$

$$K_{414} \left(\begin{matrix} a \\ x, n \end{matrix} \right) = \frac{\bar{N}_x^{ai} - \bar{N}_{x+n}^{ai}}{D_x^a}$$

$$x + n \leq 60$$

Begrænsningen i pkt. 1.1.5.4. sidste linie gælder ikke for denne grundform.

415 Ophørende invaliderente

$$S_{x+\theta}^{ad} = 0, \quad S_{x+\theta}^{ai} = \bar{a}_{x+\theta(m-\theta)}^i, \quad S_{x+n}^a = 0$$

$$K_{415} \left(\begin{matrix} a \\ x, n \end{matrix} \right) = \bar{a}_{x+n} - \bar{a}_{x+n}^a$$

$$x + n \leq 70$$

419 Ophørende invaliderente med ophørende risiko

Dersom forsikrede bliver invalid inden alder $x+n$, udbetales der en invaliderente fra invaliditetens indtræden og indtil alder $x+m$.

$$S_{x+\theta}^{ad} = 0, \quad S_{x+\theta}^{ai} = \bar{a}_{x+\theta(m-\theta)}^i, \quad S_{x+n}^a = 0$$

$$K_{419} \left(\begin{matrix} a \\ x, n, m \end{matrix} \right) = \bar{a}_{x+m} - \frac{D_{x+n}^a}{D_x^a} \cdot \bar{a}_{x+n(m-n)} - \bar{a}_{x+n}^a$$

$$x + n \leq 60, \quad x + m \leq 70$$

429 Supplerende ophørende invaliderente med ophørende risiko

Dersom forsikrede bliver mellem 1/2 og 2/3 invalid inden alder $x+n$, udbetales den halve invaliderente, så længe denne tilstand varer, dog længst til alder $x+m$.

$$S_{x+\theta}^{ad} = 0, \quad S_{x+\theta}^{ai} = k \cdot \bar{a}_{x+\theta(m-\theta)}^i, \quad S_{x+n}^a = 0$$

$$K_{429} \left(\begin{matrix} a \\ x, n, m \end{matrix} \right) = \int_0^n \frac{D_{x+\theta}^a}{D_x^a} \cdot \mu_{x+\theta}^{ai} \cdot S_{x+\theta}^{ai} d\theta = k \cdot K_{419} \left(\begin{matrix} a \\ x, n, m \end{matrix} \right)$$

$$x + m \leq 70$$

Konstanten k fastsættes for et år ad gangen og anmeldes til Finanstilsynet.

Anvendelsen af grundform 429 forudsætter, at forsikringen ikke alene indeholder grundformer med invaliditetsydelse (315, 365, 414, 415, 419 og 429).

Nettopassiver for tolivsforsikringer, beregnet ud fra pkt. 1.1.6.1.

Sumforsikringer

510 Livsvarig livsforsikring på kortest liv

$$n \rightarrow \infty, T_{x_1+\theta, x_2+\theta}^d = 1, T_{x_2+\theta, x_1+\theta}^d = 1$$

$$K_{510}(x_1, x_2) = \frac{\bar{M}_{x_1, x_2}}{D_{x_1, x_2}}$$

515 Ophørende livsforsikring på kortest liv

$$T_{x_1+\theta, x_2+\theta}^d = 1, T_{x_2+\theta, x_1+\theta}^d = 1, T_{x_1+n, x_2+n} = 0$$

$$K_{515}(x_1, x_2, n) = \frac{\bar{M}_{x_1, x_2} - \bar{M}_{x_1+n, x_2+n}}{D_{x_1, x_2}}$$

$$x_1+n \leq 80, \quad x_2+n \leq 80$$

Aldersbetingelsen kan fraviges, såfremt der er tale om en 1-årig udskydelse uden yderligere præmiebetaling, og såfremt 515 er i kombination med 525 af mindst samme størrelse.

525 Livsbetinget livsforsikring på to liv

$$T_{x_1+\theta, x_2+\theta}^d = 0, T_{x_2+\theta, x_1+\theta}^d = 0, T_{x_1+n, x_2+n} = 1$$

$$K_{525}(x_1, x_2, n) = \frac{D_{x_1+n, x_2+n}}{D_{x_1, x_2}}$$

530 Livsvarig overlevelsesforsikring

$$n \rightarrow \infty, T_{x_1+\theta, x_2+\theta}^d = 1, T_{x_2+\theta, x_1+\theta}^d = 0$$

$$K_{530}(x_1, x_2) = \frac{\bar{M}_{x_1, x_2}^1}{D_{x_1, x_2}}$$

535 Ophørende overlevelsesforsikring

$$T_{x_1+\theta, x_2+\theta}^d = 1, T_{x_2+\theta, x_1+\theta}^d = 0, T_{x_1+n, x_2+n} = 0$$

$$K_{535}(x_1, x_2, n) = \frac{\bar{M}_{x_1, x_2}^1 - \bar{M}_{x_1+n, x_2+n}^1}{D_{x_1, x_2}}$$

$$x_1 \leq 67$$

Renteforsikringer

610 Livsvarig overlevelsere

$$n \rightarrow \infty, \quad T_{x_1+\theta, x_2+\theta}^d = \bar{a}_{x_2+\theta}, \quad T_{x_2+\theta, x_1+\theta}^d = 0$$

$$K_{610}(x_1, x_2) = \bar{a}_{x_2} - \bar{a}_{x_1, x_2}$$

612 Livsvarig overlevelsere med ophørende risiko

$$T_{x_1+\theta, x_2+\theta}^d = \bar{a}_{x_2+\theta}, \quad T_{x_2+\theta, x_1+\theta}^d = 0, \quad T_{x_1+n, x_2+n} = 0$$

$$K_{612}(x_1, x_2, n) = \bar{a}_{x_2} - \bar{a}_{x_1, x_2} - \frac{D_{x_1+n, x_2+n}}{D_{x_1, x_2}} \cdot (\bar{a}_{x_2+n} - \bar{a}_{x_1+n, x_2+n})$$

$$x_1+n \leq 80$$

615 Ophørende overlevelsere

$$T_{x_1+\theta, x_2+\theta}^d = \bar{a}_{x_2+\theta(n-\theta)}, \quad T_{x_2+\theta, x_1+\theta}^d = 0, \quad T_{x_1+n, x_2+n} = 0$$

$$K_{615}(x_1, x_2, n) = \bar{a}_{x_2:n} - \bar{a}_{x_1, x_2:n}$$

$$x_1 \leq 67$$

Aldersbetingelsen kan fraviges, såfremt 615 er i kombination med 210 eller 215 af mindst samme størrelse og varighed.

617 Ophørende overlevelsere med ophørende risiko

Overlevelsere udbetales til x_2 fra x_1 's død, hvis denne indtræffer inden alder x_1+n - udbetalingen ophører ved x_2 's død, dog senest m år efter tegningen, hvor $m > n$.

$$T_{x_1+\theta, x_2+\theta}^d = \bar{a}_{x_2+\theta(m-n)}, \quad T_{x_2+\theta, x_1+\theta}^d = 0, \quad T_{x_1+n, x_2+n} = 0$$

$$K_{617}(x_1, x_2, m, n) = \bar{a}_{x_2:m} - \bar{a}_{x_1, x_2:m} - \frac{D_{x_1+n, x_2+n}}{D_{x_1, x_2}} \cdot (\bar{a}_{x_2+n(m-n)} - \bar{a}_{x_1+n, x_2+n(m-n)})$$

$$x_1+n \leq 80, \quad x_1 \leq 67$$

Tegningsaldersbetingelsen kan fraviges, såfremt 617 er i kombination med 210 eller 215 af mindst samme størrelse og varighed.

620 Kunstig overlevelsere

Udbetalingen begynder:

- 1) g år efter x_1 's død, dersom denne indtræffer inden r år efter tegningen.

- 2) $r+g$ år efter tegningen, dersom x_1 's død indtræffer mellem r år og $r+g$ år efter tegningen.
 3) straks ved x_1 's død, dersom denne indtræffer senere end $r+g$ år efter tegningen.

I alle tre tilfælde udbetales overlevelseshrenten livsvarigt til x_2 .

$$n \rightarrow \infty$$

$$T_{x_1+\theta, x_2+\theta}^d = \begin{cases} \frac{\bar{N}_{x_2+\theta+g}}{D_{x_2+\theta}} & \text{for } \theta < r \\ \frac{\bar{N}_{x_2+r+g}}{D_{x_2+\theta}} & \text{for } r \leq \theta < r+g, T_{x_2+\theta, x_1+\theta}^d = 0 \\ \frac{\bar{N}_{x_2+\theta}}{D_{x_2+\theta}} & \text{for } \theta \geq r+g \end{cases}$$

$$K_{620}(x_1, x_2, r, g) = \frac{D_{x_2+g}}{D_{x_2}} \cdot (\bar{a}_{x_2+g} - \bar{a}_{x_1, x_2+g; r}) - \frac{\bar{N}_{x_1+r+g, x_2+r+g}}{D_{x_1, x_2}}$$

$$x_1+r+g \leq 80, \quad x_1 \leq 67$$

Den kunstige overlevelseshrente må kun tegnes som led i en kombination af grundformer mindst bestående af opsat livrente ($K_{211}(x_1, r)$) supplerende ydelse ($K_{225}(x_1, r, g)$) og kunstig overlevelseshrente ($K_{620}(x_1, x_2, r, g)$). Den kunstige overlevelseshrente må ikke overstige hverken den opsatte livrente eller supplerende ydelse.

630 Opsat, livsvarig overlevelseshrente med straks begyndende risiko

Overlevelseshrenten udbetales livsvarigt til x_2 fra x_1 's død - udbetalingen starter dog tidligst r år efter tegningen.

$$n \rightarrow \infty$$

$$T_{x_1+\theta, x_2+\theta}^d = \begin{cases} \frac{\bar{N}_{x_2+r}}{D_{x_2+\theta}} & \text{for } \theta < r \\ \bar{a}_{x_2+\theta} & \text{for } \theta \geq r, \end{cases}$$

$$T_{x_2+\theta, x_1+\theta}^d = 0$$

$$K_{630}(x_1, x_2, r) = \frac{\bar{N}_{x_2+r}}{D_{x_2}} - \frac{\bar{N}_{x_1+r, x_2+r}}{D_{x_1, x_2}}$$

635 Opsat, ophørende overlevelseshrente med straks begyndende risiko

Udbetaling af overlevelseshrenten starter ved x_1 's død, dog tidligst r år efter tegningen - udbetalingen ophører ved x_2 's død, dog senest n år efter tegningen.

$$T_{x_1+\theta, x_2+\theta}^d = \begin{cases} \frac{\bar{N}_{x_2+r} - \bar{N}_{x_2+n}}{D_{x_2+\theta}} & \text{for } \theta < r \\ \bar{a}_{x_2+\theta(n-\theta)} & \text{for } \theta \geq r, \end{cases}$$

$$T_{x_2+\theta, x_1+\theta}^d = 0, \quad T_{x_1+n, x_2+n}^d = 0$$

$$K_{635}(x_1, x_2, n, r) = \frac{\bar{N}_{x_2+r} - \bar{N}_{x_2+n}}{D_{x_2}} - \frac{\bar{N}_{x_1+r, x_2+r} - \bar{N}_{x_1+n, x_2+n}}{D_{x_1, x_2}}$$

$$x_1 \leq 67$$

Aldersbetingelsen kan fraviges, såfremt 635 er i kombination med 211 eller 216 af mindst samme størrelse og varighed.

645 Arverente på kortest liv

Arverenteudbetalingen begynder ved første dødsfald blandt de forsikrede - udbetalingen ophører n år efter tegningen.

$$T_{x_1+\theta, x_2+\theta}^d = \bar{a}_{(n-\theta)}, T_{x_2+\theta, x_1+\theta}^d = \bar{a}_{(n-\theta)}, T_{x_1+n, x_2+n} = 0$$

$$K_{645}(x_1, x_2, n) = \bar{a}_{x_1} - \bar{a}_{x_1, x_2, n}$$

$$x_1+n \leq 80, x_2+n \leq 80$$

655 Arverente på længst liv

Arverenteudbetalingen begynder, når både x_1 og x_2 er døde - udbetalingen ophører n år efter tegningen.

$$T_{x_1+\theta, x_2+\theta}^d = \bar{a}_{(n-\theta)} - \bar{a}_{x_2+\theta, (n-\theta)}, T_{x_2+\theta, x_1+\theta}^d = \bar{a}_{(n-\theta)} - \bar{a}_{x_1+\theta, (n-\theta)}$$

$$T_{x_1+n, x_2+n} = 0$$

$$K_{655}(x_1, x_2, n) = \bar{a}_n - \bar{a}_{x_1, n} - \bar{a}_{x_2, n} + \bar{a}_{x_1, x_2, n}$$

$$x_1+n \leq 80, x_2+n \leq 80$$

656 Arverente på længst liv med opsat udbetaling

Arverenteudbetalingen begynder, når både x_1 og x_2 er døde, dog tidligst r år efter tegningen - udbetalingen ophører $r+g$ år efter tegningen.

$$T_{x_1+\theta, x_2+\theta}^d = (\bar{a}_{(r+g-\theta)} - \bar{a}_{x_2+\theta, (r+g-\theta)}) - (\bar{a}_{(r-\theta)} - \bar{a}_{x_2+\theta, (r-\theta)}),$$

$$T_{x_2+\theta, x_1+\theta}^d = (\bar{a}_{(r+g-\theta)} - \bar{a}_{x_1+\theta, (r+g-\theta)}) - (\bar{a}_{(r-\theta)} - \bar{a}_{x_1+\theta, (r-\theta)})$$

$$T_{x_1+r+g, x_2+r+g} = 0$$

$$K_{656}(x_1, x_2, n) = (\bar{a}_{r+g} - \bar{a}_{x_1, r+g} - \bar{a}_{x_2, r+g} + \bar{a}_{x_1, x_2, r+g}) - (\bar{a}_r - \bar{a}_{x_1, r} - \bar{a}_{x_2, r} + \bar{a}_{x_1, x_2, r})$$

$x_1+r+g \leq 80, x_2+r+g \leq 80$, dog er der ingen begrænsning på $x+r+g$, hvis grundform 656 er i kombination med grundform 211+630, 216+635 eller 211+635 af mindst samme størrelse som

grundform 656 og med $r(656) = n(211) = r(630)$ hhv. $r(656) = n(216) = r(635)$ og $g(656) \leq \min[n(635); m(216)]$ hhv. $r(656) = n(211) = r(635)$ og $g(656) \leq n(635)$.

660 Livsvarig livrente på kortest liv

Livrenten udbetales, så længe både x_1 og x_2 er i live.

$$n=0, \quad T_{x_1+0, x_2+0} = \bar{a}_{x_1, x_2}$$

$$K_{660}(x_1, x_2) = \bar{a}_{x_1, x_2}$$

661 Opsat, livsvarig livrente på kortest liv

Livrenteudbetalingen begynder om n år og varer, så længe både x_1 og x_2 er i live.

$$T_{x_1+\theta, x_2+\theta}^d = 0, T_{x_2+\theta, x_1+\theta}^d = 0, T_{x_1+n, x_2+n} = \bar{a}_{x_1+n, x_2+n}$$

$$K_{661}(x_1, x_2, n) = \frac{\bar{N}_{x_1+n, x_2+n}}{D_{x_1, x_2}}$$

665 Ophørende livrente på kortest liv

Livrenten udbetales, så længe både x_1 og x_2 er i live - udbetalingen ophører dog senest om m år.

$$n = 0, \quad T_{x_1+0, x_2+0} = \bar{a}_{x_1, x_2; m}$$

$$K_{665}(x_1, x_2, n) = \bar{a}_{x_1, x_2; m}$$

666 Opsat, ophørende livrente på kortest liv

Livrenteudbetalingen begynder om n år og varer, så længe både x_1 og x_2 er i live, dog højst i m år.

$$T_{x_1+\theta, x_2+\theta}^d = 0, T_{x_2+\theta, x_1+\theta}^d = 0, T_{x_1+n, x_2+n} = \bar{a}_{x_1+n, x_2+n; m}$$

$$K_{666}(x_1, x_2, n, m) = \frac{\bar{N}_{x_1+n, x_2+n} - \bar{N}_{x_1+n+m, x_2+n+m}}{D_{x_1, x_2}}$$

Nettopassiver med kollektive elementer, men uden invaliditetsydelse, beregnet ud fra pkt. 1.1.5.1

Sumforsikringer

710 Kollektiv ægtefællesum

Engangsbeløbet udbetales til den efterladte ægtefælle ved forsikredes død.

$$n \rightarrow \infty, S_{x+\theta}^d = g_{x+\theta} \cdot \int_{-\infty}^{\infty} f(\eta|x+\theta)d\eta$$

$$K_{710}(x, u) = \int_0^{\infty} \frac{D_{x+\theta}}{D_x} \mu_{x+\theta} \cdot S_{x+\theta}^d d\theta$$

715 Kollektiv ophørende livsforsikring til ugifte

Forsikringssummen udbetales ved forsikredes død inden alder $x+n$, dersom forsikrede ved dødsfaldet befinder sig i tilstand U , jvf. pkt. 1.2.1.4. m.fl.

$$S_{x+\theta}^d = u, S_{x+n} = 0$$

$u = 0,20$ for mænd og $0,45$ for kvinder

$$K_{715}(x, n, g) = u \cdot \frac{M_x - M_{x+n}}{D_x}$$

$60 \leq x + n \leq 67$, jf. pkt. 1.1.8.2.

Dersom forsikringen omfatter alderspension og/eller kollektiv livsbetinget livsforsikring til ugifte, skal udbetalingen for den kollektive ophørende livsforsikring (evt. i rater) være sammenfaldende med alderspensioneringstidspunktet og/eller udbetalingstidspunktet for den kollektive livsforsikring (evt. i rater).

Livsforsikringssummen må ikke overstige 4 gange summen af årsbeløbet for den livsvarige kollektive ægtefællepension og den kollektive ægtefællepension ophørende efter t år tilsammen; hvis varigheden $t < 10$ år, er denne grænse dog $t/10$ gange 4 gange samme årsbeløb. Livsforsikringssummen opgøres som "konc. nr. 765 * $a_{\overline{g}|}$ + konc. nr. 715".

Hvis forsikringen omfatter kollektiv ægtefællepension med ophørende risiko og ikke kollektiv livsbetinget livsforsikring (evt. i rater) til ugifte, kan grænsen for summen for den kollektive ophørende livsforsikring til ugifte forøges med 4 gange årsbeløbet for den kollektive ægtefællepension med ophørende risiko.

Se pkt. 1.1.8.3. om særlig tilbagekøbsværdiberegning.

725 Kollektiv livsbetinget livsforsikring til ugifte

Forsikringssummen udbetales ved forsikredes oplevelse af alder $x+n$, dersom forsikrede på dette tidspunkt befinder sig i tilstand U , jf. koncessionens pkt. 1.2.1.4. m.fl.

$$S_{x+\theta}^d = 0, S_{x+n} = u$$

$u = 0,20$ for mænd og $0,45$ for kvinder

$$K_{725}(x, n, g) = u * \frac{D_{x+n}}{D_x}$$

$60 \leq x + n \leq 67$, jf. koncessionens pkt. 1.1.8.2.

Dersom forsikringen omfatter alderspension, skal udløbstidspunktet for den kollektive ophørende livsforsikring (evt. i rater) være sammenfaldende med alderspensioneringstidspunktet.

Livsforsikringssummen må ikke overstige 4 gange summen af årsbeløbet for den livsvarige kollektive ægtefællepension og den kollektive ægtefællepension ophørende efter t år tilsammen; hvis varigheden $t < 10$ år, er denne grænse dog $t/10$ gange 4 gange samme årsbeløb. Livsforsikringssummen opgøres som "konc. nr. 775 * $a_{g\lceil}$ + konc. nr. 725".

Se endvidere pkt. 1.1.8.2. om reduktion af den livsvarige kollektive ægtefællepension efter udbetaling af den kollektive livsbetingede livsforsikringssum (evt. i rater) til ugifte og koncessionens pkt. 1.1.8.3. om særlig tilbagekøbsværdiberegning.

740 Kollektiv børnesum med ophørende risiko

Engangsbeløbet udbetales til efterladte børn ved forsikredes død før tidspunkt $x + n$, der har alder mindre end børneudløbet ved forsikredes død.

r betegner ophørsalderen for børnesummen, $r \leq 24$, jf. pkt. 1.1.8.2. i koncessionen.

$$S_{x+\theta}^d = \int_0^r c_{\tau-r+x+\theta} d\tau$$

$$S_{x+n}^d = 0$$

$$K_{740}(x, n, r) = \int_0^n \frac{D_{x+\theta}}{D_x} \cdot \mu_{x+\theta} \cdot S_{x+\theta}^d d\theta$$

Rateforsikringer

765 Kollektiv ophørende livsforsikring i rater til ugifte

Udbetales i rater over g år ved forsikredes død inden alder $x + n$, dersom forsikrede ved dødsfaldet befinder sig i tilstand U , jf. koncessionens pkt. 1.2.1.4. m.fl.

$$S_{x+\theta}^d = u * \bar{a}_{g\lceil}, S_{x+n} = 0$$

$u = 0,20$ for mænd og $0,45$ for kvinder

$$K_{765}(x, n, g) = u * \bar{a}_{g\lceil} * \frac{\bar{M}_x - \bar{M}_{x+n}}{D_x}$$

$60 \leq x + n \leq 67$, jf. koncessionens pkt. 1.1.8.2.

Dersom forsikringen omfatter alderspension og/eller kollektiv livsbetinget livsforsikring til ugifte, skal udløbstidspunktet for den kollektive ophørende livsforsikring (evt. i rater) være sammenfaldende med alderspensioneringstidspunktet og/eller udbetalingstidspunktet for den kollektive livsforsikring (evt. i rater).

Livsforsikringssummen må ikke overstige 4 gange summen af årsbeløbet for den livsvarige kollektive ægtefællepension og den kollektive ægtefællepension ophørende efter t år tilsammen, hvis varigheden $t < 10$ år, er denne grænse dog $t/10$ gange 4 gange samme årsbeløb. Livsforsikringssummen opgøres som "konc. nr. 765 * $a_{g|}$ + konc. nr. 715".

Hvis forsikringen omfatter kollektiv ægtefællepension med ophørende risiko og ikke kollektiv livsbetinget livsforsikring (evt. i rater) til ugifte, kan grænsen for summen for den kollektive livsforsikring til ugifte forøges med 4 gange årsbeløbet for den kollektive ægtefællepension med ophørende risiko.

Se koncessionens pkt. 1.1.8.3. om særlig tilbagekøbsværdi.

775 Kollektiv livsbetinget livsforsikring i rater til ugifte

Udbetales i rater over g år ved forsikredes oplevelse af alder $x+n$, dersom forsikrede på dette tidspunkt befinder sig i tilstand U , jf. koncessionens pkt. 1.2.1.4. m.fl.

$$S_{x+\theta}^d = 0, \quad S_{x+n} = u * a_{g|}$$

$u = 0,20$ for mænd og $0,45$ for kvinder

$$K_{775}(x, n, g) = u * a_{g|} * \frac{D_{x+n}}{D_x}$$

$60 \leq x + n \leq 67$, jf. koncessionens pkt. 1.1.8.2.

Dersom forsikringen omfatter alderspension, skal udløbstidspunktet for den kollektive ophørende livsforsikring (evt. i rater) være sammenfaldende med alderspensioneringstidspunktet.

Livsforsikringssummen må ikke overstige 4 gange summen af årsbeløbet for den livsvarige kollektive ægtefællepension og den kollektive ægtefællepension ophørende efter t år; hvis varigheden $t < 10$ år, er denne grænse dog $t/10$ gange 4 gange samme årsbeløb. Livsforsikringssummen opgøres som "konc. nr. 775 * $a_{g|}$ + konc. nr. 725".

Se endvidere koncessionens pkt. 1.1.8.2. om reduktion af den livsvarige kollektive ægtefællepension efter udbetaling af den kollektive livsbetingede livsforsikringssum (evt. i rater) til ugifte og koncessionens pkt. 1.1.8.3. om særlig tilbagekøbsværdi.

Renteforsikringer

810 Livsvarig kollektiv ægtefællepension

$$n \rightarrow \infty, S_{x+\theta}^d = g_{x+\theta} \cdot \int_{-\infty}^{\infty} f(\eta | x + \theta) \cdot \bar{a}_{\eta}^I d\eta$$

$$= g_{x+\theta} \cdot \bar{a}_{\eta_{x+\theta}}^I$$

$$K_{810}(x, u) = \int_0^{\infty} \frac{D_{x+\theta}}{D_x} \cdot \mu_{x+\theta} \cdot S_{x+\theta}^d d\theta$$

Symboler med I er beregnet med forsørgedes normaldødelighed, jvf. pkt. 1.2.1.2. m.fl.

Se endvidere pkt. 1.1.8.2. om grænsen for pensionens størrelse, pkt. 1.1.8.2. om reduktion af den livsvarige kollektive ægtefællepension efter udbetaling af kollektiv livsbetinget livsforsikringssum og pkt. 1.1.8.3. om særlig tilbagekøbsberegning.

811 Alderspensionstillæg til ugifte

Pensionen udbetales til forsikrede fra pensioneringstidspunktet, såfremt forsikrede er ugift på dette tidspunkt og så længe forsikrede lever.

$$S_{x+\theta}^d = 0, S_{x+n} = u \cdot \bar{a}_{x+n}$$

$u = 0,20$ for mænd og $0,45$ for kvinder

$$K_{811}(x, n) = u \cdot \frac{\bar{N}_{x+n}}{D_x}$$

$$60 \leq x + n \leq 67$$

Alderspensionstillægget må kun tegnes i forbindelse med en kollektiv ægtefællepension og må ikke overstige $1/3$ af ægtefællepensionen.

812 Livsvarig kollektiv ægtefællepension med ophørende risiko

Ægtefællepensionen udbetales fra forsikredes død før tidspunkt $x + n$ og så længe den efterladte lever.

$$S_{x+\theta}^d = g_{x+\theta} \cdot \int_{-\infty}^{\infty} f(\eta | x + \theta) \bar{a}_{\eta}^{-1} d\eta = g_{x+\theta} \bar{a}_{\eta_{x+\theta}}^{-1}$$

$$S_{x+n}^d = 0$$

$$K_{812}(x, n) = \int_0^n \frac{D_{x+\theta}}{D_x} \mu_{x+\theta} S_{x+\theta}^d d\theta = K_{810}(x) - K_{810}(x+n) \cdot \frac{D_{x+n}}{D_x}$$

Se endvidere pkt. 1.1.8.2. om grænsen for pensionens størrelse, pkt. 1.1.8.2. om reduktion af den livsvarige kollektive ægtefællepension efter udbetaling af kollektiv livsbetinget livsforsikringssum og pkt. 1.1.8.3. om særlige tilbagekøbsregler.

Grundform 812 kan ikke tegnes i kombination med 814.

814 Kollektiv ægtefællepension ophørende efter t år

Ægtefællepensionen udbetales fra forsikredes død og så længe den efterladte lever – udbetalingen ophører dog senest t år efter forsikredes død.

$$n \rightarrow \infty, \quad S_{x+\theta}^d = g_{x+\theta} \cdot \int_{-\infty}^{\infty} f(\eta|x+\theta) \bar{a}_{\eta:t}^I d\eta$$

$$= g_{x+\theta} \cdot \bar{a}_{\eta_{x+\theta}:t}^I$$

$$K_{814}(x,t) = \int_0^{\infty} \frac{D_{x+\theta}}{D_x} \cdot \mu_{x+\theta} \cdot S_{x+\theta}^d d\theta$$

$$5 \leq t \leq 15$$

Symboler med I er beregnet med forsørgedes normaldødelighed, jvf. pkt. 1.2.1.2. m.fl.

Se endvidere pkt. 1.1.8.2. om grænsen for pensionens størrelse og pkt. 1.1.8.3. om særlige tilbagekøbsberegning.

815 Ophørende kollektiv ægtefællepension

Ægtefællepensionen udbetales fra forsikredes død og så længe den efterladte lever - udbetalingen ophører dog senest, når den efterladte opnår alder u .

$$n \rightarrow \infty, \quad S_{x+\theta}^d = g_{x+\theta} \cdot \int_{-\infty}^u f(\eta|x+\theta) \bar{a}_{\eta:(u-\eta)}^I d\eta$$

$$= g_{x+\theta} \cdot \bar{a}_{\eta_{x+\theta}:(u-\eta_{x+\theta})}^I$$

$$K_{815}(x,u) = \int_0^{\infty} \frac{D_{x+\theta}}{D_x} \cdot \mu_{x+\theta} \cdot S_{x+\theta}^d d\theta$$

$u \leq 67$, jfr.pkt. 1.1.8.2.

Symboler med I er beregnet med forsørgedes normaldødelighed, jvf. pkt. 1.2.1.2. m.fl.

Se endvidere pkt. 1.1.8.2. om grænsen for pensionens størrelse og pkt. 1.1.8.3. om særlige tilbagekøbsberegning.

820 Kollektiv kunstig ægtefællepension

Udbetalingen begynder:

- 1) g år efter x 's død, dersom denne indtræffer inden r år efter tegningen,
- 2) $r+g$ efter tegningen, dersom x 's død indtræffer mellem r år og $r+g$ år efter tegningen,
- 3) straks ved x 's død, dersom denne indtræffer senere end $r+g$ efter tegningen.

Udbetalingen ophører i alle tre tilfælde ved den efterladtes død.

$$n \rightarrow \infty$$

$$S_{x+\theta}^d = \begin{cases} g_{x+\theta} \cdot \int_{-\infty}^{\infty} f(\eta|x+\theta) \cdot \frac{\bar{N}_{\eta}^I}{D_{\eta}^I} d\eta & \text{for } \theta < r \\ g_{x+\theta} \cdot \int_{-\infty}^{\infty} f(\eta|x+\theta) \cdot \frac{\bar{N}_{\eta+r+g-\theta}^I}{D_{\eta}^I} d\eta & \text{for } r \leq \theta < r+g \\ g_{x+\theta} \cdot \int_{-\infty}^{\infty} f(\eta|x+\theta) \cdot \bar{a}_{\eta}^I d\eta & \text{for } \theta \geq r+g \end{cases}$$

$$= g_{x+\theta: g|r} \bar{a}_{\eta_{x+\theta}}^I$$

$$K_{820}(x,r,g) = \int_0^r \frac{D_{x+\theta}}{D_x} \cdot \mu_{x+\theta} \cdot g_{x+\theta} d\theta \int_{-\infty}^{\infty} f(\eta|x+\theta) \cdot \frac{\bar{N}_{\eta}^I}{D_{\eta}^I} d\eta$$

$$+ \int_r^{r+g} \frac{D_{x+\theta}}{D_x} \cdot \mu_{x+\theta} \cdot g_{x+\theta} d\theta \int_{-\infty}^{\infty} f(\eta|x+\theta) \cdot \frac{\bar{N}_{\eta+r+g-\theta}^I}{D_{\eta}^I} d\eta$$

$$+ \int_{r+g}^{\infty} \frac{D_{x+\theta}}{D_x} \cdot \mu_{x+\theta} \cdot g_{x+\theta} d\theta \int_{-\infty}^{\infty} f(\eta|x+\theta) \cdot \bar{a}_{\eta}^I d\eta$$

Symboler markeret med I er beregnet med forsørgedes normalfordelighed.

Den kollektive kunstige ægtefællepension må kun tegnes som led i en kombination af grundformer mindst bestående af opsat livrente ($K_{211}(x,r)$), supplerende ydelse ($K_{225}(x,r,g)$) og kollektiv kunstig ægtefællepension ($K_{820}(x,r,g)$). Den kollektive kunstige ægtefællepension må ikke overstige hverken den opsatte livrente eller den supplerende ydelse.

Se endvidere pkt. 1.1.8.2. om grænsen for pensionens størrelse samt pkt. 1.1.8.3. om særlige tilbagekøbsberegning.

840 Kollektiv børnerente

r betegner ophørsalderen for børnerenten, $r \leq 24$, jvf. pkt. 1.1.8.2. Børnerenten ophører dog senest ved det enkelte barns død. Børnedødeligheden forudsættes at være 0.

$$n \rightarrow \infty$$

$$S_{x+\theta}^d = \int_0^r c_{\tau-r+x+\theta} \cdot \bar{a}_{\tau}^I d\tau$$

$$= {}_rS_{x+\theta}$$

$$K_{840}(x,r) = \int_0^{\infty} \frac{D_{x+\theta}}{D_x} \cdot \mu_{x+\theta} S_{x+\theta}^d d\theta$$

Se endvidere pkt. 1.1.8.2. om grænsen for børnerentens størrelse.

850 Kollektiv waisenrente

r betegner ophørsalderen for waisenrenten, $r \leq 24$, jvf. pkt. 1.1.8.2. Waisenrenten ophører dog senest ved det enkelte barns død.

$$\begin{aligned} n \rightarrow \infty, S_{x+\theta}^d &= w \cdot \int_0^r c_{\tau-r+x+\theta} \cdot \bar{a}_{\tau} d\tau \\ &= w \cdot {}_rS_{x+\theta} \end{aligned}$$

$w = 0,05$ for mænd og $0,30$ for kvinder.

$$\begin{aligned} K_{850}(x,r) &= \int_0^{\infty} \frac{D_{x+\theta}}{D_x} \cdot \mu_{x+\theta} S_{x+\theta}^d d\theta \\ &= w \cdot K_{840}(x,r) \end{aligned}$$

Se endvidere pkt. 1.1.8.2. om grænsen for den samlede børnepension til det enkelte barn.

Nettopassiver med kollektive ydelser og invaliditetsydelser, beregnet ud fra pkt. 1.1.5.2.

Renteforsikringer

945 Kollektiv børnerente med udbetaling fra forsørgerens død, invaliditet eller alderspensionering

r betegner ophørsalderen for børnerenten, $r \leq 24$, jvf. pkt. 1.1.8.2. Børnerenten ophører dog senest ved det enkelte barns død. Børnedødeligheden forudsættes at være 0.

$x+n$ er forsørgerens alder ved alderspensioneringen, $x+n \leq 67$.

$$S_{x+\theta}^{ad} = \int_0^r c_{\tau-r+x+\theta} \cdot \bar{a}_{\tau} d\tau$$

$$= {}_rS_{x+\theta}$$

$$S_{x+\theta}^{ai} = \int_0^r c_{\tau-r+x+\theta} \cdot \bar{a}_{\tau} d\tau$$

$$= {}_rS_{x+\theta}$$

$$S_{x+n}^a = \int_0^r c_{\tau-r+x+\theta} \cdot \bar{a}_{\tau|} d\tau$$

$$= {}_rS_{x+\theta}$$

$$K_{945} \left(\frac{a}{x}, n, r \right) = \int_0^n \frac{D_{x+\theta}^a}{D_x^a} \cdot (\mu_{x+\theta}^{ad} + \mu_{x+\theta}^{ai}) d\theta \int_0^r c_{\tau-r+x+\theta} \cdot \bar{a}_{\tau|} d\tau$$

$$+ \frac{D_{x+n}^a}{D_x^a} \cdot \int_0^r c_{\tau-r+x+n} \cdot \bar{a}_{\tau|} d\tau$$

Se endvidere pkt. 1.1.8.2. om grænsen for børnerentens størrelse.

1.1.9.1 Invalidesum

Beløbsgrænsen for invalidesum (konc. nr. 315) udgør i 1996 kr. 850.000 (2018 kr. 1.240.000) og reguleres hvert år pr. den 1. januar i overensstemmelse med udviklingen i forbrugerindekset. Udviklingen i forbrugerindekset fastsættes som værdien af indekset for september det nærmest forudgående år divideret med værdien af indekset for september 1996. Den regulerede beløbsgrænse afrundes til nærmeste hele 5.000 kr.

1.1.10 Forsikringer med forhøjet dødsrisiko og/eller forhøjet invaliditetsrisiko

Se respektive beregningsgrundlag - pkt. 1.2.10. m.fl.

1.1.11 Tilladte forsikringsformer

Forsikringsydelse i en forsikring/bonustillæggsforsikring skal opfylde betingelserne i nedenstående pkt. 1.1.11.1. Forsikringsydelse i bonustillæggsforsikringer skal tillige opfylde betingelserne i pkt. 1.1.11.2.

Forsikringsydelse og præmiebetalingsrenter skal ved nytegning kombineres således, at forsikringen opfylder betingelserne i pkt. 1.1.3.6., pkt. 1.1.4.1. sidste afsnit, pkt. 1.1.7. og nedenstående pkt. 1.1.11.3. Ved regulering skal betingelserne i pkt. 1.1.3.6., pkt. 1.1.7. og nedenstående pkt. 1.1.11.3. være opfyldt.

Alle beregninger såvel ved tegningen som ved senere regulering/ændring sker med anvendelse af de i afsnittene 1.2.1. m.fl., 1.1.2., 1.1.3., 1.1.4 og 1.2.10. m. fl. anførte beregningselementer.

1.1.11.1 Forsikringsydelse

De i en forsikring indgående forsikringsydelse skal være enten en af de tilladte grundformer, jvf. afsnit 1.1.9., eller en kombination af to eller flere af de tilladte grundformer med vilkårlige positive ydelse.

Forsikringsydelse skal i alle tilfælde opfylde såvel de under de enkelte grundformer anførte særbetingelser som de generelle begrænsninger i pkt. 1.1.5.4., 1.1.6.4., 1.1.8.1. og afsnit 1.2.10. m.fl.

Endelig kan en forsikring under de i afsnit 1.1.8 anførte særlige betingelser indeholde forsikringsydelse:

Skalapension, efterpension og tilskadekomstpension.

1.1.11.2 Maksimum for risiko

Ingen forsikring må fremgå med en risikodækning, der inkl. evt. bonustildeling er større end den risikodækning, der gennem den pågældende forsikrings risikoydelser kan erhverves for den gældende præmie og nettoreserve beregnet på det gældende grundlag med en teknisk rente på $i\%$.

1.1.11.3 Minimum for risiko

Enhver forsikring skal indeholde en vis forsikringsrisiko.

Tilladt forsikring:

Det er tilladt at tegne grundform 136 og/eller grundform 186 mod præmiebetaling med den i afsnit 1.1.7.6. nævnte præmiebetalingsrente eller mod indskud.

Det er tilladt at tegne grundform 216 (x, n, m) + 100 % grundform 265 (x, r, g) mod indskud, hvor $n = r$ og $m = r + g$.

1.1.12 Bemærkninger til grundlaget

Ad 1.2.1.1. Aldersberegning

Aldersberegning for individuelle børnerenter:

For tilknyttede individuelle børne- og waisenrenter gælder følgende regel: Udløbsdatoen er den 1. i måneden efter det enkelte barns fyldte r te år. Forsørgerens tegningsalder er den, der benyttes for den øvrige del af forsikringen. Forsørgerens udløbsalder er tegningsalderen med tillæg af børne-/waisenrentens varighed. Bliver forsørgerens udløbsalder herved ikke hel, forhøjes den til næste hele alder.

ad 1.1.3.1. Nettopassiv

Ændring af en aktuel ydelse til andre betalingsmåder:

De aktuelle ydelser forfalder definitions-mæssigt månedligt forud, når ydelsen beregningsmæssigt forfalder kontinuert.

Såfremt udbetalingen skal ske med andre forfaldsmåder end månedligt, sker omregningen så der trods den definitions-mæssige tilnærmelse er korrekte relationer mellem de forskellige betalingsmåder.

Dette indebærer eksempelvis, at en livsvarig livrente med 1/12-årlig forfald, der skal ændres til 1/m-årlig forfald, multipliceres med

$$\frac{a_x^{(12)}}{a_x^{(m)}} = \frac{N_x^{(12)}}{N_x^{(m)}}$$

ad 1.1.3.5. Nettoreserve

For forsikringsydelse beregnes nettoreserven med den til den tekniske rente svarende opgørelsesrente.

ad 1.1.4.1. Præmie og indskud

Fortolkning af stk. 3 ved tolivsforsikringer:

Når udløbsalderen for præmie for den yngste forsikrede er lavere end 60 år, er den korteste præmiebetalingsvarighed ved nytegning 5 år.

ad 1.1.4.2. Bruttopræmie

Forklaring for omregningsformel:

Den kontinuerte nettopræmie betragtes i formen som forfaldende månedligt forud. Dette er udgangspunktet for omregning til andre forfaldsmåder.

Det er en forudsætning for anvendelse af de konstante omregningsfaktorer, at der er stornoret ved død og invaliditet.

ad 1.1.4.2. Bruttopræmie og bruttoindskud

Satserne for Stk(m), Stykrate og Stktillæg reguleres årligt pr. 1. januar. De regulerede satser skal anvendes for forsikringer, som tegnes efter at en regulering har fundet sted. Forsikringer, som er tegnet inden reguleringen, skal fortsat belastes med de tillæg, som var gældende på forsikringens tegningstidspunkt, også selvom forsikringerne ændres efter, at regulering af satserne har fundet sted.

ad 1.1.7. Præmiebetalingsrenter

Formel for den specielle form i sidste stykke:

Formlen for den i sidste stykke omtalte særlige præmiebetalingsrente, hvor præmiebetalingen ophører i alder $x + r$.

$$\frac{\bar{N}_x^a - \bar{N}_{67}^a}{D_x^a} + \frac{D_{67}^a}{D_x^a} \cdot \frac{\bar{N}_{67} - \bar{N}_{x+r}}{D_{67}}$$

hvor $67 \leq x + r \leq 70$

Denne form forventes kun anvendt i særlige tilfælde.

ad 1.1.8. Bestemmelser vedrørende kollektive forsikringer

Ved beregning af kapitalværdier m.v. forudsættes det altid, at forsikrede og pensionsberettigede er af forskelligt køn.

ad 1.1.8.1. Kollektiv ordning

Valgmulighed med hensyn til ægtefælle- og børnepension:

Der kan aftales valgfrihed med hensyn til ægtefælle- og børnepension ved

- A. Optagelse i ordningen.
- B. Indgåelse af ægteskab, skilsmisse, ægtefælles død, børns fødsel eller død.
- C. En på forhånd aftalt alder eller på et aftalt tidspunkt indenfor 5 år efter optagelse i ordningen.

Omvalg under pkt. B og C kan ikke finde sted efter, at den forsikrede er fyldt 54 år, og skal være foretaget inden 6 måneder efter, at betingelse for omvalg er opfyldt.

Idet den laveste ydelse, som kan vælges, angives som procent af den højeste ydelse, som kan vælges, gælder følgende begrænsninger:

Antal forsikrede i ordningen	Aftalt alder under C højst 35 år	Aftalt alder under C over 35 år
- 9	100%	100%
10 - 199	66 2/3%	100%
200 - 499	50%	66 2/3%
500 -	25%	50%

Omvalg af ægtefællepension kan gøres betinget af ægtefællens godkendelse.

Ved omvalg finder de almindelige regler for afgivelse af helbredsoplysninger anvendelse.

Aftaler om valgfrihed skal indeholde en opsigelsesklausul, således at valgfriheden kan ophæves, når en videreførsel må antages at være til væsentlig ugunst for selskabets øvrige forsikrede.

ad 1.1.8.2. Bestemmelser vedrørende størrelsen af de enkelte kollektive ydelser og aldersgrænser for disse

Skalapension:

Forsikringsformer med skalapension kan kun tegnes i samme omfang som det praktiseredes i perioden 01.01.1966 - 30.06.1982.

Der kan altså ikke arbejdes med skalaer, der i forløb væsentligt adskiller sig fra forløb, der anvendes i den nævnte periode.

ad 1.1.9. Tilladte grundformer

Ved grundformerne 165, 175, 185, 225, 265, 275, 365, 620, 820 skal g ved tegningen være et helt antal år.

ad 1.2.10. Forsikringer med forhøjet dødsrisiko og/eller forhøjet invaliditetsrisiko

Vedrørende brugen af invaliditetsklausuler:

I forbindelse med selskabernes afgivelse af tilbud/tegning af forsikring vedrørende dækning af invaliditetsrisiko er der adgang til at anvende klausuler.

Anvendelsen af invaliditetsklausuler er ikke begrænset til de tilfælde, hvor der er givet afslag på tegning af forsikring.

Invaliditetsklausulerne kan endvidere anvendes ved præmiefritagelse.

Anvendelse af invaliditetsklausuler indebærer, at præmien for forsikringen beregnes efter de tavler, som forsikrings søgende bedømmes til, hvis årsagen til klausulen ikke forelå.

Der er udarbejdet et sæt klausuler til brug ved selskabernes afgivelse af tilbud vedrørende dækning af invaliditetsrisiko, som er indarbejdet i Retningslinier Risikovurdering Personforsikring (Gul Bog).

ad 1.1.11.2. Maksimum for risiko

Baggrund for regel:

På grund af fleksibiliteten i de nye beregningsgrundlag vil det være muligt at konstruere forsikringsprodukter, der i hele forsikringstiden fremtræder med en risikodækning, der er betydeligt gunstigere end den risikodækning, der kan erhverves på Uni98 %.

Man vil f.eks. næsten vilkårligt kunne forøge risikodækningen, såfremt man løbende anvender bonusandelen helt eller delvist til køb af kortvarige risikodækninger eller præmiebetaling.

Reglen i 1.1.11.2. er ikke ment som en begrænsning på, hvilke teknikker der må anvendes. Reglen sætter kun en grænse for mulige resultater.

Reglen indebærer, at man ikke kan opnå højere risikodækning end den, der kan opnås, såfremt bonus anvendes til en ren risikoforsikring på tegningsgrundlaget, der dækker indtil forsikringens udløb resp. pensioneringstidspunktet.

Herved undgås, at der indføres tilsyneladende forskellige priser for rene risikoprodukter.

ad 1.1.11.3. Minimum for risiko

Baggrund for regel:

På grund af fleksibiliteten i de nye beregningsgrundlag vil det være muligt at konstruere forsikringsprodukter uden et reelt forsikringselement, analogt med en simpel kapitalforsikring mod indskud.

Vejledende regel:

Til bedømmelse af, om et givet forsikringsprodukt indeholder en vis forsikringsrisiko, anvendes følgende vejledende regel:

Ved nyttegning og ændring - bortset fra tegning af bonustillæggsforsikringer - skal forholdet mellem forsikringens maksimale numeriske risikosum og forsikringens nettopassiv, begge opgjort på nyttegnings-/ændringstidspunktet, være mindst 0,2. Såfremt ovennævnte forhold før en ændring er mindre end 0,2, er det dog tilstrækkeligt, at forholdet ikke nedsættes ved ændringen.

Risikosummen ved en forsikret persons død på et givet tidspunkt er nettoreserven, bestemt umiddelbart efter dødsfaldet, med fradrag af nettoreserven, bestemt umiddelbart før dødsfaldet.

Risikosummen ved en forsikret persons invaliditet på et givet tidspunkt er nettoreserven, bestemt umiddelbart efter invaliditetens indtræden, med fradrag af nettoreserven, bestemt umiddelbart før invaliditetens indtræden.

Følger af den vejledende regel:

Reglen indebærer, at enhver forsikring, tegnet med ret til præmiefritagelse ved invaliditet, må siges at indeholde en vis forsikringsrisiko.

Reglen nødvendiggør visse overvejelser for eksempel ved tegning af en forsikring, hvor dødsfalds-ydelsen er lig med reserven, og hvor der ikke ydes præmiefritagelse ved invaliditet.

Reglen indebærer også visse restriktioner for indskudsforsikringer, eksempelvis kan en livsforsikring med udbetaling ikke tegnes mod indskud, når varigheden er under 5 år.

Undtagelse fra den vejledende regel:

På personer med væsentligt forhøjet risiko kan der tegnes forsikring med mindre risiko end den, der følger af den vejledende regel.

1.1.13 Formler

1.1.13.1 Integrationsformler

Den efterfølgende formelbeskrivelse indeholder beregning af et antal integral-udtryk.

Beregningen er sket ved numerisk integration under anvendelse af én af følgende formler, som der er i det enkelte tilfælde vil være henvist til.

Laplace's formel med nedstigende differenser:

Der er medtaget 5. differens, hvorefter formlen har følgende udseende:

$$\int_a^b f(t)dt = \frac{1}{60480} [-863 \cdot f(b+5) + 5449 \cdot f(b+4) - 14762 \cdot f(b+3) + 22742 \cdot f(b+2) - 23719 \cdot f(b+1) + 41393 \cdot f(b)] + f(b-1) + f(b-2) + \dots + f(a+1) + f(a) + \frac{1}{60480} [-41393 \cdot f(a) + 23719 \cdot f(a+1) - 22742 \cdot f(a+2) + 14762 \cdot f(a+3) - 5449 \cdot f(a+4) + 863 \cdot f(a+5)]$$

Laplace's formel uden differenser:

Når der ikke medtages differenser, bliver formelen:

$$\int_a^b f(t) dt = \frac{1}{2} \cdot f(a) + \frac{1}{2} \cdot f(b) + \sum_{v=a+1}^{b-1} f(v)$$

For $b = a+1$ fås specielt

$$\int_a^b f(t) dt = \frac{1}{2} \cdot f(a) + \frac{1}{2} \cdot f(b)$$

Simpson's kvadraturformel:

Idet der regnes med intervallængde $\frac{1}{2}$, fås:

$$\int_a^b f(t) dt = \frac{1}{6} \cdot \left[f(a) + 4 \cdot \sum_{v=a}^{b-1} f\left(v + \frac{1}{2}\right) + 2 \cdot \sum_{v=a+1}^{b-1} f(v) + f(b) \right]$$

For $b = a+1$ fås specielt

$$\int_a^b f(t) dt = \frac{1}{6} \cdot \left[f(a) + 4 \cdot f\left(a + \frac{1}{2}\right) + f(b) \right]$$

1.1.13.2 Nøjagtighed og afrunding

Nøjagtighed:

Alle beregninger er - med mindre andet er anført - sket i flydende tal med 16 betydende cifre (dobbelt præcision).

Afrunding:

Grundlagstape:

Størrelserne på denne er anført med 8 betydende cifre.

Grundlagsbøger:

Dekrement- og kommutationsstørrelser er overført fra grundlagstapen og afrundet til det anførte antal decimaler.

Passiver og præmiebetalingsrenter er beregnet efter formlerne i koncessionens afsnit 1.1.9. og afsnit 1.1.7.

Helårlige præmier pr. 10.000 kr. ydelse er beregnet ved formelen

$$10.000 \cdot 1,080413 \cdot \frac{\textit{passiv}}{\textit{præmiebetalingsrente}}$$

For passiver, præmiebetalingsrenter og præmier gælder, at med udgangspunkt i de på grundlagstapen anførte afrundede størrelser er beregning foretaget i flydende tal med 16 betydende cifre, og ved udskrivning er der afrundet til det anførte antal decimaler.

1.1.13.3 Etlivsstørrelser

x betegner alder for en mand eller en kvinde.

Formler:

For en given rentefod i og et givet sæt af Makeham-konstanter A ,

$$\log B - 10 \text{ og } \log C \text{ er } l_x \text{ (henholdsvis } l_x^{ai})$$

og D_x beregnet ved

$$l_x = e^{-A(x-x_0) - \frac{B}{\ln c} \cdot (e^{x \cdot \ln c} - e^{x_0 \cdot \ln c})}$$

$$D_x = e^{-\delta x - A(x-x_0) - \frac{B}{\ln c} \cdot (e^{x \cdot \ln c} - e^{x_0 \cdot \ln c})}$$

hvor $\delta = \ln(1+i)$ og

$x_0 = 1$ (radiksalder)

og hvor $\ln x$ og e^x er biblioteksfunktioner med en nøjagtighed på 16 betydende cifre

De øvrige dekrement- og kommutationsstørrelser er beregnet ved:

$$l_x^a = l_x \cdot l_x^{ai}$$

$$D_x^a = D_x \cdot l_x^{ai}$$

$$\overline{N}_x = \int_x^{120} D_t dt,$$

beregnet ved Laplace's formel med nedstigende differenser.

$$\overline{N}_x^{(m)} = \frac{1}{m} \cdot \sum_{v=0}^{(120-x)m} D_{x+\frac{v}{m}}$$

$$\overline{N}_x^a = \int_x^{120} D_t^a dt,$$

beregnet ved Laplace's formel med nedstigende differenser.

$$\overline{N}_x^{ai} = \overline{N}_x \cdot l_x^{ai} - \overline{N}_x^a$$

$$\overline{M}_x = \int_x^{120} D_t \cdot \mu_t dt,$$

beregnet ved Laplace's formel med nedstigende differenser.

$$\overline{M}_x^{ai} = \int_x^{120} D_t^a \cdot \mu_t^{ai} dt,$$

beregnet ved Laplace's formel med nedstigende differenser.

1.1.13.4 Tolivsstørrelser

x betegner alder for forsikrede 1.

y betegner alder for forsikrede 2.

Formler:

Idet der er taget udgangspunkt i etlivsstørrelserne, er følgende formler anvendt:

$$l_{x,y} = l_x \cdot l_y$$

$$l_{x,y}^a = l_x^a \cdot l_y$$

$$D_{x,y} = D_x \cdot l_y$$

$$D_{x,y}^a = D_x^a \cdot l_y$$

$$\overline{N}_{x,y} = \int_x^{120} D_{t,y+t-x} dt,$$

beregnet ved Laplace's formel med nedstigende differenser.

$$\overline{N}_{x,y}^a = \int_x^{120} D_{t,y+t-x}^a dt,$$

beregnet ved Laplace's formel med nedstigende differenser.

$$\overline{M}_{x,y}^1 = \int_x^{120} D_{t,y+t-x} \cdot \mu_t dt,$$

beregnet ved Laplace's formel med nedstigende differenser.

$$\overline{M}_{x,y}^1 = \int_x^{120} D_{t,y+t-x} \cdot \mu_{y+t-x} dt,$$

beregnet ved Laplace's formel med nedstigende differenser.

$$\overline{M}_{x,y} = \overline{M}_{x,y}^1 + \overline{M}_{x,y}^1$$

1.1.13.5 Kollektive elementer

x betegner alder for forsørgeren.

y betegner alder for det pensionsberettigede individ.

Ægtefællepension:

Nøjagtighed:

Beregning af dekrementfunktionerne l_x^y , l_x^σ og l_y^l samt nettopassiv er sket som beskrevet i afsnit 1.1.13.2. Øvrige størrelser er beregnet i flydende tal med 7 betydende cifre (enkelt præcision).

Formler:

De kollektive risikoelementer g_x og $f(y | x)$:

Som aldersgrænse for x benyttes:

$$\begin{aligned} \text{nedre grænse} &= x_0 = 15 \\ \text{øvre grænse} &= 125 \end{aligned}$$

Som aldersgrænse for y benyttes:

$$\begin{aligned} \text{nedre grænse} &= \max [x-62, 1] \\ \text{øvre grænse} &= \min [x+62, 125] \end{aligned}$$

Dekrementfunktionerne l_x^y , l_x^σ og l_y^l er beregnet ved

$$\begin{aligned} l_x^y &= e^{-\int_{x_0}^x \gamma_\theta d\theta} \\ l_x^\sigma &= e^{-\int_{x_0}^x \sigma_\theta d\theta} \\ l_y^l &= e^{-\int_1^y \mu_\theta d\theta} \end{aligned}$$

hvor beregningen af de indgående integraler er foretaget ved Simpson's kvadraturformel.

Tætheden for normalfordelingen $\phi(\eta | x)$ er beregnet ved

$$\phi(\eta | x) = \frac{0,3989423}{S_x} \cdot e^{-\frac{u^2}{2}},$$

$$\text{hvor } u = \frac{\eta - \lambda_x}{S_x}$$

De i formlerne for $g_v(\eta | x)$, $u_v(x)$ og g_x indgående integraler (jvf. afsnit 1.1.8.3.) er beregnet ved Laplace's formel uden differenser.

Idet rekursionen standses for $v = 3$, fremkommer følgende udtryk:

$$g_x = \sum_{v=1}^3 \int_{-\infty}^{\infty} g_v(\eta|x) d\eta$$

$$f(\eta|x) = \frac{1}{g_x} \cdot \sum_{v=1}^3 g_v(\eta|x)$$

Kollektive kapitalværdier:

De kollektive kapitalværdier $\bar{a}(y_x)$ er bestemt af formlen

$$\bar{a}(y_x) = \begin{cases} 0 & \text{for } y_1 < y_0 + 1 \\ \frac{1}{2} \cdot [f(y_0|x) \cdot \bar{a}^{-1}(y_0) + f(y_1|x) \cdot \bar{a}^{-1}(y_1)] & \text{for } y_1 = y_0 + 1 \\ \frac{1}{2} \cdot [f(y_0|x) \cdot \bar{a}^{-1}(y_0) + f(y_1|x) \cdot \bar{a}^{-1}(y_1)] \\ \quad + \sum_{y=y_0+1}^{y_1-1} f(y|x) \cdot \bar{a}^{-1}(y) & \text{for } y_1 > y_0 + 1 \end{cases}$$

med

$$y_0 = \max [x-62, 1]$$

$$y_1 = \begin{cases} \min [x + 62, 125] & \text{for livsvarig ægtefællepension} \\ \min [x + 62, 125, u] & \text{for ophørende ægtefællepension} \end{cases}$$

idet u er ophørsalder for ægtefællepensionen, og hvor $\bar{a}^{-1}(y)$ er renten til det pensionsberettigede individ, idet denne rente svarer til formen af ægtefællepension.

Gennemsnitsalder for den forsørgede:

Denne er beregnet ved

$$y_x = \sum_{y=y_0}^{y_1} y \cdot f(y|x)$$

hvor

$$y_0 = \max [x-62, 1]$$

$$y_1 = \min [x+62, 125]$$

Nettopassiver:

Nettopassivet, der kan udtrykkes ved formlen

$$\frac{1}{D_x} \cdot \int_x^{120} D_t \cdot \mu_t \cdot g_t \cdot \bar{a}(y_t) dt$$

er beregnet ved Laplace's formel med nedstigende differenser.

Børnerenter :

Formler:

Idet faderskabs-/moderskabsintensiteten c_x og annuiteten $\bar{a}_{t|}$ regnes for hele og halve aldre, be-
regnes

$$b(x, r) = \int_{x-r}^x c_t dt,$$

og

$${}_r s_x = \int_{x-r}^x c_t \cdot \bar{a}_{(r+t-x)|} dt$$

ved Simpson's kvadraturformel.

Nettopassivet for børnerente ved død

$$\frac{1}{D_x} \cdot \int_x^{120} D_t \cdot \mu_t \cdot {}_r s_t dt$$

samt nettopassivet for børnerente ved død, invaliditet og udløb

$$\frac{1}{D_x^a} \left[\int_x^{x+n} D_t^a \cdot \mu_t^a \cdot {}_r s_t dt + D_{x+n}^a \cdot {}_r s_{x+n} \right]$$

er beregnet ved Laplace's formel med nedstigende differenser.

1.1.13.6 Annuiteter

Formler:

Disse formler er kun afhængige af renten i og er følgende:

$$v = \frac{1}{1+i}$$

$$\bar{a}_{n|} = \frac{1-v^n}{\delta},$$

hvor $\delta = \ln(1+i)$

$${}^{(m)} a_{n|} = \frac{1-v^n}{\frac{d}{m}},$$

hvor $m=1,2,3,4,12$ og

$$d^{(m)} = m \cdot (1 - v^{\frac{1}{m}})$$

1.2 Beregningsgrundlaget G82 5%

1.2.1 Risikoelementer

x betegner fyldt alder for en mand.
 y betegner fyldt alder for en kvinde.

1.2.1.1 Aldersberegning

For forsikringer konverteret til beregningsgrundlaget U17, jf. afsnit 1.17:
Aldersberegning tager udgangspunkt i den tekniske fødselsdato.

Den tekniske fødselsdato er identisk med den rigtige fødselsdato, hvis dagen i den rigtige fødselsdato er den første dag i en kalendermåned. Ellers er den tekniske fødselsdato lig med den første dag i måneden efter den rigtige fødselsdato:

Alderen på en given dato dd.mm.yyyy for en person med teknisk fødselsdato DD.MM.YYYY beregnes som antallet af dage mellem dd.mm.yyyy og DD.MM.YYYY delt med 372, idet det forudsættes, at hver kalendermåned består af 31 dage. For måneder, der ifølge en sædvanlig kalender har mindre end 31 dage, forudsættes det, at der indlægges ekstra dage mellem den sidste dag i måneden og den første dag i den næste måned. Der vil således være 4 dage fra 28. februar til 1. marts. Er det skudår, vil de 3 dage af de 4 dage ligge mellem 29. februar og 1. marts.

For øvrige forsikringer:

Alderen beregnes som fyldt alder ved udløb eller pensioneringstidspunkt (subs. præmieophørsdato), med fradrag af forsikringens varighed (subs. restvarighed).

Såfremt alderen ikke kan bestemmes herved, anvendes fyldt alder på tegningsdatoen.

1.2.1.2 Normal dødelighed

For mænd benyttes dødelighedstavlen G82M
For kvinder benyttes dødelighedstavlen G82K.

μ betegner dødsintensiteten.

G82M

$$\mu_x = 0,000500 + 10^{5,88+0,038x-10}$$

G82K

$$\mu_y = 0,000500 + 10^{5,728+0,038y-10}$$

1.2.1.3 Normal invaliditet

For mænd benyttes invaliditetstavlen G82M.
For kvinder benyttes invaliditetstavlen G82K.

μ^{ai} betegner intensiteten for overgang fra aktiv til invalid.

μ^{ad} betegner intensiteten for overgang fra aktiv til død.

μ^{id} betegner intensiteten for overgang fra invalid til død.

G82M

$$\mu_x^{ai} = 0,000400 + 10^{4,54+0,060x-10}$$

$$\mu_x^{ad} = \mu_x^{id} = \mu_x \quad (\text{G82M})$$

G82K

$$\mu_y^{ai} = 0,0006000 + 10^{4,71609+0,060y-10}$$

$$\mu_y^{ad} = \mu_y^{id} = \mu_y \quad (\text{G82K})$$

1.2.1.4 Kollektive ægtefællepensioner

U betegner tilstanden: Forsikrede er ikke i et pensionsberettigende forhold.

G betegner tilstanden: Forsikrede er i et pensionsberettigende forhold med en pensionsberettiget person.

γ betegner intensiteten for overgang fra U til G.

σ betegner intensiteten for overgang fra G til U af anden årsag end den pensionsberettigede persons død.

Aldersfordelingen for den pensionsberettigede person ved overgang fra U til G er normalt fordelt, hvor:

λ betegner fordelings middelværdi.

s betegner fordelings spredning.

Risikoelementer for kollektiv ægtefællepension med mandlig forsørger:

$$\gamma_x = 0,15 \cdot 10^{\frac{-(x-28)^2}{28(x-15)}} \quad \text{for } x > 15; \quad \gamma_x = 0 \quad \text{for } x \leq 15$$

$$\sigma_x = 0,012 \cdot 10^{\frac{-(x-15)^2}{1600}} \quad \text{for } x > 15; \quad \sigma_x = 0 \quad \text{for } x \leq 15$$

$$\lambda_x = 0,615x + 8$$

$$s_x = \left(0,21 - \frac{1}{x-10} \right) x$$

Risikoelementer for kollektiv ægtefællepension med kvindelig forsørger:

$$\gamma_y = 0,13 \cdot 10^{\frac{-(y-24)^2}{20(y-12)}} \quad \text{for } y > 12; \quad \gamma_y = 0 \quad \text{for } y \leq 12$$

$$\sigma_y = 0,02 \cdot 10^{\frac{-(y-12)^2}{2100}} \quad \text{for } y > 12; \quad \sigma_y = 0 \quad \text{for } y \leq 12$$

$$\lambda_y = 0,915y + 4$$

$$s_y = \left(0,21 - \frac{1}{y-7} \right) y$$

1.2.1.5 Kollektive børnerenter

Risikoelementer for kollektive børnerenter med mandlig forsørger:

"Forældreskabsintensitet":

$$c_x = 0,15 \cdot 10^{\frac{-(x-28)^2}{11(x-15)}} \quad \text{for } x > 15; \quad c_x = 0 \quad \text{for } x \leq 15$$

Risikoelementer for kollektive børnerenter med kvindelig forsørger:

"Forældreskabsintensitet":

$$c_y = 0,13 \cdot 10^{\frac{-(y-24)^2}{7(y-12)}} \quad \text{for } y > 12; \quad c_y = 0 \quad \text{for } y \leq 12$$

1.2.2 Rente

Se pkt. 1.1.2.

1.2.2.1 Teknisk rente

$i = 5\%$ p.a.

1.2.2.2 Omregningsrente

Ved overgang til aktuel pension kan en forsikring vælges omregnet til højt forrentet grundlag, jf. bestemmelserne i pkt. 1.2.11.4. og pkt. 1.1.2.3. og 1.1.2.4.

Omregningsrenten j udgør maksimal 16%, for forsikringer tegnet efter 01.06.1983 dog maksimalt 10%.

Ved anvendelse af omregningsrente skal følgende fremgå af forsikringsaftalen:

"Såfremt den rente, selskabet videregiver til de forsikrede, er mindre end 'omregningsrenten', kan selskabet nedsætte forsikringsydelsen i overensstemmelse hermed."

1.2.2.3 Sikkerhedstillæg

Sikkerhedstillægget er $\frac{s+5}{10} \cdot 0,0047733$, dog mindst 0,0047733, hvor s% er den tekniske rente henholdsvis en af omregningsrenterne.

1.2.2.4 Opgørelsesrente

Ved beregning af nettopassiver i forbindelse med og efter en omregning ifølge pkt. 1.2.2.2. anvendes den til den benyttede omregningsrente svarende opgørelsesrente.

Opgørelsesrenten fremgår af følgende tabel:

Teknisk rente resp. omregningsrente	Opgørelsesrente
%	%
3	2,5095
5	4,5000
6	5,4449
7	6,3889
8	7,3319
9	8,2740
10	9,2152
11	10,1555
12	11,0948
13	12,0333
14	12,9708
15	13,9074
16	14,8430
17	15,7778
18	16,7116

1.2.3 Nettogrundlag

Se pkt. 1.1.3.

1.2.4 Bruttogrundlag

Se pkt. 1.1.4.

1.2.5 Nettopassiver for etlivsforsikringer

Se pkt. 1.1.5.

1.2.6 Nettopassiver for tolivsforsikringer

Se pkt. 1.1.6.

1.2.7 Præmiebetalingsrente

Se pkt. 1.1.7.

1.2.8 Bestemmelser vedrørende kollektive forsikringer

Se pkt. 1.1.8.

1.2.9 Tilladte grundformer

Se pkt 1.1.9.

1.2.10 Forsikringer med forhøjet dødsrisiko og/eller forhøjet invaliditetsrisiko

For mandlige forsikrede med forhøjet dødsrisiko kan i stedet for den i pkt. 1.2.1.2. anførte dødsintensitet anvendes en af de i pkt. 1.2.10.1. anførte.

For mandlige forsikrede med forhøjet invaliditetsrisiko kan i stedet for den i pkt. 1.2.1.3. anførte intensitet for overgang fra aktiv til invalid anvendes en af de i pkt. 1.2.10.2. anførte.

Enhver af de i pkt. 1.2.1.2. og 1.2.10.1. anførte dødsintensiteter ($\mu_x = \mu_x^{\text{ad}} = \mu_x^{\text{id}}$) kan således kombineres med enhver af de i pkt. 1.2.1.3. og 1.2.10.2. anførte intensiteter for overgang fra aktiv til invalid (μ_x^{ai}).

For kvindelige forsikrede med forhøjet dødsrisiko kan i stedet for den i pkt. 1.2.1.2. anførte dødsintensitet anvendes en af de i pkt. 1.2.10.1. anførte.

For kvindelige forsikrede med forhøjet invaliditetsrisiko kan i stedet for den i pkt. 1.2.1.3. anførte intensitet for overgang fra aktiv til invalid anvendes en af de i pkt. 1.2.10.2. anførte.

Enhver af de i pkt. 1.2.1.2. og 1.2.10.1. anførte dødsintensiteter ($\mu_y = \mu_y^{\text{ad}} = \mu_y^{\text{id}}$) kan således kombineres med enhver af de i pkt. 1.2.1.3. og 1.2.10.2. anførte intensiteter for overgang fra aktiv til invalid (μ_y^{ai}).

Den samlede præmie respektiv det samlede indskud for en forsikring, tegnet på en forsikret med forhøjet dødsrisiko og/eller forhøjet invaliditetsrisiko, må dog aldrig blive mindre end der beløb, der fås ved for denne forsikrede at anvende de i pkt. 1.2.1.2. henholdsvis pkt. 1.2.1.3. anførte intensiteter.

1.2.10.1 Forhøjet dødsrisiko

For mandlige forsikrede benyttes en af de i pkt. 1.2.10.1. anførte intensiteter. For kvindelige forsikrede anvendes en af de i pkt. 1.2.10.1. anførte intensiteter.

Forhøjet dødsrisiko for mandlige forsikrede:

$$D2: \quad \mu_x = 0,002500 + 10^{5,956+0,038x-10}$$

$$D3: \quad \mu_x = 0,003000 + 10^{6,032+0,038x-10}$$

$$D4: \quad \mu_x = 0,004000 + 10^{6,108+0,038x-10}$$

$$D5: \quad \mu_x = 0,006000 + 10^{6,184+0,038x-10}$$

$$D6: \quad \mu_x = 0,010000 + 10^{6,260+0,038x-10}$$

$$D7: \quad \mu_x = 0,018000 + 10^{6,336+0,038x-10}$$

$$D8: \quad \mu_x = 0,034000 + 10^{6,412+0,038x-10}$$

Forsikringer, tegnet på tavle D7 eller tavle D8, må ikke have positiv risikosum efter det fyldte 70. år.

Forhøjet dødsrisiko for kvindelige forsikrede:

$$D2: \quad \mu_y = 0,002500 + 10^{5,804+0,038y-10}$$

$$D3: \quad \mu_y = 0,003000 + 10^{5,880+0,038y-10}$$

$$D4: \quad \mu_y = 0,004000 + 10^{5,956+0,038y-10}$$

$$D5: \quad \mu_y = 0,006000 + 10^{6,032+0,038y-10}$$

$$D6: \quad \mu_y = 0,010000 + 10^{6,108+0,038y-10}$$

$$D7: \quad \mu_y = 0,018000 + 10^{6,184+0,038y-10}$$

$$D8: \quad \mu_y = 0,034000 + 10^{6,260+0,038y-10}$$

Forsikringer, tegnet på tavle D7 eller tavle D8, må ikke have positiv risikosum efter det fyldte 70. år.

1.2.10.2 Forhøjet invaliditetsrisiko

For mandlige forsikrede benyttes en af de i pkt. 1.2.10.2. anførte intensiteter. For kvindelige forsikrede anvendes en af de i pkt. 1.2.10.2. anførte intensiteter.

Forhøjet invaliditetsrisiko for mandlige forsikrede:

$$I2: \quad \mu_x^{ai} = 0,001200 + 10^{4,84103+0,060x-10}$$

$$I3: \quad \mu_x^{ai} = 0,001800 + 10^{4,93794+0,060x-10}$$

$$I4: \quad \mu_x^{ai} = 0,002800 + 10^{5,01712+0,060x-10}$$

$$I5: \quad \mu_x^{ai} = 0,004600 + 10^{5,08407+0,060x-10}$$

$$I6: \quad \mu_x^{ai} = 0,008000 + 10^{5,14206+0,060x-10}$$

$$I7: \quad \mu_x^{ai} = 0,014600 + 10^{5,19324+0,060x-10}$$

$$I8: \quad \mu_x^{ai} = 0,027600 + 10^{5,23897+0,060x-10}$$

$$\mu_x^{ad} = \mu_x^{id} = \mu_x$$

Forhøjet invaliditetsrisiko for kvindelige forsikrede:

$$I2: \quad \mu_y^{ai} = 0,001480 + 10^{4,97136+0,060y-10}$$

$$I3: \quad \mu_y^{ai} = 0,002120 + 10^{5,05854+0,060y-10}$$

$$I4: \quad \mu_y^{ai} = 0,003160 + 10^{5,13106+0,060y-10}$$

$$I5: \quad \mu_y^{ai} = 0,005000 + 10^{5,19324+0,060y-10}$$

$$16: \quad \mu_y^{ai} = 0,008440 + 10^{5,24757+0,060y-10}$$

$$17: \quad \mu_y^{ai} = 0,015080 + 10^{5,29587+0,060y-10}$$

$$18: \quad \mu_y^{ai} = 0,028210 + 10^{5,33934+0,060y-10}$$

$$\mu_y^{ad} = \mu_y^{id} = \mu_y$$

1.2.11 Tilladte forsikringsformer

Se pkt. 1.1.11.

1.2.11.4 Omregning af ydelser til højt forrentet grundlag

Omregning sker alene på den aktuelle ydelse (livsvarig eller ophørende), dog skal en tilknyttet garanti også omregnes. For kollektive forsikringer sker omregningen i tilfælde af død kollektivt.

En ophørende livrente og en tilhørende opsat livrente af samme størrelse kan ved omregning betragtes som en ydelse.

Forholdet mellem den aktuelle ydelse efter omregningen og før omregningen må ikke overstige

$$\frac{a_{\overline{20}|}^{-(i\%)}}{a_{\overline{20}|}^{-(j\%)}}$$

hvor annuiteterne er beregnet med de til den tekniske rente $i\%$, resp. omregningsrenten $j\%$ svarende opgørelsesrente, jf. pkt. 1.2.2.4.

For en forsikring kan engangsudbetalingen eller nettoreserven ved pensionering efter de fyldte 60. år dog altid omregnes på nettobasis til de i pkt. 1.2.11.5. beskrevne straks begyndende livrenter (kombination 1-6) på højt forrentet grundlag. Nettoreserven for en kollektiv ægtefællepension skal i givet fald omregnes individuelt analogt med pkt. 1.1.8.3.

1.2.11.5 Regler for specielle forsikringer tegnet mod indskud

(Tegnes ikke efter 01.06.1983.)

Det samlede resultat af bonustilskrivning og omregning kan garanteres for de i nedenfor anførte grundformer og kombinationer af grundformer, forudsat at forsikringen tegnes mod indskud.

Det garanterede resultat bestemmes som den ydelse, der for indskuddet kan fås med omregningsrenten 16%, jf. pkt. 1.2.2.2. og pkt. 1.2.2.4.

Disse specielle forsikringer skal være forsynet med følgende forbehold:

"Såfremt lovgivningen ændres således, at den rente, selskabet kan videregive til de forsikrede, nedsættes, kan selskabet med Finanstilsynets godkendelse nedsætte forsikringsydelsen i overensstemmelse hermed."

Afgrænsninger i ydelserne:

Garantien kan gives på nedenstående 12 ydelseskombinationer:

Straks begyndende livrenter:

<u>Ydelse</u>		<u>Kombination nr.</u>					
		<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>
210	Livsvarig rente	X	X	X	X		
215	Ophørende livrente					X	X
235	Arverente		X		X		
610	Livsvarig overlevelsrente			X			
615	Ophørende overlevelsrente						X
630	Opsat livsvarig overlevelsrente				X		

Opsatte livrenter:

<u>Ydelse</u>		<u>Kombination nr.</u>					
		<u>7</u>	<u>8</u>	<u>9</u>	<u>10</u>	<u>11</u>	<u>12</u>
211	Opsat livrente	X	X	X	X		
216	Opsat ophørende livrente					X	X
265	Opsat arverente med straks begyndende risiko		X		X		
630	Opsat livsvarig overlevelsrente			X	X		
635	Opsat ophørende overlevelsrente						X

Arverenteydelser (235 og 265) skal altid være mindre end eller lig med livrenteydelser, og overlevelsrenteydelser skal altid være mindre end eller lig med såvel arverenteydelser som livrenteydelser. I arverenteydelse 235 må *n* højst være 15 år, og i arverenteydelse 265 må *g* højst være 15 år.

Opsættelsestiden må højst være 10 år.

1.2.12 Bemærkninger til grundlaget

Se afsnit 1.1.12.

ad 1.2.2.2. Omregningsrente

Efter indførelse af realrenteafgift 01.06.1983 nedsættes den maksimale omregningsrente for nye forsikringer til 10%.

Det anførte forbehold skal også anvendes i forbindelse med tilbudsgivning, hvor der anvendes omregningsrente.

"Omregningsrenten" erstattes af den anvendte rentesats.

ad 1.2.2.3.Sikkerhedstillæg

Anvendelse:

De i tabellen pkt. 1.2.2.4. anførte opgørelsesrenter er beregnet ud fra den til den tekniske rente, henholdsvis omregningsrente svarende rentestyrke, reduceret med det dertil svarende sikkerhedstillæg. De i tabellen anførte afrundede opgørelsesrenter betragtes som eksakte. Beregningsmetoden fremgår af nedennævnte tabel:

Omregningsrente (j) %	δ^j	0,1x(j+5)x 0,0047733 dog mindst 0,0047733	Reduceret δ^j	Opgørelsesrente %
3	0,0295588	0,0047733	0,0247855	2,5095
5	0,0487902	0,0047733	0,0440169	4,5000
6	0,0582689	0,0052506	0,0530183	5,4449
7	0,0676586	0,0057280	0,0619306	6,3889
8	0,0769610	0,0062053	0,0707557	7,3319
9	0,0861777	0,0066826	0,0794951	8,2740
10	0,0953102	0,0071600	0,0881502	9,2152
11	0,1043600	0,0076373	0,0967227	10,1555
12	0,1133287	0,0081146	0,1052141	11,0948
13	0,1222176	0,0085919	0,1136257	12,0333
14	0,1310283	0,0090693	0,1219590	12,9708
15	0,1397619	0,0095466	0,1302153	13,9074
16	0,1484200	0,0100239	0,1383961	14,8430
17	0,1570037	0,0105013	0,1465024	15,7778
18	0,1655144	0,0109786	0,1545358	16,7116

ad 1.2.3.Nettoreserve

For forsikringsydelse, der er omregnet ifølge pkt. 1.2.11.4., beregnes nettoreserven med den til den anvendte omregningsrente svarende opgørelsesrente.

For straks begyndende forsikringsydelse, tegnet ifølge pkt. 1.2.11.5., beregnes nettoreserven med den til den anvendte omregningsrente svarende opgørelsesrente.

For opsatte forsikringsydelse, tegnet ifølge pkt. 1.2.11.5., beregnes nettoreserven i opsættelsestiden med den til den tekniske rente svarende opgørelsesrente og på de på G82 % beregnede og opskrevne ydelser. Når opsættelsestiden er afløbet, beregnes nettoreserven som for straks begyndende forsikringsydelse.

For øvrige forsikringsydelse beregnes nettoreserven med den til den tekniske rente svarende opgørelsesrente.

ad 1.2.11.4.Omregning af ydelser til højt forrentet grundlag

Angivelse af bonusregulativ:

Regler for omregning skal fremgå af selskabets bonusregulativ.

Selskabets bonusregulativ må ikke kunne medføre højere løbende ydelser ved pensionering end de, der kan opnås ifølge pkt. 1.2.11.4.

Eventuelle bonusandele herudover må anvendes til bonusopskrivning.

Den anvendte omregningsrente er ugaranteret, og et ugunstigt bonusforløb vil derfor kunne bevirke reduktion af ydelserne, f.eks. ved at der tegnes en negativ bonustillægssikring.

Den del af det kombinerede omkostnings- og sikkerhedstillæg, der overstiger 0,0047733, har været tænkt anvendt til dækning af rentegarantien. Når omregningsrenten er ugaranteret, kan denne del tilbageføres som bonus.

Ændring af aktuell ydelse til andre betalingsmåder:

Omregning til højt forrentet grundlag foretages, så de omregnede ydelser beregningsmæssigt forfalder kontinuert.

Definitionsmæssigt er kontinuert forfald ensbetydende med udbetaling månedsvis forud.

Såfremt udbetalingen efter omregning skal ændres til andre forfaldsmåder end månedlig, sker det lige som angivet under bemærkninger til pkt. 1.1.3.1. formelmæssigt korrekt.

Dette indebærer f.eks., at en livsvarig livrente, der dels skal omregnes til G82 $j\%$ og dels ændre stil 1/m-årlig forfald, skal multipliceres med

$$\frac{a_x^{-(i\%)} \cdot N_x^{(12)(j\%)}}{a_x^{-(j\%)} \cdot N_x^{(m)(j\%)}}$$

Særregler for forsikringer tegnet før 02.06.1983:

Ved loven om realrenteafgift sker der en opdeling af den opnåelige forrentning for henholdsvis opsparing før 01.01.1983 og senere opsparing.

I en overgangsperiode findes det rimeligt, at der for ældre forsikringer ved påbegyndelse og løbende udbetalinger kan anvendes en ugaranteret omregningsrente på mere end 10%.

ad 1.2.11.5.Regler for specielle forsikringer tegnet mod indskud

Det garanterede resultat beregnet på G82 $j\%$ kan anføres i policen sammen med ydelserne på G82 $j\%$.

1.2.13 Formler

Se afsnit 1.1.13.

1.3 Beregningsgrundlaget G82 3%

1.3.1 Risikoelementer

Se pkt. 1.2.1.

1.3.2 Rente

Se pkt. 1.1.2.

1.3.2.1 Teknisk rente

$i = 3\%$ p.a.

1.3.2.2 Sikkerhedstillæg

Se pkt. 1.2.2.3.

1.3.2.3 Opgørelsesrente

Opgørelsesrenten udgør 2,5095%.

1.3.3 Nettogrundlag

Se pkt. 1.1.3.

1.3.4 Bruttogrundlag

Se pkt. 1.1.4.

1.3.5 Nettopassiver for etlivsforsikringer

Se pkt. 1.1.5.

1.3.6 Nettopassiver for tolivsforsikringer

Se pkt. 1.1.6.

1.3.7 Præmiebetalingsrente

Se pkt. 1.1.7.

1.3.8 Bestemmelser vedrørende kollektive forsikringer

Se pkt. 1.1.8.

1.3.9 Tilladte grundformer

Se pkt 1.1.9.

1.3.10 Forsikringer med forhøjet dødsrisiko og/eller forhøjet invaliditetsrisiko

Se pkt. 1.2.10.

1.3.11 Tilladte forsikringsformer

Se pkt. 1.1.11.

1.3.12 Bemærkninger til grundlaget

Se afsnit 1.1.12.

1.3.13 Formler

Se afsnit 1.1.13.

1.4 Beregningsgrundlaget G82 2%

PFA Pension anvender G82 2% ved nytegning fra og med 1. juli 1999 for de ordninger som ikke er omfattet af unisexgrundlaget Uni98 eller livrentegrundlaget L99. Grundlaget vil endvidere blive anvendt på forhøjelser af kønsspecifikke bestående policer, som er tegnet på G82 3% eller G82 5%, se i øvrigt 1.17.

Beregningsgrundlaget vil fra 2. december 2009 ikke længere blive anvendt på dækninger, som

- første gang får en værdi 2.12.2009 eller senere, og som
- er tegnet som
  - alderspension m. v. i henhold til PBL § 2, nr. 4, litra a, d, e, eller som
  - ophørende alderspension i henhold til PBL § 2, nr. 4, litra b, eller ville være tegnet som
  - alderspension m. v. i henhold til PBL § 2, nr. 4, litra a, d, e, hvis de ikke var tegnet uden fradragsret. eller ville være tegnet som
  - ophørende alderspension i henhold til PBL § 2, nr. 4, litra b, hvis de ikke var tegnet uden fradragsret.

Disse dækninger vil anvende beregningsgrundlaget L09 2 %, som beskrevet i afsnit 1.7.

Beregningsgrundlaget G82 anvendes fortsat for nye børnepensioner og invalidepensioner.

For den del af dækningerne 225 og 265, som er knyttet til livsvarige hhv. ophørende livrenter, anvendes dog altid samme grundlag, som anvendes på den livsvarige hhv. ophørende livrente.

1.4.1 Risikoelementer

Se pkt. 1.2.1.

1.4.2 Rente

Se pkt. 1.1.2.

1.4.2.1 Teknisk rente

$i = 2\%$ p.a.

1.4.2.3 Sikkerhedstillæg

Se pkt. 1.2.2.3.

1.4.2.4 Opgørelsesrente

Opgørelsesrenten udgør 1,5143%.

1.4.3 Nettogrundlag

Se pkt. 1.1.3.

1.4.4 Bruttogrundlag

Se pkt. 1.1.4.

1.4.5 Nettopassiver for etlivsforsikringer

Se pkt. 1.1.5.

1.4.6 Nettopassiver for tolivsforsikringer

Se pkt. 1.1.6.

1.4.7 Præmiebetalingsrente

Se pkt. 1.1.7.

1.4.8 Bestemmelser vedrørende kollektive forsikringer

Se pkt. 1.1.8.

1.4.9 Tilladte grundformer

Se pkt. 1.1.9.

1.4.10 Forsikringer med forhøjet dødsrisiko og/eller forhøjet invaliditetsrisiko

Se pkt. 1.2.10.

1.4.11 Tilladte forsikringsformer

Se pkt. 1.1.11.

1.4.12 Bemærkninger til grundlaget

Se afsnit 1.1.12.

1.4.13 Formler

Se afsnit 1.1.13.

1.5 Beregningsgrundlaget Uni98 2%

En erhvervstilknyttet sikringsordning defineres som en ordning, hvor der findes en aftale mellem PFA og virksomheden/organisationen, og hvor der gives firmafordele, på en eller flere af følgende elementer

- ordningen er obligatorisk i hht. helbredskoncessionen
- ordningen får omkostningsrabat, fordi den er obligatorisk
- ordningen er med i særlig risikobonus

Vi vil i daglig tale blot sige at ordningen har firmafordele.

De eksisterende forsikringer med firmafordele pr. 30. juni 1999 fortsætter på G 82. Nye forsikringer med firmafordele tegnet fra og med 1. juli 1999 etableres på Uni98. Ændringer af ordninger med firmafordele fra 1. juli 1999 kan i nogle situationer give ændring til uni98.

Bestående frivillige forsikringer pr. 30. juni 1999 fortsætter på G 82. Nye forsikringer etableres fra og med 1. juli 1999 på G 82 2%. Nye frivillige livrenter etableres på L99.

Frivillig forøgelse af bidrag på ordninger tegnet som uni98 med firmafordele, der alene anvendes til opsparing, tegnes på uni98. Såfremt den enkelte vælger at tegne dette på G82, skal det ske på særlig police, og personen bliver således ikke omfattet firmafordelene.

Tilvalg af frivillig forsikringsdækning på ordninger tegnet som Uni98 sker ligeledes på uni98. Såfremt den enkelte vælger at tegne dette på G82, skal det ske på særlig police, og personen bliver således ikke omfattet af ovenstående firmafordele.

Medbringer personen en forsikring fra tidligere, kan denne forsikring omskrives til Uni98.

Ændring af helt firma:

For en ordning der i forvejen er på G82 kan tilknytning af ekstra dækninger også ske på G82, f.eks. overlevelserente eller børnepensioner. Også tilknytning af solidariske dækninger sker på G82. Ændring af dækningsstørrelser kan også foretages på G82.

Ved ændring af en ordning, f.eks. fra en kollektiv pension til en kontantpension skal den nye forsikring etableres på uni98. De bestående forsikringer kan vælges omskrevet, såfremt dette ikke er en spekulation mod det kollektive grundlag og unisexgrundlaget.

PFA-konto uden opsparingsgaranti (kapitalisationsprodukt) anvender ligeledes uni98 2% – uanset om den har tilknyttet firmafordele eller ej.

Beregningsgrundlaget vil fra 2. december 2009 ikke længere blive anvendt på dækninger, som

- første gang får en værdi 2.12.2009 eller senere, og som
- er tegnet som
  - alderspension m. v. i henhold til PBL § 2, nr. 4, litra a, d, e, eller som
  - ophørende alderspension i henhold til PBL § 2, nr. 4, litra b, eller ville være tegnet som
  - alderspension m. v. i henhold til PBL § 2, nr. 4, litra a, d, e, hvis de ikke var tegnet uden fradragsret. eller ville være tegnet som

- ophørende alderspension i henhold til PBL § 2, nr. 4, litra b, hvis de ikke var tegnet uden fradragsret.

Disse dækninger vil anvende beregningsgrundlaget U09 2 %, som beskrevet i afsnit 1.8. Beregningsgrundlaget uni98 anvendes fortsat for nye børnepensioner og invalidepensioner. For den del af dækningerne 225 og 265, som er knyttet til livsvarige hhv. ophørende livrenter, anvendes dog altid samme grundlag, som anvendes på den livsvarige hhv. ophørende livrente.

Grundlaget anvendes fra og med 1. juli 2011 kun til eksisterende policer, som har fået grundlaget tilknyttet før 1. juli 2011. Forhøjelser af indbetalingen og eventuel bonus vil for disse policer blive beregnet på U10 1 % jævnfør afsnit 1.14.

1.5.1 Risikoelementer

x betegner fyldt alder for en person.

1.5.1.1 Aldersberegning

Alderen beregnes som fyldt alder ved udløb eller pensioneringstidspunkt (subs. præmieophørsdato), med fradrag af forsikringens varighed (subs. restvarighed).

Såfremt alderen ikke kan bestemmes herved, anvendes fyldt alder på tegningsdatoen.

1.5.1.2 Normal dødelighed

Der benyttes dødelighedstavlen Uni98.

μ betegner dødsintensiteten.

Uni98

$$\mu_x = 0,000600 + 10^{5,6+0,040x-10}$$

1.5.1.3 Normal invaliditet

Der benyttes invaliditetstavlen UniA98.

μ^{ai} betegner intensiteten for overgang fra aktiv til invalid.

μ^{ad} betegner intensiteten for overgang fra aktiv til død.

μ^{id} betegner intensiteten for overgang fra invalid til død.

UniA98

$$\mu_x^{ai} = 0,000400 + 10^{5,26+0,048x-10}$$

$$\mu_x^{ad} = \mu_x^{id} = \mu_x \quad (\text{Uni98})$$

1.5.1.4 Kollektive ægtefællepensioner

U betegner tilstanden: Forsikrede er ikke i et pensionsberettigende forhold.

G betegner tilstanden: Forsikrede er i et pensionsberettigende forhold med en pensionsberettiget person.

γ betegner intensiteten for overgang fra U til G.

σ betegner intensiteten for overgang fra G til U af anden årsag end den pensionsberettigede persons død.

Aldersfordelingen for den pensionsberettigede person ved overgang fra U til G er normalt fordelt, hvor:

λ betegner fordelings middelværdi.

s betegner fordelings spredning.

Risikoelementer for kollektiv ægtefællepension:

$$\gamma_x = 0,15 \cdot 10^{\frac{-(x-24)^2}{36(x-12)}} \quad \text{for } x > 15; \quad \gamma_x = 0 \quad \text{for } x \leq 15$$

$$\sigma_x = 0,02 \cdot 10^{\frac{-(x-12)^2}{2400}} \quad \text{for } x > 15; \quad \sigma_x = 0 \quad \text{for } x \leq 15$$

$$\lambda_x = 0,9x$$

$$s_x = \left(0,24 - \frac{1}{x-6} \right) x$$

1.5.1.5 Kollektive børnerenter

Risikoelementer for kollektive børnerenter:

"Forældreskabsintensitet":

$$c_x = 0,15 \cdot 10^{\frac{-(x-28)^2}{12 \cdot (x-12)}} \quad \text{for } x > 15; \quad c_x = 0 \quad \text{for } x \leq 15$$

1.5.2 Rente

Se pkt. 1.1.2.

1.5.2.1 Teknisk rente

$i = 2\%$ p.a.

1.5.2.3 Sikkerhedstillæg

Sikkerhedstillægget udgør 0,0019627.

1.5.2.4 Opgørelsesrente

Opgørelsesrenten udgør 1,8%.

1.5.3 Nettogrundlag

Se pkt. 1.1.3.

1.5.4 Bruttogrundlag

Se pkt. 1.1.4.

1.5.5 Nettopassiver for etlivsforsikringer

Se pkt. 1.1.5.

1.5.6 Nettopassiver for tolivsforsikringer

Se pkt. 1.1.6.

1.5.7 Præmiebetalingsrente

Se pkt. 1.1.7.

1.5.8 Bestemmelser vedrørende kollektive forsikringer

Se pkt. 1.1.8.

1.5.9 Tilladte grundformer

Se pkt 1.1.9.

u (giftesandsynligheden) sættes lig 0,4 for både kvinder og mænd.

w (se grundform 250 og 850) sættes lig 0,06 for både kvinder og mænd.

1.5.10 Forsikringer med forhøjet dødsrisiko og/eller forhøjet invaliditetsrisiko

For forsikrede med forhøjet dødsrisiko kan i stedet for den i pkt. 1.5.1.2. anførte dødsintensitet anvendes en af de i pkt. 1.5.10.1. anførte.

For forsikrede med forhøjet invaliditetsrisiko kan i stedet for den i pkt. 1.5.1.3. anførte intensitet for overgang fra aktiv til invalid anvendes en af de i pkt. 1.5.10.2. anførte.

Enhver af de i pkt. 1.5.1.2. og 1.5.10.1. anførte dødsintensiteter

($\mu_x = \mu_x^{ad} = \mu_x^{id}$) kan således kombineres med enhver af de i pkt. 1.5.1.3. og 1.5.10.2. anførte intensiteter for overgang fra aktiv til invalid. (μ_x^{ai}).

Den samlede præmie respektiv det samlede indskud for en forsikring, tegnet på en forsikret med forhøjet dødsrisiko og/eller forhøjet invaliditetsrisiko, må dog aldrig blive mindre end det beløb, der fås ved for denne forsikrede at anvende de i pkt. 1.5.1.2. og pkt. 1.5.1.3. anførte intensiteter.

1.5.10.1 Forhøjet dødsrisiko

For forsikrede benyttes en af de i nedenfor anførte intensiteter.

Forhøjet dødsrisiko:

$$D2: \quad \mu_x = 0,002100 + 10^{5,804+0,038x-10}$$

$$D3: \quad \mu_x = 0,002500 + 10^{5,88+0,038x-10}$$

$$D4: \quad \mu_x = 0,003300 + 10^{5,956+0,038x-10}$$

$$D5: \quad \mu_x = 0,004900 + 10^{6,032+0,038x-10}$$

$$D6: \quad \mu_x = 0,008100 + 10^{6,108+0,038x-10}$$

$$D7: \quad \mu_x = 0,014500 + 10^{6,184+0,038x-10}$$

$$D8: \quad \mu_x = 0,027300 + 10^{6,26+0,038x-10}$$

Forsikringer, tegnet på tavle D7 eller tavle D8, må ikke have positiv risikosum efter det fyldte 70. år.

1.5.10.2 Forhøjet invaliditetsrisiko

For forsikrede benyttes en af de i nedenfor anførte intensiteter.

Forhøjet invaliditetsrisiko:

$$I2: \quad \mu_x^{ai} = 0,001200 + 10^{5,56103+0,048x-10}$$

$$I3: \quad \mu_x^{ai} = 0,001800 + 10^{5,65794+0,048x-10}$$

$$I4: \quad \mu_x^{ai} = 0,002800 + 10^{5,73712+0,048x-10}$$

$$I5: \quad \mu_x^{ai} = 0,004600 + 10^{5,80407+0,048x-10}$$

$$I6: \quad \mu_x^{ai} = 0,008000 + 10^{5,86206+0,048x-10}$$

$$I7: \quad \mu_x^{ai} = 0,014600 + 10^{5,91321+0,048x-10}$$

$$I8: \quad \mu_x^{ai} = 0,027600 + 10^{5,95897+0,048x-10}$$

$$\mu_x^{ad} = \mu_x^{id} = \mu_x$$

1.5.11 Tilladte forsikringsformer

Se pkt. 1.1.11.

1.5.12 Bemærkninger til grundlaget

Se afsnit 1.1.12.

1.5.13 Formler

Se afsnit 1.1.13.

1.6 Beregningsgrundlaget L99 2%

L99 grundlaget anvendes på livrenteprodukter, hvor der ikke betales præmie, og som ikke er omfattet af unisexgrundlaget Uni98.

Såfremt en police, etableret på G82 2%, ændres til et livrenteprodukt uden præmiebetaling, omskrives til L99.

Specifikt betyder dette, at

Hvis en sag ved nyttegning opfylder:

- 1) invalideintensitet må ikke indgå i beregningen af ydelsernes kapitalværdi
- 2) invalideintensitet må ikke indgå i beregningen af præmiebetalingsrenten, hvis præmie er større end 0
- 3) der må kun være rente-ydelser (skattekode 1) på sagen
- 4) risikosummen (S^{ad} -reserve) skal være negativ
- 5) sagen ikke er omfattet af unisexgrundlaget Uni98

anvendes L99 grundlaget.

Såfremt en police, etableret på G82 2%, ændres til et livrenteprodukt, som opfylder ovenstående kriterier, omskrives til L99.

For at kunne regne risikosummen, inden grundlaget er bestemt, bestemmes S^{ad} under ovenstående punkt 4 som

$$\sum_i \text{dødsydelse}_i * \text{maks}(20; m_i) * (1 - n_i * r),$$

hvor

m_i er aftalte udbetalingsperiode i år for ydelse i

n_i er antal år indtil udbetaling af ydelse nr. i tidligst kan påbegyndes

r er sagens grundlagsrente (2%)

Beregningsgrundlaget vil fra 2. december 2009 ikke længere blive anvendt på dækninger, som

- første gang får en værdi 2.12.2009 eller senere, og som
- er tegnet som
  - alderspension m. v. i henhold til PBL § 2, nr. 4, litra a, d, e, eller som
  - ophørende alderspension i henhold til PBL § 2, nr. 4, litra b, eller ville være tegnet som
  - alderspension m. v. i henhold til PBL § 2, nr. 4, litra a, d, e, hvis de ikke var tegnet uden fradragsret.
  - eller ville være tegnet som
  - ophørende alderspension i henhold til PBL § 2, nr. 4, litra b, hvis de ikke var tegnet uden fradragsret.

Disse dækninger vil anvende beregningsgrundlaget L09 2%, som beskrevet i afsnit 1.7. Beregningsgrundlaget L99 anvendes fortsat for nye børnepensioner og invalidepensioner.

For den del af dækningerne 225 og 265, som er knyttet til livsvarige hhv. ophørende livrenter, anvendes dog altid samme grundlag, som anvendes på den livsvarige hhv. ophørende livrente.

Grundlaget anvendes fra og med 1. juli 2011 kun til eksisterende policer, som har fået grundlaget tilknyttet før 1. juli 2011. Forhøjelser af indbetalingen og eventuel bonus vil for disse policer blive beregnet på U10 1 % jævnfør afsnit 1.14.

1.6.1 Risikoelementer

x betegner fyldt alder for en mand.
y betegner fyldt alder for en kvinde.

1.6.1.1 Aldersberegning

Alderen beregnes som fyldt alder ved udløb eller pensioneringstidspunkt (subs. præmieophørsdato), med fradrag af forsikringens varighed (subs. restvarighed).

Såfremt alderen ikke kan bestemmes herved, anvendes fyldt alder på tegningsdatoen.

1.6.1.2 Normal dødelighed

For mænd benyttes dødelighedstavle L99M.
For kvinder benyttes dødelighedstavlen L99K.

μ betegner dødsintensiteten.

L99M

$$\mu_x = 0,000600 + 10^{5,6+0,040x-10}$$

L99K

$$\mu_y = 0,000600 + 10^{5,44+0,04y-10}$$

1.6.1.3 Normal invaliditet

Der regnes ikke med muligheden for invaliditet på L99

1.6.1.4 Kollektive ægtefællepensioner

U betegner tilstanden: Forsikrede er ikke i et pensionsberettigende forhold.

G betegner tilstanden: Forsikrede er i et pensionsberettigende forhold med en pensionsberettiget person.

γ betegner intensiteten for overgang fra U til G.

σ betegner intensiteten for overgang fra G til U af anden årsag end den pensionsberettigede persons død.

Aldersfordelingen for den pensionsberettigede person ved overgang fra U til G er normalt fordelt, hvor:

λ betegner fordelings middelværdi.

s betegner fordelings spredning.

Risikoelementer for kollektiv ægtefællepension med mandlig forsørger:

$$\gamma_x = 0,15 \cdot 10^{\frac{-(x-28)^2}{28(x-15)}} \quad \text{for } x > 15; \quad \gamma_x = 0 \quad \text{for } x \leq 15$$

$$\sigma_x = 0,012 \cdot 10^{\frac{-(x-15)^2}{1600}} \quad \text{for } x > 15; \quad \sigma_x = 0 \quad \text{for } x \leq 15$$

$$\lambda_x = 0,615x + 8$$

$$s_x = \left(0,21 - \frac{1}{x-10} \right) x$$

Risikoelementer for kollektiv ægtefællepension med kvindelig forsørger:

$$\gamma_y = 0,13 \cdot 10^{\frac{-(y-24)^2}{20(y-12)}} \quad \text{for } y > 15; \quad \gamma_y = 0 \quad \text{for } y \leq 15$$

$$\sigma_y = 0,02 \cdot 10^{\frac{-(y-12)^2}{2100}} \quad \text{for } y > 12; \quad \sigma_y = 0 \quad \text{for } y \leq 12$$

$$\lambda_y = 0,915y + 4$$

$$s_y = \left(0,21 - \frac{1}{y-7} \right) y$$

1.6.1.5 Kollektive børnerenter

Risikoelementer for kollektive børnerenter med mandlig forsørger:

"Forældreskabsintensitet":

$$c_x = 0,15 \cdot 10^{\frac{-(x-28)^2}{11(x-15)}} \quad \text{for } x > 15; \quad c_x = 0 \quad \text{for } x \leq 15$$

Risikoelementer for kollektive børnerenter med kvindelig forsørger:

"Forældreskabsintensitet":

$$c_y = 0,13 \cdot 10^{\frac{-(y-24)^2}{7(x-12)}} \quad \text{for } y > 12; \quad c_y = 0 \quad \text{for } y \leq 12$$

1.6.2 Rente

Se pkt. 1.1.2.

1.6.2.1 Teknisk rente

$i = 2\%$ p.a.

1.6.2.3 Sikkerhedstillæg

Sikkerhedstillægget udgør 0,0019627.

1.6.2.4 Opgørelsesrente

Opgørelsesrenten udgør 1,8%.

1.6.3 Nettogrundlag

Se pkt. 1.1.3.

1.6.4 Bruttogrundlag

Se pkt. 1.1.4.

1.6.5 Nettopassiver for etlivsforsikringer

Se pkt. 1.1.5.

1.6.6 Nettopassiver for tolivsforsikringer

Se pkt. 1.1.6.

1.6.7 Præmiebetalingsrente

Se pkt. 1.1.7.

1.6.8 Bestemmelser vedrørende kollektive forsikringer

Se pkt. 1.1.8.

1.6.9 Tilladte grundformer

Se pkt 1.1.9.

Der tegnes kun livrenter på dette grundlag.

1.6.10 Forsikringer med forhøjet dødsrisiko og/eller forhøjet invaliditetsrisiko

Se pkt. 1.2.10

1.6.11 Tilladte forsikringsformer

Se pkt. 1.1.11.

1.6.12 Bemærkninger til grundlaget

Se afsnit 1.1.12.

1.6.13 Formler

Se afsnit 1.1.13.

1.7 Beregningsgrundlaget L09 2%

L09 grundlaget anvendes for dækninger, som er tegnet som

- alderspension m. v. i henhold til PBL § 2, nr. 4, litra a, d, e, eller er tegnet som
- ophørende alderspension i henhold til PBL § 2, nr. 4, litra b, eller ville være tegnet som
- alderspension m. v. i henhold til PBL § 2, nr. 4, litra a, d, e, hvis de ikke var tegnet uden fradragsret. eller ville være tegnet som
- ophørende alderspension i henhold til PBL § 2, nr. 4, litra b, hvis de ikke var tegnet uden fradragsret.

Grundlaget anvendes ikke på børnepensioner eller invalidepensioner.

For den del af dækningerne 225 og 265, som er knyttet til livsvarige hhv. ophørende livrenter, anvendes dog altid samme grundlag, som anvendes på den livsvarige hhv. ophørende livrente.

Beregningsgrundlaget anvendes for de omfattede forsikringer, hvis de øvrige dækninger er beregnet i henhold til beregningsgrundlagene G82 2%, G82 3%, G82 5 % eller L99 2%.

Beregningsgrundlaget anvendes på dækninger, som første gang får en værdi 2.12.2009 eller senere.

1.7.1 Risikoelementer

x betegner fyldt alder for en mand.

y betegner fyldt alder for en kvinde.

1.7.1.1 Aldersberegning

Alderen beregnes som fyldt alder ved udløb eller pensioneringstidspunkt (subs. præmieophørsdato), med fradrag af forsikringens varighed (subs. restvarighed).

Såfremt alderen ikke kan bestemmes herved, anvendes fyldt alder på tegningsdatoen.

1.7.1.2 Normal dødelighed

For mænd benyttes dødelighedstavle L09M.

For kvinder benyttes dødelighedstavlen L09K.

μ betegner dødsintensiteten.

L09M

$$\mu_x = 0,000100 + 10^{5,08 + 0,0452x - 10}$$

L09K

$$\mu_y = 0,000100 + 10^{4,93 + 0,0452y - 10}$$

1.7.1.3 Normal invaliditet

Der regnes ikke med muligheden for invaliditet på L09 – den eventuelle tilknyttede præmiefritagelse beregnes i henhold til beregningsgrundlaget G82.

1.7.1.4 Kollektive ægtefællepensioner

Se afsnit 1.2.1.4.

1.7.1.5 Kollektive børnerenter

Se afsnit 1.2.1.5.

1.7.2 Rente

Se pkt. 1.1.2.

1.7.2.1 Teknisk rente

$i = 2\%$ p.a.

1.7.2.2 Sikkerhedstillæg

Sikkerhedstillægget udgør 0,0019627.

1.7.2.3 Opgørelsesrente

Opgørelsesrenten udgør 1,8%.

1.7.3 Nettogrundlag

Se pkt. 1.1.3.

1.7.4 Bruttogrundlag

Se pkt. 1.1.4.

1.7.5 Nettopassiver for etlivsforsikringer

Se pkt. 1.1.5.

1.7.6 Nettopassiver for tolivsforsikringer

Se pkt. 1.1.6.

1.7.7 Præmiebetalingsrente

Se pkt. 1.1.7.

1.7.8 Bestemmelser vedrørende kollektive forsikringer

Se pkt. 1.1.8.

1.7.9 Tilladte grundformer

Se pkt. 1.1.9.

På dette grundlag tegnes kun dækning, som ville have skattekode 1 eller 9, hvis de er eller kunne være tegnet med fradragsret – dog ikke børnepensioner eller invalidepensioner.

1.7.10 Forsikringer med forhøjet dødsrisiko og/eller forhøjet invaliditetsrisiko

Beregningsgrundlaget anvendes kun på forsikringer med normal dødelighed.

1.7.11 Tilladte forsikringsformer

Se pkt. 1.1.11.

1.7.12 Bemærkninger til grundlaget

Se afsnit 1.1.12.

1.7.13 Formler

Se afsnit 1.1.13.

1.8 Beregningsgrundlaget U09 2%

U09 grundlaget anvendes for dækninger, som er tegnet som

- alderspension m. v. i henhold til PBL § 2, nr. 4, litra a, d, e, eller er tegnet som
- ophørende alderspension i henhold til PBL § 2, nr. 4, litra b, eller ville være tegnet som
- alderspension m. v. i henhold til PBL § 2, nr. 4, litra a, d, e, hvis de ikke var tegnet uden fradragsret. eller ville være tegnet som
- ophørende alderspension i henhold til PBL § 2, nr. 4, litra b, hvis de ikke var tegnet uden fradragsret.

Grundlaget anvendes ikke på børnepensioner eller invalidepensioner.

For den del af dækningerne 225 og 265, som er knyttet til livsvarige hhv. ophørende livrenter, anvendes dog altid samme grundlag, som anvendes på den livsvarige hhv. ophørende livrente.

Beregningsgrundlaget anvendes for de omfattede forsikringer, hvis de øvrige dækninger er beregnet i henhold til beregningsgrundlaget uni98 2%.

Beregningsgrundlaget anvendes på dækninger, som første gang får en værdi 2.12.2009 eller senere.

1.8.1 Risikoelementer

x betegner fyldt alder for en mand.

y betegner fyldt alder for en kvinde.

1.8.1.1 Aldersberegning

Alderen beregnes som fyldt alder ved udløb eller pensioneringstidspunkt (subs. præmieophørsdato), med fradrag af forsikringens varighed (subs. restvarighed).

Såfremt alderen ikke kan bestemmes herved, anvendes fyldt alder på tegningsdatoen.

1.8.1.2 Normal dødelighed

For mænd og kvinder benyttes dødelighedstavle U09.

μ betegner dødsintensiteten.

U09

$$\mu_x = 0,000100 + 10^{5,05+0,0452x-10}$$

1.8.1.3 Normal invaliditet

Der regnes ikke med muligheden for invaliditet på U09 – den eventuelle tilknyttede præmiefritagelse beregnes i henhold til beregningsgrundlaget uni98.

1.8.1.4 Kollektive ægtefællepensioner

Se afsnit 1.5.1.4.

1.8.1.5 Kollektive børnerenter

Se afsnit 1.5.1.5

1.8.2 Rente

Se pkt. 1.1.2.

1.8.2.1 Teknisk rente

$i = 2\%$ p.a.

1.8.2.2 Sikkerhedstillæg

Sikkerhedstillægget udgør 0,0019627.

1.8.2.3 Opgørelsesrente

Opgørelsesrenten udgør 1,8%.

1.8.3 Nettogrundlag

Se pkt. 1.1.3.

1.8.4 Bruttogrundlag

Se pkt. 1.1.4.

1.8.5 Nettopassiver for etlivsforsikringer

Se pkt. 1.1.5.

1.8.6 Nettopassiver for tolivsforsikringer

Se pkt. 1.1.6.

1.8.7 Præmiebetalingsrente

Se pkt. 1.1.7.

1.8.8 Bestemmelser vedrørende kollektive forsikringer

Se pkt. 1.1.8.

1.8.9 Tilladte grundformer

Se pkt 1.7.9.

1.8.10 Forsikringer med forhøjet dødsrisiko og/eller forhøjet invaliditetsrisiko

Beregningsgrundlaget anvendes kun på forsikringer med normal dødelighed.

1.8.11 Tilladte forsikringsformer

Se pkt. 1.1.11.

1.8.12 Bemærkninger til grundlaget

Se afsnit 1.1.12.

1.8.13 Formler

Se afsnit 1.1.13.

1.9 Beregningsgrundlaget S99 2%

Alle solidariske ordninger, som etableres efter 1. juli 1999 med solidarisk præmiebetaling, vil blive beregnet på dette grundlag. For solidariske forsikringer knyttet til pensionsordninger, der etableres fra og med 2. april 2011, anvendes dog en teknisk rente på 1% p.a. med en opgørelsesrente på 0,5% p.a.

1.9.1 Risikoelementer

Se pkt. 1.2.1.

1.9.2 Rente

Se pkt. 1.1.2.

1.9.2.1 Teknisk rente

$i = 2\%$ p.a.

1.9.2.3 Sikkerhedstillæg

Sikkerhedstillægget udgør 0,0019627.

1.9.2.4 Opgørelsesrente

Opgørelsesrenten udgør 1,8%.

1.9.3 Nettogrundlag

Se pkt 1.1.3.

1.9.4 Bruttogrundlag

Se pkt. 1.1.4.

1.9.5 Nettopassiver for etlivsforsikringer

Se pkt. 1.1.5.

1.9.6 Nettopassiver for tolivsforsikringer

Se pkt. 1.1.6.

1.9.7 Præmiebetalingsrente

Se pkt. 1.1.7.

1.9.8 Bestemmelser vedrørende kollektive forsikringer

Se pkt. 1.1.8.

1.9.9 Tilladte grundformer

Se pkt 1.1.9.

1.9.10 Forsikringer med forhøjet dødsrisiko og/eller forhøjet invaliditetsrisiko

Se pkt. 1.2.10.

1.9.11 Tilladte forsikringsformer

Se pkt. 1.1.11.

1.9.12 Bemærkninger til grundlaget

Se afsnit 1.1.12.

1.9.13 Formler

Se afsnit 1.1.13.

1.10 [Udgået]

1.11 [Udgået]

1.12 [Udgået]

1.13 [Udgået]

1.14 Beregningsgrundlaget U10 1 %

Beregningsgrundlaget U10 1 % anvendes på alle nytegninger af bonusberettigede gennemsnitsrenteforsikringer fra og med 2. april 2011.

Fra 1. juli 2011 anvendes beregningsgrundlaget på forhøjelser af bestående bonusberettigede gennemsnitsrenteforsikringer, som 1. juli 2011 kun har ydelsesgarantier beregnet på en grundlagsrente på 2 %.

Policer, som 1. juli 2011 har ydelsesgarantier beregnet på en grundlagsrente højere end 2 %, men som efterfølgende bliver fuldt funderet på 2 %, vil anvende beregningsgrundlaget U10 1 % på forhøjelser fra det tidspunkt, hvor policen bliver fuldt funderet på 2 %.

Policer, der er overtaget fra Bankpension i forbindelse med fusionen pr. 1.10.2016, og som havde ubetingede garantier i Bankpension, er konverteret til U10 således, at der er anvendt nødvendige skyggeindskud til at opnå uændrede garanterede dækninger.

1.14.1 Risikoelementer

x betegner fylt alder for en person.

1.14.1.1 Aldersberegning

Alderen beregnes som fylt alder ved udløb eller pensioneringstidspunkt (subsidiært præmieophørsdato), med fradrag af forsikringens varighed (subsidiært restvarighed).

Såfremt alderen ikke kan bestemmes herved, anvendes fylt alder på tegningsdatoen.

1.14.1.2 Normal dødelighed

Der benyttes dødelighedstavlen U10.

μ betegner dødsintensiteten.

U10

$$\mu_x = 0,000100 + 10^{5,03+0,0445x-10}$$

1.14.1.3 Normal invaliditet

Der benyttes invaliditetstavlen U10.

μ^{ai} betegner intensiteten for overgang fra aktiv til invalid.

μ^{ad} betegner intensiteten for overgang fra aktiv til død.

μ^{id} betegner intensiteten for overgang fra invalid til død.

U10

$$\mu_x^{ai} = 0,000400 + 10^{5,26+0,048x-10}$$

$$\mu_x^{ad} = \mu_x^{id} = \mu_x \quad (\text{U10})$$

1.14.1.4 Kollektive ægtefællepensioner

U betegner tilstanden: Forsikrede er ikke i et pensionsberettigende forhold.

G betegner tilstanden: Forsikrede er i et pensionsberettigende forhold med en pensionsberettiget person.

γ betegner intensiteten for overgang fra U til G.

σ betegner intensiteten for overgang fra G til U af anden årsag end den pensionsberettigede persons død.

Aldersfordelingen for den pensionsberettigede person ved overgang fra U til G er normalt fordelt, hvor:

λ betegner fordelings middelværdi.

s betegner fordelings spredning.

Risikoelementer for kollektiv ægtefællepension:

$$\gamma_x = 0,15 \cdot 10^{\frac{-(x-24)^2}{36(x-12)}} \quad \text{for } x > 15; \quad \gamma_x = 0 \quad \text{for } x \leq 15$$

$$\sigma_x = 0,02 \cdot 10^{\frac{-(x-12)^2}{2400}} \quad \text{for } x > 15; \quad \sigma_x = 0 \quad \text{for } x \leq 15$$

$$\lambda_x = 0,9x$$

$$s_x = \left(0,24 - \frac{1}{x-6} \right) x$$

1.14.1.5 Kollektive børnerenter

Risikoelementer for kollektive børnerenter:

"Forældreskabsintensitet":

$$c_x = 0,15 \cdot 10^{\frac{-(x-28)^2}{12 \cdot (x-12)}} \quad \text{for } x > 15; \quad c_x = 0 \quad \text{for } x \leq 15$$

1.14.2 Rente

Se afsnit 1.1.2.

1.14.2.1 Teknisk rente

$i = 1$ % p.a.

1.14.2.2 Sikkerhedstillæg

Sikkerhedstillægget udgør 0,0049628.

1.14.2.3 Opgørelsesrente

Opgørelsesrenten udgør 0,5 %.

1.14.3 Nettogrundlag

1.14.3.1 Nettopassiv

Ved nettopassivet for en forsikring eller forsikringsdel forstås kapitalværdien af alle selskabets øjeblikkelige og fremtidige garanterede forpligtelser.

Nettopassivet for månedlige ydelser beregnes, som om ydelserne forfaldt kontinuert.

1.14.3.2 Præmiebetalingsrente

Ved præmiebetalingsrenten for en forsikring eller forsikringsdel forstås kapitalværdien pr. 1 krone præmiebetaling.

1.14.3.3 Kontinuert nettopræmie

Den kontinuerte nettopræmie $\bar{\pi}$ bestemmes som forholdet mellem nettopassivet og præmiebetalingsrenten, begge dele beregnet ved tegningen og efter arbejdsmarkedsbidrag.

1.14.3.4 Nettoindskud

Nettoindskuddet I^N bestemmes som nettopassivet ved tegningen.

1.14.3.5 Nettoreserve

Nettoreserven beregnes som nettopassivet for policer nytegnet efter 1. april 2011.

For policer nytegnet før 2. april 2011 beregnes nettoreserven som nettopassivet med fradrag af den kontinuerte nettopræmie multipliceret med præmiebetalingsrenten.

1.14.3.6 Generelle begrænsninger

En forsikring må ikke opbygges således, at dens nettoreserve på noget tidspunkt kan blive negativ.

En forsikring, der indeholder invaliditetsydelse, må ikke være således opbygget, at nettoreserven kan falde ved invaliditetens indtræden, eller således opbygget, at nettoreserven kan stige ved reaktivering.

1.14.3.7 Garanterede udbetalinger

For policer nytegnet efter 1. april 2011 beregnes der alene garanterede udbetalinger for de foretagne indbetalinger. De garanterede udbetalinger forøges i takt med, at indbetalinger indgår på policen.

Ved indskud stiger de garanterede udbetalinger med

$$(I^B - \delta)^* \gamma / \text{kapitalværdi}$$

Ved præmiebetaling stiger de garanterede udbetalinger med

$$(\alpha * p - \sum_i^{(m)} [(Samlet\_ydelse_i - garanteret\_ydelse_i) * [S_i^{ad} * \mu_x^{ad} + S_i^{ai} * \mu_x^{ai}]]) * \text{periodefaktor} / \text{kapitalværdi}$$

Hvor

- der er anvendt notation for afsnit 1.1.4.2
- periodefaktor angiver andel af et kalenderår, som den beregnede stigning af de garanterede ydelser er beregnet over.

1.14.4 Bruttogrundlag

Se afsnit 1.1.4.

1.14.5 Nettopassiver for etlivsforsikringer

Se afsnit 1.1.5.

1.14.6 Nettopassiver for tolivsforsikringer

Se afsnit 1.1.6.

1.14.7 Præmiebetalingsrente

Se afsnit 1.1.7.

1.14.8 Bestemmelser vedrørende kollektive forsikringer

Se afsnit 1.1.8.

1.14.9 Tilladte grundformer

Se afsnit 1.1.9.

u (giftesandsynligheden) sættes lig 0,4 for både kvinder og mænd.

w (se grundform 250 og 850) sættes lig 0,06 for både kvinder og mænd.

1.14.10 Forsikringer med forhøjet dødsrisiko og/eller forhøjet invaliditetsrisiko

For forsikrede med forhøjet dødsrisiko kan i stedet for den i pkt. 1.14.1.2 anførte dødsintensitet anvendes en af de i pkt. 1.14.10.1 anførte.

For forsikrede med forhøjet invaliditetsrisiko kan i stedet for den i pkt. 1.14.1.3 anførte intensitet for overgang fra aktiv til invalid anvendes en af de i pkt. 1.14.10.2 anførte.

Enhver af de i pkt. 1.14.1.2 og 1.14.10.1 anførte dødsintensiteter

($\mu_x = \mu_x^{ad} = \mu_x^{id}$) kan således kombineres med enhver af de i pkt. 1.14.1.3 og 1.14.10.2 anførte intensiteter for overgang fra aktiv til invalid. (μ_x^{ai}).

Den samlede præmie respektiv det samlede indskud for en forsikring, tegnet på en forsikret med forhøjet dødsrisiko og/eller forhøjet invaliditetsrisiko, må dog aldrig blive mindre end det beløb, der fås ved for denne forsikrede at anvende de i pkt. 1.14.1.2 og pkt. 1.14.1.3 anførte intensiteter.

1.14.10.1 Forhøjet dødsrisiko

For forsikrede benyttes en af de i nedenfor anførte intensiteter.

Forhøjet dødsrisiko:

$$D2: \quad \mu_x = 0,000500 + 10^{5,106+0,0445x-10}$$

$$D3: \quad \mu_x = 0,000500 + 10^{5,182+0,0445x-10}$$

$$D4: \quad \mu_x = 0,000800 + 10^{5,258+0,0445x-10}$$

$$D5: \quad \mu_x = 0,001200 + 10^{5,334+0,0445x-10}$$

$$D6: \quad \mu_x = 0,002000 + 10^{5,41+0,0445x-10}$$

$$D7: \quad \mu_x = 0,003600 + 10^{5,486+0,0445x-10}$$

$$D8: \quad \mu_x = 0,006800 + 10^{5,562+0,0445x-10}$$

Forsikringer, tegnet på tavle D7 eller tavle D8, må ikke have positiv risikosum efter det fyldte 70. år.

1.14.10.2 Forhøjet invaliditetsrisiko

For forsikrede benyttes en af de i nedenfor anførte intensiteter.

Forhøjet invaliditetsrisiko:

$$I2: \quad \mu_x^{ai} = 0,001200 + 10^{5,56103+0,048x-10}$$

$$I3: \quad \mu_x^{ai} = 0,001800 + 10^{5,65794+0,048x-10}$$

$$I4: \quad \mu_x^{ai} = 0,002800 + 10^{5,73712+0,048x-10}$$

$$I5: \quad \mu_x^{ai} = 0,004600 + 10^{5,80407+0,048x-10}$$

$$I6: \quad \mu_x^{ai} = 0,008000 + 10^{5,86206+0,048x-10}$$

$$I7: \quad \mu_x^{ai} = 0,014600 + 10^{5,91321+0,048x-10}$$

$$I8: \quad \mu_x^{ai} = 0,027600 + 10^{5,95897+0,048x-10}$$

$$\mu_x^{ad} = \mu_x^{id} = \mu_x$$

1.14.11 Tilladte forsikringsformer

Se afsnit 1.1.11.

1.14.12 Bemærkninger til grundlaget

Se afsnit 1.1.12.

1.14.13 Formler

Se afsnit 1.1.13.

1.15 Beregningsgrundlaget U17 0,5 %

[Dette afsnit inkl. alle underafsnit er senest opdateret via anmeldelsen "Konvertering af ydelser på gennemsnitsrentepolicer uden løbende præmier til to nye fælles beregningsgrundlag mv." af 1.3.2018]

Beregningsgrundlaget U17 0,5 % anvendes på policer konverteret til administrationssystemet (LivNet).

1.15.1 Risikoelementer

x betegner fyldt alder for en person.

1.15.1.1 Aldersberegning

Se afsnit 1.2.1.1.

1.15.1.2 Normal dødelighed

Der benyttes dødelighedstavlen U17.

μ betegner dødsintensiteten. Der regnes med selekt dødelighed, dvs. dødeligheden for en x -årig til tid $t > 2017$ er givet ved $\mu(x, t) = \mu_{2017}(x) * (1 - \text{trend}(x))^t$, hvor $\mu_{2017}(x)$ og $\text{trend}(x)$ er "surface" dødeligheden hhv. trend-parameteren for alder x pr. 1.1.2017 iht. U17.

U17 (1.1.2017)

alder	surface	trend
0	0,0036292	0,0703621
1	0,0002004	0,0693442
2	0,0001356	0,0683411
3	0,0000986	0,0673525
4	0,0000961	0,0663781
5	0,0000872	0,0654179
6	0,0000816	0,0644715
7	0,0000784	0,0635389
8	0,0000754	0,0626197
9	0,0000712	0,0617139
10	0,0000654	0,0608211
11	0,0000645	0,0599412
12	0,0000663	0,0590741
13	0,0000742	0,0582195
14	0,0000884	0,0573773
15	0,0001036	0,0565473
16	0,0001256	0,0557293
17	0,0001533	0,0549231

18	0,0001834	0,0541286
19	0,0002158	0,0533455
20	0,0002474	0,0525738
21	0,0002763	0,0518133
22	0,0003001	0,0510637
23	0,0003082	0,0503250
24	0,0003014	0,0495970
25	0,0002794	0,0488796
26	0,0002576	0,0481725
27	0,0002406	0,0474756
28	0,0002350	0,0467888
29	0,0002435	0,0461119
30	0,0002527	0,0454449
31	0,0002640	0,0447875
32	0,0002730	0,0441396
33	0,0002847	0,0435010
34	0,0003024	0,0428717
35	0,0003311	0,0422515
36	0,0003621	0,0416403
37	0,0003985	0,0410379
38	0,0004363	0,0404443
39	0,0004708	0,0398592
40	0,0005191	0,0392826
41	0,0005660	0,0387143
42	0,0006288	0,0381543
43	0,0007174	0,0376023
44	0,0008259	0,0370584
45	0,0009580	0,0365223
46	0,0010942	0,0359939
47	0,0012433	0,0354732
48	0,0014024	0,0349601
49	0,0015584	0,0344543
50	0,0017434	0,0339559
51	0,0019402	0,0334647
52	0,0021339	0,0329806
53	0,0023593	0,0325035
54	0,0026277	0,0320333
55	0,0029346	0,0315699
56	0,0032631	0,0311132
57	0,0036749	0,0306631
58	0,0041266	0,0302195
59	0,0046194	0,0297824
60	0,0052106	0,0293515
61	0,0058402	0,0289269
62	0,0064902	0,0285085
63	0,0071584	0,0280961
64	0,0078499	0,0276896
65	0,0086573	0,0272891
66	0,0093695	0,0268943
67	0,0101508	0,0265052
68	0,0086902	0,0261218
69	0,0095313	0,0257439
70	0,0106425	0,0253715

71	0,0118604	0,0250045
72	0,0131969	0,0246428
73	0,0146331	0,0242863
74	0,0162884	0,0239349
75	0,0186820	0,0235887
76	0,0209220	0,0232475
77	0,0238260	0,0229111
78	0,0273818	0,0225797
79	0,0314783	0,0222531
80	0,0359011	0,0219312
81	0,0415366	0,0216139
82	0,0476556	0,0213012
83	0,0549424	0,0209931
84	0,0631309	0,0206894
85	0,0706020	0,0203901
86	0,0812453	0,0200951
87	0,0932207	0,0198044
88	0,1065517	0,0195179
89	0,1212722	0,0192356
90	0,1339949	0,0189573
91	0,1511708	0,0186831
92	0,1702534	0,0184128
93	0,1909150	0,0181464
94	0,2137607	0,0178839
95	0,2347508	0,0176252
96	0,2608708	0,0173702
97	0,2886262	0,0171190
98	0,3178634	0,0168713
99	0,3483867	0,0166273
100	0,3820930	0,0163867
101	0,4141867	0,0161497
102	0,4464300	0,0159160
103	0,4787003	0,0156858
104	0,5106730	0,0154589
105	0,5420898	0,0152353
106	0,5726195	0,0150149
107	0,6020044	0,0147977
108	0,6310533	0,0145836
109	0,6584483	0,0143726
110	0,6839318	0,0141647

1.15.1.3 Normal invaliditet

Indtil videre anvendes grundlaget ikke på policer, som er omfattet af risiko ved invaliditet.

1.15.1.4 Kollektive ægtefællepensioner

Se afsnit 1.5.1.4.

1.15.1.5 Kollektive børnerenter

Se afsnit 1.5.1.5.

1.15.2 Rente

Se afsnit 1.1.2.

1.15.2.1 Teknisk rente

$i = 0,5 \%$ p.a.

1.15.2.2 Sikkerhedstillæg

Sikkerhedstillægget udgør 0,0049875.

1.15.2.3 Opgørelsesrente

Opgørelsesrenten udgør 0,0 %.

1.15.3 Nettogrundlag

1.15.3.1 Nettopassiv

Se afsnit 1.1.3.1.

1.15.3.2 Præmiebetalingsrente

Se afsnit 1.1.3.2.

1.15.3.3 Kontinuert nettopræmie

Se afsnit 1.1.3.3.

1.15.3.4 Nettoindskud

Se afsnit 1.1.3.4.

1.15.3.5 Nettoreserve

Se afsnit 1.1.3.5.

1.15.3.6 Generelle begrænsninger

Se afsnit 1.1.3.6.

1.15.3.7 Garanterede udbetalinger

Se afsnit 1.14.3.7.

1.15.4 Bruttogrundlag

Se afsnit 1.1.4.

1.15.5 Nettopassiver for etlivsforsikringer

Se afsnit 1.1.5.

1.15.6 Nettopassiver for tolivsforsikringer

Se afsnit 1.1.6.

1.15.7 Præmiebetalingsrente

Se afsnit 1.1.7.

1.15.8 Bestemmelser vedrørende kollektive forsikringer

Se afsnit 1.1.8.

1.15.9 Tilladte grundformer

Se afsnit 1.1.9.

u (se grundform 715, 725, 765, 775 og 811) sættes lig 0,4 for både kvinder og mænd.
w (se grundform 250 og 850) sættes lig 0,06 for både kvinder og mænd.

1.15.10 Forsikringer med forhøjet dødsrisiko og/eller forhøjet invalidiserisiko

Der vil indtil videre ikke blive oprettet policer med forhøjet risiko på dette grundlag.

1.15.11 Tilladte forsikringsformer

Se afsnit 1.1.11.

1.15.12 Bemærkninger til grundlaget

Se afsnit 1.1.12.

1.15.13 Formler

Se afsnit 1.1.13.

1.16 Beregningsgrundlaget U17 5,0 %

[Dette afsnit inkl. alle underafsnit er senest opdateret via anmeldelsen "Konvertering af ydelser på gennemsnitsrentepolicer uden løbende præmier til to nye fælles beregningsgrundlag mv." af 1.3.2018]

Beregningsgrundlaget U17 5,0 % anvendes på policer konverteret til administrationssystemet (LivNet).

1.16.1 Risikoelementer

x betegner fyldt alder for en person.

1.16.1.1 Aldersberegning

Se afsnit 1.2.1.1.

1.16.1.2 Normal dødelighed

Se afsnit 1.15.1.2.

1.16.1.3 Normal invaliditet

Indtil videre anvendes grundlaget ikke på policer, som er omfattet af risiko ved invaliditet.

1.16.1.4 Kollektive ægtefællepensioner

Se afsnit 1.5.1.4.

1.16.1.5 Kollektive børnerenter

Se afsnit 1.5.1.5.

1.16.2 Rente

Se afsnit 1.1.2.

1.16.2.1 Teknisk rente

$i = 5,0\%$ p.a.

1.16.2.2 Sikkerhedstillæg

Sikkerhedstillægget udgør 0,0047733.

1.16.2.3 Opgørelsesrente

Opgørelsesrenten udgør 4,5 %.

1.16.3 Nettogrundlag

1.16.3.1 Nettopassiv

Se afsnit 1.1.3.1.

1.16.3.2 Præmiebetalingsrente

Se afsnit 1.1.3.2.

1.16.3.3 Kontinuert nettopræmie

Se afsnit 1.1.3.3.

1.16.3.4 Nettoindskud

Se afsnit 1.1.3.4.

1.16.3.5 Nettoreserve

Se afsnit 1.1.3.5.

1.16.3.6 Generelle begrænsninger

Se afsnit 1.1.3.6.

1.16.3.7 Garanterede udbetalinger

Se afsnit 1.14.3.7.

1.16.4 Bruttogrundlag

Se afsnit 1.1.4.

1.16.5 Nettopassiver for etlivsforsikringer

Se afsnit 1.1.5.

1.16.6 Nettopassiver for tolivsforsikringer

Se afsnit 1.1.6.

1.16.7 Præmiebetalingsrente

Se afsnit 1.1.7.

1.16.8 Bestemmelser vedrørende kollektive forsikringer

Se afsnit 1.1.8.

1.16.9 Tilladte grundformer

Se afsnit 1.1.9.

u (se grundform 715, 725, 765, 775 og 811) sættes lig 0,4 for både kvinder og mænd.

w (se grundform 250 og 850) sættes lig 0,06 for både kvinder og mænd.

1.16.10 Forsikringer med forhøjet dødsrisiko og/eller forhøjet invalidetsrisiko

Der vil indtil videre ikke blive oprettet policer med forhøjet risiko på dette grundlag.

1.16.11 Tilladte forsikringsformer

Se afsnit 1.1.11.

1.16.12 Bemærkninger til grundlaget

Se afsnit 1.1.12.

1.16.13 Formler

Se afsnit 1.1.13.

1.17 Regulering af anvendelsen af beregningsgrundlagene

Nedenfor er der i oversigtsform gennemgået anvendelsen af de enkelte grundlag. I indledningen til de enkelte grundlag, som fortsat anvendes til nytegning, er der en mere uddybende gennemgang af anvendelsen.

Frem til 1. januar 1994 blev forsikringer etableret på G82 5 %. Efter en overgangsperiode, som blev afsluttet 1. januar 1996 blev alle nytegninger etableret på G82 3 %, og præmieforhøjelser og bonus blev senest etableret på G82 3 % fra 1. januar 1997. Fra og med 1. maj 2001 er forhøjelser på disse forsikringer etableret på G82 2 %; fra og med 1. januar 2013 gælder dette dog ikke for frivillige præmieforhøjelser og indskud, der overstiger en årlig værdi på 25.000 kr. – i dette tilfælde benyttes præmieforhøjelser og/eller indskud til oprettelse af en ny forsikring, der tegnes på U10 1 %.

G82 2 % anvendtes også for frivillige forsikringer, som ikke var livrenter uden ret til præmiefritagelse, tegnet fra og med 1. juli 1999 og indtil og med 1. april 2011. Fra og med 1. juli 2011 er forhøjelser på disse forsikringer etableret på U10 1 %.

For alle policer hvor G82 anvendes i forbindelse med forhøjelse af udbetalingerne, anvendtes dog L09 2 % fra og med 2. december 2009 for dækninger, som opfylder betingelserne i afsnit 1.7.

Obligatoriske forsikringer samt PFA-konto uden opsparingsgaranti (kapitalisationsprodukt) etableret fra og med 1. juli 1999 blev etableret på Uni98 2 %. Dog anvendtes U09 2 % fra og med 2. december 2009 og indtil 1. juli 2011 for dækninger, som opfyldte betingelserne i afsnit 1.8. Fra og med 1. juli 2011 er forhøjelser på disse forsikringer etableret på U10 1 %.

Livrenter, hvor der ikke var præmiefritagelse ved invaliditet, og som ikke var omfattet af unisex, tegnet fra og med 1. juli 1999, blev etableret på L99. Dog anvendtes L09 2 % fra og med 2. december 2009 og indtil 1. juli 2011 for dækninger, som opfyldte betingelserne i afsnit 1.7. Fra og med 1. juli 2011 er forhøjelser på disse forsikringer etableret på U10 1 %.

Alle nye bonusberettigede gennemsnitsrentepolicer oprettet fra og med 2. april 2011 er etableret på U10 1 %.

Kollektiv dødelighed på forsikringer under udbetaling er regnet på PFA86M og PFA86K, eller når der er unisex på PFA98U.

Solidariske dækninger etableres for ordninger oprettet fra og med 2. april 2011 på S99 1 %. For ordninger etableret på ældre grundlag anvendes S99 2%.

Der er etableret et særligt grundlag for Plejesikringsproduktet.

For en pensionskasse er der ved oprettelsen anvendt et særligt G82 3,7 % grundlag.

Gruppelivsforsikringer er 1 årige forsikringer, som er etableret på det særlige gruppelivsgrundlag.

Der er en bestand af livrenter tegnet mod indskud i perioden op til 1982, som er etableret på U74 grundlag, med flere forskellige grundlagsrenter.

Der er etableret et særligt grundlag på G82 4,5 % for en særlig gruppe; grundlagsrenten er for nye policer fra og med 1. april 2004 ændret til G82 3,5 % og fra 21. december 2012 til uni98 2 %. Grundlaget er etableret uden ret til bonus, idet der dog beregnes omkostninger af engangsindskud i henhold til reglerne i kapitel 3.8.2. Grundlaget anvendes til straksbegyndende pensioner.

Standardliv, som er en dødsfaldssum, er etableret på et særligt grundlag, hvor der tages højde for om den forsikrede ryger eller ikke. Der er tale om forsikringer uden ret til bonus.

I forbindelse med overflytning af administrationen af visse gennemsnitsrentepolicer til et nyt administrationssystem (LivNet), vil de eksisterende ydelsesgarantier blive konverteret til beregningsgrundlagene U17 0,5 % og U17 5 %, jf. afsnit 3.2.2. Der vil fra 1.4.2018 ske en løbende overflytning af policer i takt med at de opfylder følgende kriterie(r):

- De opnår den aftalte pensioneringsalder

Undtagelser til ovenstående, dvs. policer der ikke vil blive overflyttet:

- Policier med solidarisk bonusfordeling mellem en gruppe af policer
- Policier, der efter opnåelse af ovennævnte pensionsalder indeholder andre dækninger end 115, 125, 165, 175, 211, 216, 265, 610, 615, 630, 635, 810, 815, 840 eller 850
- Rene risikoforsikringer

Pr. 1.3.2018 vil der dog blive konverteret tre policer, som er valgt ud fra nogle kriterier om simplicitet. De indeholder således kun dækningerne 211 og 265 og har ikke tilknyttet KundeKapital. De pågældende kunder har ikke andre policer i PFA Pension.

1.17.1 Garanti på gamle grundlag ved ændring

Regler for omskrivning af gamle dele på en sag med blandet grundlag, gældende fra 1. januar 2006 og indtil videre:

1. summen af præmier på gamle grundlag må ikke være større end teknisk præmie.
2. For hvert gammel beregningsgrundlag gælder, at nutidsværdi af fremtidig præmie efter ændring må ikke være større end nutidsværdi af fremtidig præmie før ændring.
3. Delreserver på gamle grundlag overføres uforandret (på en præmiefri sag er det den samlede reserve på hvert grundlag, der overføres uforandret, og delreserverne fastsættes, så alle delpræmier på hvert gammelt grundlag er 0). Ved delvis udbetaling af reserve eller ved delvis overførsel af reserve fra forsikringer med andele på gamle grundlag vil ske en proportional reduktion af reserverne på de enkelte beregningsgrundlag. Der udbetales kun af den oparbejdede styrkelse, hvis reserverne på de enkelte beregningsgrundlag er fuldt udbetalte
4. Ydelser på gamle grundlag skal være proportionale med samlede ydelser (gælder dog ikke for koncessions nr. 125, hvis det er valgt, at al præmie, som skulle anvendes til skattekode 3, i stedet efter forsikredes ønske anvendes til skattekode 2)
5. Hvis konc. 265 eller 165 er oprettet som erstatning for konc. 115 som følge af PBL-begrænsninger, vil dækningen på en police med forhøjelsesgrundlag U10 alene blive købt på U10.

"Gamle grundlag" vil i løbet af 2011 komme til at omfatte grundlagene G82, L99, L09, DHS-unisex, U09 og uni98.

1.17.2 Fastsættelse af grundlag til særlig gruppe i PFA Pension

Beregningsgrundlag til en særlig gruppe af pensionister og enker uden individuelle tilvalgsmuligheder:

Ved bestemmelse af beregningsgrundlaget for denne gruppe pensionister er der taget udgangspunkt i gruppens alders- og kønsfordeling og den aktuelle markedssituation.

Til denne gruppe tilbydes følgende grundlag, G82 4,5% med opgørelsesrente 4,0024%. De fastsatte ydelser er garanterede, og de vil ikke blive reguleret gennem udbetalingsforløbet. Grundlagsrenten er for nye policer fra og med 1. april 2004 ændret til 3,5%.

Denne grundlagsrente er bestemt ud fra bekendtgørelse nr. 433 af 7/6/1999, Bekendtgørelse om grundlagsrente for livsforsikringsvirksomhed, § 4, stk. 1, nr. 6 og 7 og under hensyntagen til samme bekendtgørelses § 2, stk. 1.

1.17.3 Overlevelsensrenten i Senior-Pension

Aldersgrænsen for forsikredes højeste alder ved konc.nr. 635, opsat, ophørende overlevelsensrente med straks begyndende risiko kan fjernes under følgende forudsætninger:

- overlevelseshrenten er en ægtefællepension i henhold til Pensionsbeskatningslovens kap. 1.
- overlevelseshrenten er tegnet som led i en kombination af andre grundformer, hvori indgår en opsat, ophørende livrente (konc. nr. 216) af mindst samme størrelse. Endvidere skal den periode, hvori der kan forekomme udbetalinger fra overlevelseshrenten, være indeholdt i den periode, hvori der kan forekomme udbetalinger fra livrenten.

1.18 Særlige koncessionsvilkår for visse pensionsordninger

1.18.1 Dansk Handel & Service

For pensionsordningen for Dansk Handel & Service anvendes et særligt unisex-grundlag:

Invaliditetsbetingede ydelser, inkl. præmiefritagelsen, opgøres på G82K, jf. afsnit 1.2.1.

Øvrige ydelser opgøres på et knækket grundlag, sammensat af G82M indtil alderspensioneringstidspunktet og G82K derefter, jf. afsnit 1.2.1.

Denne ordning har en selvstændig bonusgruppe.

Elementerne i pensionsordningen for Dansk Handel & Service er følgende:

- Invalidesum
- Ophørende invaliderente
- Ophørende livsforsikring
- Livsbetinget livsforsikring
- Opsat livrente
- 10 års garanti tilknyttes ved alderspensionering

Ydelsessammensætningen i pensionsordningen har været afgørende for valg af unisex-grundlaget. Hver forsikret vil, så længe policen er eventuel, have positiv risikosum pga. depotsikringen.

1.18.2 Danisco Koncernen

Aftale mellem Danisco A/S, Tryg-Baltica Pension og PFA Pension om særligt risikobonusregnskab:

Aftalen er indgået mellem de nævnte parter med henblik på etablering af en særlig risikobonusgruppe for de af Danisco-koncernens medarbejdere, der i Tryg-Baltica Pension eller i PFA Pension er omfattet af en pensionsordning i henhold til en af de pensionsaftaler, der træder i kraft pr. 01.01.1996.

Der udarbejdes hvert år et samlet regnskab for gruppen af forsikrede i såvel Tryg-Baltica Pension som PFA Pension. Ved opgørelsen anvendes følgende skema:

	Tryg-Baltica Pension (delregnskab)	PFA Pension (delregnskab)	I alt= Danisco-resultat
Antal	n	N	n + N
Pris for forsikringen ifølge 2. ordens grundlaget	p	P	p + P
Skader	s	S	s + S
Særlig risikopræmie – i alle tre	sr	SR	sr + SR

søjler beregnet svarende til (n+N)			
Resultat	delregnskab: p – s - sr	delregnskab: P – S – SR	resultat: p + P – s – S - sr - SR

Regnskabet opgøres herefter således

Pris for forsikringsdækning i forhold til de i Tryg-Baltica Pension respektive PFA Pension anvendte 2. ordens grundlag
-
Skader i løbet af kalenderåret
-
Særlig risikopræmie
=
Resultat

Bliver resultatet for et kalenderår positivt, udbetales 2/3 kontant til Danisco-koncernen og 1/3 fordeles som en særlig bonus på de forsikredes policer, i forhold til det beløb den enkelte har anvendt til forsikringsdækning.

Fordelingen finder sted d. 1. juli det efterfølgende kalenderår.

Det overskud, der hidrører fra medarbejdere, der på fordelings tidspunktet har forladt virksomheden – enten pga. pensionering eller pga. stillingsskift – tilfalder de øvrige forsikrede.

Bliver resultatet negativt, vil der ikke blive udbetalt risikobonus. Underskuddet vil ikke belaste næste års regnskab, idet den særlige risikopræmie netop fastsættes, så denne situation er forsikret.

PFA Pension og Tryg-Baltica Pension skal inden 15. juni i fordelingsåret oplyse hinanden om resultatet af deres opgørelse af

- størrelsen af 2. ordens risikopræmien for deres del af gruppen
  - de samlede skader i deres del af gruppen
  - oplysninger, der indgår i beregningen af den særlige risikopræmie, såsom antal forsikrede i deres del af gruppen m.v.
- samt umiddelbart efter disse oplysninger også
- selskabets beregnede særlige risikopræmie.

Mellem Tryg-Baltica Pension og PFA Pension gælder følgende:

Bliver resultatet for et kalender år positivt og

- a) udviser begge delregnskaber overskud foretages ingen udligning mellem selskaberne. Hvert af selskaberne bidrager med deres delresultat til den samlede bonus
- b) udviser delregnskabet i det ene selskab underskud, foretages der en udligning mellem Tryg-Baltica Pension og PFA Pension, idet underskuddet fuldt ud dækkes af det andet selskab. Det herefter resterende overskud udgør den samlede bonus.

Fordelingen af det samlede bonusbeløb sker som angivet ovenfor. Der oprettes en mellemregningskonto i de to selskaber, så hvert selskab beholder/modtager den dek af det samlede bonusbeløb, der er nødvendig til fordelingen på de i selskabet forsikredes policer.

Bliver resultatet negativt og

- c) udviser begge delregnskaber underskud foretages ingen udligning mellem selskaberne. Selskaberne bærer selv hver sit underskud på eget delresultat
- d) udviser delregnskabet i det ene selskab overskud, foretages der en udligning mellem selskaberne, idet overskuddet fuldt ud videregives til det andet selskab, til delvis dækning af dette selskabs underskud.

Tryg-Baltica Pension og PFA Pension foretager indbyrdes afregning pr. 1. juli af forfaldne beløb. Ved senere betaling tillægges renter. Rentesatsen er det betalende selskabs depotrente efter pensionsafkastskat.

Skader opgøres enkeltvis.

Prisen på hver enkelt skade enten ved død eller invaliditet opgøres efter de principper det enkelte selskab anvender ved opgørelse af skader.

Den særlige risikopræmie opgøres som summen af en særlig risikopræmie for Tryg-Baltica Pension hhv. PFA Pension, idet det enkelte selskab anvender den samme procent-sats af pris for forsikringsdækning, som det ville anvende i et regnskab, omfattende de Danisco-forsikrede i såvel Tryg-Baltica Pension som PFA Pension. Risikopræmien opgøres iøvrigt efter selskabets egne principper.

Aftalen træder i kraft den 1. januar 1996.

Aftalen kan fra hver af parternes side opsiges med 3 måneders varsel til ophør en 1. januar.

1.18.3 Pensionskassen Texaco

For den lukkede bestand, der er overført fra Pensionskassen Texaco til PFA Pension, benyttes en opgørelsesrente på 3,2062%, svarende til beregningsgrundlaget G82 3,7%. For denne bestand gælder således beregningsgrundlaget G82 3%, jf. afsnit 1.3., med ændring af den tekniske rente til 3,7%.

1.19 Livsforsikringshensættelsen, generelt

Der henvises til afsnit 1.19 i "Teknisk grundlag: Hensættelsesgrundlag".

1.20 Garanterede ydelser

Der henvises til afsnit 1.20 i "Teknisk grundlag: Hensættelsesgrundlag".

1.21 Risikomargen

Der henvises til afsnit 1.21 i "Teknisk grundlag: Hensættelsesgrundlag".

1.22 Brutto-fortjenstmargen

Der henvises til afsnit 1.22 i "Teknisk grundlag: Hensættelsesgrundlag".

1.23 Regulering af hensættelserne

Der henvises til afsnit 1.23 i "Teknisk grundlag: Hensættelsesgrundlag".

1.24 Livsforsikringshensættelserne og de forsikringsmæssige hensættelser

Der henvises til afsnit 1.24 i "Teknisk grundlag: Hensættelsesgrundlag".

1.25 [Udgået]

1.26 Grundlagselementer i markedsværdigrundlaget

Der henvises til afsnit 1.26 i "Teknisk grundlag: Hensættelsesgrundlag".

1.27 IBNR, RBNS og erstatningshensættelser

Der henvises til afsnit 1.27 i "Teknisk grundlag: Hensættelsesgrundlag".

2 De forsikringsformer, som selskabet agter at anvende

De forsikringsformer, der ønskes anvendt, fremgår af beregningsgrundlagene – jf. afsnit 1 - samt endvidere af afsnit 8.

3 Regler for beregning og fordeling af overskud til forsikringstagerne og andre berettigede efter forsikringsaftalerne

3.1 Kontributionsgrupper

3.1.1 Generelt

I henhold til kontributionsbekendtgørelsen skal bestanden af forsikringsaftaler efter kontributionsprincippet opdeles i grupper for hvert af elementerne rente, risiko og omkostninger med virkning fra 1.1.2011. Bestanden af forsikringsaftaler efter kontributionsprincippet omfatter forsikringer tegnet på beregningsgrundlagene G82 5 %, G82 3 %, G82 3,7%, G82 2 %, Uni98 2 %, L99, S99, U10 1 %, grundlag for plejesikring, samt gruppelevsforikringer. Dele af ovenstående policer kan være beregnet på grundlagene L09 eller U09 – uden at det påvirker tildelingen af risikogruppe.

Principperne for opdeling i rente-, risiko- og omkostningsgrupper fremgår af de følgende afsnit. Enhver forsikring i PFA efter kontributionsprincippet tilhører på ethvert tidspunkt netop én rente-, risiko- og omkostningsgruppe. Ved hvert årsskifte og ved enhver ændring af forsikringen opdateres forsikringens gruppetilhørsforhold. Dette kan medføre, at forsikringen skifter gruppe for et eller flere elementer, jf. kontributionsbekendtgørelsen § 3, stk. 11. Hver forsikring bidrager til de realiserede rente-, risiko- og omkostningsresultater for de grupper, den aktuelt tilhører. En forsikring, der skifter gruppe, vil således først bidrage til resultaterne i den eller de nye grupper efter gruppeskiftet, også selvom gruppeskiftet sker inde i et kalenderår.

Ved skift mellem risiko- eller omkostningsgrupper for enkeltforsikringer foretages ingen overførsler af ufordelte midler hørende til grupperne.

Ved skift mellem rentegrupper for enkeltforsikringer overføres løbende (i praksis ved udarbejdelse af månedsregnskaber) en eventuel akkumuleret markedsværdiregulering knyttet til forsikringerne mellem de ufordelte midler hørende til de to grupper, således at de realiserede resultater og de kollektive bonuspotentialer i de to grupper ikke påvirkes. Ultimo hvert år foretages endvidere overførsler af kollektive overskudsmidler (KO) (forstået som summen af kollektivt bonuspotentiale og den del af fortjenstmargen, der ikke er indeholdt i de retrospektive hensættelser) mellem rentegrupperne beregnet ud fra de depoter, der er flyttet i løbet af året. De overførte beløb beregnes på følgende måde: For hver kombination af to rentegrupper, i, j, flyttes et beløb fra KO(i) til KO(j) svarende til den andel policerne i gruppe i primo året, der ligger i gruppe j ultimo året. Andelen opgøres ud fra policernes depoter ultimo året. Nettooverførslen fra gruppe i til j vil således være det overførte beløb fra i til j minus det overførte beløb fra j til i.

I det omfang, et samtidigt gruppeskift for et større antal policer, som ikke sker som følge af ovennævnte hændelser, men foretages på baggrund af en virksomhedsaftale eller lignende, vurderes at ville medføre omfordeling af betydelig økonomisk størrelse i strid med kontributionsbekendtgørelsen, hvis der ikke foretages en samtidig regulering af fordelingen af de ufordelte midler, vil der blive beregnet en konkret regulering, som vil blive anmeldt til Finanstilsynet senest i forbindelse med gruppeskiftet.

PFA forbeholder sig endvidere ret til på ethvert tidspunkt at tage fordelingen af de ufordelte midler op til revision og foretage en omfordeling af de ufordelte midler i overensstemmelse med kontributionsbekendtgørelsen (jf. § 3, særligt stk. 7 og 11), hvis den konkrete fordeling, der opstår over tid som følge af ovenstående generelle regler, skønnes urimelig eller skønnes at stride mod kontributionsprincippet. Dette kan fx – men ikke udelukkende – være tilfældet, hvis en væsentlig andel af

forsikringerne i en gruppe er skiftet til en anden gruppe. En sådan omfordeling vil blive anmeldt til Finanstilsynet i overensstemmelse med kontributionsbekendtgørelsen.

3.1.2 Rentegrupper

I overensstemmelse med kontributionsbekendtgørelsen opdeles bestanden af forsikringer efter kontributionsprincippet i rentegrupper.

Der anvendes 5 rentegrupper benævnt 1A, 1, 2, 3 og 4. Disse grupper består af forsikringer tegnet på eller konverteret til beregningsgrundlagene G82 5 %, G82 3 %, G82 3,7%, G82 2 %, Uni98 2 %, L99 2 %, S99 2 %, U10 1 %, U17 5,0 %, U17 0,5 % og grundlag for plejesikring. Forsikringerne opdeles efter deres vægtede grundlagsrente r_{vgt} , beregnet for hver forsikring som

$$r_{vgt} = [r_{max} * \min(V; \max(0; HR-res)) + r_{gri} * \max(0, V - \max(0; HR-res))] / V,$$

hvor der er anvendt følgende betegnelser:

r_{max} :	Forsikringens højeste grundlagsrente (evt. reduceret i forhold til grundlagsrenten på policens oprindelige tegningsgrundlag via styrkelse)
r_{gri} :	Den grundlagsrente, der anvendes ved forhøjelser på forsikringen
V:	Forsikringens depot som beskrevet i "Regulativ for beregning og fordeling af realiseret resultat til forsikringsaftalerne for forsikringer tegnet på eller konverteret til beregningsgrundlagene G82 5 %, G82 3 %, G82 3,7 %, G82 2 %, Uni98 2 %, U10 1 %, U17 5,0 % og U17 0,5 %"
HR-res:	Den tekniske reserve svarende til de ydelser, der er funderet på den højeste grundlagsrente.

Hvis forsikringen indeholder tre grundlagsrenter, omregnes reserven og præmierne funderet på den mellemste grundlagsrente til reserve og præmier på r_{max} og r_{gri} .

Hvis depotet er 0, sættes $r_{vgt} = r_{max}$.

Grupperne 1-4 fastlægges herefter således:

- Gruppe 1A: Forsikringer med $r_{vgt} < 1,0 \%$
- Gruppe 1: Forsikringer med $1,0 \% \leq r_{vgt} \leq 2,0 \%$
- Gruppe 2: Forsikringer med $2,0 \% < r_{vgt} \leq 3,0 \%$
- Gruppe 3: Forsikringer med $3,0 \% < r_{vgt} < 4,0 \%$
- Gruppe 4: Forsikringer med $4,0 \% \leq r_{vgt}$
- En forsikring, der er konverteret til U17, jf. afsnit 1.17, kan dog ikke placeres i en højere rentegruppe end den gruppe, forsikringen tilhørte umiddelbart inden konverteringen.

Det bemærkes, at gruppelivsforsikringer ikke placeres i en rentegruppe.

For hver rentegruppe fastsættes en tilstræbt risikoforrentning, som overføres til egenkapitalen og KundeKapital (særlige bonushensættelser af type B) i overensstemmelse med reglerne for fordeling af realiseret resultat, jf. afsnit 3.15.1. Risikoforrentningen er en betaling fra de enkelte grupper til egenkapitalen og KundeKapital, der som udgangspunkt dels afspejler omfanget af den risiko, som påhviler egenkapitalen og KundeKapital i forhold til de enkelte grupper, dels afspejler selskabets forventede fortjeneste fra de enkelte grupper.

Risikoforrentningen beregnes for rentegruppe n ($n = 1A, 1, \dots, 4$) som x_n % af summen af årets gennemsnitlige forsikringsmæssige hensættelser for forsikringerne i rentegruppe n . De forsikringsmæssige hensættelser indgår med værdien før en eventuel anvendelse for året af individuelt bonuspotentiale eller anvendelse af fortjenstmargen i de retrospektive hensættelser

PFA kan til enhver tid vælge at nedsætte risikoforrentningen beregnet ud fra den anmeldte sats ved fornyet anmeldelse, hvis særlige forhold tilsiger det.

Risikoforrentningen finansieres af den enkelte rentegruppens kollektive bonuspotentiale og fortjenstmargen, der ikke er indeholdt i de retrospektive hensættelser, opgjort ultimo året efter forlods fordeling til de forsikredes depoter i form af styrkelse, rentebonus og overførselstillæg mv. men før fradrag af risikoforrentning og rentegruppens andel af selskabs-PAL-skatten. Hvis det kollektive bonuspotentiale samt fortjenstmargen, der ikke er indeholdt i retrospektive hensættelser, ikke er tilstrækkeligt i en rentegruppe, kan risikoforrentningen indhentes i gruppens individuelle bonuspotentiale og fortjenstmargen indeholdt i retrospektive hensættelser ved at nedskrive disse poster ved brug af negativ depotrente eller anden tilsvarende metode. PFA kan dog vælge ikke at indhente risikoforrentning i gruppernes individuelle bonuspotentiale og/eller fortjenstmargen indeholdt i retrospektive hensættelser.

Fra 1. januar 2018 anvendes følgende satser for risikoforrentning:

- Gruppe 1A: 0,50 % (anvendes fra 1. marts 2018)
- Gruppe 1: 0,50 %
- Gruppe 2: 0,50 %
- Gruppe 3: 0,10 %
- Gruppe 4: 0,10 %

3.1.3 Risikogrupper

I overensstemmelse med kontributionsbekendtgørelsen opdeles bestanden af forsikringer efter kontributionsprincippet i risikogrupper.

Der anvendes 3 risikogrupper fra 1. maj 2011 - benævnt 1, 2 og 6.

Gruppe 1 består af samtlige forsikringer, som er omfattet af en aftale om særlig risikooverskud som beskrevet i afsnit 3.6 eller pooling som beskrevet i afsnit 4.3.

Gruppe 6 består af gruppelivsforsikringer.

Gruppe 2 består af øvrige forsikringer omfattet af kontribution..

De tilstræbte driftsherretillæg til egenkapitalen og KundeKapital for risikogrupper fastsættes som udgangspunkt som de overskydende realiserede resultater efter bonus, hvad enten de er positive eller negative. Dog gælder, at negative realiserede resultater efter bonus fortrinsvis dækkes af gruppens kollektive bonuspotentiale.

For risikogrupperne 2 og 6 fastsættes dog en beløbsmæssig grænse for overskud, der kan fordeles til egenkapitalen og KundeKapital. Hvis det realiserede resultat efter bonus overstiger denne grænse, tildeles den resterende del til gruppens kollektive bonuspotentiale.

De beløbsmæssige grænser fastsættes som følgende andele af årets samlede numeriske risiko-præmier på 2. orden i grupperne:

<i>Risikogruppe</i>	<i>Andel (%)</i>
2	50
6	50

For risikogruppe 1 er der ingen beløbsmæssig grænse.

Der henvises også til afsnit 3.15.1.

3.1.4 Omkostningsgrupper

I overensstemmelse med kontributionsbekendtgørelsen opdeles bestanden af forsikringer efter kontributionsprincippet i omkostningsgrupper.

Der anvendes 3 omkostningsgrupper benævnt 1-3.

Gruppe 1 består af alle aktuelle forsikringer under udbetaling, dvs. alders-, invalide-, ægtefælle- og børnepensioner under udbetaling, samt fripolicer.

Gruppe 2 består af præmiebetalende forsikringer

Gruppe 3 består af gruppeliv.

De tilstræbte driftsherretillæg til egenkapitalen og KundeKapital for omkostningsgrupper fastsættes som udgangspunkt som de overskydende realiserede resultater efter bonus, hvad enten de er positive eller negative. Dog gælder, at negative realiserede resultater efter bonus fortrinsvis dækkes af gruppens kollektive bonuspotentiale.

Der fastsættes dog en beløbsmæssig grænse for overskud, der kan fordeles til egenkapitalen og KundeKapital. Hvis det realiserede resultat efter bonus overstiger denne grænse, tildeles den resterende del til gruppens kollektive bonuspotentiale.

De beløbsmæssige grænser fastsættes som følgende andele af årets samlede omkostningsbidrag på 2. orden i grupperne:

<i>Omkostningsgruppe</i>	<i>Andel (%)</i>
1	50
2	50
3	50

Der henvises også til afsnit 3.15.1.

3.1.5 Fordeling af ufordelte midler 31.12.2010

De ufordelte midler - summen af akkumuleret værdiregulering (AMV) og kollektivt bonuspotentiale (KB) - fordeles mellem kontributionsgrupperne ud fra følgende principper:

- KB fordeles med en samlet andel til risiko- hhv. omkostningsgrupperne, der beregnes som summen af de risiko- hhv. omkostningsresultater, der er indregnet i KB i perioden 2006-

2010. Den resterende andel af KB fordeles til rentegrupperne. Det bemærkes, at der i denne forbindelse tages hensyn til Finanstilsynets benchmark levetidsforudsætninger, jf. også nedenstående punkt om fordeling af AMV.

- Det samlede risiko-KB fordeles mellem risikogrupperne 2-5 ud fra disse gruppers forholdsmæssige andele af det samlede risiko-KB beregnet ud fra gruppernes risikoresultater i perioden 2006-2010 i det omfang, disse resultater er indregnet i KB. Der tildeles ikke risiko-KB til gruppe 1 og 6.
- Det samlede omkostnings-KB fordeles mellem omkostningsgrupperne ud fra disse gruppers forholdsmæssige andele af det samlede omkostnings-KB beregnet ud fra gruppernes omkostningsresultater i perioden 2006-2010 i det omfang, disse resultater er indregnet i KB.
- Det samlede rente-KB fordeles mellem rentegrupperne ud fra gruppernes samlede retrospektive hensættelser 31.12.2010.
- Den samlede AMV fordeles ud fra den AMV, der opstår i de enkelte rentegrupper som følge af opdelingen af forsikringsbestanden i rentegrupper 31.12.2010. Det betyder, at den akkumulerede værdiregulering "følger med" de forsikringer, den knytter sig til. I denne forbindelse tages der hensyn til Finanstilsynets benchmark levetidsforudsætninger.

3.1.6 Opdeling af aktiver

I forbindelse med gruppeopdelingen pr. 1.1.2011 oprettes der særskilte porteføljer af investeringsaktiver til hver kontributionsrentegruppe.

Hver af disse porteføljer tilføres månedligt et beløb svarende til den regnskabsmæssigt opgjorte nettopengestrøm svarende til summen af de bogførte bevægelser bortset fra tilskrevet rente for forsikringerne i gruppen med tillæg af nettooverførsler til gruppen og fradrag af rentegruppens realiserede driftsherretillæg, dvs. resultatet af

- Indbetalinger efter arbejdsmarkedsbidrag
- + Overførsler ind
- Overførsler til individuel KundeKapital
- Administrationsbidrag (omkostningstillæg)
- PAL
- Risikoresultat
- Ydelser
- Overførsler ud
- Genkøb
- Driftsherretillæg
- + Basiskapitaltilskud pga. tab
- Udligninger af skyggekonti,

hvor alle poster vedrører den pågældende rentegruppe, og hvor der i øvrigt gælder følgende:

- Med PAL menes her summen af tilbageholdt individuel PAL-skat knyttet til de enkelte forsikrings depoter og PAL-skat betalt af gruppens ufordelte midler
- Overførsler ind og ud indgår med de samlede overførte beløb (efter evt. overførselstillæg og kursværn). Heri indgår også overførte beløb for forsikringer, der skifter rentegruppe
- Administrationsbidrag og risikoresultat opgøres ud fra bonusgrundlaget (2. orden)

I praksis foretages denne likviditetsstyring gennem anvendelse af en særskilt, mindre portefølje af investeringsaktiver, betegnet "fællesporteføljen". Denne portefølje benyttes dels til likviditetsstyringen (som anført) og dels til rebalancering, dvs. justering af aktivporteføljerne ud fra bevægelserne i og imellem rentegrupperne. Derudover placeres investeringsaktiver, der modsvarer summen af de

ufordelte midler hørende til risiko- og omkostningsgrupper, i denne portefølje. Endelig kan porteføljen indeholde aktiver svarende til hensættelser til forsikringer uden for kontribution samt en mindre del af basiskapitalens aktiver.

Ejerskabet af fællesporteføljen er således fordelt på rente-, risiko- og omkostningsgrupper, hensættelser til forsikringer uden for kontribution samt basiskapitalen. Ejerandelene opdateres månedligt på baggrund af bogførte bevægelser som angivet ovenfor og faktiske overførsler af aktiver mellem aktivporteføljerne. Afkastet af aktiverne i fællesporteføljen fordeles proportionalt ud fra ejerandelene.

3.2 Bonusregulativ

3.2.1 Regulativ for beregning og fordeling af realiseret resultat til forsikringsaftalerne for forsikringer tegnet på eller konverteret til beregningsgrundlagene G82 5 %, G82 3 %, G82 3,7 %, G82 2 %, Uni98 2 %, L99 2 % og U10 1 %, U17 5,0 % og U17 0,5 %

§ 1. Lovgrundlag m. v.

Dette regulativ beskriver, hvorledes PFA Pension beregner og anvender tildelte andele af realiserede delresultater til forsikringsaftaler med depotrente (gennemsnitsrenteforsikringer) i henhold til § 20, stk. 1, nr. 3 i lov om finansiel virksomhed. Dette regulativ gælder ikke for PFA Plus.

Dette regulativ erstatter det anmeldte "Regulativ for beregning og fordeling af realiseret resultat til forsikringsaftalerne for forsikringer tegnet på beregningsgrundlagene G82 5 %, G82 3 %, G82 3,7 %, G82 2 %, Uni98 2 %, L99 og U10" af 1. september 2013.

Ved invaliditet eller dødsfald, der giver ret til løbende udbetalinger til forsikrede eller efterladte, udskilles i visse tilfælde en ny police til udbetalingerne. Den nye police oprettes med den del af den samlede reserve efter invaliditeten eller dødsfaldet, som ikke bevares på den oprindelige police. De to policer behandles separat og uafhængigt iht. dette regulativ.

§ 2. Anmeldelse og løbende ændringer

PFA Pension skal til Finanstilsynet anmelde regler for beregning og fordeling af det realiserede resultat til forsikringstagere og andre berettigede efter forsikringsaftalerne. Dette regulativ angiver hovedtrækkene i disse regler. PFA Pension kan uden varsel ændre disse regler og dette regulativ, og PFA Pension anmelder løbende ændringer af reglerne til Finanstilsynet.

Regulativet giver PFA Pension adgang til at ændre bonusanvendelsen for policer udstedt før 1. december 2005. For policer udstedt fra 1. december 2005 følger adgangen til at ændre bonusanvendelsen af policen.

Kapitel 1: De realiserede delresultater

§ 3. Det realiserede resultat

Det realiserede resultat for PFA Pension beregnes i overensstemmelse med bekendtgørelse om kontributionsprincippet (kontributionsbekendtgørelsen).

Det realiserede resultat fordeles i henhold til de regler, der er anmeldt til Finanstilsynet, mellem PFA's egenkapital, KundeKapital i henhold til § 12 i dette regulativ, og forsikringer efter kontributionsprincippet.

Konkret fordeles forsikringernes samlede andel af det realiserede resultat til de kollektive bonuspotentialer i de anmeldte kontributionsgrupper. Herfra sker der en udjævnet fordeling af de realiserede delresultater til den enkelte forsikring. Overførslen til den enkelte forsikring fordeles til

1. Individuel KundeKapital, som er beskrevet i Kapitel 2
2. Styrkelse og underskud, som er beskrevet i Kapitel 4
3. Overførselstillæg, som er beskrevet i Kapitel 5
4. Bonus, som er beskrevet i Kapitel 6

Fordelingen er prioriteret som anført.

§ 4. Beregning af forsikringens andel af overførsel fra de realiserede resultater

Forsikringens andel af overførslen fra de realiserede resultater opgøres som hovedregel månedligt, som forskellen mellem (1) det opgjorte depot ved periodens slutning inden periodens overførsel til og fra Individuel KundeKapital og (2) forsikringens nettoreserve. Forsikringens tildelte andel af de realiserede delresultater udgør dog mindst det beløb, som i henhold til § 10 overføres til individuel KundeKapital.

Nettoreserven er det beløb, som PFA Pension ifølge forsikringens beregningsgrundlag skal hensætte med de gældende forsikringsydelse.

Forsikringens depot inden periodens overførsel til og fra Individuel KundeKapital gøres op på følgende måde:

Depot ved periodens start	
+ rente m.m. af depot	(§ 5)
+ indbetalinger efter arbejdsmarkedsbidrag	
- forsikringsdækning	(§ 6)
- administration	(§ 7)
- pensionsafkastskat	(§ 16)
<u>- udbetalinger</u>	
Depot ved periodens slutning inden periodens overførsel til og fra KundeKapital	
+ overførsel fra Individuel KundeKapital	(§ 14)
<u>- overførsel til Individuel KundeKapital</u>	<u>(§ 10)</u>
Depot ved periodens slutning	

Der henvises til Kapitel 4 for regler om underskud.

§ 5. Rente m.m. af depot

Depotet bliver forrentet med den fastsatte depotrente før skat.

De anvendte satser for depotrente fremgår af det tekniske grundlag. Satserne kan ændres fremadrettet uden varsel ved fornyet anmeldelse til Finanstilsynet.

Derudover tillægges eventuelt overførselstillæg, som nævnt nedenfor i kapitel 5.

§ 6. Forsikringsdækning

PFA Pension fastsætter sandsynligheder for død og invaliditet mv. på basis af vores erfaringer om - og forventninger til - udviklingen i dødelighed og invaliditet mv.

Betalingen for forsikringsdækningen beregnes ved hjælp af de fastsatte sandsynligheder og forskellen mellem det nuværende depot og det beløb, der i henhold til teknisk grundlag skal afsættes til at dække fremtidige udbetalinger ved død eller invaliditet mv.

For store grupper eller grupper med særlige risikoforhold kan PFA Pension fastsætte en særlig betaling afhængig af de forventede forhold for gruppen.

For grupper af forsikringer kan der være indgået aftale om tilbageførsel af risikooverskud til forsikringerne.

De anvendte satser for betaling for forsikringsdækning fremgår af det tekniske grundlag. Satserne kan ændres fremadrettet uden varsel ved fornyet anmeldelse til Finanstilsynet.

§ 7. Administration

PFA Pension beregner et fradrag i indbetalingerne til dækning af administrationsomkostninger. Fradragsprocenten afhænger af, hvor enkel administrationen er, og hvor stor indbetalingen er.

For forsikringer med små eller ingen indbetalinger trækkes et gebyr fra depotet.

Hvis kunder ønsker særlig omkostningskrævende beregninger eller ændringer, kan PFA Pension beregne et gebyr.

De anvendte satser for omkostninger fremgår af det tekniske grundlag. Satserne kan ændres fremadrettet uden varsel ved fornyet anmeldelse til Finanstilsynet.

Depotet og indbetalinger kan belastes med omkostninger, som er aftalt mellem forsikringstager og en eventuelt tilknyttet mægler.

Kapitel 2: KundeKapital

§ 8. Definition af KundeKapital

KundeKapital er særlige bonushensættelser af type B i henhold til § 2, stk. 2, i Bekendtgørelse om opgørelse af kapitalgrundlag for gruppe 1-forsikringsselskaber m.v. KundeKapital består af Individuel KundeKapital (se nærmere nedenfor i § 10) og Kollektiv KundeKapital (se nærmere nedenfor i § 13).

KundeKapital indgår på lige fod med egenkapital i kapitalgrundlaget, som er den ansvarlige kapital et forsikringsselskab skal have ifølge lovgivningen. KundeKapital skal dække dels de samme positive og negative poster, som PFA Pension til enhver tid beslutter, at egenkapitalen skal dække, og dels de samme tab, som egenkapitalen skal dække. KundeKapital kan derfor blive reduceret blandt andet ved dækning af tab på forsikringsdriften og andre negative poster. Risikoen for reduktion af Individuel KundeKapital er begrænset, så længe Kollektiv KundeKapital eksisterer, som nævnt nedenfor i § 13.

En forsikring er omfattet af KundeKapital, hvis det fremgår af policen, tillæg eller bilag.

§ 9. Opgørelse af Individuel KundeKapital

Individuel KundeKapital opgøres på følgende måde:

+	Individuel KundeKapital ved periodens start	
+	Overførsel	(§ 10)

+	Forrentning	(§ 12)
-	Dækning af tab mv.	(§ 8)
-	Udbetaling	(§ 14 og § 15)
-	Pensionsafkastskat	(§ 16)
=	<u>Individuel KundeKapital ved periodens slutning</u>	

§ 10. Overførsel til Individuel KundeKapital

Individuel KundeKapital opbygges ved overførsel af en del af forsikringernes tildelte andel af de realiserede delresultater, eller positive delelementer af forsikringernes tildelte andel af de realiserede delresultater. Der opbygges ikke Individuel KundeKapital for de forsikringer eller forsikringsdele, der er anført i § 11.

Størrelsen af opbygningen svarer til en andel af indbetalinger (efter fradrag af arbejdsmarkedsbidrag) til forsikringerne samt af depot overført fra en anden pensionsleverandør til forsikringerne, bortset fra indbetalinger og overførsler til de forsikringer eller forsikringsdele, der er anført i § 11.

Der opbygges kun Individuel KundeKapital i forbindelse med indbetalinger og de nævnte overførsler af depot.

Den anvendte sats for overførsel til Individuel KundeKapital fremgår af det tekniske grundlag. PFA Pension kan uden varsel ændre satsen, herunder sætte den til nul ved anmeldelse til Finanstilsynet. Satsen afhænger ikke eksplicit af en enkelte forsikrings tilhørsforhold til kontributionsgrupper.

§ 11. Forsikringer og forsikringsdele uden Individuel KundeKapital

Der opbygges ikke Individuel KundeKapital for følgende forsikringer eller forsikringsdele:

- Syge- og ulykkesforsikringer, herunder PFA Kritisk Sygdom, PFA Helbredssikring og PFA Ulykkesikring
- Solidariske dækninger
- Gruppelivsforsikringer
- Forsikringer uden ret til bonus (dette gælder dog ikke forsikringer i PFA Plus) og
- Særlige forsikringer, herunder specielle forsikringer, der undtages af tekniske eller administrative årsager.

Der opbygges ikke yderligere Individuel KundeKapital som følge af overførsler af depot mellem forsikringer omfattet af dette regulativ, og ej heller som følge af interne depotoverførsler i PFA-koncernen fra forsikringer, der ikke er omfattet af dette regulativ. Allerede opbygget Individuel KundeKapital overføres dog til Individuel KundeKapital for den modtagende pensionsordning ved en intern overførsel af depot fra en afgivende til en modtagende pensionsordning, der begge er omfattet af Individuel KundeKapital.

§ 12. Forrentning af KundeKapital

I løbet af et kalenderår bliver Individuel KundeKapital forrentet med en foreløbig rente før fradrag af pensionsafkastskat, som fastsættes månedligt forud.

Forrentning af Individuel KundeKapital før fradrag af pensionsafkastskat opgøres årligt og svarer som minimum til den årlige forrentning af egenkapitalen før selskabsskat. Ved godkendelse af årsrapporten for PFA Pension på selskabets generalforsamling sker samtidig godkendelse af årets egenkapitalforrentning, og der foretages en korrektion af forrentningen af Individuel KundeKapital,

hvis egenkapitalforrentningen afviger fra den foreløbige rente, der er tilskrevet Individuel KundeKapital i løbet af året. Forrentningen af egenkapitalen kan være positiv eller negativ.

Korrektionen finder sted inden udgangen af maj måned i det efterfølgende kalenderår og kun for de forsikringer, der er i kraft, når korrektionen sker.

Så længe Kollektiv KundeKapital eksisterer, står denne som sikkerhed for Individuel KundeKapital og dennes forrentning, herunder en negativ korrektion af forrentningen, som nævnt nedenfor i § 13.

§ 13. Kollektiv KundeKapital

I forbindelse med indførsel af KundeKapital har PFA Pension overført beløb fra egenkapitalen til Kollektiv KundeKapital.

Kollektiv KundeKapital, inklusive forrentning og eventuelle nye overførsler fra egenkapitalen, fordeles over en årrække til de forsikringer, der er omfattet af Individuel KundeKapital. Det sker ved:

- Sikring af, at Individuel KundeKapital mindst forrentes med den foreløbige rente, der tilskrives i løbet af året, og
- dækning af Individuel KundeKapitals forholdsmæssige andel dels af de samme positive og negative poster, som PFA Pension til enhver tid beslutter, at egenkapitalen skal dække, og dels af de samme tab, som egenkapitalen skal dække, som nævnt ovenfor i § 8.

Den foreløbige rente fastsættes således, at Kollektiv KundeKapital forventes at blive udloddet over en årrække.

PFA Pension kan beslutte en endelig fordeling af Kollektiv KundeKapital.

§ 14. Overførsel af Individuel KundeKapital

Beløb fra Individuel KundeKapital overføres til forsikringens depot senest samtidig med, at der sker udbetalinger fra forsikringen, eller der ydes præmiefritagelse. Se dog § 15 om tilbagekøb.

PFA Pension fastsætter nærmere regler for anvendelse af KundeKapital, når Individuel KundeKapital overføres til depotet i forbindelse med udbetaling fra forsikringen, hvilket sker i de regler, der til enhver tid er anmeldt til Finanstilsynet, som nævnt ovenfor i § 2.

§ 15. Tilbagekøb

Ved tilbagekøb af en forsikring udbetales Individuel KundeKapital sammen med forsikringens depot, såfremt PFA Pension på tilbagekøbsdatoen opfylder solvenskravet i § 32, stk. 1, nr. 6 i Bekendtgørelse om opgørelse af basiskapital. Inden udbetaling af Individuel KundeKapital fratrækkes skatter og afgifter i henhold til pensionsafkastbeskatningsloven, pensionsbeskatningsloven og eventuel anden lovgivning.

PFA Pension fastsætter, hvor stor en procentdel Individuel KundeKapital maksimalt kan udgøre af det resterende depot i forbindelse med delvist tilbagekøb, hvilket sker i de regler, der til enhver tid er anmeldt til Finanstilsynet, som nævnt ovenfor i § 2. Eventuel overskydende Individuel KundeKapital bliver overført til depotet.

Der kan ikke disponeres særskilt over Individuel KundeKapital.

Kapitel 3: Pensionsafkastskat

§ 16. Pensionsafkastskat

Depot og Individuel KundeKapital reduceres med pensionsafkastskat i henhold til lovgivningen. PFA Pension opgør og indbetaler årligt pensionsafkastskatten til SKAT.

Skattegrundlaget omfatter depotrenten, som omtalt i § 4, og rente af eventuel Individuel KundeKapital, som omtalt i Kapitel 2, med følgende korrektioner:

- Der fradrages en andel svarende til den del af depotet, der var sparet op 1. januar 1983. Denne andel er friholdt for pensionsafkastskat.
- Der tillægges en forholdsmæssig andel af PFA Pensions eventuelle udgifter til forsikringsdækning og administration, der ikke bliver dækket af kundernes bidrag til forsikringsdækning og administration.
- Der tillægges eventuelt overførselstillæg som omtalt i Kapitel 5.

Pensionskunder, der ikke er fuldt skattepligtige i Danmark, eller som er hjemmehørende i udlandet efter en dobbeltbeskatningsoverenskomst, kan ved ansøgning hos SKAT blive fritaget for at betale pensionsafkastskat.

Afkastet af depot og eventuel Individuel KundeKapital for forsikringer tegnet i henhold til Pensionsbeskatningslovens § 53A er friholdt for pensionsafkastskat.

Kapitel 4: Styrkelse og underskud

§ 17. Hvad er styrkelse

Styrkelse er en integreret del af forsikringens depot. Styrkelse anvendes til sikring af de aftalte udbetalinger. Dette betyder, at selvom depotet forøges mere end forudsat ud fra forsikringens beregningsgrundlag, forøges de aftalte udbetalinger ikke. Depotet kan dermed i højere grad selv finansiere de aftalte udbetalinger, selvom rente, omkostninger og / eller risiko efterfølgende bliver mindre gunstige end forudsat i forsikringens oprindelige beregningsgrundlag. Opbygning af styrkelse stopper senest, når depotet og de aftalte præmier kan finansiere de allerede aftalte udbetalinger, beregnet på baggrund af det beregningsgrundlag som vil blive anvendt ved tilskrivning af bonus på forsikringen.

§ 18. Hvordan opbygges styrkelse

Efter overførsel til KundeKapital kan den resterende del af overførslen fra forsikringernes andel af de realiserede resultater helt eller delvist anvendes som styrkelse.

Hvis periodens overførsel fra de realiserede resultater efter fradrag til KundeKapital er negativ:

- For policer på beregningsgrundlagene U17 5,0 % og U17 0,5 %: Underskuddet registreres og fremføres.
- For øvrige policer: Underskuddet anvendes til reduktion af styrkelsen. Hvis styrkelsen ikke kan reduceres yderligere, registreres det resterende underskud og fremføres.

I efterfølgende måneder korrigeres forsikringens andel af overførslen fra de realiserede resultater iht. § 4 for fremførte, akkumulerede underskud. Positive andele af overførslerne fra de realiserede resultater efter overførsel til KundeKapital modregnes i det akkumulerede underskud, inden de anvendes til styrkelse og efterfølgende anvendelser.

Hvis depotet ved periodens slutning er negativt, tillægges et beløb til forsikringens depot af en sådan størrelse, at depotet herefter er nul. Det akkumulerede underskud sættes i så fald lig med net-

toreserven. Det tillagte beløb medregnes i periodens overførsel fra de realiserede resultater og i forsikringens styrkelse.

Kapitel 5: Overførselstillæg

§ 19. Fastsættelse af overførselstillæg

Hvis depotværdien eller en del heraf for en forsikring, der er omfattet af dette regulativ, overføres til en forsikring med markedsrente i PFA Plus, tillægges et overførselstillæg på det beløb, der overføres. Der gælder dog de følgende begrænsninger:

- Hvis der er opbygget Individuel KundeKapital for forsikringen, som depotværdien eller en del heraf overføres fra, tillægges der ikke overførselstillæg for den del af overførslen, der sker for Individuel KundeKapital.
- Der kan kun tillægges overførselstillæg én gang for de samme midler.

Satsen for overførselstillæg kan afhænge af forsikringens rentegruppe. Satserne kan ændres uden varsel ved anmeldelse til Finanstilsynet og kan sættes til nul.

Kapitel 6: Bonus

§ 20. Bonusberegning

Bonus beregnes som forsikringens tildelte andel af det realiserede resultat efter eventuel fradrag til KundeKapital jf. Kapitel 2, styrkelse jf. Kapitel 4 og overførselstillæg jf. Kapitel 5. Er ovenstående difference negativ, sættes bonus til 0, men underskuddet registreres. Dette indebærer, at underskuddet først skal dækkes, inden der kan opstå bonus.

Kapitel 7: Ikrafttrædelse

§ 21. Ikrafttrædelse

Dette regulativ træder i kraft den 1. marts 2018.

3.2.2 Konvertering af forsikringer til U17 og ændringsregler for disse

Konvertering af policer til U17

Inden konverteringen er den samlede 1. ordens reserve (Res_{i_alt}) og den samlede garanterede udbetaling (Udb_{i_alt}) på den enkelte police teknisk fordelt på to beregningsgrundlag (grl_gl_lav hhv. $grl\_gl\_høj$), således at $Res_{lav} + Res_{høj} = Res_{i\_alt}$ og $Udb_{lav} + Udb_{høj} = Udb_{i\_alt}$.

grl_gl_lav og $grl\_gl\_høj$ er ikke ens på tværs af alle policer, idet der historisk har været anvendt mere end to beregningsgrundlag.

Trin 1:

Efter konverteringen ønskes 1. ordens reserve og garanterede ydelser bevaret, men opsplittet på to beregningsgrundlag (grl_ny_lav og $grl\_ny\_høj$), som er ens på tværs af alle policer. For at opnå dette laves for hver skattekode skk og hver police i første omgang følgende beregning:

- $Res_{ny\_lav}(skk) = \min\{Res_{i\_alt}(skk); \max\{0; (Udb_{i\_alt}(skk) - Res_{i\_alt}(skk) / passiv\_grl\_ny\_høj(sk)) / (1 / passiv\_grl\_ny\_lav(sk) - 1 / passiv\_grl\_ny\_høj(sk))\}\}$,

- $Udb\_ny\_lav(skk) = Res\_ny\_lav(skk) / passiv\_grl\_ny\_lav(skk)$,
- $Res\_ny\_høj(skk) = Res\_i\_alt(skk) - Res\_ny\_lav(skk)$,
- $Udb\_ny\_høj(skk) = Res\_ny\_høj(skk) / passiv\_grl\_ny\_høj(skk)$,
- $Udb\_ny\_i\_alt(skk) = Udb\_ny\_lav(skk) + Udb\_ny\_høj(skk)$,

hvor

- $passiv\_grl\_ny\_lav(skk)$ hhv. $passiv\_grl\_ny\_høj(skk)$ angiver det samlede passiv på grl_ny_lav hhv. $grl\_ny\_høj$ for alle dækningerne på skattekode, dvs. fx $K_{211} + 2/3 K_{630}$ for en kombination af en opsat livrente og en opsat overlevelsere (ægtefællepension).
- $Udb\_...$ angiver størrelsen af den dækning, som passiver er beregnet i forhold til, dvs. den opsatte livrente i kombinationen nævnt i foregående punkt (ægtefællepensionen er fortsat 2/3 heraf).
- $...\_lav$ angiver størrelser tilknyttet U17 0,5 %
- $...\_høj$ angiver størrelser tilknyttet U17 5,0 %.

Bemærk, at ovenstående beregning pga. minimeringen og maksimeringen i formlen for $Res\_ny\_lav(skk)$ kan resultere i, at $Udb\_ny\_i\_alt(skk)$ ikke (som ellers ønsket) er lig med den tidligere værdi, altså at de garanterede ydelser ikke er bevaret. Dette adresseres nedenfor i Trin 3.

Trin 2:

Ovenstående beregning vil på grund af den lavere dødsintensitet på U17 sammenlignet med dødsintensiteten på beregningsgrundlagene i KR typisk resultere i en højere vægtet gennemsnitlig opgørelsesrente. En højere opgørelsesrente medfører, at 1. ordens reserven udløst ved død fra konc. nr. 165 og 265 vil blive mindre, når størrelsen af den garanterede dækning holdes fast. Da disse dækninger indgår i dødsdækningen, herunder opsparingssikringen for policer med opsparingssikring, vil en lavere risikosum på disse dækninger medføre, at der skal købes mere dødsdækning på skattekode 2 og/eller 3 for at bevare den samlede dødsdækning omregnet til et engangsbetøb. Yderligere dødsdækning på skattekode 2 og/eller 3 medfører – alt andet lige - lavere udbetaling ved alderspensionering, hvilket er i strid med de afgivne garantier. Derfor kan der være behov for en modifikation af ovenstående beregning.

Hvis ovenstående beregning resulterer i en lavere risikosum i LivNet end i KR for dækning 165 eller 265, så foretages i stedet en alternativ beregning for den tilknyttede skattekode, hvorved den samlede risikosum (og den samlede ydelse) for den pågældende dækning bevares. Den alternative beregning foretages alene for skattekode (skk) $\in \{1, 2, 9\}$, eller for de dele af skattekode 7, som ville have haft skattekode (skk) $\in \{1, 2, 9\}$, hvis der havde været fradragsret for indbetalingerne. Risikosummen er alene for konc. nr. 165, hvis $skk=2$, henholdsvis for konc. nr. 265, hvis $skk \in \{1, 9\}$:

- $S^{ad}\_ny\_lav(skk) = (Udb\_i\_alt(skk) - S^{ad}\_i\_alt(skk) / S^{ad}\_grl\_ny\_høj(skk)) / (1 / S^{ad}\_grl\_ny\_lav(skk) - 1 / S^{ad}\_grl\_ny\_høj(skk))$,
- $Udb\_ny\_lav(skk) = S^{ad}\_ny\_lav(skk) / S^{ad}\_grl\_ny\_lav(skk)$,
- $S^{ad}\_ny\_høj(skk) = S^{ad}\_i\_alt(skk) - S^{ad}\_ny\_lav(skk)$,
- $Udb\_ny\_høj(skk) = S^{ad}\_ny\_høj(skk) / S^{ad}\_grl\_ny\_høj(skk)$,
- $Udb\_ny\_i\_alt(skk) = Udb\_ny\_lav(skk) + Udb\_ny\_høj(skk)$,

hvor

- $Udb\_...$ angiver størrelsen af tariffydelsen på konc. nr. 165, hvis $skk=2$, og konc. nr. 265, hvis $skk \in \{1, 9\}$
- $...\_lav$ angiver størrelse tilknyttet U17 0,5 %
- $...\_høj$ angiver størrelse tilknyttet U17 5,0 %

- $S^{ad}_{grl\_...}$ angiver 1. ordens reserve efter død ("dødspassiv") svarende til 1 krone dækning for konc. nr. 165, hvis $skk=2$ henholdsvis konc. nr. 265, hvis $skk \in \{1, 9\}$
- $S^{ad}_{i\_alt}(skk)$ er den samlede 1. ordens reserve ved død i KR fra konc. nr. 165, hvis $skk=2$ henholdsvis konc. nr. 265, hvis $skk \in \{1, 9\}$

Dermed vil $Udb\_ny\_lav(sk k)$ udgøre en større andel af den samlede dækning for konc. nr. 165, hvis $skk=2$, hhv. konc. nr. 265 hvis $skk \in \{1, 9\}$, end efter den første beregning beskrevet ovenfor i trin 1. Herefter fastsættes ydelsesandelene knyttet til U17 0,5 % hhv. U17 5,0 % for øvrige ydelser på skattekode således, at de er i samme forhold til hinanden som $Udb\_ny\_lav(sk k)$ og $Udb\_ny\_høj(sk k)$, og så de to andele for hver dækning summerer til den tilsvarende dækning i KR.

Det bemærkes, at der for $S^{ad}_{ny\_lav}(sk k)$ fastsat ud fra ovenstående altid vil gælde, at $0 \leq S^{ad}_{ny\_lav}(sk k) \leq S^{ad}_{i\_alt}(sk k)$, idet opgørelsesrenterne på de nye beregningsgrundlag fastsættes således, at den eksisterende vægtede gennemsnitlige grundlagsrente gældende for dækningen med tilhørende risikosum $S^{ad}_{i\_alt}(sk k)$ altid vil ligge i intervallet mellem opgørelsesrenterne på de nye beregningsgrundlag, dvs. udspændingen mellem de nye grundlag vil altid kunne lade sig gøre. Dermed vil der også gælde, at $Udb\_ny\_i\_alt(sk k)$ er lig med den tidligere værdi.

Som følge af den alternative beregning kan den samlede 1. ordens reserve blive større, end den var i KR. I dette tilfælde tildeles policen et (evt. yderligere) skyggeindskud. (Det bemærkes, at den samlede 1. ordens reserve derimod ikke som følge af den alternative beregninger vil kunne blive mindre, end den var i KR, idet den alternative beregning kun kan medføre, at en større andel af ydelserne bliver funderet på U17 0,5 % end efter den første beregning, og dermed kan 1. ordens reserven kun blive større end efter den første beregning, hvor den var den samme som i KR).

Trin 3:

Herefter foretages følgende beregninger (hvor $Udb\_ny\_...(sk k)$ har samme betydning som i den første beregning i trin 1 ovenfor, dvs. angiver størrelsen af den dækning, som alle passiver på skattekode er beregnet i forhold til, og altså ikke den betydning, der var gældende i den anden, alternative beregning – trin 2):

Hvis $Udb\_ny\_i\_alt(sk k) = Udb\_i\_alt(sk k)$, sættes

- $skyggeindskud\_ny(sk k) = skyggeindskud\_gl(sk k)$,

hvor $skyggeindskud\_gl(sk k)$ er det opsamlede underskud for skattekode $sk k$ lige før konverteringen, evt. forøget i Trin 2.

Ellers hvis $Udb\_ny\_i\_alt(sk k) > Udb\_i\_alt(sk k)$ (i dette tilfælde er hele 1. ordens reserven knyttet til det nye, lave grundlag), sættes

- $Udb\_ny\_i\_alt(sk k) = Udb\_ny\_lav(sk k) := \max\{Udb\_i\_alt(sk k); Udb\_ny\_i\_alt(sk k) - skyggeindskud\_gl(sk k) / passiv\_grl\_ny\_lav(sk k)\}$,
- $skyggeindskud\_ny(sk k) = skyggeindskud\_gl(sk k) - (Res\_ny\_lav(sk k) - Udb\_ny\_lav(sk k) * passiv\_grl\_ny\_lav(sk k))$,
- $Res\_ny\_lav(sk k) = Udb\_ny\_lav(sk k) * passiv\_grl\_ny\_lav(sk k)$,
- $Udb\_ny\_høj(sk k) = Res\_ny\_høj(sk k) = 0$,

hvor $skyggeindskud\_gl(sk k)$ er det opsamlede underskud på skattekode $sk k$ lige før konverteringen.

Ellers hvis $Udb\_ny\_i\_alt(sk k) < Udb\_i\_alt(sk k)$ (i dette tilfælde er hele 1. ordens reserven knyttet til det nye, høje grundlag) sættes

- $Udb\_ny\_i\_alt(sk k) = Udb\_ny\_høj(sk k) := Udb\_i\_alt(sk k)$,
- $skyggeindskud\_ny(sk k) = skyggeindskud\_gl(sk k) - (Res\_ny\_høj(sk k) - Udb\_ny\_høj(sk k) * passiv\_grl\_ny\_høj(sk k))$,

- $Res\_ny\_høj(skk) = Udb\_ny\_høj(skk) * passiv\_grl\_ny\_høj(skk)$,
- $Udb\_ny\_lav(skk) = Res\_ny\_lav(skk) = 0$,

hvor skyggeindskud_{gl}(skk) er det opsamlende underskud på skattekode skk lige før konverteringen.

Inden for hver skattekode vil alle ydelser have samme forholdsmæssige andel på hvert af de to beregningsgrundlag.

Ændringsprincip:

For policer knyttet til beregningsgrundlaget U17 vil de garanterede udbetalinger efter en ændring, fx udsættelse af pensioneringstidspunkt, blive fastsat ud fra nedenstående princip:

$$\text{ny-udbetaling} = \min \left\{ \begin{aligned} & \text{gl-udbetaling} * \text{gl passiv}(U17\ 0,5\ %) / \text{nyt passiv}(U17\ 0,5\ %); \\ & \text{gl-udbetaling}(U17\ 0,5\ %) * \text{gl passiv}(U17\ 0,5\ %) / \text{nyt passiv}(U17\ 0,5\ %) + \\ & \text{gl-udbetaling}(U17\ 5,0\ %) * \text{gl passiv}(U17\ 5,0\ %) / \text{nyt passiv}(U17\ 5,0\ %) \end{aligned} \right\},$$

hvor "gl-udbetaling (U17 x %)" er den del af udbetalingen, som lige før ændringen er funderet på U17 x %.

3.2.3 [Udgået]

3.2.4 [Udgået]

3.2.5 Begrænsning af tilskrivning af bonus på selvstændige ophørende risikoforsikringer

Fra 1. januar 1995 anvendes en overgrænse for tilskrivningen af bonus på selvstændige ophørende risikoforsikringer på 12% om året.

3.2.6 [Udgået]

3.3 Depotrenter

3.3.1 Depotrenter for gennemsnitsrentepolicer med ret til bonus

Depotrenterne fastsættes for en måned ad gangen. Ændringer i depotrenterne vil blive anmeldt inden ikrafttrædelsen. Hvis der ikke gives meddelelse om ændringer, vil depotrenterne være gældende i den efterfølgende måned.

Der kan fastsættes forskellige depotrenter for de kontributionsrentegrupper, der er anmeldt i overensstemmelse med kontributionsbekendtgørelsen, jf. afsnit 3.1.2.

Pr. 1. januar 2018:

Depotrenten før pensionsafkastskat for de forskellige kontributionsrentegrupper fremgår af nedenstående tabel:

Rentegruppe	Depotrente-
-------------	-------------

	sats
1	2,00 % p.a.
2	2,00 % p.a.
3	2,00 % p.a.
4	2,00 % p.a.

Det er forudsat, at depotrenten før pensionsafkastskat anvendes på forsikringens samlede depot inkl. forfaldne præmier.

For gruppelivsforsikringer anvendes rentesatsen 2,00 pct. før pensionsafkastskat. Overskud for gruppelivsforsikringer i henhold til bonusregulativet opdeles på skattekode, således at det fordeles efter den forfaldne præmie opdelt på skattekode. Overskuddet forrentes fra medio forsikringsperioden til den 1. i udbetalingsmåneden.

For G82 16%-livrenter anvendes en depotrente før pensionsafkastskat på 1,16% månedlig, svarende til 14,84% p.a.

3.3.2 [Udgået]

3.3.3 Foreløbig rente for KundeKapital

Gældende fra 1. januar 2018:

Den foreløbige rentesats før pensionsafkastskat for Individuel KundeKapital udgør 5,0% p.a.

3.4 2. ordens risiko ved død

2. ordens risiko ved død som angivet ved satser i nedenstående underafsnit beregnes altid ud fra policens gældende forhøjelsesgrundlag.

Satserne er gældende fra 1. januar 2017 og indtil videre.

3.4.1 [Udgået]

3.4.2 2. ordens grundlag ved død for G82 (og for L09, hvor øvrige dækninger er eller ville være på G82)

2. ordens dødeligheden for eventuelle og aktuelle forsikringer bestemmes ved beregningsgrundlaget G82's dødelighed multipliceret med

Mænd:

aldersinterval	formel
-> 20	0,0991
20 -> 30	0,0131+0,0043 * alder
30 -> 40	-0,0199+0,0054 * alder
40 -> 45	-0,0399+0,0059 * alder
45 -> 65	-0,2199+0,0099 * alder

65 -> 70	$-0,2774+0,0127 * \text{alder}$
70 -> 85	$-0,4244+0,0148 * \text{alder}$
85 ->	$-0,9599+0,0211 * \text{alder}$

Kvinder:

aldersinterval	Formel
-> 20	0,0820
20 -> 30	$0,0140+0,0034 * \text{alder}$
30 -> 40	$-0,0220+0,0046 * \text{alder}$
40 -> 45	$-0,1060+0,0067 * \text{alder}$
45 -> 65	$-0,2770+0,0105 * \text{alder}$
65 -> 75	$-0,4193+0,0146 * \text{alder}$
75 ->	$-0,9143+0,0212 * \text{alder}$

2. orden på kollektiv g(x)

g(x) multipliceres for mænd med formlen $0,48 + 0,008 * x$, hvor x angiver alderen på forsikrede. Der anvendes multiplikationsfaktor 1,0 for kvinder. Gevinsten på det kollektive grundlag for kvinder anvendes i stedet til, uden merudgift for de forsikrede generelt at indføre ligestilling, således at fraskilte enkemænd fremover bevarer ret til ægtefællepension efter samme regler som gælder for fraskilte enker ifølge lovgivningen.

Endvidere ændres den faktor, der for mænd anvendes ved beregning af kollektiv sum ved død til ugifte, fra 0,20 til 0,28.

3.4.3 [Udgået]

3.4.4 2. ordens grundlag ved død for S99

Mænd:

aldersinterval	formel
-> 20	0,0984
20 -> 25	$0,0204+0,0039 * \text{alder}$
25 -> 45	$-0,0171+0,0054 * \text{alder}$
45 ->	$-0,1071+0,0074 * \text{alder}$

Kvinder:

aldersinterval	formel
-> 20	0,0872
20 -> 35	$0,0212+0,0033 * \text{alder}$
35 -> 55	$-0,0803+0,0062 * \text{alder}$
55 ->	$-0,2068+0,0085 * \text{alder}$

3.4.5 2. ordens grundlag for pensionsordningen for Dansk Handel & Service

2. ordens dødeligheden for eventuelle og aktuelle forsikringer bestemmes ved dødeligheden i beregningsgrundlaget for DHS, jf. afsnit 1.18.1, multipliceret med

aldersinterval	formel
-> 20	0,1071
20 -> 45	$-0,0069+0,0057 * \text{alder}$
45 -> 65	$-0,2454+0,0110 * \text{alder}$
65 -> 75	$0,0697+0,0083 * \text{alder}$
75 ->	$-1,0253+0,0229 * \text{alder}$

3.4.6 2. ordens grundlag ved død for U10

2. ordens dødeligheden for eventuelle og aktuelle forsikringer bestemmes ved beregningsgrundlaget U10's dødelighed multipliceret med

aldersinterval	formel
-> 20	0,5
20 -> 45	$0,2840+0,0108 * \text{alder}$
45 -> 65	$0,2525+0,0115 * \text{alder}$
65 -> 85	$0,9029+0,0061 * \text{alder}$
85 ->	$1,1324+0,0034 * \text{alder}$

2. orden på kollektiv $g(x)$

$g(x)$ multipliceres med formlen $0,6 + 0,006 * x$, hvor x angiver alderen på forsikrede.

3.4.7 2. ordens grundlag for død for U17

2. ordens dødeligheden for forsikringer på U17 sættes lig med 2. ordens dødeligheden for U10, jf. afsnit 3.4.6, med følgende modifikation:

Dødsintensiteterne i hver hele alder pr. 1.1.2018 sættes lig med 2. ordens dødeligheden for U10 (for alder 65, hvor 2. ordens dødeligheden for U10 er diskontinuert, anvendes grænseværdien fra højre). Der indregnes en trend i form af et fald i dødeligheden på 1,3 pct. p.a. (aldersafhængigt). Der interpoleres mellem dødeligheden i hele aldre.

3.5 2. ordens risiko ved invaliditet

2. ordens risiko ved invaliditet som angivet ved satser i nedenstående underafsnit beregnes altid ud fra policens gældende forhøjelsesgrundlag

Satserne er gældende fra 1. januar 2016 og indtil videre.

3.5.1 [Udgået]

]

3.5.2 2. ordens grundlag ved invaliditet for G82

Satserne fås af:

- a. μ_x^{ai} på 2. orden sættes til P% af intensiteten på 1. orden, hvor P% =

Mænd:

aldersinterval	formel
-> 55	0,7441
55 -> 65	1,3271-0,0106 * alder
65 ->	0,6381

Kvinder

aldersinterval	formel
-> 45	0,7441
45 -> 65	1,2211-0,0106 * alder
65 ->	0,5321

- b. For invaliderenter, hvor forsikrede er i tilstand aktiv, ændres $S_x^{ai} = \bar{a}_{x:n-x}^{-i} = \bar{a}_{x:n-x}$ i bonusfremføringen til $\bar{a}_{x:n-x}^{-i} = R * \bar{a}_{x:n-x}$ hvor $\bar{a}_{x:n-x}$ er den almindelige livrente på G82, og R bestemmes som:

$$\min \{1; (\text{alder} + 5) / 65\}$$

Punkt b. udtrykker, at gevinster, opstået efter invaliditet ved reaktivering eller død, kapitaliseres til invaliditetstidspunktet.

De anførte satser er inkl. betaling for halv invalidepension.

Ved efterfølgende invaliditet afsættes sædvanlig reserve $\bar{a}_{x:n-x}$, der består af summen af på den ene side $\bar{a}_{x:n-x}^{-i}$, konteret ved tilstandsskift og på den anden side et risikobidrag, der finansieres af bestandsgevinsterne ved reaktivering og invalidedødelighed.

- c. For øvrige grundformer, 315 og 945, og præmiefritagelser finder der ingen ændring af S_x^{ai} sted.

3.5.3 2. ordens grundlag ved invaliditet for S99

Satserne fås af:

- a. μ_x^{ai} på 2. orden sættes til P% af intensiteten på 1. orden, hvor P% =

Mænd:

aldersinterval	formel
-> 55	0,5126
55 -> 65	0,9141-0,0073 * alder

65 ->	0,4396
-------	--------

Kvinder

aldersinterval	formel
-> 45	0,5126
45 -> 65	0,8411-0,0073 * alder
65 ->	0,3666

- b. For invaliderenter, hvor forsikrede er i tilstand aktiv, ændres $S_x^{ai} = \bar{a}_{x:n-x}^{-i} = \bar{a}_{x:n-x}$ i bonusfremføringen til $\bar{a}_{x:n-x}^{-i} = R * \bar{a}_{x:n-x}$ hvor $\bar{a}_{x:n-x}$ er den almindelige livrente på G82, og R bestemmes som:

$R = \min \{1; \text{alder}/68\}$ ved prisfastsættelse

og

$R = \min \{1; (\text{alder} + 5) / 65\}$ ved skadesfastsættelse.

Punkt b. udtrykker, at gevinster, opstået efter invaliditet ved reaktivering eller død, kapitaliseres til invaliditetstidspunktet.

De anførte satser er inkl. betaling for halv invalidepension.

Ved efterfølgende invaliditet afsættes sædvanlig reserve $\bar{a}_{x:n-x}$, der består af summen af på den ene side $\bar{a}_{x:n-x}^{-i}$, konteret ved tilstandsskift og på den anden side et risikobidrag, der finansieres af bestandsgevinsterne ved reaktivering og invalidedødelighed.

- c. For øvrige grundformer, 315, og præmiefritagelser finder der ingen ændring af S_x^{ai} sted.

3.5.4 2. ordens grundlag ved invaliditet for Dansk Handel & Service

Satserne fås af:

μ_x^{ai} 2. orden sættes til P% af intensiteten på 1. orden, hvor $P\% =$

aldersinterval	formel
-> 45	0,7441
45 -> 65	1,2211-0,0106 * alder
65 ->	0,5321

For invaliderenter, hvor forsikrede er i tilstand aktiv, ændres $S_x^{ai} = \bar{a}_{x:n-x}^{-i} = \bar{a}_{x:n-x}$ i bonusfremføringen til $\bar{a}_{x:n-x}^{-i} = R * \bar{a}_{x:n-x}$ hvor $\bar{a}_{x:n-x}$ er den almindelige livrente på Uni98, og R bestemmes som:

$$\min(1;(\text{alder}+5)/65)$$

Ved efterfølgende invaliditet afsættes sædvanlig reserve $\bar{a}_{x:n-x}$, der består af summen af på den ene side $\bar{a}_{x:n-x}^i$, konteret ved tilstandsskift og på den anden side et risikobidrag, der finansieres af bestandsgevinsterne ved reaktivering og invalidedødelighed.

For øvrige grundformer, 315 og 945, og præmiefritagelser finder der ingen ændring af S_x^{ai} sted.

Punkt b. udtrykker, at gevinster, opstået efter invaliditet ved reaktivering eller død, kapitaliseres til invaliditetstidspunktet.

De anførte satser er inkl. betaling for halv invalidepension.

3.5.5 2. ordens grundlag ved invaliditet for U10

Satserne fås af:

a. μ_x^{ai} 2. orden sættes til P % af intensiteten på 1. orden, hvor P % =

aldersinterval	formel
-> 45	0,5849
45 -> 60	0,1079+0,0106 * alder
60 ->	0,7439

b. For invaliderenter,

hvor forsikrede er i tilstand aktiv, ændres $S_x^{ai} = \bar{a}_{x:n-x}^i = \bar{a}_{x:n-x}$ i bonusfremføringen til

$\bar{a}_{x:n-x}^i = R * \bar{a}_{x:n-x}$ hvor $\bar{a}_{x:n-x}$ er den almindelige livrente på U10, og R bestemmes som:

$$\min(1;(\text{alder}+5)/65)$$

Ved efterfølgende invaliditet afsættes sædvanlig reserve $\bar{a}_{x:n-x}$, der består af summen af på den ene side $\bar{a}_{x:n-x}^i$, konteret ved tilstandsskift og på den anden side et risikobidrag, der finansieres af bestandsgevinsterne ved reaktivering og invalidedødelighed.

c. For øvrige grundformer, 315 og 945, og præmiefritagelser finder der ingen ændring af S_x^{ai} sted.

Punkt b. udtrykker, at gevinster, opstået efter invaliditet ved reaktivering eller død, kapitaliseres til invaliditetstidspunktet.

De anførte satser er inkl. betaling for halv invalidepension.

3.5.6 2. ordens grundlag ved invaliditet for forsikringer overdraget fra PFA Soraarnej 1. januar 2018

Satserne fås af:

a. μ_x^{ai} på 2. orden bestemmes som μ_x^{ai} på 1. orden på U10 multipliceret med:

aldersinterval	Formel
-> 45	0,4313
45 -> 60	0,0803+0,0078 * alder
60 ->	0,5483

b. For invaliderenter, hvor forsikrede er i tilstand aktiv, ændres $S_x^{ai} = \bar{a}_{x:n-x}^{-i} = \bar{a}_{x:n-x}$ i bonusfremføringen til $\bar{a}_{x:n-x}^{-i} = \bar{a}_{x:n-x} * \min(1; \frac{5+x}{65})$ hvor $\bar{a}_{x:n-x}$ er den almindelige livrente på U10.

Ved efterfølgende invaliditet afsættes sædvanlig reserve $\bar{a}_{x:n-x}^{-i}$, der består af summen af på den ene side $\bar{a}_{x:n-x}^{-i}$, konteret ved tilstandsskift og på den anden side et risikobidrag, der finansieres af bestandsgevinsterne ved reaktivering og invalidedødelighed.

Punkt b. udtrykker, at gevinster, opstået efter invaliditet ved reaktivering eller død, kapitaliseres til invaliditetstidspunktet.

De anførte satser er inkl. betaling for halv invalidepension.

3.6 Særlig risikooverskud

3.6.1 Principper for selvstændige risikogrupper

Ved at indgå i en risikogruppe har en gruppe af forsikringstagere mulighed for at få del i et eventuelt risikooverskud. Risikoresultat for en risikogruppe udarbejdes for et kalenderår og eventuel risikooverskud fordeles det efterfølgende år senest den 1. juli.

Reglerne om risikogrupper kan anvendes for koncerner, hvor en del af koncernen har PFA Pension som pensionsleverandør, og resten af koncernen har en eller flere andre pensionsleverandører. Det samlede regnskab for koncernen kan i dette tilfælde bestå af delregnskaberne for hver af pensionsleverandørerne og udligning mellem risikogrupperne kan finde sted.

PFA Pension har flere modeller til opgørelse af særlig risikooverskud.

I det følgende angiver n antallet af forsikrede, der er med i hele året.

Risikoregnskab uden underskudsfremføring

Det er en betingelse, at risikogruppen består af mindst 50 forsikrede.

Beregningen af gruppens risikooverskud tager udgangspunkt i årets resultat:

Årets resultat = 2. ordens risikopræmie til dækning af døds- og invaliderisikoen for eventuelle forsikringer

- skader
- underskudspræmie

Årets risikooverskud er maksimum af årets resultat og 0.

Ved beregning af årets resultat indgår alene risikopræmier og skader i eventuel bestand. For skader ved invaliditet gælder, at kun den del af skaden, der indgår i PFA Pensions regnskab for eventuel bestand, indgår i risikoregnskabet.

Dog gælder, at hvis den forsikrede reaktiveres eller dør inden for 2 år efter den dato, som invalidepensionen tilkendes pr., modregnes denne efterfølgende skade (oftest en gevinst) i den oprindelige invalideskade.

Der udarbejdes herefter et revideret regnskab for det oprindelige skadesår. I det reviderede regnskab vil underskudspræmien være uændret i forhold til det oprindelige regnskab. Forskellen mellem overskuddet til fordeling ifølge det oprindelige regnskab og det reviderede regnskab vil indgå i den førstkomende overskudsfordeling, forrentet med PFA Pensions depotrente efter afgift.

Opsiges en ordning, sker der ikke omregning og efterregulering efter ophøret, hvis personer med tilkendte invalidepensioner senere reaktiveres eller dør. Hvis hele risikogruppen ophører, vil vi dog udarbejde et endeligt regnskab for gruppen. Det forudsætter, at vi har beskrevet denne mulighed i en aftale med kunden. Det endelige regnskab vil dække den periode, som endnu ikke er opgjort på ophørstidspunktet.

Underskudspræmien fastsættes som en andel af årets 2. ordens risikopræmie til dækning af døds- og invaliderisikoen for ikke-pensionister (eventuelle forsikringer). Underskudspræmien skal dække underskud i årets risikoregnskab. Prisen for dette beregnes individuelt for den enkelte gruppe ud fra simulering af 30.000 skadesår og en forventet skadeprocent på 80%. Prisen udgør forholdet mellem den gennemsnitlige udgift hørende til underskudsdekningen og summen af årets risikopræmier. For grupper, der ved opgørelsen af 2005 blev regnet ud fra en forventet skadeprocent på under 80%, og som ved den nye beregningsmetode ville få en højere underskudspræmie i procent af risikopræmien end den tidligere beregnede, vil dog blive regnet ud fra en lavere forventet skadeprocent end 80 i de kommende år – indtil regnskabet et år giver underskud. Først efter et underskudsår vil vi for sådan en gruppe anvende 80% som forventet skadeprocent.

Underskudspræmien udgør minimum 9% af årets 2. ordens risikopræmie. Hvis risikogruppen er oprettet af én klart defineret aftalepart sammen med PFA – dette være sig én organisation eller ét firma – og omfatter mere end 10.000 personer, er der dog ikke nogen minimumsats.

Risikoregnskab med 20% eller 40% underskudsfremføring

Denne opgørelses-metode kan tilbydes, når antallet i gruppen overstiger 200 forsikrede med præmiebetaling.

Beregningen af gruppens risikooverskud tager udgangspunkt i årets resultat:

Årets resultat = 2. ordens risikopræmie til dækning af døds- og invaliderisikoen for eventuelle forsikringer

- skader
- underskudspræmie

Årets risikooverskud er maksimum af årets resultat og 0. Hvis årets resultat er negativt, fremføres det helt eller delvist i overensstemmelse med den valgte underskudsdekning. Den del af et års underskud, der fremføres vil blive lagt sammen med eventuelle underskud fra tidligere år, der endnu ikke er dækket, og det samlede beløb vil blive udlignet i fremtidige positive resultater, før der igen kan fordeles overskud til gruppen.

Ved beregning af årets resultat indgår alene risikopræmier og skader i eventuel bestand. For skader ved invaliditet gælder, at kun den del af skaden, der indgår i PFA Pensions regnskab for eventuel bestand, indgår i risikoregnskabet.

Dog gælder, at hvis den forsikrede reaktiveres eller dør inden for 2 år efter den dato, som invalidepensionen tilkendes pr., modregnes denne efterfølgende skade (oftest en gevinst) i den oprindelige invalideskade.

Der udarbejdes herefter et revideret regnskab for det oprindelige skadesår. Forskellen mellem overskuddet til fordeling ifølge det oprindelige regnskab og det reviderede regnskab vil indgå i den førstkommande overskudsfordeling, forrentet med PFA Pensions depotrente efter afgift.

Opsiges en ordning, sker der ikke omregning og efterregulering efter ophøret, hvis personer med tilkendte invalidepensioner senere reaktiveres eller dør. Hvis hele risikogruppen ophører, vil vi dog udarbejde et endeligt regnskab for gruppen. Det forudsætter, at vi har beskrevet denne mulighed i en aftale med kunden. Det endelige regnskab vil dække den periode, som endnu ikke er opgjort på ophørstidspunktet.

Underskudspræmien fastsættes som en andel af årets 2. ordens risikopræmie til dækning af døds- og invaliderisikoen for ikke-pensionister (eventuelle forsikringer). Underskudspræmien skal dække - dels den del af årets underskud, der overstiger 20% hhv. 40% af årets risikopræmier. Prisen for dette beregnes individuelt for den enkelte gruppe ud fra simulering af 30.000 skadesår og en forventet skadeprocent på 80%. Prisen udgør forholdet mellem den gennemsnitlige udgift hørende til underskudsdekningen og summen af årets risikopræmier.
- samt et eventuelt underskud, der måtte være tilbage, ved eventuel ophør af en ordning. Prisen for dette udgør 1% eller 2% af 2. ordens risikopræmien afhængig af valg af underskudsdekning på 20% eller 40%.

Underskudspræmien udgør i alt minimum 6% eller minimum 3% af årets 2. ordens risikopræmie afhængig af valg af underskudsdekning på 20% eller 40%. Hvis risikogruppen er oprettet af én klart defineret aftalepart sammen med PFA – dette være sig én organisation eller ét firma – og omfatter mere end 10.000 personer, er der dog ikke nogen minimumsats.

Risikoregnskab uden underskudsfremføring men med reaktivering og dødsfaldsgevinst for invalidepensionister i en 3 års periode

Denne opgørelses-model tilbydes ikke længere, og de (få) bestående grupper der har denne opgørelses-model, forsøges omlagt til én af de øvrige modeller, så modellen her snarest vil udgå helt. Årsagen er alene regelforenkling, da der er få, der vælger/har valgt denne opgørelses-metode.

Det er en betingelse, at risikogruppen består af mindst 50 forsikrede.
Beregningen af gruppens risikooverskud tager udgangspunkt i årets resultat:

Årets resultat = 2. ordens risikopræmie til dækning af døds- og invaliderisikoen for eventuelle forsikringer
- Skader
- underskudspræmie

Årets risikooverskud er maksimum af årets resultat og 0.

Ved beregning af årets resultat indgår alene risikopræmier og skader i eventuel bestand. Den skade, der indgår i risikoregnskabet, er den fulde skade, det vil sige summen af den skade der indgår i PFA Pensions risikoregnskab for eventuelle og aktuelle. Dog gælder, at hvis den forsikrede reaktiveres eller dør inden 3 år efter tilkendelsesdatoen omregnes den oprindelige invalideskade. Skaden udgør herefter i stedet:

Den udbetalte invalidepension i alt (fra tilkendelsesdato) + periodens tekniske præmie (jf. PFA Pensions Regulativ for beregning og fordeling af realiseret resultat)

Der udarbejdes herefter et revideret regnskab for det oprindelige skadesår. Forskellen mellem overskuddet til fordeling ifølge det oprindelige regnskab og det reviderede regnskab vil indgå i den førstkommende overskudsfordeling, forrentet med PFA Pensions depotrente efter afgift.

Dør den forsikrede inden 3 år efter tilkendelsesdatoen foretages der ud over ovennævnte omregning af det oprindelige regnskab også følgende: i regnskabet for dødsåret vil en skade indgå i risikooverskudsregnskabet. Denne skade opgøres som:

Nødvendig reserve efter skade ved død – ”Reaktiveringsreserven”

”Reaktiveringsreserven” skal forstås som reserven umiddelbart før dødsfaldet, regnet ved hjælp af den tekniske præmie.

Opsiges en ordning, sker der ikke omregning og efterregulering efter ophøret, hvis personer med tilkendte invalidepensioner senere reaktiveres eller dør. Hvis hele risikogruppen ophører, vil vi dog udarbejde et endeligt regnskab for gruppen. Det forudsætter, at vi har beskrevet denne mulighed i en aftale med kunden. Det endelige regnskab vil dække den periode, som endnu ikke er opgjort på ophørstidspunktet.

For ordninger med mindre end 200 deltagere fastsættes underskudspræmien R (målt som andel af den samlede risikopræmie), som:

$$R = 1,2 - 0,2 \frac{1}{1+0,006^n}$$

For ordninger med mere end 200 deltagere beregnes underskudspræmien med udgangspunkt i ordningens forventede skadesniveau, og denne sættes til 80%. For grupper, der ved opgørelsen af 2005 blev regnet ud fra en forventet skadeprocent på under 80%, og som ved den nye beregningsmetode ville få en højere underskudspræmie i procent af risikopræmien end den tidligere beregnede, vil vi dog fortsætte med at anvende samme forventede skadeprocent som i 2005-opgørelsen i de kommende år – indtil regnskabet et år giver underskud. Først efter et underskudsår vil vi for sådan en gruppe anvende 80% som forventet skadeprocent.

Med det forventede skadesniveau vil underskudspræmien R (målt som andel af den samlede risikopræmie) blive beregnet ved følgende udtryk:

$$R = 1,13 - (1 - sp) \frac{1}{1+0,004^n}, \text{ når } n \text{ er under } 20.000$$

$$R = 1,15 - 0,000001 * n - (1 - sp)^{\frac{1}{1+0,004^n}}, \text{ når } n \text{ ligger mellem 20.000 og 100.000}$$

$$R = 1,05 - (1 - sp)^{\frac{1}{1+0,004^n}}, \text{ når } n \text{ er over 100.000}$$

sp angiver det forventede skadesniveau

Risikoregnskab med livsvarige reaktiverings- og dødsgevinster

Det er en betingelse, at antallet i gruppen overstiger 500 forsikrede med præmiebetaling. Det er endvidere et krav, at ordningen skal have en aftale med PFA Pension omkring underskudsfremføring og at denne aftale er med en klart defineret juridisk enhed – dette være sig én organisation eller ét firma.

Beregningen af gruppens risikooverskud tager udgangspunkt i årets resultat:

Årets resultat	=	2. ordens risikopræmie til dækning af døds- og invaliderisiko- en for eventuelle og aktuelle forsikringer
	-	skader for eventuelle og aktuelle forsikringer
	-	korrektioner af tidligere års risikooverskud
	+	PFA's dækning af den del af skaderne, der overstiger 140% af risikopræmierne
	-	underskudspræmie
	+	forrige års resultat med renter dog højst 0

Årets risikooverskud er maksimum af årets resultat og 0. Hvis årets resultat er negativt, fremføres det og vil blive udlignet i fremtidige positive resultater. Risikooverskud fordeles ikke til aktuelle forsikringer.

Risikogruppen omfatter både policer for erhvervsaktive medarbejdere og for de medlemmer af risikogruppen, der er gået på pension eller har fået invalidepension, efter at aftalen om risikogruppe er oprettet. Ligeledes indgår policer for efterladte (børne- og ægtefælledækning). Resultatet omfatter ikke policer for de medlemmer af risikogruppen, der allerede var gået på pension eller havde fået invalidepension, da aftalen om risikooverskud blev oprettet.

Ved beregning af årets resultat indgår den fulde skade, det vil sige summen af den skade, der indgår i PFA Pensions risikoregnskab for henholdsvis eventuelle og aktuelle. Overstiger summen af skaderne 140% af 2. ordens risikopræmierne, godskrives i regnskabet et beløb svarende til den værdi som summen overstiger 140% af 2. ordens risikopræmierne.

I forbindelse med dødsfald eller reaktivering af invalidepensionister inden for 3 år efter tilkendelsesdatoen omregnes den oprindelige invalideskade og der udarbejdes reviderede resultater for året og de efterfølgende år. Princippet for omregning er beskrevet under "den 3-årige reaktiveringsmodel". Giver korrektionen anledning til ændring af tidligere års risikooverskud indgår dette beløb i årets resultat.

Underskudspræmien fastsættes som en andel af årets 2. ordens risikopræmie til dækning af døds- og invaliderisikoen for ikke-pensionister (eventuelle forsikringer) og pensionister (aktuelle). Underskudspræmien skal dække

- dels den del af årets skader, der overstiger 140% af årets risikopræmier. Prisen for dette beregnes individuelt for den enkelte gruppe ud fra simulering af 30.000 skadesår og en forventet skade-

procent på 80%. Prisen udgør forholdet mellem den gennemsnitlige udgift hørende til underskuds-dækningen og summen af årets risikopræmier for eventuelle og aktuelle forsikringer.

- samt et eventuelt underskud, der måtte være tilbage, ved en eventuel opsigelse af en ordning. Prisen for dette er 2% af 2. ordens risikopræmien for eventuelle og aktuelle forsikringer.

For grupper, der ved opgørelsen af 2005 blev regnet ud fra en forventet skadeprocent på under 80%, og som ved den nye beregningsmetode ville få en højere underskudspræmie i procent af risikopræmien end den tidligere beregnede, vil dog blive regnet ud fra en lavere forventet skadeprocent end 80 i de kommende år – indtil regnskabet et år giver underskud. Først efter et underskudsår vil vi for sådan en gruppe anvende 80% som forventet skadeprocent.

Underskudspræmien udgør i alt minimum 3% af årets 2. ordens risikopræmier for eventuelle og aktuelle forsikringer. Hvis risikogruppen er oprettet af én klart defineret aftalepart sammen med PFA – dette være sig én organisation eller ét firma – og omfatter mere end 10.000 personer, er der dog ikke nogen minimumsats.

3.6.2 Regler for risikogrupper for koncerner med medarbejdere omfattet af pensionsordning i andre danske pensionsforsikringselskaber uden for PFA Pension Koncernen

Det er muligt, at oprette en risikogruppe, der omfatter risikoresultatet fra flere leverandører. Regnskabet i PFA udarbejdes som et delregnskab ud fra de risikopræmier og skader, der er observeret i PFA's del af den samlede ordning, men ved fastsættelse af underskudspræmien indregnes i stedet den samlede gruppes erfaringer med den samlede gruppes størrelse, skadeforløb mv., derved forventes det samlede fradrag i kundens regnskab at blive mindre end ved en selvstændig beregning for hver enkelt gruppe. Samtidig sker der udligning af underskud mellem PFA Pension Koncernen og de øvrige pensionselskaber. Se aftalen, som underskrives af den faktiske kunde (selskab, koncern eller lignende) og alle de omfattede pensionselskaber.

3.6.3 Regler for anvendelse af optjent risikooverskud

Det risikooverskud, der er til fordeling, fordeles til personerne i risikogruppen. Fordelingen sker ud fra, hvor meget den enkelte har betalt for forsikring, og der sker en fordeling af eventuelt overskud den 1. juli hvert år. Det er en betingelse, at personen fortsat, på fordelings-tidspunktet, er omfattet af risikogruppen. Det betyder bl.a. at personer, der har skiftet job, er døde eller gået på pension ikke får en andel af det fordelte beløb.

Fordelingen placeres, så vidt det er muligt, på depoterne på de policer, der har været med til at skabe overskuddet i risikogruppen. For at kunne placere opsparing i markedsrentemiljø, er en del pensionsordninger dog i dag opdelt på flere policer, hvor forsikringsdækningen placeres på en police for sig. Hvis denne police – på fordelingstidspunktet – ikke har et depot, der er større end 0, placeres det optjente overskud på samme persons markedsrentepolice-opsparing i stedet.

Det kan alternativt til den ovenfor beskrevne fordeling aftales, at Risikooverskud til fordeling helt eller delvist placeres i en pulje, der anvendes til betaling af fremtidig pris for forsikringsdækning for alle gruppens medlemmer.

3.6.4 Regler for anvendelse af optjent risikooverskud ved ophør af risikooverskuds-aftalen

Ophører en aftale om risikooverskud, vil vi udarbejde et endeligt regnskab. Som udgangspunkt vil vi udarbejde dette regnskab 2 år efter ophørsåret, men der kan være aftalt en kortere periode.

Hvis det endelige regnskab giver et risikooverskud til fordeling, vil vi udbetale beløbet kontant til arbejdsgiveren, der efterfølgende kan viderformidle beløbet til de forsikrede medarbejdere. Det skyldes, at arbejdsgiveren typisk vil have skiftet pensionsleverandør, og en del af de forsikrede i den forbindelse vil have flyttet deres PFA-policer til den nye leverandør. PFA har således ingen relevante data for de pågældende personer, ingen pensionsordning at placere overskuddet på, ligesom vi ved leverandørskift heller ikke får oplysninger om fratrædelse.

3.7 Teknisk præmie

På visse ordninger er størrelsen af såvel alle dækninger som præmiebetalingen som udgangspunkt givet.

De aftalte / tilstræbte dækninger forhøjes med faktoren (reserver + garantitillæg) / passiv såfremt

$$\text{reserver} + \text{garantitillæg} > \text{passiv},$$

hvor

- garantitillæg er bestemt i overensstemmelse med afsnit 3.2.6
- passiv er passivet af de aftalte / tilstræbte ydelser opgjort på G82 2 %, U10 1 % eller uni98 2 % – afhængig af sagens grundlag

De aftalte / tilstræbte dækninger nedsættes, såfremt FAKTOR er mindre end 1, hvor

$$\text{FAKTOR} = \max \{ \text{FAKTOR3}; \min \{ \text{FAKTOR1}; \text{FAKTOR2} \} \}$$

$$\text{FAKTOR1} = [\text{reserve} + \text{præmie} * a^a + \text{garantitillæg}] / \text{risikopassiv}$$

hvor

- præmie er den betalte årlige præmie excl. amb
- garantitillæg er bestemt som anført i afsnit 3.2.6. Er kun forskellig fra 0, såfremt der er mere end én grundlagsrente
- risikopassiv = $\sum_i yd_x(i) * (K_x(i) - K_x(E) * K_{(udløb)}(i))$ – opgjort på G82 2 %, uni98 2 % eller U10 1 % – afhængig af sagens grundlag ved forhøjelse

$$\text{FAKTOR2} = [K1 * n * \text{gsnprm} * (1 + r)^{n/2} + K2 * \text{reserve} * (1 + r)^n + \text{udløbsgarantitillæg}] / \text{udløbspassiv}$$

hvor

- udløbsgarantitillæg = $\sum_{\text{grl, funderingsgrundlag, yd-nr}}$ nuværende HR-yd(yd-nr; grl; funderings-grl) * $(K_{\text{udløb}}(\text{forhøjelsesgrundlag}) - K_{\text{udløb}}(\text{funderings-grl}))$. Med betegnelser i overensstemmelse med afsnit 3.2.6. Er kun forskellig fra 0, såfremt der er mere end ét grundlag
- n: restvarighed i år og brøkdele af år
- r: er årlig prognosedepotrenter (efter afgift) i hvert af årene indtil pensionerings-dato. Også for §53A-policer anvendes depotrenter efter afgift.

På beregningsdatoer tilbage i tiden anvendes ikke de nugældende prognosedepotrenter, men derimod de prognosedepotrenter, der var gældende på det pågældende tidspunkt.

Er prognosedepotrenten ikke konstant fra beregningsdato til pensioneringsdato beregnes $(1 + r)^n$ i småbidder:

$$(1 + r_1)^{n_1} * (1 + r_2)^{n_2} * \dots * (1 + r_j)^{n_j},$$

hvor n_1, n_2 hhv. n_j er antal år og brøkdele af år som prognosedepoterente r_1, r_2 hhv. r_j er gældende i; ($n = n_1 + n_2 + \dots + n_j$)

- gsnprm: vægtet gennemsnitspræmie excl. arbejdsmarkedsbidrag - regnet ud fra den gældende gage med en gennemsnitspræmie-procent:

$$((a * p1\% + b * p2\% + \dots + m * px\%) / n) * \text{gage}$$

hvor

- gage er gældende årlige gage

- $p1\%, p2\%, \dots, px\%$ er de forskellige præmie-%-er

- a er perioden i år og brøkdele af år, som præmie-% $p1\%$ er gældende

- b er perioden i år og brøkdele af år, som præmie-% $p2\%$ er gældende

::

- m er perioden i år og brøkdele af år, som præmie-% $px\%$ er gældende

- n fortsat er restvarighed i år og brøkdele af år: $n = a + b + \dots + m$

- udløbspassiv: $\sum y_{d_x(i)} * K_{(udløb)}(i)$

	0,50	for alder < 20
K1:	$0,80 - (60 - \text{alder}) * 0,0075$	for $20 \leq \text{alder} \leq 60$
	0,80	for $60 < \text{alder}$

	0,40	for alder < 30
K2:	$0,40 + (\text{alder} - 30) * 0,02$	for $30 \leq \text{alder} \leq 60$
	1,00	for $60 < \text{alder}$

FAKTOR2 foretager en meget summarisk fremregning af præmie og reserve til udløb - og sørger for, at ydelserne ikke bliver større end, at de ved udløb ville kunne købes for det summarisk beregnede beløb.

$$\text{FAKTOR3} = [\text{depot} + \text{nettosol-præmie} * a_{x:n}^a + \text{garantitillæg}] / \text{passiv}$$

FAKTOR3 stopper nedtrapning, hvis ydelser kan købes i henhold til beregningsgrundlaget for den betalte præmie.

3.8 Omkostninger

Omkostningsbidrag gældende fra 1/1 2018 og indtil videre:

Den følgende beskrivelse af regler for beregning af omkostningsbidrag er delt op i 6 hovedpunkter:

3.8.1 Præmie

3.8.2 Indskud

3.8.3 Arbejdsmarkedspension

3.8.4 Kartoffelkonto

3.8.5 Gebyr

3.8.6 Mæglervederlag

Omkostningsbidrag for arbejdsmarkedspension beregnes efter 3.8.3, 3.8.5 og 3.8.6, for kartoffelkonto efter 3.8.4 og 3.8.5, og for alle øvrige forsikringer efter 3.8.1, 3.8.2, 3.8.5 og 3.8.6.

Fra 1.7. 2011 udgør vederlaget til mæglerne ikke længere en andel af omkostningsfradraget. Se nærmere beskrivelse af mæglervederlag i afsnit 3.8.6.

PFA Pension kan aftale priser for omkostninger med den enkelte virksomheds- eller organisationskunde, der er forskellig fra, hvad der fastsættes ud fra reglerne i øvrigt i dette afsnit. Vi kan endvidere aftale med den enkelte virksomheds- eller organisationskunde, at de aftalte priser for omkostninger vil være gældende længere end et kalenderår. De aftalte priser skal være rimelige og må ikke give anledning til omfordeling af betydelig økonomisk størrelse.

3.8.1 Præmie

Omkostningsbidrag til PFA beregnes ved den månedlige fremregning af den månedlige bruttopræmie som beskrevet under punkterne 3.8.1.3 - 3.8.1.8. Dette omkostningsbidrag forøges med et omkostningsbidrag, der beregnes som beskrevet under punkt 3.8.1.2. For præmieandele over 58.000 kr. årligt (⌘) anvendes dog i alle tilfælde 3.8.1.8. For plejesikring anvendes 3.8.1.9.

(⌘): som gældende årlige præmie medregnes præmie til gennemsnitsrente, solidariske livdækninger og solidarisk kritisk sygdom.

3.8.1.1 Teknisk præmie

Udgået.

3.8.1.2 Styktillæg

For forsikringer, som er udstedt med styktillæg, og hvor den årlige bruttopræmie er under 10.700 kr. årligt, beregnes et omkostningstillæg som 4 % af forskellen mellem 10.700 kr. og den faktiske årlige præmie. Dette tillæg må dog højst udgøre 89 % af det faktiske styktillæg.

For SPARop-PENSION med årlig bruttopræmie under 10.700 kr. beregnes et omkostningstillæg på 4 % af forskellen mellem 10.700 kr. og den faktiske årlige præmie. Dette tillæg må dog højst udgøre 89 % af det ved nytegning i beregningsåret gældende styktillæg for privattegnede forsikringer.

Grænsen på 10.700 kr. vil fremadrettet blive reguleret hver 1. januar, så det for år n svarer til grænsen for år n for Livsforsikringsafgift i pensionsbeskatning (§ 50) gældende for forsikringer oprettet før 18. feb. 1992.

3.8.1.3 Firmaordninger

Specielt for forsikringer overdraget fra PFA Soraarnej 1. januar 2018:

Omkostningsbidraget sættes til 3,0 %.

Specielt for puljeordninger:

For PFA Pension Pulje-ordninger sættes omkostningsbidraget til:

- 3,0 % for direkte betjente puljeordninger
- 1,0 % for mæglerbetjente puljeordninger

Specielt for ikke-puljeordninger:

For koncerner kan der medregnes personer i alle selskaber i koncernen - selvom de ikke nødvendigvis er omfattet af den samme overenskomst.

Direkte betjente ordninger:

For direkte betjente obligatoriske ordninger fastsættes omkostningssatsen således:

Antal omfattede medarbejdere	5-99	100-499	500-999	1000-4999	Fra 5000
Årlige præmieandele					
0-58.000 kr.	4,00 %	3,00 %	2,50 %	2,00 %	1,50 %
58.000-288.000 kr.	4,00 %	3,00 %	2,50 %	2,00 %	1,50 %
288.000-1.840.000 kr.	2,00 %	2,00 %	2,00 %	2,00 %	1,50 %
Fra 1.840.000 kr.	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %

Mæglerordninger:

For mæglerordninger fastsættes omkostningssatsen således:

Antal omfattede medarbejdere	5-99	100-499	Fra 500
Årlige præmieandele			
0-58.000 kr.	1,00 %	0,75 %	0,50 %
58.000-288.000 kr.	1,00 %	0,75 %	0,50 %
288.000-1.840.000 kr.	0,75 %	0,50 %	0,25 %
Fra 1.840.000 kr.	0,00 %	0,00 %	0,00 %

Knækgrænsen på 58.000 kr. i hele afsnit 3.8 reguleres hver 1. januar i takt med det månedlige gebyr (jævnfør afsnit 3.8.5), og det beregnes som $944 * \text{det månedlige gebyr}$ – afrundet til nærmeste 1.000 kr.

Knækgrænsen på 288.000 kr. i hele afsnit 3.8 reguleres hver 1. januar i takt med det månedlige gebyr (jævnfør afsnit 3.8.5), og det beregnes som $4.722 * \text{det månedlige gebyr}$ – afrundet til nærmeste 1.000 kr.

Knækgrænsen på 1.840.000 kr. i hele afsnit 3.8 reguleres hver 1. januar i takt med det månedlige gebyr (jævnfør afsnit 3.8.5), og det beregnes som $30.185 * \text{det månedlige gebyr}$ – afrundet til nærmeste 10.000 kr.

For alle ordninger

Tillæg for svær administration:

Er ordningen svær at administrere for PFA Pension kan tillægges et omkostningstillæg til præmieandele under 1.840.000 kr. fra 0,5 % og op til 1,0 % point.

Tillæg for ekstra service:

Som standardservice anvendes PFA-Servicekoncept.

Kræver firmaet udvidet service eller specielle produkttilpasninger, som vil kræve en øget administration i PFA Pension, tillægges et omkostningstillæg på 1,0 % point til præmieandele under

1.840.000 kr..

Mulige tilpasninger som kræver ekstra systemmæssig administration er:

- ekstraordinære produkttilpasninger
- ekstra beregninger på eksempelvis indbetalinger
- særlige prognoseberegninger
- opdeling af produktet på forskellige policer
- indregning af offentlige ydelser

Tillæg for frivillighed

Firmaforsikringer med frivillig indmeldelse får et yderligere omkostningstillæg på 1 % på præmieandele under 1.840.000 kr..

De samlede omkostningssatser er dog maksimeret af reglerne i afsnit 3.8.1.8.

For store ordninger med såvel frivillige som med obligatoriske forsikringer kan der beregnes omkostninger, som om hele ordningen var obligatorisk.

3.8.1.4 Forsikringer uden firmaaftale

For forsikringer uden firmaaftale og uden organisationsaftale udgør omkostningssatsen 6 %. Se dog afsnit 3.8.1.8 for præmie ud over 58.000 kr. årligt.

3.8.1.5 SPARop-PENSION

SPARop-PENSION får en omkostningssats på 6 % . Dog max den sats, som fremgår af afsnit 3.8.1.3, hvis det er en firmaforsikring eller en organisationsordning.

3.8.1.6 SPARop-Konto

SPARop-KONTO får en omkostningssats på 4 %. Dog max den sats, som fremgår af afsnit 3.8.1.3, hvis det er en firmaforsikring eller en organisationsordning.

Der regnes med gebyr (jf. 3.8.5) uden reduktion for omkostninger beregnet af præmie. Såfremt omkostningsbidraget i henhold til punkt 3.8.1.3 udgør 5 % eller derunder, kan gebyr reduceres med omkostninger beregnet af præmie.

3.8.1.7 PFA-Konto

PFA-Konto får en omkostningssats på 4 %. Dog max den sats, som fremgår af afsnit 3.8.1.3, hvis det er en firmaforsikring eller en organisationsordning.

For PFA-Konto med opsparingsgaranti regnes der med gebyr (jf. 3.8.5) uden reduktion for omkostninger beregnet af præmie. Såfremt omkostningsbidraget i henhold til punkterne 3.8.1.3 udgør 5 % eller derunder, kan gebyr reduceres med omkostninger beregnet af præmie.

3.8.1.8 Præmie ud over 58.000 kr. årligt

Forsikringer med en årlig præmie (₳) på over 58.000 kr. hhv. 288.000kr. årligt udgør omkostningssatsen dog højst 4 % hhv. 2 % for den del af præmien, der overstiger 58.000 kr. hhv. 288.000 kr. årligt.

Såfremt omkostningsbidraget i henhold til punkt 3.8.1.3 er større end 3 % og mindre end 4 % udgør omkostningssatsen dog højst 3 % for præmieandele fra 58.000 kr. til 288.000 kr.

For præmieandele over 1.840.000 kr. er omkostningsbidraget i alle tilfælde 0 %.

Grænserne på 58.000 kr., 288.000 kr. og 1.840.000 kr. vil i prognoser blive reguleret med inflations-satserne - første gang den 1. januar 2019, hvor der reguleres med den forudsatte inflation for 2018.

(π): som årlig præmie medregnes præmie til gennemsnitsrente, solidariske liv-dækninger og solidarisk kritisk sygdom. Udgør den årlige præmie til solidariske livdækninger og solidarisk kritisk sygdom mere end 58.000 kr., erstattes 58.000 kr. af den årlige præmie til solidariske livdækninger og solidarisk kritisk sygdom.

3.8.1.9 Plejesikring

Der anvendes i alle tilfælde 6 %.

3.8.2 Indskud

Omkostningsbidraget for enkelt indskud er 4 % for andele mellem 0 og $\max\{0; (288.000 \text{ kr.} - \text{den på indskudstidspunktet gældende årlige præmie}(\pi))\}$ og 2 % for andele mellem $\max\{0; (288.000 \text{ kr.} - \text{den på indskudstidspunktet gældende årlige præmie}(\pi))\}$ og $\max\{0; (1.840.000 \text{ kr.} - \text{den på indskudstidspunktet gældende årlige præmie}(\pi))\}$ og 0 % for den resterende del.

(π): som gældende årlige præmie medregnes præmie til gennemsnitsrente, solidariske liv-dækninger og solidarisk kritisk sygdom.

Direkte betjente ordninger:

For direkte betjente obligatoriske ordninger fastsættes omkostningssatsen således:

Antal omfattede medarbejdere	5 – 99	100 - 499	500-999	1000-4999	Mindst 5000
Årlige præmieandele op til max{0; 58.000 kr. - den på indskudstidspunktet gældende årlige præmie(α)}	4,00 %	3,00 %	2,50 %	2,00 %	1,50 %
Årlige præmieandele fra max{0; 58.000 kr. - den på indskudstidspunktet gældende årlige præmie(α)} op til max{0; 288.000 kr. - den på indskudstidspunktet gældende årlige præmie(α)}	4,00 %	3,00 %	2,50 %	2,00 %	1,50 %
Årlige præmieandele fra max{0; 288.000 kr. - den på indskudstidspunktet gældende årlige præmie(α)} op til max{0; 1.840.000 kr. - den på indskudstidspunktet gældende årlige præmie(α)}	2,00 %	2,00 %	2,00 %	2,00 %	1,50 %
Årlige præmieandele fra max{0; 1.840.000 kr. - den på indskudstidspunktet gældende årlige præmie(α)}	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %

Mæglerordninger:

For mæglerordninger fastsættes omkostningsraten således

Antal omfattede medarbejdere	5 – 99	100 - 499	Mindst 500
Årlige præmieandele op til max{0; 58.000 kr. - den på indskudstidspunktet gældende årlige præmie(α)}	1,00 %	0,75 %	0,50 %
Årlige præmieandele fra max{0; 58.000 kr. - den på indskudstidspunktet gældende årlige præmie(α)} op til max{0; 288.000 kr. - den på indskudstidspunktet gældende årlige præmie(α)}	1,00 %	0,75 %	0,50 %
Årlige præmieandele fra max{0; 288.000 kr. - den på indskudstidspunktet gældende årlige præmie(α)} op til max{0; 1.840.000 kr. - den på indskudstidspunktet gældende årlige præmie(α)}	0,75 %	0,50 %	0,25 %
Årlige præmieandele fra max{0; 1.840.000 kr. - den på indskudstidspunktet gældende årlige præmie(α)}	0,00 %	0,00 %	0,00 %

Knækgrænsen på 58.000 kr. i hele afsnit 3.8 reguleres hver 1. januar i takt med det månedlige gebyr (jævnfør afsnit 3.8.5), og det beregnes som $944 * \text{det månedlige gebyr}$ – afrundet til nærmeste 1.000 kr.

Knækgrænsen på 288.000 kr. i hele afsnit 3.8 reguleres hver 1. januar i takt med det månedlige gebyr (jævnfør afsnit 3.8.5), og det beregnes som $4.722 * \text{det månedlige gebyr}$ – afrundet til nærmeste 1.000 kr.

Knækgrænsen på 1.840.000 kr. i hele afsnit 3.8 reguleres hver 1. januar i takt med det månedlige gebyr (jævnfør afsnit 3.8.5), og det beregnes som $30.185 * \text{det månedlige gebyr}$ – afrundet til nærmeste 10.000 kr.

Er der tillæg på præmieomkostningerne pga. svær administration, ekstra service eller frivillighed, tillægges de samme tillæg til satserne for indskudsomkostninger.

For plejesikring anvendes altid 6 %.

Såfremt omkostningsbidraget i henhold til punkterne 3.8.1.3 - 3.8.1.4 er større end 4 %, vil der ved nytegning uden præmiebetaling mindst blive beregnet et omkostningsbidrag på 1.464 kr., og ved gentagelsesindskud (og ved nytegning med præmiebetaling) vil der mindst blive beregnet et omkostningsbidrag på minimum (366 kr.; 6 % af indskuddet).

Omkostningsbidraget af indskud til nytegning uden præmiebetaling på en PFA-konto er mindst (732 kr.; 6 % af indskuddet), såfremt omkostningsbidraget i henhold til punkt 3.8.1.3 er større end 4 %.

Minimumsgrænsen på 366 kr. reguleres hver 1. januar i takt med det månedlige gebyr (jævnfør afsnit 3.8.5), og det beregnes som $6 * \text{det månedlige gebyr}$.

Minimumsgrænsen på 732 kr. reguleres hver 1. januar i takt med det månedlige gebyr (jævnfør afsnit 3.8.5), og det beregnes som $12 \cdot$ det månedlige gebyr.

Minimumsgrænsen på 1.464 kr. reguleres hver 1. januar i takt med det månedlige gebyr (jævnfør afsnit 3.8.5), og det beregnes som $24 \cdot$ det månedlige gebyr.

Omkostningsbidraget af indskud, tegnet i forbindelse med samarbejdet med Letpension, er på 6 %. Der beregnes ikke et minimumsbidrag. Den anførte sats gælder for hele indskuddet excl. evt. arbejdsmarkedsbidrag.

Overførsel af bestående pensionsopsparing sker omkostningsfrit i PFA fra 1. januar 2005.

Omkostningsfritagelsen gælder, hvis

- forsikrede er omfattet af en frivillig eller obligatorisk pensionsoverenskomst i PFA,
- der for den forsikrede er aftalt en præmiebetaling til forsikring i PFA,
- der ikke betales provision af overførslen.

Reglerne kan ikke anvendes ved interne overførsler.

Hvis der er aftale om KundeKapital på den forsikring, som pengene overføres til, og der ikke er tale om en intern depotoverførsel i PFA-koncernen, vil overførslen bidrage til opbygning af individuel KundeKapital efter reglerne i afsnit 3.16.2.1 i det tekniske grundlag.

3.8.3 Arbejdsmarkedspension

Vil blive fastsat i overensstemmelse med 3.8.1.3 og 3.8.1.5, hhv. 3.8.1.3 og 3.8.1.6 ved SPARop-PENSION, hhv. SPARop-KONTO-model.

3.8.4 Kartoffelkonto

Kan ikke nytægnes længere. Løbende omkostninger i form af gebyr fremgår af afsnit 3.8.5.

3.8.5 Gebyr

3.8.5.1 Løbende gebyr

Det månedlige gebyr udgør fra 1/1 2016 som hovedregel 61 kr. pr. måned. Dette modificeres i afsnit 3.8.5.1.1-3.8.5.1.2 nedenfor.

Det månedlige gebyr for aktuelle policer er maksimeret - jf. afsnit 3.8.5.1.2; det skal dog altid mindst udgøre 31 kr. pr. måned. Dette månedlige minimumsgebyr for aktuelle beregnes som halvdelen af det månedlige gebyr – rundet op til nærmeste hele kronebeløb.

For eventuelle forsikringer reduceres gebyret som hovedregel med omkostninger beregnet af præmie, jf. afsnit 3.8.5.1.1.

For obligatoriske ordninger med mindst 2.500 personer, som i henhold til afsnit 3.8.1 har en omkostningsrate på højst 3 %, og som ikke er svære at administrere, kan det månedlige gebyr bortfalde.

Der kan fritages for månedligt gebyr, såfremt begrænsninger i de tekniske systemer nødvendiggør en deling af en forsikring i to policer, og den ene police derved skal fortsætte som fripolice. Det er en forudsætning for fritagelsen for månedligt gebyr, at der på den anden police fortsat er præmiebetaling på tidspunktet for delingen.

De nærmere regler for størrelsen af månedligt gebyr fremgår af afsnit 3.8.5.1.1-3.8.5.1.2 nedenfor.

3.8.5.1.1 Eventuelle forsikringer

- forsikringer oprettet mod engangsindskud i perioden 1. januar 1983 til 31. marts 1989; forudsat der ikke er eller har været præmiebetaling:

min (61 kr.; 0,02 % af summen af bruttoindskud efter 31. marts 1989)

- SPARop-KONTO og PFA-Konto med opsparingsgaranti, hvis omkostninger beregnet i henhold til afsnit 3.8.1.3 er større end 5 %:

61 kr.

- øvrige eventuelle forsikringer:

max (0 kr.; 61 kr. - omkostninger if. afsnit 3.8.1)

3.8.5.1.2 Aktuelle forsikringer

- forsikringer oprettet mod engangsindskud i perioden 1. januar 1983 til 31. marts 1989, forudsat at der ikke har været præmiebetaling samt forudsat, at der er sket tilstandsovergang (aktualisering eller dødsfald) fra 1. april 1989 eller senere:

min (0,02 % af summen af bruttoindskud efter 31. marts 1989; 61 kr.):

for forsikringer, der ikke er konverteret til U17, jf. afsnit 1.17, dog højst min $(n;100) / 100 * 1/6$ % af årlig udbetalt pension, hvor "n" er antallet af hele måneder fra 1. marts 1989 til seneste tilstandsovergang (aktualisering eller dødsfald).

- øvrige aktuelle forsikringer tegnet før 1. april 1989, hvor der er sket tilstandsovergang (aktualisering eller dødsfald) fra 1. april 1989 eller senere:

61 kr.;

for forsikringer, der ikke er konverteret til U17, jf. afsnit 1.17, dog højst max (31 kr.; min $(n;100) / 100 * 1/6$ % af årlig udbetalt pension), hvor "n" er antallet af hele måneder fra 1. marts 1989 til seneste tilstandsovergang (aktualisering eller dødsfald).

- øvrige aktuelle forsikringer tegnet efter 31. marts 1989:

61 kr.;

for forsikringer, der ikke er konverteret til U17, jf. afsnit 1.17, dog højst max (31 kr.; $1/6$ % af årlig udbetalt pension),

- øvrige aktuelle forsikringer:

0 kr.

3.8.5.2 Engangsgebyr

I henhold til § 7 i "Regulativ for beregning og fordeling af realiseret resultat til forsikringsaftalerne for forsikringer tegnet på beregningsgrundlagene G82 5%, G82 3%, G82 3,7%, G82 2%, uni98 2%, L99 og U10" kan der beregnes et gebyr ved særligt omkostningskrævende beregninger eller ændringer.

Der beregnes engangsgebyr på 1.660 kr. for følgende:

- ophør af igangsat alderspension efter ønske fra forsikrede
- ændring af ydelsessammensætning på en forsikring, hvorfra der sker løbende udbetaling.

Regler for gebyrberegning i forbindelse med koncerninterne overførsler og tilbagekøb er beskrevet i afsnit 6.2. Regler for gebyrberegning i forbindelse med jobskifteoverførsel er beskrevet i afsnit 7.

3.8.6 Mæglervederlag

PFA trækker vederlag til mægler i henhold til det aftalte mellem forsikringstager og mægler. PFA fastsætter hvilke metoder for omkostningsberegning, som mægler kan aftale for ordninger, som skal etableres og administreres i PFA.

PFA trækker fra 1. juli 2011 servicevederlag, som er aftalt mellem mægler og forsikringstager. Servicevederlag kan angives i % af indbetalingen. Servicevederlag til mægler, omkostninger i % af indbetalingen til PFA og overførsel til Individuel KundeKapital skal samlet holde sig inden for 11 % af indbetalingen eksklusiv arbejdsmarkedsbidrag.

Fra 1.1.2012 trækker PFA servicevederlag, etableringsvederlag og hændelsesvederlag, som er aftalt mellem mægler og forsikringstager.

Servicevederlag kan angives i % af indbetalingen eller som fast beløb per periode.

Etableringsvederlag kan angives i % af indbetalingen eller som fast beløb.

Hændelsesvederlag kan angives som et fast beløb.

Servicevederlag til mægler i %, servicevederlag til mægler i kroner, etableringsvederlag til mægler i %, omkostninger i % af indbetalingen til PFA og overførsel til individuel KundeKapital skal samlet holde sig inden for 11 % af indbetalingen eksklusiv arbejdsmarkedsbidrag.

Etableringsvederlag i kroner er alene underlagt begrænsningen, at beløbet sammen med betalingen til PFA for administrationen og forsikringsdækningerne skal kunne finansieres af indbetalingen eksklusiv arbejdsmarkedsbidrag og / eller opsparingen inden for den aftalte periode på maksimalt 36 måneder.

Det er vederlag til mægler, som bliver reduceret, hvis mægler har aftalt vederlag, som bringer de samlede fradrag over de ovenfor anførte 11 % af indbetalingen..

Mæglervederlag tillægges de omkostninger, som er beskrevet ovenfor i afsnit 3.8.

3.8.7 [Udgået]

3.9 Aktuelle forsikringer

3.9.1 Pensioner under udbetaling på G82 5 %, G82 3 %, G82 2 %, Uni98 2 %, L99 2 % og U10 1 %

Det gælder generelt for alle nedenfor anførte formler, at policer, som samtidigt har andele på G82 2%, G82 3% og G82 5%, vil blive behandlet, som om de kun bestod af andele på G82 2% og G82 5%, idet andelene på G82 3% er konverteret til andele på G82 2% og G82 5%, jf. afsnit 3.2.6.

3.9.1.1 Definition af overrentebonusteknik

Anvendes normalt ikke på pensionsudbetalinger, der påbegyndes efter 1. juli 1999.

Den samlede årlige udbetalte pension (de aktuelle sol-ydelser) bestemt ved hjælp af overrentebonusteknik er - ved månedlig pensionsudbetaling - summen af de aktuelle grundydelse (de aktuelle skygge-ydelser) og overrenten, hvor overrenten er bestemt ved

$$\begin{aligned} & 12 * \varphi * ([\max\{0,0008; d\} - 0,0008] * D_{1\%} \\ & + [d_0 - \max\{0,0008;d\}] * \min\{\max\{0; D_0 - D_{2\%} - D_{3\%} - D_{5\%}\}; D_{1\%}\} \\ & + [\max\{0,0017; d\} - 0,0017] * D_{2\%} \\ & + [d_0 - \max\{0,0017;d\}] * \min\{\max\{0; D_0 - D_{3\%} - D_{5\%}\}; D_{2\%}\} \\ & + [\max\{0,0025; d\} - 0,0025] * D_{3\%} \\ & + [d_0 - \max\{0,0025;d\}] * \min\{\max\{0; D_0 - D_{5\%}\}; D_{3\%}\} \\ & + [\max\{0,0040;d\} - 0,0040] * D_{5\%} \\ & + [d_0 - \max\{0,0040;d\}] * \min\{D_0; D_{5\%}\}) \end{aligned}$$

hvor d og d_0 er de månedlige aktuelle satser efter henholdsvis før realrenteafgift, $D_{1\%}$, $D_{2\%}$, $D_{3\%}$ hhv. $D_{5\%}$ er depotet på beregningstidspunktet svarende til ydelser funderet på 1 % grundlag, 2 % grundlag, 3 % grundlag hhv. 5 % grundlag, og D_0 er reserven 1. januar 1983. φ anvendes til at regulere, hvor meget af renten - ud over grundlagsrenten - der kan udbetales som pension.

Udbetaling af eventuel tilknyttet kapital vil altid ske på grundlag af skyggydelserne (reserveydelserne på opgørelsesgrundlaget).

Der udbetales altid mindst skygge-ydelser (eventuel reduceret med forfaldsfaktor).

3.9.1.2 Udbetalingsprincipper

Generelt:

Pensionen bliver reguleret, blot reguleringen mindst udgør 1 kr.

Depotpension:

Tilbydes normalt ikke på pensionsudbetalinger, der påbegyndes efter 1. juli 1999.

Depotpension bestemmes med overrentebonusteknik som ovenfor beskrevet med:

$$\varphi = 0,9$$

$$d_0 = 0,001241 \text{ (svarer til aktuel sats før PAL for beregningsåret)}$$

$d = 0,001051$ (svarer til aktuel sats reguleret for PAL)

Depotpension kan være bestemt ved andre φ -er - dog aldrig φ -er, der er større end 0,9.

Eventuelt skyggeindskud behandles som beskrevet i pkt. 3.9.1.8.

Ved beregningen af pensionen vil den ved månedlig pensionsudbetaling mindst udgøre den funderede pension.

Forhøjet pension:

Beregning af forhøjet pension ved pensionering:

Tilbydes ikke på pensionsudbetalinger, der påbegyndes efter 31. december 2005.

Forhøjelse:

Forhøjelse vil først ske, når pensionen er funderet fuldt ud - og pensionen vil derefter blive reguleret som ved grundpension.

Nedsættelse:

Er grundpensionen mindre end den udbetalte pension, kan der evt. blive tale om en nedsættelse. Nedsættelsen er maksimeret til pensionen bestemt som depotpension, og nedsættelsen er endvidere maksimeret til:

Pensionen må ikke nedsættes til mindre end pensionen bestemt i henhold til formlen anført under "Beregning af forhøjet pension ved pensionering", hvor der anvendes alder og ydelser på regulerings tidspunktet.

Forsikringer på alle grundlag:

Endvidere er nedsættelsen begrænset af:

$P(x)$	er sol-ydelsen lige før reguleringen 1. januar år $x + 1$.
i_{omr}	er den ved pensioneringen (eller senere omvalg) anvendte omregningsrente.
$i_{depot}(x+1, x)$	er den forventede årlige depotrente i år $x+1$ - vægtet ud fra den nuværende friholdelsesprocent)
$i_{depot}(x, n)$	er den ved pensioneringen - dog tidligst 14. januar 1991 - forudsatte årlige depotrente i år x (vægtet ud fra den nuværende friholdelsesprocent).

Livrenter omregnet til G82 10%:

Pensionen kan ikke nedsættes under:

$$P(x) * \min (1; 1 + i_{depot}(x+1, x) - i_{omr})$$

Øvrige forhøjede pensioner:

Pensionen kan ikke nedsættes under:

$$P(x) * \min (1; 1 + i_{depot}(x+1, x) - i_{depot}(x, n))$$

Forhøjede pensioner, der er påbegyndt udbetalt i 1993 i henhold til forudsætninger af 01/11-1991, kan maksimalt nedsættes til:

$$0,995 * P(x) * \min (1; 1 + i_{\text{depot}}(x+1, x) - i_{\text{depot}}(x, n))$$

Grundpension:

Pension udbetalt med grundpension bestemmes som skygge-ydelser multipliceret med en faktor, som ikke er større end 1. Se afsnit 3.9.1.9 for eksempel på faktorer mindre end 1.

3.9.1.3 Forløb af eventuelle ydelser/risikobetaling

Skyggedydelserne indgår direkte i risikoberegningen.

Forhøjet pension og depotpension:

Efter en skade fastsættes φ på ny, således at de afsatte skygge-ydelser, og den afsatte reserve kan producere de lige før skaden gældende sol-skygge-ydelser (for forhøjet pension dog mindst de lige før skaden gældende solydelser). Den nye φ skal mindst være 0. For depotpension anvendes sædvanligvis samme φ efter skaden som før skaden.

3.9.1.4 Ophørende forsikringer

En ren ophørende pension er en pension, der ophører senest på et i policen angivet tidspunkt, uanset om pensionsmodtageren er i live. Er der til en ophørende pension tilknyttet en livsbetinget kapital på mindst 2 gange den ophørende pension, behandles pensionen ikke som rent ophørende; forholdet beregnes på skygge-ydelserne.

I det sidste hele kalenderår bestemmes den udbetalte pension uanset bonussystem som

$$5\%-ydelse * A_{4,5\%}(\wedge d, 12) + 3\%-ydelse * A_{2,5\%}(\wedge d, 12) + 2\%-ydelse_{1,8\%} * A_{1,8\%}(\wedge d, 12) + 2\%-ydelse_{1,5\%} * A_{1,5\%}(\wedge d, 12) + 1\%-ydelse_{0,5\%} * A_{0,5\%}(\wedge d, 12) + 0,5\%-ydelse_{0,0\%} * A_{0,0\%}(\wedge d, 12)$$

og i den eventuelle efterfølgende del af et kalenderår som

$$5\%-ydelse * A_{4,5\%}(\wedge d, m) + 3\%-ydelse * A_{2,5\%}(\wedge d, m) + 2\%-ydelse_{1,8\%} * A_{1,8\%}(\wedge d, m) + 2\%-ydelse_{1,5\%} * A_{1,5\%}(\wedge d, m) + 1\%-ydelse_{0,5\%} * A_{0,5\%}(\wedge d, m) + 0,5\%-ydelse_{0,0\%} * A_{0,0\%}(\wedge d, m),$$

hvor

$$- A_{4,5\%}(\wedge d, m) = (1 - \wedge d) * (1 + (m / 2 * (\max\{\wedge d; 0,0037\} - 0,0037))) * (0,9784 + (0,0018 * m))$$

$$- A_{2,5\%}(\wedge d, m) = (1 - \wedge d) * (1 + (m / 2 * (\wedge d - 0,0021))) * (0,9880 + (0,0010 * m))$$

$$- A_{1,8\%}(\wedge d, m) = (1 - \wedge d) * (1 + (m / 2 * (\wedge d - 0,0015))) * (0,9916 + (0,0007 * m))$$

$$- A_{1,5\%}(\wedge d, m) = (1 - \wedge d) * (1 + (m / 2 * (\wedge d - 0,0012))) * (0,9928 + (0,0006 * m))$$

$$- A_{0,5\%}(\wedge d, m) = (1 - \wedge d) * (1 + (m / 2 * (\wedge d - 0,0004))) * (0,9976 + (0,0002 * m))$$

$$- A_{0,0\%}(\wedge d, m) = (1 - \wedge d) * (1 + (m / 2 * (\wedge d - 0,0000)))$$

- m er restløbetid i antal måneder

- Δd er vægтет rente af den gældende månedlige depotrente efter afgift og depotrente før afgift.

[I sidste faktor i ovenstående formler " $(x + (y * m))$ " er faktorerne x og y bestemt således:

x: $1/12 * 12$ års annuitet med en rente på $1/12$ af opgørelsesrenten og derefter afrundet, så y kan bestemmes med 4 decimaler

y: fastsat så $(x + (y * 12)) = 1$]

Når ovenstående teknik anvendes gælder ingen øvre grænse for den årlige regulering af pensionen.

Pensionen kan ikke nedsættes det sidste år før pensionsophør.

Ved depotpension anvendes for rene ophørende forsikringer i det 3. og 2. sidste hele kalenderår teknik for depotpension med $\varphi = 0,9$ erstattet af 0,8 hhv. 0,7 - er der anvendt $\varphi < 0,9$ i det 4. sidste hele kalenderår, reduceres φ ligeledes i de efterfølgende år med 0,1 hhv. 0,2 - dog regnes i alle tilfælde mindst med $\varphi = 0,1$.

Af hensyn til udsendelser af depotoversigter på ophørende forsikringer korrigeres de beregningsmæssige aldre på alle ophørende forsikringer ved overgang til aktuel bestand således, at passivet netop er 0 ved ophør af udbetalingen.

3.9.1.5 Særlig aktuel kollektiv ægtefællepension

Dette afsnit finder ikke anvendelse for forsikringer, der er konverteret til U17, jf. afsnit 1.17.

Fra 1. januar 1987 er alle nye pensionsudbetalinger fra kollektive ægtefællepensioner beregnet kollektivt.

Ved start af kollektive ægtefælle- og børnepensioner sker der kun individualisering med hensyn til varighed af ophørende ægtefælle- og børnepensioner. Derimod regnes dødeligheden kollektivt, - idet a_{y_x} baseres på dødeligheden PFA86M

$$\mu_{y_x} = 0,000500 + 10^{5,88 + 0,034 * x - 10}$$

- og a_{x_y} baseres på dødeligheden PFA86K

$$\mu_{x_y} = 0,000500 + 10^{6,20 + 0,034 * y - 10}$$

for kønsspecifikt grundlag G82 eller L99 og

- idet a_{y_x} og a_{x_y} baseres på dødeligheden PFA98U

$$\mu_{x_y} = \mu_{y_x} = 0,000500 + 10^{5,985 + 0,034 * x - 10}$$

for unisex grundlag.

Som 2. ordens grundlag i månedsfremregningen anvendes:

PFA86M / PFA86K:

$(0,15 + 0,009 * \text{alder}) * \mu_{y,x}$ for enker

$(0,25 + 0,009 * \text{alder}) * \mu_{x,y}$ for enkemænd indtil 31. december 1991

$(0,15 + 0,009 * \text{alder}) * \mu_{x,y}$ for enkemænd fra 1. januar 1992

PFA98U:

$(0,15 + 0,009 * \text{alder}) * \mu_{x,y} (\mu_{y,x})$

3.9.1.6 Særlig eventuel individuel ægtefællepension i aktuel bestand

Dette afsnit finder ikke anvendelse for forsikringer, der er konverteret til U17, jf. afsnit 1.17.

Kapitalværdier og de 2. ordens S^{ad} -er, der anvendes i bonusfremregningen, multipliceres med sandsynligheden for, at den y -årige ægtefælle lever t år senere (på beregningstidspunktet) i alder $y + t$:

Ved pensionering før 1/1 1992:

$$L(y, t', t) = \min (1, [l_{y+t'}(gl) / l_{y_0}(gl)] * [l_{y+t'}(\text{mellem}) / l_{y+t'}(\text{mellem})] * [l_{y+t}(ny) / l_{y+t''}(ny)])$$

Ved pensionering fra 1/1 1992 til 1/1 2014:

$$L(y, t', t) = \min (1, [l_{y+t''}(\text{mellem}) / l_{y_0}(\text{mellem})] * [l_{y+t}(ny) / l_{y+t''}(ny)])$$

Ved pensionering fra 1/1 2014:

$$L(y, t', t) = \min (1, [l_{y+t}(ny) / l_{y_0}(ny)])$$

hvor

- y_0 er nærmeste hel alder, der er større end eller lig med y ,
- $y+t'$ er nærmeste hel alder større end eller lig med beregningsmæssig alder pr. 1. januar 1992,
- $y+t''$ er nærmeste hel alder større end eller lig med beregningsmæssig alder pr. 1. januar 2014,
- $l_y(gl)$ og $\mu_y(gl)$ er baseret på det ved bonusberegningen i årene 1983 til 1991 gældende 2. ordens grundlag,
- $l_y(\text{mellem})$ og $\mu_y'(\text{mellem})$ for kønsspecifikt grundlag er baseret på 2. ordens grundlaget:

$$\mu^{\text{ad}*} = \mu^{\text{ad}} * 0,3 \quad \text{for kvindelig begunstigede indtil alder 30}$$
$$* \text{alder} * 0,01 \quad \text{for kvindelig begunstigede fra alder 30}$$

$$\mu^{\text{ad}*} = \mu^{\text{ad}} * 0,6 \quad \text{for mandlig begunstigeede indtil alder 60}$$

$$* \text{alder} * 0,01 \quad \text{for mandlig begunstigeede fra alder 60}$$

hvor μ^{ad} er dødsintensiteten på 1. ordens grundlaget G82 eller L99

- $l_y(\text{mellem})$ og $\mu_y'(\text{mellem})$ for unisex grundlag er baseret på 2. ordens grundlaget:

$$\mu^{\text{ad}*} = \mu^{\text{ad}} * 0,45 \quad \text{for begunstigeede indtil alder 45 alder}$$

$$* \text{alder} * 0,01 \quad \text{for begunstigeede fra alder 45}$$

hvor μ^{ad} er dødsintensiteten på 1. ordens grundlaget uni98.

- $l_y(\text{ny})$ og $\mu_y''(\text{ny})$ for kønsspecifikt grundlag er baseret på 2. ordens grundlaget:

$$\mu^{\text{ad}*} = \mu^{\text{ad}} * 0,3 \quad \text{for kvindelig begunstigeede indtil alder 30 alder}$$

$$* \text{alder} * 0,01 \quad \text{for kvindelig begunstigeede fra alder 30}$$

$$\mu^{\text{ad}*} = \mu^{\text{ad}} * 0,6 \quad \text{for mandlig begunstigeede indtil alder 60}$$

$$* \text{alder} * 0,01 \quad \text{for mandlig begunstigeede fra alder 60}$$

hvor μ^{ad} er dødsintensiteten på 1. ordens grundlaget G82 eller L99

- $l_y(\text{ny})$ og $\mu_y''(\text{ny})$ for unisex grundlag er baseret på 2. ordens grundlaget:

$$\mu^{\text{ad}*} = \mu^{\text{ad}} * 0,45 \quad \text{for begunstigeede indtil alder 45 alder}$$

$$* \text{alder} * 0,01 \quad \text{for begunstigeede fra alder 45}$$

hvor μ^{ad} er dødsintensiteten på 1. ordens grundlaget uni98.

- $l_y(\text{ny})$ og $\mu_y''(\text{ny})$ for unisex grundlag er baseret på 2. ordens grundlaget:

$$\mu^{\text{ad}*} = \mu^{\text{ad}} * 0,45 \quad \text{for begunstigeede indtil alder 45 alder}$$

$$* \text{alder} * 0,01 \quad \text{for begunstigeede fra alder 45}$$

hvor μ^{ad} er dødsintensiteten på 1. ordens grundlaget U10.

Der anvendes i alle tilfælde en enkeltlivs differentialligning ved fremregning. De anvendte værdier kan skrives på formen:

$$K_x = L(y, t', t) * K_x + (1 - L(y, t', t)) * S_x^{\text{yd}}$$

$$S_x^{\text{ad}} = L(y, t', t) * S_x^{\text{ad}} + (1 - L(y, t', t)) * S_x^{\text{yd}} \quad \text{for konc-nr} \neq 655$$

$$S_x^{\text{ad}} = L(y, t', t) * S_x^{\text{ad}} + (1 - L(y, t', t)) * a_n \quad \text{for konc-nr} = 655$$

3.9.1.7 Omvalg

Ved omvalg til grundpension udbetales pension svarende til skygge-ydelser. Er der flere ydelser, der udbetales, anvendes ydelsesforholdet lige før pensioneringen. Ved skyggeindskud (jf. pkt. 3.9.1.8.) vil skygge-ydelser blive reduceret til skyggydelser * depot / (depot + skyggeindskud) efter fastsættelse af den udbetalte pension. Pensionen vil først blive reguleret, når skyggydelser > solydelser.

Omvalg til depotpension vil ikke blive tilbudt.

Ved omvalg til forhøjet pension bestemmes den udbetalte pension på samme måde som ved ny-pensionering.

Eventuel skyggeindskud bevares.

3.9.1.8 Skyggeindskud

I månedsfremregningen må der ikke ske nedsættelse af skyggeydelse. Evt. nødvendigt reser-
vetilskud for at undgå nedsættelse af skyggeydelse vil blive modregnet i en negativ livsbetinget
(*) ydelse ("skyggeindskud"). Ved beregning af ny pension (solydelser) efter overrentebonusteknik-
ken anvendes ved skyggeindskud

Skyggeydelse * depot / (depot + skyggeindskud) i stedet for skyggeydelse - jf. pkt. 3.9.1.1 og
3.9.1.4.

Også ved grundpension korrigeres der fra og med 1/1-1999 for skyggeindskud, idet den nye pen-
sion (solydelser) bestemmes som:

$\max \{ \text{gl. sol-ydelser; skyggeydelse} * \text{depot} / (\text{depot} + \text{skyggeindskud}) \}$ i stedet for skyggeydelse

Ved depotpension med restvarighed på mindst 2 år vil den bestemte pension blive reduceret med
skyggeindskud / 5.

Skyggeindskud bortfalder ved reaktivering.

(*):Ratepensionens (koncession nr. 165, 175, 185, 186, 765 hhv. 775) andel af skyggeindskuddet
nulstilles ikke ved forsikredes dødsfald, da udbetalingerne herfra fortsætter uændret efter død.
Skyggeindskud forudsættes fordelt proportionalt på skattekodernes reserver ved beregning af ra-
tepensionens andel.

3.9.1.9 Ikke månedlig pensionsforfald

Udbetales pensionerne kvart-, halv- eller helårligt, skal de i denne beskrivelse angivne solydelser
multipliseres med 0,99; 0,98 hhv. 0,96.

Når der skal tages betaling til opnåelse af proportionale ydelser omregnes altid til månedlig.

Der tilbydes kun pensionsudbetaling med forfald 1. januar.

3.9.1.10 Gruppe med midlertidige særlige ydelser

For gruppen af aktuelle pensionsmodtagere pr. 1.4.2015 i Pensionskassen for Apotekere og Farmaceu-
ter (PAF), hvis forsikringsbestand på den nævnte dato er overdraget til PFA Pension, opretholdes i re-
sten af 2015 de månedlige udbetalinger, som pensionsmodtagerne modtog inden overdragelsen.

Der er i forbindelse med overdragelsen ydet et depottilskud fra PAF til forsikringerne, som er fastsat
således, at udbetalingerne svarer til årlige ydelser svarende til forholdet mellem depotet og et passiv,
der er beregnet med en rente på 4,5 % og de dødelighedsforudsætninger, PFA anvender på U10-
grundlaget i depotfremregningen (2. orden).

3.9.2 [Udgået]

3.9.3 Udbetaling af aktuelle G82 16% livrenter med friholdt reserve

Den udbetalte pension på G82 16% livrenter med friholdt reserve bestemmes ved omregning af den friholdte reserve til G82 16% og den resterende del af reserven til G82 8%.

Den årlige udbetalte pension vil med månedlig pensionsudbetaling blive bestemt som:

$$\min \left\{ \min \{D; D_0\} / \sum K_x^{16\%} + (D - \min \{D; D_0\}) / \sum K_x^{8\%}; \text{policepension} \right\}$$

hvor

D_0 = reserve ultimo 1982

D = reserve på pensioneringstidsunktet

$\sum K_x^{b\%}$ = er passiv iflg. G82 b% for den samlede tarif ekskl. evt. nulstillede ydelser pga. tilstandsændring mv.

Policepensionen er pensionen kendt af forsikrede fra dennes police. Ved udsættelse multipliceres pensionen med de til enhver tid gældende udsættelsesfaktorer for U74- og G82 16% livrenter.

3.9.4 Præmiefritagelse og invalidepension.

Når der ved overgang til tilstand invalid opnås ret til præmiefritagelse, ret til invalidesum og / eller ret til helbredsbetaget pension kan der anvendes 2 forskellige modeller:

- Model 1: Depotet forøges i forbindelse med tilstandsovergangen, således at depotet svarer til forsikringens nettopassiv i tilstand invalid.
- Model 2: Depotet ændres ikke ved overgang til tilstand invalid – i stedet overtager PFA den løbende præmiebetaling til forsikringen. Eventuelle tillæg inkluderet i den aftalte præmie som følge af skatter og afgifter (f. eks. arbejdsmarkedsbidrag) indgå ikke i den præmie, som PFA betaler.

For forsikringer tegnet i henhold til PBL §53A med gennemsnitsrente vil eventuel invalidepension, børnepension ved invaliditet og / eller invalidesum blive udskilt på særskilt police. På den særskilte police anvendes model 1. På den resterende del af forsikringen anvendes model 2, hvor præmien vil blive betalt med samme forfald som før præmiefritagelsen.

For øvrige forsikringer anvendes som udgangspunkt model 1.

Ved ret til ½ dækning som følge af nedsat erhvervsevne deles forsikringen i 2 lige store dele, hvor der udbetales pension fra den ene del; denne del behandles som anført i dette afsnit 3.9.4; mens den anden halvdel behandles som om, forsikrede fortsat er i aktiv tilstand (dog uden ret til ½ dækning).

3.9.4.1 Andel af præmie der vedrører konc. nr. 315 hhv. 415.

Andel af et-livs-rente-præmie til reserveopbyggende renteydelser, der hidrører fra invalidedækning, vil blive fastsat ved proportional fordeling ud fra passivet for de reserveopbyggende renteydelser:

- prm. vedrørende reserveopbyggende et-livs-invalidiserende-ydelser =
et-livs-rente-præmie for reserveopbyggende ydelser * $\sum_{i \in x} \text{ydelse}_i$ * $\text{passiv}_i / \sum_{i \in y} \text{ydelse}_i$ * passiv_i

hvor

- passiv_i beregnes på samme grundlag, som anvendes ved bonusforhøjelse
- x er invalidebetingede reserveopbyggende ydelser, som ville være tegnet med skattekode1, hvis de var tegnet i henhold til PBL's regler for fradragsberetigede dækninger
- y er alle reserveopbyggende ydelser, som ville være tegnet med skattekode 1, hvis de var tegnet i henhold til PBL's regler for fradragsberetigede dækninger

Andel af et-livs-sum-præmie til reserveopbyggende sumydelser, der hidrører fra invalidedækning, vil blive fastsat ved proportional fordeling ud fra passivet for de reserveopbyggende sumydelser:

- prm. vedrørende reserveopbyggende et-livs-invalidesum-ydelser =
et-livs-sum-præmie for reserveopbyggende ydelser * $\sum_{i \in x} \text{ydelse}_i$ * $\text{passiv}_i / \sum_{i \in y} \text{ydelse}_i$ * passiv_i

hvor

- passiv_i beregnes på samme grundlag, som anvendes ved bonudsforhøjelse
- x er invalidebetingede reserveopbyggende ydelser, som ville være tegnet med skattekode3, hvis de var tegnet i henhold til PBL's regler for fradragsberetigede dækninger
- y er alle reserveopbyggende ydelser, som ville være tegnet med skattekode 3, hvis de var tegnet i henhold til PBL's regler for fradragsberetigede dækninger

3.9.4.2 Omkostningsberegning

Omkostningssatser for forsikringer med gennemsnitsrente og efter model 1 følger de anførte regler i afsnit 3.8.5.1.

Omkostningssatser for forsikringer med gennemsnitsrente og efter model 2 følger de anførte regler i afsnit 3.8.1.

For policer hvor tilstandsovergang til tilstand invalid er sket før 1/1-2005, er der ikke rabat i henhold til afsnit 3.8.1.4.

For policer hvor tilstandsovergang til tilstand invalid er sket fra 1/1-2005, gives der også rabat i henhold til afsnit 3.8.1.4. Der tages udgangspunkt i indholdet af eventuel firmaaftale på datoen for tilstandsovergang.

3.9.4.3 Indberetning vedrørende forsikringer tegnet i henhold til PBL §53A

For den del af forsikringen, hvor der er anvendt model 1, vil der ikke ske indberetning af afkast.

For den del af forsikringen, hvor der er anvendt model 2, vil det indberettede afkast bestå af rente – omkostninger – risikopræmie.

3.9.4.4 Reaktiveringspræmie / forsikredes andel af depotet

Ved overgang til tilstand invalid registreres den forud for tilstandsovergangen gældende tekniske præmie.

Ved anvendelse af model 1 (jf. afsnit 3.9.4) opskrives den registrerede præmie løbende med samme sats som grundydelse.

Ved reaktivering fastsættes reaktiveringsdepotet ud fra de grundydelse der er opnået i tilstand invalid og de regulerede registrerede præmie.

Hvis der skal udsendes depotregnskab for en forsikret i tilstand invalid, sker det på baggrund af det samlede depot – men der anføres som en særskilt oplysning størrelse af forsikredes andel af det anførte depot. Forsikredes andel af depotet svarer til reaktiveringsdepotet.

På produkter med depotsikring vil dødsdækningen i tilstand invalid mindst skulle svare til reaktiveringsdepotet.

3.9.4.5 Reservehensættelse

Ved opgørelse af livsforsikringshensættelser til markedsværdi jf.

- afsnit 1.20
- afsnit 1.21
- afsnit 1.22

vil der uanset hvilken metode, der anvendes ved invaliditet, blive forudsat, at den aftalte præmie P_x er 0.

3.10 Arbejdsmarkedsbidrag

Eventuelt arbejdsmarkedsbidrag fratrækkes indbetalinger (præmie og indskud) inden der købes dækninger i henhold til de anmeldte beregningsgrundlag.

3.11 Koncerninterne policeflytninger

3.11.1 Overførsel af invalideforsikringer etableret iht. koncession for skadesforsikring klasse 1&2 til invalideforsikring etableret som livsforsikring:

I visse situationer tilbyder PFA Pension invalidedækninger etableret som skadelivsforsikring i skadesforsikringsklasse 1 og 2. I forbindelse med udtræden af en ordning med en sådan skadeforsikringsdækning har PFA Pension mulighed for at tilbyde en fortsættelsesforsikring, hvor invalidedækning er etableret som livsforsikring, uden der dermed skal afleveres yderligere helbredsoplysninger.

Invalidedækningen som livsforsikring, der tilbydes som fortsættelsesforsikring, etableres som ugaranterede invalideydelser på det på ændringstidspunktet gældende nyttegningsgrundlag og forsikringen skal som hele overholde PFA Pensions anmeldte tekniske grundlag og regler for fortsættelsesforsikringer.

3.11.2 Regler ved reserveoverførsel mellem PFA Pension og PFA Pension Luxembourg:

- Overførsel af en risikodækning vil kunne ske uden afgivelse af helbredsoplysninger.
- Såfremt der sker en risikoforøgelse i forbindelse med overflytningen skal der afgives nye helbredsoplysninger.
- Ved genkøbet vil der ikke blive trukket fradrag til transaktionsomkostninger eller fradrag for uamortiserede erhvervsomkostninger.
- Der beregnes fradrag for kursværn efter de til enhver tid gældende regler for kursværn i det afgivende selskab, i forbindelse med genkøbet.

3.12 Børnepasningsorlov

For lønmodtagere, der har etableret en obligatorisk forsikring, kan forsikringsdækningen opretholdes i de første 26 uger af en børnepasningsorlov, uden at der indbetales præmie på forsikringen.

3.13 Fremføring af underskud

Såfremt den i bonusregulativets §2 beskrevne bonus bliver negativ for en eventuel police, vil der blive givet et reservetilskud. Dette tilskud vil blive opsummeret og summationen betegnes eventuel skyggeindskud.

$$\text{Eventuel skyggeindskud} = - \text{bonus}$$

En periodes reservetilskud på grund af bonusunderskud opgøres som:

$$\text{reservetilskud} = \text{nyt eventuelt skyggeindskud} - \text{gl. eventuel skyggeindskud}$$

D. v. s. efter en fremregning fra tidspunkt n til tidspunkt $n+1$ fastsættes ydelserne ud fra passiv = aktiv + garantitillæg + reserve, hvor reserve = $\max \{(1); (2)\}$, og hvor

$$(1) = 1. \text{ ordens reserve}^{n+1}$$

$$= \Sigma \text{ydelse}^n * K_x(n+1) - \text{garantitillæg}^{n+1} - \text{skygge-prm}^n * p^m \rightarrow \pi * \text{prm-rnt}_x(n+1)$$

$$(2) = 2. \text{ ordens reserve}^{n+1}$$

$$= \text{reserve}^n - \text{evt. skyggeindskud}^n + \text{rente} + \text{indbetaling} - \text{amb} - \text{omkostninger} - \text{udbetaling} +/- \text{risiko}$$

Eventuel skyggeindskud efter fremregning til tidspunkt $n+1$ er bestemt som

$$\text{evt. skyggeindskud}^{n+1} = \max \{0; (1) - (2)\}$$

Ovenstående 1. ordens reserve (1) bygger på en forudsætning om, at pensioner udbetales fra det aftalte alderspensioneringstidspunkt.

I perioder, hvor de aftalte dækninger bevares uændret, selvom præmiebetalingen er ophørt eller reduceret i forhold til den aftalte præmiebetaling før det aftalte ophørstidspunkt for præmiebetalingen, vil et eventuelt skyggeindskud blive fastholdt på uændret nominel størrelse. Sammenhæng mellem de aftalte ydelser og summen af den tekniske reserve (= 2. ordens reserve + eventuel skyggeindskud), garantitillæg (jævnfør afsnit 3.2.6.1) og præmieaktiv vil i sådanne perioder blive sikret ved den nødvendige regulering af den tekniske præmie.

Nedenstående regler anvendes, såfremt tidspunktet for alderspensionering løbende udskydes med netop den periode, der regnes bonus for.

For at kunderne skal få noget ud af at undlade at få pensionen udbetalt fra det aftalte tidspunkt foretages fra 1/1-2003 nedenstående korrektion til "1. ordens reserve", når der foretages fremregninger efter aftalt alderspensioneringstidspunkt – og pensionen ikke udbetales:

- den ikke udbetalte alderspension skal tillægges
- den betalte præmie excl. amb. og grundlagsomkostninger (11%) tillægges
- en forrentning af sumreserven svarende til den opgørelsesrente, der på pågældende police anvendes ved køb af bonusydelser tillægges.
- alderspension skal ikke indeholde BIU (konc. nr. 945)
- sumreserve skal ikke reduceres med andel af eventuelt skyggeindskud, da sumreserve er udtryk for det engangsbeløb, som kunden kunne have fået udbetalt.

- sumreserve antages alene at indeholde hensættelse vedrørende summer, der er aftalt udbetalt ved pensioneringsdato.

Idet $pr_m - rnt_x$ er 0 efter vs-dato bliver (1) ved udsættelser:

(1) = 1. ordens reserveⁿ⁺¹

$$= \Sigma ydelse^n * K_x(n+1) - garantitillæg^{n+1} - skyggepr_m^n * "p^m \rightarrow \pi" * pr_m - rnt_x(n+1) \\ + 1/12 * \text{årlig pension} + 1/12 * \text{årlig præmie} * (1 - amb\%) * (1 - 11\%) \\ + \text{sumreserve} * [(1 + \text{opgørelsesrente})^{1/12} - 1],$$

$$= \Sigma ydelse^n * K_x(n+1) - garantitillæg^{n+1} \\ + 1/12 * \text{årlig pension} + 1/12 * \text{årlig præmie} * (1 - amb\%) * (1 - 11\%) \\ + \text{sumreserve} * [(1 + \text{opgørelsesrente})^{1/12} - 1],$$

hvor

- "amb%" er 0, hvis der ikke betales amb
- " $p^m \rightarrow \pi$ " er omregningsfaktor fra brutto- til nettopræmie – jf. afsnit 1.1.4.2.
- værdier med anført "potens" n eller n+1 er værdier gældende pr. tidspunkt n hhv n+1.
- "opgørelsesrente" er den opgørelsesrente, der anvendes ved køb af ydelser for bonus på på-gældende police
- årlig pension er den pension der i henhold til policen kunne have været udbetalt, som følge af opnået alder – dog indregnes der ikke noget vedr. konc. nr. 945.
- sumreserve skal ikke reduceres med andel af eventuelt skyggeindskud
- den anførte formel forudsætter, at der er en måned mellem tidspunkter n og n+1 – regnes der generelt over en periode på x dage erstattes "1/12" af "x/360".

Over for de forsikrede (i depotregnskaber m. v.) vil der blive kommunikeret med et depot, der er reduceret med skyggeindskuddet.

Ved overgang til aktuel på grund af alderspensionering vil det eventuelle skyggeindskud blive overført til det aktuelle skyggeindskud – og reserven vil blive reduceret – jf. i øvrigt afsnit 3.9.

Ved overgang til aktuel på grund af forsikredes død gælder følgende:

- For skattekode (skk) 1 og 9 (og for de skattekode-7-dækninger, som ville have haft skattekode 1 eller 9, hvis der havde været fradragsret/bortseelsesret for indbetalingerne) på forsikringer konverteret til U17, jf. afsnit 1.17:

$$\text{skyggeindskuddet}_{\text{efter død}}(\text{skk}) = \text{skyggeindskuddet}_{\text{før død}}(\text{skk}) * \min\{1; \sum S^{\text{ad}}(\text{yd}; \text{grundlag}) * \text{ydelse}(\text{yd}, \text{grundlag}) / \sum \text{pas-siv}(\text{yd}; \text{grundlag}) * \text{ydelse}(\text{yd}, \text{grundlag})\}$$
, hvor der summeres over ydelser, som har skattekode skk, eller som ville have haft skattekode skk, hvis der havde været fradragsret for indbetalingerne
- For øvrige skattekoder og generelt for øvrige forsikringer: skyggeindskuddet falder bort

Ved overgang til aktuel på grund af invaliditet bortfalder skyggeindskuddet.

Betalingen for risiko korrigeres i overensstemmelse med den anførte korrektion af skadeshensættelsen.

Depotentitilskrivningen og beregning af risikogevinst vil ske på et beløb, der er reduceret med skyggeindskuddet.

Ved

- delvis overførsel til anden leverandør – uafhængig af alder og skattekode
- delvist tilbagekøb før alder 60 til en ikke-invalid forsikret
- delvist tilbagekøb før alder 60 til en invalid forsikret, som omfatter andet end
  - hel eller delvis udbetaling af kapitalpension,
- delvist tilbagekøb fra alder 60, som omfatter andet end
  - hel eller delvis udbetaling af kapitalpension,
  - fuld udbetaling af skattekode 1 og 9 med samlet aftalt årlig udbetaling til forsikrede op til grænsen i PBL § 29, stk. 3 (2018: 10.700 kr.)
  - fuld udbetaling af skattekode 2 med en samlet tilknyttet 1. ordens reserve $\leq$ 10.700 kr. (2018-værdi - reguleres som satsen i PBL § 29, stk. 3)

vil nye ydelser blive beregnet ud fra depotet = kontoreserve – skyggeindskud. Herved bortfalder skyggeindskuddet.

Ved

- fuld overførsel til anden leverandør – uafhængig af alder og skattekode
- fuldt tilbagekøb før alder 60 til en ikke-invalid forsikret
- fuldt tilbagekøb før alder 60 til en invalid forsikret, som omfatter andet end
  - kapitalpension
- fuldt tilbagekøb fra alder 60, som omfatter andet end
  - kapitalpension,
  - skattekode 1 og 9 med samlet aftalt årlig udbetaling til forsikrede op til grænsen i PBL § 29, stk. 3 (2018: 10.700 kr.)
  - skattekode 2 med en samlet tilknyttet 1. ordens reserve $\leq$ 10.700 kr. (2018-værdi - reguleres som satsen i PBL § 29, stk. 3)

vil udbetalingen tage udgangspunkt i depotet = kontoreserve – skyggeindskud.

Skal der oplyses deldepoter, som er reduceret med skyggeindskud, vil skyggeindskud blive fordelt forholdsmæssigt i forhold til de ikke reducerede deldepoter. Fra forsikredes alder 60 vil skyggeindskud alene blive fordelt på deldepoter knyttet til andet end kapitalpension, så længe aftalen omfatter andet end kapitalpension.

3.14 [Udgået]

3.15 Regler for egenkapitalforrentning mv.

Reglerne gælder indtil andet anmeldes.

3.15.1 Fordeling af realiseret resultat

Det realiserede resultat for forsikringer efter kontributionsprincippet beregnes og fordeles i overensstemmelse med kontributionsbekendtgørelsen og lov om finansiel virksomhed.

Nedenfor følger en procesbeskrivelse af fordelingen af det realiserede resultat for forsikringer efter kontributionsprincippet.

Egenkapital og KundeKapital (særlige bonushensættelser af type B) tildeles en andel af det realiserede resultat svarende til resultatet af investeringsvirksomheden vedrørende de aktiver, der er allokeret hertil, jf. kontributionsbekendtgørelsen § 6, stk. 3.

Forsikringer under kontributionsprincippet tildeles samlet set en andel af det realiserede resultat svarende til det realiserede resultat med fradrag af resultatet af investeringsvirksomheden vedrørende de aktiver, der er allokeret til egenkapitalen og KundeKapital.

Den samlede andel tildelt til forsikringer under kontributionsprincippet fordeles mellem de anmeldte rente-, risiko- og omkostningsgrupper ud fra de enkelte gruppers realiserede delresultater som beskrevet herunder:

- En rentegruppens realiserede delresultat opgøres som forskellen mellem på den ene side summen af resultatet af investeringsvirksomheden vedrørende de aktiver, der særskilt er allokeret til gruppen, og den forholdsmæssige andel af resultatet af investeringsvirksomheden for fællesporteføljen, jf. afsnit 3.1.5, samt gruppens andel af eventuelle reguleringer i henhold til § 2, stk. 3, 4 og 5 i kontributionsbekendtgørelsen, og på den anden side summen af tilskrevet rente i gruppen i henhold til forsikringernes grundlagsrenter, ændringer i hensættelserne til aktuelle invalidepensioner som følge af ændringer i diskonteringsrentekurven og ændringer i akkumuleret markedsværdiregulering, fraregnet ændringer foretaget i medfør af kontributionsbekendtgørelsen.
- En risikogruppens realiserede delresultat opgøres som summen af gruppens risikoresultat og en forholdsmæssig andel af resultatet af investeringsvirksomheden vedrørende de aktiver, der er allokeret til kollektive bonuspotentialer hørende til risiko- og omkostningsgrupper. Gruppens risikoresultat opgøres som forskellen mellem på den ene side de betalte risikopræmier i gruppen i henhold til forsikringernes tekniske beregningsgrundlag og på den anden side de faktiske risikoudgifter i gruppen efter gruppens andel af resultater af genforsikring. Resultater af genforsikring og indirekte forsikring fordeles på følgende måde: Resultatet af pooling, jf. afsnit 4.3, tilfalder Gruppe 1. Det resterende samlede resultat af genforsikring og indirekte forsikring fordeles proportionalt mellem grupperne 1 og 2 ud fra de betalte risikopræmier på 2. orden i grupperne. Dog vil en eventuel modtagen katastrofedækning, der kommer til udbetaling som følge af en katastrofeskade, blive fordelt ud fra de faktiske risikoudgifter som følge af katastrofen i de enkelte grupper, så vidt en opgørelse heraf er mulig. PFA forbeholder sig ret til i en sådan situation at foretage en konkret fordeling, som er rimelig.
- En omkostningsgruppens realiserede delresultat opgøres som summen af gruppens omkostningsresultat og en forholdsmæssig andel af resultatet af investeringsvirksomheden vedrørende de aktiver, der er allokeret til kollektive bonuspotentialer hørende til risiko- og omkostningsgrupper. Gruppens omkostningsresultat opgøres som forskellen mellem på den ene side de betalte omkostningsbidrag i gruppen i henhold til forsikringernes tekniske beregningsgrundlag og på den anden side de faktiske administrationsomkostninger opgjort for gruppen.

3.15.1.1 Rentegrupper

For alle rentegrupper:

Hvis en rentegruppe har positiv fortjenstmargen, der ikke er indeholdt i de retrospektive hensættelser, og/eller kollektivt bonuspotentiale, efter at det realiserede delresultat er indregnet og reduceret med beløb, der forlods er tilskrevet forsikringstagernes depoter som rentebonus i form af bonus, styrkelser og overførselstillæg, vil risikoforrentning til basiskapitalen så vidt muligt blive trukket heri.

Hvis det kollektive bonuspotentiale samt fortjenstmargen, der ikke er indeholdt i retrospektive hensættelser, ikke er tilstrækkeligt i en rentegruppe, kan risikoforrentningen indhentes i gruppens individuelle bonuspotentialer og fortjenstmargen indeholdt i retrospektive hensættelser ved at nedskrive disse poster ved brug af negativ depotrente eller anden tilsvarende metode. PFA kan dog væl-

ge ikke at indhente risikoforrentning i gruppernes individuelle bonuspotentialer og/eller fortjenstmargen indeholdt i retrospektive hensættelser.

Hvis en rentegruppe efter fradrag af årets risikoforrentning fortsat har fortjenstmargen og bonuspotentialer, udlignes eventuelle anmeldte og fremførte tab. Fremførte tab dækker først tab for basiskapitalen anmeldt i tidligere år og dernæst træk på fortjenstmargen og bonuspotentialer i den retrospektive hensættelse i gruppen. Udligningen for forsikringerne i gruppen på den ene side og egenkapital og KundeKapital på den anden side sker med udgangspunkt i, hvorledes disse har bidraget til dækning af tabene.

Hvis der i året har været et positivt realiseret resultat, vil en eventuel resterende ikke-indtægtsført skyggekonto fra ultimo 2015 kunne indtægtsføres helt eller delvist heri, forudsat at der er midler til dette, efter at der er sket anden aflønning af basiskapitalen, jf. ovenstående to afsnit. PFA kan dog vælge ikke at indtægtsføre noget af skyggekontoen.

Risikoforrentningen tildeles forholdsmæssigt til egenkapitalen og KundeKapital. Manglende risikoforrentning kan ikke fremføres. Tab for basiskapitalen kan ved anmeldelse til Finanstilsynet fremføres til indtægtsførelse i senere år, jf. ovenfor. Dette beløb forrentes ikke.

Der opbygges Individuel KundeKapital og individuelle styrkelser samt tilskrives rentebonus uafhængigt af, om den retrospektive hensættelse ved årets begyndelse har været benyttet til at dække tab, forudsat at betingelserne herfor i kontributionsbekendtgørelsen er opfyldt.

Herefter reduceres gruppens tilbageværende realiserede delresultat med gruppens andel af den selskabspligtige PAL-skat. Denne andel beregnes i overensstemmelse med PAL § 8, idet kun beløb hørende til gruppen indgår, med forholdsmæssig korrektion for andele af den samlede selskabspligtige PAL-skat, der ikke naturligt er fordelt på rentegrupperne. Er gruppens beregnede andel af PAL-skatten negativ, fremføres det negative beløb til modregning i PAL-skat for gruppen i efterfølgende år.

Er gruppens tilbageværende realiserede delresultat efter PAL-skat positivt, overføres det til gruppens kollektive bonuspotentialer eller kollektive del af fortjenstmargen.

Er gruppens tilbageværende realiserede delresultat efter PAL-skat negativt, trækkes beløbet i gruppens kollektive bonuspotentialer eller kollektive del af fortjenstmargen. Såfremt gruppens kollektive bonuspotentialer og kollektive del af fortjenstmargen ikke fuldt ud kan dække det negative beløb, kan forsikringernes samlede individuelle bonuspotentialer og fortjenstmargen indeholdt i de retrospektive hensættelser blive nedskrevet med det resterende negative beløb. PFA kan dog vælge ikke at nedskrive disse, eller kun nedskrive disse delvist. Såfremt forsikringstagernes samlede individuelle bonuspotentialer og fortjenstmargen i de retrospektive hensættelser ikke er tilstrækkelige, eller PFA har valgt ikke at nedskrive disse tilstrækkeligt, dækkes det manglende beløb forholdsmæssigt af egenkapitalen og KundeKapital. Når egenkapitalen og KundeKapital dækker en andel af gruppens negative delresultat, kan beløbet ved anmeldelse til Finanstilsynet fremføres til indtægt i senere år, jf. ovenfor. Det fremførte beløb forrentes ikke.

3.15.1.2 Risiko- og omkostningsgrupper

For risikogrupperne 2 og 6 og alle omkostningsgrupper:

En risiko- eller omkostningsgruppes realiserede delresultat reduceres først med beløb der forlods er tilskrevet forsikringstagernes depoter som risiko- hhv. omkostningsbonus i form af bonus, styrkelser samt beløb, der forlods er brugt til opbygning af Individuel KundeKapital.

Hvis gruppens tilbageværende realiserede delresultat er positivt, og hvis gruppens realiserede delresultat (før ovennævnte reduktion) er positivt, reduceres det med dens beregnede tilstræbte driftsherretillæg, jf. afsnit 3.1, som udgør det tilbageværende realiserede delresultat, dog højst den i afsnit 3.1 nævnte beløbsgrænse og højst gruppens realiserede delresultat (før ovennævnte reduktion). Driftsherretillægget tildeles forholdsmæssigt til egenkapitalen og KundeKapital.

Gruppens tilbageværende realiserede delresultat reduceres med gruppens andel af den selskabspligtige PAL-skat. Denne andel beregnes i overensstemmelse med PAL § 8, idet kun beløb hørende til gruppen indgår. Er gruppens beregnede andel af PAL-skatten negativ, sættes gruppens PAL-skat for året til 0, og det negative beløb fremføres til modregning i PAL-skat for gruppen i efterfølgende år.

Er gruppens tilbageværende realiserede delresultat positivt, tilføres det til gruppens kollektive bonuspotentiale.

Er gruppens tilbageværende realiserede delresultat negativt, trækkes beløbet i gruppens kollektive bonuspotentiale. Såfremt gruppens kollektive bonuspotentiale ikke fuldt ud kan dække det negative beløb, dækkes det manglende beløb forholdsmæssigt af egenkapitalen og KundeKapital. Der føres ikke skyggekonti for beløb dækket af egenkapitalen og KundeKapital.

Det er en konsekvens af den beskrevne proces, at det faktiske driftsherretillæg kun svarer til det tilstræbte driftsherretillæg (jf. afsnit 3.1), enten hvis det realiserede delresultat er positivt, og den nævnte indledende reduktion med forlodsbonus mv. ikke er negativ (negativ bonus), eller hvis det realiserede delresultat er negativt, og den nævnte indledende reduktion med forlodsbonus mv. ikke resulterer i, at det tilbageværende realiserede resultat bliver positivt (negativ bonus).

For risikogruppe 1:

Denne risikogrupperes realiserede delresultat reduceres først med beløb der enten forlods er tilskrevet forsikringstagernes depoter eller er hensat til fordeling til forsikringstagernes depoter som risikobonus i form af bonus og styrkelser.

Hvis gruppens tilbageværende realiserede delresultat er positivt, og hvis gruppens realiserede delresultat (før ovennævnte reduktion) er positivt, reduceres det med dens beregnede tilstræbte driftsherretillæg, jf. afsnit 3.1, som udgør det tilbageværende realiserede delresultat, dog højst gruppens realiserede delresultat (før ovennævnte reduktion). Driftsherretillægget tildeles forholdsmæssigt til egenkapitalen og KundeKapital.

Gruppens tilbageværende realiserede delresultat reduceres med gruppens andel af den selskabspligtige PAL-skat. Denne andel beregnes i overensstemmelse med PAL § 8, idet kun beløb hørende til gruppen indgår. Er gruppens beregnede andel af PAL-skatten negativ, sættes gruppens PAL-skat for året til 0, og det negative beløb fremføres til modregning i PAL-skat for gruppen i efterfølgende år.

Er gruppens tilbageværende realiserede delresultat negativt, trækkes beløbet i gruppens kollektive bonuspotentiale. Såfremt gruppens kollektive bonuspotentiale ikke fuldt ud kan dække det negative beløb, dækkes det manglende beløb forholdsmæssigt af egenkapitalen og KundeKapital. Der føres ikke skyggekonti for beløb dækket af egenkapitalen og KundeKapital.

Det er en konsekvens af den beskrevne proces, at det faktiske driftsherretillæg kun svarer til det tilstræbte driftsherretillæg (jf. afsnit 3.1), enten hvis det realiserede delresultat er positivt, og den nævnte indledende reduktion med forlodsbonus mv. ikke er negativ (negativ bonus), eller hvis det

realiserede delresultat er negativt, og den nævnte indledende reduktion med forlodsbonus mv. ikke resulterer i, at det tilbageværende realiserede resultat bliver positivt (negativ bonus).

3.15.2 Afkast af egenkapital og KundeKapital mv.

KundeKapital (særlige bonushensættelser af type B) tildeles samme forholdsmæssige afkast som det afkast, egenkapitalen får før skat, hvad enten dette afkast er negativt eller positivt, jf. Bekendtgørelse om opgørelse af kapitalgrundlag, § 2, stk. 2, litra d, jf. dog nedenfor.

Egenkapital og KundeKapital (særlige bonushensættelser af type B) tildeles resultatet af investeringsvirksomheden vedrørende de aktiver, der er allokeret hertil.

Det tilstræbes, at forsikringer under kontributionsprincippet ved fordelingen af det realiserede resultat yder driftsherretillæg til egenkapital og KundeKapital gennem de enkelte kontributionsgrupper. Driftsherretillæggenes beregnes pr. kontributionsgruppe som beskrevet i afsnit 3.1 og fordeles til egenkapital og KundeKapital ved fordelingen af det realiserede resultat for forsikringer under kontributionsprincippet som beskrevet i afsnit 3.15.1.

Det tilstræbes endvidere, at pensionsordninger i PFA Plus med gennemsnitsrente ved fordelingen af det realiserede resultat for disse ordninger yder driftsherretillæg til egenkapital og KundeKapital. Driftsherretillægget for disse ordninger fordeles til egenkapital og KundeKapital ved fordelingen af det realiserede resultat for disse ordninger som beskrevet i Teknisk grundlag for PFA Plus.

Ud over den tildelte andel af det realiserede resultat fra forsikringer under kontributionsprincippet og den tildelte andel af det realiserede resultat fra pensionsordninger i PFA Plus med gennemsnitsrente udgøres det samlede afkast af egenkapitalen og KundeKapital af en række delresultater som angivet nedenfor.

Andre resultater, som på nuværende tidspunkt udgør summen af resultatet af syge- og ulykkesforsikring, resultatet for forsikringer uden ret til bonus og resultatet for andre ordinære indtægter, fordeles forholdsmæssigt mellem egenkapital og KundeKapital. Hvis andre resultater er negativt, dækker Kollektiv KundeKapital for Individuel KundeKapital, såfremt andre resultater kan indeholdes i Kollektiv KundeKapital.

Derudover dækker egenkapital og KundeKapital forholdsmæssigt eventuelle tab pga. overførseltillæg samt øvrige negative poster vedr. pensionsordninger i PFA Plus med gennemsnitsrente og forsikringer under kontribution, herunder pris- og omkostningsreduktioner som omtalt i afsnit 3.18. Kollektiv KundeKapital dækker tab for Individuel KundeKapital, såfremt tabene kan indeholdes i Kollektiv KundeKapital.

Efter den forholdsmæssige fordeling af alle resultatposter beskrevet ovenfor overføres eventuelle beløb mellem egenkapitalen og KundeKapital som følge af Finanstilsynets afgørelse af 18. juni 2013, "Anvendelse af kollektive særlige bonushensættelser til kunderabatter". De overførte beløb beregnes i overensstemmelse med den model, som er beskrevet i den til enhver tid gældende version af det dokumentationsnotat om implementeringen af afgørelsen, som PFA har afstemt med Finanstilsynet. For så vidt angår forsikringspriser og omkostninger i PFA Plus indgår de beregnede priser i henhold til det tekniske grundlag for PFA Plus og de tilhørende satsbilag som "kostpriser" i modellen, mens eventuelle differencer i forhold til aftalte priser indgår som lønsomhedselementer.

Den relevante del af afkastet af KundeKapital belastes med pensionsafkastskat i overensstemmelse med pensionsafkastbeskatningsloven, mens den selskabsskattepligtige del af afkastet af egenkapitalen belastes med selskabsskat.

3.16 Særlige bonushensættelser / KundeKapital®

Særlige bonushensættelser, i henhold til § 134 i Lov om finansiel virksomhed, i PFA Pension består af individuelle særlige bonushensættelser og kollektive særlige bonushensættelser.

I PFA Pensions markedsføring vil særlige bonushensættelser blive omtalt som KundeKapital.

KundeKapital indgår på lige fod med egenkapital i basiskapitalen, som er den ansvarlige kapital et forsikringsselskab skal have ifølge lovgivningen. KundeKapital skal dække dels de samme positive og negative poster, som PFA Pension til enhver tid beslutter, at egenkapitalen skal dække, og dels de samme tab, som egenkapitalen skal dække. KundeKapital kan derfor blive reduceret blandt andet ved dækning af tab på forsikringsdriften og andre negative poster. Risikoen for reduktion af Individuel KundeKapital er begrænset, så længe Kollektiv KundeKapital eksisterer, som nævnt nedenfor i afsnit 3.16.3.

Fra 1. januar 2004 opbygges særlige bonushensættelser, herefter Individuel KundeKapital - IKK, af midler fra forsikrernes andel af det realiserede resultat – eller positive delelementer heraf. IKK er særlige bonushensættelser af type B. Dette vil ske ved i månedsfremføringen af den enkelte forsikring at overføre et beløb til en for kunden individuel særskilt konto for IKK. IKK tildeles mindst samme afkast som egenkapitalen, dog forrentes IKK med en foreløbig rente, som fastsættes månedligt forud. Kollektive særlige bonushensættelse, herefter Kollektiv KundeKapital – KKK, hæfter for denne forlodsforrentning.

Nedenfor beskrives principperne for overførsel til og udbetaling fra IKK og anvendelse af KKK.

PFA Pension kan til enhver tid ændre reglerne, og herunder principper og satser, for særlige bonushensættelser/KundeKapital ved en fornyet anmeldelse til Finanstilsynet.

3.16.1 Regulativ for KundeKapital®

Regler om KundeKapital i regulativ for forsikringer med depotrente (gennemsnitsrenteforsikringer) indgår som en del af afsnit 3.1. Reglerne om KundeKapital i regulativ for PFA Plus indgår som bilag i Teknisk grundlag for PFA Plus.

3.16.2 IKK

Med den enkelte arbejdsgiver / organisation aftales det, om de tilhørende individuelle forsikringer skal være omfattet af IKK.

Aftalen med arbejdsgiver / organisation kan indeholde bestemmelse om, at

- alle nuværende og kommende individuelle forsikringsaftaler skal være omfattet af IKK
- alle nuværende og kommende individuelle forsikringsaftaler skal være omfattet af IKK – de nuværende og kommende forsikrede kan indenfor en angivet tidsfrist give afkald på at være omfattet af IKK
- ingen af de individuelle forsikringsaftaler vil være omfattet af IKK.

Arbejdsgiver / organisation kan opsigte aftale om IKK med et angivet varsel. Opsigelsen får alene virkning for fremtidige overførsler til IKK.

For individuelt tegnede policer uden tilknytning til arbejdsgiver eller organisation vil der blive orienteret om indførelse af KundeKapital – og der vil være mulighed for at tilmelde sig IKK inden for en angivet tidsfrist. For nye individuelt tegnede policer, vil deltagelse i IKK være indeholdt i aftale-

grundlaget med PFA Pension. For individuelt tegnede policer, der én gang er omfattet af IKK, vil der ikke være mulighed for at fravælge fremtidige overførsler til IKK. Dette gælder dog ikke forsikringer i PFA Plus.

3.16.2.1 Princip for opsparing:

Præmie- eller indskudsbetalte forsikringer i PFA Pension kan fra 1. januar 2004 deltage i opbygningen af IKK i det omfang, de ikke er eksplicit undtaget, jf. afsnit 3.16.2.1.1. Opbygningen sker ved overførsel af en andel af forsikringernes realiserede resultat til IKK. Andelen anmeldes til Finanstilsynet og kan løbende ændres. Andelen kan variere for delbestande. Beregningen af det realiserede resultat og andelen heraf kan endvidere variere mellem på den ene side forsikringer med depotrente (gennemsnitsrenteforsikringer) og på den anden side forsikringer i PFA Plus.

En intern depotoverførsel i PFA-koncernen vil ikke kunne bidrage til opbygning af Individuel KundeKapital.

Fra 1. januar 2004 vil andelen af det realiserede resultat for forsikringer med depotrente (gennemsnitsrenteforsikringer) uden for PFA Plus, der anvendes til IKK, svare til 5% af indbetalinger, efter fradrag til de i afsnit 3.16.2.1.1 nævnte dækninger. Satsen anvendes på løbende præmier samt indskud. Fra 1. januar 2006 fratrækkes der bidrag til IKK af overførsler via jobskifteaftalen. Satsen anvendes på løbende præmier og indskud samt overførsel af depot fra en anden pensionsleverandør.

Beregningen af det realiserede resultat for pensionsordninger i PFA Plus fremgår af det tekniske grundlag for PFA Plus. Det realiserede resultat overføres fuldt ud til IKK for hver forsikring med investeringskonceptet PFA Investerer, som er omfattet af Individuel KundeKapital, mens det indgår fuldt ud i depotet for forsikringer med investeringskonceptet PFA Investerer, som ikke er omfattet af Individuel KundeKapital.

IKK opspares pr. skattekode på en selvstændig konto. Kunden vil via depotregnskabet kunne se overførslen til den individuelle konto for IKK. Endvidere indregnes IKK-beløbet i prognoserne for pensioneringsydelse.

3.16.2.1.1 Undtagede dækninger:

Følgende policer/dækninger er undtaget i forbindelse med opsparing af IKK:

- Solidariske dækninger jf. afsnit 8.10 i det tekniske grundlag
- Gruppeliv jf. afsnit 8.10.9 i det tekniske grundlag
- Forsikringer uden ret til bonus - herunder Standard-Liv og U74-livrenter jf. afsnit 8.1 hhv. 8.4 i det tekniske grundlag.
- 5-års kontoen jf. afsnit 8.6 i det tekniske grundlag
- Plejesikring afsnit 8.5 i det tekniske grundlag
- Forsikringer med kontant bonus
- Tilsagnsordninger, hvor det er aftalt med arbejdsgiver, at forsikrede skal have et vist pensions-tilsagn og pensionsbidraget er den ubekendte størrelse.
- Andre ikke reserveopbyggende dækninger – herunder syge- og ulykkesforsikringer, som bl. a. dækker PFA Kritisk Sygdom, PFA Helbredssikring og PFA Ulykkesikring
- specielle forsikringer, der undtages af tekniske eller administrative årsager.

3.16.2.2 Princip for forrentning

IKK er særlige bonushensættelser af type B og opfylder betingelserne i § 32, stk. 1, nr. 3 i bekendtgørelse om opgørelse af basiskapital. Forrentningen af IKK-konti svarer mindst til forrentningen af egenkapitalen - jf. den af 31. januar 2003 til Finanstilsynet anmeldte Resultatdisponering for PFA Pension.

I praksis vil IKK blive forrentet med en foreløbigt fastsat rente. Forrentningen af IKK anmeldes til Finanstilsynet og kan løbende ændres.

Når den henover året tilskrevne foreløbige forrentning afviger fra den ved årets afslutning opgjorte forrentning af egenkapitalen eller en eventuelt højere forrentning besluttet af PFA Pensions bestyrelse, vil IKK-kontiene blive reguleret med denne rentekorrektion. Rentekorrektionen foretages efter selskabets generalforsamling året efter.

For forsikringer, hvor IKK er anvendt til køb af yderligere (løbende) udbetalinger ved pensionering, vil en eventuel rentekorrektion indgå direkte i depotopgørelsen – udbetalingen reguleres dog først i forbindelse med den førstkomende årlige regulering af udbetalingen.

Er det samlede depot udbetalt i forbindelse med en forsikringsbegivenhed eller genkøb vil en rentekorrektion af IKK-kontoen ikke blive foretaget.

Uanset at forlodsrenten kan variere henover året – og uanset hvorledes overførslerne er fordelt hen over året på den enkelte police, vil rentekorrektionen for år t for gennemsnitsrentepolicer blive udregnet således, når den fordeles pr 1/y år t+1:

$$\text{IKK-rente}(t) * \text{EksRnt}_t * \prod_{z=1}^{y-1} (1+d_{z,t+1})$$

hvor

1. $\text{EksRnt}_t = (e_t - [\prod_{z=1}^{12}(1+d_{z,t})-1]) / [\prod_{z=1}^{12}(1+d_{z,t})-1]$ er tillæg for rentekorrektion vedr. år t med valør ultimo år t
2. e_t er den konstaterede årlige egenkapitalforrentningssats for år t eller en højere sats besluttet af PFA Pensions bestyrelse
3. $d_{z,t}$ er den månedlige forlodsrente i z'te måned i år t
4. IKK-rente(t) er den i år t tilskrevne forlodsforrentning på IKK.

Af rentekorrektionen "IKK-rente(t) * EksRnt_t * $\prod_{z=1}^{y-1} (1+d_{z,t+1})$ " vil "IKK-rente(t) * EksRnt_t * ($[\prod_{z=1}^{y-1} (1 - d_{z,t+1})] - 1$)" indgå i IKK-rente(t+1), såfremt IKK ikke er udbetalt eller anvendt til køb af yderligere udbetaling.

KKK står dog som sikkerhed for den tilskrevne forrentning, se nedenfor i afsnit 3.16.3.

Hvis den henover året tilskrevne forrentning, med depotrenten plus et tillæg, er større end den ved årets afslutning opgjorte forrentning af egenkapitalen, vil der ikke ske nogen reduktion i den på de IKK-konti tilskrevne rente, så længe KKK står som sikkerhed for forrentningen.

Så længe KKK står som sikkerhed for forrentningen af IKK vil formelen for EksRnt_t være

$$\text{EksRnt}_t = \max\{0; (e_t - [\prod_{z=1}^{12}(1+d_{z,t})-1]) / [\prod_{z=1}^{12}(1+d_{z,t})-1]\}.$$

Den endelige forrentning for **pensionsbeviser i PFA Plus** vil blive beregnet ud fra primo saldoen og på de enkelte posteringer i løbet af året – og herfra trækkes årets foreløbige forrentning:

Endelig KkSaldo(ultimo t) =

$$\text{Endelig KkSaldo(primo t)} * \prod_{vd=1.1.t}^{31.12.t} (1 + fakrnt(vd))^{1/372}$$

$$+ \sum_{1.1.t \leq d \leq 31.12.t} \text{postering}(t, d) * \prod_{vd=d}^{31.12.t} (1 + fakrnt(vd))^{1/372}$$

Rentekorrektion (t) = Endelig KkSaldo(ultimo t) - Foreløbig KkSaldo(ultimo t)

Hvor

1. fakrnt(vd) er endelig årlig Individuel KundeKapital forrentning på dato vd (vil være ens for alle vd i år t).
2. postering (t,d) er postering på Individuel KundeKapital-kontoen i år t – renteposteringer undtaget. Posteringen har valør dato på dato d.
3. der regnes med 31 dage i alle måneder. For måneder med mindre end 31 kalenderdage placeres de overskydende dage mellem månedens sidste dag og første dag i den efterfølgende måned. I ikke-skudår er der altså 4 dage fra 28. februar til 1. marts.
4. Rentekorrektion (t) vil have valør dato primo år t+1

3.16.2.3 Princip for overlevelsesevinst

Dette afsnit gælder kun for pensionsordninger under nedsparring (efter alderspensionering) i PFA Plus.

Til Individuel KundeKapital knyttet til livsvarig eller tidsbegrænset (ophørende) livspension under udbetaling tilskrives løbende overlevelsesevinst. Denne beregnes ud fra en forlodssats for dødeligheden og den andel af den pågældende IKK-opsparring, der bortfalder ved pensionsmodtagerens eller dennes eventuelle begunstigedes død. Forlodssatsen er ugaranteret og fastsættes for en måned ad gangen. Med mindre andet er angivet i det tekniske grundlag for PFA Plus, anvendes samme sats som for den øvrige livspensionsopsparring.

PFA's bestyrelse kan i forbindelse med generalforsamlingens godkendelse af årsregnskabet beslutte, at overlevelsesevinsterne hørende til Individuel KundeKapital skal reguleres, hvis risikoregnskabet vedrørende Individuel KundeKapital som livspension tilsiger dette. I så fald vil der blive foretaget en regulering af de omfattede pensionsmodtageres individuelle KundeKapital efter årsregnskabet godkendelse. Nærmere principper for en sådan regulering anmeldes inden den tages i anvendelse.

3.16.2.4 Princip for udbetaling for forsikringer med depotrente (gennemsnitsrenteforsikringer)

Når IKK overføres til depotet, behandles overførslen som bonus. Ved skade sker overførslen af IKK umiddelbart efter skadesafsættelsen – og der anvendes aktuelle passiver.

Nedenfor beskrives metoden til køb af garanterede ydelser, som teknisk vil blive benyttet indtil anden løsning muliggøres:

Overordnet anvendes IKK-beløb efter reglerne i § 134, stk. 1, nr. 4 i lov om finansiel virksomhed ved pensionering, invaliditet og død til køb af garanterede ydelser på det til enhver tid gældende nyttegningsgrundlag. Ved tilbagekøb og overførsel ved jobskifte overføres KundeKapital sammen med det øvrige depot. IKK-beløbet behandles skattemæssigt som den del af forsikringen, som IKK-beløbet vedrører. Som beskrevet ovenfor underdeles IKK-beløbet på skattekode.

Lovbestemmelsen tilsiger, at overførsel til den enkelte forsikring af den til forsikringen knyttede andel af de særlige bonushensættelser senest skal foretages samtidig med udbetaling af ydelserne under forsikringen.

3.16.2.4.1 Pensionering

Ved pensionering vil der på en kapitalpension blive udbetalt IKK-beløbet sammen med kapitalpensionsdepotet. På en rate- eller rentepension anvendes beløbet til køb af hhv. rate- og renteydelser. Beløbet fordeles på de forsikringsydelser, som er gældende på forsikringen ved pensionering.

Hvis der ikke findes pensioneringsydelser, udbetales IKK-beløbet som et engangsbeløb med den afgift, der måtte være gældende.

3.16.2.4.2 Dødsfald

IKK-beløbet udbetales ved dødsfald som tillæg til evt. øvrig dødsdækning. Ligesom ved pensionering købes ved død forsikringsydelser ud fra de forsikringsydelser, der er gældende på policen ved dødsfaldet. På policer uden dødsfaldsydelse vil der ved død ske en engangsudbetaling med den afgift, der måtte være gældende.

3.16.2.4.3 Invaliditet

Ved udbetaling i forbindelse med invaliditet benyttes hele det opsparede IKK-beløb som ved et indskud til køb af ydelser. Der er her to løsninger. Hvor invalidedækningerne er fastsat som en fast procentdel af gagen eller et fast kronebeløb, benyttes IKK-beløbet til køb af udløbsdækninger, dvs. på samme måde som bonus blev anvendt i eventuel bestand i henhold til aftalen med kunden.

Hvor der ikke er aftalt en dækning, som er en fast procentdel af gagen eller et fast kronebeløb, benyttes IKK-beløbet til køb af ydelser ud fra ydelsessammensætningen på policen.

Er policen tilknyttet præmiefritagelse, overføres det opsparede IKK-beløb til depotet, og der sker ingen yderligere overførsel til IKK-kontoen som følge af den manglende præmiebetaling. Ved reaktivering og genoptagelse af præmiebetaling genstartes overførsel til IKK-kontoen.

3.16.2.5 Princip for udbetaling for forsikringer i PFA Plus

Individuel KundeKapital udbetales fra pensionsordningen sammen med depotet.

Ved præmiefritagelse bevares Individuel KundeKapital og der overføres et beløb til Individuel KundeKapital svarende til 5 % af præmiefritagelsens indbetalinger til opsparingen.

Såvel ved død før alderspensionering som ved pensionering afhænger udbetalingen af Individuel KundeKapital af skattekode, jf. nedenfor. Udbetalingen er ugaranteret og justeres for skatter og eventuel afgift til staten.

Ved død før alderspensionering (før påbegyndt udbetaling):

- På skattekode 1 og 9 udbetales Individuel KundeKapital som et engangsbeløb.

- På skattekode 2 udbetales Individuel KundeKapital løbende hvis ratepensionen udbetales løbende og som et engangsbeløb hvis ratepensionen udbetales som et engangsbeløb.
- På skattekode 3 udbetales Individuel KundeKapital som et engangsbeløb.

Ved alderspensionering (og herefter):

- På skattekode 1 og 9 udbetales Individuel KundeKapital løbende sammen med den øvrige opsparing. Ved pensionsmodtagerens eller dennes eventuelle begunstigedes død bortfalder den andel af Individuel KundeKapital, hvortil der ikke er knyttet udbetaling ved den pågældendes død.
- På skattekode 2 udbetales Individuel KundeKapital løbende.
- På skattekode 3 udbetales Individuel KundeKapital som et engangsbeløb.

Reglerne for udbetaling af KundeKapital kan til enhver tid ændres ved anmeldelse til Finanstilsynet.

3.16.2.6 Genkøb

Ved genkøb indgår IKK-beløbet i depotet, hvis PFA Pension opfylder solvenskravet i § 248, stk. 3, nr. 3 i lov om finansiel virksomhed. Det gælder både ved udbetaling og ved beregning af genkøbsomkostninger, svarende til de til enhver tid anmeldte regler herfor. Ved delvist genkøb udbetales det opsparede IKK-beløb som det sidste, dog således at IKK-beløbet efter et delvist genkøb ikke kan udgøre mere end 10% af depotet og et overskydende IKK-beløb overføres til depotet.

3.16.2.7 Jobskifte

Ved jobskifte overføres IKK-beløbet sammen med depotet, hvis PFA Pension opfylder solvenskravet i § 248, stk. 3, nr. 3 i lov om finansiel virksomhed. Dette gælder også ved jobskifte, hvor der skal overføres internt fra PFA Pension til et andet selskab i PFA-koncernen. Ved jobskifte uden skift af pensionsleverandør bibeholdes IKK-kontoen.

3.16.2.8 Virksomhedsomdannelse

Ved overførsel af depot til anden leverandør i henhold til aftale om pensionsoverførsel ved virksomhedsomdannelse – jf. afsnit 7.3 - overføres IKK-beløbet sammen med det øvrige depot, hvis PFA Pension opfylder solvenskravet i § 248, stk. 3, nr. 3 i lov om finansiel virksomhed.

3.16.3 Kollektiv KundeKapital®

Udbetaling af midler fra Kollektiv KundeKapital (KKK) kan foretages til Individuel KundeKapital (IKK) efter de principper, der følger nedenfor.

KKK er særlige bonushensættelser af type B, og den samlede KundeKapital vil blive forrentet som egenkapitalen.

IKK forøges løbende ved en overførsel fra KKK. Overførslen sker ved at give IKK en foreløbig forlodsrente. Så længe KKK eksisterer, tilskrives IKK det maksimale af forrentningen af egenkapitalen og forlodsrenten, idet en eventuel ekstra tilskrivning sker umiddelbart efter årsregnskabets godkendelse ved generalforsamlingen.

Forlodsrenten er ugaranteret og fastsættes for en måned ad gangen.

Ud over forlodsrenten til IKK-opsparring tilskrives IKK-opsparring tilknyttet livsvarig eller tidsbegrænset (ophørende) livspension i PFA Plus (skattekode 1 eller 9) under udbetaling løbende overlevelsesgevinst. Denne beregnes ud fra en forlodssats for dødeligheden og den andel af den pågældende IKK-opsparring, der bortfalder ved pensionsmodtagerens eller dennes eventuelle begunstigedes død. Omvendt tilfalder denne andel KKK ved den pågældendes død. Forlodssatsen er ugaranteret og fastsættes for en måned ad gangen. PFA's bestyrelse kan i forbindelse med generalforsamlingens godkendelse af årsregnskabet beslutte, at overlevelsesgevinsterne hørende til Individuel KundeKapital skal reguleres, hvis risikoregnskabet vedrørende Individuel KundeKapital som livspension tilsiger dette. I så fald vil der blive foretaget en regulering af de omfattede pensionsmodtageres individuelle KundeKapital efter årsregnskabet godkendelse.

Midler fra KKK udloddes således til IKK via

1. sikring af at Individuel KundeKapital mindst forrentes med den rente, der tilskrives i løbet af året,
2. overlevelsesgevinst til IKK-opsparring tilknyttet livsvarige eller tidsbegrænsede livspensioner i PFA Plus (skattekode 1 eller 9) under udbetaling, og
3. dækning af Individuel KundeKapitals forholdsmæssige andel dels af de samme positive og negative poster, som PFA Pension til enhver tid beslutter, at egenkapitalen skal dække, og dels af de samme tab, som egenkapitalen skal dække, som nævnt ovenfor i indledningen til afsnit 3.16.

Ad 1) IKK tilskrives det maksimale af forrentningen af egenkapitalen og forlodsrenten, og IKK tilskrives dermed aldrig mindre end forudsat i lov om finansiel virksomhed, § 134, stk. 1, nr. 5.

Ad 2) Forlodssatserne til beregning af overlevelsesgevinst er sammenfaldende med satserne, der anvendes for den øvrige opsparring.

Ad 3) KKK vil, så længe det er muligt, samtidig lægge ud for de negative poster og tab, som IKK skal dække.

Forlodsrenten fastsættes således, at eksisterende KKK forventeligt vil blive udloddet over en årrække. Senest når der ikke længere er KKK, overgår IKK til udelukkende at opnå en forrentning som egenkapitalen.

PFA Pension kan ved begrundet anmeldelse til Finanstilsynet ændre modellen for udlodning af KKK, inden alle midler i KKK er overført til IKK.

3.17 Regler for betaling af visse omkostninger

Regler for etableringsomkostninger og løbende omkostninger, jævnfør Bekendtgørelse om betaling af visse omkostninger for livsforsikringsvirksomhed.

PFA Pension betaler ikke omkostninger til forsikringsmæglere i forbindelse med etablering af forsikringsaftaler, jævnfør bekendtgørelsens § 2, ligesom PFA Pension ikke har særskilte omkostninger i forbindelse med etablering af ny forsikringsaftale gennem det direkte salgspersonale.

PFA Pension formidler beløb fra forsikringstagere til forsikringsmæglere, der skal dække forsikringsmæglerens løbende omkostninger, jævnfør bekendtgørelsens § 3, nr. 1.

Løbende omkostninger for ydelser under forsikringens løbetid, jævnfør bekendtgørelsens § 3, nr. 2 bliver opkrævet hos forsikringstageren i det år, PFA Pension afholder disse.

3.18 Pris- og omkostningsreduktion

Der kan for den enkelte kundeaftale (ordning) eller forsikrede fastsættes priser eller administrationsomkostninger, der ligger under de satser der er anmeldt i teknisk grundlag afsnit 3.

Dette skal ses i sammenhæng med reglerne for egenkapitalforrentning, kapitel 3.15 i teknisk grundlag, hvor eventuelle negative omkostnings- og risikoresultater dækkes af egenkapital og KundeKapital.

3.19 Regulativ for krigsrisiko

§1

Krigsregulativet finder anvendelse for krig og krigslignende tilstand eller anden fareforøgelse af tilsvarende art på dansk område eller hvor følgerne af en fareforøgelse rammer dansk område. I det følgende anvendes betegnelsen "krig" for krig og krigslignende tilstand eller anden fareforøgelse af tilsvarende art. Herved forstås væbnede konflikter eller andre handlinger, der beror på anvendelse af magt mellem Danmark og en fremmed magt eller mellem fremmede magter indbyrdes samt borgerkrige, oprør eller borgerlige uroligheder. Betegnelserne "dansk område", "her i landet" o.l. omfatter Danmark inkl. Grønland og Færøerne.

§2

Krigsregulativet finder anvendelse for følgende personer:

- a. Civile forsikrede.
- b. Forsikrede, der under krigen deltager i Hæren, Søværnet, Flyvevåbenet, Hjemmeværnet, Beredskabskorpset o. lign., herefter betegnet Forsvaret.

§3

I forbindelse med krig på dansk område, er forsikringsdækningen som følger:

- a. For civile omfattes krigsrisikoen obligatorisk under forsikringen.
- b. For personer, der deltager i Forsvaret, omfattes krigsrisikoen ligeledes obligatorisk under forsikringen, dog forudsat at forsikringen ved krigens indtræden har været uafbrudt i kraft i mindst 1 år.

§4

For alle forsikrede omfattet af krigsregulativet, jf. § 2, kan selskabet fra krigens indtræden forlange betaling af en ekstrapræmie. Ekstrapræmien fastsættes som en forhøjelse af risikobetalingen for forsikringsdækningerne. Ekstrapræmien opkræves for at tage højde for ekstra udbetalinger forårsaget af krigen. Den forhøjede risikobetaling fastsættes som en procentvis forhøjelse af risikobetalingen for hvert produkt, hvor forhøjelsen afhænger af produktet. Satserne vil endvidere afhænge af om risikoen er positiv eller negativ. Satserne for de forhøjede risikobetalinger anmeldes til Finanstilsynet ved krigens indtræden. Satserne kan løbende justeres. De nye satser vil i givet fald blive anmeldt.

Stk. 2. Hvis et forsikringsprodukt bortfalder ved krigens indtræden, fremgår det af selskabets forsikringsbetingelser for forsikringer.

Stk. 3. For de forsikringer, hvor der opkræves ekstrapræmie i henhold til stk. 1, vil der for forsikringer med månedlig præmiebetaling gælde, at den forhøjede risikobetaling trækkes i betalingspræmien. For forsikringer, der ikke har månedlig betaling, vil ekstrapræmien indtil næste forfald blive trukket med det samme i forsikringens depot. Hvis dette ikke er muligt, vil ekstrapræmien blive opkrævet hos forsikringstageren. Herefter vil den forhøjede risikobetaling blive trukket i betalingspræmien. En evt. ændring af ekstrapræmien vil blive behandlet tilsvarende.

Såfremt betalingspræmien ikke kan indeholde ekstrapræmien, hæves betalingspræmien eller det manglende beløb fratrækkes i depotet.

Betaling af ekstrapræmie fortsætter, indtil selskabet ikke længere vurderer, at den er nødvendig til at dække merudbetalinger i forbindelse med krigen. Betalingen ophører dog senest ved forsikredes død eller ved forsikringens ophør.

Stk. 4. Hvis ikke andet meddeles aftaleparterne ved krigens indtræden, suspenderes selskabets risikoaf-taler vedr. beregning af risikooverskud. Dette indebærer, at der ikke vil blive udarbejdet risikoregnska-ber, så længe der er krig.

Stk. 5. Hvis ikke andet meddeles aftaleparterne ved krigens indtræden, suspenderes selskabets regler for ophævelse af pensionsordninger, regler for ændring til indbetalingsfrie pensionsordninger samt regler for omregning i forbindelse med udbetaling ved førtidspension. Nye regler vil blive anmeldt til Finanstilsynet.

Stk. 6. Ved krigens indtræden kan selskabet vælge, at det ikke er muligt at forøge risikoen ved død og invaliditet. Dette betyder, at der ikke kan ske nytægning og forhøjelse af forsikringsdækninger ved død og tab er erhvervsevne. Selskabet anmelder regler herfor til Finanstilsynet.

Stk. 7. Der foretages løbende opgørelse over døds- og invaliditetsskader blandt de forsikrede, hvor der betales ekstrapræmie, jf. stk. 1. Efter krigens afslutning tages stilling til, hvorledes et evt. overskud skal indgå i selskabets overskudsudlodning.

§5

Forsikrede, der under krigen deltager i Forsvaret og for hvem krigsrisikoen i henhold til §3, litra b, ikke obligatorisk er omfattet af forsikringen, skal straks gøre anmeldelse til selskabet om deltagelse i Forsva-ret. Selskabet afgør i hvert enkelt tilfælde, hvorvidt og på hvilke vilkår, det vil overtage risikoen.

Stk. 2. I de tilfælde, hvor forsikrede under krigen deltager i Forsvaret og ikke har anmeldt dette, jf. stk. 1, udbetaler selskabet i tilfælde af forsikringsbegivenhedens indtræden som følge af krigen forsikringens indbetalingsfri ydelse, beregnet på tidspunktet umiddelbart forud for forsikringsbegivenhedens indtræden efter selskabets regler herfor. For produkter, hvor der ikke kan defineres en indbetalingsfri ydelse, vil der ikke være dækning.

4 Selskabets principper for genforsikring

4.1 Genforsikring af store summer

PFA Pension har ikke genforsikring, som dækker i tilfælde af store skader på enkeltpersoner.

PFA Pension dækker normalt risikosummer op til 40 mio. kr. Der etableres ikke ydelser, hvor risikosummen overstiger 40 mio. kr., uden direktionens godkendelse.

4.2 [Udgået]

4.3 Pooling

PFA Pension har indgået to poolingkontrakter. For begge kontrakter gælder, at skader i PFA pension dækkes i det omfang, der er overskud i den enkelte kundes samlede internationale regnskab.

5 Regler for oplysninger, som de forsikringssøgende skal afgive til bedømmelse af risikoforholdene

5.1 Generelle regler

Reglerne gælder forsikringer, der tegnes, reguleres eller ændres efter reglernes ikrafttræden den 1.12.2005.

5.1.1 Risikobeløb

Ved risikobeløbet forstås den største risiko, som selskabet har for den enkelte forsikrede hvad enten det er dødsrisiko eller invaliderisiko.

Ved en risikoberegning forstås en beregning af risikoen på opsparerens policer. Risikoberegning foretages i de situationer, hvor vi vil undersøge, om der er en stigning i risiko. Det er vigtigt at vide, om vi skal udbede helbredsoplysninger, og om vi kan tegne forsikringen til opsparereren, eller om grænserne, for hvor stor en risiko PFA vil påtage sig, overskrides.

For at kunne lave en hurtig og simpel beregning, regnes der stigning i risiko på følgende måde:

Der regnes på invaliderisiko (incl. præmiefritagelse) og dødsrisiko hver for sig.

Invaliderisiko - summen af:

løbende ydelser ved invaliditet x 10 og

rateydelser ved invaliditet x 10 og

sumydelser ved invaliditet x 1 og

den årlige præmie x 10, hvis der er præmiefritagelse

Dødsrisiko – summen af:

løbende ydelser ved død x 10 og

rateydelser ved død x 10 og

sumudbetaling ved død x 1

Den individuelle børnerente regnes for hvert barn, dog ikke for nye børn under 2 år i gruppe A – C (jf. 5.1.3) i den beregning, de tilknyttes.

Den kollektive børnerente regnes med 1 barn, da vi ikke kender antallet af børn.

5.1.2 Obligatorisk forsikringsordning

Ved en obligatorisk forsikringsordning forstås en ordning, hvor en arbejdsgiver efter faste kriterier tegner forsikringer for sine medarbejdere i henhold til kontrakt med et forsikringsselskab.

Det skal være aftalt, hvilke grupper af medarbejdere der skal med i ordningen.

For hver gruppe skal der være truffet aftale om ensartet regulering af præmien eller forsikringsdækningen.

Ordningen kan også være baseret på en aftale, som indgås mellem et forsikringsselskab, en arbejdsgiverorganisation og/eller en arbejdstagerorganisation.

5.1.3 Inddeling

Forsikringerne er inddelt i 4 grupper.

Gruppe A: Obligatoriske forsikringsordninger, herunder ordninger med obligatoriske grunddækninger og arbejdsmarkedspensionsordninger, hvor der ikke er aftalt særlige antagelsesvilkår (jf. Gruppe C). Omfatter også ordninger, hvor der kan være frivillig tilmelding til ordningen i en begrænset periode.

Gruppe B: Frivillige forsikringsordninger med firmaaftaler, hvor der ikke er aftalt særlige antagelsesvilkår (jf. Gruppe C)

Gruppe C: Forsikringsordninger, der har deres egne antagelsesvilkår, som ikke harmonerer med antagelsesvilkårene i gruppe A eller B.

Gruppe E: Privattegnede forsikringer og frivillige firmaforsikringer uden firmaaftale.

Det er hensigten, at nye firmaaftaler skal placeres i gruppe A eller B.

Ud over ovenstående findes Kundegruppeforsikringer tegnet via nogle pengeinstitutter. Deres regler for afgivelse af helbredsoplysninger fremgår af kapitel 8.11.5 i det tekniske grundlag.

5.1.4 Overførsler

Der kan ske undtagelser fra reglerne om helbredsoplysninger som følge af overførselsregler anmeldt til Finanstilsynet (Jobskifteaftalen og aftale om virksomheds-overdragelse).

5.1.5 Udsættelser

Der forlanges ikke helbredsoplysning ved udsættelse i et år af udbetaling af en pensionsforsikring eller en livsforsikring.

5.1.6 Undersøgelse for HIV-antistof

Der kræves kun undersøgelse for HIV-antistof på forsikrede, der bliver superrisiko, jf. punkt 5.7.

5.1.7 Genkøb

I forbindelse med genkøb i henhold til reglerne i afsnit 6.2 kan vi kræve tilfredsstillende helbredsoplysninger.

5.1.8 Ændring af forsikringsydelse i forbindelse med pensionering.

Hvis forsikringsydelse ændres i forbindelse med, at den forsikrede går på pension kan vi kræve tilfredsstillende helbredsoplysninger.

5.1.9 Nedsættelse/bortfald af individuel ægtefælle dækning.

Hvis den forsikrede ønsker at nedsætte/fjerne den individuelt valgte ægtefælledækning, kan vi kræve en helbredserklæring udfyldt af ægtefællen.

5.2 Gruppe A

5.2.1 Nytegninger

Her anvendes der en erklæring, som er begrænset til spørgsmål om nedsat erhvervsevne, førtidspension, fleksjob, invaliditetsydelse og ressourceforløbsydelse, en såkaldt pensionserklæring.

I de fleste pensionsordninger indhentes pensionserklæringen på følgende måde. Forsikredes police udstedes med en påtegning om, at forsikrede ikke er dækket ved invaliditet herunder præmiefritagelse, hvis han er omfattet af en række forhold nævnt i pensionserklæringen. I et følgebrev til policen gøres den forsikrede opmærksom på, at han skal indsende en vedlagt pensionserklæring, hvis han er omfattet af forhold om førtidspension eller fleksjob (benævnes passiv pensionserklæring).

Indsender den forsikrede pensionserklæringen pga. ovennævnte, kan vi bede om yderligere helbredsoplysninger for at se, om vi i stedet for et afslag eventuelt kan tilbyde forsikrede bedre dækninger evt. på særlige vilkår.

I forbindelse med nytegningen kan den forsikrede i en begrænset periode forhøje sine forsikringsdækninger uden afgivelse af personlige helbredsoplysninger. Forhøjelsen kan dog være betinget af, at forsikrede ikke har nedsat erhvervsevne i dækningsberettiget grad og ikke lider af visse specifikke sygdomme.

Hvis et firma tillader, at en gruppe af dets medarbejdere, der ikke er omfattet af firmaets obligatoriske ordning, kan tilmelde sig i den obligatoriske ordning i en begrænset periode, kan dette aftales at skulle ske uden afgivelse af helbredsoplysninger, ej heller pensionserklæring eller arbejdsgivererklæring, forudsat at medarbejderne får ordningens standarddækninger.

5.2.2 Ændringer

Ændringer, der medfører en stigning i risikosummen, kan kun foretages mod afgivelse af helbredsoplysninger. Her anvendes en kort helbredserklæring.

Der kan dog forlanges en helbredsattest og udfyldelse af diverse spørgeskemaer, hvis der er behov for supplerende oplysninger ud over, hvad der er oplyst på den korte helbredserklæring.

Undtagelser:

Der kan ses bort fra helbredsoplysninger i følgende situationer:

- ved gageforhøjelser samt stigning i obligatorisk præmieprocent.
- ved tilknytning/forhøjelse af børnerente, hvis barnet er under 2 år
- hvis frivillig præmieprocent hhv. frivillige indbetalinger ikke overstiger 10% på gagerelaterede ordninger henholdsvis årets opfyldningsfradrag (jf. PBL § 18, stk. 5) for ikke gagerelaterede ordninger. Satsen på de 10% kan dog aftales med firmaet/organisationen til at være en højere sats.
- ved indskud uanset størrelse, der ikke medfører risikostigning
- ved indskud, der medfører risikostigning, men hvor indskuddet er under årets opfyldningsfradrag

Desuden kan det aftales i firmaaftalen, at der uden afgivelse af helbredsoplysninger kan foretages objektive omvalg i forbindelse med indgåelse af ægteskab, skilsmisse, ægtefælles død, barns fødsel eller død. Det er dog en betingelse, at forhøjelsen af invaliderenten og børnerenten hhv. engangsbetøb ved død i procent ikke overstiger den gældende præmieprocent multipliceret med 1 hhv. 10, samt at anmodningen om forhøjelsen fremsættes senest 3 måneder efter en af de ovennævnte begivenheder.

Ved genforhandling af en firmaordning/organisationsordning kan det aftales, at de bestående forsikrede i en afgrænset periode kan forhøje deres forsikringsdækninger på baggrund af en passiv pensionserklæring. Forhøjelsen kan også være betinget af, at forsikrede ikke lider af visse specifikke sygdomme.

Ved generelle ensartede ændringer kan man nøjes med en passiv pensionserklæring og/eller erklæring fra arbejdsgiveren om, at alle forsikrede i ordningen er fuldt arbejdsdygtige og ikke er omfattet af forbehold nævnt i pensionserklæringen. Er der medarbejdere, der ikke opfylder dette, skal arbejdsgiveren orientere PFA Pension om det.

5.3 Gruppe B

5.3.1 Nytegninger.

Ved nytegning tegnes forsikringen på grundlag af en kort helbredserklæring fra den forsikrede.

Der kan dog forlanges en helbredsattest og udfyldelse af diverse spørgeskemaer, hvis der er behov for supplerende oplysninger ud over, hvad der er oplyst på den korte helbredserklæring.

5.3.2 Ændringer

Følger de samme regler som under punkt 5.2.2.

5.4 Gruppe C

Gruppe C er for firmaer med egne specifikke helbredsregler, som fremgår af firmaaftalerne. Det vil typisk være ordninger med over 500 medarbejdere eller poolede ordninger, der har lempeligere antagelsesvilkår end i gruppe A eller B, f.eks. hvor ingen helbredsoplysninger kræves. Det kan også være ordninger, der ønsker skrappe antagelsesvilkår end i gruppe A eller B.

5.5 Gruppe E

5.5.1 Nytegninger.

Ved nytegning tegnes forsikringen på grundlag af en udvidet helbredserklæring fra den forsikrede. Der kan dog forlanges en helbredsattest og udfyldelse af diverse spørgeskemaer, hvis der er behov for supplerende oplysninger ud over, hvad der er oplyst på den udvidede helbredserklæring.

Hvis risikobeløbet overstiger 1.500.000 kr. skal der yderligere afleveres en helbredsattest .

5.5.2 Ændringer

Ændringer, der medfører en stigning i risikobeløbet, kan kun foretages mod afgivelse af helbredsoplysninger. Her anvendes en udvidet helbredserklæring.

Der kan dog forlanges en helbredsattest og udfyldelse af diverse spørgeskemaer, hvis der er behov for supplerende oplysninger ud over, hvad der er oplyst på den udvidede helbredserklæring.

Hvis risikobeløbet ved en ændring overstiger 1.500.000 kr. skal der både afleveres en udvidet helbredserklæring og en helbredsattest.

Består ændringen i, at forsikringen flyttes fra en af grupperne A-C til E, er det dog tilladt, at præmien ved flytningen forhøjes med max 12.000 kr. årligt henholdsvis sættes op til 12.000 kr. årligt for gennemsnitsrenteordninger henholdsvis ordninger i PFA Plus uden afgivelse af helbredsoplysninger. Vi tillader også en risikostigning ved flytningen på op til 1.500.000. kr., før vi forlanger en helbredsattest.

Særregel der gælder for forsikrede, der er kommet i gruppe E før 1.3.2009 og for forsikrede med kollektive policer:

Skyldes ændringen en forhøjelse af gage eller præmie, kan der dog forhøjes med 25 % pr. år uden afgivelse af helbredsoplysninger. Der ses hele tiden 12 måneder tilbage, når det checkes, om der skal udbedes helbredsoplysninger. Når helbredsoplysninger er afleveret, starter man på nye 25 %.

5.6 Overtagelse af hel ordning fra et andet pensionsselskab

Overtagelse af en hel pensionsordning fra et andet pensionsselskab betragtes som nytegning i relation til reglerne for afgivelse af helbredsoplysninger. Pensionserklæringen kan erstattes af en erklæring fra arbejdsgiveren, hvor arbejdsgiveren oplyser om medarbejdernes helbredsmæssige forhold.

5.7 Særlige regler for store risikobeløb.

Uanset hvad der står i ovenstående vedrørende helbredsoplysninger, kan vi altid kræve udvidede helbredsoplysninger og helbredsundersøgelser (herunder undersøgelse for HIV-antistof), når en forsikret bliver en superrisiko.

Risikobeløbet ved afgørelse af superrisiko beregnes anderledes end beskrevet i kap. 5.1.1., som benyttes ved beregning af stigning i risikobeløbet.

Risikobeløbet ved invaliditet beregnes som summen af:

løbende ydelser ved invaliditet x 0,75 x risikoens restvarighed og

rateydelser ved invaliditet x 10 og

sumudbetaling ved invaliditet x 1 og

den årlige præmie x 0,75 x præmieperiodens restvarighed, hvis der er præmiefritagelse

Den løbende invalideydelses restvarighed beregnes som forsikredes hele fyldt alder ved udløb fratrukket forsikredes hele fyldt alder på beregningstidspunktet.

Præmieperiodens restvarighed beregnes som forsikredes hele fyldt alder ved præmieophør fratrukket forsikredes hele fyldt alder på beregningstidspunktet.

Risikobeløbet ved død beregnes som summen af:

løbende ydelser ved død x 0,75 x risikoens restvarighed og

rateydelser ved død x 10 og

sumudbetaling ved død x 1

minus den opsparede reserve på beregningstidspunktet.

Restvarigheden beregnes som et helt antal år, ydelsen skal udbetales.

For visse løbende ydelser kendes restvarigheden ikke f.eks. ved kollektiv ægtefællepension/ børnepension, her regnes risikobeløbet som ydelsen x 10.

Den kollektive børnepension regnes med 1 barn, da vi ikke kender antallet af børn.

Hvornår kræver vi omfattende helbredsoplysninger (super helbredsoplysninger)

a) Ny superrisiko

Antagelsesgruppe A-C:

Hvis risikobeløbet ved nytegning eller ved ændring overstiger 30 mio. kr. ved død eller invaliditet (inkl. præmiefritagelse) kræves nye super helbredsoplysninger. Dette gælder også ved gagestigning.

Antagelsesgruppe E:

Hvis risikobeløbet ved nytegning eller ved ændring overstiger 10 mio. kr. ved død eller invaliditet (inkl. præmiefritagelse) kræves nye super helbredsoplysninger. Dette gælder også ved gagestigning.

b) Bestående superrisiko

Antagelsesgruppe A-C:

Ved forsikredes ønske om at forhøje forsikringsdækningen kræves nye super helbredsoplysninger hver gang.

Ved gagestigning kræves nye superhelbredsoplysninger, hvis risikobeløbet passerer de 40 mio., og næste gang de 50 mio. osv. med 10 mio. kr. mellem hver grænse.

Antagelsesgruppe E:

Ved forsikredes ønske om at forhøje forsikringsdækningen kræves nye super helbredsoplysninger hver gang.

Ved gagestigning/præmiestigning kræves nye superhelbredsoplysninger, hvis risikobeløbet passerer de 15 mio., og næste gang de 20 mio. osv. med 5 mio. kr. mellem hver grænse.

Har forsikrede både forsikringer i gruppe E og gruppe A-C, benyttes grænsen i den gruppe, der ønskes forhøjet. Ved forhøjelse i gruppe A-C er det alle forsikredes forsikringer, der indgår i beregningen, også forsikringer i gruppe E. Ved forhøjelse i gruppe E er det kun forsikredes forsikringer i gruppe E, der indgår i beregningen.

Godkendelse og dispensation

PFA Pensions direktion skal acceptere risikoens størrelse, inden vi beder den forsikrede om super helbredsoplysninger.

Direktionen kan dispensere fra reglerne om indhentning af super helbredsoplysninger.

5.8 Særlige regler for PFA Plus vedr. deling af opsparing til livspension

Ved forsikredes ønske om at dele opsparingen i forbindelse med skilsmisse kan der kræves tilfredsstillende helbredsoplysninger fra den forsikrede, såfremt der er fravalgt opsparingssikring af opsparingen til livspension. Hvis den forsikrede herefter kan afgive tilfredsstillende helbredsoplysninger, deles opsparingen til livspension efter en fordelingsnøgle, som skal fremgå af ægteparrets bodelingsaftale.

Til den fraskilte ægtefælle oprettes en ny police på dennes eget cpr.nr. med den del af den oprindelige opsparing til livspension, som tilkommer denne ifølge bodelingsaftalen. Policen oprettes uden risikodækninger og med en klausul mod genkøb og overførsel til andre selskaber.

6 Regler for beregning af tilbagekøbsværdier og fripolicer

6.1 Frioliceregler

6.1.1 Frioliceregler

Forsikringsdækningen efter omskrivning til fripolice vil blive beregnet med udgangspunkt i kontoreserven uden fradrag af skyggeindskud, hvor skyggeindskud er omtalt i afsnit 3.13.

Som hovedregel nedsættes ydelserne proportionalt inden for hver skattekode, dog således at eventuel depotsikring bevares så vidt muligt.

Den primære undtagelse fra denne hovedregel er hvis omskrivningen til fripolice sker i forbindelse med, at der oprettes en ny police i PFA Plus, som fremtidige indbetalinger går ind på. I så fald bortfalder alle forsikringsdækninger (dog med bevarelse af eventuel depotsikring så vidt muligt), og de samlede ønskede forsikringsdækninger oprettes på ordningen i PFA Plus.

6.1.1.1 Fripolice efter depotsikring

Ved omskrivning til fripolice for forsikringer med depotsikring kan der ske afvigelse fra regler om minimum for risiko – jf. afsnit 1.1.11.3.

Forsikringen vil også efter omskrivning til fripolice have depotsikring, hvor depotsikring sikrer, at "udbetalingen ved død" mindst svarer til det opsparede depot. I "udbetalingen ved død" indgår engangsbeløb ved død, rate ved død omregnet til engangsbeløb, samt koncessionsnr. 265 omregnet til engangsbeløb.

Bevarelse af depotsikring forudsætter dog, at der er opbygget rate- og/eller sum-depot af tilstrækkelig størrelse.

Reglerne for minimum for risiko vil typisk blive fraveget.

6.1.1.2 Gebyrfri fripolice

Der kan fritages for månedligt gebyr, såfremt begrænsninger i de tekniske systemer nødvendiggør en deling af en forsikring i 2 policer, og den ene police derved skal fortsætte som fripolice. Det er en forudsætning for fritagelsen for månedligt gebyr, at der på den anden police fortsat er præmiebetaling.

6.1.2 [Udgået]

6.2 Genkøbsregler

Genkøb finder sted efter de til enhver tid gældende regler.

6.2.1 Genkøbsfradrag

Genkøbsfradraget er opdelt i 2 elementer.

6.2.1.1 Fradrag for transaktionsomkostninger

Fradraget for transaktionsomkostninger Fradrag_{trans} udgør 1.800 kr. Anvendes ikke ved

- hel eller delvis overførsel internt i PFA mellem skattekode-7 og øvrige skattekode.
- hel eller delvis PFA-intern overførsel, hvis overførslen på modtagende police med hensyn til beregningsgrundlag kan behandles som ”nye penge”. Der indregnes evt. kursværn – jf. afsnit 6.2.1.2. Der kan være tale om omkostninger på den modtagende police, hvis den ikke er omfattet af omkostningsfri overførsel af bestående pensionsordning.

6.2.1.2 Fradrag for kursværn / Overførselstillæg

Ved beregning af

- overførselstillæg i forbindelse med hel eller delvis overførsel af en police i PFA gennemsnitsrente under kontribution til PFA Plus eller PFA Bank og
- kursværn i forbindelse med helt eller delvist genkøb af eller overførsel ud af PFA for en police

indgår en individuel Sats_{ovf_i} og en rentegruppeafhængig sats Sats_{KV_{rnt-grp}}, der beregnes som

$$\text{Sats}_{\text{ovf}_i} = \text{maks} (0; [\text{MVReg}_i + \text{KBF}_{\text{rnt-grp},i}] / \text{Depot}_i - S),$$

$$\text{Sats}_{\text{KV}_{\text{rnt-grp}}} = (\text{ARH}_{\text{rnt-grp}} + \text{Tab}_{\text{rnt-grp}}) / (\text{FH}_{\text{rnt-grp}} + \text{ARH}_{\text{rnt-grp}}),$$

hvor

- MVReg_i er policens regnskabsmæssigt opgjorte regulering til markedsværdi, og er opgjort som $(\text{GY}_i + \text{Omk}_i + \text{RM}_i - \text{Depot}_i)^+$ hvor
  - GY_i er hensættelser til garanterede ydelser fratrukket værdien af tilhørende præmier,
  - Omk_i er hensættelse til fremtidige administrationsomkostninger,
  - RM_i er risikomargen hørende til policen.For unisex-policer opgøres MVReg_i med unisex-forudsætninger, og for PAL-pligtige policer korrigeres MVReg_i for PAL ved division med $(1 - \text{PAL\_sats})$, hvor PAL_sats er den gældende sats for pensionsafkastskat. MVReg_i opgøres ekskl. fortjenstmargen.
- KBF_{rnt-grp,i} er policens kontributionsmæssige andel af det til policens rentegruppe hørende kollektive bonuspotentiale og kollektive fortjenstmargen, jf. nedenfor,
- Depot_i er policens depot,
- S er et sikkerhedsfradrag, der pt. udgør 1 pct., for PAL-pligtige policer korrigeret for PAL ved division med $(1 - \text{PAL\_sats})$

- $ARH_{\text{rnt-grp}}$ er anvendt retrospektiv hensættelse, og er den del af policernes retrospektive hensættelser der er anvendt til at finansiere andre policers værdiregulering, excl. fortjenstmargen
- $Tab_{\text{rnt-grp}}$ er udlæg fra basiskapitalen (jf. § 6, stk. 7 i "Bekendtgørelse om kontributionsprincippet" af 23. nov. 2015), som i en realistisk budgetfremskrivning forventes at kunne indhentes inden for en kortere årrække
- $FH_{\text{rnt-grp}}$ er de forsikringsmæssige hensættelser i policens rentegruppe, evt. nedsat med $ARH_{\text{rnt-grp}}$.

Beregningen af satserne foretages som udgangspunkt på en beregningsdag i slutningen af hver måned (n-1), baseret på skønsmæssige opgørelser af rentegruppens kollektive bonuspotentiale og kollektive fortjenstmargen, $KBF_{\text{rnt-grp}}$, samt $Tab_{\text{rnt-grp}}$, $ARH_{\text{rnt-grp}}$ og $FH_{\text{rnt-grp}}$. Skøn samt opgørelsen af GY_i baserer sig på den af Finanstilsynet offentliggjorte rentekurve "Diskonteringssatser ved måling af forsikringsforpligtelser til risikostyring" på beregningsdagen.

Satserne er gældende for overførsler (og genkøb for kursværnets vedkommende) i den efterfølgende måned (n). Overførselstillæg tildeles i forbindelse med overførsel af opsparringen værlørmæssigt primo måned n+1. Er der sket ændringer på policen i mellemtiden, kan såvel overførselstillæg som kursværn justeres. Som det fremgår, foretages beregningen af overførselstillæg og kursværn på samme beregningsdag og grundlag (jf. dog nedenfor) for at sikre konsistens og rimelighed.

PFA kan til enhver tid lukke for tilbud om overførselstillæg og dermed annullere ikke-accepterede tilbud inden månedens udløb. Dette kan fx – men ikke udelukkende – forekomme i forbindelse med stor uro på de finansielle markeder. Accepterede tilbud gennemføres dog altid. PFA kan endvidere genberegne overførselstillæg og kursværn inden for en måned for de kunder der endnu ikke har accepteret tilbuddet.

I den skønsmæssige opgørelse af $KBF_{\text{rnt-grp}}$ er der korrigeret for opgørelsen af unisex policer med unisex forudsætninger. Endvidere er den korrigeret der for PAL ved division med $(1 - PAL\_sats)$.

Policens kontributionsmæssige andel af det til policens rentegruppe hørende kollektive bonuspotentiale og kollektive fortjenstmargen, $KBF_{\text{rnt-grp},i}$, beregnes herefter ud fra en simultan beregning for alle gruppens policer, hvor der tages udgangspunkt i en fordelingsnøgle bestående af såkaldte varighedskorrigerede depoter, $Depot\_VarKor_i$, bestemt som

$$Depot\_VarKor_i = Depot_i \cdot \left(1 - \frac{\int_0^{10} \left(\frac{10-t}{10} \right)^+ dA_i(t)}{\int_0^{10} dA_i(t)} \right),$$

hvor dA_i er policens forventede fremtidige udbetalinger (for præmiebærende policer de forventede fremtidige udbetalinger, som de ville se ud hvis policen blev omskrevet til fripolice), regnet i en model uden policetageradfærd. Notationen $x^+ = \max(0; x)$ er anvendt. Ved erstatning af policens depot med policens varighedskorrigerede depot i formlen for $Sats\_ovf_i$ fås tilsvarende en varighedskorrigeret sats, $Sats\_ovf\_VarKor_i$. Herefter beregnes $KBF_{\text{rnt-grp},i}$ ud fra et "vandstandsprincip":

Der tilstræbes en fordeling af (den korrigerede værdi af) $KBF_{\text{rnt-grp}}$, som bevirker, at $Sats\_ovf\_VarKor_i$ er ens for alle policer i rentegruppen. Hvis dette ikke er muligt, fordeles $KBF_{\text{rnt-grp}}$ til den del af policerne i rentegruppen, for hvilke $MVReg_i / Depot\_VarKor_i$ er lavest, således at

- $Sats\_ovf\_VarKor_i$ er ens for alle disse policer og
- for alle andre policer i gruppen er $MVReg_i / Depot\_VarKor_i > Fællessats\_ovf_{\text{rnt-grp}}$, hvor $Fællessats\_ovf_{\text{rnt-grp}}$ er den fælles $Sats\_ovf\_VarKor_i$ for den ovennævnte gruppe

Denne beregning foretages med sikkerhedsfradrag $S = 0$. Slutteligt beregnes $Sats\_ovf_i$ ud fra formelen med anvendelse af ovenstående værdi af S .

Ovenstående betyder, at den del af overførelstillægget der stammer fra rentegruppens kollektive bonuspotentiale og kollektive fortjenstmargen reduceres svarende til hvor lang tid der er til hver udbetaling. En police får fuld andel af det kollektive bonuspotentiale og den kollektive fortjenstmargen hvis der er over 10 år til udbetalingerne forfalder. Hvis der er udbetalinger inden for de næste 10 år reducerer de andelen svarende til en lineær nedtrapning fra 10 ned til 0 år.

Fradrag for kursværn ved genkøb, PFA-interne overførsler, jf. afsnit 6.2.1.1, overførsler til PFA Soraarneq, jf. afsnit 6.2.1.1, overførsler til PFA Plus samt ved overførsel til andet selskab, både udenfor og i henhold til jobskifteaftalen udgør som udgangspunkt

$$\text{Fradrag\_kurs} = [\text{Sats\_KV}_{\text{mt-grp}} / (1 - \text{PAL\_sats})] * \text{Depot}_i.$$

Dog kan PFA i en given måned og for en given rentegruppe vælge ikke at foretage fradrag for kursværn ved genkøb og overførsler fra den pågældende rentegruppe, hvor der ikke gives overførelstillæg, selvom $\text{Fradrag\_kurs} > 0$, hvis det ud fra en konkret vurdering skønnes mere rimeligt ikke at fradrage kursværn. Dette kan fx komme på tale for rentegrupper, hvor den gennemsnitlige markedsværdiregulering er meget stor i forhold til de retrospektive hensættelser.

Fradraget for kursværn betragtes som et bruttofradrag før PAL, således at $\text{Sats\_KV}_{\text{mt-grp}}$ udtrykker, hvad der trækkes efter PAL for forsikringer, der er fuldt PAL-pligtige. Der foretages ikke fradrag for kursværn ved skift mellem rentegrupper, jf. afsnit 3.1.1. Endvidere foretages ikke fradrag for kursværn for Individuel KundeKapital®.

Fradrag_kurs sættes altid til 0 ved hel eller delvis udbetaling af kapitalpension fra og med den aftalte pensioneringsdato.

Det samlede fradrag ved genkøb fastsættes som summen af Fradrag_trans og Fradrag_kurs , jf. pkt. 6.2.1.1.

Overførelstillægget ved overførsel fra gennemsnitsrente under kontribution til PFA Plus eller PFA Bank udgør

$$\text{Overførelstillæg} = \text{Sats\_ovf}_i * \text{Depot}_i * [1 - \text{Sats\_KV}_{\text{mt-grp}} / (1 - \text{PAL\_sats})].$$

Der gælder en undtagelse herfra indtil 1.10.2019 for policer, hvor opsparingen ved fusionen med Bankpension den 1.10.2016 efter medlemmets valg blev overført fra en af Bankpensions profiler 2-7 til gennemsnitsrente i PFA. For disse policer kan overførelstillægget i denne midlertidige periode højst udgøre samme forholdsmæssige andel som bonusgraden (kollektivt bonuspotentiale i forhold til de retrospektive hensættelser) i PFA's rentegruppe 1 på gennemførelsestidspunktet.

Her indgår PAL_sats med 0, hvis policen er friholdt.

Ved delvis overførsel beregnes alene overførelstillæg hørende til den overførte del af policen.

For kollektive ordninger gælder der fortsat som hovedregel, at reserven skal individualiseres (jævnfør afsnit 6.2.1.4), hvis opspareren er fyldt 54, når der overføres til markedsrente – og tillægget beregnes af depotet efter individualisering. Dette gælder dog ikke ved separat overførsel af opsparing hørende til kollektive sumdækninger sammen med eventuel kapitalpension; i dette tilfælde individualiseres ikke, jf. afsnit 6.2.1.4. Hvis den resterende del af opsparingen (ud over sum-delen)

ikke overstiger 75.000 kr., overføres denne del også uden individualisering af eventuelle kollektive dækninger.

Overførelstillæg kan alene tilbydes ved overførelse af opsparing i PFA gennemsnitsrente under kontribution til PFA Plus eller PFA Bank. Den nærmere afgrænsning af, hvilke kundegrupper der konkret tilbydes overførelstillæg, følger af PFA's til enhver tid gældende forretningsregler herom. Der gives ikke tillæg ved overførsler ud af PFA-koncernen.

Flyttes de samme penge frem og tilbage mellem gennemsnitsrente og markedsrente vil der kun blive givet tillæg én gang.

PFA forbeholder sig retten til at annullere de overførsler, der er anmodet om, hvis udefrakommende forhold medfører ændringer i det grundlag, som overførslerne eller beregningen af overførelstillæggene er baseret på, fx ved ændringer i de regler, som myndighederne fastsætter, eller ved beslutninger, som myndighederne træffer.

For at værne mod spekulation mod kollektivet gælder følgende generelle bestemmelser vedrørende spekulation:

- Kunder har ikke ret til overførelstillæg ved overførelse fra gennemsnitsrente til PFA Plus eller PFA Bank, hvis der er foretaget overførsler eller indskud til gennemsnitsrente i PFA på et tidspunkt, hvor kunden har haft mulighed for eller udsigt til mulighed for efterfølgende at overføre policen til PFA Plus eller PFA Bank. Overførsler til gennemsnitsrente foretaget i henhold til jobskifteaftalen er dog ikke omfattet heraf.
- Ved ophævelse af eller overførelse fra en PFA Plus-ordning kan der ske modregning af et allerede tildelt tillæg, hvis formålet med overførslen til PFA Plus helt eller delvist har været at opnå et overførelstillæg inden overførslen/ophævelsen af ordningen. Overførsler fra PFA Plus foretaget i henhold til jobskifteaftalen er dog ikke omfattet heraf.

Der tillægges ikke overførelstillæg for den del af overførslen, der sker fra Individuel KundeKapital. Ved delvis overførelse gælder reglen om, at KundeKapital maksimalt må udgøre 10 % af det tilbageværende depot på policen uændret – jævnfør afsnit 3.16.2.6.

6.2.1.3 Delvist tilbagekøb

Det er muligt at foretage et delvist tilbagekøb. I denne situation fratrækkes Fradrag_trans i transaktionsomkostninger. Fradrag for kursværn beregnes forholdsmæssigt.

$$\text{Fradrag\_delvis} = (\text{Udbetaling} - \text{udbetaling fra Individuel KundeKapital}^{\text{®}}) / \text{depot} * \text{Fradrag\_kurs} + \text{Fradrag\_trans}.$$

6.2.1.4 Individualisering af kollektive ordninger

Hovedreglen er, at reserven ved

- tilbagekøb,
- jobskifteoverførsler til individuelt grundlag,
- koncerninterne ændringer til individuelt grundlag,

individualiseres, når den forsikrede fylder 54 år. Ved beregning efter fyldt alder 54 får den forsikrede dog altid mindst det beløb, han ville have fået ved beregning ved alder 53 år og 11 måneder. Dette sidste beløb afregnes uden tilskrivning af renter.

Dersom forsikrede på tilbagekøbstidspunktet er fyldt 54 år, tages der ved beregning af tilbagekøbsværdien af kollektiv ægtefællepension, kollektiv ægtefællesum og kollektiv livsforsikring således hensyn til forsikredes ægteskabelige stilling på tilbagekøbstidspunktet.

Udgangspunktet for tilbagekøbsberegningen er i disse tilfælde forsikringens fripolice, hvis størrelse for præmiebetalende forsikringer beregnes efter reglerne i pkt. 1.1.4.3 med anvendelse af de sædvanlige kollektivt beregnede nettopassiver. Tilbagekøbsværdien af fripolicens kollektive ægtefællepension, kollektive ægtefællesum og kollektive livsforsikring beregnes individuelt, idet det ved beregningen forudsættes, at forsikrede hverken kan blive skilt eller gift efter tilbagekøbstidspunktet.

Tilbagekøbsværdien af fripolicens kollektive ægtefællepension og kollektive ægtefællesum er derfor i disse tilfælde 0 (nul), dersom forsikrede er ugift på tilbagekøbstidspunktet, mens den for gifte forsikrede beregnes som tilbagekøbsværdien af en overlevelsesrente/overlevelsessum til forsikredes ægtefælle. Omvendt er tilbagekøbsværdien af fripolicens kollektive livsforsikring 0 (nul) for gifte forsikrede, mens den for ugifte forsikrede beregnes som tilbagekøbsværdien af en livsforsikring.

Afvigelser/præciseringer i forhold til ovennævnte hovedregel:

- Fra og med alder 60 gælder:
  - dækning 715 individualiseres ikke ved førtidsudbetaling / tilbagekøb af opsparing knyttet til policens sumforsikringer
  - dækning 765 individualiseres ikke ved tilbagekøb af opsparing knyttet til policens ratforsikringer
  - dækning 765 individualiseres ikke ved løbende førtidsudbetaling af policens rateforsikringer
- Uanset alder individualiseres dækningerne 710, 715, 725 og 740 ikke ved separat tilbagekøb eller overførsel til PFA Plus af opsparing knyttet til policens sumforsikringer (kapitalpension). Hvis policens resterende depot efter overførsel til PFA Plus af opsparing knyttet til sumforsikringer ikke overstiger 75.000 kr., overføres dette resterende depot også, og i den forbindelse individualiseres eventuelle kollektive dækninger hørende til det resterende depot heller ikke.

I de nævnte tilfælde indgår opsparingen knyttet til de pågældende dækninger med deres kollektive værdi i beregningerne.

6.2.1.5 Små fripolicer

For små forsikringer vil depotet kunne udbetales uden omkostningsfradrag.

Betingelsen for, at et depot kan udbetales uden omkostningsfradrag, er, at depotet med tillæg af Individuel KundeKapital® er mindre end 5.000 kr. For overførsler i forbindelse med jobskifte er grænsen dog 20.000 kr.

Genkøbet efter ovenstående regler vil altid kunne ske uden afgivelse af helbredsoplysninger.

Fradrag for kursværn (jf. afsnit 6.2.1.2) vil ske efter de anmeldte regler.

Er forsikringen tegnet via arbejdsgiver, er det en forudsætning for tilbagekøbet, at forsikringen kan genkøbes i henhold til arbejdsgiverens aftale/overenskomst med PFA.

Er forsikringen ikke genkøbt 21 måneder efter, at præmiebetalingen er indstillet, vil PFA henvende sig til forsikrede og tilbyde genkøb, hvis forsikringen indeholder ydelser, hvis udbetaling ikke er betinget af, at forsikrede dør eller bliver invalid.

6.2.1.6 Lavprisprodukter, hvor forsikrede er invalid.

Ved produkterne Pensions-konto (med 80% depotsikring), SPARop-Pension og SPARop-Konto vil der efter invaliditet være en reserve, der er større end nettopassivet ved død.

Hvis forsikrede som invalid ønsker at genkøbe en sådan forsikring, er det under visse betingelser rimeligt at udbetale en del af forskellen mellem reserve og nettopassiv ved død. Disse betingelser, som skal være opfyldt på genkøbstidspunktet, er:

- Forsikrede er varig invalid
- Forsikredes dødelighed bedømmes højst til D8
- En bedømmelse på tegningstidspunktet på grundlag af det fuldstændige helbreds billede ville ikke have resulteret i afslag på dækning ved invaliditet.

Lad følgende betegnelser være gældende:

x	alder på genkøbstidspunktet
u	udløbsalder
V	reserve ved alder x (skygge-depot). Ved SPARop-produkterne er reservespringet ved invaliditetens indtræden indeholdt heri.
T	Nettopassiv ved død i alder x (sol-depot). Dette består af T(115) / TR(165), ændres ikke ved invaliditetens indtræden og reguleres efter det enkelte produkts aftaleindhold
α	$E_{x:u-x }$ (tavle D8) / $E_{x:u-x }$ (tavle D0)

Ved genkøb efter invaliditet, hvor de 3 ovenfor nævnte betingelser ikke er opfyldt, udgør genkøbsværdien $G = T$.

Hvis betingelserne er opfyldt, udgør genkøbsværdien

$$G = \max \{T; T + \alpha * (V - T) - \text{Fradrag}_{\text{trans}} - \text{Fradrag for kurs}\}$$

6.2.1.7 Forsikringsbegivenhed er indtrådt

Ved tilbagekøb af forsikringer, hvor forsikringsbegivenheden er indtrådt ved dødsfald, og hvor forsikringen kun indeholder ydelser, hvis udbetaling ikke er betinget af, at nogen personer er i live, er tilbagekøbsværdien lig forsikringens nettoreserve.

6.2.1.8 Forsikrede ≥ 60 år

For forsikrede ≥ 60 år eller lavere pensionsalder godkendt af Ligningsrådet gælder følgende omkring genkøbsfradrag:

Afhængig af skattekode og ydelsesstørrelse fratrækkes evt. Fradrag_{trans}:

Skattekode 1 og 9: Er de årlige ydelser fra de to skattekoder ≤ 10.400 (2017-tal) udbetales uden Fradrag_{trans}, hvis begge skattekoder tømmes helt.

Skattekode 2: Udbetales mod Fradrag_{trans}.

Skattekode 3: Udbetales uden Fradrag_{trans} både ved delvis og fuldt genkøb.

6.2.1.9 Tilbagekøb af en PFA-Konto, hvor forsikrede er invalid

Depotet på invaliditetstidspunktet kan udbetales uden tilbagekøbsomkostninger, hvis den generelle erhvervsevne - efter selskabets skøn og uafhængigt af offentlige myndigheders vurdering - varigt nedsættes til 1/3 eller derunder af den fulde erhvervsevne alene på grund af helbredsmæssige forhold.

6.2.1.10 KundeKapital

Individuel KundeKapital kan kun indgå i tilbagekøbsværdi, såfremt PFA Pension opfylder solvenskravet i § 248, stk. 3, nr. 3 i lov om finansiel virksomhed.

6.2.2 [Udgået]

7 Regler, hvorefter pensionsordninger med løbende udbetalinger tegnet eller aftalt som obligatoriske ordninger i et forsikringsselskab eller en pensionskasse kan overføres fra eller til selskabet i forbindelse med overgang til anden ansættelse eller i forbindelse med virksomhedsoverdragelse eller virksomhedsomdannelse.

Gebyr i henhold til

- §13, stk. 8 i jobskifteaftalen – jf. afsnit 7.1
- §4 i generelle overførselsregler – jf. afsnit 7.2
- i henhold til pkt. 11.8 i ”aftale om pensionsoverførsel ved virksomhedsomdannelse m.v.” – jf. afsnit 7.3

fastsættes fra 1. januar 2016 til 1.800 kr. pr. police. Hvis policens genkøbsværdi før fradrag af gebyr udgør mindre end 20.000 kr., kan overførslen dog foretages uden omkostningsfradrag.

7.1 Jobskifteaftalen

PFA Pension har tilsluttet sig jobskifteaftalen ”Aftale om overførsel af pensionsmidler mellem selskaber i forbindelse med forsikredes overgang til anden ansættelse (obligatoriske og frivillige ordninger)”.

Aftale af 1. december 2011

Aftale
om
overførsel af pensionsmidler
mellem selskaber i forbindelse med
forsikredes overgang til anden ansættelse
(obligatoriske og frivillige ordninger)
Jobskifteaftalen¹

§ 1

Anvendelsesområde

Denne aftale finder anvendelse ved overførsel af pensionsmidler som følge af selskabsskifte i forbindelse med forsikredes individuelle overgang til anden ansættelse (jobskifte).

Stk. 2. Aftalen finder ikke anvendelse, hvis forsikredes jobskifte sker i forbindelse med virksomhedsomdannelse eller virksomhedsoverdragelse m.v.

Stk. 3. Pensionsordningen skal enten såvel i det afgivende som i det modtagende selskab være obligatorisk, jf. § 2, stk. 5, eller såvel i det afgivende som i det modtagende selskab være frivillig, jf. § 2, stk. 6 og 9.

Stk. 4. Uanset bestemmelsen i stk. 3 er det muligt ved overførsel af pensionsmidler mellem livs- og pensionsforsikringsselskaber at overføre fra en obligatorisk til en frivillig ordning og vice versa.

---

¹ Jobskifteaftalen består desuden af bilag A og bilag 1 til 3.

§ 2

Definitioner

Ved "selskaber" forstås livs- og pensionsforsikringsselskaber, tværgående pensionskasser og firma-pensionskasser.

Stk. 2. Ved "forsikrede" forstås ejeren af en pensionsordning.

Stk. 3. Ved "pensionsordninger" forstås pensionsforsikringer og pensionskasseordninger.

Stk. 4. Ved "pensionsmidler" forstås det beløb, som overføres fra det afgivende til det modtagende selskab.

Stk. 5. Ved en "obligatorisk pensionsordning" forstås en ordning, hvor en arbejdsgiver efter fastsatte kriterier skal pensionsforsikre sine medarbejdere eller bestemte grupper af medarbejdere i henhold til en lønoverenskomst eller en aftale med et selskab.

Stk. 6. Ved en "frivillig pensionsordning" forstås en ordning, hvor en arbejdsgiver har truffet aftale med et selskab om, at medarbejderne kan blive omfattet af en pensionsordning efter nærmere retningslinjer, der typisk bestemmer og definerer rammerne for forsikringsform, pensionsbidragets størrelse og helbredsoplysninger.

Stk. 7. Ved "opgørelsesdato" forstås den dato pr. hvilken værdien af pensionsordningen opgøres. Ved "overførselsdato" forstås den dato, hvor pensionsmidlerne overføres.

Stk. 8. Ved "særlige bonushensættelser" forstås særlige bonushensættelser som nævnt i FIL §§ 134 og 138 samt medlemskonti som nævnt i FIL § 133.

Stk. 9. Om den frivillige ordning skal for så vidt angår det modtagende selskab gælde:

- Omfatter potentialet af pensionsordningen mere end 500 personer, skal mindst 40 pct. deraf være præmiebetalende.
- Omfatter potentialet af pensionsordningen fra 400 og op til 500 personer, skal mindst 200 deraf være præmiebetalende.
- Omfatter potentialet af pensionsordningen mindre end 400 personer, skal mindst 50 pct. deraf være præmiebetalende. Antal præmiebetalende personer skal dog altid være større end 10.

§ 3

Betingelser for overførsler

Et selskab har pligt til at modtage pensionsmidler fra et andet selskab, hvis samtlige nedennævnte betingelser i 1-4 er opfyldt:

1. Forsikrede ansættes på grund af jobskifte hos en arbejdsgiver, hvor der stilles krav om, at en eventuel ordning skal tegnes i et bestemt selskab i henhold til en bestående pensionsaftale mellem arbejdsgiveren og det pågældende selskab eller i henhold til en lønoverenskomst. De overførte pensionsmidler skal indgå som en del af pensionsordningen i det modtagende selskab.
2. Det modtagende selskabs ordning afviger ikke væsentligt, jf. stk. 3, nr. 1, fra det afgivende selskabs ordning med hensyn til risiko.
3. Helbredsoplysningerne, som forsikrede eventuelt har afgivet i henhold til stk. 3, er tilfredsstillende.
4. Forsikrede har underskrevet en erklæring, der indeholder en accept af overførslen af pensionsmidlerne.

Stk. 2. Det modtagende selskab kan gøre overførslen af frivillige ordninger betinget af afgivelse af tilfredsstillende helbredsoplysninger.

Stk. 3. Det modtagende selskab kan kræve fornyet helbredsbedømmelse, hvis den nye pensionsordning afviger fra den gamle ordning på et af følgende 2 punkter:

1. Risikosummen² forøges med mindst 25 pct.

---

² Vedr. beregning af risikosum, se bilag A til aftalen.

2. Der stilles krav om mere omfattende helbredsoplysninger ved optagelse i den nye ordning, end ved optagelsen i den tidligere ordning. Til dette formål inddeles helbredsoplysningerne i 4 former: 1) helbredsattest, 2) helbredserklæring, 3) kortfattet erklæring, 4) ingen helbredsoplysninger. Helbredsattest indeholder de mest omfattende helbredsoplysninger, herefter helbredserklæring osv.

En eventuel overstået karenperiode kan ikke sidestilles med afgivelse af helbredsoplysninger.

Stk. 4. Det modtagende selskab er i den af § 8, stk. 2, omfattede situation berettiget til at afkræve forsikrede nye helbredsoplysninger. Selskabet kan på baggrund af helbredsoplysningerne afslå modtagelse af pensionsmidler. Såfremt det modtagende selskab anvender karenstidsbestemmelser, kan selskabet beslutte at anvende disse på det modtagne beløb.

Stk. 5. Den i stk. 3 nævnte forøgelse af risikosummen beregnes som differencen mellem på den ene side risikosummen i det modtagende selskab efter modtagelsen af overførselsbeløbet og på den anden side risikosummen i det afgivende selskab. Risikosummerne beregnes i henhold til principperne i bilag A til aftalen.

§ 4

Et modtagende selskab, der anvender karenstidsbestemmelser, har pligt til at medregne den seneste periode, hvor forsikrede i det afgivende selskab har været fuldt erhvervsdygtig med uafbrudt bidragsbetaling ved opgørelse af, om karenstid er udstået, efter det modtagende selskabs almindelige regler om udståelse af karens.

§ 5

Kan forsikrede ikke overføre pensionsmidler til det modtagende selskab uden at blive antaget på helbredsmæssigt dårligere vilkår, er det afgivende selskab forpligtet til at videreføre pensionsordningen på individuelle vilkår, hvis forsikrede ønsker at opretholde sin pensionsordning der.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 kan dog ikke tilsidesætte det afgivende selskabs forsikringsbetingelser eller andre vilkår for pensionsordningen i det afgivende selskab.

§ 6

Det påhviler det afgivende selskab at meddele det modtagende selskab alle nødvendige tekniske og aftalemæssige oplysninger om den pågældende ordning, herunder tidligere afgivne helbredsoplysninger, hvis forsikrede har afgivet et samtykke.

§ 7

Overførslen af pensionsmidlerne sker uanset, at den forsikrede igen er fratrådt det ansættelsesforhold, der er knyttet til den pensionsordning, hvortil pensionsmidlerne skal overføres. Dette er dog under forudsætning af, at anmodning om overførsel er fremsat inden fratrædelsen.

§ 8

Procedure for overførslen

Det modtagende selskab skal til det afgivende selskab fremsende forsikredes anmodning om overførsel af dennes pensionsmidler. Anmodningen må tidligst fremsendes på det tidspunkt, hvor forsikrede er optaget i pensionsordningen i det modtagende selskab. Anmodningen skal være modtaget af det afgivende selskab senest 36 måneder efter forsikredes fratrædelse af det job, hvortil pensionsordningen i det afgivende selskab var knyttet.

Stk. 2. Fristen i stk. 1 gælder ikke, såfremt en pensionsordning repræsenterer en mindre værdi, og såfremt der ikke derved spekuleres mod det modtagende selskab. Værdien af den enkelte pensions-

ordning opgøres i overensstemmelse med § 13 stk. 1 eller 2, og ved en mindre værdi forstås et beløb på 46.000 kr. eller derunder. Beløbet reguleres årligt i overensstemmelse med § 20 i lov om indkomstskat af personer (personskatteloven).

§ 9

Det afgivende selskab skal opgøre pensionsordningen og overføre pensionsmidlerne hurtigst muligt efter, at selskabet har modtaget forsikredes anmodning om overførsel.

Stk. 2. Det afgivende selskab skal overføre pensionsmidlerne til det modtagende selskab umiddelbart efter, at pensionsordningen er opgjort. Overførslen skal dog være foretaget allersenenest 5 bankdage efter opgørelsesdatoen. Overtrædes fristen som nævnt i 2. punktum, skal der foretages en ny opgørelse af pensionsordningen.

Stk. 3. Uanset stk. 1 skal pensionsmidlerne overføres allersenenest inden for løbende måned samt én måned efter det tidspunkt, hvor det afgivende selskab har modtaget forsikredes anmodning om overførsel.

§ 10

I forbindelse med overførslen skal alle relevante oplysninger afgives, jf. aftalens bilag 1-3.

§ 11

Ved for sen overførsel af pensionsmidler, jf. § 9, stk. 3, skal der tillægges morarente. Det afgivende selskab er dog alene forpligtet til at tillægge morarente, såfremt renten udgør 100 kr. eller mere.

Stk. 2. Rentesatsen fastsættes efter reglerne i renteloven³.

Stk. 3. Ligger overførselsdatoen uden for den i § 9, stk. 3, nævnte tidsfrist plus 5 bankdage, beregnes morarente med virkning fra udløb af fristen i § 9, stk. 3, til og med overførselsdatoen.

§ 12

Morarente efter § 11 skal som udgangspunkt tilskrives den forsikredes pensionsordning, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Har det modtagende selskab forrentet de overførte pensionsmidler fra et tidspunkt før overførselsdatoen, er det modtagende selskab berettiget til helt eller delvist at oppebære morarenten som kompensation for renteudgiften.

Stk. 3. Giver det modtagende selskab tidligst forrentning fra overførselsdagen, skal forsikredes pensionsordning altid have tilført morarenten.

§ 13

Ved overførsel af pensionsmidler efter denne aftale har det afgivende selskab pligt til som minimum at overdrage værdien af den pågældende ordning⁴, dog mindst den pågældende ordnings genkøbsværdi og maksimalt ordningens retrospektive hensættelse med tillæg af forsikredes eventuelle andel af selskabets særlige bonushensættelser.

Stk. 2. Ved overførsel af pensionsmidler fra en markedsrente-ordning har det afgivende selskab pligt til at overdrage realisationsværdien fratrukket handelsomkostninger⁵ med tillæg af forsikredes eventuelle andel af selskabets særlige bonushensættelser.

Stk. 3. De overførte pensionsmidler, jf. stk. 1 og stk. 2, indgår fuldt ud som retrospektiv hensættelse eller opsparingsværdi i det modtagende selskab jf. dog stk. 4. Dog kan der i modtagne midler

³ Jf. § 5 i lovbekendtgørelse nr. 743 af 4. september 2002 om renter ved forsinket betaling m.v.

⁴ Værdien af den pågældende ordning kan opgøres som værdien af den retrospektive hensættelse jf. regnskabsbekendtgørelsens bilag 1, nr. 58 eller på baggrund af en gennemsnitligt fastlagt opgørelse af værdien af den retrospektive hensættelse. Opgørelsen skal være i overensstemmelse med det enkelte selskabs anmeldte regler herom.

⁵ De rene omkostninger ved handel med værdipapirer.

vedrørende en markedsrente-ordning fratrækkes de handelsomkostninger⁶, der knytter sig til etableringen af ordningen i det modtagende selskab.

Stk. 4. Anvender det modtagende selskab særlige bonushensættelser, er selskabet uanset stk. 3, 1. punktum, berettiget til at anvende en del af de overførte pensionsmidler som indskud på særlige bonushensættelser efter regler anmeldt til Finanstilsynet i medfør af FIL § 20, stk. 1, nr. 7.

Stk. 5. Sker der overførsel af pensionsmidler mellem grønlandske og danske selskaber, og skal der fratrækkes statsafgift af beløbet, er det hensættelsen eller opsparingsværdien efter fradrag af statsafgift, som indgår i det modtagende selskab.

Stk. 6. Ved overførsel af pensionsmidler fra et kollektivt grundlag til et individuelt grundlag kan beregning af den overførte hensættelse ske analogt med reglerne i pkt. 8.3.5. i koncessionen G 82 (særlig vedrørende beregning af tilbagekøbsværdi af kollektiv ægtefællepension og kollektiv livsforsikring for ugifte).

Stk. 7. Ved overførsel af pensionsmidler er værdien af den forsikredes eventuelle frivillige bidrag og videreførelse af bidrag, såvel eget- som arbejdsgiverbidrag eller dele heraf, omfattet af aftalen, medmindre andet aftales.

Stk. 8. Uanset stk. 1-7, er det afgivende selskab berettiget til at opkræve et ekspeditionsgebyr.

§ 14

Risikoen i det afgivende selskab opretholdes uændret efter det afgivende selskabs almindelige regler indtil overførselsdatoen, medmindre andet er aftalt.

Stk. 2. Overførsel af pensionsmidler sker dog ikke, hvis den forsikrede inden overførselsdatoen afgår ved døden, bliver berettiget til invalidepension eller har påbegyndt udbetaling af aldersbetinget pension.

§ 15

Det modtagende selskab skal hurtigst muligt og senest pr. den 1. i måneden efter overførselsdatoen registrere de overførte pensionsmidler, eventuelt reduceret i overensstemmelse med Jobskifteaftalens regler herom, på forsikredes pensionsordning i det modtagende selskab. Uanset bestemmelsen i 1. punktum har det modtagende selskab dog altid indtil 5 arbejdsdage til gennemførelse af den fornødne registrering.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1, 1. punktum, kan dog ikke tilsidesætte det modtagende selskabs forsikringsbetingelser eller andre vilkår for pensionsordningen i det modtagende selskab.

§ 16

Bliver den forsikrede berettiget til ydelser efter pensionsordningen i det modtagende selskab efter, at selskabet har modtaget pensionsmidlerne fra det afgivende selskab, men inden at selskabet har registreret disse på forsikredes pensionsordning, hæfter selskabet som om, at de overførte pensionsmidler var registreret på berettigelsestidspunktet.

§ 17

Andre aftaler

Overførselsreglerne i denne aftale forhindrer ikke, at selskaberne kan fastsætte mere liberale regler eller indgå mere liberale aftaler indbyrdes.

---

⁶ Jf. note 5.

§ 18

Aftalens indgåelse

Aftalen finder anvendelse for overførsler mellem selskaber, der har tilsluttet sig aftalen.

Stk. 2. Det enkelte selskabs tilslutning til aftalen meddeles det pågældende selskabs brancheorganisation. Brancheorganisationen orienterer samtidig medlemsselskaberne om tilslutningen.

§ 19

Opsigelse af aftalen

Et selskab kan opsigte aftalen med 3 måneders varsel. Kortere varsel kan af det enkelte selskab opnås efter forelæggelse for Finanstilsynet.

Stk. 2. I tilfælde af at det modtagende selskab har opsagt aftalen, behandles anmodninger om overførsel fra den forsikrede, som er modtaget i det modtagende selskab inden opsigelsesvarslets udløb, efter reglerne i denne aftale. Anmodninger, som modtages efter dette tidspunkt, er ikke omfattet af aftalen.

Stk. 3. I tilfælde af at det afgivende selskab har opsagt aftalen, behandles anmodninger om overførsel fra den forsikrede, som er modtaget i det afgivende selskab inden opsigelsesvarslets udløb, efter reglerne i denne aftale. Anmodninger, som modtages efter dette tidspunkt, er ikke omfattet af aftalen.

Stk. 4. Opsigelse af aftalen meddeles det pågældende selskabs brancheorganisation. Brancheorganisationen orienterer samtidig medlemsselskaberne om opsigelsen.

§ 20

Ikrafttrædelse og revision

Aftalen træder i kraft den 1. december 2011 for selskaber, der inden denne dato har tilsluttet sig aftalen. For selskaber, der senere tilslutter sig aftalen, træder den i kraft på den dato, hvor selskabets brancheorganisation modtager meddelelse om selskabets tilslutning til aftalen.

Stk. 2. Aftalen gælder for anmodninger om overførsel, der modtages i det afgivende selskab fra og med 1. december 2011.

Stk. 3. Den tidligere indgåede aftale af 1. januar 2010 om overførsel af pensionsordninger mellem selskaber i forbindelse med forsikredes overgang til anden ansættelse (obligatoriske og frivillige ordninger) Jobskifteaftalen ophæves pr. 1. december 2011.

7.1.1 Udvidet aftale med bortseelse fra 24 måneder frist

Med Lærernes Pension, AP Pension er jobskifteaftalen udvidet med

”Aftalens §3, stk. 1 udvides, således at anmodning om overførsel fra arbejdstagere senere end 24 måneder efter fratrædelsen imødekommes. Det modtagende selskab kan gøre modtagelsen betinget af afgivelse af tilfredsstillende helbdresoplysninger.”

Med Pensionskassen for Nærings- og Nydelsesmiddelområdet og Pensionskassen for Håndværk og Industri er der indgået følgende overførselsaftale:

”§1 I den i forsikringsbranchen aftalte overførselsaftale ”aftale om overførsel mellem selskaber i forbindelse med en arbejdstagers overgang til anden ansættelse (obligatorisk og frivillige ordninger)” er der fastsat en frist på 24 måneder efter jobskifte indenfor hvilken anmodning om overførsel skal være sket. Der er ligeledes fastsat en frist på 12 måneder, indenfor hvilken anmodning skal ske, såfremt jobskifte sker til en virksomhed uden pensionsordning, hvor der

efterfølgende etableres en pensionsordning.

Mellem ovennævnte selskaber er der indgået aftale om at se bort fra disse frister, således at overførsel af pensionsdepoter sker på samme vilkår i tilfælde, hvor anmodning om overførsel ligger mere end 24 måneder og 12 måneder efter jobskifte, såfremt overførselsaftalens øvrige betingelser er opfyldt.

§2 Det modtagende selskab tager ikke gebyr for at modtage pensionsdepoter i henhold til nærværende aftale

§3 Aftalen kan af begge parter opsiges med 1 måneds varsel."

7.1.2 Organisationskift

Med B & A Pension, B & T Pension, HTS Pension og PKS Pension er indgået følgende overførselsaftale:

”§I Den brancheaftalte overførselsaftale ”aftale om overførsel mellem selskaber i forbindelse med en arbejdstagers overgang til anden ansættelse (obligatorisk og frivillige ordninger)” finder anvendelse ved ændrede overenskomstforhold hos samme arbejdsgiver, som medfører omfattelse af en ny kollektiv pensionsordning.

§II Ovennævnte overførsel finder sted under forudsætning af:

a) at summen af depoterne for den samlede gruppe af lønmodtagere, der skifter overenskomst, ikke overstiger et beløb svarende til 1% af de senest opgjorte livsforsikrings-/pensionshensættelser i det afgivende selskab

b) at summen af depoterne for den samlede gruppe af lønmodtagere, der skifter overenskomst, ikke overstiger det mindste af

b1: 1% af livsforsikrings-/pensionshensættelserne i det modtagne pensionsinstitut eller

b2: 10% af forskellen mellem basiskapital og solvensmargen i det modtagne pensionsinstitut for så vidt angår B & A Pension, B & T Pension, HTS Pension og PKS Pension. som livsforsikring-/pensionshensættelser, basiskapital og solvensmargenskrav anvendes i alle tilfælde beløbene, som er opgjort i seneste halv- eller helårsregnskab.

§III Det afgivende og modtagende pensionsinstitut kan nægte en overførsel af depoter efter nærværende aftale, såfremt specielle forhold, herunder aktuariemæssige forhold, gør sig gældende.

§IV Aftalen træder i kraft, når alle parter har underskrevet den, og har virkning for overførsler, der begæres efter aftalens ikrafttræden.

Hver af parterne kan til hver tid opsige aftalen skriftlig med øjeblikkelig varsel. Opsigelsen får virkning for såvel allerede modtagne, men endnu ikke effektuerede, som fremtidige overførselsanmodninger.”

Med Industriens Pension er indgået aftale

”.. om selskaberne imellem at foretage overførsel af reserver svarende til reglerne i §§3-7 i vedlagte ”aftale om overførsel mellem selskaber i forbindelse med en arbejdstagers overgang til anden ansættelse (obligatorisk og frivillige ordninger)”.

Overførsel vil finde sted i forbindelse med ansættelsesskift hos samme eller en nu ny arbejdsgiver.

Aftalen finder anvendelse, hvis arbejdstageren i forbindelse med et ansættelsesskift overgår fra en stilling omfattet af en obligatorisk pensionsordning i Industriens Pension til en obligatorisk ordning i PFA Pension og vice versa. Obligatorisk pensionsordning er defineret i vedlagte generelle overførselsaftale §2, stk. 4. Overførsel mellem arbejdsmarkedspension i Industriens Pension og ordningen for medlemmer af Ledernes Hovedorganisation sker efter de i denne aftale angivne regler.

Nærværende aftale kan fra begge parter side opsiges med et varsel på 3 måneder. Reglerne i den vedlagte generelle overførselsaftale §8, stk. 1, finder i den forbindelse anvendelse.”

Med Lærernes Pension er indgået følgende overførselsaftale:

- I Den brancheaftalte overførselsaftale ”aftale om overførsel mellem selskaber i forbindelse med en arbejdstagers overgang til anden ansættelse (obligatorisk og frivillige ordninger)” finder anvendelse ved ændrede overneskomstforhold hos samme arbejdsgiver:
  - a) hvis en lønmodtager i forbindelse med privatisering af en statslig, amtskommunal eller kommunal virksomhed overgår til ansættelse under en anden overenskomst, som medfører omfattelse af en ny kollektiv og obligatorisk pensionsordning.
  - b) hvis en lønmodtager i forbindelse med, at en statslig, amtskommunal eller kommunal virksomhed ændrer driftsform (fx til drift som selskab), overgår til ansættelse under en anden overenskomst, som medfører omfattelse af en ny kollektiv og obligatorisk pensionsordning.
  - c) hvis en lønmodtager i forbindelse med udlicitering af opgaver i statslig, amtskommunal eller kommunal regi overgår til ansættelse under en anden overenskomst, som medfører omfattelse af en ny kollektiv og obligatorisk pensionsordning.
  - d) hvis en lønmodtager i forbindelse med, at virksomheden tilsluttes anden arbejdsgiverforening, overgår til ansættelse under en anden overenskomst, som medfører omfattelse af en ny kollektiv og obligatorisk pensionsordning.
  - e) hvis en lønmodtager i forbindelse med indgåelse af ny overenskomst mellem de forhandlingsberettigede faglige organisationer overgår til ansættelse under en anden overenskomst, som medfører omfattelse af en ny kollektiv og obligatorisk pensionsordning.
- II Ovennævnte overførsel finder sted under forudsætning af:
  - a) at summen af depoterne for den samlede gruppe af lønmodtagere, der skifter overenskomst, ikke overstiger et beløb svarende til 1% af de senest opgjorte livsforsikrings-/pensionshensættelser i det afgivende pensionsinstitut
  - b) at summen af depoterne for den samlede gruppe af lønmodtagere, der skifter overenskomst, ikke overstiger minimum af
    - b1: 1% af livsforsikrings-/pensionshensættelserne i det modtagne pensionsinstitut eller
    - b2: 10% af forskellen mellem basiskapital og solvensmargen i det modtagende pensionsinstitut

Som livsforsikring-/pensionshensættelser, basiskapital og solvensmargenskrav anvendes i alle tilfælde beløbene, som er opgjort i seneste halv- eller helårsregnskab.

- III Forbehold:

Det afgivende og modtagende pensionsinstitut kan nægte en overførsel af depoter efter nærværende aftale, såfremt specielle forhold gør sig gældende, særligt hvis aktuarmæssige forhold taler herfor.

Aftalen træder i kraft 1. marts 2001, og kan fra hver parts side skriftligt opsiges med 3 måneders varsel til den 1. i en måned.”

7.1.3 Overførsel til frivillig aftale

Med AP Pension er aftalt:

”Mellem nedennævnte selskaber er der aftalt følgende udvidelser af den gældende aftale om overførsel til anden ansættelse:

- 1) Aftalens §2, stk. 5 udvides til også at omfatte tilfælde, hvor der ikke er indgået en generel aftale mellem arbejdsgiveren og selskabet, men en frivillig forsikring blot er etableret via arbejdsgiveren. Udvidelsen gælder alene det afgivende selskab.
- 2) Aftalens §3, stk. 1 udvides, således at anmodning om overførsel fra arbejdstagere senere end 24 måneder efter fratrædelsen imødekommes. Det modtagende selskab kan gøre overførsel betinget af afgivelse af tilfredsstillende helbredsoplysninger.

Nærværende tillæg kan fra hver parts side skriftlig opsiges med 3 måneders varsel til den 1. i en måned”

7.1.4 Bankoverførsel ved jobskifte

Med Danica Pension, Danica Pension I og Danica Pension II er indgået følgende overførselsaftale:

- I De brancheaftalte overførselsaftaler ”aftale om overførsel mellem selskaber i forbindelse med en arbejdstagers overgang til anden ansættelse (obligatorisk og frivillige ordninger)” og ”Aftale om pensionsoverførsel ved virksomhedsomdannelser m.v.” finder anvendelse således, at der kan ske omkostningsfri overførsel af den i en overenskomst integrerede bankdel.
- II Aftalen træder i kraft, når alle parter har underskrevet den, og har virkning for overførsler, der begæres efter aftalens ikrafttræden.
- III Hver af parterne kan til enhver tid opsige aftalen skriftlig med øjeblikkelig varsel. Opsigelsen får virkning for fremtidige overførselsanmodninger.”

7.2 Generelle overførselsregler

Såfremt overførsel af en obligatorisk pensionsordning sker fra et selskab som ikke er tilsluttet jobskifteaftalen, sker overførslen efter følgende regelsæt.

Regelsættet gælder for danske livsforsikringselskaber, generalagenturer for udenlandske forsikringselskaber, der driver livsforsikringsvirksomhed her i landet, og pensionskasser omfattet af lov om forsikringsvirksomhed.

Ved selskaber forstås i det følgende livs- og pensionsforsikringselskaber, generalagenturer og tværgående pensionskasser. Ved pensionsordninger forstås pensionsforsikringer og pensionskasseordninger.

1. Overførselsreglerne finder anvendelse i forbindelse med individuel overgang til anden ansættelse (jobskifte) (overførselsreglerne gælder således ikke i forbindelse med fusion, fission og virksomhedsoverdragelse m.v. Tiltrædelse af det nye ansættelsesforhold behøver ikke ske i umiddelbar forlængelse af det hidtidige ansættelsesforhold, men anmodning om overførsel skal ske inden den i afsnit 6 anførte frist på 12 måneder), hvis pensionsordningen såvel i det afgivende som modtagende selskab opfylder følgende to betingelser:
  - 1.1. Pensionsordning med løbende udbetalinger, enten almindelig ordning omfattet af pensionsbeskatningslovens §2, nr. 4, litra a-d, ordning med garanterede ydelser, som opfylder betingelserne i pensionsbeskatningslovens §5 eller ordning, der er omfattet af overgangsreglerne i pensionsbeskatningslovens §7.
  - 1.2. Pensionsordningen er obligatorisk, dvs. ordningen er oprettet som led i et ansættelsesforhold, hvor en arbejdsgiver efter fastsatte kriterier skal pensionsforsikre sine medarbejdere i henhold til en aftale/kontrakt med et selskab eller i henhold til en overenskomst.

2. Et selskab har pligt til at overtage en pensionsordning fra et andet selskab, hvis samtlige nedennævnte betingelser i 2.1-2.3 er opfyldt:
  - 2.1. Arbejdstageren ansættes på grund af jobskifte hos en arbejdsgiver, der stiller krav om, at en eventuel pensionsordning skal tegnes i et bestemt selskab i henhold til en bestående pensionsaftale mellem arbejdsgiveren og det pågældende selskab eller i henhold til en overenskomst. Den overførte pensionsordning skal indgå som en del af pensionsordningen i det modtagende selskab.
  - 2.2. Det modtagende selskabs ordning afviger ikke væsentligt fra det afgivende selskabs ordning med hensyn til risiko, og helbredsoplysningerne, som arbejdstageren har afgivet til det modtagende selskab, ved overførslen er tilfredsstillende.

Der skal ske fornyet helbredsbedømmelse, hvis den nye pensionsordning afviger væsentligt fra den gamle pensionsordning på et af de følgende to punkter:

- 2.2.1. Risikosummen forøges med mindst 25 pct. Er der valgmuligheder i den nye pensionsordning, skal risikoforøgelsen vurderes i forhold til den maksimale dækning, der vil kunne opnås i den nye pensionsordning uden supplerende helbredsoplysninger. Der kan dog ikke stilles krav om mere omfattende helbredsoplysninger, end hvad der gælder for arbejdstagere uden tidligere pensionsordning, og som skal optages i den nye ordning.
    - 2.2.2. Der stilles krav om mere omfattende helbredsoplysninger ved optagelse i den nye pensionsordning end ved optagelsen i den tidligere pensionsordning. Til dette formål inddeles helbredsoplysningerne i fire former: 1) helbredsattest, 2) helbreds erklæring, 3) kortfattet erklæring og 4) ingen helbredsoplysninger. Helbredsattesten indeholder de mest omfattende helbredsoplysninger, herefter helbreds erklæringen osv. En eventuel overstået karenperiode kan ikke sidestilles med afgivelse af helbredsoplysninger.
  - 2.3. Arbejdstageren har underskrevet en erklæring, der indeholder en accept af overførslen af pensionsordningen.
3. Det påhviler det afgivende selskab at meddele det modtagende selskab alle nødvendige og aftalemæssige oplysninger om den pågældende pensionsordning, herunder tidligere afgivende helbredsoplysninger.
  4. Det afgivende selskab er berettiget til inden overførsel at foretage et fradrag i nettoreserven på 850 kr., dog højst 70 promille af nettoreserven. Fradraget reguleres svarende til det i beregningsgrundlaget (G82) fastsatte GEBYR.

Det modtagende selskab kan ikke fastsætte noget gebyr.

5. Ved overførsel af en pensionsordning har det afgivende selskab pligt til at overføre pensionsordningens nettoreserve beregnet på det tekniske grundlag, jf. §30, stk. 1 i lov om forsikringsvirksomhed, samt den bonus der er knyttet til pensionsordningen med fradrag som nævnt ovenfor i afsnit 4 (tarifordninger). Det modtagende selskab har pligt til at modtage nettoreserven beregnet på det tekniske grundlag, jf. §30, stk. 1 i lov om forsikringsvirksomhed, samt den bonus der er knyttet til pensionsordningen med fradrag som nævnt ovenfor i afsnit 4 (tarifordninger). Værdien af arbejdstagerens eventuelle frivillige bidrag til pensionsordningen er ikke omfattet af overførslen. For så vidt angår ikke-tarifordninger, er der pligt til at overføre en tilsvarende værdi (dvs. den til selskabets forpligtelse svarende nettopræmiereserve).

6. For at overførselsreglerne kan finde anvendelse, skal anmodning om overførsel være fremsat over for det afgivende selskab senest 12 måneder efter fratrædelsen.
7. Overførslen sker den 1. i måneden efter arbejdstagerens accept af overførslen, dog tidligst på tidspunktet for arbejdstagerens optagelse i det modtagende selskab. Beløbet overføres kontant på ovennævnte dato med en betalingsfrist på 14 dage. Risikoen i det afgivende selskab oprettholdes indtil overførselsdagen, med mindre andet er aftalt. Overførsel sker dog ikke, hvis arbejdstageren inden overførselstidspunktet afgår ved døden, blive berettiget til invalidepension eller aldersbetinget pension.
8. Overførselsreglerne forhindrer ikke selskaberne i med Finanstilsynets godkendelse at fastsætte mere liberale regler eller at indgå mere liberale aftaler indbyrdes.

7.3 Virksomhedsomdannelsesaftalen

PFA Pension har tilsluttet sig virksomhedsomdannelsesaftalen "Aftale om pensionsoverførsel ved virksomhedsomdannelse m.v."

Aftale af 1. december 2011

**Aftale
om
pensionsoverførsel ved virksomhedsomdannelse m.v.
Virksomhedsomdannelsesaftalen⁷**

Anvendelsesområde

1.1.

For selskaber, der har tilsluttet sig denne aftale, finder aftalen anvendelse på overførsel af pensionsmidler mellem obligatoriske pensionsordninger i forbindelse med en virksomhedsomdannelse eller en virksomhedsoverdragelse.

1.2.

Det er en forudsætning for aftalens anvendelse, at virksomhedsomdannelsen eller virksomhedsoverdragelsen ikke har til hensigt at ændre virksomhedens pensionsordning.

1.3.

Aftalen finder anvendelse ved virksomhedsomdannelser og virksomhedsoverdragelser, der er omfattet af lov om lønmodtageres retsstilling ved virksomhedsoverdragelse. Følgende situationer betragtes som virksomhedsomdannelser/virksomhedsoverdragelse:

---

⁷ Virksomhedsomdannelsesaftalen består desuden af bilag A og bilag 1 til 3.

1. To eller flere virksomheder sammensmeltes til en ny virksomhed. De sammensmeltede virksomheders aktiver og forpligtelser overdrages til den nye virksomhed. Det er en betingelse for, at denne aftale finder anvendelse, at *en* af de sammensmeltede virksomheders pensionsordning anvendes.
2. To eller flere virksomheder sammensmeltes. De ophørende virksomheders aktiver og forpligtelser overdrages til en fortsættende virksomhed. Det er en betingelse for, at denne aftale finder anvendelse, at *en* af de sammensmeltede virksomheders pensionsordning anvendes.
3. En bestående virksomhed spaltes. Ved spaltningen overdrages visse aktiver og forpligtelser fra en bestående til en bestående og en eller flere nystiftede virksomheder. Det er en betingelse for, at denne aftale finder anvendelse, at den eller de nystiftede virksomheder er tvunget til at anvende en bestemt pensionsordning såfremt det følger af en gældende kollektiv lønoverenskomst på området.
4. En bestående virksomhed spaltes. Ved spaltningen overdrages aktiver og forpligtelser til to eller flere nystiftede virksomheder. Det er en betingelse for, at denne aftale finder anvendelse, at de nystiftede virksomheder er tvunget til at anvende en bestemt pensionsordning såfremt det følger af en gældende kollektiv lønoverenskomst på området. Aftalen finder *ikke* anvendelse dersom de nystiftede virksomheder frit kan vælge nyt pensionselskab.
5. Der sker et helt eller delvist salg af en virksomhed til en anden virksomhed og de berørte medarbejdere skal optages i den eksisterende pensionsordning i den nye virksomhed.
6. Når en offentlig virksomhed eller dele heraf privatiseres eller udliciteres, og de berørte medarbejdere som følge heraf skifter arbejdsgiver og såfremt det følger af en gældende kollektiv lønoverenskomst på området eller af en virksomhedsoverenskomst, at de berørte medarbejdere skal optages i den eksisterende pensionsordning.
7. Når dele af en virksomhed, offentlig eller privat, outsources eller bortforpagtes og de berørte medarbejdere som følge heraf skifter arbejdsgiver og dermed pensionsordning. Såfremt der i det nye ansættelsesforhold er en eksisterende pensionsordning, er det en betingelse for, at denne aftale finder anvendelse, at de outsourcete medarbejdere skal optages i denne ordning.
8. Når en koncern ændrer på medarbejdernes ansættelsesforhold, således at medarbejderne kollektivt overgår til ansættelse i en anden af koncernens virksomheder og medarbejderne dermed skal indtræde i den modtagende virksomheds eksisterende pensionsordning i henhold til gældende kollektiv lønoverenskomst på området eller i henhold til en virksomhedsoverenskomst.

Afgrænsning af anvendelsesområde

2.1.

Omdannelse til anden selskabsform betragtes ikke som virksomhedsomdannelse i relation til denne aftale.

2.2.

Aftalen finder ikke anvendelse ved overdragelse af aktier og anparter i aktie- eller anpartsselskaber.

Definitioner

3.1. Selskab

Ved selskaber forstås i denne aftale livs- og pensionsforsikringselskaber, tværgående pensionskasser og firmapensionskasser.

3.2. Virksomhed

Ved virksomhed forstås i denne aftale den juridiske enhed, hvor forsikrede er ansat.

3.3. Virksomhedsomdannelse og virksomhedsoverdragelse

Virksomhedsomdannelse og -overdragelse er defineret under pkt. 1.3.

3.4. Obligatorisk pensionsordning

Ved en obligatorisk pensionsordning forstås i denne aftale, en ordning, hvor en arbejdsgiver efter fastsatte kriterier skal pensionsforsikre sine medarbejdere eller bestemte grupper af medarbejdere i henhold til en lønoverenskomst eller en aftale med et pensionselskab.

Både den afgivende og den modtagende pensionsordning betragtes som obligatorisk i ovenstående forstand, selvom der er grupper af medarbejdere, der i forbindelse med overdragelsen eller omdannelsen gives mulighed for på individuel basis at træffe valg om, hvilken af de involverede pensionsordninger de ønsker at være medlem af for fremtidige bidrag.

Medarbejdere, der i overensstemmelse hermed har valgt at lade deres fremtidige pensionsbidrag indgå på en anden af de involverede pensionsordninger end den oprindelige, er også omfattet af aftalens overførselsmuligheder.

3.5. Forsikrede

Ved forsikrede forstås i denne aftale ejeren af en pensionsordning.

3.6. Pensionsmidler

Ved pensionsmidler forstås i denne aftale det beløb, som overføres fra det afgivende til det modtagende pensionselskab.

3.7. Opgørelsesdato og overførselsdato

Ved opgørelsesdato forstås i denne aftale den dato, pr. hvilken pensionsordningen opgøres. Ved overførselsdato forstås den dato, hvor pensionsmidlerne overføres.

Betingelser for overførsler

4.1.

Et afgivende og et modtagende selskab har pligt til - efter skriftlig anmodning fra forsikrede - at overføre pensionsmidler til henholdsvis modtage pensionsmidler fra andre selskaber efter reglerne i denne aftale.

4.2.

Hvis den samlede sum af de pensionsmidler, der potentielt kan overføres, højst udgør 1 pct. af såvel det enkelte afgivende som det modtagende selskabs livsforsikringshensættelser, sker overførslen i henhold til pkt. 11.

4.3.

Hvis den samlede sum af de pensionsmidler, der potentielt kan overføres, udgør mellem 1 og 5 pct. af et af selskabernes livsforsikringshensættelse, sker overførslen også med udgangspunkt i pkt. 11. Dog gives det selskab, hvor den potentielle overførsel udgør mellem 1 og 5 pct., mulighed for at fastsætte særlige overførselsvilkår. Det er en forudsætning, at det kan godtgøres over for det andet berørte selskabs ansvarshavende aktuar, at anvendelsen af pkt. 11 i det konkrete tilfælde vil føre til urimelig behandling af de berørte forsikringsbestande.

Overførselsvilkår, der er fastsat efter denne bestemmelse og som fraviger pkt. 11, kan af det andet involverede selskab bringes op over for Finanstilsynet.

4.4.

Udgør den samlede sum af pensionsmidler, der potentielt kan overføres, mindst 5 pct. af et af selskabernes livsforsikringshensættelser, sker overførslen efter denne aftale. Såvel det eller de afgivende selskaber som det modtagende selskab har dog mulighed for at fastsætte visse værn. Det afgivende selskabs mulighed for at fastsætte visse værn er beskrevet i pkt. 4.5. Det modtagende selskabs mulighed for at fastsætte visse værn er beskrevet i pkt. 4.6. Også i forhold til muligheden for at indhente helbredsoplysninger gør særlige regler sig gældende for denne størrelse overførsler, se pkt. 7.6.

4.5.

Et afgivende selskab kan gøre fradrag i værdien af de overførte ordninger i det omfang merværdier svarende til den overførte bestand er mindre end de uamortiserede erhvervsomkostninger eller eksempelvis som følge af et kurs- og/eller risikoværn, jf. pkt. 4.4.

4.6.

Det modtagende selskab kan eksempelvis opkræve bidrag til solvensdækning eventuelt kombineret med oprettelse af medlemskonti og/eller særlige bonushensættelser, jf. pkt. 4.4. og regler for tildeling af udbetalings- eller udløbsbonus. Desuden kan der eksempelvis oprettes en særlig bonusgruppe for den overførte bestand, ligesom risikoværn kan være nødvendigt.

Karenstidsbestemmelser

5.

Et modtagende selskab, der anvender karenstidsbestemmelser, har pligt til at medregne den seneste periode, hvor forsikrede i det afgivende selskab har været fuldt erhvervsdygtig med uafbrudt bidragsbetaling ved opgørelse af, om karenstid er udstået, efter det modtagende selskabs almindelige regler om udståelse af karen.

6.

Det er en forudsætning for selskabernes pligt til at overføre pensionsmidlerne, at der skal betales pensionsbidrag for den enkelte forsikrede i det modtagende selskab. Aftalen omfatter ikke overførsel af pensionsmidler, hvis den forsikrede inden overførselsdatoen afgår ved døden eller har anmeldt en forsikringsbegivenhed.

Helbreds vurdering

7.1.

Det modtagende selskab er forpligtet til at modtage de fremtidige bidragsbetalinger og de tilhørende opsparede pensionsmidler uden helbreds vurdering, såfremt risikodækning i det modtagende selskab ikke afviger væsentlig fra risikodækningen i det afgivende selskab, jf. pkt. 7.3. Bestemmelsen regulerer også det modtagende selskabs adgang til at indhente nye helbredsoplysninger, hvor forsikrede allerede er antaget.

7.2.

Det afgivende selskab skal oplyse det modtagende selskab om risikoforløbet for den pensionsordning, som de forsikrede, hvis pensionsmidler potentielt kan overføres, er omfattet af. På baggrund af disse oplysninger skal det modtagende selskab vurdere, på hvilke fælles forsikringsvilkår selskabet vil tilbyde en pensionsordning til de personer, hvis pensionsmidler potentielt kan overføres, jf. dog pkt. 7.1.

7.3.

Hvis risikosummen⁸ for den enkelte forsikredes pensionsordning forøges med mere end 25 pct., kan det modtagende selskab gøre forsikringsvilkårene for den pågældende forsikrede - herunder overførslen af reserver - afhængig af individuelle helbredsoplysninger. Er der valgmuligheder i den nye ordning, skal risikoforøgelsen vurderes i relation til den maksimale dækning, der vil kunne opnås i den nye ordning uden supplerende helbredsoplysninger. Der kan dog ikke stilles krav om mere omfattende helbredsoplysninger, end hvad der gælder for forsikrede uden en tidligere ordning, som skal optages i den nye ordning.

7.4.

Såfremt det modtagende selskab i henhold til pkt. 7.3. gør forsikringsvilkårene afhængig af individuelle helbredsoplysninger, kan det eller de afgivende selskaber afvise at overføre pensionsmidler efter pkt. 11 for hele ordningen. Overførslen reguleres i så fald af de almindelige regler for genkøb/overførsler i det eller de afgivende selskaber.

7.5.

Hvis risikosummen for den enkelte forsikredes pensionsordning forøges med mere end 25 pct., kan det modtagende selskab dog gøre forsikringsvilkårene for den del af risikoforøgelsen, der ligger ud over 25 pct., betinget af individuelle helbredsoplysninger, uden at det afgivende selskab under henvisning til pkt. 7.4. kan afvise at overføre pensionsmidlerne.

---

⁸ Beregning af risikosum, se bilag A til aftalen.

7.6. Særregel for store overførsler - min. 5 pct. af det modtagende selskabs livsforsikringshensættelser

Hvis den samlede sum af de pensionsmidler, der potentielt kan overføres, udgør mindst 5 pct. af det modtagende selskabs livsforsikringshensættelser, finder bestemmelserne 7.1. til 7.5 ikke anvendelse for det modtagende selskab.

Indhenter det modtagende selskab i denne situation helbredsoplysninger, kan det eller de afgivende selskaber imidlertid anvende bestemmelsen i pkt. 7.4.

7.7. Antagelse på helbredsmæssigt dårligere vilkår

Kan forsikrede ikke overføre sin pensionsordning til det modtagende selskab uden at blive antaget på helbredsmæssigt dårligere vilkår, er det afgivende selskab forpligtet til at videreføre pensionsordningen på individuelle vilkår, hvis forsikrede ønsker at opretholde sin pensionsordning der.

7.8.

Bestemmelsen i pkt. 7.7. kan dog ikke tilsidesætte det afgivende selskabs forsikringsbetingelser eller andre vilkår for pensionsordningen i det afgivende selskab.

Procedure for overførslen

8.1.

Det påhviler det eller de afgivende selskaber at meddele det modtagende selskab nødvendige tekniske og aftalemæssige oplysninger om den pågældende ordning.

8.2.

Det påhviler det modtagende selskab senest 1 måned efter, at selskabet er blevet bekendt med, at en virksomhedsomdannelse eller -overdragelse har fundet sted, og at selskabet er valgt som det fortsættende selskab at afklare, hvorvidt nærværende aftale kan finde anvendelse i forbindelse med de berørte medarbejderes skift af arbejdsgiver og dermed pensionsordning og at rette henvendelse til det eller de afgivende selskaber med anmodning om de nødvendige oplysninger.

8.3.

Det påhviler det eller de afgivende selskaber senest 1 måned efter modtagelsen af den i pkt. 8.2. nævnte henvendelse at meddele det modtagende selskab de nødvendige oplysninger samt i dialog med det modtagende selskab at afgøre, hvilken størrelse den potentielle overførsel har og dermed, hvilket præcist regelsæt der er gældende for overførslen.

8.4.

Det påhviler det modtagende selskab senest 1 måned efter modtagelsen af de i pkt. 8.3. nævnte oplysninger at anmode de forsikrede om at afgive samtykke til udveksling af de nødvendige oplysninger. Forsikrede anmodes om at returnere samtykket senest 1 måned efter modtagelsen.

8.5.

Det påhviler det modtagende selskab senest 1 måned efter modtagelsen af samtykket at indhente de nødvendige oplysninger vedrørende den enkelte forsikredes pensionsordning fra det eller de afgivende selskaber.

8.6.

Det påhviler det eller de afgivende selskaber senest 2 måneder efter modtagelsen af de i pkt. 8.5. nævnte oplysninger at returnere besvarelsen af disse oplysninger.

8.7.

Det påhviler det modtagende selskab senest 2 måneder efter modtagelsen af de i pkt. 8.6. nævnte oplysninger at meddele de forsikrede på egne og det eller de afgivende selskabers vegne, om og i givet fald på hvilke vilkår overførslen kan finde sted.

8.8.

Forsikrede opfordres til at fremsætte sin anmodning om overførsel af pensionsmidler over for det modtagende selskab senest 1 måned efter forsikrede, har modtaget de i pkt. 8.7. nævnte tilbud. Forsikrede orienteres om konsekvensen af passivitet.

8.9.

Ønsker forsikrede at overføre pensionsmidlerne, påhviler det det modtagende selskab hurtigst muligt at meddele det til det eller de afgivende selskaber. Meddelelsen må tidligst fremsendes på det tidspunkt, hvor forsikrede er optaget i pensionsordningen i det modtagende pensionselskab.

Opgørelse af pensionsordningen og overførsel af pensionsmidlerne

9.1.

Det afgivende selskab skal opgøre pensionsordningen og overføre pensionsmidlerne hurtigst muligt efter, at selskabet har modtaget forsikredes anmodning om overførsel.

9.2.

Det afgivende selskab skal overføre pensionsmidlerne til det modtagende selskab umiddelbart efter, at pensionsordningen er opgjort. Overførslen skal dog være foretaget allersenenest 5 bankdage efter opgørelsesdatoen. Overtrædes fristen som nævnt i 2. punktum, skal der foretages en ny opgørelse af pensionsordningen.

9.3.

Uanset pkt. 9.1. skal pensionsmidlerne overføres allersenenest inden for løbende måned samt én måned efter det tidspunkt, hvor det afgivende selskab har modtaget forsikredes anmodning om overførsel.

10.1.

I forbindelse med overførslen skal alle relevante oplysninger afgives.

10.2.

Ved for sen overførsel af pensionsmidler, jf. pkt. 9.3., skal der tillægges morarente. Det afgivende selskab er dog alene forpligtet til at tillægge morarente, såfremt renten udgør 100 kr. eller mere. Rentesatsen fastsættes efter reglerne i renteloven⁹. Ligger overførselsdatoen uden for den i pkt. 9.3., nævnte tidsfrist plus 5 bankdage, beregnes morarente med virkning fra udløb af fristen i pkt. 9.3. til og med overførselsdatoen.

10.3.

Morarente efter pkt. 10.2 skal som udgangspunkt tilskrives den forsikredes pensionsordning, jf. dog 2. punktum. Har det modtagende selskab forrentet de overførte pensionsmidler fra et tidspunkt før overførselsdatoen, er det modtagende selskab berettiget til helt eller delvist at oppebære morarenten som kompensation for renteudgiften. Giver det modtagende selskab tidligst forrentning fra overførselsdagen, skal forsikredes pensionsordning altid have tilført morarenten.

Pensionsmidlerne, der overføres

11.1.

Ved overførsel af pensionsmidler efter denne aftale har det eller de afgivende selskaber pligt til som minimum at overdrage værdien af den pågældende ordning¹⁰, dog mindst den pågældende ordnings genkøbsværdi og maksimalt ordningens retrospektive hensættelse med tillæg af forsikredes eventuelle andel af selskabets særlige bonushensættelser.

11.2.

Ved overførsel af pensionsmidler fra en markedsrente-ordning har det afgivende selskab pligt til at overdrage realisationsværdien fratrukket handelsomkostninger¹¹ med tillæg af forsikredes eventuelle andel af selskabets særlige bonushensættelser.

11.3.

De overførte pensionsmidler, jf. pkt. 11.1. og 11.2., indgår fuldt ud som retrospektiv hensættelse eller opsparingsværdi i det modtagende selskab jf. dog pkt. 11.4. Dog kan der i modtagne midler vedrørende en markedsrente-ordning fratrækkes de handelsomkostninger¹², der knytter sig til etableringen af ordningen i det modtagende selskab.

---

⁹ Jf. § 5 i lovbekendtgørelse nr. 743 af 4. september 2002 om renter ved forsinket betaling m.v.

¹⁰ Værdien af den pågældende ordning kan opgøres som værdien af den retrospektive hensættelse jf. regnskabsbekendtgørelsens bilag 1, nr. 58 eller på baggrund af en gennemsnitligt fastlagt opgørelse af værdien af den retrospektive hensættelse. Opgørelsen skal være i overensstemmelse med det enkelte selskabs anmeldte regler herom.

¹¹ De rene omkostninger ved handel med værdipapirer.

¹² Jf. note 5.

11.4.

Anvender det modtagende selskab særlige bonushensættelser, er selskabet uanset pkt. 11.3., 1. punktum, berettiget til at anvende en del af de overførte pensionsmidler som indskud på særlige bonushensættelser efter regler anmeldt til Finanstilsynet i medfør af FIL § 20, stk. 1, nr. 7.

11.5.

Sker der overførsel af pensionsmidler mellem grønlandske og danske selskaber, og skal der fratrækkes statsafgift af beløbet, er det hensættelsen eller opsparingsværdien efter fradrag af statsafgift, som indgår i det modtagende selskab.

11.6.

Ved overførsel af pensionsmidler fra et kollektivt grundlag til et individuelt grundlag kan beregning af den overførte hensættelse ske analogt med reglerne i pkt. 8.3.5. i koncessionen G 82 (særregel vedrørende beregning af tilbagekøbsværdi af kollektiv ægtefællepension og kollektiv livsforsikring for ugifte).

11.7.

Ved overførsel af pensionsmidler er værdien af den forsikredes eventuelle frivillige bidrag og videreførelse af bidrag, såvel eget- som arbejdsgiverbidrag eller dele heraf, omfattet af aftalen, medmindre andet aftales.

11.8.

Uanset pkt. 11.1-11.7, er det afgivende selskab berettiget til at opkræve et ekspeditionsgebyr.

12.1.

Risikoen i det eller de afgivende selskaber opretholdes uændret efter det eller de afgivende selskabers almindelige regler indtil overførselsdatoen, med mindre andet er aftalt.

12.2.

Det modtagende selskab skal hurtigst muligt og senest pr. den 1. i måneden efter overførselsdatoen registrere de overførte pensionsmidler, eventuelt reduceret i overensstemmelse med Virksomhedsaftalens regler herom, på forsikredes pensionsordning i det modtagende selskab. Uanset bestemmelsen i 1. punktum har det modtagende selskab dog altid indtil 5 arbejdsdage til gennemførelse af den fornødne registrering.

12.3.

Bestemmelsen i pkt. 12.2., 1. punktum, kan dog ikke tilsidesætte det modtagende selskabs forsikringsbetingelser eller andre vilkår for pensionsordningen i det modtagende selskab.

12.4.

Bliver den forsikrede berettiget til ydelser efter pensionsordningen i det modtagende selskab efter, at selskabet har modtaget pensionsmidlerne fra det afgivende selskab, men inden at selskabet har

registreret disse på forsikredes pensionsordning, hæfter selskabet som om, at de overførte pensionsmidler var registreret på berettigelsestidspunktet.

Andre aftaler

13.1.

Aftalen forhindrer ikke, at selskaberne kan fastsætte mere liberale regler eller indgå mere liberale aftaler indbyrdes.

Tilslutning til aftalen

14.1

Det enkelte selskabs tilslutning til aftalen meddeles det pågældende selskabs brancheorganisation. Brancheorganisationen orientering samtidig medlemsselskaberne om tilslutningen.

Opsigelse af aftalen

15.1.

Et selskab kan opsigte aftalen med 3 måneders varsel. Kortere varsel kan af det enkelte selskab opnås efter forelæggelse for Finanstilsynet.

15.2.

I tilfælde af at det modtagende selskab har opsagt aftalen, behandles anmodninger om overførsel fra den forsikrede, som er modtaget i det modtagende selskab inden opsigelsesvarslets udløb, efter reglerne i denne aftale. Anmodninger som modtaget efter dette tidspunkt, er ikke omfattet af aftalen.

15.3.

I tilfælde af at det afgivende selskab har opsagt aftalen, behandles anmodninger om overførsel fra den forsikrede, som er modtaget i det afgivende selskab inden opsigelsesvarslets udløb, efter reglerne i denne aftale. Anmodninger som modtaget efter dette tidspunkt, er ikke omfattet af aftalen.

15.4.

Opsigelse af tilslutning til aftalen meddeles det pågældende selskabs brancheorganisation. Brancheorganisationen orienterer samtidig medlemsselskaberne om opsigelsen.

15.5.

Efter forelæggelse for Finanstilsynet kan pligter efter denne aftale bortfalde, f.eks. som følge af manglende ligevægt mellem overførsler fra og til selskabet. Dette skal i givet fald meddeles det pågældende selskabs brancheorganisation samt andre selskaber, der måtte være involveret i påbegyndte overførsler, der berøres heraf.

Ikrafttræden og revision

16.1.

Aftalen træder i kraft den 1. december 2011 for selskaber, der inden denne dato har tilsluttet sig aftalen. For selskaber, der senere tilslutter sig aftalen, træder den i kraft på den dato, hvor selskabets brancheorganisation modtager meddelelse om selskabets tilslutning til aftalen.

16.2.

Aftalen gælder ikke virksomhedsomdannelser og -overdragelser, der har fundet sted før den 1. december 2011.

16.3.

Den tidligere indgåede Aftale om pensionsoverførsel af pensionsmidler ved virksomhedsomdannelser m.v. (Virksomhedsomdannelsesaftalen) af 1. januar 2010 ophæves pr. 1. december 2011. Dog finder aftalen fortsat anvendelse på virksomhedsomdannelser og -overdragelser, der har fundet sted før den 1. december 2011.

7.3.1 Bankoverførsel ved virksomhedsoverdragelse

Med Danica Pension, Danica Pension I og Danica Pension II er indgået følgende overførselaftale:

- I De brancheaftalte overførselsaftaler "aftale om overførsel mellem selskaber i forbindelse med en arbejdstagers overgang til anden ansættelse (obligatorisk og frivillige ordninger)" og "Aftale om pensionsoverførsel ved virksomhedsomdannelser m.v." finder anvendelse således, at der kan ske omkostningsfri overførsel af den i en overenskomst integrerede bankdel.
- II Aftalen træder i kraft, når alle parter har underskrevet den, og har virkning for overførsler, der begæres efter aftalens ikrafttræden.
- III Hver af parterne kan til enhver tid opsigte aftalen skriftlig med øjeblikkelig varsel. Opsigelsen får virkning for fremtidige overførselsanmodninger."

8 Diverse produkter i PFA Pension med særlige anmeldelser

8.1 Standard Liv

8.1.1 Produktbeskrivelse

Standard-Liv er en selvstændig ophørende livsforsikring uden ret til bonus, som tegnes uden ret til præmiefritagelse, uden tilbagekøbsret og med en varighed på maksimalt 10 år.

8.1.2 Matematisk beskrivelse

8.1.2.1 Risikoelementer

Mænd:

T0	$\mu = 0,00040 + 10^{5,150 + 0,046 * x - 10}$
T1	$\mu = 0,00040 + 10^{5,480 + 0,043 * x - 10}$
T2	$\mu = 0,00150 + 10^{5,566 + 0,043 * x - 10}$
T3	$\mu = 0,00180 + 10^{5,652 + 0,043 * x - 10}$
T4	$\mu = 0,00240 + 10^{5,738 + 0,043 * x - 10}$
T5	$\mu = 0,00360 + 10^{5,824 + 0,043 * x - 10}$
T6	$\mu = 0,00600 + 10^{5,910 + 0,043 * x - 10}$
T7	$\mu = 0,01080 + 10^{5,996 + 0,043 * x - 10}$
T8	$\mu = 0,02040 + 10^{5,082 + 0,043 * x - 10}$

kvinder:

Nytegninger indtil og med 20. december 2012:

T0	$\mu = 0,00020 + 10^{5,020 + 0,046 * x - 10}$
T1	$\mu = 0,00020 + 10^{5,350 + 0,043 * x - 10}$
T2	$\mu = 0,00075 + 10^{5,436 + 0,043 * x - 10}$
T3	$\mu = 0,00090 + 10^{5,522 + 0,043 * x - 10}$
T4	$\mu = 0,00120 + 10^{5,608 + 0,043 * x - 10}$
T5	$\mu = 0,00180 + 10^{5,694 + 0,043 * x - 10}$
T6	$\mu = 0,00300 + 10^{5,780 + 0,043 * x - 10}$
T7	$\mu = 0,00540 + 10^{5,866 + 0,043 * x - 10}$
T8	$\mu = 0,01020 + 10^{5,952 + 0,043 * x - 10}$

Nytegninger fra og med 21. december 2012:

T0	$\mu = 0,00040 + 10^{5,150 + 0,046 * x - 10}$
T1	$\mu = 0,00040 + 10^{5,480 + 0,043 * x - 10}$
T2	$\mu = 0,00150 + 10^{5,566 + 0,043 * x - 10}$
T3	$\mu = 0,00180 + 10^{5,652 + 0,043 * x - 10}$
T4	$\mu = 0,00240 + 10^{5,738 + 0,043 * x - 10}$
T5	$\mu = 0,00360 + 10^{5,824 + 0,043 * x - 10}$
T6	$\mu = 0,00600 + 10^{5,910 + 0,043 * x - 10}$
T7	$\mu = 0,01080 + 10^{5,996 + 0,043 * x - 10}$

$$T8 \quad \mu = 0,02040 + 10^{5,082 + 0,043 * x - 10}$$

Tavle T0 benyttes, når helbredsoplysningerne ikke indeholder oplysninger om forøgelse af dødsrisikoen.

Tavle T1 benyttes, når der afgives oplysninger om at den forsikrede er ryger. Den forsikredes skal i helbredserklæringen altid besvare, om han / hun er ryger. Hvis det ud fra de afgivne helbredsoplysninger vurderes, at man kun ryger lejlighedsvis ved sjældne selskabelige sammenkomster, vil man blive klassificeret som ikke ryger.

Tavlerne T2 til T8 benyttes helt på samme måde som tavlerne D2 til D8 i G82-koncessionen.

Tavlerne T2 til T8 er konstrueret efter samme principper, som tavlerne D2 til D8 er konstrueret ud fra D0 i G82 koncessionen. Tavlerne T2 til T8 indeholder således samme forholdsmæssige sikkerhed som T0 og T1.

8.1.2.2 Rente

Grundlagsrenten ved nytegning udgør fra 1. april 2004 og indtil 20. december 2012 3,5 %. Grundlagsrenten ved nytegning udgør fra 21. december 2012 og indtil videre 2,0 %..

8.1.2.3 Bruttogrundlag

Den månedlige ratepræmie P12 beregnes ved:

$$P12 = \pi / (12 * 0,92) + STK12$$

hvor

PI er kontinuert nettopræmie
STK12 er månedligt styktillæg som indtil videre fastsættes til 44 kr.

Præmien indeholder således et omkostningsbidrag på 8% og et styktillæg.

Der omregnes mellem ratepræmie med forskellig forfald ved hjælp af annuiteter over 1 år beregnet med grundlagsrente. Heraf fås nedenstående omregningsfaktorer. Styktillæg omregnes med samme omregningsfaktorer.

fra / til	π	1/1-årlig	1/2-årlig	1/4-årlig	1/12-årlig
π	1,000000	1,077153	0,541243	0,271291	0,090580
1/1-årlig	0,928373	1,000000	0,502475	0,251860	0,084092
1/2-årlig	1,847599	1,990148	1,000000	0,501238	0,167355
1/4-årlig	3,686074	3,970467	1,995062	1,000000	0,333884
1/12-årlig	11,040000	11,891771	5,975321	2,995056	1,000000

8.1.2.4 Bonus

Der ydes ikke bonus og under fremregning benyttes derfor tegningsgrundlaget til beregning af rente, risiko og omkostninger.

Efter hver fremregning konteres forskelle mellem den fremregne reserve og den prospektive bestemte reserve i et konteringsfelt, hvorefter den fremregne reserve sættes lig med den prospektive bestemte reserve.

8.1.2.5 Genkøb

Forsikringen tegnes uden ret til tilbagekøb.

8.1.2.6 Helbredsoplysninger

Se kapital 5.

8.2 Spar-op Konto

8.2.1.1 Produktbeskrivelse

SPARop-Konto er en opsparingspræget indskuds- og/eller præmiebetalt forsikring med en begrænset invaliderisiko. Risikosummen ved invaliditet udtrykker den reserveforøgelse ved invaliditet, der er nødvendig for at yde en tillægsforrentning med 1% p. a. så længe forsikrede er invalid. Risikosummen er dog mindst præmieaktivet for indtil 5 års præmie.

Ved invaliditet udgøres reserven (skygge-depotet) af reserven før invaliditet med tillæg af risikosummen. Ved død, tilbagekøb (se dog 6.2.1.6 for supplerende tilbagekøbebestemmelser) eller reaktivering forfalder dog alene reserven før invaliditet, reguleret så længe forsikrede er invalid med depotrente + 1%-point p. a. – gebyr (sol-depotet)

Der udløses ingen ydelse ved lavere invaliditetsgrader end 2/3 invaliditet.

Udløbsalderen og ophørsalderen for tillægsforrentningen er 67 år.

8.2.1.2 Teknisk beskrivelse

Mulige ydelser:

E(125), T(115), ER(175), TR(165), OLO(216)

Der defineres faktoren b:

$$(67 - \text{beregningssalder}) / 88$$

$$0,25 * (67 - \text{beregningssalder}) / (67 - \text{tegningsalder})$$

for tegningsalder < 45 år

for tegningsalder ≥ 45 år.

Således at der i aktiv tilstand haves:

$$\text{Passiv} = \text{reserve} * (1 + b)$$

Forskellen mellem passiv og reserve opnås ved hjælp af skygge-præmie (Skygge- π er den tekniske præmie – jf. §3 i bonusregulativet jf. 3.2.1):

$$\text{passiv} = {}_tV_x + \text{skygge-}\pi * a_{x:n}^a$$

Skygge- π er dog mindst nettopræmien svarende til den faktiske præmie, og n er 5 for $x \leq 55$, $60 - x$ for $55 < x \leq 59$, 1 for $59 < x \leq 66$ og $67 - x$ for $66 < x \leq 67$.

I såvel aktiv som invalid tilstand er

$$T + TR * a_{n|} = \text{sol-depot}$$

$$E * K_x(E) + ER * K_x(ER) + T * K_x(T) + TR * K_x(TR) + OLO * K_x(OLO) = \text{passiv}$$

idet fordelingen mellem ydelserne sker efter objektive kriterier.

Forøgelsen af soldepotet beregnes i aktiv tilstand ved kontofremregning, i invalid tilstand ved depotrente + 1%-point p. a. med fradrag af gebyr.

Risiko i aktiv tilstand

Dødsrisikoen er 0, da der er depotsikring – d. v. s., at der på SPARop-Konto ved død udløses en samlet dødsudbetaling på samme størrelse som depotet.

Invaliderisikoen er fastsat som sol-depotet multipliceret med faktoren b, dog mindst det ovenfor bekræfte præmieaktiv for den faktiske præmie.

Hvis der indtræder invaliditet for en forsikring, hvor tegningsalder > 60 år, forøges policens reserve kun svarende til et b med tegningsalder 60, dog mindst præmieaktivet. Resten af risikosummen er en risikogevinst for PFA til imødegåelse af tab som følge af lempelig antagelse, der i henseende til invaliderisiko er særlig usikker for personer over 60 år.

8.2.1.3 Genkøb:

Særlige regler for genkøb fremgår af afsnit 6.2.1.6.

8.3 Efterpension

Ved overtagelse af eller fusioner med pensionskasser kan der tilknyttes efterpension til ægtefællepensioner af 3, 6 eller 12 måneders varighed. Er der tilknyttet efterpension, supplerer den ægtefællepensionen, således at den samlede udbetaling i den pågældende periode efter forsikredes død svarer til alderspensionen.

8.4 U74-livrenter

Kan ikke nyttes.

Er uden ret til bonus.

Er omfattet af nedenstående bonusregulativ:

”Bonusregulativ af 1984
for livrenter uden ret til bonus

§1 Overførsel til G82 pr. 1/1-1983

Alle policer tegnet uden ret til bonus overføres pr. 1. januar 1983 til beregningsgrundlaget G82.

§2 Opgørelse af præmiereserverne efter 1/1-1983

Præmiereserverne opgøres løbende. I opgørelsen medregnes forrentning af den til enhver tid opgjorte præmiereserve under hensyn til de særlige regler i lov om realrenteafgift. Der tages hensyn til de forventede sandsynligheder for død og de faktiske livrentebetaling. Der anvendes tilsvarende regler og satser, som ved opgørelsen af forsikringsopsparingen for bonusberettigede forsikringer.

For aktuelle livrenter gælder der særlige regler i perioden 1. januar 1983 – 1. januar 1985.

§3 Ekstraordinær bonustildeling pr. 1/1 1984

For alle livrenter uden ret til bonus, der ikke var aktuelle 31/12-1982, foretages pr. 1. januar 1984 en ekstraordinær bonustildeling, således at alle livrenteydelser herefter svarer til de kontraktmæssige livrenteydelser, der var gældende før fordelingen af formueafgiften pr. 31/12-1982.

For livrenter uden ret til bonus, der allerede var aktuelle pr. 31/12-1982, ydes der en ekstraordinær bonusopskrivning pr. 1/7 1984 på 2,5%.

§4 Anvendelse af præmiereserverne

Livrenterne er fortsat uden ret til bonus. Præmiereserverne anvendes til sikring af de i henhold til §3 fastsatte livrenteydelser. Når disse livrenteydelser fuldt ud er sikret efter principper fastsat af PFA's bestyrelse, kan PFA med forsikringstilsynets godkendelse foretage yderligere bonustildelinger efter nærmere fastsatte regler i overensstemmelse med de opgjorte præmiereserver."

For aktuelle U74- og U66-livrenter anvendes $b=9,0$ ved bestemmelse af den friholdte reserve i henhold til formlen:

Friholdt ydelse(31/12-82) * $(0,85 - (b-10)*(110-x)/1000)$ * passiv(G82 10%),

hvor x er beregningsmæssig alder.

8.5 Plejesikring

8.5.1 Produktbeskrivelse

Virkemåde

Der udbetales en løbende ydelse, når der opstår et dækningsberettiget plejebenhov.

Der er 3 måneders karens for udbetaling. Ved akut opstået plejebenhov er der ingen karens.

Fra en bestemt alder udbetales den løbende ydelse uanset plejebenhov.

Forsikrede kan frit anvende de udbetalte beløb.

Udover en månedlig ydelse omfatter Plejesikring også en omfattende socialrådgivning.

Plejebenhov

Ved plejebenhov forstås det behov, der opstår, når en person ikke længere er i stand til at klare sig selv i det daglige. Det kan skyldes sygdom, ulykke eller alder.

Der ses på følgende vurderingsområder:

Punkt	Vurderingsområder
1	Personlig hygiejne – at kunne vaske sig selv

2	Påklædning – at kunne tage eget tøj og sko af og på
3	Mobilitet – at kunne bevæge sig rundt i hjemmet (på én etage)
4	Mad og drikke – at kunne spise og drikke selv, samt forberede enkle måltider
5	Toiletbesøg – at kunne komme på toilettet, når behovet opstår
6	Søvn – at kunne komme i og ud af sengen ved egen hjælp

Funktionsniveau

Til vurdering af størrelsen af plejebehovet på de enkelte vurderingsområder ses på forsikredes funktionsniveau.

Der inddeles i følgende funktionsniveauer:

Niveau	Beskrivelse
1 Forsikrede er den aktive part , men	<p>forsikrede kan have</p> <ul style="list-style-type: none"> • behov for <i>let</i> støtte og vejledning med henblik på at bevare eller genvinde evnen til selvstændigt at klare sig selv • et meget <i>lille</i> behov for støtte i relation til enkelte af vurderingsområderne • behov for <i>kortvarig</i> støtte og tilsyn, motivering, vejledning og undervisning for at kunne indfri sine personlige behov <p>Forsikrede kan være alene i længere perioder Forsikrede forventes udelukkende at bruge hjemmehjælp</p>
2 Forsikrede har vanskeligt ved selvstændigt at klare sig selv , men	<p>forsikrede kan</p> <ul style="list-style-type: none"> • med hjælp <i>deltage aktivt</i> i varetagelsen af egne behov. • have et <i>stort behov</i> for motivation, støtte eller hjælp indenfor et eller flere af vurderingsområderne • have behov for <i>jævnligt tilsyn</i> pga. forværring i den fysiske og psykiske tilstand <p>Forsikrede forventes at have behov for hjælp både til praktiske opgaver og pleje- og omsorgsmæssige aktiviteter</p>
3 Forsikrede er pga. fysiske eller psykiske forhold ikke i stand til at klare sig selv , og	<p>forsikrede</p> <ul style="list-style-type: none"> • må få <i>andre</i> til at gøre eller handle for sig på et eller flere af vurderingsområderne • har behov for <i>fuldstændig hjælp</i> eller vejledning til at varetage egne behov <p>Forsikrede forventes at have behov for hjælp både til praktiske opgaver og pleje- og omsorgsmæssige aktiviteter</p>

Samlede funktionsniveau

Det samlede funktionsniveau fastsættes efter nedenstående:

Hvis funktionsniveauet er...	på antal vurderingsområder...	er det samlede funktionsniveau
------------------------------	--------------------------------------	---------------------------------------

1	alle	over 75%
2	2-3	50%-75%
	4	25%-50%
	5-6	mindre end 25%
3	1-2	50%-75%
	3	25%-50%
	4-6	mindre end 25%

Visitering

Funktionsniveauet fastsættes individuelt af selskabet ud fra en helhedsvurdering af forsikredes alder, fysiske og psykiske helbredstilstand samt åndsevner.

Udbetaling

Forsikringen kan oprettes som Plejesikring Standard eller Plejesikring Udvidet.

Udbetaling sker i følgende situationer:

Hvis det samlede funktionsniveau er	så udbetales...	
	Plejesikring Standard	Plejesikring Udvidet
mindre end 25%	1/1 plejeydelse	1/1 plejeydelse
mellem 25%-50%	1/2 plejeydelse	2/3 plejeydelse
mellem 50%-75%	ingen plejeydelse	1/3 plejeydelse
mere end 75%	ingen plejeydelse	Ingen plejeydelse

Ved alder 99 på Plejesikring Standard og alder 95 på Plejesikring Udvidet udbetales 1/1 plejeydelse uanset funktionsniveau.

På Plejesikring Standard udbetales kun 1/2 plejeydelse, hvis forsikrede bor på plejehjem. Der udbetales 1/1 plejeydelse på Plejesikring Udvidet, hvis forsikrede bor på plejehjem.

Socialrådgivning

Rådgivningsdelen omfatter hjælp til:

Punkt	Beskrivelse
1	Vurdering af behov for pleje
2	"Hvad kan man få fra det offentlige?"
3	Kontakt til det offentlige eller private leverandører, samt samarbejdspartnere

Leverandør og samarbejdspartnere

Forsikrede vil ved tilkendelse af ydelse blive informeret om vores samarbejdspartnere, men kan frit vælge hvilket som helst care-firma. (Og hvilket formål pengene skal benyttes til).

Kvalitetskontrol

I valget af samarbejdspartnere er der lagt stor vægt på kvalitet både med hensyn til indhold og omfanget af ydelserne (tid). Derudover er venlighed, overholdelse af aftaler med videre også vægtet betydeligt.

En gang årligt gennemfører PFA Pension en tilfredshedsundersøgelse blandt de forsikrede, som får care-sevice fra en af vores samarbejdspartnere.

Hvem kan oprette

Personer i aldersgruppen 18-75 år kan oprette Plejesikring.

Udbetalingsstørrelse

Udbetalingsstørrelsen på Plejesikring kan frit vælges indenfor følgende interval:

Udbetalingsstørrelse	Månedlig plejeydelse
Minimum	10.000 kr.
Maksimum	40.000 kr.

Præmiebetaling

Forsikringen kan oprettes mod præmie eller indskud. Der vil blive tilbudt frit præmieophør, dog senest ved alder 75 år.

Præmien pristalsreguleres hvert år 1. januar.

Bonus

Bonus anvendes til forhøjelse af ydelsen.

Udløb

Forsikringen dækker livsvarigt.

Præmiefritagelse

Hvis der udbetales plejeydelse, ydes der præmiefritagelse svarende til den procentdel af plejeydelsen der udbetales.

Den øvrige del af forsikringen kan videreføres mod præmiebetaling.

Omskrivning/ændring

Forsikringen kan til enhver tid omskrives til en livrente uden afgivelse af yderligere helbredsoplysninger.

Genkøb

Der tilbydes genkøb indtil alder 65. år. Der er en forudsætning, at der kan afgives tilfredsstillende helbredsoplysninger.

Genkøb beregnes efter selskabets sædvanlige regler for genkøb af livrente-ydelser.

Skattekode

Skattemæssigt har Plejesikring skattekode 1. Der er fradrag for indbetalingerne og der skal betales indkomstskat af en eventuel udbetaling.

8.5.2 Helbreds vurdering

Ved antagelse og ændring anvendes helbredserklæring jf. kapital 5.

Viser helbredsoplysningerne, at forsikrede ikke i det væsentlige er rask, anvendes PFA's normale antagelsespolitik. Der er ikke taget stilling til eventuelle skærpelser endnu. Dette vil blive anmeldt senere.

Der anvendes ikke klausuler.

Personer over 60 år vil desuden forud for antagelsen blive inviteret til samtale i PFA med en sundhedskonsulent, og kan blive afkrævet en helbredsattest.

8.5.3 Matematisk beskrivelse

Forsikringsteknisk beregnes præmien på samme måde som konc. 415, men med andre intensiteter.

Intensiteten er angivet ud fra de konstanter, der indgår i den sædvanlige Makeham-funktion ($a+10^{b+c \cdot \text{alder} - 10}$).

Disse er for	model 1:	a=0,00004	b=3,52	c=0,058
	model 2:	a=0,00003	b=3,26	c=0,058

Præmien er ikke garanteret og kan ændres med 3 måneders varsel til en 1/1.

Grundlagsrenten udgør 2 % med en opgørelsesrente på 1,8 %. Præmieomregningsfaktorer fastsættes på baggrund af en rente på 2,5095 % efter samme teknik som i G82.

Ydelserne kan ikke være fritstående, men tegnes med en udløbsalder og i kombination med en opsat livrente af samme størrelse.

Der anvendes samme dødelighed som i L99 indtil udgangen af 2011 – derefter som U10. Livrenten tegnes efter L99 2 % med en opgørelsesrente på 1,8 %.

8.5.3.1 Omkostninger

De tekniske omkostninger beregnes i henhold til 3.8.1.9, 3.8.2 og 3.8.5.

8.5.3.2 2. ordens risiko/bonus

2. ordens risikoen er den samme som 1. ordens risikoen ligesom 2. ordens omkostninger er det samme om 1. ordens omkostninger. På præmiefri policer fratrækkes desuden et løbende gebyr efter almindelige regler som for G82 bestanden.

På livrenter tegnet sammen med plejeydelse er 2. ordensomkostninger og risiko ligeledes det samme som på 1. orden.

Depotet forrentes med depotrenten i selskabet efter RAL/PAL.

Bonus anvendes til opskrivning af policens ydelser.

8.5.3.3 Genkøb/ændring

Forsikringen kan ændres til en almindelig livrente, der etableres i henhold til L99 2 %. Efter at forsikringen er ændret til en almindelig livrente, kan den genkøbes i henhold til reglerne herfor.

8.6 (Udgået)

8.7 Ugaranterede invalideydelser

Afsnittet beskriver invalideforsikring, der er tegnet som komplementære ydelser, under forsikringsklasse I, og som er ugaranteret.

Omfatter to invalidedækninger:

En invaliderente	- med konc. nummer 417
En invalidesum	- med konc. nummer 317

Invalideforsikringerne er magen til de kendte G82 dækninger, konc.nr. 415 og 315, med flg. afvigelser:

- Præmien er ugaranteret.
- Karensen kan variere fra 1 måned til 12 måneder.
- Der kan være en særlig udbetalingsbestemmelse så den fulde ydelse udbetales ved halv invaliditet. Er denne særlige udbetalingsbestemmelse tilstede, er det endvidere muligt at tilknytte en udbetalingsbestemmelse så der anvendes opfyldning ved udbetaling. Udbetaling sker, hvis der er en indtjeningsnedsættelse på mindst 10 %.
- Kriterier for tilkendelse kan udvides med faginvaliditet

De nye invalideforsikringer kan tegnes i obligatoriske pensionsordninger i henhold til overenskomst, og kan videreføres ved fratrædelse, dog ikke udvidelse med faginvaliditet, som bortfalder ved udtræden af pensionsordningen. På forsikringer med disse invalideforsikringer vil præmiefritagelsen træde i kraft på samme vilkår.

Der henvises til afsnit 8.13 i teknisk grundlag for regler for PFA Plus.

Betalingen vil variere fra den kendte invalidepræmie med en justeringsfaktor, som afhænger af den valgte dækning, samt forsikredes beskæftigelse.

Denne faktor er sammensat på flg. måde:

Karens - f_K :

1 måned	1,75
3 måneder	1,00
6 måneder	0,90
12 måneder	0,85

For andre karensperioder end ovenfor anført beregnes karensfaktoren forholdsmæssigt ved lineær interpolation imellem de to nærmeste faktorer.

Det er kun muligt at ændre karensen for invaliderenten og præmiefritagelsen.

Erhvervsskærpelse *) - f_E :

0=0,975-0,001·min(75,(antal-25))
1=1,00
2=1,25
3=1,75
TL=2,00
4=2,25

*) Følger PFA's normale fareklasseinddeling. TL angiver timelønnede uden nærmere erhvervsbetegnelse.

Fareklasse 0 omfatter alle funktionærgrupper på mindst 25.

Erhvervsskærpelsen beregnes en gang om året på baggrund af antallet i ordningen den 1. oktober med virkning for det kommende kalenderår.

Udbetalingsprincip - f_{UP} :

For hel udbetaling ved halv invaliditet opkræves et tillæg på 20%, dvs. faktoren er 1,20.
For hel udbetaling ved 2/3 invaliditet og halv udbetaling ved halv invaliditet er denne faktor 1.
For opfyldning opkræves et tillæg på 5%. Opfyldning kan dog kun vælges hvis hel udbetaling ved halv invaliditet samtidig er valgt, dvs. faktoren 1,26.

Det er kun muligt at ændre udbetalingsprincippet for invaliderenten og præmiefritagelsen.

Faginvaliditet - f_{FI} :

Se afsnit 8.9 for anvendte faktorer for faginvaliditet. Hvis invalideydelsen ikke er udvidet med faginvaliditet, så anvendes en faktor på 1.

Den samlede faktor $(1+f)$ bliver hermed:

$$(1+f)_{417} = f_K \cdot f_E \cdot f_{UP} \cdot f_{FI}$$

$$(1+f)_{317} = f_E \cdot f_{FI}$$

Ovenstående faktor anvendes direkte på det normale invalidepassiv og direkte i den normale aktivrente, jf. nedenstående:

Passiv(417) = $(1 + f)_{417} \cdot \text{passiv}(415)$, hvor $(1 + f)_{417}$ er produktet af ovenstående faktorer.

Passiv(317) = $(1 + f)_{317} \cdot \text{passiv}(315)$, hvor $(1 + f)_{317}$ er produktet af ovenstående faktorer.

Aktiv = $(1 + f)_{417} \cdot \text{aktiv} - f_{417} \cdot \text{livrente}$.

Aktivet anvendes endvidere på de forsikringsformer, som produktet er tegnet i kombination med og hvor der tages betaling for præmiefrigtagelse.

8.7.1 Anvendelse

Ydelserne tilbydes på alle grundlag, undtaget er dog L99, jf. afsnit 1.6. For PFA Plus se afsnit 8.13.

Ydelserne kan ikke være fritstående.

8.7.2 2. ordens risiko

2. ordens risikoen fastsættes efter samme principper, som de til enhver tid gældende 2. ordens grundlag for U10 hhv. G82. Dette betyder, at der anvendes samme procent af 1. ordens intensiteten ved fastsættelse af 2. ordens intensiteten, og samme faktorer til fastsættelse af det reducerede S^{ai} , som på de respektive grundlag, jf. afsnit 3.5.2 og 3.5.5.

De opkrævede 2. ordens præmier og de respektive skader, indgår på lige fod ved opgørelse af særlig risikooverskud.

8.8 CT-dækning

For luftfartspersonale, hvis ansættelsesforhold er betinget af gyldigt erhvervscertifikat fra Statens Luftfartsvæsen, gælder de nedenfor anførte vilkår og præmier for helbredsbetinget certifikattabsdækning

Præmietariffen er forhøjet, ved anvendelse af på tavle I3 på det samlede produkt.

Kravet til helbredsoplysninger er altid helbredsattest suppleret med erklæring om evt. tidligere certifikattab.

Der er krav om objektivt påviselig sygdom, krav om aktiv medvirken til omskoling samt nedsættelse af pensionsudbetalingen i forhold til den opnåelige indkomst.

Der vil gælde en gensidig opsigelsesfrist, ikke længere end 6 måneders varsel til udgangen af et kalenderår. Dette forhold vil overfor den enkelte forsikrede blive præciseret ved anvendelse af følgende tekstafsnit i policeudskriften:

"Ved forsikredes udtrædelse af pensionsordningen bortfalder certifikattabsdækningen og erstattes af PFA Pensions almindelige invalidepensionsdækning.

Endvidere kan certifikattabsdækningen tilsvarende bortfalde ved pensionsaftalens opsigelse, eller præmien forhøjes, som angivet i pensionsaftalen.."

8.9 Faginvaliditet

For enkelte faggrupper kan dækningsomfanget på invalideydelserne udvides med dækning ved faginvaliditet. Udbetalingsperioden for faginvaliditeten kan være tidsbegrænset eller til ophør af dækningen ved invaliditet. Hvis udbetalingsperioden er tidsbegrænset vil erhvervsevnedssættelsen, efter udbetalingsperiodens afslutning, blive vurderet ud fra det generelle erhvervsevnetab.

Faginvaliditeten vil være beskrevet i policen og forsikringsbetingelser. Dækningsudvidelsen bortfalder, hvis forsikrede ikke længere er omfattet af den pensionsaftale der er anført i policen.

8.9.1 Garanterede invalideydelser

Advokater, statsautoriserede revisorer, Cand. merc. Aud'er, registrerede revisorer og tilsvarende invaliditetsmæssigt sammenlignelige erhverv kan tilbydes faginvaliditet. Udbetaling ved faginvaliditeten er ikke tidsbegrænset til disse erhvervsgrupper.

Der tages pt. ikke en yderligere risikobetaling for faginvaliditeten. Det beskrives i policen, at udvidelsen af dækningsomfanget ved invaliditet kan bortfalde ved opsigelse af pensionsaftalen eller præmie kan forhøjes, svarende til værdien af udvidelsen.

8.9.2 Ugaranterede invalideydelser

Faginvaliditeten vil for visse faggrupper resultere i et præmietillæg, som beregnes som en faktor, der multipliceres ind på passiverne for de ugaranterede invalideydelser. Faktoren afhænger af

- den forøgede risiko ved faginvaliditeten i forhold til det generelle erhvervsevnebegreb
- længden af udbetalingsperioden for faginvaliditeten
- den generelle erhvervsprofil i det firma eller den organisation, som gruppen med faginvaliditet eventuelt regnes sammen med

Faktoren f_{FI} fastsættes for følgende erhverv som

Erhverv	Faktor f_{FI}	Udbetalingsperiode for faginvaliditet
Kommunalt ansatte tandlæger	1,6	5 år, dog til forsikringens ophør, hvis forsikrede er fyldt 55 år ved faginvaliditetens indtræden
Musiker	1,45	5 år
Søfarende eller fiskere, som har sundhedsbevis i henhold til reglerne i bekendtgørelse nr. 438 af 6. juni 2005.	1,40	5 år
Flyveledere med gyldigt certifikat	1,20	5 år
Advokater, revisorer, cand.merc.aud'er og tilsvarende	1,00	

Faktoren f_{FI} anvendes i henhold til afsnit 8.7.

Regler for opsigelse og ændring af præmien følger de generelle regler for ugaranterede invalideydelser, som beskrevet i afsnit 8.7.

8.10 Solidariske dækninger

8.10.1 Identifikation af solidariske grundformer

I en police bestående af U10-grundformer vil solidariske grundformer kunne udskilles som grundformer uden udbetaling ved opnået alder, d.v.s. hvor

$$S_{x+n} = 0 \text{ ved konc. 1.1.5.1, } S_{x+n}^a = 0 \text{ ved konc. 1.1.5.2,} \\ T_{x_1+n, x_2+n} = 0 \text{ ved konc. 1.1.6.1, } T_{x_1+n, x_2+n}^a = 0 \text{ ved konc. 1.1.6.2}$$

En gruppe kan etablere solidarisk dækning uafhængigt af, om der er etableret pensionsordning i PFA Pension.

For den solidariske del af policen skal særligt bestemmelsen i konc. 1.1.5.4 og 1.1.6.4 begge steder 1. punktum, om ikke-negativ nettopassiver og ydelser være opfyldt. Således kan negativ dødsrisiko ikke forekomme ved den solidariske del af policen.

Den ikke-solidariske del af policen vil isoleret set følge ækvivalensprincippet og det tekniske grundlag.

Følgende vil dog gælde for policen i sin helhed:

- konc. 1.1.11.3, minimum for risiko
- bestemmelse af omkostningstillæg, iht. det tekniske grundlag.

8.10.2 Præmieberegning før omfordeling

For den solidariske del af policen er nettopræmien for hvert kalenderår før omfordeling bestemt som (cf. afsnit 1.1.5.2, med 1.1.5.1., 1.1.6.1 og 1.1.6.2 som analoge tilfælde):

$$F_1 * F_2 * (\Theta_t^o * (1 + \beta^{ad}) * \mu_x^{ad} * S_x^{ad} + \Theta_t^o * (1 + \beta^{ai}) * \mu_x^{ai} * S_x^{ai})$$

hvor

- x er hel fyldt alder primo året.
- Θ_t^o er en såkaldt erfaringsbestemt tariffaktor – jf. bilag efterfølgende afsnit 8.10.9. Der fastsættes særskilt Θ_t^o for solidarisk ophørende livsforsikring uden bonusret på risiko som aktiv.
- β^{ad} og β^{ai} er tillæg for dækning tegnet mod erklæring om offentlig førtidspension.
 $\beta^{ad} = 0$ og $\beta^{ai} = 0$ fra 1. januar 2005.
- μ_x^{ad} og μ_x^{ai} er bestemt på S99 2. orden. For solidarisk ophørende livsforsikring uden bonusret er μ_x^{ad} og μ_x^{ai} bestemt som anført i nedenstående afsnit 8.10.7.
- S_x^{ad} og S_x^{ai} er bestemt i henhold til 2. orden på S99.
- $S_{x+\tau}^{id} = S_{x+\tau}^{ad}$ i beregningen af S_x^{ai} , således at dødsdækningen ved invaliditet opretholdes.
- F_1 er tillæg for dækning under orlov – jf. efterfølgende afsnit 8.10.4.
- F_2 er tillæg for betalingsfri dækning under henstand – jf. efterfølgende afsnit 8.10.5.2.

Det bemærkes, at reserven til enhver tid er 0.

8.10.3 Omfordeling af præmie

For en gruppe af N policer, pr. foregående kalenderårs 1.10, bestemmes for hver solidarisk dækning den samlede præmie ΣP iht. punkt 8.10.2. ΣP omfordeles efter en fordelingsnøgle $(F_i)_{i=1, \dots, N}$, således at præmien for police nr. i efter omfordeling bliver

$$(F_i / \Sigma F_i) * \Sigma P$$

Fordelingsnøglen kan være forskellig for de forskellige dækninger, og skal udtrykke en hensigtsmæssig omfordeling. Herved kan F_i for eksempel være den i'te persons:

- gage, ofte den gage, præmien til hele policen er en fast %-sats af, eller
- dækningsstørrelse

Ordninger, der tilbydes selvstændig erfaringstariferingsgruppe iflg. afsnit 8.10.9 i teknisk grundlag, kan aftale med PFA Pension, at de solidariske præmier ikke genberegnes årligt, men fastholdes i en længere periode. Perioden kan maksimalt have en længde på indeværende år plus 3 kalenderår. Aftale om fastholdelse kan indgås for en periode eller som et generelt koncept for præmiebe-
regning, så en periode erstatter den næste.

8.10.4 Retmæssig orlov

Policer tilhørende personer under retmæssig orlov indgår ikke i præmieberegningen før omfor-
deling og i omfordelingen af præmien. Den samlede risikopræmie for disse policer opgøres for sig
selv og opkræves i form af en samlet tillægsfaktor til alle solidarisk beregnede præmier – d. v. s.
præmierne før omfordeling.

Tillægsfaktoren er fastsat til 1, d.v.s., at præmietillægget pt. udgør 0%.

8.10.5 Fratrædelse

Ved fratrædelse har forsikrede ret til at opretholde en risikodækning svarende til den på fratrædel-
sestidspunktet gældende solidariske risikodækning.

I perioden efter fratrædelsen, hvor den samlede risikodækning holdes uændret, er der de i 8.10.5.1
- 8.10.5.3 beskrevne muligheder for betaling for risikodækningen.

"obligatorisk dækning" er den uændrede dækning som er fastsat i § 3 i forsikringsbetingelsernes
afsnit "Betingelser vedrørende præmiebetalingen" og evt. i overenskomsten indeholdende aftalen
om solidarisk præmieberegning.

"frivillig dækning" er den forlængelse af ovenstående obligatoriske dækning, som på individuelt
niveau kan aftales mellem den forsikrede og PFA, såfremt depotet har en tilstrækkelig størrelse.

Valget af betalingsform kan ikke ske på individ-niveau – men alene for den solidariske ordning som
helhed.

Uanset hvordan der betales for dækningen efter fratrædelse, så indgår de fratrådte policer ikke i
præmiefornyelsen – og de vil heller ikke være omfattet af eventuelle ændringer i ordningen.

De anførte regler ophører, hvis forsikrede indgår ny aftale med PFA om pensionsordning – herun-
der privat videreførsel af policen, som havde tilknyttet solidarisk dækning.

8.10.5.1 Individualiseret betaling

Denne betalingsform kan ikke anvendes for invalidesum fra og med 1.1.2013.

Idet reserven på fratrædelsestidspunktet er 0, fastsættes den fremtidige præmie herefter v. hj. af

- ækvivalensprincippet

- uni98, U10 eller G82 afhængig af grundlag på den del af policen, der ikke er med solidarisk præmieberegning. Er der ikke nogen del uden solidarisk præmieberegning, anvendes U10.
- den grundlagsrente, som anvendes ved køb af yderligere dækninger for bonus – p. t. 2%.

Der beregnes gebyrer efter normale regler for fratrådte medarbejdere.

Der er ikke særskilte krav til ordningen størrelse

Kan tilbydes som obligatorisk og frivillig dækning.

8.10.5.2 Præmietillæg for de præmiebetalende

Der bestemmes et afrundet præmietillæg svarende til, at de fratrådte indgår med $F_i = 0$ i ovenstående punkt 3 om omfordeling af præmie. Der afrundes til nærmeste procent uden decimaler.

Fra 1.1.2013 anvendes denne betalingsform altid for invalidesum – uafhængigt af det efterfølgende antalskrav m. v. Indtil videre udgør præmietillægget i forrige afsnit 0 % for invalidesum.

Der foretages ikke nogen særskilt omkostningsberegning for de fratrådte medarbejdere – derimod betaler de præmiebetalende det normale omkostningsfradrag – også af præmietillægget. Der beregnes gebyrer efter normale regler for fratrådte medarbejder.

Tilbydes kun til ordninger som omfatter mindst 1000 personer samt for invalidesum.

Kan kun tilbydes som obligatorisk dækning samt for invalidesum.

Denne betalingsform kan af PFA bringes til ophør med 3 måneders varsel – og ophører under alle omstændigheder ved opsigelse af aftalen om solidarisk præmiebetaling. Herefter kan i givet fald alene ske fradrag af den individuelt beregnede risikopræmie.

8.10.5.3 Fortsat betaling af den solidarisk bestemte præmie

Denne betalingsform kan ikke anvendes for invalidesum fra og med 1.1.2013.

Depotet reduceres hver måned med den solidarisk bestemte præmie, der var gældende ved fratrædelsen.

Der beregnes omkostninger af den solidariske præmie med samme sats som var gældende ved fratrædelsen.

Der beregnes gebyrer efter normale regler for fratrådte medarbejder.

Der er ikke særskilte krav til ordningen størrelse

Kan kun tilbydes som obligatorisk dækning.

Denne betalingsform kan af PFA bringes til ophør med 3 måneders varsel – og ophører under alle omstændigheder ved opsigelse af aftalen om solidarisk præmiebetaling. Herefter kan i givet fald alene ske fradrag af den individuelt beregnede risikopræmie.

8.10.6 Særlig risikooverskud

Der vil kunne udbetales særlig risikooverskud med udgangspunkt i risikopræmier og skader summeret over både solidariske og ikke-solidariske policedele.

Der optjenes ikke særlig risikooverskud for solidarisk ophørende livsforsikring uden bonusret.

Der optjenes ikke særlig risikooverskud efter fratrædelse.

8.10.7 Beskrivelse af grundlag for ophørende livsforsikring uden ret til bonus og med solidarisk præmieberegning

For den solidariske del af policen er nettopræmien for hvert kalenderår før omfordeling bestemt som (cf. afsnit 1.1.5.2, med 1.1.5.1., 1.1.6.1 og 1.1.6.2 som analoge tilfælde):

$$F_1 * F_2 * (\Theta_t^o * (1 + \beta^{ad}) * \mu_x^{ad} * S_x^{ad} + \Theta_t^o * (1 + \beta^{ai}) * \mu_x^{ai} * S_x^{ai})$$

hvor

- x er hel fyldt alder primo året.
- Θ_t^o er en såkaldt erfaringsbestemt tariffaktor – jf. efterfølgende afsnit 8.10.9. Der fastsættes særskilt Θ_t^o for solidarisk ophørende livsforsikring uden bonusret.
- β^{ad} og β^{ai} er tillæg for dækning tegnet mod erklæring om offentlig førtidspension.
 $\beta^{ad} = 0$ og $\beta^{ai} = 0$ fra 1. januar 2005.
- μ_x^{ad} og μ_x^{ai} er bestemt som anført i nedenstående afsnit 8.10.7.1.
- S_x^{ad} og S_x^{ai} er bestemt i henhold til 2. orden på S99.
- $S_{x+\tau}^{id} = S_{x+\tau}^{ad}$ i beregningen af S_x^{ai} , således at dødsdækningen ved invaliditet opretholdes.
- F_1 er tillæg for dækning under orlov – jf. foregående afsnit 8.10.4.
- F_2 er tillæg for betalingsfri dækning under henstand – jf. foregående afsnit 8.10.5.2.

Det bemærkes, at reserven til enhver tid er 0.

8.10.7.1 Overgangsintensiteter i eventuel før evt. regulering pga. erfaringstarifiering

Dødsintensitet:

$$D0 \text{ for mænd: } \mu = 0,00040 + 10^{5,150 + 0,046 * x - 10}$$

$$D2 \text{ for mænd: } \mu = 0,00150 + 10^{5,556 + 0,043 * x - 10}$$

$$D3 \text{ for mænd: } \mu = 0,00180 + 10^{5,652 + 0,043 * x - 10}$$

$$D4 \text{ for mænd: } \mu = 0,00240 + 10^{5,738 + 0,043 * x - 10}$$

$$D5 \text{ for mænd: } \mu = 0,00360 + 10^{5,824 + 0,043 * x - 10}$$

$$D6 \text{ for mænd: } \mu = 0,00600 + 10^{5,910 + 0,043 * x - 10}$$

$$D7 \text{ for mænd: } \mu = 0,01080 + 10^{5,996 + 0,043 * x - 10}$$

$$D8 \text{ for mænd: } \mu = 0,02040 + 10^{5,082 + 0,043 * x - 10}$$

$$D0 \text{ for kvinder: } \mu = 0,00020 + 10^{5,020 + 0,046 * x - 10}$$

$$D2 \text{ for kvinder: } \mu = 0,00075 + 10^{5,436 + 0,043 * x - 10}$$

$$D3 \text{ for kvinder: } \mu = 0,00090 + 10^{5,552 + 0,043 * x - 10}$$

$$D4 \text{ for kvinder: } \mu = 0,00120 + 10^{5,608 + 0,043 * x - 10}$$

$$D5 \text{ for kvinder: } \mu = 0,00180 + 10^{5,694 + 0,043 * x - 10}$$

$$D6 \text{ for kvinder: } \mu = 0,00300 + 10^{5,780 + 0,043 * x - 10}$$

$$D7 \text{ for kvinder: } \mu = 0,00540 + 10^{5,886 + 0,043 * x - 10}$$

$$D8 \text{ for kvinder: } \mu = 0,01020 + 10^{5,952 + 0,043 * x - 10}$$

Invalideintensitet:

som G82 2. orden

8.10.7.2 Omkostninger

Omkostninger i eventuel:

Der anvendes sædvanlige 2. ordens omkostningsformler.

Omkostninger i aktuel:

Der anvendes sædvanlige 2. ordens omkostningsformler.

8.10.7.3 Øvrigt

Som for øvrige dækninger med solidarisk præmiebetaling sker der ingen reserveopbygning – og der er derfor heller ikke nogen genkøbsværdi.

Der afgives helbredsoplysninger efter samme regler som for øvrige dækninger med solidarisk præmiebetaling.

8.10.8 (udgået)

8.10.9 Erfaringstarifiering

Den solidariske præmie beregnes sædvanligvis ud fra det almindelige G82 2.ordens grundlag, men intensiteten ved overgang fra tilstand "aktiv" til "invalid" kan blive forhøjet for grupper af personer, der vurderes at have en markant højere invaliderisiko i kraft af deres erhverv. For ugaranterede solidariske invalideydelser anvendes i så fald erhvervsskærpelsesfaktorerne beskrevet i afsnit 8.7, og for andre solidariske invalideydelser anvendes i så fald de samme faktorer bortset fra fareklasse 0.

Derudover har vi en model for erfaringstarifiering, som er den mest hensigtsmæssige måde til beskyttelse af øvrige forsikringstagere. Modellen anvendes for ordninger der kun har solidariske dækninger i forsikringsklasse I og er beskrevet nedenfor. Ordninger der samtidig har solidariske dækninger i PFA Plus, erfaringstariferes samlet efter de principper, der gælder for PFA Plus, jf. det særskilte tekniske grundlag for PFA Plus.

Den solidariske præmie vil blive beregnet med udgangspunkt i ordningens forventede fremtidige skadesniveau. Som udgangspunkt vil det forventede fremtidige skadesniveau være 75-85 % afhængig af virksomhedens art.

Det forventede skadesniveau til tid t (Θ_t^0) på den solidariske dækning justeres i takt med den faktiske skadeserfaring igennem kredibilitetsvægten z på følgende måde, som er vist på næste side.

$$\Theta_t^0 = (\beta - \Delta * \delta_t) * (1 - z) + S * z, \text{ hvor } z = \text{prm} / (\text{prm} + \kappa),$$

- t tid, altid heltal svarende til en 1. januar. Starttidspunktet kan dog afvige fra en 1. januar

- S er den gennemsnitlige faktiske skadesprocent over de seneste kendte 5 år frem til tid $t-1$ på de solidariske dækninger (præmien, der indgår til beregning af S er korrigeret for skærpelse/reduktion)
- prm er summen af risikopræmier over samme periode korrigeret for skærpelse/reduktion
- κ forholdet imellem den forventede varians på skadesudgiften inden for gruppen og variansen grupperne imellem
- β er den gennemsnitlige skadesprocent for alle grupperne
- Δ er en korrektionsfaktor
- δ_t et korrektionsled, som er 0, når ordningen har været kendt i 5 år

Sammenhæng mellem t og δ_t

T	1	2	3	4	5
δ_t	0,8	0,6	0,4	0,2	0

Θ_t^0 beregnes direkte for de ordninger, som har været kendt i 5 år.

For nye ordninger anslås Θ_t^0 i hovedreglen at ligge mellem 75 % og 85 % afhængig af virksomhedens art. 75 % anvendes for grupper af overvejende funktionærer med højere uddannelse eller en høj grad af specialisering, 80 % for øvrige grupper med overvejende funktionærer, mens 85 % anvendes for virksomheder med mere end 10 % ikke-funktionærer.

På nye ordninger, der kan fremvise tilfredsstillende godt skadeforløb i nuværende ordning, evt. hos anden pensionsleverandør, kan det forventede skadesniveau anslås til at ligge mellem 50 % og 110 %. Da der kan være forskel i beregningsmetoder på præmier og skader mellem selskaber, kan der ikke opnås større eller mindre reduktioner end ud fra forventet skadesniveau på 50 % - 100 %

For at få en jævn overgang til det kredibilitetsberegnete forventede skadesniveau indsættes korrektionsfaktoren Δ med værdierne hhv. 15 %, 10 %, 5 %, 0 % og -5 % for de ovennævnte grupper. Såfremt der yderligere er et kendskab til skadesforløbet, kan dette yderligere påvirke korrektionsfaktoren Δ .

Den gennemsnitlige skadesprocent S beregnes som summen af skaderne i forhold til summen af præmierne i de seneste 5 år korrigeret for skærpelse/reduktion.

κ beregnes ved hjælp af en Bühlmann-Straub lineær Bayes-model, og udgør 8 mio. kr. for ordninger med en akkumuleret præmie på over 100. mio. kr. for de seneste 5 år, og 7 mio. kr. for resten. κ vil løbende blive vurderet.

β udgør 80 %. Dette svarer til den observerede gennemsnitlige skadesprocent for alle ordninger med solidariske priser. β vil løbende blive vurderet.

Vi vil skærpe priserne på ordninger med særligt risikooverskud, når den forventede skadesprocent er over 90, og vi vil reducere priserne, når den forventede skadesprocent er under 80. På ordninger uden risikooverskud vil vi skærpe prisen, når den forventede skade procent er over 100 %, og vi vil reducere prisen, når den forventede skade procent er under 90 %.

I nedenstående skema kan ses, hvilken skærpelse/ reduktion, der gives. Procentsatserne angiver, hvor meget de solidariske præmier skal hæves med.

Forventet skadesprocent Θ_t^o for ordninger <u>med</u> risikoregnskab	Forventet skadesprocent Θ_t^o for ordninger <u>uden</u> risikoregnskab	Skærpelse/reduktion	Antalskrav
$\Theta_t^o \leq 35$	$\Theta_t^o \leq 40$	- 50 %	>500 forsikrede
$35 < \Theta_t^o \leq 40$	$40 < \Theta_t^o \leq 45$	- 45 %	>500 forsikrede
$40 < \Theta_t^o \leq 45$	$45 < \Theta_t^o \leq 50$	- 40 %	>500 forsikrede
$45 < \Theta_t^o \leq 50$	$50 < \Theta_t^o \leq 55$	- 35 %	>500 forsikrede
$50 < \Theta_t^o \leq 55$	$55 < \Theta_t^o \leq 60$	- 30 %	>500 forsikrede
$\Theta_t^o \leq 55$	$\Theta_t^o \leq 60$	- 25 %	forsikrede < 500
$55 < \Theta_t^o \leq 60$	$60 < \Theta_t^o \leq 70$	- 25 %	alle grupper
$60 < \Theta_t^o \leq 65$	$70 < \Theta_t^o \leq 75$	- 20 %	alle grupper
$65 < \Theta_t^o \leq 70$	$75 < \Theta_t^o \leq 80$	- 15 %	alle grupper
$70 < \Theta_t^o \leq 75$	$80 < \Theta_t^o \leq 85$	- 10 %	alle grupper
$75 < \Theta_t^o \leq 80$	$85 < \Theta_t^o \leq 90$	- 5 %	alle grupper
$80 < \Theta_t^o \leq 90$	$90 < \Theta_t^o \leq 100$	0 %	alle grupper
$90 < \Theta_t^o \leq 95$	$100 < \Theta_t^o \leq 105$	+ 5 %	alle grupper
$95 < \Theta_t^o \leq 100$	$105 < \Theta_t^o \leq 115$	+ 10 %	alle grupper
$100 < \Theta_t^o \leq 105$	$115 < \Theta_t^o \leq 120$	+ 15 %	alle grupper
$105 < \Theta_t^o \leq 110$	$120 < \Theta_t^o \leq 125$	+ 20 %	alle grupper
$110 < \Theta_t^o \leq 115$	$125 < \Theta_t^o \leq 130$	+ 30 %	alle grupper
$115 < \Theta_t^o \leq 125$	$130 < \Theta_t^o \leq 140$	+ 40 %	alle grupper
$125 < \Theta_t^o$	$140 < \Theta_t^o$	+ 50 %	alle grupper

Følgende krav skal desuden være opfyldt for at få reduceret prisen

- Ordningen skal have en aftale med PFA Pension omkring erfaringstarifering med én klart defineret enhed – dette være sig én organisation eller ét firma
- Ordningen skal omfatte mindst 100 personer. Hvis flere ordninger erfaringstariferes sammen, skal det samlede antal personer og den samlede volumen opfylde kravene
- Ordningen må ikke have fælles prisberegning med persongrupper, der ikke er omfattet af den samme erfaringstarifering

Hvis en ordning ændres væsentligt, vil vi konkret vurdere, om vi skal se bort fra risikoforløbet før ændringstidspunktet.

Ovenstående procentsatser må maksimalt afvige med 15 procentpoint fra et beregningsår til et andet inden for en given erfaringstariferingsgruppe. Det tager højde for, at en erfaringstariferingsgruppe, der i et givet skadesår pludselig afviger markant fra sit hidtidige skadeforløb ikke pludselig oplever uforholdsmæssig store ændringer i risikopræmien. Hvis præmie aftales fastholdt i hhv. 2 eller 3 kalenderår kan erfaringstariferingen ændres med hhv. 30 eller 45 procentpoint, fra en beregning til den næste.

15 % - reglen vil blive brugt på mindre ordninger med dårligt skadeforløb og til store ordninger med godt eller dårligt skadeforløb.

8.10.10 Valgmulighed med hensyn til solidarisk dækning

Der kan aftales omvalgs mulighed med hensyn til solidarisk dækning. Hvis der er valgmulighed på kollektiv børnepension koncession 840, så indregnes et pristillæg på 30 %. Det er ikke muligt at have valgfrihed på øvrige kollektive elementer.

Hvornår den enkelte forsikrede må foretage et valg og hvilke oplysninger der evt. skal afleveres følger af de generelle regler i afsnit 5.2.2, 5.3.2 og 5.4 i teknisk grundlag.

8.11 Gruppeliv

8.11.1 Definition af personkreds

Oprettelse af en gruppelivsordning kræver, at der objektivt defineres en personkreds på normalt mindst 25 personer. Hvis den objektive definerede personkreds omfatter mellem 5 og 25 personer, omfattes gruppelivsordningen af en af PFA Pensions puljer. For supplerende ydelser følger mindste antal personer de grænser, der er nævnt under pkt. 8.11.2, og som omhandler forsikringsydelser.

PFA Pension har dispensation fra § 255, stk. 1, i Lov om forsikringsvirksomhed således, at gruppe-livsforsikring kan tegnes uden samtykke fra de enkelte forsikrede. Ægtefæller kan ligeledes medforsikres uden samtykke. Det samme gælder samlevende i papirløse forhold.

8.11.2 Forsikringsydelser (overordnede)

Forsikringsydelserne består af følgende:

- a) Forsikringssum ved gruppemedlemmets død (dødsfaldssum).
- b) Forsikringssum til børn ved gruppemedlemmets, respektive medforsikret ægtefælles/samlevers død (børnesum).
- c) Børnerente ved gruppemedlemmets død (børnerente).
- d) Forsikringssum ved gruppemedlemmets invaliditet (invalidesum).
- e) Invaliderende til gruppemedlemmet (invaliderende).
- f) Forsikringssum til gruppemedlemmet ved medforsikret ægtefælles/samlevers død (ægtefællesum).
- g) Forsikringssum ved gruppemedlemmets alderspensionering (udløbssum).

Der kan i gruppelivs aftalen aftales, at forsikringssum ved gruppemedlemmets død og/eller forsikringssum ved invaliditet udbetales i rater.

De i det følgende anførte forsikringsbeløb er gældende for 2018:

Ad a

Forsikringssum ved gruppemedlemmets død maksimalt	956.000kr.
Fra det 70. år kan forsikringssum ved gruppemedlemmets død dog maksimalt udgøre (se i øvrigt pkt. 8.11.3)	23.900kr.

Dækningen kan fortsætte efter det 70. år, når fortsættelsen er obligatorisk for alle medlemmer i gruppen.

Forsikringsbetingelsernes §12, der omhandler præmiefri dækning, og §13, der omhandler fortsættelsesforsikring, er ikke gældende for gruppemedlemmer, der er fyldt 70 år. Præmiefri dækning ophører under alle omstændigheder ved gruppemedlemmets 67. år.

Ad b

Forsikringssum til hvert barn ved gruppemedlemmets, respektive medforsikret ægtefælles/samlevers død maksimalt 95.600kr.

Forsikringssum til børn kan kun etableres i forbindelse med forsikringssum ved gruppemedlemmets død. Forsikringssum til børn ved ægtefælles/samlevers død forudsætter desuden, at forsikringssum til gruppemedlemmet ved ægtefælles/samlevers død ligeledes er etableret.

Dækningen kan ikke etableres med længere varighed en gældende for forsikringssum ved gruppemedlemmets, respektive ægtefælles/samlevers død. dog længst til gruppemedlemmets, respektive ægtefælles/samlevers 70. år.

Forsikringssum til børn kan endvidere maksimalt etableres med dækning indtil hvert barns fyldte 24. år.

Ad c

Børnerente til hvert barn ved gruppemedlemmets død maksimalt årligt 23.900kr.

Børnerenten kan kun etableres i forbindelse med forsikringssum ved gruppemedlemmets død.

Børnerente kan ikke etableres med længere varighed end, hvad der gælder for forsikringssum ved gruppemedlemmets død, dog længst til gruppemedlemmets 70. år.

Børnerenten kan endvidere maksimalt etableres med dækning indtil hvert barns fyldte 24. år.

Ad d

Forsikringssum ved gruppemedlemmets invaliditet, i overensstemmelse med forsikringsbetingelsernes §2, stk. 2b og §8, eller alene ved nedsættelse til ½ invaliditetsgrad, maksimalt 956.000 kr.

Retten til præmiefritagelse vil normalt følge retten til udbetaling af forsikringssum ved gruppemedlemmets invaliditet.

Forsikringssum ved gruppemedlemmets invaliditet kan kun etableres i forbindelse med forsikringssum ved gruppemedlemmets død og kan aldrig overstige denne.

Ad e

Invaliderente ved gruppemedlemmets invaliditet, i overensstemmelse med forsikringsbetingelsernes §2b og §9, eller alene ved nedsættelse til ½ invaliditetsgrad.

Den maksimale årlige invaliderente udgør som følger:

100 ≤ antal gruppemedlemmer ≤ 200	95.600 kr.
200 ≤ antal gruppemedlemmer ≤ 500	191.200 kr.
500 ≤ antal gruppemedlemmer ≤ 1.000	286.800 kr.
1.000 ≤ antal gruppemedlemmer	382.400 kr.

Invaliderenten ved gruppemedlemmets invaliditet kan kun etableres i forbindelse med forsikringssum ved gruppemedlemmets død og kan, når den årlige invaliderente udgør mere end 95.600 kr., aldrig overstige 40% af denne.

Retten til præmiefritagelse vil normalt følge retten til udbetaling af invaliderente.

Invaliderente kan ikke nytagnes eller forhøjes udover pristalsregulering på eksisterende eller nye gruppeordninger. På gruppeordninger, hvor produktet eksisterer pr. 1. 10. 2003, er der fortsat mulighed for at indmelde gruppemedlemmer.

Ad f

Forsikringssum til gruppemedlemmet ved ægtefælles/samlevers død, jf. forsikringsbetingelsernes §4 og §11, maksimalt 478.000 kr.

Forsikringssum til gruppemedlemmet ved ægtefælles/samlevers død kan kun etableres i forbindelse med forsikringssum ved gruppemedlemmets død, dog længst til gruppemedlemmets 70. år, og kan aldrig overstige denne.

Ad g

Forsikringssum ved gruppemedlemmets alderspensionering, jf. forsikringsbetingelsernes §10, maksimalt 478.000 kr.

Forsikringssum ved gruppemedlemmets alderspensionering kan kun etableres i forbindelse med forsikringssum ved gruppemedlemmets død og kan aldrig overstige denne. Nedtrappes forsikringssummen ved gruppemedlemmets død, dvs. forsikringssummen falder med stigende alder, er det dog den før nedtrapningen gældende forsikringssum ved gruppemedlemmets død, som udløbssummen ikke må overstige.

De anførte forsikringssummer/ydelser pristalsreguleres hvert år pr. 1. januar med en faktor, der udgør forholdet mellem den pristalsregulerede ydelse – jf. lov nr. 260 af 2. oktober 1956 om pristalsreguleret aldersforsikring med senere ændringer – for det pågældende år divideret med den pristalsregulerede ydelse i 1983 og det tilsvarende forhold året før. Endeligt rundes den højeste maksimale ydelse op til det nærmeste med 4.000 kr. delelige beløb og de forskellige maksimale ydelser fastsættes som procent heraf.

Dersom den pristalsregulerede ydelse skulle blive nedsat, fastholdes den før nedsættelsen opnåede dækning.

Præmiefri dækning eller fortsættelsesforsikring i medfør af forsikringsbetingelserne berettiger ikke til fremtidig pristalsregulering.

8.11.2.1 Forsikringsydelser – antal personer

8.11.2.1.1 Obligatoriske ordninger

For pkt. 8.11.2., a - g, gælder i obligatoriske ordninger følgende vedrørende antal forsikrede:

Ad 8.11.2., a, b og c

Selvstændige ordninger skal normalt omfatte mindst 25 personer. Ordninger omfattende 5-25 personer omfattes af en af PFA Pensions puljer. For dækning efter det 70. år, skal gruppen ved etablering omfatte mindst 100 personer.

Ad 8.11.2., d, f og g

selvstændige ordninger skal i alt omfatte mindst 100 personer, hvoraf væsentligste del skal være berettiget til/ omfattet af de i pkt. 8.11.2. d (invalidesum), f (ægtefællesum) eller g (udløbssum) valgte forsikringsydelse. Alternativt skal ordningen omfattes af en af PFA Pensions puljer.

Ad 8.11.2., e

Ordningen skal i alt omfatte mindst 100, respektive 200, 500 eller 1.000 personer, hvoraf den væsentligste del skal være berettiget til/omfattet af den i pkt. 8.11.2. e (invaliderente) valgte forsikringsydelse.

Er antallet af personer under de ovenfor nævnte mindstegrænser ved et forsikringsårs begyndelse, skal ordningen opsiges til udløbet af forsikringsåret. Opsigelsen bortfalder, hvis antal personer i ordningen på ny er mindst det ovenfor anførte.

8.11.2.1.2 Frivillige ordninger

Frivillige ordninger kan ikke etableres med de forsikringsydelse, som er anført i pkt. 8.11.2. c (børnerente), e (invaliderente) og f (ægtefællesum).

Udover at mindste antal i gruppen skal svare til det under obligatoriske ordninger anførte, skal tilslutningen til en ny frivillig gruppelivsordning mindst udgøre følgende:

Berettiget til at indtræde i gruppen	Tilslutningskrav	Mindste antal deltagere
25 – 49	100%	25
50 – 99	90%	50
100 – 199	75%	90
200 – 499	60%	150
500 – 999	50%	300
1.000 – 1.999	35%	500
2.000 – 4.999	20%	700
5.000 -	10%	1.000

Hvor mindst 1.000 er berettiget til at indtræde, behøver tilslutningskravet efter skalaen ovenfor først at være opfyldt 12 måneder efter aftalens ikrafttræden.

Hvor mindst 10.000 er berettiget til at indtræde, behøver tilslutningskravet først at være opfyldt 24 måneder efter aftalens ikrafttrædelse, og er altid opfyldt, når 25.000 personer er tilmeldt ordningen.

Falder tilslutningsprocenten på en bestående ordning til mindre end angivet i nedenstående skala, skal ordningen opsiges af PFA Pension.

Berettiget til at indtræde i gruppen	Mindste tilslutningskrav
25 – 49	90%

50 – 99	81%
100 – 199	68%
200 – 499	54%
500 – 999	45%
1.000 – 1.999	32%
2.000 – 4.999	18%
5.000 -	9% *)

*) Hvis gruppen indeholder minimum 25.000 personer ses der bort fra det procentuelle tilslutningskrav.

Opsigelsen sker til udgangen af det forsikringsår, der følger efter det år, hvori den manglende tilslutning konstateres.

Omfatter den frivillige gruppelivsordning forsikringsydelse i overensstemmelse med pkt. 8.11.2. d (invalidesum) eller g (udløbssum), skal ordningen i sin helhed omfatte mindst 100 personer, og mindst 100 personer skal være berettiget til/omfattet af den i underpunkt d (invalidesum), respektive underpunkt g (udløbssum) valgte forsikringsydelse.

8.11.3 Særlige ordninger

8.11.3.1 Valgfri tillægsdækning

Der kan for frivillige ordninger, der opfylder tilslutningskravene, etableres én valgfri tillægsdækning. Den samlede dækning skal ligge indenfor gældende maksimumsgrænser.

Valgfri tillægsdækning kræver individuelle helbredsoplysninger og tilslutning fra mindst 1.000 gruppemedlemmer senest 6 måneder efter ikrafttrædelsen. Senest 24 måneder efter tillægsdækningens etablering skal gruppen omfatte mindst 10% af de forsikrede, dog mindst 1.000 gruppemedlemmer.

Tillægsdækningen skal enten omfatte samtlige dækninger i grunddækningen eller alene være tillæg til dødsfaldssummen og må højst udgøre 100% af ordinær dækning.

8.11.3.2 Kundegruppeliv

Kundegruppeliv kan etableres for kunderne i en virksomhed (f.eks. finansiel institution, kontokæde e.l.), forudsat at gruppen ikke alene er dannet med henblik på opnåelse af gruppelivsdækning.

Hver enkelt kunde afgiver – uanset størrelsen af forsikringsdækningen - personlige helbredsoplysninger.

Kundegruppeliv kan ikke etableres med de forsikringsydelse, som er anført i pkt. 8.11.2. b (børnesum), c (børnerente), e (invaliderente), f (ægtefællesum) eller g (udløbssum). Forsikringssum ved gruppemedlemmets død og/eller forsikringssum ved gruppemedlemmets invaliditet kan således maksimalt udgøre 956.000 kr., og skal fastsættes efter objektive kriterier og stå i et rimeligt forhold til kundens engagement i den pågældende virksomhed.

Er kunden berettiget til etablering af maksimal forsikringssum, kan der i aftalen med virksomheden være fastsat én eller flere lavere forsikringsdækninger, som kunden i stedet kan vælge.

Inden 6 måneder efter dækningens etablering skal gruppen omfatte mindst 1.000 personer. Senest 24 måneder efter dækningens etablering skal gruppen omfatte mindst 10% af de berettigede, dog mindst 1.000 personer, både i ordningen som helhed og i den delgruppe, der omfatter forsikrede med maksimal forsikringsdækning. Såfremt det samlede antal personer i de lavere forsikringsdæk-

ningsgrupper er større end antallet i maksimal-forsikringsdækningsgruppen, skal antallet af forsikrede i de 2 højeste forsikringsdækningsgrupper være større end antallet i de resterende lave forsikringsdækningsgrupper.

Omfatter en del af kundegruppelivsordningen invalidesum skal ovenstående indmeldeskriterier være gældende for denne delgruppe for sig.

Gruppen behøver ikke – uanset antallet af berettigede og uanset ordningens sammensætning – at omfatte flere end 25.000 personer.

Forsikringsbetingelserne er gældende i det omfang betingelserne beskriver forsikringsydelse, som ordningen omfatter. Dog er §12, der omhandler præmiefri dækning, og §13, der omhandler fortsættelsesforsikring, ikke gældende i Kundegruppeliv.

Dækningen skal ophøre senest ved det 70. år.

Eventuel bonus skal anvendes til fordel for de forsikrede.

Berettiget til at indtræde er tillige ægtefæller/samlevere etc., såfremt de er defineret som gruppe-medlemmer.

PLUS-liv er betegnelsen for en samlet kundegruppelivsordning (et risikoregnskab og samme præmiepromille (=præmie pr. 1.000 kr.'s forsikringsdækning) for samtlige omfattede personer), hvori de forsikrede i PFA Pension og Lærernes Pension, kan indmelde sig.

Det særlige forhold, at de pågældende indmeldte kunder ligeledes har forsikringsdækning i PFA Pension, medfører, at tilslutningskravet er opfyldt, når ordningen som helhed omfatter mindst 1.000 personer.

8.11.3.3 Gensikring og Modulsikring

Gensikring (herunder også Modulsikring) er betegnelsen for én samlet gruppelivsordning (ét risikoregnskab og samme præmiepromille for samtlige omfattede personer), hvori der kan indmeldes personer, defineret efter samme principper som beskrevet for obligatoriske gruppelivsordninger under pkt. 8.11.1 samt i overensstemmelse med forsikringsbetingelserne.

Ordningen er obligatorisk, og en virksomhed/organisation kan indgå i ordningen, hvis den indmelder det under pkt. 8.11.2.1 anførte mindste antal personer.

Med hensyn til afgivelse af helbredsoplysninger gælder reglerne for obligatoriske ordninger under punkt 8.11.5.

8.11.4 Præmieberegning

Præmieberegning sker i overensstemmelse med følgende. Se tillige afsnit 8.11.5 Regler for afgivelse af helbredsoplysninger.

8.11.4.1 Generelle bestemmelser for præmieberegning

8.11.4.1.1 Alder under 31 år

Præmien for gruppemedlemmer med aldre under 31 år bestemmes som for gruppemedlemmer i alder 30 år.

8.11.4.1.2 Tillæg for grupper under 1.000 personer

For en gruppelivsforsikring, der omfatter færre end 1.000 gruppemedlemmer, beregnes et tillæg til præmien for de enkelte ydelser på:

$$(12,5-0,0125*n) \%$$

hvor n er antal forsikrede ved ordningens oprettelse, respektive på senere årssdage.

8.11.4.1.3 Terminsvis betaling

Præmiens størrelse ved terminsvis betaling omregnes efter nedenstående tabel.

Fra/til	1/1 – årlig	1/2 - årlig	1/4 – årlig	1/12 – årlig
1/1 - årlig	1,000000	0,504421	0,253325	0,084691
1/2 - årlig	1,982472	1,000000	0,502210	0,167897
1/4 - årlig	3,947492	1,991197	1,000000	0,334316
1/12 - årlig	11,807660	5,956029	2,991180	1,000000

8.11.4.1.4 Aldersfordelingen for grupper over 1.000 personer

For obligatoriske gruppelivsforsikringer, der omfatter mindst 1.000 forsikrede, kan præmieberegningen foretages på grundlag af en fordeling efter alder, der kan revideres hvert 5. år. For ordninger, der omfatter udløbssum, skal præmieberegning - uanset gruppens størrelse - foretages hvert år.

I alle tilfælde anvendes ved præmieberegning det forventede antal forsikrede i forsikringsåret.

Arbejdsmarkedsbidrag og mæglervederlag

Ovenstående tarifpræmie kan reduceres som følge af betaling af en del af præmien via præmiereguleringskonto og den kan forøges som følge af at dækningen er omfattet af arbejdsmarkedsbidrag og / eller mæglervederlag:

$$\text{Betalingspræmie} = (\text{tarifpræmie} - \text{betaling fra præmiereguleringskonto}) / ((1 - \text{AMB-sats}) * (1 - \text{mæglervederlagssats}))$$

Hvor

- AMB-sats vil være 0, hvis dækningen ikke er omfattet af arbejdsmarkedsbidrag
- Mæglervederlagssats vil være 0, hvis der ikke er aftale om mæglervederlag

8.11.4.2

8.11.4.3 Beregning af præmie for de enkelte ydelser

8.11.4.3.1 Dødsfald

Præmien for dødsfaldsdækning for medlemmer under 70 år regnes som en et-årig ophørende livsforsikring med naturlig præmie. Dødelighedstavlen er HS-tavlen 3,75% helårlig. Tillæggene andrager 1,05 ‰ af forsikringssummen og 7% af bruttopræmien. Herefter beregnes den helårlige bruttopræmie ved at multiplicere den kontinuerte bruttopræmie med 0,97. Minimum for helårspræmien er 4,5 ‰.

Den helårlige præmie fra 70. år er lig med bruttoindskud for en et-årig ophørende livsforsikring beregnet på F 66 M 4½% med et års aldersformindskelse (både for mænd og kvinder).

Den således beregnede helårspræmie reduceres efter følgende regneeksempel:

$x < 31$	$k = 75$
$30 < x < 39$	$k = 75 - (x - 30)$
$38 < x < 57$	$k = 67 - 1,5 \cdot (x - 38)$
$x = 57$	$k = 39$
$58 < x < 70$	$k = 38$
$69 < x$	$k = 0$

8.11.4.3.2 Dødsfald i rater

Hvis det i gruppelivsaftalen er aftalt, at forsikringssummen ved gruppemedlemmets død udbetales i rater fastsættes de årlige rater

enten

- ved anvendelse af forsikringssummen som indskud på en rateforsikring efter Uni98 2% brutto. Omkostningsfradrag beregnes efter de for selskabet godkendte regler for indskud.

eller

- ved anvendelse af reglerne for beregning af ratens størrelse efter bestemmelserne for rateopsparing i pensionsøjemed.

8.11.4.3.3 Børnesummer

Præmien beregnes med udgangspunkt i præmien for dødsfald gange med risikosummen opgjort som grundform 740 (Kollektiv børnesum) i S99 2% for mænd.

Såfremt ægtefælledækningens størrelse afhænger af antallet af ægtefællens børn, beregnes præmien som under 8.11.4.3.8 anført.

8.11.4.3.4 Børnerenter

Præmien for børnerenter, der udbetales ved gruppemedlemmets død, beregnes kollektivt ved at gange præmien for dødsfald med risikosummen opgjort som grundform 840 (Kollektiv børnerente) i S99 2% for mænd.

Skadestilfælde opgøres ved beregning af et indskud for en ophørende livrente på barnet/børnene efter Uni98 2% brutto. Skaden tages fuldt ud i hver gruppeforsikring i det enkelte forsikringsår.

8.11.4.3.5 Invalidesum

Præmien for invalidesum beregnes for både mænd og kvinder på grundlag af G82M 5%, grundform nr. 315 med et-årig præmie og risiko. Den helårlige præmie udgør 120% af nævnte grundlag for aldre under 59 år og 400% for alder 59 til 66 år. Der beregnes ikke styk- og stykratetillæg.

For arbejdere udgør præmien 300% af ovennævnte grundlag.

Dødsfaldsdækningen reduceres med udbetalt invalidesum, medmindre invalidepræmien forøges med et tillæg på 10%.

Der kan kun udbetales invalidesum en gang pr. gruppemedlem under den enkelte aftale.

8.11.4.3.6 Invalidesum i rater

Hvis de i gruppelivs aftalen er aftalt, at forsikringssummen ved gruppemedlemmets invaliditet udbetales i rater fastsættes de årlige rater

enten

- a ved anvendelse af forsikringssummen som indskud på en rateforsikring efter Uni 98 2% brutto. Omkostningsfradrag beregnes efter de for selskabet godkendte regler for indskud.

eller

- b ved anvendelse af reglerne for beregning af ratens størrelse efter bestemmelserne for rateopsparing i pensionsøjemed.

8.11.4.3.7 Invalidereente

For funktionærer:

Præmien for invalidedækningen beregnes både for mænd og kvinder på grundlag af S99 2% grundform 419 for mænd, med etårig præmie og risiko. Den helårlige præmie udgør 120% af nævnte grundlag.

For arbejdere:

Præmien for invalidedækningen beregnes både for mænd og kvinder på grundlag af S99 2% grundform 419 for mænd, med etårig præmie og risiko. Den helårlige præmie udgør 300% af nævnte grundlag.

Skadestilfælde opgøres ved beregning af et indskud for en ophørende livrente på skadelidte efter Uni 98 2% brutto. Skaden tages fuldt ud i hver gruppeforsikring i det enkelte forsikringsår.

Blandede grupper:

Præmieberegning for grupper bestående af arbejdere og funktionærer sker på grundlag af det faktiske antal arbejdere og funktionærer.

For grupper, hvor antallet af arbejdere, respektive funktionærer, er mindre end 10% af den samlede gruppes antal, regnes præmien efter tariffen for den største delgruppe.

Præmien for kundegruppeliv beregnes med 1/3 efter tariffen for arbejdere og 2/3 efter tariffen for funktionærer.

8.11.4.3.8 Ægtefællesum

Præmien beregnes kollektivt både for gifte og ugifte som 65% af præmien for den tilsvarende sum for gruppemedlemmet for så vidt angår medforsikrede hustruer/samlevere, og 130% for så vidt angår medforsikrede ægtemænd/samlevere. Medforsikrede ægtefæller/samlevere anses ikke for at være gruppemedlemmer og tæller ikke med i bestemmelsen af gruppens totale antal.

8.11.4.3.9 Udløbssum

Præmien for udløbssum beregnes for alle udløbsaldrer, som for alder 66 år både for mænd og kvinder på grundlag G 82M 5%, grundform nr. 125 med udløb 67. Der beregnes ikke styk- og styk-ratetillæg.

8.11.4.4 Supplerende præmier

8.11.4.4.1 Invaliditetsdækning ved 50% invaliditet

Skal invalidesum udbetales ved 50% invaliditet før det. 60. år, forøges tarifpræmien for invalidesum med et tillæg på 20% for aldre under 60 år.

Skal invaliderente udbetales ved 50% invaliditet, forøges tarifpræmien for invaliderente med et tillæg på 20%.

8.11.4.4.2 Forlænget præmiefritagelse

Hvis præmiefritagelsen ydes ud over 3 år forøges tarifpræmien for dødsfaldsdækningen med et tillæg.

Dette tillæg udgør afhængig af ordningens udløbsalder flg.:

Tillægspræmie	Ordningsens udløbsalder
5,1%	60 år
5,8%	61 år
6,5%	62 år
7,4%	63 år
8,3%	64 år
9,2%	65 år
10,3%	66 år
11,5%	67 år

8.11.4.4.3 Skærper

Der beregnes derudover for tiden en erhvervsbetinget forhøjelse af tarifpræmien for følgende erhverv:

Bryggeri:	10%
Transport (chauffører):	50%
Fiskeri:	75%
Malere:	30%
Tjenere:	50%

Udviser en gruppe en mere varig risiko (at gruppen i 4 år inden for de sidste 5 år udviser tab), der ikke kan rummes i den tarifmæssige præmie, kan PFA Pension skærpe præmien.

Tilsvarende kan en gruppe lempes, hvis der ikke længere er belæg for skærpsen.

PFA Pensions for tiden anvendte model til fastsættelse af skærper følger nedenfor.

Tillægspræmier angives i procent af tarifpræmien.

Når en gruppelivsordning oplever samlede skader udover den indbetalte præmie, for en given periode, er der brug for en indikation for om tabene skyldes statistisk tilfældighed, eller en systematisk ubalance.

Til dette bruges en binomialmodel, med følgende standard antagelse:

$$p_{død} = 0,003$$

$$\Pi = 0,004$$

Dvs. den gennemsnitlige døds sandsynlighed, i en ikke-skærpet ordning, er 3 promille, og den gennemsnitlige præmiepromille er 4.

For en skærpet ordning justeres begge antagelser jf. skærpelsen.

For den enkelte ordning er input til modellen:

- Eksponering, dvs. antal forsikrede pr. år, adderet for hele perioden $n = \sum_{i=1}^j n_i$ hvor j er antallet af observationsår.
- Skadesprocent beregnet som den samlede skadesudgift over den samlede præmie,

$$R = \frac{\sum_{i=1}^j S_i}{\sum_{i=1}^j \Pi_i}, \text{ hvor } S_i \text{ er skader vedr. år } i \text{ og } \Pi_i \text{ de tilsvarende præmier.}$$

Herefter beregnes konfidensintervaller ved hhv. 75% og 95%, ud fra en approksimation med normalfordelingen.

$$\Pi_{\text{beregnet}} = n * \Pi, \text{ samlet præmie for 1 kr. ydelse}$$

$$\mu = n * p_{død}, \text{ forventet antal dødsfald}$$

$$\sigma = \sqrt{\mu * (1 - p_{død})}, \text{ spredning}$$

$$\text{75\% konfidensinterval: } \left[\frac{\mu - \sigma}{\Pi_{\text{beregnet}}}; \frac{\mu + \sigma}{\Pi_{\text{beregnet}}} \right]$$

$$\text{95\% konfidensinterval: } \left[\frac{\mu - 2 * \sigma}{\Pi_{\text{bergenet}}}; \frac{\mu + 2 * \sigma}{\Pi_{\text{beregnet}}} \right]$$

Der er således afgørende for approksimationen, at der er et vist antal observationsår, n stor.

En skadesprocent, med korrekt største hhv. mindste tillægspræmie, vil herefter ligge i konfidensintervallet med hhv. 75% og 95% sandsynlighed.

8.11.5 Regler for afgivelse af helbredsoplysninger

Indtrædelse i frivillige gruppelivsordninger og ordninger anført under pkt. 8.11.3., dog Gensikring og Modulsikring undtaget, forudsætter, at den enkelte forsikrede afgiver personlige helbredsoplysninger, svarende til en af blanketterne i bilag [5.44](#).

Obligatoriske gruppelivsordninger (herunder Gensikring og Modulsikring):

Indtrædelse i obligatoriske gruppelivsordninger med forsikringsydelse som anført i pkt. 8.11.2 forudsætter, at den enkelte forsikrede underskriver en erklæring om, at han/hun ikke er indstillet til eller modtager offentlig helbredsbetingsførtidspension/invaliditetsydelse, herunder søger, er indstillet til eller godkendt til ansættelse i fleksjob.

Alternativt kan PFA Pension undlade at indhente en pensionserklæring. I stedet udstedes policen med en påtegning om, at den forsikrede ikke er omfattet af dækning ved invaliditet, hvis han/hun søger eller modtager offentlig førtidspension/invaliditetsydelse, herunder søger, er indstillet til eller godkendt til ansættelse i fleksjob.

I et følgebrev gøres den forsikrede opmærksom på, at han/hun skal indsende en vedlagt føp-erklæring, hvis han/hun ikke opfylder betingelsen, så forholdet kan blive afklaret.

Foretages ændringer på gruppelivsordningen, som kræver nye helbredsoplysninger, kan den enkelte virksomhed/forening alternativt underskrive en erklæring om, at samtlige personer, der er omfattet af ændringen ikke er indstillet til eller modtager offentlig helbredsbetingsførtidspension/invaliditetsydelse, herunder søger, er indstillet til eller godkendt til ansættelse i fleksjob.

Etableres gruppelivsforsikringen eller udvides gruppelivsforsikringen senere med ægtefælledækning kræves ingen helbredsoplysninger for de medforsikrede personer.

Etableres gruppelivsforsikringen eller udvides gruppelivsforsikringen senere med børnedækning, invalidesum og/eller udløbssum kræves kun helbredsoplysninger, såfremt dødsfaldssummen kræver dette.

I ordninger, der omfatter mindst 1.000 personer, kan kravet om pensionserklæring frafalde.

Kravet til helbredsoplysninger kan lempes analogt med de regler, der gælder for overførsel af en pensionsordning mellem livs- og pensionsforsikringselskaber samt tværgående pensionskasse.

8.11.6 Bonusregulativ

Bonusregulativ for gruppelivsforsikringer i PFA Pension gældende fra 1.1.2000.

Bonus i en gruppelivsordning opgøres for en forsikringsperiode således:

+ Indbetalt præmie ifølge tarif
+ Godtgørelse (tillæg)
- Administrationsomkostninger
- Pris for risikodækning
- Udbetaling af forsikringssummer

Overskud eller underskud
+ Forrentning af overskud

Bonus (overskud tillagt renter)

Forsikringsperioden:

Er normalt lig kalenderåret, men der kan være truffet anden aftale ved etableringen af ordningen.

Indbetalt præmie ifølge tarif:

Den samlede præmie i hver gruppelivsordning er bestemt af aldersfordelingen i gruppen og forsikringssummens størrelse.

Godtgørelse:

Når præmien betales helårligt, halvårligt eller kvartårligt forud, ydes – i første halvdel af forsikringsperioden – en godtgørelse for forudbetalingen.

Administrationsomkostninger:

Administrationsomkostningerne i den enkelte gruppelivsordning afhænger af antal forsikrede i gruppen, præmiens størrelse, kravet til helbredsoplysninger samt kundens egenadministration.

Pris for risikodækning:

Alle gruppelivsordninger bidrager forlods med hver sin andel til en fælles risikopulje. Denne risikopulje anvendes til at dække de gruppelivsordninger, der i det enkelte år giver underskud.

Udbetaling af forsikringssummer:

Indeholder enhver form for forsikringsmæssige udbetalinger.

Overskud eller underskud:

Overskud forrentes fra medio forsikringsperioden til den 1. i udbetalingsmåneden med renten for gruppeliv som angivet i afsnit 3.3.1, idet den for så vidt angår overskudsandele på skattekode 1,2, 3 og 9 reguleres for pensionsafkastskat.

Bonus (overskud tillagt renter):

Bonus udbetales som fastsat i den enkelte gruppelivsordningsaftale.

Puljer af gruppelivsordninger:

Ved en efter aftale sammensat pulje af gruppelivsordninger opgøres den samlede bonus efter bonusregulativet og fordeles på de enkelte ordninger i forhold til summen af indbetalt præmie og godtgørelse.

I det følgende betragtes én gruppelivsordning, der kan være enkeltstående eller indgå i en pulje.

Ad Godtgørelse:

Tillæg svarende til omregning til kontinuert bruttopræmie $\bar{p} - \frac{(m)}{p}$,

$$\text{hvor } \bar{p} = \frac{(1)}{0,984} = \frac{(2)}{0,987} = \frac{(4)}{0,997} = \frac{(12)}{p}.$$

Ad Administrationsomkostninger:

Lad N betegne det gennemsnitlige antal medlemmer i forsikringsperioden, t forsikringsperiodens længde i år og p forsikringsperiodens kontinuerte bruttopræmie. Endvidere sættes

$$n = t * \max(25, N)$$

og for en ordning, der indgår i en pulje, sættes Σn lig summen af de indgåede ordningers n , mens Σn sættes lig n for en enkeltstående ordning.

Puljer af gruppelivsordninger, der administrativt er lette dvs. med fælles præmiereguleringskonto, ensartet dækningsvalg og uden eller kun ganske få helbredsoplysninger, skal bonusmæssigt opgøres som en gruppe.

I omkostningstillægget for en forsikringsperiode indgår komponenterne grundtillæg, styktillæg og omsætningstillæg. Alle faste kronebeløb nævnt nedenfor reguleres hvert år pr. 1. januar med forholdet imellem raten pr. 1. januar i reguleringsåret og raten 1. januar forud for reguleringsåret. Ved raten forstås den rate, som i øvrigt benyttes ved regulering af gruppelivsydelser. Alle beløb rundes opad til kroner med en decimal. Nedenstående grundsætser svarer til raten gældende 1. januar 1993. De tilsvarende beløb gældende for 2018 fremgår af nedenstående tabel:

	Sætser i 1993 niveau	Sætser i 2018 niveau
Fast grundtillæg	1000,0	1.569,3
	5000,0	7.846,1
	25000,0	39.230,3
Stk. grundtillæg	20,0	31,4
	40,0	62,8
Styktillæg	1 2,0	3,2
	2 10,0	15,7
	3 25,0	39,3
	4 75,9	119,3
	5 30,0	47,1
	6 90,9	142,8
	7 50,0	78,5
Markedsføringsgebyr	5,0	12,0

Beskrevet ved sætserne for 1993, bestemmes omkostningerne som følger:

a. Grundtillæg

$$\text{grundtillæg} = \begin{cases} t * 1000 + n * 40 & \text{for } N < 200 \\ t * 5000 + n * 20 & \text{for } 200 \leq N < 1000 \\ t * 25000 & \text{for } 1000 \leq N \end{cases}$$

b. Styktillæg

	registrering	antagelse	præmie- opkrævning	service
styktillæg =				
$2 * n$	-	-	-	-
$10 * n$	+	-	-	-
$25 * n$	+	(+)	-	-
$75,9 * n(k)$	+	+	-	(+)
$30 * n$	+	+	-	-
$90,9 * n(k)$	+	+	(+)	(+)
$50 * n$	+	+	+	-

(k) angiver, at ordningen er en kundegruppelivsordning

- ved registrering betegner, at det er kunden, der foretager den løbende administration, og kun ved afgivelse af begunstigelseserklæringer eller ved skadestilfælde foretages registrering i PFA.

_ - ved antagelse betegner, at der i henhold til koncessionen ikke skal foretages nogen helbredsbedømmelse.

(+) ved antagelse betegner, at en meget stor del af antagelsesbehandlingen foregår udenfor PFA.

(+) ved præmieopkrævning betegner, at PFA medvirker ved opkrævning af præmie.

+ ved præmieopkrævning betegner, at opkrævningen af præmien for den enkelte gruppelivsforsikrede foretages af PFA. I alle andre tilfælde forudsættes det foretaget af kunden.

(+) ved service_ betegner, at foretages en policemæssig servicering af enkeltkunder, hvor der ikke er en professionel aftalepartner.

c. Markedsføringstillæg

Det er muligt at få dækket markedsføringsomkostninger i størrelsesordenen 0- kr., for eksempel trykkeriudgifter.

d. Omsætningstillæg

$$\text{omsætningstillæg} = 0,003 * p + 0,08 * p * \left(1 - 0,1^{\left(\frac{1}{1+0,05 * \Sigma n}\right)}\right)$$

Administrationsomkostningerne bestemmes herefter som:

$$(\text{grundtillæg} + \text{styktillæg}) * \min\left(1, \frac{p}{n * 300}\right) + \text{omsætningstillæg}$$

Såfremt $n > 10.000$ dog

$$(\text{grundtillæg} + \text{styktillæg}) * \min\left(1, \frac{p}{n * 300}\right) + \text{omsætningstillæg} * \min\left(1, \frac{n * 1.900}{p}\right)$$

Administration i puljer er lig summen af alle administrationsomkostninger (også gensikring/model)

Ad Pris for risikodækning:

Prisen for risikodækningen er

$$0,002 * p + 0,92 * p * (1 - 0,1 \left(\frac{1}{1 + 0,05 * \Sigma n}\right))$$

Såfremt gruppelevsordningen omfatter invaliderenter, der er større end 95.600 kr. udgør pris for risikodækning

$$0,002 * p + 0,92 * p * (1 - 0,1 \left(\frac{1}{1 + 0,05 * \Sigma n}\right)) \\ + 2 * 0,92 * p' * (1 - 0,1 \left(\frac{1}{1 + 0,05 * \Sigma n}\right))$$

hvor p' er den kontinuerte bruttopræmie for den del af invaliderenten der er større end 95.600 kr.

Ad Udbetaling af forsikringssummer:

Udbetalingen af forsikringssummer omfatter også skader efter præmiefritagelser og invaliderente-forsikringer.

Invaliderenteforsikringer:

For aktuelle gruppeinvaliderenter afsættes det nødvendige bruttoindskud opgjort på Uni98 (Kon-
cessionsnr. 415) – i tilfælde af reaktivering gælder nedenstående vedrørende tilbageførsel af in-
validerenteskader.

Ved fastsættelsen af skadens størrelse på tilkendelsestidspunktet, beregnes skaden ved at kapita-
lisere med en livrente til det gældende udløbstidspunkt på Uni98, og indregne omkostninger efter
gældende omkostningssatser for indskud af den pågældende størrelse.

$$S_{ir} = YD * a_{x:n} / (1 - omk)$$

Invaliderenteskaderne medtages som skader i bonusregnskabet for den gruppelevsordning skaden
vedrører.

Bonus fastsættes ud fra følgende formel

$$P + G - O - RC - \Sigma S_{sum} - \Sigma S_{ir} = Res$$

Såfremt Res er positiv er der bonus, og hvis res er negativ er bonus lig 0.

I forbindelse med at bonus beregnes, fastsættes tillige τ for hver gruppelevsordning.

$$\tau = P + G - O - RC - \Sigma S_{sum} - \Sigma S_{ir} = Re s$$

$$\tau = \begin{cases} 1 - (-Re s) / \Sigma S_{ir} & 0 > Re s \\ 1 & \text{Ellers} \end{cases}$$

τ er således den andel af invaliderenteskaderne, som gruppen selv har måttet bære, idet det antages, at et underskud er foranlediget af invaliderenteskader.

Ved efterfølgende dødsfald:

Såfremt personen dør inden udgangen af det tredje bonusår efter det bonusår, hvor skaden er medtaget, gives en del af reserven på dødstidspunktet tilbage til gruppen. Tilbageførslen beregnes som:

$$T = V_t * \tau * (1 - t * \mu / (t * \mu + 0,02))$$

hvor

V_t er reserven ved dødsfaldet

μ er dødsintensiteten på Uni98 på tilbageførselstidspunktet.

t er tiden beregnet i år efter invaliditeten

0,02 er overdødeligheden for en invalid

Tilbageførselsbonus tages som positivskade i det bonusår, hvor dødsfaldet sker.

Ved reaktivering:

Der gives tilbageførselsbonus efter samme regler som ved dødsfald, når der reaktiveres tilbage til gruppen.

Præmiefritagelser:

Gruppemedlemmer, for hvem der ydes præmiefritagelse, forbliver i ordningen i op til 3 år, og eventuelle skader medregnes i skaderegnskabet, når de indtræffer. Ved en ordnings eventuelle ophør tages betaling for ikke afløben risikodækning i den sidste bonusopgørelse.

For ordninger med præmiefritagelse til udløb medtages præmiefritagelsen som udgift i det 3. bonusår efter præmiefritagelsens start. Udgiften medtages her i form af det nødvendige bruttoindskud på en ophørende livsforsikring tegnet på Uni98 - D4.

For ordninger, som ophører eller hvis den invalide med det samme skal udtræde af ordningen, udstedes en ophørende livsforsikring tegnet på Uni98 - D8 for hele den periode, der dækkes.

I årsregnskabet afsættes en erstatningsreserve for alle anmeldte præmiefritagelser på Uni98 - D8.

Ad Overskud eller underskud:

Alle ind- og udbetalinger i gruppelivsordningen forudsættes foretaget medio forsikringsperioden, og forrentningen af overskuddet påbegyndes fra dette punkt

8.11.7 Samordning

For obligatoriske ordninger med 500 eller flere personer, der i forbindelse med gruppelivsordninger tegner opsparingsordning på U10, kan der uden afgivelse af individuelle helbredsoplysninger tegnes gruppelivsordning efter følgende regler:

- A. Dødsfaldssum op til kr. 956.000, såfremt det samlede forsikringsforhold bestående af gruppe-livsordning samt opsparingsordning ikke herved bliver risikopræget.
- B. Invalidesum op til kr. 956.000 – dog ikke højere end dødsfaldssummen, såfremt det samlede forsikringsforhold bestående af gruppelivsordning samt opsparingsordning ikke herved bliver risikopræget.

For obligatoriske ordninger, der i forbindelse med gruppelivsordninger tegner opsparingsordning på U10, er der ydermere mulighed for følgende:

- C. Præmiefri dækning i op til 3 måneder efter man er udtrådt af ordningen, dog senest til udløb.

Såfremt man i 3-måneders perioden indtræder i en anden tilsvarende ordning, bortfalder den præmiefri dækning.

Ved dødsfald eller invaliditet i 3-måneders perioden belaster skaden det bonusregnskab, der udarbejdes for gruppen det pågældende år.

- D. Med virkning fra udløbet af 3-måneders perioden efter fratrædelsen kan man vælge at tegne fortsættelsesforsikring uden afgivelse af helbredsoplysninger.

Er man ved udgangen af 3-måneders perioden ikke invalid, tegnes fortsættelsesforsikringen på U10 med de gældende døds- og invalidesumsydelser. Præmie betales til det seneste udløb af gruppelivsydelserne, og der ydes præmiefritagelse ved 2/3 invaliditet. Bonus opspares kontant og udbetales ved udløb eller ved død forinden.

Det er en forudsætning for at der kan tegnes fortsættelsesforsikring til gruppelivsdækningen efter disse regler, at bidraget til det samlede forsikringsforhold fastholdes. opsparingsdelen belastes eller begunstiges således afhængig af, om risikodækningen individuelt er billigere eller dyrere end gruppelivsordningen

Er man derimod invalid ved udløbet af 3-måneders perioden forlænges den præmiefri dækning i indtil 3 år. Herefter kan der tegnes en fortsættelsesforsikring på U10 med den dødsdækning, der er ydet præmiefritagelse for. Forsikringen tegnes uden præmiefritagelse.

8.11.8 50%'s forsikringsdækning i frivillige gruppelivsordninger

Bestemmelser vedrørende helbreds-mæssig bedømmelse i frivillige gruppeordninger med mere end 10.000 forsikrede:

Når firmaet/organisationen e.l. har ønsket ½-sums ordning, foretages bedømmelse ud fra følgende retningslinier for antagelse:

Såfremt bedømmelsen er

D0, D1 eller D2,

antages den forsikrede til fuld forsikringsdækning.

Såfremt bedømmelsen er

D3 eller D4,

antages den forsikrede til ½ forsikringsdækning.

Såfremt bedømmelsen er

D5, D6 osv.,

gives afslag til gruppelivsforsikring.

8.11.9 Metode til fastsættelse af administrationsomkostninger på store ordninger

Administrationsomkostningerne i gruppelivsordninger, hvor det samlede antal gruppelivsforsikrede er over 50.000, fastsættes ud fra et skøn over omfanget af de til administration af ordningen nødvendige ressourcer m.v., i stedet for den ellers anvendte summariske formelmetode.

For gruppelivsordninger, hvor det samlede antal gruppelivsforsikrede overstiger 50.000, og hvor der på baggrund af de seneste 5 års registrerede skadesprocenter kan gives belæg for en præmienesættelse, ændres tarifpræmien efter følgende formler:

$$P'_d = (0,7 * a + (1 - a)) * P_d$$

$$P'_i = (1,5 * a + (1 - a)) * P_i$$

idet der defineres:

nk er antallet af kvinder

nm er antallet af mænd

n=nk+nm er samlet antal personer

a=nk/n er andelen af kvinder

P_d er sædvanlig tarifpræmie for dødsfaldsdækning

P_i er sædvanlig tarifpræmie for funktionærer for invalidesum ved 2/3 invaliditet

Ved hver præmiefastsættelse bestemmes a og denne antages at gælde for hele den periode præmien bestemmes for.

8.11.10 Udvidet dækning i en særlig stor gruppe

Forsikringsbetingelserne er pr. 1.4.2000 ændret således at de forsikrede har ret til præmiefritagelse i følgende situationer:

- a. Forsikrede er omfattet af reglerne om præmiefri/bidragfri dækning efter bestemmelserne i Pensionsordningen i Pen-Sam Liv eller pensionskassen.
- b. Forsikrede er opfattet af præmiefritagelse/bidragfritagelse ved sygdom efter bestemmelserne i Pen-Sam Liv eller pensionskassen.

- c. Forsikrede er pensioneret i forbindelse med ophør af præmiebetaling, præmiefri dækning eller præmiefritagelse ved sygdom i pensionsordningen i Pen-Sam Liv eller medlemmer, som er pensioneret i forbindelse med ophør af bidragsbetaling, bidragsfri dækning eller bidragsfritagelse ved sygdom i pensionskassen.
- d. Forsikrede betaler en præmie, der er mindre end en minimumspræmie, som fastsættes af Pen-Sam Liv.

Disse dækningsudvidelser kan sidestilles med tidligere indførte ret til præmiefri dækning under retmæssig orlov, men er af et omfang, som vil reducere præmieindtægterne på ordningen med 10-15%.

8.11.11 Retmæssig orlov

Der ydes præmiefri dækning ved retmæssig orlov på alle obligatoriske firmagruppelivsordninger. Eventuelle skader i orlovsperioderne belaster den tilhørende ordnings bonusregnskab.

På frivillige ordninger samt kundegruppelivsordninger er der ingen præmiefri dækning ved orlov.

8.12 Særlig gruppeordning vedrørende medarbejdere Jyske Bank og Jyske Invest

Ordningen er overdraget fra Bankpension til PFA Pension ved fusionen med Bankpension pr. 1.10.2016.

Ordningen er en gruppeordning for medarbejdere i Jyske Bank koncernen, der indeholder forsikringsdækningerne invalidesum og børnerenter ved invaliditet, død eller pensionering.

Dækningerne udbetales kun i forbindelse med fratrædelse pga. forsikringsbegivenhederne. De er nærmere beskrevet i aftaler mellem Bankpension og Jyske Bank henholdsvis Jyske Invest Fund Management A/S. PFA Pension er som fortsættende virksomhed efter fusionen med Bankpension indtrådt i stedet for Bankpension i aftalerne.

Ordningen udgør en selvstændig delbestand i forhold til PFA Pensions øvrige forretningsområder. Ydelserne er uden ret til bonus og dermed specielt ikke omfattet af kontribution.

Jyske Bank og Jyske Invest indbetaler hvert år medio januar en samlet aconto præmie for det nye år. I forbindelse hermed opgøres risikoresultatet for det forgangne år. Såfremt der er overskud i forhold til det forgangne års aconto præmie, modregnes dette beløb direkte i opkrævningen af det nye års aconto præmie. Såfremt der er underskud opkræves en tillægsbetaling som dækker dette. Hertil kommer et administrationsbidrag. Aconto præmien beregnes i henhold til det til enhver tid gældende nytægningsgrundlag.

For de omfattede medarbejdere fordeles præmien på baggrund af deres årsløn. Dette har alene betydning i forhold til den skattemæssige indberetning, idet Jyske Bank hhv. Jyske Invest betaler den samlede præmie, jf. ovenfor.

Der anvendes de nedenfor beskrevne grundformer, som beregningsmæssigt er defineret med udgangspunkt i G82, jf. afsnit 1.1 og 1.2.

315 Invalidesum

945 Kollektiv børnerente med udbetaling fra forsøgerens død, invaliditet eller alderspensionering

Grænsen for invalidesum i afsnit 1.1.9.1 finder ikke anvendelse på denne ordning.

8.13 PFA Plus

Der henvises til "Teknisk grundlag for PFA Plus".

8.14 Solidarisk ophørende dødsfaldsdækning (Letpension)

8.14.1 Selvstændig solidarisk ophørende dødsfaldsdækning

Dødsfaldsdækningen kan nytegnes fra 30. august 2010.

Baggrunden for denne ydelse er ønsket om at kunne tilbyde kunder i pengeinstitutterne en dødsfaldsdækning med ophørende risiko som et gruppeprodukt.

Grundlag

Dødsfaldsdækningen kan tegnes som sum, grundform 115 eller 10-årig rateforsikring, grundform 165. Den tegnes som en solidarisk ophørende dødsfaldsdækning i PFA Pension. Grundprisen følger det anmeldte grundlag S99 for solidariske dækninger.

Der anvendes naturlig præmie, og den et-årige grundpris beregnes ud fra 2. ordens dødsintensiteterne i grundlaget S99. Der er ingen form for bonus, og evt. overskud/underskud deles mellem PFA Pension og pengeinstitutterne. Der er ikke ret til præmiefritagelse. Beregningsgrundlaget for dødsfaldsdækningen er ikke garanteret og kan ændres ved anmeldelse til Finanstilsynet. Ændringerne har virkning for såvel nytegning som eksisterende forsikringer på produktet.

Den solidarisk beregnede grundpris justeres herefter ud fra følgende:

- En skadesbaseret erfaringstarifiering opgjort over de fem foregående kalenderår, dvs. 2012-2016. Denne prisfaktor udregnes som forholdet mellem de historiske skadesudgifter og præmierne til skader.
- Kapitalomkostningen svarende til 6 pct. af den del af PFA's solvenskrav, der stammer fra forsikringerne tegnet gennem Letpension, ganget med 1,75
- Stykvederlag til pengeinstitutterne, beregnet som 75 kr. pr. bestående police og 25 kr. pr. nytegnede police. Stykvederlagene beregnes på bestandsniveau og indregnes herefter i prisen, således at det for den enkelte dækning giver samme procentvise forøgelse.
- Præmieomkostninger på 36 %, der fordeles mellem PFA og pengeinstitutterne

Den konkrete herved korrigerede grundpris udgør for 2018 0,2882 % pr. kronens dækning. Herefter foretages en yderligere prisreduktion på 7,5 %, hvilket delvist skyldes afvikling af præmiereguleringskontoen knyttet til den tidligere gruppelivsordning. Endelig gives en kommerciel prisreduktion, der deles mellem PFA og pengeinstitutterne, jf. den ovenfor beskrevne fordeling af overskud/underskud.

Oplysninger om helbred

Forsikrede afgiver helbredsoplysninger som gruppe E, jf. antagelsesreglerne. Hvis forsikringen kan antages på normale vilkår tegnes uden helbreds faktor. Hvis dødeligheden svarer til tavle D3 eller D4 anvendes helbreds faktor. Øvrige kan ikke tegne forsikringen.

8.14.2 Depotsikring af livspension som solidarisk ophørende dødsfaldsdækning

Depotsikringen kan tegnes i tilknytning til livspension solgt gennem Letpension. Prisen fastsættes årligt. Ved død udbetales depotet knyttet til livspensionen.

Grundlag

Depotsikringen tegnes som en solidarisk ophørende dødsfaldsdækning i PFA. Der anvendes naturlig præmie, og den et-årige grundpris beregnes vha. best estimate fra markedsværdigrundlaget i PFA Plus for solidariske dækninger, jf. afsnit 2.17.1 i det tekniske grundlag for PFA Plus.

Der er ingen form for bonus, og evt. overskud tilfalder PFA. Der er ikke ret til præmiefritagelse. Beregningsgrundlaget for dødsfaldsdækningen er ikke garanteret og kan ændres ved anmeldelse til Finanstilsynet. Ændringerne har virkning for såvel nytægning som eksisterende forsikringer på produktet.

Den solidarisk beregnede grundpris justeres herefter ud fra

- En antalsbaseret erfaringstarifiering opgjort over de fem foregående kalenderår, dvs. 2012-2016. Denne prismafaktor udregnes som forholdet mellem de historiske antal dødsfald og de forventede antal dødsfald.
- Kapitalomkostningen svarende til 6 pct. af den del af PFA's solvenskrav, der stammer fra forsikringerne tegnet gennem Letpension, ganget med 1,75
- En forhøjelse på 5 % som følge af, at prisen fastsættes årligt, men løbende dækker det fulde depot uanset det tilskrevne afkast, som altså ikke er eksplicit indregnet i prisen.
- Et frivillighedstillæg på 20 %
- Administrationsomkostninger på 4 %

Slutteligt gives en kommerciel priskorrektion.

8.15 Solidarisk børnerente med ophørende risiko (Letpension)

Børnerenten kan nytagnes fra 1. januar 2004.

Baggrunden for denne ydelse er ønsket om at kunne tilbyde de samme kunder, som vi tilbyder kundegruppeliv, en frivillig børnerente med ophørende risiko som et gruppeprodukt.

Grundlag for prisberegning

Børnerenten tegnes som en solidarisk børnerente i PFA Pension. Grundprisen følger det anmeldte grundlag S99 for solidariske dækninger. Forsikringstageren tegner netop én forsikring pr. barn.

Grundprisen beregnes ved anvendelse af naturlig præmie, og den et-årige grundpris pr. forsikrede beregnes ud fra 2. ordens dødsintensiteterne i grundlaget S99 for mænd. Der er ingen form for bonus, og overskud/underskud deles mellem PFA Pension og pengeinstitutterne. Der er ikke ret til præmiefritagelse. Beregningsgrundlaget for børnerenten er ikke garanteret og kan ændres ved anmeldelse til Finanstilsynet. Ændringerne har virkning for såvel nytægning som eksisterende forsikringer på produktet.

Den et-årige grundpris regnes som

$$\sum_m \mu_{xm}^{ad} (2. \text{orden mand}) * \bar{a}_n * \frac{s}{m}$$

hvor

x er forsikredes alder

m er antal forsikrede

n = ophørsalderen for børnerenten - barnets alder

S er den årlige ydelse.

Den solidarisk beregnede grundpris justeres herefter ud fra følgende:

- En antalsbaseret erfaringstarifiering opgjort over de fem foregående kalenderår, dvs. 2012-2016. Denne prisfaktor udregnes som forholdet mellem de historiske antal skader og de forventede antal skader.
- Kapitalomkostningen svarende til 6 pct. af den del af PFA's solvenskrav, der stammer fra forsikringerne tegnet gennem Letpension, ganget med 1,75
- Stykvederlag til pengeinstitutterne, beregnet som 50 kr. pr. bestående police. Stykvederlagene beregnes på bestandsniveau og indregnes herefter i prisen, således at det for den enkelte dækning giver samme procentvise forøgelse.
- Præmieomkostninger på 36 %, der fordeles mellem PFA og pengeinstitutterne

Den konkrete herved korrigerede grundpris udgør for 2018 1,2099 % pr. kronens dækning. Endelig gives en kommerciel prisreduktion, der deles mellem PFA og pengeinstitutterne, jf. den ovenfor beskrevne fordeling af overskud/underskud.

Udløbsalderen for forsikrede kan højst være 67 år. Ophørsalderen for børnerenten kan højst være 24 år.

Den årlige ydelse på eventuelle forsikringer kan højst være 25.000 kr. i 2004. Denne ydelse pristalsreguleres hvert år pr. hovedforfaldsdato i henhold til Bekendtgørelse nr. 959 af 25.10.2000 om pristalsreguleret alder-domsforsikring i forsikringselskaber.

Reguleringsmåden kan ændres ved anmeldelse til Finanstilsynet, og ændringerne har virkning for såvel nyttegning som eksisterende forsikringer på produktet.

Den årlige ydelse i 2018 er 31.500 kr.

Den årlige ydelse bliver udbetalt, hvis forsikrede dør inden udløbsalderen, og barnet er under ophørsalderen for børnerenten på død tidspunktet. Udbetalingen ophører når barnet opnår ophørsalderen.

I udbetalingsperioden vil ydelsen blive reguleret i henhold til beskrivelse af grundpension i afsnit 3.9.1 i det tekniske grundlag for PFA Pension. I øvrigt anvendes regler for depotrente som beskrevet i afsnit 3.3, risikosatser som beskrevet i afsnit 3.4 og omkostninger som beskrevet i afsnit 3.8 i det tekniske grundlag. Disse regler kan ændres ved anmeldelse til Finanstilsynet, og ændringerne har virkning for nye udbetalinger og allerede igangværende udbetalinger.

Oplysninger om helbred

Forsikrede afgiver helbredsoplysninger som gruppe E, jf. antagelsesreglerne.

8.16 Solidarisk invalidesum (Letpension)

Dækningen kan ikke nyttegnes, men anvendes til en gruppe af forsikrede, der tidligere har tegnet en gruppeinvalidesum som kundegruppeliv.

Grundlag

Invalidesummen har grundform 315 (invalidesum) eller grundform 365 (invalideydelse i rater). Grundprisen følger det anmeldte grundlag S99 for solidariske dækninger.

Der anvendes naturlig præmie, og den et-årige grundpris beregnes ud fra 2. ordens invalideintensiteterne i grundlaget S99. Der er ingen form for bonus, og overskud/underskud deles mellem PFA Pension og pengeinstitutterne. Der er ikke ret til præmiefritagelse.

Den solidarisk beregnede grundpris justeres herefter ud fra følgende:

- En antalsbaseret erfaringstarifiering opgjort over de fem foregående kalenderår, dvs. 2012-2016. Denne prismafaktor udregnes som forholdet mellem de historiske antal skader og de forventede antal skader.
- Kapitalomkostningen svarende til 6 pct. af den del af PFA's solvenskrav, der stammer fra forsikringerne tegnet gennem Letpension, ganget med 1,75
- Stykvederlag til pengeinstitutterne, beregnet som 50 kr. pr. bestående police. Stykvederlagene beregnes på bestandsniveau og indregnes herefter i prisen, således at det for den enkelte dækning giver samme procentvise forøgelse.
- Præmieomkostninger på 36 %, der fordeles mellem PFA og pengeinstitutterne

Den konkrete herved korrigerede grundpris udgør for 2018 0,8494 % pr. kronens dækning. Herefter foretages en yderligere prisreduktion på 7,5 %, hvilket delvist skyldes afvikling af præmiereguleringskontoen knyttet til den tidligere gruppelevsordning. Endelig gives en kommerciel prisreduktion, der deles mellem PFA og pengeinstitutterne, jf. den ovenfor beskrevne fordeling af overskud/underskud.

8.17 Særlig tilsagnsordning vedrørende Arbejdernes Landsbank ("Afdeling C")

8.17.1 Indledning

Ordningen består af den oprindelige "Afdeling C" i Pensionskassen for Arbejdernes Landsbanks Personale, som via BP livsforsikringselskab og senere Bankpension er overdraget til PFA Pension ved fusionen med Bankpension pr. 1.10.2016.

Ordningen betegnes i det følgende "Afdeling C". Den udgør en selvstændig delbestand i forhold til PFA Pensions øvrige forretningsområder.

Ordningen er en lukket bestand, som udelukkende indeholder efterlønstilsagn for særlige medarbejdere i Arbejdernes Landsbank. Bestandens hensættelser omfatter ophørende pensioner under udbetaling samt afdækning af eventuelle efterlønstilsagn.

Personkredsen er de befordrede i banken, der er omfattet af ordningen. Den endelige ret til førtidspension opnås, såfremt den pågældende er ansat i en lønramme for befordrede på sin 60 års fødselsdag. Der kan ikke samtidig udbetales førtidspension i afdeling C og anden pension.

De afdækkede tilsagn og den fremtidige regulering heraf er aftalt mellem Bankpension og Arbejdernes Landsbank. PFA Pension er som fortsættende virksomhed efter fusionen med Bankpension indtrådt i stedet for Bankpension i aftalen.

Tilsagnet kan enten være 55 % eller 57 % af den forsikredes løn op til lønramme 90, samt et tillæg, der er individuelt for forsikrede i en højere lønramme.

Som udgangspunkt reguleres alle ydelser med lønudviklingen i den forsikrede persons lønramme. Ved advancement over lønramme 90 eller det modsatte gælder særlige regler for reguleringen af denne forhøjelse. Disse særlige regler er en del af forsikringsbetingelserne.

Der er ikke ret til udtrædelsesgodtgørelser eller mulighed for overførsel af pensionshensættelser til andet pensionsinstitut.

Ydelserne er uden ret til bonus, men reguleres i forhold til løn iflg. Arbejdernes Landsbanks overskomst.

Arbejdernes Landsbank indbetaler præmien som et årligt beløb den 1. oktober. Præmien beregnes i henhold til det tekniske grundlag.

Der opstilles et separat regnskab over indtægter, udgifter, aktiver og passiver for afdeling C, idet afdeling C er en tilsagnsordning, hvor arbejdsgiveren (Arbejdernes Landsbank) dækker de konkrete pensionsydelser. Overskud og underskud på ordningen, bortset fra et evt. omkostningsresultat, tilfalder hhv. dækkes af Arbejdernes Landsbank, jf. afsnit 8.15.4 nedenfor.

De omfattede personer vil pr. 1.10.2016 normalt også være omfattet af pensionsregulativet, der er gældende for tidligere medlemmer af Bankpension, og de har ikke specielle nye rettigheder.

8.17.2 Grundlaget for beregning af forsikringspræmie

Der anvendes normale G82 beregningsregler, jf. afsnit 1.1 og 1.2, med de nedenfor beskrevne afvigelser.

Risikointensiteterne ved død er

$$my(x) = a + 10^{(b + c \cdot x - 10)},$$

hvor

$$a = 0,$$

$$b = 4,902 + 0,005 \cdot \max(T - 1925; 0) \text{ og}$$

$$c = 0,0489 - 0,00004 \cdot (\max(T - 1910; 0) + \max(T - 1928; 0) + 2 \cdot \max(T - 1944; 0)),$$

hvor T er fødselsåret.

Alderen, x, beregnes ud fra det nuværende kalenderår, t, og fødselsåret, T, er afhængigt af, om grundlaget anvendes for kvinder, hvor $x = t - T - 4$, for unisex, hvor $x = t - T - 2$, eller for mænd, hvor $x = t - T$.

Grundlagsrenten er -1 %, og der anvendes ikke omkostnings- og sikkerhedstillæg.

Udnyttelsesprocent:

Udnyttelsesprocenten for ikke pensionerede medlemmer fastsættes til 75 % uanset alder. For ikke-pensionerede medlemmer udgør forpligtelsen dermed 75 % af passivet (med fradrag af præmieaktivet). For de pensionerede medlemmer opgøres forpligtelsen som den fulde værdi af passivet (med fradrag af præmieaktivet).

Udnyttelsesprocenten skal ses i sammenhæng med at der ikke er genkøbsværdi. Dvs. at hvis en person skifter job eller undlader at udnytte forsikringen, tilfalder elimineringen af hensættelsen regnskabet i ordningen som en gevinst.

Til gengæld vil det give tab, når de omfattede personer vælger at bruge forsikringen, da udnyttelsesprocent er mindre end 100 %.

Udnyttelsesprocenten bygger på udnyttelsen af ordningen blandt de nuværende pensionister og ikke-pensionerede medlemmer fyldt 60. Der er ikke indregnet nogen afgang frem til opsættelsesalderen, hvilket indbygger en sikkerhed i ordningen.

Netto- og bruttogrundlag, præmie og hensættelse

Der anvendes en funderingsfaktor, som er bestemt ved

funderingsfaktor = $1 - (\text{opsættelsesalder} - \text{faktisk alder}) / 25$,

idet det bemærkes, at der for alle medlemmer i ordningen gælder, at

opsættelsesalder – faktisk alder ≤ 25 .

Forpligtelsen opgøres som:

Nettopassiv = udnyttelsesprocent * passiv

Nettoreserve = nettopassiv * funderingsfaktor.

Præmie = $(\text{nettopassiv} - \text{nettoreserve}) / (\text{opsættelsesalder} - \text{faktisk alder}) = \text{nettopassiv} / 25$.

Der er ikke forskel på netto- og bruttogrundlaget.

Anvendte grundformer

Der anvendes de nedenfor beskrevne grundformer, som beregningsmæssigt er defineret med udgangspunkt i G82, jf. afsnit 1.1 og 1.2. Alle beregningsmæssige afvigelser fra G82 er anført.

215 Ophørende livrente

216 Opsat ophørende livrente

8.17.3 Livsforsikringshensættelser

Som udgangspunkt anvendes samme beregningsgrundlag som i resten af selskabet, specielt anvendes den af selskabet anmeldte levetidsmodel.

Der regnes dog ikke med genkøb eller andre forsikringstageroptioner, og den anmeldte udnyttelsesprocent, jf. afsnit 8.15.2, anvendes.

Diskonteringsrenterne nedsættes med 2% svarende til en forudsat lønregulering.

Der indregnes et omkostningstillæg på 0,5 % af passivet.

Værdien af præmiereguleringskontoen, jf. afsnit 8.15.4, tillægges.

Fortjenstmargen sættes til 0.

8.17.4 Overskudsregulativ

Afdelingen er ikke omfattet af kontributionsbekendtgørelsen. Overskud efter betaling af omkostninger tilgår indirekte Arbejdernes Landsbank, der også dækker et eventuelt underskud, jf. en kompensationsaftale tilknyttet ordningen. Underskud dækkes dog forlods med præmiereguleringskontoen.

5 % af overskuddet hensættes årligt til denne præmiereguleringskonto, som regnskabsmæssigt indgår i livsforsikringshensættelserne. Hvis præmiereguleringskontoen overstiger den samlede værdi af de fremtidige præmier med 25 %, anvendes andelen af præmiereguleringskontoen ud over 25 % til at nedsætte præmien beregnet efter bruttogrundlaget, jf. afsnit 8.15.2.

Der opgøres årligt et porteføljeregnskab med bestandens bidrag til nedenstående poster i årsrapporten.

- 1.1 Bruttopræmier
- 2 Investeringsafkast, i alt*
- 3 Pensionsafkastskat
- 4.1 Udbetalte ydelser
- 5 Ændring i livsforsikringshensættelser f.e.r., i alt
- 8 Forsikringsmæssige driftsomkostninger f.e.r., i alt**

*) Investeringsafkastet opgøres ud fra en særskilt aktivportefølje allokeret til ordningen.

**) De forsikringsmæssige driftsomkostninger er fastsat til 0,5 % af årets samlede gennemsnitlige livsforsikringshensættelser.

Såfremt der er overskud i porteføljeregnskabet, modregnes dette beløb direkte i det kommende års bruttopræmie. Såfremt der er underskud opkræves en merpræmie som dækker dette.

Teknisk grundlag for PFA Plus i PFA Pension

8.13 Teknisk grundlag for PFA Plus

Det tekniske grundlag for PFA Plus indeholder alene beskrivelse af de emner, som adskiller sig fra de anmeldte regler i den resterende del af teknisk grundlag for PFA Pension.

Det tekniske grundlag indeholder således ikke beskrivelse af

- Regler om genforsikring
- Regler om helbredsoplysninger
- Regler om overførsel af opsparing i forbindelse med jobskifte

Indholdsfortegnelse

1	Produktoverblik	6
1.1	Forsikringsdækninger	6
1.2	Opsparingsdækninger	7
1.3	Investering	7
1.3.1	Du Investerer	7
1.3.2	PFA Investerer	7
1.3.3	PFA Valgfri	8
1.4	Udbetalingsikring	8
1.5	KundeKapital	8
2	Beregningsprincipper	9
2.1	Håndtering af indbetaling	9
2.1.1	Engangsindbetalinger og overførsler til PFA Plus	9
2.2	Valør	9
2.3	Opsparing	9
2.4	Timingsfond / Eliminering af investeringsrisiko	10
2.5	Indbetalingssikring	10
2.6	Udbetalingsikring	11
2.6.1	Fuld tilknytning af udbetalingsikring	11
2.6.2	Gradvis tilknytning af udbetalingsikring	11
2.6.3	Udbetalingsikring for livspension	12
2.6.4	Udbetalingsikring kan fravælges	12
2.6.5	Ændring af udbetalingsikringen	12
2.7	Opsparingsikring	13
2.8	KundeKapital	13
2.9	PAL	13
2.10	Omkostninger	13
2.10.1	Service & Rådgivning	13
2.10.1.1	Omkostninger til Letpension/pengeinstituttet	14

2.10.2	Specifikke serviceydelser.....	15
2.10.3	Opsparing.....	15
2.10.4	Handler.....	15
2.10.5	Administration af udbetalings sikring	15
2.10.6	Forsikringsadministration	15
2.10.7	Betaling til basiskapitalen	16
2.10.8	Provision til mægler.....	16
2.11	Risikooverskud	16
2.12	[Udgået].....	16
2.13	Indbetalingspause.....	16
2.14	Indbetalingsfri pensionsordning	16
2.15	Overførsler fra PFA Plus	17
2.16	Værdi ved ophævelse af pensionsordningen	17
2.16.1	Generelle regler for opgørelse af værdien ved ophævelse	17
2.16.2	Fradrag for kursværn	18
2.17	Priser på forsikringsdækninger og indbetalings sikring	18
2.17.1	Prisberegning.....	18
2.17.1.1	Individuelt beregnet Grundpris.....	19
2.17.1.2	Solidarisk beregnet Grundpris	20
2.17.2	Erfaringsstarifering.....	20
2.17.3	Erhvervs sammensætning	21
2.17.4	Forfald	21
2.17.5	Merpris for risikooverskud	21
2.17.6	Frivillige forsikringsdækninger.....	22
2.17.7	Forsikringer uden opsparing.....	22
2.17.8	Karensperiode (ved indbetalings sikring)	22
2.17.9	Generel prisjustering.....	22
2.17.10	Faginvalditet (ved indbetalings sikring)	22
2.18	Overlevelsesegevinst under opsparing.....	23
2.19	Overlevelsesegevinst under nedsparing	23
2.20	Regler for beregning og fordeling af overskud til forsikringstagerne for pensionsordninger i PFA Plus med gennemsnitsrente.....	24
2.20.1	Generelt.....	24
2.20.2	Realiseret resultat og fordeling heraf	24
2.20.3	Tilstræbt driftsherretillæg	26
2.21	Regulering af indbetalings sikring.....	26
2.22	Udbetalingsprincipper	26

- 2.22.1 Fastsættelse af udbetalingsniveau for opsparing i profil A og B med udbetalings sikring
28

3	Dækninger	29
3.1	Overblik over dækninger.....	29
3.1.1	Dækninger der tegnes som Syge- og Ulykkesforsikring	29
3.1.2	Dækninger der tegnes som livsforsikring	29
3.2	Beskrivelse af dækninger tegnet som livsforsikring.....	31
4	Grundlaget for beregning af livsforsikringshensættelser	32
4.1	Livsforsikringshensættelsen.....	32
4.2	Diskonteringsrente	32
4.3	Grundlagselementer for markedsværdigrundlaget	32
4.3.1	[Udgået]	32
4.3.2	[Udgået]	32
4.3.3	[Udgået]	32
5	Satsbilag	33
5.1	Satser vedrørende markedsværdigrundlaget	33
5.2	Satser vedrørende "Priser på forsikringsdækninger og indbetalingssikring".....	33
6	Bilag: Regler for integration og interpolation	36
6.1	Integration.....	36
6.2	Interpolation	36
7	Bilag: Regulativ for beregning og fordeling af realiseret resultat til pensionsordninger i PFA Plus med investeringskonceptet PFA Investerer, investeringsprofil A, B, C eller D, PFA Valgfri og/eller investeringskonceptet Du Investerer.....	37
8	Bilag: Regulativ for beregning og fordeling af realiseret resultat til pensionsordninger i PFA Plus med gennemsnitsrente.....	41
9	Bilag: Ordbog	46
10	Bilag: [Udgået]	47
11	Bilag: [Udgået]	48
12	Bilag: Beskrivelse af dækninger tegnet som livsforsikring	49
12.1	Anvendte funktioner	49
12.1.1	Alder.....	49
12.2	Modeller og Formler	49
12.3	Beskrivelse af dækninger	51
12.3.1	Forsikringsdækninger ved død uden reserveopbygning/-afsættelse.....	51
12.3.1.1	Dækning 502: Livsforsikring – løbende udbetaling	51
12.3.1.2	Dækning 503: Opsparings sikring af livsvarig Livspensionsopsparing	52
12.3.1.3	Dækning 504: Børnepension – løbende, obligatorisk	53
12.3.1.4	Dækning 505: Børnepension – løbende, frivillig.....	53

12.3.1.5	Dækning 506: Børnepension – engangsbeløb, obligatorisk.....	53
12.3.1.6	Dækning 507: Børnepension – engangsbeløb, frivillig	54
12.3.1.7	Dækning 508: Opsparingssikring af tidsbegrænset Livspensionsopsparing	54
12.3.1.8	Dækning 707f: Livsvarig ægtefælle-/samlever-pension	55
12.3.1.9	Dækning 708f: Ophørende ægtefælle-/samlever-pension	56
12.3.2	Opsparingsdækninger	57
12.3.2.1	Dækning 601: Kapitalpension	57
12.3.2.2	Dækning 602: Ratepension.....	57
12.3.2.3	Dækning 603: Livspension tidsbegrænset.....	57
12.3.2.4	Dækning 604: Livspension livsvarig	58
12.3.2.5	Dækning 605: Opsat Livspension tidsbegrænset.....	58
12.3.2.6	Dækning 606: Opsat Livspension livsvarig	58
12.3.3	Forsikringsdækninger ved død med reserveopbygning/-afsættelse.....	59
12.3.3.1	Dækning 704: Opsat Ægtefælle- / samlever-pension med opsat risiko	59
12.3.3.2	Dækning 705: Opsat enkelt-livs arverente med opsat risiko.....	59
12.3.3.3	Dækning 706: Opsat to-livs arverente med opsat risiko	60
12.3.3.4	Dækning 707o: Livsvarig ægtefælle-/samlever-pension uden reservespring ved begunstigedes død før forsikredes pensionering.....	61
12.3.3.5	Dækning 708o: Ophørende ægtefælle-/samlever-pension uden reservespring ved begunstigedes død før forsikredes pensionering.....	62
12.3.4	Indbetalings sikring af opsparing	63
12.3.4.1	Dækning 901, 902, 908 og 912-916: Indbetalings sikring af opsparing ved tab af erhvervsevne	63
13	Bilag: Satser vedrørende "Omkostninger"	65
13.1	Satser vedrørende "Service & Rådgivning"	65
13.2	Satser vedrørende "Specifikke serviceydelser"	69
13.3	Satser vedrørende "Opsparing"	71
13.4	Satser vedrørende "Handler"	71
13.5	Satser vedrørende "Administration af udbetalings sikring".....	71
13.6	Satser vedrørende "Forsikringsadministration"	72
13.7	Satser vedrørende "Betaling til basiskapitalen"	72
13.8	Satser Letpension/pengeinstituttet	72
13.8.1	Satser for udtrådte pengeinstitutter	72
13.8.2	Satser for øvrige pengeinstitutter	73
14	Bilag: Satser vedrørende "Dækninger" og generelle satser	75
14.1	Satser vedrørende "Dækninger".....	75
14.2	Generelle satser.....	78

1 Produktoverblik

PFA Plus er et pensionsprodukt med mulighed for tilknytning af forsikringsdækninger, hvor opsparringen kan investeres i markedsrente, gennemsnitsrente eller en kombination heraf.

Nærværende afsnit inklusiv underafsnit indeholder et overblik over produktet. I de efterfølgende afsnit uddybes produktets egenskaber.

PFA Plus er ikke omfattet af Bekendtgørelse om kontributionsprincippet.

Teknisk grundlag for PFA Plus er ikke garanteret. Det betyder, at det tekniske grundlag kan ændres ved anmeldelse til Finanstilsynet.

For opsparingsdækninger og for forsikringsdækninger med reserveopbygning/-afsættelse ved død (fx ægtefællepension) kan pensionskunden vælge at tilknytte udbetalingssikring.

De anmeldte satser er fastsat ud fra en forudsætning om, at der ikke efterfølgende skal ske fordeling af et eventuelt overskud. Der tilskrives derfor ikke bonus på produktet. Der er dog mulighed for at tilknytte risikooverskud mod at der betales en merpris, jf. afsnit 2.11. Endvidere gælder der særlige regler om fordeling af bonus for opsparring i PFA Plus med gennemsnitsrente.

Som følge af, at det tekniske grundlag ikke er garanteret, kan de anmeldte satser ændres ved anmeldelse til Finanstilsynet. Ændringerne har virkning for såvel nytegning som eksisterende pensionskunder på produktet. Dog kan allerede tilknyttet udbetalingssikring som udgangspunkt ikke nedsættes, se dog punkt 2.6.

Ændring af forsikringsdækninger, pensionsvilkår, grundlag og satser kan ske i henhold til de til enhver tid gældende pensionsvilkår for pensionsordningerne og/eller en eventuel samarbejdsaftale mellem en virksomhed eller organisation og PFA Pension, som pensionsordningen er omfattet af. Ændringen vil ske i overensstemmelse med informationsbekendtgørelsen mv.

Alle satser fremgår af Bilag 5 "Satsbilag". Der findes en ordbog over anvendte ord i Bilag 9.

1.1 Forsikringsdækninger

Forsikringsdækningerne kan indtil start af første løbende udbetaling alene tegnes med naturlig præmie. Denne kan fastsættes med individuel prisberegning eller med solidarisk prisberegning.

Der kan tegnes dækning ved død, tab af erhvervsevne, kritisk sygdom samt forsikring af helbred. Tab af erhvervsevne, kritisk sygdom og forsikring af helbred tegnes som Syge- og Ulykkesforsikring.

For en pensionsordning som ikke er nået datoen for første løbende udbetaling, men har opsparring i skattekode forskellig fra 1 og 9 tilknyttes en dødsdækning (Dækning 502) på *DødsdækningBeløb*, hvis der ikke findes andre forsikringsdækninger (herunder præmiefritagelse) tilknyttet ordningen.

1.2 Opsparingsdækninger

Opsparing kan ske på skattekode 1 (livsvarig livspension og ægtefælle-/samleverpension), skattekode 2 (ratepension), skattekode 3 (kapitalpension), skattekode 33 (aldersopsparing) og skattekode 9 (tidsbegrænset livspension). Alle opsparingsformer kan ligeledes oprettes på skattekode 7 (uden fradragsret).

Til den del af den aftalte indbetaling, som anvendes til opsparing, kan der knyttes ret til hel eller delvis indbetalingssikring ved tab af erhvervsevne. Den naturlige præmie for denne kan beregnes med individuel prisberegning eller med solidarisk prisberegning. Indbetalingssikring på opsparingen tegnes som livsforsikring.

1.3 Investering

Der tilbydes i PFA Plus tre forskellige investeringskoncepter, "Du Investerer", "PFA Investerer" og "PFA Valgfri". Opsparing i PFA Plus med gennemsnitsrente er implementeret som en særskilt investeringsprofil i konceptet "PFA Investerer", jf. afsnit 1.3.2, og vil derfor flere steder i det følgende være beskrevet som sådan.

1.3.1 Du Investerer

PFA Pension stiller en række interne og eksterne fonde til rådighed i "Du Investerer". Pensionskunden kan ud fra de udbudte fonde selv foretage sine investeringsvalg.

1.3.2 PFA Investerer

Alternativt kan pensionskunden vælge at overlade investeringsvalget til PFA Pension i "PFA Investerer".

Under "PFA Investerer" er der fem mulige investeringsprofiler: A, B, C, D og G.

Investeringsprofilerne A, B, C og D benyttes til opsparing i markedsrente og bygger på en livscyklustankegang, hvor den investeringsmæssige risiko nedtrappes med alderen. Investeringsprofil A har den mindste investeringsrisiko efterfulgt af profil B, C og D. Opsparing i disse profiler er omfattet af bestemmelserne i "Regulativ for beregning og fordeling af realiseret resultat til pensionsordninger i PFA Plus med investeringskonceptet PFA Investerer, investeringsprofil A, B, C eller D, PFA Valgfri og/eller Du Investerer", jf. Bilag 7.

Profil G benyttes til opsparing i gennemsnitsrente. Opsparing i Profil G forrentes i overensstemmelse med "Regulativ for beregning og fordeling af realiseret resultat til pensionsordninger i PFA Plus med gennemsnitsrente", jf. Bilag 8.

1.3.3 PFA Valgfri

Endvidere tilbydes investeringskonceptet "PFA Valgfri". Her anvendes de samme underliggende fonde som i PFA Investerer, men i modsætning til profilerne A-D i PFA Investerer vælger kunden selv sin ønskede fordeling mellem fondene. Opsparing i "PFA Valgfri" er omfattet af bestemmelserne i "Regulativ for beregning og fordeling af realiseret resultat til pensionsordninger i PFA Plus med investeringskonceptet PFA Investerer, investeringsprofil A, B, C eller D, PFA Valgfri og/eller investeringskonceptet Du Investerer", jf. Bilag 7.

1.4 Udbetalingssikring

For pensionskunder med investeringskonceptet "PFA Investerer" er det muligt at tilknytte udbetalingssikring til opsparing i profilerne A, B og G.

Udbetalingssikringen tilknyttes for profilerne A og B gradvist fra 10 år før den ønskede udbetalingsstart. For profil G tilknyttes udbetalingssikring altid fuldt ud fra pensionsordningens oprettelse til den ønskede udbetalingsstart.

1.5 KundeKapital

På alle pensionsordninger i PFA Plus med undtagelse af ordninger, der er overført fra det tidligere PFA Invest eller PFA Unit Link, er der mulighed for at tilknytte KundeKapital. Dog gælder, at aldersopsparing ikke er omfattet, og at aftalen med virksomheden eller organisationen, som er styrende for den enkelte ordning, kan forhindre tilknytning af KundeKapital.

2 Beregningsprincipper

2.1 Håndtering af indbetaling

Af den samlede indbetaling betales først evt. AMB, herefter betales pris for forsikringsdækninger og omkostninger, herunder evt. aftalt provision til mægler. Den resterende del af indbetalingen anvendes som indbetaling til opsparingen inkl. Individuel KundeKapital.

Indbetaling til opsparingen = Indbetaling
- AMB
- Omkostninger
- Pris for forsikringsdækninger

Hvis indbetalingen ikke er tilstrækkelig til at dække pris for forsikringsdækninger og omkostninger, trækkes det manglende beløb i opsparingen ekskl. Individuel KundeKapital.

2.1.1 Engangsindbetalinger og overførsler til PFA Plus

Indbetalinger i form af engangsindbetalinger og overførsler til PFA Plus benyttes ikke til betaling af pris for forsikringsdækninger og omkostninger, der ikke er relateret til indbetalingen.

2.2 Valør

Er der aftalt indbetaling, er pensionsordningens hovedforfaldsdato årets første ordinære forfaldsdato for indbetaling. Er der ikke aftalt indbetaling, er det altid 1. januar.

Det gælder for både den månedlige pris for forsikringsdækninger og den månedlige pris for de ikke-opsparingsrelaterede omkostninger, at de får valørdato, når den månedlige indbetaling foretages på pensionsordningen. Hvis indbetalingen udebliver, trækkes prisen for forsikringsdækninger og omkostninger fra opsparingen i den efterfølgende måned.

PFA Pension giver afkastkompensation, hvis forskellen på en indbetalingskvikteringsdato og datoen for, hvornår indbetalingen modtages på pensionsordningen, er på *KompPar* handelsdage eller mere. Kompensationen svarer til afkastet i perioden fra kvikteringsdatoen plus *KompPar* handelsdage frem til indbetalingen modtages på pensionsordningen, hvad enten dette er negativt eller positivt, og den tilskrives i forbindelse med indbetalingen.

2.3 Opsparing

Ved "Opsparing" (inkl. evt. Individuel KundeKapital) forstås den retrospektivt beregnede værdi af indbetalinger til opsparingen, udbetalinger fra opsparingen, pris for forsikringsdækninger som ikke er betalt af evt. indbetaling, omkostninger som ikke er betalt af evt. indbetaling, afkast fra investeringsvalg samt skatter og afgifter.

Opsparingen tilskrives afkast svarende til afkastet i de valgte investeringer og kan beregnes ved fremførelse som:

$$\begin{aligned} \text{Opsparing (t)} &= \text{Opsparing (t-1)} \\ &+ \text{Indbetaling til opsparingen} \\ &- \text{Udbetalinger fra opsparingen} \\ &- \text{Pris for forsikringsdækninger, som ikke er betalt af evt. indbetaling} \\ &- \text{Omkostninger, som ikke er betalt af evt. indbetaling} \\ &+ \text{Afkast fra investeringsvalg} \\ &- \text{Skatter og afgifter.} \end{aligned}$$

Individuel KundeKapital placeres dog ikke i fonde, men forrentes i overensstemmelse med regulativet for KundeKapital, jf. afsnit 2.8.

2.4 Timingsfond / Eliminering af investeringsrisiko

For at undgå at overførsel fra gennemsnitsrente til PFA Plus investeres på et ugunstigt tidspunkt, har opspareren i visse tilfælde mulighed for at aftale, at investeringen i fondene fordeles over en kortere periode.

Ved overførsel af opsparing fra gennemsnitsrente i PFA til PFA Plus kan *timingspct* % af overførslen placeres i en særlig timingsfond, hvorfra opsparingen i *timingsfrekvens-1* lige store dele med *timingsvarighed* dages mellemrum overføres til den almindelige opsparing i henhold til investeringsvalget.

Timingsfonden forrentes med en fast årlig rente på *timingsrente* % p. a. før PAL.

Opspareren kan på et hvert tidspunkt bede om, at få den resterende del af opsparingen i timingsfonden investeret i henhold til investeringsvalget mod betaling af et transaktionsgebyr på *timingsophør* kr.

2.5 Indbetalingssikring

Hvis hel eller delvis indbetalingssikring er trådt i kraft, vil opsparingen løbende blive tilført et beløb svarende til den indbetalingssikrede andel af indbetalingen til opsparingen, jf. afsnit 2.1, hvor pris for forsikringsdækninger vil være den pris, der umiddelbart forud for indbetalingssikringen blev betalt for forsikringsdækningerne.

Når indbetalingssikringen er trådt i kraft, bliver indbetalingssikring til opsparingsdækningen reguleret med en fast årlig reguleringsats. Reguleringsatsen kan have værdien 0.

I prisen for indbetalingssikring til opsparingsdækningen bliver reguleringen af indbetalingssikring på opsparingsdækningen indregnet.

2.6 Udbetalingssikring

Pensionskunder med investeringsprofil A eller B i PFA Investerer har mulighed for at få tilknyttet udbetalingssikring, når der er 10 år eller mindre til den ønskede udbetalingsstart. For opsparing i investeringsprofil G i PFA Investerer (PFA Plus med gennemsnitsrente) tilknyttes udbetalingssikring altid fra oprettelsestidspunktet, og for denne profil kan udbetalingssikring ikke fravælges. Der kan ikke tilknyttes udbetalingssikring til opsparing i investeringsprofil C eller D i PFA Investerer eller til opsparing i Du Investerer eller Individuel KundeKapital.

Tilknytning af udbetalingssikringen i investeringsprofil A eller B sker ved gradvis tilknytning, jf. afsnit 2.6.2, og udbetalingssikringen reguleres ikke yderligere efter pensionering. For investeringsprofil G sker tilknytningen altid fuldt ud, og efter pensionering sker yderligere løbende regulering, jf. afsnit 2.6.1.

Udbetalingssikring omfatter opsparingsdækninger og forsikringsdækninger ved død med reserveopbygning/-afsættelse, jf. afsnit 3.1.2, dog er ægtefællepensionerne 707o og 708o som eventuelle dækninger først omfattet fra og med forsikredes alderspensionering. Der gælder endvidere særlige regler for livspensioner, jf. afsnit 2.6.3.

Ved beregning af udbetalingssikring anvendes for profil A hhv. B hhv. G den tekniske rente *Rente_A* hhv. *Rente_B* hhv. *Rente_G*. En ændring af disse satser har alene betydning for udbetalingssikring knyttet til efterfølgende indbetalinger og efterfølgende tilknytning af udbetalingssikring. En ændring af disse satser kan ikke medføre nedsættelse af udbetalingssikring, der allerede var tilknyttet inden ændringen.

2.6.1 Fuld tilknytning af udbetalingssikring

Fuld tilknytning af udbetalingssikring er kun muligt for investeringsprofil G i PFA Investerer.

Ved fuld tilknytning af udbetalingssikring tilknyttes der udbetalingssikring for alle indbetalinger til opsparingen i takt med, at de tilføres opsparingen (eksklusiv Individuel KundeKapital).

Niveauet for udbetalingssikringen reguleres også løbende under nedsparring, dvs. efter policen er startet udbetaling (alderspension). Ved hver justering tilknyttes yderligere udbetalingssikring svarende til det beløb, hvormed nettoopsparingen overstiger værdien af den allerede tilknyttede udbetalingssikring, opgjort på det gældende grundlag for tilknytning af udbetalingssikring. Udbetalingssikringen kan ikke nedsættes ved disse løbende justeringer.

2.6.2 Gradvis tilknytning af udbetalingssikring

Gradvis tilknytning af udbetalingssikring er kun muligt for investeringsprofil A og B i PFA Investerer.

Gradvis tilknytning af udbetalingssikring kan tidligst ske fra 10 år før den ønskede udbetalingsstart. Der tilknyttes udbetalingssikring for alle fremtidige indbetalinger til investeringsprofil A eller B i PFA Investerer i takt med, at de tilføres opsparingen (eksklusiv Individuel KundeKapital).

Hvis udbetalingssikring tilvælges inden 10 år før den ønskede udbetalingsstart, vil der 9 år før den ønskede udbetalingsstart blive tilknyttet udbetalingssikring svarende til $1/10$ af opsparingens værdi i investeringsprofil A eller B i PFA Investerer reduceret med værdien af den ønskede opsparingssikring og arverente (se afsnit 2.7) samt ikke-afregnet skyldig PAL-skat (i den resterende del af dette afsnit benævnt "nettoopsparingen"). Hvert efterfølgende år vil der blive tilknyttet udbetalingssikring svarende til $1/(X+1)$ af den resterende del af nettoopsparingen uden udbetalingssikring, hvor X er antal år før den ønskede udbetalingsstart.

Hvis der er mindre end 10 år til den ønskede udbetalingsstart, når udbetalingssikringen tilvælges, bliver der tilknyttet udbetalingssikring svarende til $(10-X)/10$ af opsparingens værdi i investeringsprofil A eller B i PFA Investerer, hvor X er antallet af hele år til den ønskede udbetalingsstart. Hvert efterfølgende år vil der blive tilknyttet udbetalingssikring svarende til $1/(Y+1)$ af den resterende del af nettoopsparing uden udbetalingssikring, hvor Y er antal år før den ønskede udbetalingsstart.

Vælger pensionskunden at overføre opsparing til investeringsprofil A eller B i PFA Investerer, efter at tilknytningen af udbetalingssikring er påbegyndt, vil der umiddelbart efter overførslen blive tilknyttet udbetalingssikring svarende til $(10-X)/10$ af det overførte beløb, hvor X er antallet af hele år til den ønskede udbetalingsstart.

2.6.3 Udbetalingssikring for livspension

For udbetalingssikring på livspension i investeringsprofil A eller B vil det sikrede niveau for udbetalingerne kun være gældende for en periode ad gangen. På det tidspunkt, hvor udbetalingerne begynder, bliver det sikrede niveau beregnet for de første 10 år. 5 år efter at udbetalingerne er begyndt, bliver det sikrede niveau beregnet for den 5-års periode, der følger umiddelbart efter den nævnte 10-års periode. Herefter beregnes det sikrede niveau for udbetalingerne hvert 5. år for en yderligere 5-års periode.

Dette gælder ikke for investeringsprofil G, hvor udbetalingssikringen reguleres løbende, jf. afsnit 2.6.1.

2.6.4 Udbetalingssikring kan fravælges

Hvis pensionskunden fravælger udbetalingssikringen, bortfalder al eventuelt eksisterende udbetalingssikring, og opsparingen bliver geninvesteret i overensstemmelse med den valgte investeringsprofil.

2.6.5 Ændring af udbetalingssikringen

Ved skift til en anden investeringsprofil, ændringer af den ønskede udbetalingsstart, ændringer af den ønskede udbetalingsperiode eller til-/fravalg af arverente og/eller ægtefællepension bortfalder hele den tilknyttede udbetalingssikring. Der beregnes og tilknyttes herefter en ny udbetalingssikring, hvis pensionskunden er berettiget til det efter de pågældende ændringer.

Udbetalingssikringen kan nedsættes, hvis opsparingen reduceres som følge af betaling for forsikringsdækninger samt omkostninger. Dette gælder specielt også for indbetalingsfri pensionsordninger.

Udbetalingssikringen nedsættes forholdsmæssigt, hvis pensionskunden ophæver opsparingen delvist, og den bortfalder ved fuld ophævning af opsparingen.

2.7 Opsparingssikring

Pensionskunder med opsparing til livspension har mulighed for at få tilknyttet opspargingssikring. Opsparingssikringen kan oprettes som en kombination af en opspargingssikring af livsvarig eller tidsbegrænset livspension, der kan sikre en andel af opsparingen, og en livsforsikring med løbende udbetaling, som sikrer resten. Alternativt kan pensionskunden sikre opsparingen alene ved hjælp af en livsforsikring med løbende udbetaling.

Værdien af opspargingssikringen af tidsbegrænset og livsvarig livspension vil ved dødsfald inden den ønskede udbetalingsstart blive konverteret til en opsat arverente, som de efterladte kan vælge at få udbetalt som et engangsbeløb.

2.8 KundeKapital

Se afsnit 3.16 i Teknisk Grundlag for PFA Pension vedr. KundeKapital i PFA Plus. Regulativ for beregning og fordeling af realiseret resultat i PFA Plus for investeringskonceptet PFA Investorer, profil A, B, C og D, PFA Valgfri og/eller Du Investorer fremgår af Bilag 7. Regulativ for beregning og fordeling af realiseret resultat i PFA Plus med gennemsnitsrente fremgår af Bilag 8.

2.9 PAL

Der afregnes pensionsafkastskat (PAL) i overensstemmelse med pensionsafkastbeskatningsloven. Skatten beregnes med udgangspunkt i afkastet for opsparingen, idet der dog kan fradrages evt. handelsomkostninger, indløsningsfradrag og emissionstillæg.

2.10 Omkostninger

Omkostningerne er splittet op i en række delelementer, og hvert pensionsbevis vil være omfattet af samtlige delelementer.

2.10.1 Service & Rådgivning

For hver af salgskanalerne direkte betjente, mæglerbetjente og arbejdsmarkedspensionsordninger er der defineret en række service- og rådgivningsmoduler, der omfatter en obligatorisk servicepakke og nogle tilvalgsmoduler, som virksomhedskunden kan tilkøbe efter behov.

Prisen for modulerne fastsættes som udgangspunkt én gang årligt og afhænger af en række kriterier, jf. Satsbilag.

Den enkelte virksomhedskunde kan vælge mellem følgende opkrævningsmetoder:

- Pris som procent af indbetaling
- Pris som procent af opsparing
- Pris som et fast månedligt kronebeløb
- En kombination af ovenstående

Virksomhedskunden kan vælge, om alle medarbejderne skal betale for alle virksomhedens moduler, eller kun for de moduler, den enkelte medarbejder er omfattet af. Der er mulighed for at omkostningsbelaste forskelligt på forskellige andele af indbetalingen og/eller opsparingen i form af trinvis faldende omkostningssatser. For opkrævning som procent af opsparingen kan der fastsættes et minimums- og et maksimumsbeløb.

For indbetalingsfri pensionsordning, pensionskunder uden firmapensionsordning og pensionsordninger under udbetaling er opkrævningsmetoderne bestemt, da der ingen valgfrihed er på opkrævningsmetode og rådgivningskoncept, jf. Satsbilag.

Omgregningen fra prislisten med priser pr. modul til priser i henhold til den valgte opkrævningsform sker for hver virksomhedskunde/kundetype for sig. Mindre virksomhedskunder eller koncerner kan vælge at få fælles beregning af opkrævningspriser. Priserne genberegnes som udgangspunkt årligt, men PFA Pension kan aftale med den enkelte virksomhedskunde, at priserne gælder for en længere periode end et kalenderår.

Den opkrævede pris kan aftales ændret i forhold til, hvad der beregnes ud fra Satsbilaget, idet den dog højst kan overstige den beregnede pris ud fra Satsbilaget med 50 pct. En positiv eller negativ difference mellem den aftalte og den beregnede pris betragtes som et positivt henholdsvis negativt lønsomhedselement på ordningen, jf. afsnit 3.15.2 i det generelle tekniske grundlag for PFA Pension.

For overførsler til PFA Plus vil der ikke blive beregnet omkostninger til PFA som procent af indbetaling, når der er tale om (koncern-)interne overførsler, eller hvis overførslen indbetales på en pensionsordning, hvor der er en aftale om løbende indbetalinger.

2.10.1.1 Omkostninger til Letpension/pengeinstituttet

Pensionskunder som tegner gennem Letpension betaler omkostninger for Service & Rådgivning til PFA og til pengeinstituttet. Fordelingen til pengeinstituttet sker efter reglerne i Lov om forsikringsformidling. Pengeinstituttet kan aftale lavere omkostninger med pensionskunden, end de i satsbilaget angivne vedrørende Letpension/pengeinstituttet.

PFA trækker omkostningerne til PFA og pengeinstituttet i de indbetalte beløb og i depotet.

Omkostningerne består af en årlig basisomkostning samt omkostninger på indbetalingerne og depotet, jf. satsbilag.

2.10.2 **Specifikke serviceydelser**

Der opkræves en konkret betaling i forbindelse med en række specifikke serviceydelser på en kundeførelse.

I satsbilaget findes de forskellige typer serviceydelser og priserne herfor. Priserne vurderes årligt og afhænger af en række kriterier, jf. Satsbilag.

En virksomhedskunde kan vælge solidarisk betaling for nogle af de specifikke serviceydelser, hvorefter der ikke opkræves ved udførelse af disse serviceydelser. De berørte serviceydelser fremgår af satsbilaget.

PFA kan aftale med den enkelte virksomhedskunde, at priserne gælder for en længere periode end et kalenderår. Den opkrævede pris kan aftales ændret i forhold til, hvad der fremgår af satsbilaget, idet den dog højst kan overstige den beregnede pris ud fra Satsbilaget med 50 pct. En positiv eller negativ difference mellem den aftalte og den beregnede pris betragtes som et positivt henholdsvis negativt lønsomhedsэлемент på ordningen, jf. afsnit 3.15.2 i det generelle tekniske grundlag for PFA Pension.

2.10.3 **Opsparing**

Betaling for administration af opsparingen beregnes af størrelsen af opsparingen, jf. Satsbilag.

2.10.4 **Handler**

I forbindelse med køb og salg i investeringskonceptet Du Investerer vil der blive trukket kurtage, jf. Satsbilag.

2.10.5 **Administration af udbetalingssikring**

Prisen for administration af udbetalingssikring bliver beregnet ud fra opsparingen i de koncepter, hvortil der er knyttet udbetalingssikring fra det tidspunkt, hvor udbetalingssikringen tilknyttes, jf. Satsbilag.

2.10.6 **Forsikringsadministration**

Prisen for at administrere forsikringsdækningerne betales selvstændigt for hver forsikringsdækning, der er på pensionskondens pensionsbevis, jf. Satsbilag.

2.10.7 **Betaling til basiskapitalen**

Betaling til basiskapitalen beregnes af hele opsparingen ekskl. Individuel KundeKapital, jf. Satsbilag.

2.10.8 **Provision til mægler**

Udover ovenstående omkostninger vil PFA opkræve eventuelt honorar hos den enkelte pensionskunde, som er aftalt mellem virksomhedskunden og forsikringsmægleren. PFA vil videresende honoraret til forsikringsmægleren.

2.11 Risikooverskud

Regler for risikooverskud anmeldes inden det tages i brug.

2.12 [Udgået]

2.13 Indbetalingspause

For pensionsordninger hvor indbetalingen mangler eller er stoppet, vil pensionsordningen blive sat på indbetalingspause i en given periode (fastsat efter aftale).

Forsikringsdækningerne opretholdes, og prisen for forsikringsdækningerne samt omkostninger trækkes i opsparingen ekskl. Individuel KundeKapital.

Ved udløb af perioden med indbetalingspause omskrives pensionsbeviset til en indbetalingsfri pensionsordning.

2.14 Indbetalingsfri pensionsordning

Ved omskrivning til indbetalingsfri pensionsordning overgår pensionsordningen til de pensionsvilkår, priser mv., PFA Pension tilbyder indbetalingsfri pensionsordninger. Pensionsordningen mister derved bindingen til en eventuel samarbejdsaftale, som den blev oprettet på. Investeringsvalgene bevares så vidt muligt, som de var umiddelbart før overgangen til indbetalingsfri pensionsordning.

Ved overgang til indbetalingsfri pensionsordning bortfalder alle forsikringsdækninger, og herefter oprettes en dødsdækning (Dækning 502) på *DødsdækningBeløb*, hvis der ikke allerede er tilknyttet en sådan til ordningen.

Hvis den indbetalingsfrie pensionsordningsværdi er lavere end *IndbetalingsfriPensionsordning_grænse*, vil pensionsbeviset automatisk blive ophævet.

2.15 Overførsler fra PFA Plus

Når en overførsel ud af PFA Plus opgøres, sker det ud fra de gældende handelskurser på valørtidspunktet for overførslen og under hensyntagen til eventuelle handelsrelaterede omkostninger.

Der trækkes evt. ikke-afregnede omkostninger og pris for forsikringsdækninger samt en overførselsomkostning, jf. Satsbilag.

Hvis overførslen finder sted senest 31.12.2009, afregnes den ikke-afregnede pensionsafkastskat. Er skatten negativ, refunderer PFA Pension den negative skat.

Hvis overførslen finder sted 1.1.2010 eller senere, overføres den ikke-afregnede pensionsafkastskat sammen med opsparingen.

2.16 Værdi ved ophævelse af pensionsordningen

2.16.1 Generelle regler for opgørelse af værdien ved ophævelse

Når værdien ved ophævelse af pensionsordningen beregnes, sker det ud fra en opgørelse af opsparingen ekskl. Individuel KundeKapital på de gældende handelskurser på valørtidspunktet for ophævelsen og under hensynstagen til eventuelle handelsrelaterede omkostninger.

Eventuel udbetalings sikring påvirker ikke værdien ved ophævelse.

Der fratrækkes evt. ikke-afregnede omkostninger, pris for forsikringsdækninger samt overførselstillæg givet ved overførsel fra PFA gennemsnitsrente inden 19. august 2013 og inden for de seneste 3 år forud for ophævelsen. Et tidligere tildelt overførselstillæg i forbindelse med en overførsel fra PFA gennemsnitsrente foretaget fra og med 19. august 2013 kan fratrækkes med samme absolutte beløb, som det udgjorde ved overførslen fra gennemsnitsrente – uafhængig af den efterfølgende udvikling af opsparingen – hvis ophævelsen er omfattet af bestemmelserne om værn mod spekulation mod kollektivet i henhold til PFA's tekniske grundlag. Ved delvis ophævelse fratrækkes et overførselstillæg i begge tilfælde forholdsmæssigt.

Den Individuelle KundeKapital opgøres herefter som beskrevet i Teknisk Grundlag for PFA Pension afsnit 3.16 vedr. ophævelse.

Ved ophævelsen trækkes en ophævelsesomkostning, jf. Satsbilag, dog ikke hvis ophævelsen sker som følge af en automatisk ophævelse. Der trækkes ligeledes skatter og afgifter samt ikke-afregnet pensionsafkastskat.

Hvis den ikke-afregnede pensionsafkastskat er negativ, tillægges beløbet ordningen umiddelbart inden ophævelsen i overensstemmelse med pensionsafkastbeskatningsloven.

2.16.2 Fradrag for kursværn

For pensionsordninger med opsparing i PFA Plus med gennemsnitsrente foretages endvidere fradrag for kursværn i henhold til nedenstående regler.

Satsen for kursværn fastsættes som den til enhver tid gældende anmeldte sats for kursværn, der gælder for den rentegruppe af forsikringer under kontribution, som indeholder de nytegnede forsikringer under kontribution.

Fradrag for kursværn udgør

$$\text{Fradrag\_kurs} = - \min(\text{Sats}; 0) / (1 - P_{\text{PAL}}) * O,$$

hvor O betegner opsparingen, og Sats betegner den ovenfor nævnte sats for kursværn.

Fradraget for kursværn betragtes som et bruttofradrag før PAL, således at $-\min(\text{Sats}; 0)$ udtrykker, hvad der trækkes efter PAL for forsikringer, der er fuldt PAL-pligtige.

Der foretages fradrag for kursværn ved ophævelse, overførsler til andre profiler eller investeringskoncepter i PFA Plus, PFA Soraarnej, samt ved overførsel til andet selskab, både udenfor og i henhold til jobskifteaftalen.

Der foretages ikke fradrag for kursværn for Individuel KundeKapital.

Fradrag_kurs sættes altid til 0 ved hel eller delvis udbetaling af kapitalpension fra og med den aftalte pensioneringsdato.

2.17 Priser på forsikringsdækninger og indbetalingssikring

2.17.1 Prisberegning

Prisen for forsikringsdækninger og indbetalingssikring bygger på 1-årige naturlige præmier. Det gælder uanset, om priserne bygger på individuel beregning, eller om priserne bygger på gruppepriser i form af solidariske priser.

Både individuelle og solidariske forsikringspriser fastsættes med afsæt i en Makropris, der er fastsat på bestandsniveau. Denne Makropris korrigeres på virksomhedsniveau, organisationsniveau eller lignende til en Mikropris ud fra

- Erfaringstarifering
- Erhvervs sammensætning
- Forfald
- Merpris for risikooverskud
- Frivillige forsikringsdækninger

- Forsikringer uden opsparing
- Karensperiode (ved indbetalingssikring)
- Faginvalditet (ved indbetalingssikring)

Makroprisen kan justeres via faktoren

- Generel prisjustering

PFA Pension kan aftale en pris for forsikringsdækningerne og indbetalingssikringen med den enkelte virksomhedskunde, der er forskellig fra, hvad der fastsættes ud fra ovenstående, idet den dog højst kan overstige den beregnede pris ud fra ovenstående med 50 pct. En positiv eller negativ difference mellem den aftalte og den beregnede pris betragtes som et positivt henholdsvis negativt lønsomhedselement på ordningen, jf. afsnit 3.15.2 i det generelle tekniske grundlag for PFA Pension.

Vi kan endvidere aftale med den enkelte virksomhedskunde, at de betalte solidariske priser vil være gældende længere end et kalenderår.

2.17.1.1 Individuelt beregnet Grundpris

Makroprisen betegnes også som Grundprisen.

Den månedlige pris svarer til 1/12 af den beregnede Grundpris, og prisen er konstant indtil næste hovedforfaldsdato. Ved ændringer og nytægning på en dato, som ikke er pensionsordningens hovedforfaldsdato, beregnes Grundprisen per hovedforfaldsdatoen, og der betales månedligt for den relevante periode. De beregnede priser for forsikringsdækning og indbetalingssikring på forsikringsdækningen korrigeres for periode kortere end en måned ud fra, at alle måneder har en længde på 31 dage – jævnfør beskrivelse i afsnit 12.1.1.

Grundpriserne for forsikringsdækning (uden reserveopbygning) og indbetalingssikring beregnes ud fra dækningernes passiver, jf. afsnit 12, og nedenstående principper. Beregningsmetoder og satser svarer til dem, der anvendes til beregning af livsforsikringshensættelser, jf. afsnit 4.1, idet der dog ikke indregnes risikomargen.

- Grundprisen for forsikringsdækning per én krone dækning på pensionsordningens hovedforfaldsdato for indbetaling beregnes som dækningens 1-årige passiv (beregnet uden indbetalingssikring)
- Grundprisen for indbetalingssikring af forsikringsdækninger per én krone dækning på pensionsbevisets hovedforfaldsdato for indbetaling beregnes som forskellen mellem dækningens 1-årige passiv beregnet med hhv. uden indbetalingssikring. Prisen beregnes uafhængigt af den specifikke type indbetalingssikring og uden indregning af de korrektionsfaktorer, der anvendes for de forskellige typer indbetalingssikring af opsparingen (jf. næste punkt).

Grundprisen for indbetalingssikring af opsparing beregnes ud fra den specifikke type indbetalingssikring og de tilhørende faktorer, der også anvendes ved beregning af hensættelser.

2.17.1.2 Solidarisk beregnet Grundpris

Solidariske forsikringsdækninger, herunder indbetalingssikring, tilbydes til en veldefineret gruppe af forsikrede. Solidariske priser fastsættes med udgangspunkt i de beskrevne årlige naturlige individuelle Grundpriser.

På et hovedforfald fastsættes gruppens individuelle Grundpriser ud fra de forsikredes hele fyldte alder, køn og valgte dækningsstørrelse. Den solidariske Grundpris opnås ved at omfordele den samlede beregnede individuelle Grundpris ud fra enten

- De valgte dækningsstørrelser, så der opnås en pris pr. en krone dækning
- Antallet af forsikrede i ordningen, så forsikrede betaler samme pris uafhængig af valgt størrelse på dækning

Det aftales med den enkelte gruppe, hvordan omfordeling skal ske i fastsættelsen af den solidariske Grundpris. Det kan samtidig aftales med den enkelte gruppe, om der i omfordelingen skal tages højde for forsikringsdækningens risikoophør og udløb, så de solidariske Grundpriser bliver afhængige heraf.

2.17.2 Erfaringstarifiering

Solidariske Makropriser korrigeres med en erfaringstariferingsfaktor. Denne faktor fastsættes ud fra et estimat af en ordnings fremtidige skadesniveau. Modellen til estimering af det fremtidige skadesniveau afhænger af ordningens anciennitet i PFA Plus, jf. nedenfor.

Erfaringstarifiering vedr. tab af erhvervsevne og indbetalingssikring af opsparing: Se afsnit 4.5 i det separate bilag til Teknisk grundlag, "Hensættelsesgrundlag".

Erfaringstarifiering vedr. dødsfaldsdækning:

Det forventede antal skader regnes normalt ud fra de senest anmeldte intensiteter som anvendes til prisberegningen og er angivet i bilag "Satser vedrørende "Dækninger" og generelle satser" til teknisk grundlag for PFA Plus. Der ses på antal skader for de seneste op til 5 år. Vi anvender en Bühlmann-Straub model med kredibilitetsvægten z til beregning af den estimerede fremtidige skadesprocent:

Den estimerede fremtidige skadesprocent regnes som

$$\text{Sk-pct-model} = Z * \text{Sk-pct-egen} + (1-Z) * 100,$$

hvor Z følger af skemaet i afsnit 5.2, og hvor Sk-pct-egen er skadesprocenten for ordningen i forhold til det forventede baseret på intensiteter.

Erfaringstariferingsfaktoren f_{erfa} bestemmes som

$$f_{erfa} = \text{Sk-pct-model} / 100.$$

Hvis antallet i ordningen er under 500 og det forventede antal skader over 5 år er mindre end 1,66, sættes faktoren til 1.

Hvis modellerne for erfaringstarifiering ikke umiddelbart kan anvendes:

I visse situationer kan modellerne for erfaringstarifiering ikke umiddelbart anvendes. Det gælder eksempelvis – men ikke udelukkende – i tilfælde hvor

- ordningen ikke tidligere har haft forsikringsrisici knyttet til dødsfald og/eller tab af erhvervsevne,
- vi (på nye ordninger) ikke har tilstrækkelige oplysninger om skader, eller
- hvis forsikringsforholdene har været væsentligt anderledes, fx hvis dækningerne har været frivillige.

I disse tilfælde anvendes erfaringstariferingsmodellerne og principperne heri i det omfang, det er muligt, kombineret med passende aktuarmæssige skøn og konkrete vurderinger.

2.17.3 **Erhvervssammensætning**

Grundprisen er fastsat ud fra forventning om, at den forsikrede erhvervsmæssigt er ansat i en funktionærlignende stilling med beskæftigelse inden for administration og salg. Der kan opkræves et pristillæg for forsikringsdækninger ved tabt erhvervsevne og indbetalingssikring på erhverv, som PFA Pension vurderer som mere risikobetonede.

De enkelte erhverv inddeles i fareklasserne 1-4, hvor fareklasse 1 er den mindst risikobetonede og fareklasse 4 er den mest risikobetonede.

En virksomhed eller anden gruppe med fælles prisfastsættelse kan vælge enten at belaste forsikringsprisen for den enkelte forsikrede med tillægget for denne forsikredes konkrete erhverv eller få fastsat et gennemsnitstillæg ud fra erhvervsvurderingen i gruppen, hvor det gennemsnitlige tillæg belaster alle forsikrede i gruppen. Grupper der overvejende består af funktionæransatte kan betragtes som grupper der udelukkende består af fareklasse 1.

Prisfaktor for hver fareklasse fremgår af Satsbilag.

2.17.4 **Forfald**

Hvis der er aftalt andet end månedlig betaling, korrigeres forsikringspriserne. Korrektionsfaktorer fremgår af Satsbilaget.

2.17.5 **Merpris for risikooverskud**

Metode for beregning af merpris for ret til udbetaling af risikooverskud vil blive anmeldt, inden det tages i brug.

2.17.6 Frivillige forsikringsdækninger

Grundprisen er fastsat ud fra en forventning om, at forsikringsdækningen er tegnet som en del af en obligatorisk firmapensionsordning. Der kan opkræves et pristillæg for forsikringsdækninger ved dødsfaldsdækninger og indbetalingssikring på dødsfaldsdækninger og opsparing, der tegnes frivilligt. Prisfaktoren (f^{fri}) fremgår af satsbilag.

2.17.7 Forsikringer uden opsparing

Grundprisen er fastsat ud fra en forventning om, at prisen for forsikringsdækninger kan opkræves ud af opsparingen for forsikringskontrakter i henstand. Der kan opkræves et pristillæg for forsikringsdækninger ved dødsfaldsdækninger og indbetalingssikring på dødsfaldsdækninger, for forsikringsdækninger, der tegnes for medarbejdergrupper uden opsparing. Prisfaktor (f^{henst}) fremgår af satsbilag.

2.17.8 Karensperiode (ved indbetalingssikring)

Der er mulighed for at korrigere den solidariske Makropris med en faktor, der afhænger af, hvor lang karensperioden er, dvs. perioden fra nedsættelse af erhvervsevnen i dækningsberettiget grad til påbegyndelse af indbetaling via indbetalingssikring.

Der er mulighed for en karensperiode på 3 mdr. ($k[tæ]=0,25$), 6 mdr. ($k[tæ]=0,50$) og 12 mdr. ($k[tæ]=1$).

Satsen $f^{k[tæ]}$ for karensfaktoren fremgår af satsbilag afsnit 5.2

2.17.9 Generel prisjustering

Der er mulighed for at korrigere Makroprisen med en generel prisjustering. Prisjusteringen er afhængig af, om prisen vedr. forsikringsrisici er knyttet til dødsfald eller knyttet til indbetalingssikring.

Satserne $f^{pkor[tæ]}$ og $f^{pkor[død]}$ for prisjusteringsfaktorerne, der indgår som multiplikationsfaktorer i prisen, fremgår af satsbilag afsnit 5.2.

2.17.10 Faginvaliditet (ved indbetalingssikring)

Der er mulighed for at korrigere den solidariske Makropris med en faktor for faginvaliditet, der afhænger af hvilken faggruppe, der skal dækkes, og hvor lang dækningsperioden er.

Satsen $f^{fag(tæ)}$ for faginvaliditetsfaktoren fremgår af satsbilag afsnit 5.2."

2.18 Overlevelsesgevinst under opsparing

For pensionsordninger under opsparing vil den del af opsparingen, som ikke er omfattet af opsparingssikring og som ikke overføres til en eventuel ægtefællepension ved forsikredes død, blive opskrevet med en overlevelsesgevinst.

Opskrivningen sker en gang om måneden som

$$\text{Overlevelsesgevinst} = (\mu_x^{d,udb,M} / 12) * (\text{MAKS}(0; O) * (1 - \text{primo } S^{ad}/K)),$$

hvor

$\mu_x^{d,udb,M}$ fastsættes som beskrevet Bilag 14.1,

O = Primo-saldo for opsparing – Latent PAL, og hvor:

For pensionsordninger uden dækningerne 707o og 708o:

- S^{ad} er den beløbsmæssige andel af opsparingen efter Latent PAL, der er opsparingssikret
- $K = O$

For pensionsordninger med dækningerne 707o og 708o:

- S^{ad} er givet ved S_{707o}^{ad} eller S_{708o}^{ad} , afhængig af hvilken dækning der er tilknyttet

K er det samlede passiv, givet forsikrede og begunstigede begge er i live.

2.19 Overlevelsesgevinst under nedsparing

Livspensionsopsparingen vil for pensionsordninger under nedsparing blive opskrevet med en overlevelsesgevinst.

Opskrivningen sker en gang om måneden som

Overlevelsesgevinst =

$$(\mu_x^{d,udb,M} (\text{forsikrede}) / 12) * [\text{MAKS}(0; O) * (1 - S^{ad}/K) - Y * S_E^{ad}]$$

$$(\mu_x^{d,udb,M} (\text{begunstigede}) / 12) * \text{MAKS}(0; O) * (1 - S^{ad2}/K) -$$

hvor

$\mu_x^{d,udb,M} (\text{forsikrede})$ og $\mu_x^{d,udb,M} (\text{begunstigede})$ er beskrevet i Bilag 14.1,

O = Primo-saldo for opsparing – Latent PAL,

S^{ad} er primo passivet, givet forsikrede er død og begunstigede er i live, som er givet ved

$$S^{ad} = S_{704}^{ad} + S_{705}^{ad} + S_{706}^{ad} + S_{707o}^{ad} + S_{708o}^{ad},$$

forudsat de pågældende dækninger er tilknyttet ordningen,

S^{ad2} er primo passivet, givet forsikrede er i live og begunstigede er død, er

$$S^{ad2} = S_{704}^{ad2} + K_{705} + S_{706}^{ad2} + S_{707o}^{ad2} + S_{708o}^{ad2},$$

forudsat de pågældende dækninger er tilknyttet ordningen,

K er primo passivet, givet forsikrede og begunstigede begge er i live, og

Y og S_E^{ad} er henholdsvis den supplerende ydelse og primo passivet hørende til eventuel efterpension knyttet til dækningerne 707o og 708o (jf. afsnit 12.3.3.4 og 12.3.3.5), givet forsikrede er død og begunstigede er i live.

For ophørende livspension kan der ikke tilknyttes dækning 704 og 706.

Passiverne (beskrevet i 12.3.3) er beregnet med $Rente\_1$ hhv. $Rente\_9$ og intensiteter $\mu_x^{d,udb,M}$.

2.20 Regler for beregning og fordeling af overskud til forsikringstagerne for pensionsordninger i PFA Plus med gennemsnitsrente

2.20.1 Generelt

Pensionsordninger i PFA Plus med gennemsnitsrente (opsparing i investeringsprofil G) er bonusberettigede for så vidt angår opsparingsdækninger med tilknyttet udbetalingssikring. Pensionsordninger i PFA Plus med gennemsnitsrente er dog ikke omfattet af kontributionsbekendtgørelsen.

Principperne for beregning og fordeling af realiseret resultat for disse ordninger fremgår af nedenstående afsnit.

2.20.2 Realiseret resultat og fordeling heraf

Den samlede opsparing i PFA Plus med gennemsnitsrente eksklusiv Individuel KundeKapital investeres på samme måde som de midler, der hører til rentegruppen af forsikringer under kontribution, som indeholder nytegnede policer under kontribution.

Det samlede realiserede resultat for pensionsordninger i PFA Plus med gennemsnitsrente består af to dele.

Den ene del beregnes som 5 pct. af indbetalingerne til opsparingen i PFA Plus med gennemsnitsrente. Satsen anvendes på løbende indbetalinger, engangsindbetalinger samt overførsler fra anden pensionsleverandør. PFA Pension kan uden varsel ændre den nævnte procentsats, herunder sætte den til nul, ved anmeldelse til Finanstilsynet.

Den anden del opgøres som forskellen mellem (1) summen af resultatet af investeringsvirksomheden (før skat) vedrørende de aktiver, der særskilt er allokeret til opsparingen, og ordningernes samlede andel af eventuelle reguleringer direkte over balancen i henhold til § 83, stk. 1 i regnskabsbekendtgørelsen, og (2) summen af en teknisk beregnet forrentning af opsparingen eksklusiv Individuel KundeKapital, der fremkommer ved anvendelse af den tekniske rentesats til beregning af udbetalingssikring, jf. afsnit 2.6, og ændringer i den akkumulerede markedsværdiregulering knyttet til opsparingsdækninger eksklusiv ændringer foretaget i medfør af reglerne for fordeling af realiseret resultat.

Nedenfor følger en procesbeskrivelse af fordelingen af det realiserede resultat for pensionsordninger i PFA Plus med gennemsnitsrente.

Hvis det samlede realiserede resultat er positivt, udlignes eventuelle fremførte tab. Fremførte tab dækker både træk på bonuspotentialer på fripolicydelser samt beløb ført på skyggekonti hørende til PFA Plus med gennemsnitsrente som følge af tab på disse ordninger. Udligningen for pensionsordningerne på den ene side og egenkapital og KundeKapital på den anden side sker med udgangspunkt i, hvorledes disse har bidraget til dækning af tabene. Når der sker ændring i bonuspotentialer på fripolicydelser, vil fordelingen af det fremførte tab dog alt andet lige omfordeles mellem forsikringerne på den ene side og egenkapital og KundeKapital på den anden side.

Hvis det tilbageværende realiserede resultat herefter er positivt, reduceres det med værdien af tilbageværende skyggekonti pga. manglende driftsherretillæg i tidligere år. Udligningen af skyggekontiene sker forholdsmæssigt i forhold til størrelsen på skyggekontiene, idet det tilbageværende realiserede resultat herefter ikke kan blive negativt.

Herefter reduceres det tilbageværende realiserede resultat med dens beregnede tilstræbte driftsherretillæg, jf. afsnit 2.20.3, idet det tilbageværende realiserede resultat hermed dog ikke kan blive negativt. Driftsherretillægget tildeles forholdsmæssigt til egenkapitalen og KundeKapital. Tilgodehavende driftsherretillæg føres på skyggekonti.

Herefter reduceres det tilbageværende realiserede resultat med beløb der forlods er tilskrevet pensionsordningernes opsparinger som rentebonus. Ved rentebonus forstås forskellen mellem på den ene side den tilskrevne forrentning (før skat) og på den anden side tilskrevet rente i henhold til den tekniske rentesats. Der tilskrives rentebonus uafhængigt af, om de individuelle bonuspotentialer ved årets begyndelse har været benyttet til at dække tab udover kollektivt bonuspotentialer.

Herefter reduceres det tilbageværende realiserede resultat med den samlede andel af den selskabspligtige PAL-skat. Denne andel beregnes i overensstemmelse med PAL § 8, idet kun beløb hørende til opsparing i PFA Plus med gennemsnitsrente indgår. Er den beregnede andel af PAL-skatten negativ, sættes PAL-skatten for året til 0, og det negative beløb fremføres til modregning i den kollektive PAL-skat for ordningerne i efterfølgende år.

Er det tilbageværende realiserede resultat efter PAL-skat positivt, overføres det til et allokeret kollektivt bonuspotentialer hørende til opsparing i PFA Plus med gennemsnitsrente.

Er det tilbageværende realiserede resultat efter PAL negativt, trækkes beløbet i det allokerede kollektive bonuspotentialer hørende til PFA Plus med gennemsnitsrente. Såfremt det kollektive bonuspotentialer ikke fuldt ud kan dække det negative beløb, reduceres pensionsordningernes samlede bonuspotentialer på fripolicydelser med det resterende negative beløb. Såfremt det samlede bonuspotentialer på fripolicydelser ikke er tilstrækkeligt, dækkes det manglende beløb forholdsmæssigt af egenkapitalen og KundeKapital. Når egenkapitalen og KundeKapital dækker en andel af det negative resultat, føres beløbet på de respektive skyggekonti.

2.20.3 Tilstræbt driftsherretillæg

Der fastsættes et tilstræbt driftsherretillæg, som overføres til egenkapitalen og KundeKapital i overensstemmelse med reglerne for fordeling af realiseret resultat, jf. afsnit 2.20.2. Driftsherretillægget beregnes som en procentandel af summen af den årets gennemsnitlige livsforsikringshensættelser for pensionsordningerne i PFA Plus med gennemsnitsrente og årets gennemsnitlige hertil allokerede kollektive bonuspotentiale. Livsforsikringshensættelserne indgår med værdien før et eventuelt træk på bonuspotentiale på fripolicydelser. Satsen for driftsherretillæg svarer til den til enhver tid gældende anmeldte sats for driftsherretillæg, der gælder for den rentegruppe af forsikringer under kontribution, som indeholder de nytegnede forsikringer under kontribution.

2.21 Regulering af indbetalingssikring

Det er muligt at tilkøbe Regulering af indbetalingssikring på opsparing. Reguleringssatsen beregnes årligt pr. 1. januar og kan være en fast procent eller en pristalsregulering. Størrelsen af pristalsreguleringen fastsættes ud fra nettoprisindekset fra Danmarks statistik.

Reguleringssatsen i pristalsreguleringen beregnes som den procentuelle ændring i det gennemsnitlige indeks fra juli 18 måneder før reguleringen til juli 6 måneder før reguleringen og det gennemsnitlige indeks fra juli 30 måneder før reguleringen til juli 18 måneder før reguleringen.

For aftaler indgået før 1.1.2017 gælder, at hvis den procentuelle ændring i indekset er negativ, sker der ingen regulering af udbetalingen. Dette gælder så længe der ikke aftales andet. Denne bestemmelse finder tidsubegrænset anvendelse på aktuelle ordninger med indbetalingssikring, som er tilkendt på disse vilkår.

For aftaler indgået efter 1.1.2017 kan den procentuelle regulering fra år til år ikke overstige 5 pct. Endvidere gælder, at reguleringen kan blive negativ.

Det fremgår af pensionsvilkårene, hvilken reguleringsform der er gældende.

Reguleringen fastsættes som en procentsats med én decimal.

PFA forbeholder sig retten til at overgå til et lignende prisindeks uden varsel, hvis det anvendte indeks ikke længere offentliggøres mere eller af andre årsager ikke kan anvendes i denne sammenhæng.

Prisen for pristalsregulering af indbetalingssikring fås ved anvendelse af reguleringssatsen $r = r_{idx}$, jf. Bilag 14.1, i afsnit 12.3.4.

2.22 Udbetalingsprincipper

For PFA Plus profil G (PFA Plus med gennemsnitsrente) fastsættes de faktiske udbetalinger, således at de svarer til den tilknyttede udbetalingsikring.

De faktiske udbetalinger fastsættes for et år ad gangen til det på beregningstidspunktet gældende niveau for udbetalingssikringen og ændres ikke i perioden frem til næste genberegning, uanset om niveauet for udbetalingssikringen måtte ændre sig i perioden. Udbetalingen reguleres derved som udgangspunkt kun én gang årligt, og dette til det nye niveau for udbetalingssikringen på genberegningstidspunktet. Metoden til fastsættelse af de faktiske udbetalinger er ens for alle opsparingsformer.

For øvrig opsparing i PFA Plus som ratepension, ophørende og livsvarig livspension (evt. med tilknyttet ægtefællepension og arverente), arverente samt ophørende og livsvarig ægtefællepension beregnes den månedlige udbetaling som udgangspunkt én gang årligt efter udbetalingsforløbets påbegyndelse. Udbetalingerne er dermed variable og kan stige eller falde i værdi i forbindelse med den årlige genberegning.

I alle profiler beregnes de månedlige udbetalinger for det kommende år hvert år i begyndelsen af november. For nye udbetalingsforløb beregnes de månedlige udbetalinger op til tre måneder før udbetalingsstart.

De anvendte renteforudsætninger til fastsættelse af den variable udbetaling for opsparingsbaserede pensioner fremgår af tabellen nedenfor for opsparing med og uden udbetalingssikring. De faktiske satser, der anvendes som standard, fremgår af tabellen med generelle satser i afsnit 14.2. Der er mulighed for at aftale anvendelse af andre satser, som fremgår af tabellen med særlige satser i afsnit 14.2. Såvel standardsatserne som de særlige satser er ugaranterede og kan til enhver tid ændres med fremadrettet virkning.

	Livspension (livsvarig)	Ratepension	Ophørende livspension
Med udbetalingssikring (profil A og B)	Rente_1u	Rente_2u	Rente_9u
Uden udbetalingssikring	Rente_1	Rente_2	Rente_9

Tabel: Udbetalingsrenter for de forskellige opsparingsformer med og uden udbetalingssikring.

Ved beregning af udbetalingen for livsbetingede ydelser anvendes endvidere de dødelighedsforudsætninger, som findes specificeret i afsnit 12.2 og i bilag 14.

Udbetalingen beregnes ud fra de relevante opsparingsdækninger og forsikringsdækninger ved død med reserveopbygning/-afsættelse, der er tilknyttet pensionsordningen. For pensionsordninger, der er overtaget fra Bankpension ved fusionen pr. 1.10.2016, og som er under udbetaling, vil den supplerende udbetaling til eventuel efterpension tilknyttet en ægtefællepensionsdækning, jf. afsnit 12.3.3.4 og 12.3.3.5, dog ikke blive indregnet.

For perioden oktober-december 2016 gælder en undtagelse fra ovenstående for de pensionsordninger under udbetaling, som er overgået fra en af Bankpensions profiler 2-7 til PFA Plus i forbindelse med fusionen pr. 1.10.2016. De månedlige udbetalinger i de sidste tre måneder af 2016 fra disse ordninger er af samme størrelse som udbetalingerne (inkl. pensionstillæg) ville have været fra Bankpension.

2.22.1 Fastsættelse af udbetalingsniveau for opsparing i profil A og B med udbetalingssikring

For opsparing med udbetalingssikring i profil A og B beregnes den faktiske årlige udbetaling som udgangspunkt på baggrund af opsparingens størrelse på det pågældende tidspunkt og ud fra en renteforudsætning, som overstiger den rente, der er anvendt ved beregning af det sikrede niveau. Dette betyder, at udbetalingen sædvanligvis vil overstige det sikrede niveau, og at den vil bestå af den sikrede del og af en variabel del.

Hvis opsparingens størrelse ved beregning af den årlige udbetaling ikke er tilstrækkelig til at dække summen af på den ene side den systemberegne markedsværdi af passivet for det sikrede niveau og på den anden side udbetaling af den variable del i K_{udb} år, nedsættes udbetalingen til det sikrede niveau. Størrelsen K_{udb} beregnes som minimum af enhedspassivet for den pågældende udbetalingsform (beregnet under markedsværdiantagelser) og parameteren N_{udb} , dvs. $K_{udb} = \min(N_{udb}, Passiv_{MV})$. Parameteren N_{udb} findes angivet i bilag 14. Den systemberegne markedsværdi beregnes ved at anvende dødelighedsforudsætningerne fra udbetalingsgrundlaget og den gældende rentekurve.

3 Dækninger

3.1 Overblik over dækninger

3.1.1 Dækninger der tegnes som Syge- og Ulykkesforsikring

- Forsikringsdækninger ved Kritisk Sygdom
- Forsikring af helbred
- Forsikringsdækninger ved Tab af Erhvervsevne

3.1.2 Dækninger der tegnes som livsforsikring

Dækning	Forsikringsdækninger ved død uden reserveopbygning/-afsættelse
502	Livsforsikring – løbende udbetaling
503	Opsparingssikring af livsvarig Livspensionsopsparing
504	Børnepension løbende, obligatorisk
505	Børnepension løbende, frivillig
506	Børnepension engangsbeløb, obligatorisk
507	Børnepension engangsbeløb, frivillig
508	Opsparingssikring af tidsbegrænset Livspensionsopsparing
707f	Livsvarig ægtefælle-/samlever-pension
708f	Ophørende ægtefælle-/samlever-pension

Dækning	Forsikringsdækninger ved død med reserveopbygning/-afsættelse
704	Opsat Ægtefælle- / samlever-pension med opsat risiko
705	Opsat enkelt-livs arverente med opsat risiko
706	Opsat to-livs arverente med opsat risiko
707o	Livsvarig ægtefælle-/samlever-pension uden reservespring ved begunstigedes død før forsikredes pensionering
708o	Ophørende ægtefælle-/samlever-pension uden reservespring ved begunstigedes død før forsikredes pensionering

Dækning	Opsparingsdækninger
601	Kapitalpension
602	Ratepension
603	Livspension tidsbegrænset
604	Livspension livsvarig
605	Opsat Livspension tidsbegrænset
606	Opsat Livspension livsvarig

Dækning	Indbetalingssikring af opsparing
901	Indbetalingssikring ved tab af erhvervsevne, hel ved halv
902	Indbetalingssikring ved tab af erhvervsevne, opfyldning
908	Indbetalingssikring ved tab af erhvervsevne, hel ved 2/3 og 1/2 ved 1/2
912	Indbetalingssikring ved tab af erhvervsevne, opfyldning til 100 %
913	Indbetalingssikring ved tab af erhvervsevne, opfyldning til 70 %
914	Indbetalingssikring ved tab af erhvervsevne, hel ved 2/3
915	Indbetalingssikring ved tab af erhvervsevne, hel ved 2/3 varigt samt førtidspension
916	Indbetalingssikring ved tab af erhvervsevne, hel ved halv (svarer til 901)

3.2 Beskrivelse af dækninger tegnet som livsforsikring

Der henvises til Bilag 12.

4 Grundlaget for beregning af livsforsikringshensættelser

4.1 Livsforsikringshensættelsen

Der henvises til afsnit 4 i "Teknisk grundlag: Hensættelsesgrundlag".

4.2 Diskonteringsrente

Der henvises til afsnit 1.26.3 i "Teknisk grundlag: Hensættelsesgrundlag".

4.3 Grundlagselementer for markedsværdigrundlaget

Der henvises til afsnit 1.26.1, 1.26.4 og 1.26.5 i "Teknisk grundlag: Hensættelsesgrundlag".

4.3.1 **[Udgået]**

4.3.2 **[Udgået]**

4.3.3 **[Udgået]**

5 Satsbilag

Satser vedrørende omkostninger hhv. dækninger fremgår af Bilag 13 hhv. 14.

5.1 Satser vedrørende markedsværdigrundlaget

Diverse satser for markedsværdigrundlaget		
Omkostningssatser	δ_o	0,25 %
	δ_l	0,25 %
	$\gamma^{omk,l}$	3 %

5.2 Satser vedrørende "Priser på forsikringsdækninger og indbetalingssikring"

Kredibilitetsfaktor til erfaringstarifiering	
Antal medarbejdere	Z
[0;250[	0,30
[250;500[	0,50
[500;1.000[	0,60
[1.000;2.000[	0,70
[2.000;-	0,90

Faktor for Karensperiode (ved indbetalingssikring)		
$f^{k[tae]}$	$k[tae]$	
	0,25	1,124
	0,50	1,071
	1	1,000

Faktor for Generel prisjustering	
$f^{pkor\{tae\}}$	1
$f^{pkor\{død\}}$	1

Fareklasse	
Fareklasse	Prisfaktor
1	1
2	1,25
3	1,75
4	2,25

Forfald	
Forfald	Prisfaktor
Årlig	0,98658
Månedlig	1

Faktor for Faginvaliditet (ved indbetalingssikring):

Erhverv	Faktor $f^{fag(tae)}$	Dækningsperiode for faginvaliditet
Musiker	1,45	5 år
Kommunalt ansatte tandlæger	1,6	5 år, dog til forsikringens ophør, hvis forsikrede er fyldt 55 år ved faginvaliditetens indtræden
Søfarende eller fiskere, som har sundhedsbevis i henhold til reglerne i bekendtgørelse nr. 438 af 6. juni 2005.	1,40	5 år
Flyveledere med gyldigt certifikat	1,20	5 år
Advokat	1,0	maksimalt til udløb
Statsautoriserede revisor, registrerede revisor eller Cand. Merc. Aud	1,0	maksimalt til udløb
Erhverv der invaliditetsmæssigt er sammenlignelige med advokater, statsautoriserede revisor, registrerede revisor eller Cand. Merc. Aud	1,0	maksimalt til udløb
Direktionsmedlemmer eller lignende ledende medarbejdere	1,0	maksimalt til udløb
Medlemmer af Hovedorganisationen af officerer i Danmark	1,25	3 år
Fysioterapeuter	1,20	2 år

6 Bilag: Regler for integration og interpolation

6.1 Integration

Til numerisk integration anvendes Trapez-integration, Laplace-integration eller lignende metoder.

6.2 Interpolation

Ved behov for at beregne værdier i ikke-heltallige aldre bruges lineær interpolation. Der kan interpoleres i flere dimensioner. Metoden der anvendes er beskrevet i Rovatti, Borgatti & Guerrieri "A Geometric Approach to Maximum-Speed n-Dimensional Continuous Linear Interpolation in Rectangular Grids".

Hvis der er behov for at ekstrapolere, så skal der beregnes værdier i de omkringliggende hele aldre og derudfra interpoleres.

Når en funktion $F(X) = f(X^1, X^2, \dots, X^n)$ skal fastsættes ved interpolation, så fastsættes interpolationsværdierne $f^{\wedge}(X) = f(X^1, X^2, \dots, X^n)$ således:

For hvert X^i findes $X_{k_i}^i$, hvor $X_{k_i}^i \leq X^i < X_{k_i+1}^i$ og hvor der findes funktionsværdi for $X_{k_i}^i$ og $X_{k_i+1}^i$.

Hvis $X^i = X_{\max}^i$, kan der enten regnes i en dimension mindre (idet dimension i udelades), eller funktionsværdier hvor $X_{\max+1}^i$ indgår, kan sættes til en vilkårlig værdi, da disse funktionsværdier alligevel kun indgår i interpolationen med en vægt på 0.

Sæt $K = (k_1, k_2, \dots, k_n)$ og $x^i = (X^i - X_{k_i}^i) / (X_{k_i+1}^i - X_{k_i}^i)$.

Stil $1, 2, \dots, n$ op i en rækkefølge $(p(1), p(2), \dots, p(n))$ så $x^{p(i)} \geq x^{p(i+1)}$.

Sæt $A(0) = (X_{k_1}^1, X_{k_2}^2, \dots, X_{k_n}^n)$.

Sæt $A(1) = A(0)$, idet $X_{k_i}^i$ ændres til $X_{k_i+1}^i$ for $i = p(1)$.

.....

Sæt $A(j+1) = A(j)$, idet $X_{k_i}^i$ ændres til $X_{k_i+1}^i$ for $i = p(j+1)$.

.....

Sæt $A(n) = (X_{k_1+1}^1, X_{k_2+1}^2, \dots, X_{k_n+1}^n)$.

Så er interpolationsværdierne givet ved:

$$f^{\wedge}(X^1, X^2, \dots, X^n) =$$

$$f(A(0)) * (1 - x^{p(1)}) + f(A(1)) * (x^{p(1)} - x^{p(2)}) + \dots + f(A(n-1)) * (x^{p(n-1)} - x^{p(n)}) + f(A(n)) * x^{p(n)}.$$

7 Bilag: Regulativ for beregning og fordeling af realiseret resultat til pensionsordninger i PFA Plus med investeringskonceptet PFA Investerer, investeringsprofil A, B, C eller D, PFA Valgfri og/eller investeringskonceptet Du Investerer

§ 1. Lovgrundlag mv.

Dette regulativ beskriver, hvorledes PFA Pension beregner og fordeler realiseret resultat til pensionsordninger i PFA Plus med investeringskonceptet PFA Investerer, PFA Valgfri og/eller investeringskonceptet Du Investerer i henhold til § 20, stk. 1, nr. 3 i lov om finansiel virksomhed. Dette regulativ gælder ikke for PFA Plus med gennemsnitsrente.

§ 2. Anmeldelse og løbende ændringer

PFA Pension skal til Finanstilsynet anmelde regler for beregning og fordeling af det realiserede resultat til de forsikrede og andre berettigede i henhold til pensionsordninger. Dette regulativ angiver hovedtrækkene i disse regler. PFA Pension kan uden varsel ændre disse regler og dette regulativ og PFA Pension anmelder løbende ændringer af reglerne til Finanstilsynet.

Adgangen til løbende at ændre reglerne følger af pensionsvilkårene for pensionsordningerne.

§ 3. Realiseret resultat

Det realiserede resultat beregnes for hver pensionsordning som 5 pct. af indbetalingen til opsparingen. Satsen anvendes på løbende indbetalinger, engangsindbetalinger samt overførsler fra anden pensionsleverandør. PFA Pension kan uden varsel ændre den nævnte procentsats, herunder sætte den til nul, ved anmeldelse til Finanstilsynet.

For pensionsordninger, der er omfattet af KundeKapital, og som fra og med 1. juli 2011 har modtaget overførsel i løbet af året fra PFA gennemsnitsrente eller fra en anden police med investeringskonceptet PFA Investerer, PFA Valgfri og/eller Du Investerer, defineres et yderligere realiseret resultat på 5 pct. af det samlede indestående på konceptet PFA Investerer, PFA Valgfri og/eller konceptet Du Investerer og på Individuel KundeKapital fratrukket det aktuelle indestående på Individuel KundeKapital. Dette realiserede resultat opgøres i løbet af det kvartal, hvor overførslen er foretaget, og kan ikke blive negativt.

Det samlede realiserede resultat overføres fuldt ud til Individuel KundeKapital for hver pensionsordning, som er omfattet af Individuel KundeKapital. For pensionsordninger, som ikke er omfattet af Individuel KundeKapital, indgår det samlede realiserede resultat fuldt ud i pensionsordningens opsparing.

§ 4. Definition af KundeKapital

KundeKapital er særlige bonushensættelser af type B i henhold til § 2, stk. 2 i Bekendtgørelse om opgørelse af kapitalgrundlag for gruppe 1-forsikringselskaber m.v. KundeKapital består af Individuel KundeKapital (se nærmere nedenfor i § 6), og Kollektiv KundeKapital (se nærmere nedenfor i § 8).

KundeKapital indgår på lige fod med egenkapital i kapitalgrundlaget, som er den ansvarlige kapital et forsikringselskab skal have ifølge lovgivningen. KundeKapital skal dække dels de samme positive og negative poster, som PFA Pension til enhver tid beslutter, at egenkapitalen skal dække, og dels de samme tab, som egenkapitalen skal dække. KundeKapital kan derfor blive reduceret blandt andet ved dækning af tab på forsikringsdriften og andre negative poster. Risikoen for reduktion af Individuel KundeKapital er begrænset, så længe Kollektiv KundeKapital eksisterer, som nævnt nedenfor i § 8.

En pensionsordning er omfattet af KundeKapital, hvis det fremgår af pensionsbeviset.

§ 5. Opgørelse af Individuel KundeKapital

Individuel KundeKapital opgøres på følgende måde:

+	Individuel KundeKapital ved periodens start
+	Overførsel (§ 6)
+	Forrentning mv. (§ 7)
-	Dækning af tab mv. (§ 4)
-	Udbetaling (§§ 9 og 10)
-	Pensionsafkastskat (§ 12)
=	Individuel KundeKapital ved periodens slutning

§ 6. Overførsel til Individuel KundeKapital

Individuel KundeKapital opbygges ved overførsel af pensionsordningernes realiserede resultater, som nævnt ovenfor i § 3. Der kan alene opbygges Individuel KundeKapital for opsparing, dvs. indbetalinger til forsikringsdækning deltager ikke i opbygningen af Individuel KundeKapital.

Allerede opbygget Individuel KundeKapital på en pensionsordning, der er omfattet af KundeKapital, overføres til Individuel KundeKapital i PFA Plus ved en intern overførsel til PFA Plus, forudsat at den modtagende ordning er omfattet af KundeKapital.

§ 7. Forrentning mv. af Individuel KundeKapital

I løbet af et kalenderår bliver Individuel KundeKapital forrentet med en foreløbig rente før fradrag af pensionsafkastskat, som fastsættes månedligt forud.

Forrentning af Individuel KundeKapital før fradrag af pensionsafkastskat opgøres årligt og svarer som minimum til den årlige forrentning af egenkapitalen før selskabsskat.

Ved godkendelse af årsrapporten for PFA Pension på selskabets generalforsamling sker samtidig godkendelse af årets egenkapitalforrentning, og der foretages en korrektion af forrentningen af Individuel KundeKapital, hvis egenkapitalforrentningen afviger fra den foreløbige rente, der er tilskrevet Individuel KundeKapital i løbet af året. Forrentningen af egenkapitalen kan være positiv eller negativ.

Korrektionen finder sted inden udgangen af maj måned i det efterfølgende kalenderår og kun for de pensionsordninger, der er i kraft, når korrektionen sker.

Individuel KundeKapital knyttet til tidsbegrænset eller livsvarig livspension tilskrives endvidere løbende såkaldt overlevelsesevinst. Denne overlevelsesevinst beregnes ud fra den andel af den pågældende individuelle KundeKapital, der bortfalder ved pensionsmodtagerens eller dennes eventuelle begunstigedes død, samt en foreløbig dødelighed, som fastsættes månedligt forud.

I forbindelse med godkendelse af årsregnskabet for PFA Pension på selskabets generalforsamling kan PFA's bestyrelse beslutte, at overlevelsesevinsterne hørende til Individuel KundeKapital skal reguleres, hvis risikoregnskabet vedrørende Individuel KundeKapital som livspension tilsiger dette. Overlevelsesevinsten kan dog ikke blive negativ.

Korrektionen finder sted inden udgangen af maj måned i det efterfølgende kalenderår og kun for de pensionsordninger, der er i kraft, når korrektionen sker.

Så længe Kollektiv KundeKapital eksisterer, står denne som sikkerhed for Individuel KundeKapital og dennes forrentning mv., herunder en negativ korrektion af forrentningen, som nævnt nedenfor i § 8.

§ 8. Kollektiv KundeKapital

I forbindelse med indførsel af KundeKapital har PFA Pension overført beløb fra egenkapitalen til Kollektiv KundeKapital.

Kollektiv KundeKapital, inklusive forrentning og eventuelle nye overførsler fra egenkapitalen, fordeles til de pensionsordninger, der er omfattet af Individuel KundeKapital. Det sker ved:

- sikring af, at Individuel KundeKapital mindst forrentes med den foreløbige rente, der tilskrives i løbet af året, og
- dækning af Individuel KundeKapitals forholdsmæssige andel dels af de samme positive og negative poster, som PFA Pension til enhver tid beslutter, at egenkapitalen skal dække, og dels af de samme tab, som egenkapitalen skal dække, som nævnt ovenfor i § 4.

Den foreløbige rente fastsættes således, at Kollektiv KundeKapital forventes at blive udloddet over en årrække.

PFA Pension kan beslutte en endelig fordeling af Kollektiv KundeKapital.

§ 9. Udbetaling af Individuel KundeKapital

Individuel KundeKapital udbetales i takt med udbetaling af en pensionsordnings opsparing. Se dog § 10 om udbetaling ved ophævelse af en pensionsordning. Individuel KundeKapital udbetales også, hvis en pensionsordning ophører uden udbetaling af opsparing. Inden udbetaling af Individuel KundeKapital fratrækkes skatter og afgifter i henhold til pensionsafkastbeskatningsloven, pensionsbeskatningsloven og eventuel anden lovgivning.

PFA Pension fastsætter nærmere regler for udbetaling af Individuel KundeKapital i forbindelse med udbetaling fra en pensionsordning og i forbindelse med ophør af en pensionsordning, hvilket sker i de regler, der til enhver tid er anmeldt til Finanstilsynet, som nævnt ovenfor i § 2.

§ 10. Ophævelse af en pensionsordning

Ved ophævelse af en pensionsordning udbetales Individuel KundeKapital sammen med pensionsordningens værdi ved ophævelse, såfremt kravet i § 2, stk. 3, i Bekendtgørelse om opgørelse af kapitalgrundlag for gruppe 1-forsikringsselskaber m.v er opfyldt på tidspunktet for ophævelsen. Inden udbetaling af Individuel KundeKapital fratrækkes skatter og afgifter i henhold til pensionsafkastbeskatningsloven, pensionsbeskatningsloven og eventuel anden lovgivning.

PFA Pension fastsætter, hvor stor en procentdel Individuel KundeKapital maksimalt kan udgøre af den resterende opsparing i forbindelse med delvist tilbagekøb, hvilket sker i de regler, der til enhver tid er anmeldt til Finanstilsynet, som nævnt ovenfor i § 2. Eventuel overskydende Individuel KundeKapital bliver overført til opsparingen.

Der kan ikke disponeres særskilt over Individuel KundeKapital.

§ 11. Flytning til andet investeringskoncept i PFA Plus

Ved flytning af opsparing og/eller fremtidige indbetalinger til et andet investeringskoncept, hvor der ikke opbygges Individuel KundeKapital, vil en allerede opbygget Individuel KundeKapital blive bevaret. Dette gælder dog ikke, hvis værdien af den Individuelle KundeKapital er mindre end 500 kr., når opbygning af Individuel KundeKapital fravælges. I så fald vil værdien i stedet blive overført til opsparingen.

§ 12. Pensionsafkastskat

KundeKapital reduceres med pensionsafkastskat i henhold til lovgivningen.

§ 13. Ikrafttrædelse

Dette regulativ træder i kraft den 1. april 2018 og erstatter det tidligere gældende regulativ af 1. januar 2018.

8 Bilag: Regulativ for beregning og fordeling af realiseret resultat til pensionsordninger i PFA Plus med gennemsnitsrente

§ 1. Lovgrundlag m. v.

Dette regulativ beskriver, hvorledes PFA Pension beregner og fordeler realiseret resultat til pensionsordninger i PFA Plus med gennemsnitsrente i henhold til § 20, stk. 1, nr. 3 i lov om finansiel virksomhed. Pensionsordninger i PFA Plus med gennemsnitsrente er ikke omfattet af Bekendtgørelse om kontributionsprincippet.

§ 2. Anmeldelse og løbende ændringer

PFA Pension skal til Finanstilsynet anmelde regler for beregning og fordeling af det realiserede resultat til de forsikrede og andre berettigede i henhold til pensionsordninger. Dette regulativ angiver hovedtrækkene i disse regler. PFA Pension kan uden varsel ændre disse regler og dette regulativ og PFA Pension anmelder løbende ændringer af reglerne til Finanstilsynet.

§ 3. Realiseret resultat og pensionsordningernes andel heraf

Det realiserede resultat for PFA Pension vedrørende pensionsordninger i PFA Plus med gennemsnitsrente beregnes som anført i det tekniske grundlag for PFA Plus.

Til hver pensionsordning i PFA Plus med gennemsnitsrente fordeles en andel af det realiserede resultat, som består af to dele.

Den ene del beregnes som 5 pct. af indbetalingerne til opsparingen i PFA Plus med gennemsnitsrente. Satsen anvendes på løbende indbetalinger, engangsindbetalinger samt overførsler fra anden pensionsleverandør. PFA Pension kan uden varsel ændre den nævnte procentsats, herunder sætte den til nul, ved anmeldelse til Finanstilsynet. Hvis pensionsordningen er omfattet af Individuel KundeKapital, overføres denne del fuldt ud til Individuel KundeKapital. Hvis pensionsordningen ikke er omfattet af Individuel KundeKapital, indgår denne del fuldt ud i pensionsordningens opsparing.

Den anden del indgår fuldt ud i pensionsordningens opsparing og opgøres som forskellen mellem (1) den tilskrevne depotrente før skat på opsparingen eksklusiv Individuel KundeKapital og (2) en teknisk beregnet forrentning af opsparingen eksklusiv Individuel KundeKapital, der fremkommer ved anvendelse af den tekniske rentesats til beregning af udbetalings sikring.

Opsparingen forrentes løbende med en fastsat depotrente før skat. Den anvendte sats svarer som udgangspunkt til den til enhver tid gældende depotrentesats, der anvendes for nytegnede forsikringer i PFA Pension, som er omfattet af kontributionsbekendtgørelsen.

For opsparing med tilknyttede forsikringsdækninger trækkes betaling for disse dækninger i opsparingen.

PFA Pension fastsætter sandsynligheder for død og invaliditet mv. på basis af vores erfaringer om - og forventninger til - udviklingen i dødelighed og invaliditet mv. De anvendte satser for betaling for forsikringsdækning fremgår af det tekniske grundlag for PFA Plus. Satserne kan ændres fremadrettet uden varsel ved fornyet anmeldelse til Finanstilsynet.

§ 4. Definition af KundeKapital

KundeKapital er særlige bonushensættelser af type B i henhold til § 32 i Bekendtgørelse om opgørelse af basiskapital. KundeKapital består af Individuel KundeKapital (se nærmere nedenfor i § 6), og Kollektiv KundeKapital (se nærmere nedenfor i § 8).

KundeKapital indgår på lige fod med egenkapital i basiskapitalen, som er den ansvarlige kapital et forsikringselskab skal have ifølge lovgivningen. KundeKapital skal dække dels de samme positive og negative poster, som PFA Pension til enhver tid beslutter, at egenkapitalen skal dække, og dels de samme tab, som egenkapitalen skal dække. KundeKapital kan derfor blive reduceret blandt andet ved dækning af tab på forsikringsdriften og andre negative poster. Risikoen for reduktion af Individuel KundeKapital er begrænset, så længe Kollektiv KundeKapital eksisterer, som nævnt nedenfor i § 8.

En pensionsordning er omfattet af KundeKapital, hvis det fremgår af pensionsbeviset.

§ 5. Opgørelse af Individuel KundeKapital

Individuel KundeKapital opgøres på følgende måde:

+	Individuel KundeKapital ved periodens start
+	Overførsel (§ 6)
+	Forrentning mv. (§ 7)
-	Dækning af tab mv. (§ 4)
-	Udbetaling (§§ 9 og 10)
-	Pensionsafkastskat (§ 12)
=	Individuel KundeKapital ved periodens slutning

§ 6. Overførsel til Individuel KundeKapital

Individuel KundeKapital opbygges ved overførsel af en andel af pensionsordningernes realiserede resultater, som nævnt ovenfor i § 3. Størrelsen af opbygningen svarer til en andel af indbetalingerne til opsparingen i PFA Plus med gennemsnitsrente. Indbetalinger til forsikringsdækning deltager ikke i opbygningen af Individuel KundeKapital.

Der opbygges kun Individuel KundeKapital i forbindelse med indbetalinger og overførsler af opsparing fra anden pensionsleverandør.

Der opbygges ikke yderligere Individuel KundeKapital som følge af overførsler af opsparing mellem pensionsordninger omfattet af dette regulativ, og ej heller som følge af interne overførsler af opsparing i PFA-koncernen fra pensionsordninger, der ikke er omfattet af dette regulativ. Allerede opbygget Individuel KundeKapital overføres dog til Individuel KundeKapital i PFA Plus ved en intern overførsel af opsparing fra en pensionsordning, der er omfattet af Individuel KundeKapital, til PFA Plus.

§ 7. Forrentning mv. af Individuel KundeKapital

I løbet af et kalenderår bliver Individuel KundeKapital forrentet med en foreløbig rente før fradrag af pensionsafkastskat, som fastsættes månedligt forud.

Forrentning af Individuel KundeKapital før fradrag af pensionsafkastskat opgøres årligt og svarer som minimum til den årlige forrentning af egenkapitalen før selskabsskat. Ved godkendelse af årsrapporten for PFA Pension på selskabets generalforsamling sker samtidig godkendelse af årets egenkapitalforrentning, og der foretages en korrektion af forrentningen af Individuel KundeKapital, hvis egenkapitalforrentningen afviger fra den foreløbige rente, der er tilskrevet Individuel KundeKapital i løbet af året. Forrentningen af egenkapitalen kan være positiv eller negativ.

Korrektionen finder sted inden udgangen af maj måned i det efterfølgende kalenderår og kun for de pensionsordninger, der er i kraft, når korrektionen sker.

Individuel KundeKapital knyttet til tidsbegrænset eller livsvarig livspension tilskrives endvidere løbende såkaldt overlevelsesevinst. Denne overlevelsesevinst beregnes ud fra den andel af den pågældende individuelle KundeKapital, der bortfalder ved pensionsmodtagerens eller dennes eventuelle begunstigedes død, samt en foreløbig dødelighed, som fastsættes månedligt forud.

I forbindelse med godkendelse af årsregnskabet for PFA Pension på selskabets generalforsamling kan PFA's bestyrelse beslutte, at overlevelsesevinsterne hørende til Individuel KundeKapital skal reguleres, hvis risikoregnskabet vedrørende Individuel KundeKapital som livspension tilsiger dette. Overlevelsesevinsten kan dog ikke blive negativ.

Korrektionen finder sted inden udgangen af maj måned i det efterfølgende kalenderår og kun for de pensionsordninger, der er i kraft, når korrektionen sker.

Så længe Kollektiv KundeKapital eksisterer, står denne som sikkerhed for Individuel KundeKapital og dennes forrentning mv., herunder en negativ korrektion af forrentningen, som nævnt nedenfor i § 8.

§ 8. Kollektiv KundeKapital

I forbindelse med indførsel af KundeKapital har PFA Pension overført beløb fra egenkapitalen til Kollektiv KundeKapital.

Kollektiv KundeKapital, inklusive forrentning og eventuelle nye overførsler fra egenkapitalen, fordeles til de pensionsordninger, der er omfattet af Individuel KundeKapital.

Det sker ved:

- sikring af, at Individuel KundeKapital mindst forrentes med den foreløbige rente, der tilskrives i løbet af året, og
- dækning af Individuel KundeKapitals forholdsmæssige andel dels af de samme positive og negative poster, som PFA Pension til enhver tid beslutter, at egenkapitalen skal dække, og dels af de samme tab, som egenkapitalen skal dække, som nævnt ovenfor i § 4.

Den foreløbige rente fastsættes således, at Kollektiv KundeKapital forventes at blive udloddet over en årrække.

PFA Pension kan beslutte en endelig fordeling af Kollektiv KundeKapital.

§ 9. Udbetaling af Individuel KundeKapital

Individuel KundeKapital udbetales i takt med udbetaling af en pensionsordnings opsparring i PFA Plus med gennemsnitsrente. Se dog § 10 om udbetaling ved ophævelse af en pensionsordning. Individuel KundeKapital udbetales også, hvis en pensionsordning ophører uden udbetaling af opsparring. Inden udbetaling af Individuel KundeKapital fratrækkes skatter og afgifter i henhold til pensionsafkastbeskatningsloven, pensionsbeskatningsloven og eventuel anden lovgivning.

PFA Pension fastsætter nærmere regler for udbetaling af Individuel KundeKapital i forbindelse med udbetaling fra en pensionsordning og i forbindelse med ophør af en pensionsordning, hvilket sker i de regler, der til enhver tid er anmeldt til Finanstilsynet, som nævnt ovenfor i § 2.

§ 10. Ophævelse af en pensionsordning

Ved ophævelse af en pensionsordning udbetales Individuel KundeKapital sammen med pensionsordningens værdi ved ophævelse, såfremt PFA Pension på tidspunktet for ophævelsen opfylder solvenskravet i § 32, stk. 1, nr. 6 i Bekendtgørelse om opgørelse af basiskapital. Inden udbetaling af Individuel KundeKapital fratrækkes skatter og afgifter i henhold til pensionsafkastbeskatningsloven, pensionsbeskatningsloven og eventuel anden lovgivning.

PFA Pension fastsætter, hvor stor en procentdel Individuel KundeKapital maksimalt kan udgøre af den resterende opsparring i forbindelse med delvist tilbagekøb, hvilket sker i de regler, der til enhver tid er anmeldt til Finanstilsynet, som nævnt ovenfor i § 2. Eventuel overskydende Individuel KundeKapital bliver overført til opsparringen.

Der kan ikke disponeres særskilt over Individuel KundeKapital.

§ 11. Flytning til andet investeringskoncept i PFA Plus

Ved flytning af opsparring og/eller fremtidige indbetalinger til et andet investeringskoncept, hvor der ikke opbygges individuel KundeKapital, vil en allerede opbygget Individuel KundeKapital blive bevaret.

Dette gælder dog ikke, hvis værdien af den Individuelle KundeKapital er mindre end 500 kr., når opbygning af Individuel KundeKapital fravælges. I så fald vil værdien i stedet blive overført til opsparingen.

§ 12. Pensionsafkastskat

KundeKapital reduceres med pensionsafkastskat i henhold til lovgivningen.

§ 13. Ikrafttrædelse

Dette regulativ træder i kraft den 1. februar 2014.

9 Bilag: Ordbog

Navn	Tidligere betegnelser
Engangsindbetaling	Indskud
Indbetaling	Præmie, pensionsbidrag
Indbetalingsfri pensionsordning	Fripolice
Indbetalingspause	Henstand
Indbetalingsssikring	Præmiefritagelse
Livspension	Livrente
Livspension tidsbegrænset	Ophørende livrente
Ophæve pensionsbeviset	Tilbagekøb, genkøb
Opsparing	Depot, konto, reserve
Opsparingsform	Typen af opsparing. Kan være livsvarig eller tidsbegrænset livspension, ratepension, kapitalpension eller aldersopsparing
Opsparingssikring	Depotsikring
Pensionsbevis	Police
Pensionskunde	Opsparer, forsikringstager
Raskmelding	Reaktivering

10 Bilag: [Udgået]

11 Bilag: [Udgået]

12 Bilag: Beskrivelse af dækninger tegnet som livsforsikring

12.1 Anvendte funktioner

12.1.1 Alder

Aldersberegning tager udgangspunkt i den tekniske fødselsdato.

Den tekniske fødselsdato er identisk med den rigtige fødselsdato, hvis dagen i den rigtige fødselsdato er den første dag i en kalendermåned. Ellers er den tekniske fødselsdato lig med den første dag i måneden efter den rigtige fødselsdato:

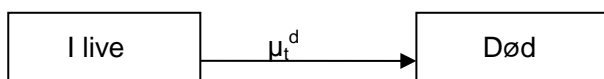
Alderen på en given dato dd.mm.yyyy for en person med teknisk fødselsdato DD.MM.YYYY beregnes som antallet af dage mellem dd.mm.yyyy og DD.MM.YYYY delt med 372, idet det forudsættes, at hver kalendermåned består af 31 dage. For måneder, der ifølge en sædvanlig kalender har mindre end 31 dage, forudsættes det, at der indlægges ekstra dage mellem den sidste dag i måneden og den første dag i den næste måned. Der vil således være 4 dage fra 28. februar til 1. marts. Er det skudår, vil de 3 dage af de 4 dage ligge mellem 29. februar og 1. marts.

12.2 Modeller og Formler

Lad x betegne pensionskundens alder.

Liv-død model med levetidsforbedringer

Anvendes til prisberegning for dødsfaldsdækninger uden indbetalingssikring samt for opsparingsdækninger til beregning af både udbetalinger og udbetalingsikring.

Til prisberegning for dødsfaldsdækninger uden indbetalingssikring anvendes samme model som i hensættelsesgrundlaget (bortset fra risikomargen).

Ved beregning af udbetalingssikring i markedsrente er intensiteten for dødeligheden tid t givet ved:

$$\mu_{x,t}^{d,sik,M} = (a^{d,sik,M} + 10^{b^{d,sik,M} - 10 + c^{d,sik,M} x}) \cdot (1 - h^{d,sik,M})^t$$

Ved beregning af udbetalingssikring i gennemsnitsrente er intensiteten for dødeligheden til tid t givet ved:

$$\mu_{x,t}^{d,sik,G} = (a^{d,sik,G} + 10^{b^{d,sik,G} - 10 + c^{d,sik,G} x}) \cdot (1 - h^{d,sik,G})^t$$

Ved beregning af udbetaling (og prognoser) i markedsrente er intensiteten for dødeligheden til tid t givet ved:

$$\mu_{x,t}^{d,udb,M} = (a^{d,udb,M} + 10^{b^{d,udb,M} - 10 + c^{d,udb,M} x}) \cdot (1 - h^{d,udb,M})^{t + h(T_0^{d,udb,M}, T_1)}$$

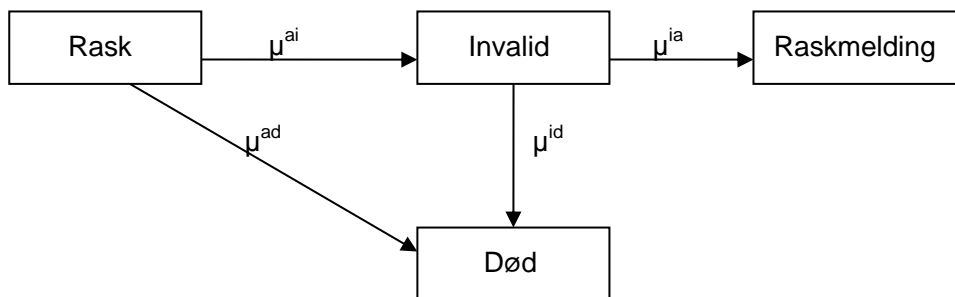
Her angiver t tid i år efter beregningstidspunktet T_1 , mens $T_0^{d,udb,M}$ angiver longevitynulpunktet for dødsintensiteten. Endelig er

$$h(T_0^{d,udb,M}, T_1) = 5 \cdot \left[\frac{T_1 - T_0^{d,udb,M}}{5} \right],$$

hvor $[x]$ er heltalsdelen af x. Der anvendes således en forskydning af dødelighedstabellen hvert femte år med den årlige forbedringsrate $h^{d,udb,M}$.

Model med invaliditet og raskmelding

Anvendes til prisberegning vedr. tab af erhvervsevne og indbetalings sikring.

Der anvendes samme model og satser som i hensættelsesgrundlaget (bortset fra risikomargen).

Generel notation

Sandsynligheden for, at en x-årig invalid stadig er invalid i alder x+t givet, at den x-årige har været invalid i v år, betegnes $P_{x,x+t,v}^{\bar{ii}}$.

Sandsynligheden, for at en x-årig rask stadig er rask i alder x+t, betegnes $P_{x,x+t}^{aa}$.

Sandsynligheden, for at en x-årig rask er invalid i alder x+t, betegnes $P_{x,x+t}^{ai}$.

Sandsynligheden, for at en x-årig stadig er i live i alder x+t, betegnes $P_{x,x+t}$.

Grundstørrelser vedr. børnedækninger

Det forventede antal børn, som pensionskunden får mellem alder x-r og alder x er givet ved:

$$b_{x,r}^{obl} = \int_0^r c_{\tau-r+x} d\tau \quad \text{for obligatoriske dækninger,}$$

$$b_{x,r}^{fri} = k^{fri} \cdot b_{x,r}^{obl} \quad \text{for frivillige dækninger,}$$

hvor C_x er forældreskabsintensiteten givet ved:

$$C_x = a \cdot 10^{\frac{-(x-b)^2}{c(x-d)}}.$$

Renteforudsætninger

Den anvendte diskonteringsfaktor er givet ved

$P(0,t) = \exp\left(-\int_0^t \delta(s) ds\right)$, hvor $\delta(s)$ er den instantane forward-rente på tid s , svarende til rentekurven $i(t)$, dvs.

$$P(0,t) = \frac{1}{(1+i(t))^t}.$$

Som rentekurve anvendes

$$i(t) = (i_{FT}(t) - \Delta i) * (1 - \rho_{PAL}),$$

hvor $i_{FT}(t)$ er Finanstilsynets rentekurve, og Δi og ρ_{PAL} fremgår af Bilag 14.

12.3 Beskrivelse af dækninger

12.3.1 Forsikringsdækninger ved død uden reserveopbygning/-afsættelse

12.3.1.1 Dækning 502: Livsforsikring – løbende udbetaling

Dækningen udregnes som om, der er tale om et engangsbeløb, som skal udbetales ved død. Ved død omregnes engangsubbetalingen til rater, som udbetales over den aftalte årrække.

Passivet for dødsfaldsdækning - engangsbeløb med

- risikoophør i alder $x + n$ ($min\text{-}ris\text{-}oph_{502} \leq x + n \leq max\text{-}ris\text{-}oph_{502}$)
- med ret til indbetalingssikring indtil alder $x + m$ ved tabt erhvervsevne ($min\text{-}pf\text{-}oph_{502} \leq x + m \leq max\text{-}pf\text{-}oph_{502}$)
- med ret til indbetalingssikring efter $k[\text{tae}] * 12$ måneders tab af erhvervsevne (tab af erhvervsevne-karens) – i praksis anvendes $k[\text{tae}] = 1$.
- $m \leq n$

er på en hovedforfaldsdato for indbetaling fastsat således:

1. hvis der er ret til indbetalingssikring ved invaliditet:

Bemærk, hvis $m \leq 0$, anvendes formlerne for dækningen under 2.

$$\begin{aligned}
& K_{502}^a(x, k[tae], n, m) \\
&= \int_0^{\min\{1; m; n\}} e^{-\int_0^t \delta(s) ds} * p_{x, x+t}^{aa} * (\mu_{x+t}^{ad} + \mu_{x+t}^{ai} * \int_t^m e^{-\int_t^u \delta(s) ds} * p_{x+t, x+u, 0}^{\bar{ii}} * \mu_{x+u, u-t}^{id} du) dt \\
&\quad + \int_{\min\{1; m\}}^{\min\{1; n\}} e^{-\int_0^t \delta(s) ds} * p_{x, x+t} * \mu_{x+t}^d dt \\
&\approx \int_0^{\min\{1; m; n\}} e^{-\int_0^t \delta(s) ds} * p_{x, x+t}^{aa} * (\mu_{x+t}^{ad} + \mu_{x+t}^{ai} * \int_t^m e^{-\int_t^u \delta(s) ds} * p_{x+t, x+u, 0}^{\bar{ii}} * \mu_{x+u, u-t}^{id} du) dt
\end{aligned}$$

I praksis beregnes der kun værdier for hele værdier af x , $x + n$ og $x + m$ – og tilnærmelsen svarer derfor til den ønskede formel.

2. hvis der ikke er ret til indbetalingssikring:

$$K_{502}^a(x, n, m) = \int_0^{\min\{1; n\}} e^{-\int_0^t \delta(s) ds} * p_{x, x+t} * \mu_{x+t}^d dt$$

12.3.1.2 Dækning 503: Opsparingssikring af livsvarig Livspensionsopsparing

Dækningen udregnes som et engangsbeløb, der udbetales ved død inden pensionering og ved død efter pensionering, som en konstant årlig arverente. Dækningen er på $c \cdot 100\%$ af værdien af opsparingen til livsvarig livspension og gælder kun hvis den livsvarige livspensionsopsparing alene anvendes til dækning 503 og opsparing.

Passivet for opsparingssikring af livsvarig Livspensionsopsparing med

- risikooophør i alder $x + n$ ($\min\text{-ris-oph}_{503} \leq x + n \leq \max\text{-ris-oph}_{503}$)
- udbetalingsperiode u år ($\min\text{-udb.periode}_{503} \leq u \leq \max\text{-udb.periode}_{503}$)
- opsparingssikringsfaktor c ($\min\text{-sikringsfaktor}_{503} < c \leq \max\text{-sikringsfaktor}_{503}$) indtil pensionering

er på en hovedforfaldsdato for indbetaling fastsat således:

for $u > 0$

$$K_{503}^a(x, n, kt, u, c) = 1 - e^{-c \int_0^n \mu_u(kt) du} \left(1 - \frac{1}{\bar{a}_{\bar{u}} / ([\bar{a}_{\bar{u}} - K_{603}^a(x + n, kt, x + n + u)] * c)} \right)$$

For $u = 0$

$$K_{503}^a(x, n, kt, u, c) = 1 - e^{-c \int_0^n \mu_u(kt) du} = 1 - (\text{passiv}_{G82\text{-dækning}25}(\text{opgørelsesrente} = 0))^c$$

Og det faste forhold mellem den konstante årlige arverente fra pensioneringen og den livsvarige livspension er fastsat således for $u > 0$:

$$k_{503}(x, n, kt, u, c) = \frac{c * K_{604}(kt, x + n)}{\bar{a}_{\bar{u}} - [\bar{a}_{\bar{u}} - K_{603}(kt, x + n, u)] * c}$$

Dækningen vil kun kunne købes af allerede foretaget opsparing – og præmiefritagelse påvirker derfor ikke prisen.

12.3.1.3 Dækning 504: Børnepension – løbende, obligatorisk

Dækningen udbetales løbende til pensionskundens børn, hvis pensionskunden dør. Udbetalingen bortfalder ved børneudløb eller ved barnets død.

Passivet for Børnepension – løbende; obligatorisk indmeldelse med

- risikooophør i alder $x + n$ ($min\text{-}ris\text{-}oph_{504} \leq x + n \leq max\text{-}ris\text{-}oph_{504}$)
- børneudløb i alder b ($min\text{-}b\text{-}udløb_{504} \leq b \leq max\text{-}b\text{-}udløb_{504}$)
- med ret til indbetalings sikring indtil alder $x + m$ ved tabt erhvervsevne ($min\text{-}pf\text{-}oph_{504} \leq x + m \leq max\text{-}pf\text{-}oph_{504}$ & $m \leq n$)
- med ret til indbetalings sikring efter $k[tae] * 12$ måneders tab af erhvervsevne (tab af erhvervsevne-karens) I praksis regnes værdi for $k[tae] = 1$.
- årlig regulering af den aktuelle udbetaling på r %

er på en hovedforfaldsdato for indbetaling fastsat således:

1. hvis der er ret til indbetalings sikring ved invaliditet:

Bemærk, hvis $m \leq 0$, anvendes formlerne for dækningen under 2.

$$K_{504}^a(x, k[tae], b, r, n, m) =$$

$$\int_0^{\min\{1;n\}} e^{-\int_0^t \delta(s) ds} * P_{x,x+t}^{aa} * (\mu_{x+t}^{ad} * \int_t^{t+b} b_{x+t,b-u+t}^{obl} * e^{-\int_t^u (\delta(s) - \ln(1+r)) ds} du$$

$$+ \mu_{x+t}^{ai} * \int_t^m e^{-\int_t^u \delta(s) ds} * P_{x+t,x+u,0}^{\bar{ii}} * \mu_{x+u,u-t}^{id} * \int_u^{u+b} b_{x+u,b-s+u}^{obl} * e^{-\int_u^s (\delta(v) - \ln(1+r)) dv} ds du) dt$$

2. Hvis der ikke er ret til indbetalings sikring:

$$K_{504}^a(x, b, r, n) = \int_0^{\min\{1;n\}} e^{-\int_0^t \delta(s) ds} \cdot p_{x,x+t} \cdot \mu_{x+t}^d \cdot \int_t^{t+b} b_{x+t,b-u+t}^{obl} \cdot e^{-\int_t^u (\delta(s) - \ln(1+r)) ds} du dt$$

12.3.1.4 Dækning 505: Børnepension – løbende, frivillig

Dækningen svarer til dækning 504 – blot anvendes $b_{x,r}^{fri}$ i stedet for $b_{x,r}^{obl}$.

12.3.1.5 Dækning 506: Børnepension – engangsbeløb, obligatorisk

Dækningen udbetales som et engangsbeløb til pensionskundens børn, hvis pensionskunden dør.

Passivet for Børnepension – engangsbeløb; obligatorisk indmeldelse med

- risikoophør i alder $x + n$ ($min\text{-}ris\text{-}oph_{506} \leq x + n \leq max\text{-}ris\text{-}oph_{506}$)
- børneudløb i alder b ($min\text{-}b\text{-}udløb_{506} \leq b \leq max\text{-}b\text{-}udløb_{506}$)
- med ret til indbetalings sikring indtil alder $x + m$ ved tabt erhvervsevne ($min\text{-}pf\text{-}oph_{506} \leq x + m \leq max\text{-}pf\text{-}oph_{506}$ & $m \leq n$)
- med ret til indbetalings sikring efter $k[tae] * 12$ måneders tab af erhvervsevne (tab af erhvervsevne-karens) I praksis regnes værdi for $k[tae] = 1$.

er på en hovedforfaldsdato for indbetaling fastsat således:

1. Hvis der er ret til indbetalings sikring ved invaliditet

Bemærk, hvis $m \leq 0$, anvendes formlerne for dækningen under 2.

$$K_{506}^a(x, k[tae], b, n, m) =$$

$$\int_0^{\min\{1;n\}} e^{-\int_0^t \delta(s) ds} * P_{x,x+t}^{aa} * (\mu_{x+t}^{ad} * b_{x+t,b}^{obl} + \mu_{x+t}^{ai} * \int_t^m e^{-\int_t^u \delta(s) ds} * P_{x+t,x+u,0}^{\bar{ii}} * \mu_{x+u,u-t}^{id} * b_{x+u,b}^{obl} du) dt$$

2. Hvis der ikke er ret til indbetalings sikring:

$$K_{506}^a(x, b, n, m) = \int_0^{\min\{1;n\}} e^{-\int_0^t \delta(s) ds} * P_{x,x+t} * \mu_{x+t}^d * b_{x+t,b}^{obl} dt$$

Hvor $b_{x,r} = \int_0^r c_{\tau-r+x} d\tau$

12.3.1.6 Dækning 507: Børnepension – engangsbeløb, frivillig

Dækningen svarer til dækning 506 – blot anvendes $b_{x,r}^{fri}$ i stedet for $b_{x,r}^{obl}$.

12.3.1.7 Dækning 508: Opsparings sikring af tidsbegrænset Livspensionsopsparing

Dækningen udregnes som et engangsbeløb, der udbetales ved død inden pensionering og ved død efter pensionering, som en konstant årlig arverente. Dækningen er på $c*100\%$ af værdien af opsparingen til tidsbegrænset livspension og gælder kun hvis opsparingen til tidsbegrænset livspension alene anvendes til dækning 508 og opsparing.

Passivet for opsparings sikring af tidsbegrænset Livspensionsopsparing med

- risikoophør i alder $x + n$ ($min\text{-}ris\text{-}oph_{508} \leq x + n \leq max\text{-}ris\text{-}oph_{508}$)
- udbetalingsperiode u år ($min\text{-}udb\text{-}periode_{508} \leq u \leq max\text{-}udb\text{-}periode_{508}$)
- udbetalingsophør (for den tilknyttede livspension tidsbegrænset) $x + q$ ($q \geq n + u$)
- opsparings sikringsfaktor c ($min\text{-}sikringsfaktor_{508} < c \leq max\text{-}sikringsfaktor_{508}$) indtil pensionering

er på en hovedforfaldsdato for indbetaling fastsat således:

for $u > 0$:

$$K_{508}^a(x, n, kt, u, c, q) = 1 - e^{-c \int_0^n \mu_u(kt) du} \left(1 - \frac{1}{\bar{a}_{\bar{u}} / ([\bar{a}_{\bar{u}} - K_{603}^a(x+n, x+n+u, kt)] * c)} \right)$$

For $u = 0$:

$$K_{508}^a(x, n, kt, u, c, q) = 1 - e^{-c \int_0^n \mu_u(kt) du} = 1 - (\text{passiv}_{G82\text{-dækning}25}(\text{opgørelsesrente} = 0))^c$$

Og det faste forhold mellem den konstante årlige arverente fra pensioneringen og den tidsbegrænsede livspension er fastsat således for $u > 0$:

$$k_{508}(x, n, kt, u, c, q) = \frac{c * K_{603}(kt, x + n, q)}{\bar{a}_{\overline{u}|} - [\bar{a}_{\overline{u}|} - K_{603}(kt, x + n, u)] * c}$$

Dækningen vil kun kunne købes af allerede foretaget opsparing – og præmiefritagelse påvirker derfor ikke prisen.

12.3.1.8 Dækning 707f: Livsvarig ægtefælle-/samlever-pension

Dækningen udbetales løbende efter pensionskundens død, så længe begunstigede er i live.

Passivet for Livsvarig ægtefælle- / samlever-pension med

- risikoophør i alder $x + n$ ($\text{min-ris-oph}_{707f} \leq x + n \leq \text{max-ris-oph}_{707f}$)
- ret til indbetalingssikring indtil alder $x + m$ ved tabt erhvervsevne ($\text{min-ph-oph}_{707f} \leq x + m \leq \text{max-ph-oph}_{707f}$), $m \leq n$,

er fastsat således, hvis der er ret til indbetalingssikring, givet pensionskunden(x_1) og begunstigede(x_2) er i live:

$$K_{707f}(kt, x_1, x_2, n, m) = \int_0^{\min(1, n)} e^{-\int_0^t \delta(s) ds} p_{x_2, x_2+t}(kt) * p_{x_1, x_1+t}^{aa}(kt) * (\mu_{x_1+t}^{ad} * \int_t^\infty e^{-\int_t^u \delta(s) ds} * p_{x_2+t, x_2+u}(kt) du + \mu_{x_1+t}^{ai} * \int_t^m e^{-\int_t^u \delta(s) ds} p_{x_2+t, x_2+u}(kt) * p_{x_2+t, x_2+u}^{ii}(kt) * \mu_{x_1+u}^{id} * \int_u^\infty e^{-\int_u^v \delta(s) ds} * p_{x_2+u, x_2+v}(kt) dv du) dt$$

Passivet er fastsat således, hvis der ikke er ret til indbetalingssikring, givet pensionskunden(x_1) og begunstigede(x_2) er i live:

$$K_{707f}(kt, x_1, x_2, n) = \int_0^{\min(1, n)} e^{-\int_0^t \delta(s) ds} p_{x_1, x_1+t}(kt) * p_{x_2, x_2+t}(kt) * \mu_{x_1+t}^{ad} * \int_t^\infty e^{-\int_t^u \delta(s) ds} * p_{x_2+t, x_2+u}(kt) du dt$$

Givet pensionskunden(x_1) er død, og begunstigede(x_2) er i live, er passivet:

$$S_{707f}^{ad}(kt, x_2) = \int_0^\infty e^{-\int_0^t \delta(s) ds} * p_{x_2, x_2+t}(kt) dt$$

Givet pensionskunden(x_1) er i live, og begunstigede(x_2) er død, er passivet:

$$S_{707f}^{ad2}(kt, x_1) = 0$$

Her er $p_{x, x+t}(kt)$ anvendt til at markere, at dødsintensiteten er afhængig af kalendertid.

Ved aktualisering (forsikredes død) kapitaliseres dækningen, og det kapitaliserede beløb tillægges den opsparing, der efter reservespring ved forsikredes død er efterladt til begunstigede, hvorefter dækningen udbetales som en opsparingsbaseret dækning til begunstigede. Kapitalisering og prisberegning foretages på det til enhver tid gældende udbetalingsgrundlag for udbetalinger uden udbetalings sikring, jf. afsnit 2.22.

12.3.1.9 Dækning 708f: Ophørende ægtefælle-/samlever-pension

Dækningen udbetales løbende efter pensionskundens død, så længe begunstigede er i live, dog højst i en på forhånd fastsat udbetalingsperiode.

Passivet for Livsvarig ægtefælle- / samlever-pension med

- risikooophør i alder $x + n$ ($min\text{-}ris\text{-}oph_{707f} \leq x + n \leq max\text{-}ris\text{-}oph_{707f}$)
- ret til indbetalingssikring indtil alder $x + m$ ved tabt erhvervsevne ($min\text{-}ph\text{-}oph_{707f} \leq x + m \leq max\text{-}ph\text{-}oph_{707f}$), $m \leq n$,
- udbetalingsperiode g ($min\text{-}udb\text{-}periode_{708f} \leq g \leq max\text{-}udb\text{-}periode_{708f}$)

er fastsat således, hvis der er ret til indbetalingssikring, givet pensionskunden(x_1) og begunstigede(x_2) er i live:

$$K_{708f}(kt, x_1, x_2, n, m, g) = \int_0^{\min(1, n)} e^{-\int_0^t \delta(s) ds} p_{x_2, x_2+t}(kt) * p_{x_1, x_1+t}^{aa}(kt) * \mu_{x_1+t}^{ad} * \int_t^{t+g} e^{-\int_t^u \delta(s) ds} * p_{x_2+t, x_2+u}(kt) du + \mu_{x_1+t}^{ai} * \int_t^m e^{-\int_t^u \delta(s) ds} p_{x_2+t, x_2+u}(kt) * p_{x_2+t, x_2+u}^{\bar{ii}}(kt) * \mu_{x_1+u}^{id} * \int_u^{u+g} e^{-\int_u^v \delta(s) ds} * p_{x_2+u, x_2+v}(kt) dv du dt$$

Passivet er fastsat således, hvis der ikke er ret til indbetalingssikring, givet pensionskunden(x_1) og begunstigede(x_2) er i live:

$$K_{708f}(kt, x_1, x_2, n, g) = \int_0^{\min(1, n)} e^{-\int_0^t \delta(s) ds} p_{x_1, x_1+t}(kt) * p_{x_2, x_2+t}(kt) * \mu_{x_1+t}^{ad} * \int_t^{t+g} e^{-\int_t^u \delta(s) ds} * p_{x_2+t, x_2+u}(kt) du dt$$

Givet begunstigede(x_2) er i live, er passivet ved pensionskundens(x_1) død:

$$S_{708f}^{ad}(kt, x_2, g) = \int_0^g e^{-\int_0^t \delta(s) ds} * p_{x_2, x_2+t}(kt) dt$$

Givet pensionskunden(x_1) er i live, og begunstigede(x_2) er død, er passivet:

$$S_{708f}^{ad2}(kt, x_1, g) = 0$$

Her er $p_{x, x+t}(kt)$ anvendt til at markere, at dødsintensiteten er afhængig af kalendertid.

Ved aktualisering (forsikredes død) kapitaliseres dækningen, og det kapitaliserede beløb tillægges den opsparing, der efter reservespring ved forsikredes død er efterladt til begunstigede, hvorefter dækningen udbetales som en opsparingsbaseret dækning til begunstigede.

Kapitalisering og prisberegning foretages på det til enhver tid gældende udbetalingsgrundlag for udbetalinger uden udbetalings sikring, jf. afsnit 2.22.

12.3.2 Opsparingsdækninger

12.3.2.1 Dækning 601: Kapitalpension

Dækningen udbetales som et engangsbeløb ved pensionering eller død.

Passivet for opsparing til kapitalpension med

- udbetalingsopsættelsesalder i alder $x + c$ ($min-udb.ops_{601} \leq x + c \leq max-udb.ops_{601}$)

er fastsat således:

$$K_{601}(x, c) = e^{-\int_0^c \delta(s) ds}$$

12.3.2.2 Dækning 602: Ratepension

Dækningen udbetales i rater ved pensionering eller død.

Passivet for opsparing til ratepension med

- udbetalingsopsættelsesalder i alder $x + c$ ($min-udb.ops_{602} \leq x + c \leq max-udb.ops_{602}$)
- udbetalingsperiode g ($min-udb.periode_{602} \leq x + c + g \leq min-udb.periode_{602}$ & $0 \leq g$)

er fastsat således:

$$K_{602}(x, c, g) = e^{-\int_0^c \delta(s) ds} * \int_0^g e^{-\int_c^{c+t} \delta(s) ds} dt$$

12.3.2.3 Dækning 603: Livspension tidsbegrænset

Dækningen udbetales løbende ved pensionering i en given periode eller til pensionskunden dør.

Passivet for tidsbegrænset livspension med

- udbetalingsophør ved alder $x + q$ ($min-udb.oph_{603} \leq x + q \leq max-udb.oph_{603}$)

er fastsat således:

$$K_{603}(kt, x, q) = \int_0^q e^{-\int_0^t \delta(s) ds} * p_{x, x+t}^{pen}(kt) dt$$

Hvor $p_{x, x+t}^{pen}(kt)$ er anvendt til at markere, at dødsintensiteten er afhængig af kalendertid.

Givet pensionskunden er død er passivet:

$$S_{603}^{ad}(kt, x, q) = 0$$

12.3.2.4 Dækning 604: Livspension livsvarig

Dækningen udbetales løbende ved pensionering indtil pensionskunden dør.

Passivet for livsvarig livspension er fastsat således:

$$K_{604}(kt, x) = \int_0^{\infty} e^{-\int_0^t \delta(s) ds} * p_{x, x+t}^{pen}(kt) dt$$

Hvor $p_{x, x+t}^{pen}(kt)$ er anvendt til at markere, at dødsintensiteten er afhængig af kalendertid.

Givet pensionskunden er død er passivet:

$$S_{604}^{ad}(kt, x) = 0$$

12.3.2.5 Dækning 605: Opsat Livspension tidsbegrænset

Dækningen udbetales løbende ved pensionering i en på forhånd aftalt periode eller frem til pensionskundens død.

Passivet for tidsbegrænset opsat livspension med

- udbetalingsopsættelsesalder i alder $x + c$ ($min-udb.ops_{605} \leq x + c \leq max-udb.ops_{605}$)
- udbetalingsophør ved alder $x + q$ ($min-udb.oph_{605} \leq x + q \leq max-udb.oph_{605}$ & $c \leq q$ & $0 \leq q$)

er fastsat således:

$$K_{605}(kt, x, q, c) = \int_{\max\{0; c\}}^q e^{-\int_0^t \delta(s) ds} * p_{x, x+t}^{pen}(kt) dt$$

Hvor $p_{x, x+t}^{pen}(kt)$ er anvendt til at markere, at dødsintensiteten er afhængig af kalendertid.

Givet pensionskunden er død er passivet:

$$S_{605}^{ad}(kt, x, q, c) = 0$$

12.3.2.6 Dækning 606: Opsat Livspension livsvarig

Dækningen udbetales løbende ved pensionering frem til pensionskundens død.

Passivet for Skattekode 1 opsparing, opsat livsvarig med

- udbetalingsopsættelsesalder i alder $x + c$ ($min-udb.ops_{606} \leq x + c \leq max-udb.ops_{606}$)

er fastsat således:

$$K_{606}(kt, x, c) = \int_{\max\{0; c\}}^{\infty} e^{-\int_0^t \delta(s) ds} * p_{x, x+t}^{pen}(kt) dt$$

Hvor $p_{x,x+t}^{pen}(kt)$ er anvendt til at markere at dødsintensiteten er afhængig af kalendertid.

Givet pensionskunden er død er passivet:

$$S_{606}^{ad}(kt, x, c) = 0$$

12.3.3 Forsikringsdækninger ved død med reserveopbygning/-afsættelse

12.3.3.1 Dækning 704: Opsat Ægtefælle- / samlever-pension med opsat risiko

Dækningen udbetales løbende, tidligst ved udbetalingsopsættelsesalder efter pensionskundens død fra og med risikoopsættelsesalder

Passivet for Opsat Ægtefælle- / samlever-pension med opsat risiko og med

- udbetalingsopsættelsesalder $x_1 + c$ ($min-udb.ops_{704} \leq x_1 + c \leq max-udb.ops_{704}$)
- risikoopsættelsesalder $x_1 + d$ ($min-ris.ops_{704} \leq x_1 + d \leq x_1 + c \leq max-ris.ops_{704}$)

er fastsat således, givet pensionskunden(x_1) og begunstigede(x_2) er i live:

$$K_{704}(kt, x_1, x_2, c, d) = \int_{\max\{0;c\}}^{\infty} e^{-\int_0^t \delta(s) ds} * p_{x_2, x_2+t}(kt) * p_{x_1, x_1+\max\{0;d\}}(kt) * (1 - p_{x_1+\max\{0;d\}, x_1+t}(kt)) dt$$

Givet pensionskunden(x_1) er død inden alder $x_1 + d$, er passivet:

$$S_{704}^{ad}(kt, x_2, c) = 0$$

Givet pensionskunden(x_1) er død efter alder $x_1 + d$, og begunstigede(x_2) er i live, er passivet:

$$S_{704}^{ad}(kt, x_2, c) = \int_{\max\{0;c\}}^{\infty} e^{-\int_0^t \delta(s) ds} * p_{x_2, x_2+t}(kt) dt$$

Givet pensionskunden(x_1) er i live, og begunstigede(x_2) er død, er passivet:

$$S_{704}^{ad2}(kt, x_1, c) = 0$$

hvor $p_{x,x+t}(kt)$ er anvendt til at markere, at dødsintensiteten er afhængig af kalendertid.

Der regnes i modellen med 2 tilstande "død" og "i live" for at sikre, at man for en given opsparing får den samme årlige udbetaling, uafhængig af om man observeres for invaliditet eller ej.

12.3.3.2 Dækning 705: Opsat enkelt-livs arverente med opsat risiko

Dækningen udbetales løbende tidligst ved udbetalingsopsættelsesalder efter pensionskundens død fra og med risikoopsættelsesalder.

Passivet for Opsat enkelt-livs arverente med opsat risiko og med

- udbetalingsopsættelsesalder $x + c$ ($min-udb.ops_{705} \leq x + c \leq max-udb.ops_{705}$)
- risikoopsættelsesalder $x + d$ ($min-ris.ops_{705} \leq x + d \leq x + c \leq max-ris.ops_{705}$)
- risikooophør ved alder $x + n$ ($min-ris.oph_{705} \leq x + c \leq x + n \leq max-ris.oph_{705}$)

er fastsat således, givet pensionskunden er i live:

$$K_{705}(kt, x, c, d, n) = \int_{\max\{0;c\}}^n e^{-\int_0^t \delta(s) ds} * p_{x, x+\max\{0;d\}}(kt) * (1 - p_{x+\max\{0;d\}, x+t}(kt)) dt$$

hvor $p_{x, x+t}(kt)$ er anvendt til at markere, at dødsintensiteten er afhængig af kalendertid.

Der regnes i modellen med 2 tilstande "død" og "i live" for at sikre, at man for en given opsparing får den samme årlige udbetaling, uafhængig af om man observeres for invaliditet eller ej.

Givet pensionskunden er død inden alder $x + d$ er passivet:

$$S_{705}^{ad}(x, c, n) = 0$$

Givet pensionskunden er død efter alder $x + d$ og før alder $x + c$ er passivet:

$$S_{705}^{ad}(x, c, n) = c |a_{n-c}|$$

Givet pensionskunden er død efter alder $x + c$ og før alder $x + n$ er passivet:

$$S_{705}^{ad}(x, c, n) = a_{n|}$$

Givet pensionskunden er død efter alder $x + n$ er passivet:

$$S_{705}^{ad}(x, c, n) = 0$$

12.3.3.3 Dækning 706: Opsat to-livs arverente med opsat risiko

Dækningen udbetales løbende, tidligst når både pensionskundens og dennes ægtefælle/samlevers er døde fra og med risikoopsættelsesalder, og tidligst når udbetalingsopsættelsesalderen er opnået.

Passivet for Opsat to-livs arverente med opsat risiko og med

- udbetalingsopsættelsesalder $x_1 + c$ ($min-udb.ops_{706} \leq x_1 + c \leq max-udb.ops_{706}$)
- risikoopsættelsesalder $x_1 + d$ ($min-ris.ops_{706} \leq x_1 + d \leq x_1 + c \leq max-ris.ops_{706}$)
- risikooophør ved alder $x_1 + n$ ($min-ris.oph_{706} \leq x_1 + c \leq x_1 + n \leq max-ris.oph_{706}$)

er fastsat således, givet pensionskunden(x_1) og begunstigede(x_2) er i live:

$$K_{706}(kt, x_1, x_2, c, d, n) = \int_{\max\{0;c\}}^n e^{-\int_0^t \delta(s) ds} * p_{x_1, x_1+\max\{0;d\}}(kt) * p_{x_2, x_2+\max\{0;d\}}(kt) * (1 - p_{x_1+\max\{0;d\}, x_1+t}(kt)) * (1 - p_{x_2+\max\{0;d\}, x_2+t}(kt)) dt$$

hvor $p_{x, x+t}(kt)$ er anvendt til at markere, at dødsintensiteten er afhængig af kalendertid.

Givet pensionskunden(x_1) er død inden alder $x_1 + d$ eller begunstigede(x_2) er død inden alder $x_2 + d$ er passivet:

$$S_{706}^{ad}(kt, x_1, x_2, c, d, n) = 0$$

Givet pensionskunden(x_1) er død efter alder $x_1 + d$, og begunstigede(x_2) er i live, er passivet:

$$S_{706}^{ad}(kt, x_2, c, d, n) = \int_{\max\{0; c\}}^n e^{-\int_0^t \delta(s) ds} * p_{x_2, x_2 + \max\{0; d\}}(kt) * (1 - p_{x_2 + \max\{0; d\}, x_2 + t}(kt)) dt$$

Givet pensionskunden(x_1) er i live, og begunstigede(x_2) er død efter alder $x_2 + d$, er passivet:

$$S_{706}^{ad2}(kt, x_1, c, d, n) = \int_{\max\{0; c\}}^n e^{-\int_0^t \delta(s) ds} * p_{x_1, x_1 + \max\{0; d\}}(kt) * (1 - p_{x_1 + \max\{0; d\}, x_1 + t}(kt)) dt$$

Givet pensionskunden(x_1) er død efter alder $x_1 + n$ eller begunstigede(x_2) er død efter alder $x_2 + n$ er passivet:

$$S_{706}^{ad}(kt, x_1, x_2, c, d, n) = 0$$

Der regnes i modellen med 2 tilstande "død" og "i live" for at sikre, at man for en given opsparing får den samme årlige udbetaling, uafhængig af om man observeres for invaliditet eller ej.

12.3.3.4 Dækning 707o: Livsvarig ægtefælle-/samlever-pension uden reservespring ved begunstigedes død før forsikredes pensionering

Dækningen udbetales løbende efter pensionskundens død, så længe begunstigede er i live. Ved begunstigedes død inden forsikredes pensionering tilfalder opsparingen knyttet til dækningen forsikredes opsparing.

Passivet for Livsvarig ægtefælle- / samlever-pension uden reservespring ved begunstigedes død før forsikredes pensionering med

- forsikredes alderspensionering i alder $x_1 + c$ ($60 \leq x_1 + c \leq 85$)

er fastsat således, givet pensionskunden(x_1) og begunstigede(x_2) er i live:

$$K_{707o}(kt, x_1, x_2, c) = \int_0^\infty e^{-\int_0^t \delta(s) ds} * e^{-\int_0^t \mu_{x_1}^{ad}(s, kt) ds} * e^{-\int_{\max\{0; c\}}^{\max\{t; c\}} \mu_{x_2}^{ad}(s, kt) ds} * \mu_{x_1}^{ad}(t, kt) * \int_t^\infty e^{-\int_t^u \delta(s) ds} * e^{-\int_t^u \mu_{x_2}^{ad}(s, kt) ds} du dt$$

Det bemærkes, at c kan være negativ i denne formel.

Givet pensionskunden(x_1) er død, og begunstigede(x_2) er i live, er passivet:

$$S_{707o}^{ad}(kt, x_2) = \int_0^\infty e^{-\int_0^t \delta(s) ds} * p_{x_2, x_2 + t}(kt) dt$$

Givet pensionskunden(x_1) er i live, og begunstigede(x_2) er død, er passivet:

$$S_{707o}^{ad2}(kt, x_1) = 0$$

Her er $p_{x, x+t}(kt)$ anvendt til at markere, at dødsintensiteten er afhængig af kalendertid.

Der regnes i modellen med 2 tilstande "død" og "i live" for at sikre, at man for en given opsparing får den samme årlige udbetaling, uafhængig af om man observeres for invaliditet eller ej.

Det bemærkes, at Dækning 707o for $c \leq 0$ svarer til dækning 704 med $c = d = 0$, hvis $\min\text{-udb.ops}_{704} \leq x_1 + c \leq \max\text{-udb.ops}_{704}$ og $\min\text{-ris.ops}_{704} \leq x_1 + d \leq x_1 + c \leq \max\text{-ris.ops}_{704}$.

For pensionsordninger under udbetaling, der er overtaget fra Bankpension ved fusionen 1.10.2016, hvor begunstigedes alder er ukendt, antages begunstigede fiktivt at være to år yngre end pensionskunden, hvis pensionskunden er en mand, og to år ældre, hvis pensionskunden er en kvinde. Ved aktualisering (pensionskundens død) på disse ordninger til-/fraføres midler til opsparingen af en sådan størrelse, at ægtefællepensionen får det forhold til forsikredes egenpension, som den havde på fusionstidspunktet. Beregningerne foretages på det aktuelle udbetalingsgrundlag ved aktualisering.

For pensionsordninger under udbetaling og indbetalingsfri pensionsordninger, der er overtaget fra Bankpension ved fusionen 1.10.2016, kan der være tilknyttet efterpension i en periode på seks måneder, hvis forholdet mellem ægtefællepensionen og egenpensionen er mindre end 1. Det betyder, at hvis forsikrede dør efter alderspensionering, vil ægtefællepensionen i så fald blive suppleret med en ydelse svarende til forskellen i seks måneder efter forsikredes død. Passivet for efterpension, givet begunstigede(x_2) er i live, når forsikrede(x_1) dør (efter alderspensionering), er

$$S_E^{ad}(kt, x_2) = \int_0^{1/2} e^{-\int_0^t \delta(s) ds} * p_{x_2, x_2+t}(kt) dt$$

Dette passiv indgår i beregningen af overlevelsesgevinst for pensionsordninger under udbetaling, jf. afsnit 2.19.

12.3.3.5 Dækning 708o: Ophørende ægtefælle-/samlever-pension uden reservespring ved begunstigedes død før forsikredes pensionering

Dækningen udbetales løbende efter pensionskundens død, så længe begunstigede er i live, dog højst i en på forhånd fastsat udbetalingsperiode.

Passivet for Ophørende ægtefælle- / samlever-pension med

- forsikredes alderspensionering i alder $x_1 + c$ ($60 \leq x_1 + c \leq 85$)
- udbetalingsperiode g ($\min\text{-udb.periode}_{708o} \leq g \leq \max\text{-udb.periode}_{708o}$)

er fastsat således, givet pensionskunden(x_1) og begunstigede(x_2) er i live:

$$K_{708o}(kt, x_1, x_2, c) = \int_0^\infty e^{-\int_0^t \delta(s) ds} * e^{-\int_0^t \mu_{x_1}^{ad}(s, kt) ds} * e^{-\int_{\max\{0, c\}}^{\max\{t, c\}} \mu_{x_2}^{ad}(s, kt) ds} * \mu_{x_1}^{ad}(t, kt) * \int_t^{t+g} e^{-\int_t^u \delta(s) ds} * e^{-\int_t^u \mu_{x_2}^{ad}(s, kt) ds} du dt$$

Givet begunstigede(x_2) er i live, er passivet ved pensionskunders(x_1) død:

$$S_{7080}^{ad}(ku, x_2, g) = \int_0^g e^{-\int_0^u \delta(s) ds} * p_{x_2, x_2+u}(ku) du$$

Givet pensionskunder(x_1) er i live, og begunstigede(x_2) er død, er passivet:

$$S_{7080}^{ad2}(kt, x_1, g) = 0$$

hvor $p_{x, x+t}(kt)$ er anvendt til at markere, at dødsintensiteten er afhængig af kalendertid.

Der regnes i modellen med 2 tilstande "død" og "i live" for at sikre, at man for en given opsparing får den samme årlige udbetaling, uafhængig af om man observeres for invaliditet eller ej.

For pensionsordninger under udbetaling, der er overtaget fra Bankpension ved fusionen 1.10.2016, hvor begunstigedes alder er ukendt, antages begunstigede fiktivt at være to år yngre end pensionskunderen, hvis pensionskunderen er en mand, og to år ældre, hvis pensionskunderen er en kvinde. Ved aktualisering (pensionskunders død) på disse ordninger til-/fråføres midler til opsparingen af en sådan størrelse, at ægtefællepensionen får det forhold til forsikredes egenpension, som den havde på fusionstidspunktet. Beregningerne foretages på det aktuelle udbetalingsgrundlag ved aktualisering.

For pensionsordninger under udbetaling og indbetalingsfri pensionsordninger, der er overtaget fra Bankpension ved fusionen 1.10.2016, kan der være tilknyttet efterpension i en periode på seks måneder, hvis forholdet mellem ægtefællepensionen og egenpensionen er mindre end 1. Det betyder, at hvis forsikrede dør efter alderspensionering, vil ægtefællepensionen i så fald blive suppleret med en ydelse svarende til forskellen i seks måneder efter forsikredes død. Passivet for efterpension, givet begunstigede(x_2) er i live, når forsikrede(x_1) dør (efter alderspensionering), er

$$S_E^{ad}(kt, x_2) = \int_0^{1/2} e^{-\int_0^t \delta(s) ds} * p_{x_2, x_2+t}(kt) dt$$

Dette passiv indgår i beregningen af overlevelsesgevinst for pensionsordninger under udbetaling, jf. afsnit 2.19.

12.3.4 Indbetalingssikring af opsparing

12.3.4.1 Dækning 901, 902, 908 og 912-916: Indbetalingssikring af opsparing ved tab af erhvervsevne

De forskellige varianter af indbetalingssikring af opsparing anvendes hvis pensionskunderen oplever en lægelig/helbredsmæssig såvel som en økonomisk erhvervsevnenedsættelse i henhold til de kriterier, der fremgår nedenfor.

Priserne for indbetalingssikring bestemmes ud fra nedenstående faktorer i forhold til det generelle passiv for indbetalingssikring med

- indbetalingssikringsophør i alder $x + m$ ($min\text{-}pf\text{-}oph_{9yy} \leq x + m \leq max\text{-}pf\text{-}oph_{9yy}$)

- påbegyndt indbetalingssikring efter $k[\text{tae}] * 12$ måneders tab af erhvervsevne (tab af erhvervsevne-karens). I praksis regnes værdi for $k[\text{tae}] = 1$.
- årlig regulering af den aktuelle ydelse på r %,

som på en hovedforfaldsdato for indbetaling er bestemt ved

$$K_{9,yy}^a(x, m, k[\text{tae}], r) =$$

$$\int_0^{\min\{1;m\}} e^{-\int_0^t \delta(s) ds} * P_{x,x+t}^{aa} * \mu_{x+t}^{ai} * \int_{t+k[\text{tae}]}^{\max\{m;t+k[\text{tae}]\}} e^{-\int_t^u (\delta(s) - \ln(1+r)) ds} * P_{x+t,x+u,0}^{\bar{ii}} du dt$$

Grf.	Tilkendelseskræterier	Prisfaktor
901	50 pct. helbredsmæssig og 50 pct. indtjeningsmæssig nedsættelse af erhvervsevnen	0,81
902	50 pct. helbredsmæssig nedsættelse af erhvervsevnen og 10 pct. indtægtstab	0,88
908	Fuld dækning ved 66 2/3 pct. helbredsmæssig og 66 2/3 pct. indtjeningsmæssig nedsættelse af erhvervsevnen og halv dækning ved 50 pct. helbredsmæssig og 50 pct. indtjeningsmæssig nedsættelse af erhvervsevnen	0,73
912	50 pct. helbredsmæssig nedsættelse af erhvervsevnen og 10 pct. indtægtstab	0,88
913	50 pct. helbredsmæssig nedsættelse af erhvervsevnen og 30 pct. indtægtstab	0,66
914	66 2/3 pct. helbredsmæssig og 66 2/3 pct. indtjeningsmæssig nedsættelse af erhvervsevnen	0,65
915	Tilkendt førtidspension og 66 2/3 pct. varig helbredsmæssig og indtjeningsmæssig nedsættelse af erhvervsevnen	0,55
916	50 pct. helbredsmæssig og 50 pct. indtjeningsmæssig nedsættelse af erhvervsevnen	0,81

hvor $yy = 01, 02, 08, 12, 13, 14, 15, 16$.

Ved tilkendelse på dækning 912 og 913 fyldes op til 100 pct. hhv. 70 pct. af tidligere indbetaling til opsparingen. Ved tilkendelse på øvrige dækninger er der fuld dækning.

Prisfaktorerne forudsætter almindelig antagelse. For forsikrede, som ikke kan antages på normale vilkår, kan der gælde skærpede priser, eller der gives andre dækninger.

13 Bilag: Satser vedrørende "Omkostninger"

13.1 Satser vedrørende "Service & Rådgivning"

Årlig pris i kr. for Servicepakke

	Direkte betjent	Mægler betjent	AMP ordning
Koncern+kunde/Koncernkunde	228	282	228
Storkunde/kernekunde	300	354	300
Stamkunde/Servicekunde	330	372	330
UL/Tidl. PFA Invest	456	564	-
Pensionskunder uden firmapensionsordning	828	-	828

Årlig pris i kr. for Servicepakke – uden opsparing, hvor kundeforholdet indeholder forsikrede med opsparing.

	Direkte betjent	Mægler betjent	AMP ordning
Koncern+kunde/Koncernkunde	192	234	192
Storkunde/kernekunde	234	270	234
Stamkunde/Servicekunde	282	324	282

Årlig pris i kr. for Servicepakke – uden opsparing, hvor kundeforholdet kun omfatter forsikrede uden opsparing.

	Direkte betjent	Mægler betjent	AMP ordning
Koncern+kunde/Koncernkunde	252	300	252
Storkunde/kernekunde	300	354	300
Stamkunde/Servicekunde	372	420	372
Pensionskunder uden firmatilknytning	372	-	372

Årlig pris i kr. for Personlig rådgivning til pensionskunder

	Direkte betjent	Mægler betjent	AMP ordning
Koncern+kunde/Koncernkunde	198	-	132
Storkunde/kernekunde	234	-	180
Stamkunde/Servicekunde	282	-	234
UL/Tidl. PFA Invest	396	-	-
Pensionskunder uden firmapensionsordning	864	-	864
Indbetalingsfri pensionsordning	60*	-	-
Pensionsordning under udbetaling	60*	-	-

*) Priserne kan fraviges i særlige tilfælde, fx hvis en indbetalingsfri ordning er delt i to alene af tekniske årsager.

Årlig pris i kr. for Personlig rådgivning til pensionskunder – uden opsparing

	Direkte betjent	Mægler betjent	AMP ordning
Koncern+kunde/Koncernkunde	204	-	144
Storkunde/kernekunde	240	-	180
Stamkunde/Servicekunde	282	-	234

Årlig pris i kr. for Telefonisk rådgivning og webrådgivning til pensionskunder

	Direkte betjent	Mægler betjent	AMP ordning
Koncern+kunde/Koncernkunde	99	-	66
Storkunde/kernekunde	117	-	90
Stamkunde/Servicekunde	141	-	117
UL/Tidl. PFA Invest	198	-	-
Pensionskunder uden firmapensionsordning	432	-	432
Indbetalingsfri pensionsordning	60*	-	-
Pensionsordning under udbetaling	60*	-	-

*) Priserne kan fraviges i særlige tilfælde, fx hvis en indbetalingsfri ordning er delt i to alene af tekniske årsager.

Årlig pris i kr. for Telefonisk rådgivning til pensionskunder – uden opsparing

	Direkte betjent	Mægler betjent	AMP ordning
Koncern+kunde/Koncernkunde	102	-	72
Storkunde/kernekunde	120	-	96
Stamkunde/Servicekunde	144	-	120

Årlig pris i kr. for Virksomhedsrådgivning til virksomhedskunder

	Direkte betjent	Mægler betjent	AMP ordning
Koncern+kunde/Koncernkunde	30	30	30
Storkunde/kernekunde	36	36	36
Stamkunde/Servicekunde	42	42	42

Årlig pris i kr. for solidarisk betaling for Specifikke serviceydelser

	Direkte betjent	Mægler betjent	AMP ordning
Koncern+kunde/Koncernkunde	100	100	100
Storkunde/kernekunde	144	144	144
Stamkunde/Servicekunde	180	180	180
Pensionskunder uden firmapensionsordning	132	-	-

Opkrævningsmetode for pensionskunder uden firmapensionsordning (Fordelingsnøgle)

	Trækkes som fast beløb	Trækkes som procent af opsparing
Pensionskunder uden firmapensionsordning	100 %	0 %

Minimum- og maksimumprocent pro anno af opsparingen på laveste trin

	Minimum	Maksimum
Laveste trin omkostninger	0,2	0,8

Årlig pris i kr. for Servicepakke for indbetalingsfri pensionsordninger og pensionsordninger under udbetaling

	Fast beløb (kr.)	I forhold til opsparing
Indbetalingsfri pensionsordning	612*	0
Pensionsordning under udbetaling	612*	0

*) Priserne kan fraviges i særlige tilfælde, fx hvis en indbetalingsfri ordning er delt i to alene af tekniske årsager.

13.2 Satser vedrørende "Specifikke serviceydelser"

Prisen for specifikke serviceydelser i kr. Disse kan samlet vælges betalt solidarisk i stedet.

	AMP ordninger		Øvrige	
	Selvbetjening via portal	PFA håndtering	Selvbetjening via portal	PFA håndtering
Indtræden i ordning	-	0	10	10
Udtræden af ordning	-	0	10	10
Ændring af investeringsprofil i PFA Investorer eller investeringsfordeling i PFA Valgfri	200*	400*	200*	400*
Ændring af udbetalingssikring i PFA Investorer	50	400	50	400
Handel af opsparing i Du Investorer	0	400	0	400
Ændring af indbetalingens fordeling i Du Investorer	50	400	50	400
Ændring af ønsket udbetalingsstart	0	0	0	0
Flytning af opsparing mellem koncepter	100	400	100	400
Ændring af indbetalingens fordeling mellem koncepter	50	400	50	400
Til-/fravalg af KundeKapital	100	400	100	400
Ændring af forsikringsdækning	100	400	100	400
Timingsophør	-	400	-	400

*) Prisen gælder for de to første profilskift eller fordelingsændringer inden for hver måned. Fra og med tredje profilskift/fordelingsændring inden for samme måned betales yderligere 0,15 pct. af den samlede opsparing pr. profilskift/fordelingsændring.

Prisen for specifikke serviceydelser i kr. Disse kan ikke vælges betalt solidarisk

	AMP ordninger		Øvrige	
	Selvbetjening via portal	PFA håndtering	Selvbetjening via portal	PFA håndtering
Intern overførsel til PFA Plus inden for jobskifteaftale	-	-	-	-
Intern overførsel til PFA Plus- uden for jobskifteaftale	-	-	-	-
Intern overførsel fra PFA Plus inden for jobskifteaftale	-	-	-	-
Intern overførsel fra PFA Plus- uden for jobskifteaftale	-	-	-	-
Ekstern overførsel til PFA	-	-	-	-
Ophævelse af pensionsbevis	-	1800	-	1800
Deling af pensionsbevis	-	-	-	-
Samling af pensionsbeviser	-	-	-	-
Specialrådgivning til pensionskunde	-	1000	-	1000
Kompleks beregning til pensionskunde	-	1000	-	1000
Kompleks ændring af pensionsbevis	-	1000	-	1000

Pris i kr. for transaktionsbaseret rådgivning

	Direkte betjent		AMP ordning	
	Telefonisk rådgivning	Personlig rådgivning	Telefonisk rådgivning	Personlig rådgivning
Koncern+kunde/Koncernkunde	400	800	400	800
Storkunde/kernekunde	450	900	450	900
Stamkunde/Servicekunde	500	1100	500	1100
Pensionskunder uden firmapensionsordning	-	-	-	-
Indbetalingsfri pensionsordning	-	-	-	-
Pensionsordning under udbetaling	-	-	-	-

13.3 Satser vedrørende "Opsparing"

Pro anno priser i procent af opsparingen ekskl. Individuel KundeKapital for opsparingsomkostninger

	Aktier	Obligationer	Pengemarked	Garanti
PFA Investorerer	0,0	0,0	0,0	0,0
PFA Valgfri	0,0	0,0	0,0	0,0
Du investerer	0,0	0,0	0,0	0,0

13.4 Satser vedrørende "Handler"

Handelsomkostninger ved køb og salg i Du Investorerer i procent af handelsværdien

Kurtage	0,00
---------	------

13.5 Satser vedrørende "Administration af udbetalingsssikring"

Pro anno pris i procent af opsparingen for administration af udbetalingsssikring

Administration af udbetalingsssikring (markedsrente)	0,01
Administration af udbetalingsssikring (gennemsnitsrente)	0,00

13.6 Satser vedrørende "Forsikringsadministration"

Pris for administration af forsikring i procent af prisen for forsikringsdækningen

	Koncern+kunde/ Koncernkunde	Storkunde/ kernekunde	Stamkunde/ Servicekunde	Privat police	Indbetalingsfri pensionsordning
Dækning ved nedsat erhvervsevne	4	5	6	7	-
Indbetalingssikring på opsparing	4	5	6	7	-
Engangsudbetaling ved nedsat erhvervsevne	4	5	6	7	-
Engangsudbetaling ved dødsfald	3	3	4	4	4
Engangsudbetaling til børn (ved død)	3	3	4	4	-
Løbende udbetaling til børn (ved død)	3	3	4	4	-

13.7 Satser vedrørende "Betaling til basiskapitalen"

Pro anno pris i procent af opsparingen (ekskl. IKK) for betaling til basiskapital

Betaling til basiskapital	0,0
---------------------------	-----

13.8 Satser Letpension/pengeinstituttet

13.8.1 Satser for udtrådte pengeinstitutter

Satserne i dette afsnit gælder for følgende pengeinstitutter, der ikke er omfattet af samarbejdsaftalen med PFA Pension, der gælder pr. 1.1.2018:

Sparekassen Kronjylland, Vestjysk Bank, Danske Andelskassers Bank, Grønlandsbanken, Flemløse Sparekasse, Sparekassen Sjælland, Sparekassen Thy, Broager Sparekasse, Fynske Bank, Amagerbanken, Jutlander Bank, Middelfart Sparekasse, Frøns Herreds Sparekasse og Sparekassen Vendsyssel

Årlig pris for servicepakken for livspensionsordninger for ikke-pensionerede pensionskunder

	Pengeinstitut	PFA
Basispris pr. pensionsbevis	0 kr.	0 kr.
Omkostninger i procent af indbetaling efter AMB	3,00 %*	0,00 %
Omkostninger i procent af depotet for den del af depotet der er under 250.000 kr.	0,785 %**	0,205 %***
Omkostninger i procent af depotet for den del af depotet der ligger mellem 250.000 kr. og 500.000 kr.	0,750 %**	0,00 %
Omkostninger i procent af depotet for den del af depotet der er 500.000 kr. eller derover.	0,350 %**	0,00 %

*) Den angivne sats er udgangspunktet. Pengeinstituttet kan aftale andre omkostningssatser med kunden i intervallet 0,00 – 3,00 % for hele eller dele af indbetalingen efter AMB.

***) De angivne satser er udgangspunktet. Pengeinstituttet kan aftale følgende lavere omkostningssatser ift. depotet: 0,485 %, 0,45 % og 0,20 % i stedet for hhv. 0,785 %, 0,75 % og 0,35 %.

****) Heraf deles de 0,13 % mellem Letpension og PFA, dvs. PFA's samlede andel udgør 0,075 % + 0,065 % = 0,14 %.

Årlig pris for servicepakken for livspensionsordninger for pensionerede pensionskunder

	Pengeinstitut	PFA
Basispris pr. pensionsbevis pr. måned	0	28 kr.
Omkostninger i procent af depotet for den del af depotet, der er under 648.000 kr.	0,55 %*	0,05 %
Omkostninger i procent af depotet for den del af depotet, der er over 648.000 kr.	0,55 %*	0,00 %

*) De angivne satser er udgangspunktet. Pengeinstituttet kan aftale følgende lavere omkostningssatser ift. depotet: 0,25 % i stedet for 0,55 %.

13.8.2 Satser for øvrige pengeinstitutter

Satserne i dette afsnit gælder for de pengeinstitutter, der er omfattet af samarbejdsaftalen med PFA Pension, der gælder pr. 1.1.2018:

Årlig pris for servicepakken for livspensionsordninger for pensionerede og ikke-pensionerede pensionskunder

	Pengeinstitut	PFA
Basispris pr. pensionsbevis	0 kr.	0 kr.
Omkostninger ift. indbetaling efter AMB	3,00 %*	0,00 %
Omkostninger ift. depotet for den del af depotet der er under 250.000 kr.	0,99 %**	0,00 %
Omkostninger ift. depotet for den del af depotet der ligger mellem 250.000 kr. og 500.000 kr.	0,75 %**	0,00 %
Omkostninger ift. depotet for den del af depotet der er 500.000 kr. eller derover.	0,35 %**	0,00 %

*) Den angivne sats er udgangspunktet. Pengeinstituttet kan aftale andre omkostningssatser med kunden i intervallet 0,00 – 3,00 % for hele eller dele af indbetalingen efter AMB.

***) De angivne satser er udgangspunktet. Pengeinstituttet kan aftale følgende lavere omkostningssatser ift. depotet: 0,69 %, 0,45 % og 0,20 % i stedet for hhv. 0,99 %, 0,75 % og 0,35 %.

14 Bilag: Satser vedrørende "Dækninger" og generelle satser

14.1 Satser vedrørende "Dækninger"

Udbetalingsophør			
<i>min-udb.oph₆₀₃</i>	60	<i>max-udb.oph₆₀₃</i>	129
<i>min-udb.oph₆₀₅</i>		<i>max-udb.oph₆₀₅</i>	

Udbetalingsperiode			
<i>min-udb.periode₅₀₃</i> <i>min-udb.periode₅₀₈</i>	0	<i>max-udb.periode₅₀₃</i> <i>max-udb.periode₅₀₈</i>	30
<i>min-udb.periode₆₀₂</i>		<i>max-udb.periode₆₀₂</i>	
<i>min-udb.periode_{708f}</i>	10	<i>max-udb.periode_{708f}</i>	10
<i>min-udb.periode_{708o}</i>	10	<i>max-udb.periode_{708o}</i>	10

Udbetalingsopsættelsesalder			
<i>min-udb.ops₆₀₁</i>	60	<i>max-udb.ops₆₀₁</i>	85
<i>min-udb.ops₆₀₂</i>		<i>max-udb.ops₆₀₂</i>	77
<i>min-udb.ops₆₀₄</i>		<i>max-udb.ops₆₀₄</i>	85
<i>min-udb.ops₆₀₄</i>		<i>max-udb.ops₆₀₄</i>	
<i>min-udb.ops₇₀₄</i> <i>min-udb.ops₇₀₅</i> <i>min-udb.ops₇₀₆</i>	60	<i>max-udb.ops₇₀₄</i> <i>max-udb.ops₇₀₅</i> <i>max-udb.ops₇₀₆</i>	90

Risikoophør			
<i>min-ris.oph₅₀₂</i>	60	<i>max-ris.oph₅₀₂</i>	77
<i>min-ris.oph₅₀₃</i> <i>min-ris.oph₅₀₄</i> <i>min-ris.oph₅₀₈</i> <i>min-ris.oph₇₀₅</i> <i>min-ris.oph₇₀₆</i>		<i>max-ris.oph₅₀₃</i> <i>max-ris.oph₅₀₄</i> <i>max-ris.oph₅₀₈</i> <i>max-ris.oph₇₀₅</i> <i>max-ris.oph₇₀₆</i> <i>min-ris.oph_{707f}</i>	99

Risikoophør			
<i>min-ris.oph</i> _{707f} <i>min-ris.oph</i> _{708f}		<i>min-ris.oph</i> _{708f}	

Risikoopsættelsesalder			
<i>min-ris.ops</i> ₇₀₄ <i>min-ris.ops</i> ₇₀₅ <i>min-ris.ops</i> ₇₀₆	60	<i>max-ris.ops</i> ₇₀₄ <i>max-ris.ops</i> ₇₀₅ <i>max-ris.ops</i> ₇₀₆	90

Børneudløb			
<i>min-b-udløb</i> ₅₀₄	16	<i>max-b-udløb</i> ₅₀₄	70
<i>min-b-udløb</i> ₅₀₆		<i>max-b-udløb</i> ₅₀₆	

Indbetalingssikringsophør			
<i>min-pf-oph</i> ₅₀₂	60	<i>max-pf-oph</i> ₅₀₂	70
<i>min-pf-oph</i> ₅₀₄		<i>max-pf-oph</i> ₅₀₄	
<i>min-pf-oph</i> _{9yy}		<i>max-pf-oph</i> _{9yy}	

Opsparingssikringsfaktor			
<i>min-sikringsfaktor</i> ₅₀₃	0	<i>max-sikringsfaktor</i> ₅₀₃	1,0
<i>min-sikringsfaktor</i> ₅₀₈		<i>max-sikringsfaktor</i> ₅₀₈	

Forældreskabsintensitet						
	a	b	c	d		x
C_x	0					$x \leq 15$
	0,15	28	12	12		$x > 15$

Renteelementer	
Δi	0,0 pct.
P_{PAL}	0,153.

Intensiteter til udbetalingssikring - Unisex						
	a	b	c	h	v	x
$\mu_{x,t}^{d,sik,M}$	0,0000657	4,1813513	0,0542335	0,025		
$\mu_{x,t}^{d,sik,G}$	0,0001	5,03	0,0445	0		

Intensiteter til udbetalingssikring - Kønspecifikt Mænd						
	a	b	c	h	v	x
$\mu_{x,t}^{d,sik,M}$	0,0000772	4,1168243	0,055506	0,025		
$\mu_{x,t}^{d,sik,G}$	0,0001	5,03	0,0445	0		

Intensiteter til udbetalingssikring - Kønspecifikt Kvinder						
	a	b	c	h	v	x
$\mu_{x,t}^{d,sik,M}$	0,0000549	4,1855414	0,05338	0,025		
$\mu_{x,t}^{d,sik,G}$	0,0001	5,03	0,0445	0		

Intensiteter til beregning af den årlige udbetaling for livspensioner						
		a	b	c	h	T_0
$\mu_x^{d,udb,M}$	Unisex	0,0000821	4,2782613	0,0542335	0,013	2017
$\mu_x^{d,udb,M}$	Mænd	0,0000964	4,2137343	0,055506	0,013	2017
$\mu_x^{d,udb,M}$	Kvinder	0,0000686	4,28245146	0,05338	0,013	2017

Sats til prisberegning af indeksregulering af indbetalingssikring	
r_{idx}	1,4 %

14.2 Generelle satser

Generelle satser	
k^{fri}	1,3
f^{fri}	1,2
f^{henst}	1,05
DødsdækningBeløb	10.000 kr.
KompPar	6
Rente_A	0 % p.a.
Rente_B	0 % p.a.
Rente_G	0,5 % p.a.
IndbetalingsfriPensionsordning_grænse	0
IKK_MinimumReserve	500 kr.
Timingspct	75
Timingsfrekens	4
Timingsvarighed	7
Timingsrente	2,00 % p.a.
Rente_1	2,90 % p.a.
Rente_1u	2,00 % p.a.
Rente_2	2,90 % p.a.
Rente_2u	2,00 % p.a.
Rente_9	2,90 % p.a.
Rente_9u	2,00 % p.a.
N_{udb}	2

Nedenstående tabel indeholder andre værdier af nogle af satserne i tabellen "Generelle satser", jf. afsnit 2.22.

Særlige satser svarende til Generelle satser	
<i>Rente_1</i>	4,50 % p.a.
<i>Rente_1u</i>	4,50 % p.a.

Teknisk grundlag: Hensættelsesgrundlag

29. december 2017

Dette dokument indeholder afsnit 1.19, 1.20, 1.21, 1.22, 1.23, 1.24 og 1.27 med beskrivelse af metode for opgørelse af hensættelser til livsforsikringsforpligtelser for gennemsnitsrentebestanden. Derudover indeholder dokumentet afsnit 4, 4.1, 4.2, 4.3, 4.4 og 4.5 med beskrivelse af metode for opgørelse af hensættelser til livsforsikringsforpligtelser for PFA Plus. Beskrivelsen indeholder en tilpasning til de regnskabsregler, som trådte i kraft d. 1. januar 2016.

Dokumentet indeholder endelig afsnit 1.26.1, 1.26.2, 1.26.3, 1.26.4 og 1.26.5, der indgår i beskrivelsen af markedsværdigrundlaget.

PFA Pensions bestand af livsforsikringer er opdelt i to dele:

- **PFA Plus:** Består af de policer, der administreres i PFA Plus-systemet, hvilket primært er unit-link (markedsrente) forsikringer.
- **KR:** Er den resterende del af bestanden og administreres i KR-systemet. Dette er primært gennemsnitsrente-produkter, men også forsikringer uden for kontribution.

Ved opgørelse af livsforsikringshensættelserne for KR og PFA Plus anvendes kønsafhængige parametre. Unisex-parametre anvendes ved beregning af overførselstillæg for rene unisex-policer i gennemsnitsrentebestanden.

1.19 Livsforsikringshensættelsen, generelt

Passivposten livsforsikringshensættelser opgøres ud fra regnskabsbekendtgørelsens § 66 ved at bestemme de underliggende cashflows for de garanterede ydelser, aftalte præmier, omkostninger mv. via analytiske og numeriske metoder.

For forsikringer med bonusret opgøres værdien af bonus indirekte, således som det er anført muligt i § 67, stk. 1.

I de følgende afsnit defineres først en række størrelser på policeniveau. I afsnit 1.24 defineres de endelige passivposter.

1.20 Garanterede ydelser

Garanterede ydelser er beskrevet under forsikringsbegreb nummer 43 i Bilag 1 til regnskabsbekendtgørelsen. Ifølge denne udgør garanterede ydelser "nutidsværdien af de ydelser, der er garanteret en forsikringstager eller en part i en investeringskontrakt samt nutidsværdien af de forventede fremtidige udgifter til administration af kontrakten med fradrag af nutidsværdien af de aftalte fremtidige præmier. Garanterede ydelser opgøres under hensyn til forsikringstagerens eller kontraktpartens udnyttelse af optioner som tilbagekøb eller præmieophør."

Nutidsværdien af de ydelser, som er garanteret, opgøres ved først at bestemme cashflowet for ydelser og præmier. Herefter diskonteres dette cashflow.

Enheds cashflow for ydelser

Vi anvender følgende notation for enheds cashflowet for ydelser på en krone for koncessionsnummer d :

$$\left(\Delta \tilde{A}_d^{(n,g),+,v}(t_i) \right)_{i=0,1,\dots,M}$$

Enheds cashflowet angiver betalinger i tidsintervaller omkring tidspunkterne t_i , $i = 0, 1, \dots, M$. Cashflowet anvendes således, at størrelsen $\Delta \tilde{A}_d^{(n,g),+,v}(t_i)$ diskonteres med renten for varigheden t_i . I praksis

anvendes en diskretiseringsenhed på $\delta = 1$ og $t_0 = 0$, således at $t_i = i$. Betalingen for $t_0 = 0$ diskonteres ikke.

Tilsvarende betegner $\Delta \tilde{A}_d^{(n,g),+,v,*}(t_i)$ enhedscashflowet for en fripolice-dækning med koncessionsnummer d .

Enhedscashflowet er udstyret med følgende notation:

- (n,g) : Police n , grundlag g ,
- d angiver koncessionsnummer,
- “+” angiver, at der er tale om ydelser (og ikke præmier),
- v angiver valgt beregningsgrundlag til markedsværdiberegninger. Der anvendes be for “bedste skøn” og $be + rm$ for “bedste skøn inklusive justering for risikomargen”,
- t_i angiver udbetalingstidspunktet.

Enhedscashflowet afhænger af oplysninger om police n , fx alder, køn og tilstand/status.

Enhedscashflow for præmier

Vi anvender tilsvarende følgende notation for enhedscashflowet beregnet til tid t_0 for præmier ℓ til tid t_i :

$$\left(\Delta \tilde{A}_\ell^{(n,g),-,v}(t_i) \right)_{i=0,1,\dots,M}.$$

Cashflowet er udstyret med samme notation som ovenfor. Indeks ℓ angiver koncessionsnummer for de tilknyttede præmiebetalingstyper.

Tilsvarende betegner $\Delta \tilde{A}_\ell^{(n,g),-,v,\kappa_0}(t_i)$ det rene enhedscashflow for præmier, reduceret med sandsynligheden for genkøb og overgang til fripolice.

Cashflow for garanterede ydelser og præmier, før omkostninger

Cashflow for garanterede ydelser og præmier opgøres nu for hver police ved at summere over grundlag og dækninger knyttet til policen. Cashflowet indeholder forsikringstageradfærd i form af overgang fra præmiebetalende police til fripolice samt genkøb, som er indregnet via metoderne beskrevet i afsnit 1.26.4:

$$\Delta A^{(n,v)}(t_i) = \sum_g \left(\sum_d y_d^{(n,g)} \Delta \tilde{A}_d^{(n,g),+,v}(t_i) - \sum_\ell \pi_\ell^{(n,g)} \Delta \tilde{A}_\ell^{(n,g),-,v}(t_i) \right).$$

Her angiver:

- $y_d^{(n,g)}$ ydelserne for police n knyttet til dækning d og grundlag g .
- $\pi_\ell^{(n,g)}$ præmien (eksklusive arbejdsmarkedsbidrag) før omkostninger for police n knyttet til præmiebetalingstype ℓ og grundlag g .

Cashflow for garanterede fripoliceydelser

Cashflow for garanterede fripoliceydelser indgår ved opgørelse af hensættelser til omkostninger. Cashflowet for garanterede fripoliceydelser for police n opgøres tilsvarende ved at summere over grundlag g og de indgående dækninger d :

$$\Delta A^{(n,v),frp}(t_i) = \sum_g \sum_d y_d^{(n,g)} \rho_d^{(n,g)}(t_0) \Delta \tilde{A}_d^{(n,g),+,v,*}(t_i),$$

hvor $\rho_d^{(n,g)}(t_0)$ er fripolicefaktoren for police n , grundlag g og koncessionsnummer d til tid t_0 . Fripolicefaktoren angiver den faktor, som ydelserne reduceres med ved omskrivning til fripolice.

Cashflow for præmieomkostninger

Cashflow for præmieomkostninger for police n opgøres som:

$$\Delta A^{(n,v),prm\ omk}(t_i) = \sum_{g,\ell} \pi_\ell^{(n,g)} \gamma_\ell^{(n,g)} \Delta \tilde{A}_\ell^{(n,g),-,v,\kappa_0}(t_i),$$

hvor $\gamma_\ell^{(n,g)}$ er markedsværdi-præmieomkostningerne knyttet til grundlag g .

Cashflow for stykomkostninger

Cashflow for stykomkostninger for police n opgøres som:

$$\Delta A^{(n,v),styk\ omk}(t_i) = \begin{cases} 0, & \text{hvis } \Delta A^{(n,v)}(t_j) = 0 \text{ for } j = i, \dots, M, \\ \gamma^{styk\ omk}(t_0) \mathbf{1}_{\{V^{(n,\cdot),+}(t_0) > \gamma^{styk\ omk,V}\}} \Delta \tilde{A}_{d^o}^{(n,\cdot),+,v,\kappa_0}(t_i), & \text{ellers.} \end{cases}$$

Her angiver $\Delta \tilde{A}_{d^o}^{(n,\cdot),+,v,\kappa_0}(t_i)$ enhedscashflowet for dækning $d^o = 210$.

Indikatorfunktionen $\mathbf{1}_{\{V^{(n,\cdot),+}(t_0) > \gamma^{styk\ omk,V}\}}$ bevirker, at stykomkostningscashflowet opgøres, hvis den prospektive reserve er større end beløbet $\gamma^{styk\ omk,V}$. Størrelsen $\gamma^{styk\ omk}(t_i)$ angiver den årlige stykomkostning.

Definitionen betyder, at $\Delta A^{(n,v),styk\ omk}(t_i) = 0$ for $i = m, \dots, M$, hvis det underliggende cashflow er 0 fra tid t_m , dvs. hvis $\Delta A^{(n,v)}(t_j) = 0$ for $j = m, \dots, M$.

Diskonteringsfaktorer

Nutidsværdier af de underliggende cashflows opgøres ved at diskontere med rentekurven efter PAL (for PAL-friholdt opsparing reduceres rentekurven ikke med PAL). For rentekurven $r(t_i)$ defineres en diskonteringsfaktor uden korrektion for omkostninger,

$$R^{u\ omk}(t_i) = \frac{1}{(1 + r(t_i))^{t_i}},$$

og en diskonteringsfaktor med fradrag af en rentemarginal γ^{omk} for administrationsomkostninger

$$R^{m\ omk}(t_i) = \frac{1}{(1 + r(t_i) - \gamma^{omk})^{t_i}}.$$

Nutidsværdi af ydelser og præmier eksklusive omkostninger

Nutidsværdien for police n af de ydelser der er garanterede med fradrag af nutidsværdien af de aftalte fremtidige præmier, før indregning af omkostninger, opgøres ved at diskontere cashflowet med rentekurven efter PAL uden fradrag af rentemarginal for administrationsomkostninger

$$W^{(n,be),gy\ uomk} = \sum_{i=0}^M R^{u\ omk}(t_i) \Delta A^{(n,be)}(t_i).$$

Størrelsen $W^{(n,be),gy\ uomk}$ indeholder ikke risikomargen, idet der er anvendt betegnelsen be for "bedste skøn" ved opgørelse af nutidsværdien af de forventede betalinger. Der defineres tilsvarende en størrelse $W^{(n,be+rm),gy\ uomk}$, som indeholder risikomargen via anvendelse af grundlaget $be + rm$ for "bedste skøn inklusive justering for risikomargen".

Nutidsværdi af forventede administrationsomkostninger

Nutidsværdi af forventede administrationsomkostninger for police n opgøres som:

$$\begin{aligned} W^{(n,be),adm\ omk} &= \sum_{i=0}^M (R^{m\ omk}(t_i) - R^{u\ omk}(t_i)) \Delta A^{(n,v),frp}(t_i) \\ &+ \sum_{i=0}^M R^{u\ omk}(t_i) \left(\Delta A^{(n,v),prm\ omk}(t_i) + \Delta A^{(n,v),styk\ omk}(t_i) \right). \end{aligned}$$

Her er der både anvendt diskonteringsfaktoren $R^{u\text{ omk}}(t_i)$ hørende til den anvendte rentekurve før fradrag af rentemarginal for administrationsomkostninger, og diskonteringsfaktoren $R^{m\text{ omk}}(t_i)$ efter fradrag af rentemarginal for administrationsomkostninger.

Der defineres tilsvarende størrelse inklusive risikomargen, $W^{(n,be+rm),adm\text{ omk}}$.

Nutidsværdi af ydelser og præmier, inklusive forventede administrationsomkostninger

Nutidsværdi af ydelser og præmier, inklusive forventede administrationsomkostninger for police n opgøres nu som

$$W^{(n,be),gy\text{ momk}} = W^{(n,be),gy\text{ uomk}} + W^{(n,be),adm\text{ omk}}$$

Der defineres tilsvarende størrelse inklusive risikomargen, $W^{(n,be+rm),gy\text{ momk}}$.

1.21 Risikomargen

Risikomargenen for police n opgøres som:

$$W^{(n,rm)} = W^{(n,be+rm),gy\text{ momk}} - W^{(n,be),gy\text{ momk}},$$

dvs. som forskellen mellem nutidsværdien af garanterede ydelser og præmier opgjort med henholdsvis "bedste skøn inklusive justering for risikomargen"-forudsætninger og "bedste skøn"-forudsætninger.

1.22 Bruttofortjenstmargen

Bruttofortjenstmargenen for gennemsnitsrentebeholdningen bestemmes ved at opgøre de garanterede ydelser med en rentemarginal $\gamma^{(k),fm}$, hvor $k = 0, 1, \dots, 4$ er kontributionsrentegruppen, som fremgår af Tabel 1. (Her angiver gruppe 0 policer uden for kontribution.) Ved opgørelse af bruttofortjenstmargenen anvendes satserne fra Tabel 1, reduceret med PAL.

Rentegruppe	0	1	2	3	4
Sats	0,00 %	0,13 %	0,26 %	0,00 %	0,00 %

Tabel 1: Fortjenstmargensatser før PAL for rentegrupperne 0–4 i gennemsnitsrentebeholdningen.

For police n beregnes først nutidsværdien af garanterede ydelser, med fradrag af værdien af aftalte fremtidige præmier og med tillæg af den forventede fremtidige bruttofortjenstmargen,

$$W^{(n,be+rm),gy\text{ uomk}+fm} = \sum_{i=0}^M R^{u\text{ omk},fm}(t_i) \Delta A^{(n,be+rm)}(t_i),$$

hvor $R^{u\text{ omk},fm}(t_i)$ er diskonteringsfaktoren hørende til den anvendte rentekurve $r(t_i)$ før fradrag af rentemarginal for administrationsomkostninger, men efter fradrag af fortjenstmargensatsen $\gamma^{(k),fm}$ fra Tabel 1 reduceret med PAL.

Bruttofortjenstmargenen for police n kan herefter opgøres som:

$$W^{(n,be+rm),fm\text{ brutto}} = W^{(n,be+rm),gy\text{ uomk}+fm} - W^{(n,be+rm),gy\text{ uomk}}$$

1.23 Regulering af hensættelserne

1.23.3 Reduktion af hensættelser til aktuelle invalidepensioner

For aktuelle invalidepensioner opgøres den retrospektive hensættelse med afsæt i intensiteter for invalide-dødelighed og reaktivering som beskrevet i afsnit 1.26.1 samt diskonteringsrenten beskrevet i afsnit 1.26.3

1.24 Livsforsikringshensættelserne og de forsikringsmæssige hensættelser

Nedenfor defineres de endelige passivposter på bestandsniveau. I praksis er bestandene rentegruppe 1, 2, 3 og 4, samt policer uden for kontribution i gennemsnitsrentebestanden. De hensættelsesposter, der er indeholdt i de retrospektive hensættelser, individualiseres, fx individuelt bonuspotentiale og den del af fortjenstmargen der er indeholdt i de retrospektive hensættelser.

Der anvendes notationen V for hensættelsesstørrelser på bestandsniveau, mens $W^{(n)}$ betegner størrelser på policeniveau.

1.24.1 Definitioner på bestandsniveau

De **garanterede ydelser** defineres ved at summere over alle policer n :

$$V^{gy} = \sum_n W^{(n,be),gy\ momk} + V^{ibnr} + V^{rbns}.$$

Størrelsen indeholder nutidsværdien af garanterede ydelser, med fradrag for aftalte fremtidige præmier og med tillæg af forventede fremtidige administrationsomkostninger.

I V^{gy} indgår yderligere hensættelse til IBNR, V^{ibnr} , som udgør hensættelser til indtrufne, men endnu ikke anmeldte skader. Denne hensættelse er opdelt i "IBNR ved død" og "IBNR ved invaliditet".

Derudover indgår hensættelser til RBNS, V^{rbns} , som udgør hensættelser til anmeldte, men endnu ikke opgjorte skader.

Disse yderligere komponenter er beskrevet i afsnit 1.27.

Den **retrospektive hensættelse** defineres nu ved at summere over alle policer n :

$$V^{retro} = \sum_n W^{(n),retro},$$

hvor $W^{(n),retro}$ er den retrospektive hensættelse for police n . For aktuelle invalidepensionister er den retrospektive hensættelser reguleret som beskrevet i afsnit 1.23.

Risikomargenen defineres ved at summere over alle policer n :

$$V^{rm} = \sum_n W^{(n),rm}.$$

1.24.2 Overskudspotentialer

Den del af hensættelserne, der ikke hensættes til garanterede ydelser eller risikomargen, defineres som overskudspotentialer. En del af disse er indeholdt i de retrospektive hensættelser; disse kaldes også for de individuelle overskudspotentialer.

Overskudspotentialerne kan dekomponeres i fortjenstmargen og i bonuspotentialer. Den del af overskudspotentialerne, der er indeholdt i de retrospektive hensættelser, kan derfor dekomponeres i fortjenstmargen indeholdt i de retrospektive hensættelser samt individuelt bonuspotentiale. Ligeledes kan de kollektive overskudspotentialer dekomponeres i kollektivt bonuspotentiale og fortjenstmargen, der ikke er indeholdt i de retrospektive hensættelser. Vi har derfor følgende relationer,

$$\begin{aligned} V^{overskud} &= V^{retro\ overskud} + V^{koll.\ overskud}, \\ V^{retro\ overskud} &= V^{retro\ fm} + V^{ib}, \\ V^{koll.\ overskud} &= V^{koll.\ fm} + V^{kb}. \end{aligned}$$

Lad V^A betegne værdien af aktiver til rådighed for bestanden. Overskudspotentialerne findes ved

$$V^{overskud} = (V^A - V^{gy} - V^{rm})^+.$$

For de individuelle overskudspotentialer defineres først en brutto-størrelse for hver police ved,

$$W^{(n),retro\ overskud\ brutto} = \left(W^{(n),retro} - W^{(n,be),gy\ momk} - W^{(n,rm)} \right)^+,$$

og på bestandsniveau defineres overskudspotentialerne indeholdt i de retrospektive hensættelser,

$$V^{retro\ overskud\ brutto} = \sum_n W^{(n),retro\ overskud\ brutto},$$

$$V^{retro\ overskud} = \min \{ V^{retro\ overskud\ brutto}; V^{overskud} \}.$$

Overskuddet pr. police kan nu fastsættes til

$$W^{(n),retro\ overskud} = \frac{V^{retro\ overskud}}{V^{retro\ overskud\ brutto}} W^{(n),retro\ overskud\ brutto}.$$

De kollektive overskudspotentialer findes ved

$$V^{koll.\ overskud} = V^{overskud} - V^{retro\ overskud}.$$

1.24.3 Fortjenstmargen

Bruttofortjenstmargenen defineres som

$$V^{fm\ brutto} = \sum_n W^{(n,be+rm),fm\ brutto}.$$

Fortjenstmargenen defineres som

$$V^{fm} = \min \{ V^{fm\ brutto}; V^{overskud} \}.$$

Fortjenstmargenen kan ikke være større end de samlede overskudspotentialer, $V^{overskud}$. Fortjenstmargenen kan være indeholdt i de retrospektive hensættelser eller være en del af de kollektive midler.

Fortjenstmargenen V^{fm} er summen af fortjenstmargen beregnet for individuelle policer, og kan generelt dekomponeres i tre typer:

Type 1 Fortjenstmargen indeholdt i en polices egen retrospektive hensættelse

Type 2 Fortjenstmargen der ikke er indeholdt i de retrospektive hensættelser

Type 3 Fortjenstmargen indeholdt i andre policers retrospektive hensættelser

PFA Pension anvender på nuværende tidspunkt ikke fortjenstmargen af type 3.

Type 1 og 3 er den del af fortjenstmargen der er indeholdt i de retrospektive hensættelser, og vi har følgende relationer,

$$V^{retro\ fm} = V^{fm\ type\ 1} + V^{fm\ type\ 3},$$

$$V^{koll.\ fm} = V^{fm\ type\ 2}.$$

Fortjenstmargen af type 1 findes ved

$$W^{(n),fm\ type\ 1} = \min \{ W^{(n,be+rm),fm\ brutto}; W^{(n),retro\ overskud} \},$$

$$V^{fm\ type\ 1} = \sum_n W^{(n),fm\ type\ 1}.$$

Fortjenstmargen af type 2 findes ved

$$V^{fm\ type\ 2} = \min\{V^{fm} - V^{fm\ type\ 1}, V^{koll.\ overskud}\}.$$

Fortjenstmargen af type 3 kan på bestandsniveau findes residualt,

$$V^{fm\ type\ 3} = V^{fm} - V^{fm\ type\ 1} - V^{fm\ type\ 2}.$$

Individualisering af fortjenstmargen af type 3 kan ske ved, at der først defineres følgende størrelse, der angiver hvor stor en del af de resterende overskudspotentialer i den retrospektive hensættelse, der anvendes til fortjenstmargen af type 3,

$$\beta = \frac{V^{fm\ type\ 3}}{\sum_n (W^{(n),retro\ overskud} - W^{(n),fm\ type\ 1})}.$$

Herved defineres fortjenstmargen af type 3, som en andel af de overskudspotentialer der er indeholdt i den retrospektive hensættelse, der ikke er anvendt til fortjenstmargen af type 1,

$$W^{(n),fm\ type\ 3} = \beta (W^{(n),retro\ overskud} - W^{(n),fm\ type\ 1}).$$

1.24.4 Bonuspotentialer

Værdien af bonus opgøres residualt, som aktiverne minus hensættelser til garanterede ydelser, risikomargen og fortjenstmargen:

$$V^{vb} = (V^A - (V^{gy} + V^{rm} + V^{fm}))^+.$$

For forsikringer uden ret til bonus sættes værdien af bonus til 0, dvs. $V^{vb} = 0$.

Det individuelle bonuspotentiale findes residualt ved

$$\begin{aligned} W^{(n),ib} &= W^{(n),retro\ overskud} - W^{(n),fm\ type\ 1} - W^{(n),fm\ type\ 3}, \\ V^{ib} &= V^{retro\ overskud} - V^{fm\ type\ 1} - V^{fm\ type\ 3}, \end{aligned}$$

og ligeledes findes det kollektive bonuspotentiale residualt,

$$V^{kb} = V^{koll.\ overskud} - V^{fm\ type\ 2}.$$

De forsikringsmæssige hensættelser defineres som

$$V^{fh} = (V^{gy} + V^{rm} + V^{fm}) + V^{vb}.$$

Livsforsikringshensættelserne defineres som

$$V^{lh} = (V^{gy} + V^{rm}) + V^{vb}.$$

Det bemærkes, at livsforsikringshensættelserne ikke indeholder fortjenstmargen. Dette gælder hverken den del, som eventuelt kan være indeholdt i den retrospektive hensættelse eller den del, som er en del af de kollektive midler.

Den akkumulerede værdiregulering for bestanden defineres som

$$V^{reg} = V^{fh} - V^{kb} - V^{retro}.$$

Det bemærkes, at værdireguleringen indeholder den del af fortjenstmargenen, som ikke er indeholdt i den retrospektive hensættelse.

1.26 Grundlagselementer i markedsværdigrundlaget

1.26.1 Forsikringsrisiko

Dødeligheden modelleres ved den nuværende dødelighed samt fremtidige levetidsforbedringer.

Basisdødeligheden for hele aldre x og køn s primo 2017 modelleres ved Finanstilsynets dødelighedsmodel,

$$\mu_{2017,x}^s = e^{\beta_1^s r_1(x-\frac{1}{2}) + \beta_2^s r_2(x-\frac{1}{2}) + \beta_3^s r_2(x-\frac{1}{2})} \mu_{2016,x}^{FT,s} (1 - R_x^s)^{\frac{1}{2}},$$

hvor $\mu_{2016,x}^{FT,s}$ angiver Finanstilsynets benchmark for den observerede nuværende dødelighed medio 2016 for alder x og køn s , og hvor R_x^s angiver de af Finanstilsynets senest estimerede forventede fremtidige levetidsforbedringer for alder x og køn s baseret på data fra de seneste 20 år. Funktionerne $\mathbf{r} = (r_1, r_2, r_3)^T$ er givet ved

$$r_i(x) = \begin{cases} 1, & x \leq x_{i-1}, \\ \frac{x_i - x}{x_i - x_{i-1}}, & x_{i-1} < x \leq x_i, \\ 0, & x_i < x, \end{cases}$$

for $i = 1, 2, 3$ og $(x_0, x_1, x_2, x_3) = (40, 60, 80, 100)$. For $x > 110$ anvendes konstant parametrene fra alder 110 givet ved $\mu_{2016,110}^{FT,s}$ og R_{110}^s .

Det kønsafhængige benchmark for den nuværende observerede dødelighed medio 2016 og senest forventede fremtidige levetidsforbedringer (med 20 års data) er offentliggjort for heltallige aldre af Finanstilsynet d. 22. september 2017. For ikke-heltallige aldre interpoleres lineært imellem de nærmeste heltallige værdier for den observerede nuværende dødelighed og de forventede fremtidige levetidsforbedringer.

Parameterestimaterne i modellen er baseret på data fra perioden 2012-2016. Resultatet af analysen fremgår af Tabel 2.

	Mænd	Kvinder
β_1	0,00124303	0,06003217
β_2	-0,10860913	-0,08145876
β_3	-0,03855318	-

Tabel 2: Anvendte parametre til opgørelse af dødeligheden inkl. risikomargen for PFA Pensions samlede bestand.

De **fremtidige levetidsforbedringer (trenden)** i Finanstilsynets levetidsbenchmark er baseret på data fra HMD for perioden 1997-2011, mens data for 2012-2016 er anvendt direkte fra Danmarks Statistik via de såkaldte "befolkningsregnskaber".

For et generelt $t > 2017$ er dødeligheden givet ved

$$\mu_{t,x}^s = \mu_{2017,x}^s (1 - R_x^s)^{t-2017}.$$

Unisex-dødeligheden er givet ved et vægtet gennemsnit af hhv. den nuværende observerede dødelighed og de fremtidige levetidsforbedringer for hver alder,

$$\mu_{t,x,b}^{\text{unisex}} = \mu_{2017,x,b}^{\text{unisex}} (1 - R_{x,b}^{\text{unisex}})^{t-2017}. \quad (1.1)$$

Her angiver b bestanden og

$$\begin{aligned} \mu_{2017,x,b}^{\text{unisex}} &= \kappa_{b,x} \mu_{2017,x}^{\text{mand}} + (1 - \kappa_{b,x}) \mu_{2017,x}^{\text{kvinde}}, \\ R_{x,b}^{\text{unisex}} &= \kappa_{b,x} R_x^{\text{mand}} + (1 - \kappa_{b,x}) R_x^{\text{kvinde}}, \end{aligned} \quad (1.2)$$

hvor $\kappa_{b,x} \in [0,1]$ er en bestands-afhængig vægt, der fremgår af Tabel 3.

Alder	Kønsvægt $\kappa_{b,x}$	
	Gennemsnitsrente	Unit-link
[0,5)	0,500000	0,500000
[5,10)	0,337253	0,500000
[10,15)	0,409284	0,500000
[15,20)	0,524653	0,243423
[20,25)	0,473544	0,432758
[25,30)	0,461354	0,482847
[30,35)	0,464136	0,512846
[35,40)	0,497599	0,521604
[40,45)	0,507408	0,524908
[45,50)	0,526220	0,528910
[50,55)	0,558553	0,549518
[55,60)	0,580777	0,560205
[60,65)	0,611801	0,573571
[65,70)	0,651964	0,626122
[70,75)	0,683060	0,678212
[75,80)	0,768738	0,696485
[80,85)	0,718868	0,666667
[85,90)	0,610394	0,500000
[90,95)	0,532853	0,600000
[95,100)	0,472747	0,500000
[100,110]	0,500000	0,500000

Tabel 3: Kønsfordelingsvægte til opgørelse af unisex-dødelighed. Vægtene $\kappa_{b,x}$ angiver andelen der er mænd, og er afhængig af bestanden b og alderen x .

Opgørelse af hensættelser for livsforsikringsdækninger med invaliderisiko

Ved opgørelse af forsikringsmæssige hensættelser for forsikrede i KR for produkter med invaliderisiko anvendes den såkaldte 7-tilstands invalidemodell, der inddrager genkøb og omskrivning til fripolicy (også kaldet "den simple model"). For policer under udbetaling anvendes genkøbs- og friplicemodellen ikke. For produkter uden invaliderisiko anvendes andre tilstandsmodeller, fx liv-død-modellen, to-livs-modellen eller kollektive modeller.

Til opgørelsen af hensættelser for produkter med invaliderisiko i PFA Plus anvendes som noget nyt en såkaldt mikrotariferingsmodel, med mindre ingen diagnose er registreret. I så fald opgøres hensættelserne efter den simple model. Mikrotariferingsmodellen er beskrevet i afsnit A.1 i den fortrolige del af det tekniske grundlag.

Invalidedødeligheden

Invalidedødelighedsintensiteten i den simple model

For en invalid forsikret, der primo 2017 har invaliditetsvarighed $v \geq 0$, alder $x \geq 0$, køn $s \in \{\text{Mand, Kvinde, Unisex}\}$ og police i kildesystem $k \in \{\text{KR, PFA Plus}\}$, er invalidedødelighedsintensiteten givet ved

$$\mu_{2017}^{ID}(x,v,s) = \begin{cases} \exp(\alpha_{1,s} + \beta_{1,s} \cdot x + \theta_{1,s} \cdot v) & , \text{ hvis } 0 \leq v \leq b_3, \\ \exp(\alpha_2 + x \cdot \beta_2) & , \text{ hvis } b_3 < v, \end{cases}$$

hvor invaliditetsvarigheden og alderen er angivet i år, og hvor segmenteringspunktet er givet ved $b_3 = 5$. Resten af koefficienterne i ovenstående segmenterede log-linearkombination kan findes i Tabel 4 nedenfor. For generelt tidspunkt $t > 2017$, har vi som i mikrotariferingsmodellen at invalidedødelighedsintensiteten er givet ved

$$\mu_t^{ID}(x,v,s) = \mu_{2017}^{ID}(x,v,s)(1 - R_x^s)^{t-2017}.$$

k	Mænd	Kvinder	Unisex
$\alpha_{1,s}$	-5.479578	-5.9036198	-5.893249
α_2	-8.2733692	-8.2733692	-8.2733692
$\beta_{1,s}$	0.056433	0.056433	0.0599713
β_2	0.0644855	0.0644855	0.0644855
$\theta_{1,s}$	-0.3648024	-0.3648024	-0.3655733

Tabel 4: Parametre for invalide dødeligheden i den simple model baseret på data fra 2012-2016.

Invalideintensiteten

Invalideintensiteten i den simple model

For et forsikret individ med alder $x \in [25,67]$, køn $s \in \{M, K\}$ (Mand, Kvinde), police i kildesystem $k \in \{KR, PFA Plus\}$, opfyldningsproduktindsikator $o \in \{Ej Opfyldning, Opfyldning\}$ og år $y \in \{2012, 2013, 2014, \dots\}$ er invalideintensiteten givet ved

$$\begin{aligned} \mu_y^{AI}(x, s, k, o) = \exp & \left(\beta + \beta_k + \beta_s + \beta_{s,k} \right. \\ & + \gamma_1 \cdot x + \gamma_2 \cdot x^2 + \gamma_3 \cdot x^3 + \gamma_4 \cdot x^4 + \gamma_5 \cdot x^5 \\ & + \gamma_{k,1} \cdot x + \gamma_{k,2} \cdot x^2 + \gamma_{k,3} \cdot x^3 + \gamma_{k,4} \cdot x^4 + \gamma_{k,5} \cdot x^5 \\ & + \gamma_{s,1} \cdot x + \gamma_{s,2} \cdot x^2 + \gamma_{s,3} \cdot x^3 + \gamma_{s,4} \cdot x^4 + \gamma_{s,5} \cdot x^5 \\ & \left. + \eta_o + \tau_{y,k} \right), \end{aligned}$$

hvor x er alderen i år, og hvor y beskriver hvilket kalenderår invalideintensiteten er gældende for. For alder under 25 anvendes den fittede værdi til alder 25 og tilsvarende for aldre over alder 67, hvilket vil sige at $\mu_y^{AI}(x, s, k, o) := \mu_y^{AI}(67, s, k, o)$, for $x > 67$, og $\mu_y^{AI}(x, s, k, o) := \mu_y^{AI}(25, s, k, o)$, for $0 \leq x < 25$. Intensiteterne er estimeret på baggrund af data fra perioden 2012-2016. For kildesystem KR er der ikke estimeret en kalenderårseffekt.

Koefficientværdierne i ovenstående log-linearkombination kan findes i Tabel 5-7 nedenfor. Tabellerne skal aflæses på følgende måde: for de kombinationer, som ikke findes i tabellerne, er den pågældende koefficient 0, dvs. at kombinationen tilhører referencegruppen.

Tabel 5: Koefficienter for intercept β , kildeeffekt β_k , kønseffekt β_s og deres interaktion $\beta_{s,k}$ hvor køn $s \in \{M, K\}$ og kildesystem $k \in \{KR, PFA Plus\}$. Intercept-parametrene β skal altid medtages.

β	β_{KR}	$\beta_{M,KR}$	β_M
0.7735892	35.77479	0.0069018	21.92626

Tabel 6: Koefficienterne for aldersafhængige polynomier γ_p , det polynomie der yderligere tilføjes for mænd $\gamma_{s,p}$ hvor p er polynomiekoefficienter, og $s \in \{M, K\}$ er køn og tilsvarende polynomie for kildesystem KR $\gamma_{k,p}$ hvor p er polynomiekoefficienter og $k \in \{PFA Plus, KR\}$ er kildesystem. Intercept-alders-parametrene (angivet som γ_p) skal altid medtages.

Alderspolynomieorden	$\gamma_{KR,p}$	$\gamma_{M,p}$	γ_p
1	-3.944318291	-2.692878006	-2.41682598
2	0.1614536512	0.1242771879	0.1775804919
3	-0.003196477492	-0.002798879087	-0.005331396418
4	3.124627227e-05	3.07617113e-05	7.237830893e-05
5	-1.227422194e-07	-1.313582126e-07	-3.681251875e-07

Unisex-invalideintensiteten for KR i den simple model

Til beregningerne af overførselstillæg anvendes en unisex-invalideintensitet for KR. For et forsikret individ

Tabel 7: Koefficienter $\eta_{Ej \text{ Opfyldning}}$ er koefficienten for ej opfyldningsprodukt, τ er kalenderårsjusteringer. I markedsværdigrundlaget benyttes 2015/2016 som kalenderårsbaseline, og τ benyttes ikke i modellen men benyttes i erfaringstariferingen.

Parameter	Estimat
$\eta_{Ej \text{ Opfyldning}}$	0.2674480903
$\tau_{2012,PFA \text{ Plus}}$	-0.6410970215
$\tau_{2013,PFA \text{ Plus}}$	-0.4594780449
$\tau_{2014,PFA \text{ Plus}}$	-0.2205259228

med alder $x \in [25,67]$ i kildesystemet KR er unisex-invalidintensiteten i den simple model givet ved

$$\mu^{AI}(x) = \exp(\alpha + \alpha_1 \cdot x + \alpha_2 \cdot x^2 + \alpha_3 \cdot x^3 + \alpha_4 \cdot x^4 + \alpha_5 \cdot x^5),$$

hvor x er alderen i år. For alder under 25 år anvendes den fittede værdi til alder 25 og tilsvarende for aldre over alder 67, hvilket vil sige at $\mu^{AI}(x) = \mu^{AI}(67)$, for $x > 67$, og $\mu^{AI}(x) := \mu^{AI}(25)$, for $0 \leq x < 25$. Intensiteterne er estimeret på baggrund af data fra perioden 2012-2016.

Koefficientværdierne i ovenstående log-linearkombination kan findes i Tabel 8 nedenfor. Intensiteterne er estimeret på baggrund af data fra perioden 2012-2016.

Tabel 8: Alderspolynomie-koefficienter α_k , hvor k er orden, og intercept-koefficienten $\alpha = \alpha_0$.

α_k	
Alderspolynomieorden	Estimat
0	45.01565412
1	-7.377122526
2	0.3863670475
3	-0.009597205335
4	0.0001152848836
5	-5.396516258e-07

Reaktiveringsintensiteten

Reaktiveringsintensiteten i den simple model

For en invalid forsikret med invaliditetsvarighed $v \geq 0$, alder $x \geq 0$, køn $s \in \{\text{Mand, Kvinde, Unisex}\}$ og police i kildesystem $k \in \{\text{KR, PFA Plus}\}$ er reaktiveringsintensiteten givet ved

$$\mu^{IA}(x,v,k) = \begin{cases} \exp(\phi_{3,k} + x \cdot \beta_1 + v \cdot \theta_{3,k}) & , \text{ hvis } 0 \leq v \leq b_1, \\ \exp(\phi_{2,k} + x \cdot \beta_1 + v \cdot \theta_{2,k}) & , \text{ hvis } b_1 < v \leq b_2, \\ \exp(\phi_{1,k} + x \cdot \beta_1 + v \cdot \theta_1) & , \text{ hvis } b_2 < v \leq b_3, \\ \exp(\phi_0 + x \cdot \beta_2) & , \text{ hvis } b_3 < v, \end{cases}$$

hvor invaliditetsvarigheden og alderen er angivet i år. Derudover er segmenteringspunkterne givet ved $b_1 = 0.2291667$, $b_2 = 2$ og $b_3 = 5$. Resten af koefficienterne i ovenstående segmenterede log-linearkombination kan findes i Tabel 9 nedenfor.

k	KR	PFA Plus
ϕ_0	-0.1305471	-0.1305471
$\phi_{1,k}$	0.1710475	0.2719235
$\phi_{2,k}$	0.7958939	2.0190704
$\phi_{3,k}$	-1.0368786	0.8471943
β_1	-0.0353174	-0.0353174
β_2	-0.0980347	-0.0980347
θ_1	-0.4873053	-0.4873053
$\theta_{2,k}$	-0.7997284	-1.3608787
$\theta_{3,k}$	7.1978243	3.7527627

Tabel 9: Denne tabel beskriver koefficientværdierne til reaktiveringsintensiteten i den simple model gældende for forsikrede i kildesystemerne KR og PFA Plus.

Faktorer for TAE-/indbetalingssikringsvarianter

Ved opgørelse af hensættelser til indbetalingsdikringsdækninger i PFA Plus for raske personer inkluderes en faktor for den specifikke variant. Faktoren multipliceres på hensættelserne. For en police med et opfyldningsprodukt og en dækningsgivende løn, der er større end nul, fremgår faktorerne i Tabel 10.

Præmiefrigagelsesvariant	902	911	912
Hensættelsesfaktor	1	1	0,97

Tabel 10: Faktorer til opgørelse af nutidsværdien for ydelser hørende til varianter af indbetalingsdikringsdækninger.

I de resterende tilfælde er faktorerne opgjort i Tabel 11.

Præmiefrigagelsesvariant	901	902	907	908	911	912	913	914	915	916
Hensættelsesfaktor	0,95	0,95	0,95	0,95	0,95	0,92	0,60	0,76	0,65	0,95

Tabel 11: Faktorer til opgørelse af nutidsværdien for ydelser hørende til varianter af indbetalingsdikringsdækninger.

1.26.2 Administrationsomkostninger

Administrationsomkostningerne $W^{(n,be),adm\ omk}$ kan dekomponeres i hensættelse til fremtidig administration som præmiefri forsikring, $W^{(n,be),adm\ omk\ frp}$, og den fremtidige administration som præmiebetalende forsikring (i forhold til præmiefri forsikring), $W^{(n,be),adm\ omk\ prm}$. Disse to størrelser kan skrives på formen:

$$W^{(n,be),adm\ omk\ frp} = \sum_{i=0}^M (R^{m\ omk}(t_i) - R^{u\ omk}(t_i)) \Delta A^{(n,be),frp}(t_i) + \sum_{i=0}^M R^{u\ omk}(t_i) \Delta A^{(n,be),sty\ omk}(t_i),$$

og

$$W^{(n,be),adm\ omk\ prm} = \sum_{i=0}^M R^{u\ omk}(t_i) \Delta A^{(n,be),prm\ omk}(t_i).$$

For en præmiebetalende police indgår begge størrelser, $W^{(n,be),adm\ omk\ frp}$ og $W^{(n,be),adm\ omk\ prm}$. For en fripolicy vil der gælde at $W^{(n,be),adm\ omk\ prm} = 0$.

Der defineres tilsvarende størrelser inklusive risikomargen, $W^{(n, be+rm), adm\ omk\ frp}$ og $W^{(n, be+rm), adm\ omk\ prm}$. Stykomkostningssatserne udgør:

- Årlig stykomkostning: $\gamma^{stykomk}(t_0) = 180$.
- Den prospektive reserves grænse for stykomkostninger: $\gamma^{stykomk, V} = 15.000$.

Der fratrækkes 5 basispunkter som rentemarginal for administrationsomkostninger, dvs. $\gamma^{omk} = 0,0005$. Præmieomkostningerne opgøres som 3 % af nutidsværdien af de aftale præmier, dvs. $\gamma_\ell^{(n, g)} = 0,03$.

1.26.3 Diskonteringsrente

PFA Pension anvender rentekurver fra EIOPA til opgørelse af forsikringsmæssige hensættelser. I praksis beregnes hensættelserne for forsikringsklasse I i første omgang ved anvendelse af Finanstilsynets rentekurve. For forsikringsklasse III beregnes hensættelserne i praksis i første omgang ved at anvende en diskonteringsrentekurve opgjort af PFA Pension ud fra markedsdata efter samme principper som EIOPAs rentekurve uden VA-tillæg. Når EIOPAs rentekurve er offentliggjort, foretages en ny beregning, og opgjorte størrelser der afviger væsentligt korrigeres.

1.26.4 Adfærdsvariable

Forsikringstageradfærd håndteres ved at tilføje særlige tilstande for genkøb og fripolice til de eksisterende Markov- og semi-Markov-modeller for den underliggende forsikringsrisiko. Herefter beregnes modificerede overgangssandsynligheder, som integrerer de underliggende sandsynligheder med fripolicefaktorerne.

Det generelle tilstandsrum for Markov og semi-Markov modellerne er illustreret i Figur 1. For en invaliddemodell fører dette specielt til den velkendte 7-tilstandsmodel. For mere generelle forsikringsdækninger, fx kollektive ægtefælledekninger, tilføjes mulighed for genkøb og overgang til fripolice fra alle tilstande, hvor forsikringstageren er aktiv, via tilsvarende metoder.

Selskabet anvender de grundlæggende principper og matematiske metoder, som fremgår af artiklen "Cash flows and policyholder behaviour in the semi-Markov life insurance setup" af Kristian Buchardt, Thomas Møller og Kristian Bjerre Schmidt, PFA Pension, Scandinavian Actuarial Journal, Volume 2015, Issue 8, side 660 – 688, 2015.

Genkøbsintensiteten er bestemt ved

$$\mu_{x, RG, k}^{\text{ag}} = e^{\alpha_{0, RG, k} + \alpha_1 x + \alpha_2 x^2} \cdot \mathbf{1}_{[0, 60)}(x),$$

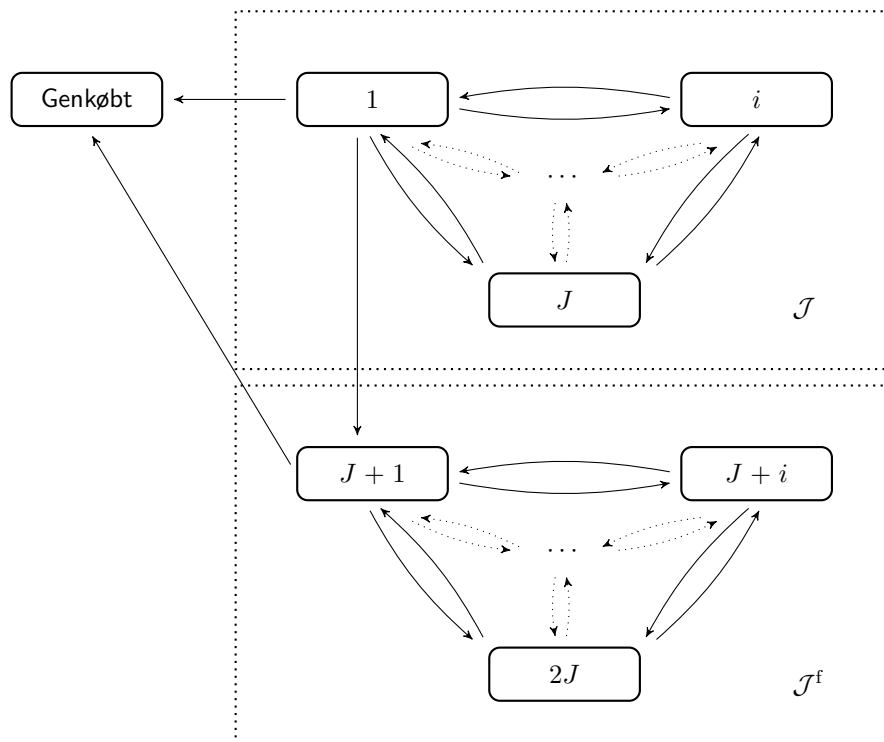
Her er x alderen og $RG \in \{0, 1, 2, 3, 4\}$ rentegruppen, hvor $RG = 0$ består af policer uden for kontribution. De kønsafhængige parametre fremgår af Tabel 12, og unisex-parametre fremgår af Tabel 13.

	Mænd			Kvinder		
	Rentegrp. 1	Rentegrp. 2	Rentegrp. 0/3/4	Rentegrp. 1	Rentegrp. 2	Rentegrp. 0/3/4
$\alpha_{0, RG, k}$	-5,402924	-5,631551	-5,925347	-5,583763	-5,812389	-6,106185
α_1	0,129479	0,129479	0,129479	0,129479	0,129479	0,129479
α_2	-0,001624	-0,001624	-0,001624	-0,001624	-0,001624	-0,001624

Tabel 12: Anvendte parametre til genkøbsintensiteten.

Fripolicefaktoren $\rho(u)$ beregnes som forholdet mellem den prospektive reserve $V_0(u)$ til tid u , opgjort på førsteordensgrundlaget, og værdien til tid u af ydelserne $V_0^+(u)$, opgjort på førsteordensgrundlaget,

$$\rho(u) = \frac{V_0(u)}{V_0^+(u)}.$$

Figur 1: Generel Markov-model til modellering af fripolice og genkøb. Tilstandsrummet $\mathcal{J} = \{1, \dots, J\}$ med J tilstande er de sædvanlige tilstande uden fripolice og genkøb, og eksempler på disse er liv-død modellen $\mathcal{J} = \{\text{I live}, \text{Død}\}$, invalidemodellen $\mathcal{J} = \{\text{Aktiv}, \text{Invalid}, \text{Død}\}$ eller 2-livs modellen. Tilstandsrummet $\mathcal{J}^f$ angiver, at man er fripolice, og er en kopi af tilstandsrummet $\mathcal{J}$. Det er kun fra tilstand 1, at der kan ske en overgang til fripolice. Herudover er der en genkøbstilstand, og det er kun fra tilstand 1, eller den tilsvarende fripolice-tilstand $J + 1$, hvor der kan ske et genkøb.

	Unisex		
	Rentegrp. 1	Rentegrp. 2	Rentegrp. 0/3/4
$\alpha_{0, RG, k}$	-5,504093	-5,738968	-6,0295727
α_1	0,129583	0,129583	0,129583
α_2	-0,001615	-0,001615	-0,001615

Tabel 13: Anvendte parametre til unisex-genkøbsintensitet.

Hvis der er flere førsteordensgrundlag på en police beregnes fripolicefaktoren pr. førsteordensgrundlag.

Fripoliceintensiteten er bestemt ved,

$$\mu_x^{\text{af}} = 0,08 \cdot \mathbf{1}_{[0,67]}(x),$$

hvor x angiver alderen. Fripoliceintensiteten er uafhængig af køn.

Forsikringstageradfærd inddrages ikke for forsikringstagere, som modtager løbende udbetalinger. Dette betyder specielt, at 7-tilstandsmodellen ikke anvendes for forsikringstagere som modtager invalidepension.

1.26.5 Risikomargen

Ved opgørelse af hensættelser til markedsværdi inkluderes en risikomargen, som indregnes via justeringer af bedste-skøn intensiteterne. Risikomargenen ændrer intensiteterne for dødelighed, invalidedødelighed, invaliditet, reaktivering, genkøb, samt kollektive intensiteter.

Risikomargen vedrørende dødelighed er modelleret ved en absolut forøgelse af trenden R_x^s med 0,002 fra primo 2017 samt en reduktion af dødeligheden på 5 %.

Risikomargen vedrørende invalide dødelighed er modelleret ved en absolut forøgelse af trenden R_x^s med 0,002 fra primo 2017 samt en reduktion af dødeligheden på 5 % for gennemsnitsrentemiljøet og 20 % for PFA Plus.

Risikomargen vedrørende invalideintensiteten består af en forøgelse på 5 % for gennemsnitsrentemiljøet og 20 % for PFA Plus.

Risikomargen vedrørende reaktiveringsintensiteten består af en reduktion på 10 % for gennemsnitsrentemiljøet og 20 % for PFA Plus.

Risikomargen vedrørende genkøbsintensiteten består af en reduktion på 10 %.

Risikomargen vedrørende fripoliceintensiteten er en absolut reduktion på 0,02. Intensiteten kan dog ikke blive negativ.

1.27 IBNR og RBNS

1.27.1 IBNR ved død

IBNR ved død er opgjort til 1,5 måneders risikopræmie ved død for eventuelle policer.

1.27.2 IBNR ved invaliditet

IBNR ved invaliditet udgøres af 6,5 måneds risikopræmie ved invaliditet for eventuelle policer.

1.27.3 RBNS

RBNS er hensættelse til anmeldte men endnu ikke ekspederede - og måske heller ikke afgjorte - skader. Hensættelsen er opgjort ved, at der på alle policer i selskabet undersøges, om der er anmeldt dødsfald eller søgt om udbetaling ved invaliditet, som endnu ikke er ekspederet. Det anførte beløb er opgjort som risikosummen. På kollektive forsikringer er risikosummen opgjort på kollektivt grundlag. For anmeldte invalideskader afsættes der dog til to typer af RBNS skader.

Den første type er karakteriseret ved at have været underlagt en grundig faglig vurdering, og der er foretaget en første afgørelse.

Hensættelse efter første afgørelse (kode 031): Hensættelsen beregnes efter principperne i afsnit 1.23.3.

Den anden type er karakteriseret ved endnu ikke at have været underlagt faglig vurdering.

Hensættelse uden første afgørelse (kode 030): Hensættelserne til disse beregnes efter principperne i afsnit 1.18.3. For disse anmeldelser kendes en eventuel skadedato ikke, og resultatet kan være et afslag, halv dækning eller fuld dækning. Ved beregning af hensættelsen anvendes dato for anmeldelse af skaden som skadedato, og der hensættes som om alle anmeldte skader vil resultere i fuld dækning. Dog reduceres hensættelserne med 10 % i forhold til dette.

4 Hensættelser til livsforsikringsforpligtelser for PFA Plus

Opgørelse af hensættelser til livsforsikringsforpligtelser for PFA Plus tager udgangspunkt i regnskabsbekendtgørelsens §§ 66–68.

Pensionsordninger med opsparing i investeringsprofil G tilhører forsikringsklasse I. Alle øvrige pensionsordninger i PFA Plus består af forsikringsklasse III og kan inkludere SUL.

For forsikringer i forsikringsklasse I anvendes de sædvanlige regnskabsposter. Værdien af garanterede ydelser beregnes ud fra den sikrede udbetaling ved indbetalingsfri pensionsordning.

For forsikringer i forsikringsklasse III er der ikke tale om bonusberettigede forsikringer, og der indgår således ikke en opgørelse af værdien af bonus.

Livsforsikringshensættelser for Liv forsikringsklasse III kan opdeles i to dele:

- Regnskab for opsparing og udbetalingssikring
- Regnskab for forsikringsdækninger

Der foretages indledningsvist en selvstændig beregning af regnskabsstørrelser for hver af disse to grupper.

Policer tegnet i PFA Plus opfattes som et samlet hele, bestående af opsparing, forsikringsdækninger tegnet som Liv forsikringsklasse III (herefter benævnt livsforsikringsdækninger) og forsikringsdækninger tegnet som SUL (herefter benævnt SUL-dækninger). Ved måling af policer til regnskab opsplittes policerne ikke i delkomponenter, og dermed opgøres overskud og hensættelser til tab samlet for hele policen. Dette betyder fx, at fortjenstmargen forbundet med opsparingen kan anvendes til at dække hensættelser knyttet til livsforsikringsdækninger og SUL-dækninger for eventuelle policer.

Ved opgørelse af hensættelser til livsforsikringsforpligtelser anvendes rentekurven beskrevet i afsnit 1.26.3 og risikointensiteterne beskrevet i afsnit 1.26.1. Risikointensiteter inklusive risikomargen er angivet i afsnit 1.26.5.

Livsforsikringshensættelser for Liv forsikringsklasse I opgøres med udgangspunkt i de samme regnskabsstørrelser som beskrevet nedenfor.

4.1 Livsforsikringshensættelsen, generelt

4.1.1 Livsforsikringshensættelser for opsparing og opsparingsdækninger

Markedsværdiregnskabet for opsparingsdækninger og for forsikringsdækninger ved død med reserveopbygning/-afsættelse opgøres for pensionskunde n med udgangspunkt i opsparingen, $W^{(n),retro}$, og den eventuelt tilknyttede udbetalingssikring, jf. afsnit 2.6. For pensionsordninger i forsikringsklasse III er opsparingsværdi givet ved værdien af de tilhørende aktiver, dvs. $V^{(n),retro} = V^{(n),A}$.

Cashflow for en eventuelt tilknyttet udbetalingssikring beregnes på formen:

$$\Delta A^{(n,v),o}(t_i) = \sum_d y_d^{(n),o} \Delta \tilde{A}_d^{(n),o,v}(t_i).$$

Her gælder:

- Indeks o betegner ydelser knyttet til opsparingen (o).
- Indeks n betegner police n .
- v angiver valgt beregningsgrundlag til markedsværdiberegninger. Der anvendes be for “bedste skøn” og $be + rm$ for “bedste skøn inklusive justering for risikomargen”.
- t_i angiver udbetalingstidspunktet.

- $y_d^{(n),o}$ angiver den sikrede ydelse for police n knyttet til dækning d forbundet med opsparingen.
- $\Delta \tilde{A}_d^{(n),o,v}(t_i)$ er enhedscashflowet for en krone af dækningen med koncessionsnummer d .

Nutidsværdi af udbetalingssikring eksklusive administrationsomkostninger beregnes ved at diskontere cashflowet:

$$W^{(n,be),o,gy\ uomk} = \sum_{i=0}^M R^{u\ omk}(t_i) \Delta A^{(n,be),o}(t_i).$$

Størrelsen $W^{(n,be),o,gy\ uomk}$ indeholder ikke risikomargen, idet der er anvendt betegnelsen be for "bedste skøn" ved opgørelse af nutidsværdien af de forventede betalinger. Der defineres tilsvarende en størrelse $W^{(n,be+rm),o,gy\ uomk}$, som indeholder risikomargen via anvendelse af grundlaget $be + rm$ for "bedste skøn inklusive justering for risikomargen".

Nutidsværdi af forventede administrationsomkostninger for udbetalingssikring

Nutidsværdi af forventede administrationsomkostninger for udbetalingssikring for police n opgøres som:

$$W^{(n,be),o,adm\ omk} = \sum_{i=0}^M (R^{m\ omk}(t_i) - R^{u\ omk}(t_i)) \Delta A^{(n,v),o}(t_i).$$

Her er der både anvendt diskonteringsfaktoren $R^{u\ omk}(t_i)$ hørende til den anvendte rentekurve før fradrag af rentemarginal for administrationsomkostninger, og diskonteringsfaktoren $R^{m\ omk}(t_i)$ efter fradrag af rentemarginal δ_o for administrationsomkostninger knyttet til udbetalingssikring. Satser for PFA Plus fremgår af *Satsbilag*.

Der defineres tilsvarende størrelse inklusive risikomargen, $W^{(n,be+rm),o,adm\ omk}$.

Ved overgang til indbetalingsfri pensionsordning bortfalder forsikringsdækningerne som udgangspunkt fra aftalen. I forbindelse hermed tilknyttes en dødsfaldsdækning på *DødsdækningBeløb*, jf. afsnit 2.14. Der beregnes et cashflow for denne dækning,

$$\Delta A^{(n,v),fri}(t_i) = y_{fri}^{(n)} \Delta \tilde{A}_{fri}^{(n),v}(t_i).$$

hvor $y_{fri}^{(n)}$ svarer til *DødsdækningBeløb*. Cashflowet finansieres af opsparingen og opgøres med et risikoophør svarende til den angivne pensionsalder.

Nutidsværdi af dækning til indbetalingsfri pension opgøres som:

$$W^{(n,be),fri} = \sum_{i=0}^M R^{u\ omk}(t_i) \Delta A^{(n,be),fri}(t_i).$$

Størrelsen $W^{(n,be),fri}$ indeholder ikke risikomargen, idet der er anvendt betegnelsen be for "bedste skøn" ved opgørelse af nutidsværdien af de forventede betalinger. Der defineres tilsvarende en størrelse $W^{(n,be+rm),fri}$, som indeholder risikomargen via anvendelse af grundlaget $be + rm$ for "bedste skøn inklusive justering for risikomargen".

Nutidsværdi af udbetalingssikring inklusive administrationsomkostninger og dækning til indbetalingsfri pension beregnes som

$$W^{(n,be),o,fri+gy\ m\ omk} = W^{(n,be),o,gy\ uomk} + W^{(n,be),o,adm\ omk} + W^{(n,be),fri}.$$

Der defineres tilsvarende størrelser inklusive risikomargen, $W^{(n,be+rm),o,fri+gy\ m\ omk}$.

4.1.2 Livsforsikringshensættelser for forsikringsdækninger tegnet som livsforsikring

Cashflow for ydelser og præmier vedrørende forsikringsdækninger tegnet som livsforsikring beregnes på formen:

$$\begin{aligned}\Delta A^{(n,v),\ell}(t_i) &= \Delta A^{(n,v),+,\ell}(t_i) - \Delta A^{(n,v),-,\ell}(t_i) \\ &= \sum_d y_d^{(n),\ell} \Delta \tilde{A}_d^{(n),+,\ell,v}(t_i) - \sum_d \pi_d^{(n),\ell} \Delta \tilde{A}_d^{(n),-,\ell,v}(t_i).\end{aligned}$$

Her gælder:

- Indeks ℓ betegner ydelser og præmier knyttet til livsforsikringsdækninger.
- $y_d^{(n),\ell}$ ydelserne for police n knyttet til forsikringsdækning d .
- $\Delta \tilde{A}_d^{(n),+,\ell,v}(t_i)$ er enhedscashflowet for en enhed af dækningen med koncessionsnummer d .
- $\pi_d^{(n),\ell}$ den opkrævede pris for police n knyttet til forsikringsdækning d .
- $\Delta \tilde{A}_d^{(n),-,\ell,v}(t_i)$ er enhedscashflowet for en enhed af indbetalingen for dækningen med koncessionsnummer d .

Der summeres over forsikringsdækninger d tegnet som livsforsikringer, knyttet til policer tegnet som forsikringsklasse III.

Der anvendes et risikoophør og præmiebetalingsophør svarende til udløb af prisaftalen for ordningen. Hvis der ikke er oplyst et udløb, anvendes et risikoophør på 1 år.

Nutidsværdi af ydelser og præmier vedrørende forsikringsdækninger, eksklusive administrationsomkostninger beregnes som:

$$W^{(n,be),\ell,y uomk} = \sum_{i=0}^M R^{u omk}(t_i) \Delta A^{(n,be),\ell}(t_i).$$

Størrelsen $W^{(n,be),\ell,y uomk}$ indeholder ikke risikomargen, idet der er anvendt betegnelsen be for "bedste skøn" ved opgørelse af nutidsværdien af de forventede betalinger. Der defineres tilsvarende en størrelse $W^{(n,be+rm),\ell,y uomk}$, som indeholder risikomargen via anvendelse af grundlaget $be + rm$ for "bedste skøn inklusive justering for risikomargen".

Nutidsværdi af forventede administrationsomkostninger knyttet til ydelser og præmier vedrørende forsikringsdækninger beregnes som:

$$\begin{aligned}W^{(n,be),\ell,adm omk} &= \sum_{i=0}^M (R^{m omk}(t_i) - R^{u omk}(t_i)) \Delta A^{(n,be),+,\ell}(t_i) \\ &\quad + \sum_{i=0}^M R^{u omk}(t_i) \gamma^{omk,\ell} \Delta A^{(n,be),-,\ell}(t_i).\end{aligned}$$

Med denne definition anvendes to omkostningssatser ved opgørelse af hensættelserne. Den første del indregnes via en rentemarginal δ_ℓ (efter PAL), som indgår ved beregning af nutidsværdien af de forventede udbetalinger forbundet med forsikringsdækningerne. Den anden sats $\gamma^{omk,\ell}$ ganges med præmieaktivet og svarer til en procentdel af de betalte priser.

Nutidsværdi af ydelser og præmier vedrørende forsikringsdækninger, inklusive administrationsomkostninger beregnes som:

$$W^{(n,be),\ell,y m omk} = W^{(n,be),\ell,y uomk} + W^{(n,be),\ell,adm omk}.$$

Der defineres tilsvarende størrelser inklusive risikomargen, $W^{(n,be+rm),\ell,y m omk}$.

4.2 Risikomargen og fortjenstmargen

4.2.1 Risikomargen

Risikomargen knyttet til livsforsikringsdækninger defineres som

$$W^{(n,rm),\ell} = W^{(n,be+rm),\ell,ym\ omk} - W^{(n,be),\ell,ym\ omk}.$$

4.2.2 Hensættelser til opsparingsydelse og risikomargen knyttet til opsparingen

Bruttofortjenstmargen opgøres grundlæggende som en rentemarginalsberægning baseret på det fremtidige afkast fra unit-link depotene. Den værdi af depotet, der ikke går til fortjeneste, bliver dermed bedste skøn for værdien af de ydelser, der udbetales fra opsparingen. Herefter justeres for udbetalingsssikring.

Risikomargen opgøres som forskellen mellem to forskellige satser for fremtidig fortjeneste.

Bedste skøn for bruttofortjenstmargenen før indregning af udbetalingsssikring opgøres ud fra opsparingens størrelse, dvs. den retrospektive hensættelse $W^{(n),retro}$, og aftalte indbetalinger inden udløb af prisaftalen. Ved beregning af bedste skøn for bruttofortjenstmargenen anvendes bedste skøn for fortjenstmargensatsen og den forventede opsparing $W^{(n),retro}(t_i)$, for $i = 0, 1, \dots, M$, indtil den samlede opsparing forventes udbetalt. Ved anvendelsen af fortjenstmargensats efter risikomargen fås bruttofortjenstmargen efter reduktion for risikomargen. Satserne reduceres med PAL før anvendelse, når afkastet fra opsparingen er PAL-pligtigt. Der anvendes afgangsforsudsætninger svarende til de estimerede genkøbsintensiteter for gennemsnitsrentemiljøets rentegruppe 1, reduceret med 10 %. Ved udløb af prisaftalen indregnes yderligere en sandsynlighed på 50 % for genkøb. Bedste skøn for bruttofortjenstmargen noteres $W^{(n,be),o, fm\ brutto}$, og bruttofortjenstmargen efter risikomargen noteres $W^{(n,be+rm),o, fm\ brutto}$.

- Bedste skøn for fortjenstmargensats er 0,25 %.
- Fortjenstmargensats efter reduktion for risikomargen er 0,165 %.

Den retrospektive hensættelse (unit-link depotet) dekomponeres i værdien af udbetalinger til pensionsopspareren, hvor der ses bort fra udbetalingsssikring, benævnt $W^{(n,v),opsparing\ brutto}$, og bruttofortjenstmargen, benævnt $W^{(n,v),o, fm\ brutto}$, hvor v er det anvendte grundlag,

$$\begin{aligned} W^{(n,be),opsparing\ brutto} &= W^{(n),retro} - W^{(n,be),o, fm\ brutto}, \\ W^{(n,be+rm),opsparing\ brutto} &= W^{(n),retro} - W^{(n,be+rm),o, fm\ brutto}. \end{aligned}$$

Værdien af udbetalinger til pensionsopspareren kan ikke være mindre end værdien af udbetalingsssikringen, og med dette opgøres livsforsikringshensættelsen til opsparingsydelser på policen til,

$$\begin{aligned} W^{(n,be),opsparing} &= \max \left\{ W^{(n,be),o, fri+gy\ m\ omk}; W^{(n,be),opsparing\ brutto} \right\}, \\ W^{(n,be+rm),opsparing} &= \max \left\{ W^{(n,be+rm),o, fri+gy\ m\ omk}; W^{(n,be+rm),opsparing\ brutto} \right\}. \end{aligned}$$

Risikomargen for udbetalingsssikring og opsparingsydelser defineres som

$$W^{(n,rm),opsparing} = W^{(n,be+rm),opsparing} - W^{(n,be),opsparing}.$$

4.3 Livsforsikringshensættelserne og de forsikringsmæssige hensættelser

4.3.1 Hensættelser opgjort på gruppeniveau

Ved måling de forsikringsmæssige hensættelser (herunder livsforsikringshensættelserne) foretages der en opgørelse inden for samme gruppering som i modellen for beregning af rabatter mv., jf. den afstemte

implementering af Finanstilsynets afgørelse af 18. juni 2013 i PFA Pension. Policerne partitioneres i r grupper, dvs. $\{1, \dots, N\} = G_1 \cup \dots \cup G_r$.

Den retrospektive hensættelse for gruppe G_j opgøres som

$$V^{(j),retro} = \sum_{n \in G_j} W^{(n),retro}.$$

Værdien af opsparingsydelser inkl. udbetalingssikring og risikomargen for gruppe G_j opgøres som

$$V^{(j),opsparing} = \sum_{n \in G_j} W^{(n,be+rm),opsparing}.$$

Nutidsværdi af ydelser for livsforsikringer opgøres for gruppe G_j som

$$V^{(j),y,\ell} = \sum_{n \in G_j} W^{(n,be),\ell,y\ m\ omk}.$$

Risikomargen for livsforsikringer opgøres for gruppe G_j som

$$V^{(j),rm,\ell} = \sum_{n \in G_j} W^{(n,rm),\ell}.$$

Samlet defineres

$$V^{(j),\ell} = V^{(j),y,\ell} + V^{(j),rm,\ell}.$$

Regnskabsstørrelserne kan opdeles i hensættelser for eventuelle policer, $V^{(j),y,\ell,e}$, $V^{(j),rm,\ell,e}$ og $V^{(j),\ell,e}$, og hensættelser for aktuelle policer, $V^{(j),y,\ell,a}$, $V^{(j),rm,\ell,a}$ og $V^{(j),\ell,a}$.

Der opgøres tilsvarende nutidsværdier af ydelser og præmier vedrørende forsikringsdækninger tegnet som SUL, inklusive administrationsomkostninger. Disse betegnes

$$W^{(n,be),sul,y\ m\ omk} = W^{(n,be),sul\ y\ uomk} + W^{(n,be),sul\ adm\ omk}.$$

Der anvendes et risikoophør og præmiebetalingsophør svarende til udløb af pris aftalen for ordningen. Hvis der ikke er oplyst et ophør, anvendes et risikoophør på 1 år. Der defineres tilsvarende størrelser inklusive risikomargen, $W^{(n,be+rm),sul,y\ m\ omk}$.

Risikomargen knyttet til SUL-dækninger defineres som

$$W^{(n,rm),s} = W^{(n,be+rm),sul,y\ m\ omk} - W^{(n,be),sul,y\ m\ omk}.$$

Nutidsværdien af ydelser for SUL-dækninger opgøres for gruppe G_j som

$$V^{(j),y,s} = \sum_{n \in G_j} W^{(n,be),sul,y\ m\ omk}.$$

Risikomargen for SUL-dækninger opgøres for gruppe G_j som

$$V^{(j),rm,s} = \sum_{n \in G_j} W^{(n,rm),s}.$$

Samlet defineres

$$V^{(j),s} = V^{(j),y,s} + V^{(j),rm,s}.$$

Regnskabsstørrelserne opdeles i hensættelser for eventuelle policer, $V^{(j),y,s,e}$, $V^{(j),rm,s,e}$ og $V^{(j),s,e}$, og hensættelser for aktuelle policer, $V^{(j),y,s,a}$, $V^{(j),rm,s,a}$ og $V^{(j),s,a}$. Præmiehensættelsen for SUL-risikodækninger opgøres for gruppe G_j som $V^{(j),ph,s} = V^{(j),y,s,e} + V^{(j),rm,s,e}$. IBNR-hensættelser, RBNS-hensættelser og hensættelser for aktuelle SUL-dækninger opgøres under erstatningshensættelser.

Risikomargen for præmiehensættelser for SUL-dækninger opgøres for gruppe G_j som $V^{(j),rm,s,e}$.

Fortjenstmargen for gruppen defineres ved

$$V^{(j),fm} = \left(V^{(j),retro} - \left(V^{(j),opsparing} + V^{(j),\ell,e} + V^{(j),s,e} \right) \right)^+,$$

hvor notationen $x^+ = \max\{x; 0\}$ er anvendt.

4.3.2 Opgørelse af nutidsværdi af ydelser og forsikringsmæssige hensættelser

I dette afsnit opgøres de endelige regnskabsstørrelser ved at summere over grupperne anvendt ovenfor.

Nutidsværdi af ydelser for livsforsikringer opgøres som:

$$Vy,\ell = \sum_j V^{(j),y,\ell}.$$

Størrelsen indeholder ikke IBNR og RBNS. Dette inkluderes nedenfor.

Risikomargen for livsforsikringer opgøres som

$$V^{rm,\ell} = \sum_j V^{(j),rm,\ell}.$$

Størrelsen $Vy,\ell + V^{rm,\ell}$ udgør den samlede hensættelse til livsforsikringsdækninger, dog eksklusive IBNR og RBNS.

Garanterede ydelser for opsparing og udbetalingssikring opgøres som:

$$V^{opsparing} = \sum_j V^{(j),opsparing}.$$

Risikomargen for opsparingsydelser og udbetalingssikring opgøres som:

$$V^{rm,opsparing} = \sum_n W^{(n,rm),opsparing}.$$

Præmiehensættelsen for SUL-risikodækninger opgøres som

$$V^{ph,s} = \sum_j V^{(j),ph,s}.$$

Her indgår IBNR-hensættelser, RBNS-hensættelser og hensættelser for aktuelle SUL-dækninger ikke. Disse opgøres under erstatningshensættelser.

Risikomargen for præmiehensættelser for SUL-dækninger opgøres som

$$V^{rm,s} = \sum_j V^{(j),rm,s,e}.$$

Fortjenstmargen opgøres som

$$V^{fm} = \sum_j V^{(j),fm}.$$

De forsikringsmæssige hensættelser for opsparing, udbetalingssikring og forsikringer tegnet som livsforsikring, opgøres samlet som:

$$V^{fh,o+\ell} = V^{opsparing} + Vy,\ell + V^{rm,\ell} + V^{ibnr,\ell} + V^{rbns,\ell} + V^{fm}.$$

Her angiver $V^{ibnr,\ell}$ IBNR-hensættelser for livsforsikringer, og $V^{rbns,\ell}$ er RBNS-hensættelser for livsforsikringer. De forsikringsmæssige hensættelser er reduceret med den del af fortjenstmargenen, som er anvendt til dækning af præmiehensættelsen for SUL-dækninger.

Livsforsikringshensættelser for opsparing, udbetalingsikring og forsikringsdækninger tegnet som livsforsikring opgøres som

$$V^{lh,o+\ell} = V^{fh,o+\ell} - V^{fm}.$$

Den akkumulerede værdiregulering for livsforsikringsdækninger er de forsikringsmæssige hensættelser for udbetalingsikring, opsparing og forsikringer tegnet som livsforsikring, fratrukket den retrospektive hensættelse, og defineres som

$$V^{avr,o+\ell} = V^{fh,o+\ell} - \sum_n W^{(n),retro}.$$

4.4 IBNR og RBNS

4.4.1 IBNR ved død

IBNR ved død er opgjort til 1,5 måneders risikopræmie ved død for eventuelle policer.

4.4.2 IBNR ved invaliditet

IBNR ved invaliditet udgøres af hensættelse til skader, som endnu ikke er anmeldt på grund af forsinket reaktion fra den forsikrede. Hensættelsen er skønnet til 5,5 måneders risikopræmie ved invaliditet for eventuelle policer.

4.4.3 RBNS

RBNS er hensættelse til anmeldte men endnu ikke ekspederede og måske heller ikke afgjorte skader. Hensættelsen er opgjort ved, at der på alle policer i PFA Plus undersøges, om der er anmeldt dødsfald eller søgt om indbetalingssikring, som endnu ikke er ekspederet. Det anførte beløb er opgjort som risikosummen.

For anmeldte invalideskader afsættes der til to typer af RBNS-skader: Behandlede, men ikke-ekspederede sager, og ikke-behandlede sager. RBNS-hensættelserne for ikke-behandlede sager korrigeres med en faktor 0,9.

4.5 Erfaringstariferingsmodel for TAE-dækninger

Ved opgørelse af nutidsværdien af ydelser for tab af erhvervsevne-dækninger (TAE-dækninger), herunder præmiefritagelse, for eventuelle policer i PFA Plus, inkluderes resultater fra PFA Pensions erfaringstariferingsmodel. Erfaringstariferingsmodellen anvendes ligeledes ved opgørelse af kostpriser.

Erfaringstariferingsmodellen er baseret på en partition af en relevant delmængde af PFA Pensions bestand, hvor partitionen er baseret på den firmaordning, som policen tilhører. De policer, der ikke tilhører en firmaordning, grupperes samlet. For hver gruppe i partitionen estimeres om gruppen har haft et bedre eller værre TAE-forløb end gennemsnittet, og dette vægtes med gruppens størrelse. På denne baggrund opnås en faktor, der er et udtryk for gruppens økonomiske TAE-belastning.

Modellen baserer sig på en måling af varigheden af invalideudbetalinger til en gruppe (et firma) i forhold til forventningen. Herudover justeres der for opfyldnings-TAE-produkter for tilkendelsesprocenten. For TAE-produkter tegnet i et tidligere år ses der på, hvor mange måneders udbetaling, der totalt set har været, i forhold til hvor mange, der kunne forventes, hvis antallet af invalidetilfælde var ukendt. For de

personer, der blev invalide i det pågældende år og som stadig er invalide, bliver den resterende udbetalingsperiode fastsat ud fra en forventning baseret på markedsværdigrundlaget (eksklusiv risikomargen). I resten af nærværende afsnit refererer "markedsværdigrundlaget" til markedsværdigrundlaget eksklusiv risikomargen.

Modellen inkluderer censurering, således at der tages højde for at en person kunne være tilstede i en del af en periode.

Modellen inkluderer også den oplyste fareklasse for hver enkelt person. Denne normeres på passende vis, og den normerede fareklasse ganges på invalideintensiteten fra markedsværdigrundlaget for at opnå personens anvendte invalideintensitet. Erfaringstariferingsfaktoren skal dermed ses relativt til gruppens fareklasse og ikke blot til markedsværdigrundlaget.

For opfyldnings-TAE-produkter justeres for tilkendelsesprocenten. De faktiske antal udbetalingsmåneder justeres med forholdet mellem den tilkendte ydelse og den købte dækning, mens de forventede antal udbetalingsmåneder justeres med forholdet mellem den forventede tilkendelse og den købte dækning.

Varighedsmodellen bygger på Bühlmann-Straub modellen.

Matematisk beskrivelse

Vi observerer en bestand delt op i I grupper. I gruppe $i \in \{1, \dots, I\}$ er der J_i personer. Hver person har en TAE-dækning modelleret i modellen i Figur 2 eller i den tilsvarende mikrotariferingsmodel. For person (i, j) defineres følgende

- x_{ij} angiver personens alder til tid 0.
- $Z_{ij}(t)$ er en semi-Markov proces i modellen i Figur 2, eller i den tilsvarende mikrotariferingsmodel, og beskriver personens tilstand.
- $U_{ij}(t)$ er varigheden hørende til semi-Markov processen $Z_{ij}(t)$.
- $\underline{\delta}_{ij}$ angiver venstre-censurerings-tidspunktet: Før dette tidspunkt optræder personen ikke i bestanden og har ikke et TAE-produkt.
- $\bar{\delta}_{ij}$ angiver højre-censurerings-tidspunktet: Efter dette tidspunkt optræder personen ikke i bestanden i aktiv-tilstanden og har ikke et eventuelt TAE-produkt. Invaliditet leder til højre-censurering, dvs. hvis personen er blevet invalid til tid s vil det gælde at $\bar{\delta}_{ij} = s$.
- f_{ij} angiver personens fareklasse.
- d_{ij} angiver personens købte dækning.
- Y_{ij} angiver udbetalt beløb ved tilkendelse af invaliditet.
- l_{ij} angiver personens løn.

Det udbetalte beløb ved tilkendelse af invaliditet er estimeret på baggrund af personens løn l og den købte dækning d . Dette resulterer i følgende estimerede middelværdi, som noteres $g(l, d)$, og er givet ved

$$g(l, d) := \mathbb{E} \left[\frac{Y_{ij}}{d} \right] = \frac{1}{d} (\max \{ \min \{ l - 208.196, d \}, 0.66d \} - 3.086).$$

Når en person skifter til invaliditetstilstanden observeres Y_{ij} .

Observationsperioden er $[T_1, T_2]$ og dekomponeres i del-perioder givet ved $T_1 = t_0 < t_1 < \dots < t_N = T_2$. Vi tænker på T_2 som det nuværende tidspunkt, på t_k 'erne som årlige punkter, og vi anvender observationer fra de seneste $T_2 - T_1$ år. I hver periode $(t_k, t_{k+1}]$, $k = 0, \dots, N - 1$, har person (i, j) et TAE-produkt og er dækket for invaliditet, såfremt der ikke sker censurering.

Vi definerer censureringstidspunkterne i perioden ved

$$\begin{aligned} \underline{\delta}_{ij,k} &= (\underline{\delta}_{ij} \vee t_k) \wedge t_{k+1}, \\ \bar{\delta}_{ij,k} &= (\bar{\delta}_{ij} \wedge t_{k+1}) \vee t_k, \end{aligned}$$

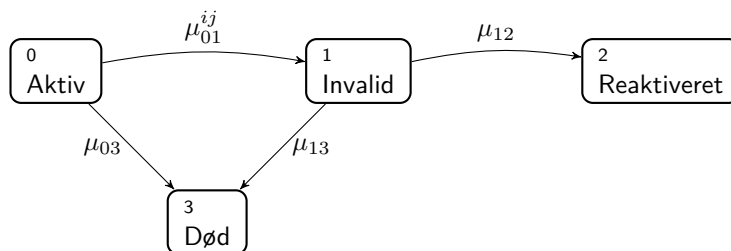
hvormed personen i perioden $(t_k, t_{k+1}]$ har TAE-dækning i delperioden $(\underline{\delta}_{ij,k}, \bar{\delta}_{ij,k}] \subset (t_k, t_{k+1}]$.

Invalide-dækningen udløber til tid n_{ij} . Betalingsfunktionen hørende til TAE-dækningen i periode $(t_k, t_{k+1}]$ er givet ved

$$dB_{ij,k}(\tau) = b_{ij,k}(\tau) d\tau,$$

$$b_{ij,k}(\tau) = \frac{Y_{ij}}{d_{ij}} \mathbf{1}_{\{Z_{ij}(\tau)=1\}} \mathbf{1}_{\{\underline{\delta}_{ij,k} < \tau - U_{ij}(\tau) \leq \bar{\delta}_{ij,k}\}} \mathbf{1}_{\{\tau \leq n_{ij}\}}.$$

Fortolkningen er, at TAE-produktet hørende til periode $(t_k, t_{k+1}]$ giver en fremtidig invalideudbetaling indtil tid n_{ij} (såfremt personen forbliver i tilstand 1, dvs. invalide-tilstanden), hvis personen bliver invalid i perioden $(\underline{\delta}_{ij,k}, \bar{\delta}_{ij,k}]$.

Figur 2: Den simple invalide-model med separat reaktiveringstilstand, hvor der er 1 invalide-tilstand. Invalide-intensiteten μ_{01}^{ij} afhænger af personen via personens normerede fareklasse. Mikrotariferingsmodellen er udvidelsen af modellen til flere invalide-tiltande.

Personens fareklasse er givet ved f_{ij} , se afsnit 2.17.3, og denne skal ses relativt til andre persons fareklasse. Lad $\bar{f}$ betegne bestandens vægtede gennemsnitlige fareklasse, som er givet ved (4.4) nedenfor. Herved defineres den normerede fareklasse ved

$$\check{f}_{ij} = \frac{f_{ij}}{\bar{f}}.$$

Fareklassen fortolkes her som et udtryk for personens risiko for at blive invalid, og derved fastsættes personens invalide-intensitet ved

$$\mu_{01}^{ij}(x) = \check{f}_{ij} \mu_{01}(x),$$

hvor $\mu_{01}(x)$ er den gennemsnitlige invalide-intensitet givet ved markedsværdigrundlaget.

Vi definerer nu varigheden af udbetalingen for person (i,j) 's TAE-produkt i periode $(t_k, t_{k+1}]$ baseret på informationen op til tid s ,

$$V_{ij}(k|s) = \mathbb{E} \left[\int_{t_k}^{\infty} dB_{ij,k}(\tau) \middle| ((Z_{ij}, U_{ij})(\sigma))_{\sigma \leq s} \right]$$

$$= \mathbb{E} \left[\int_{t_k}^{\infty} dB_{ij,k}(\tau) \middle| (Z_{ij}, U_{ij})(s) \right],$$

hvor vi har udnyttet, at $(Z_{ij}, U_{ij})(s)$ er en Markov-proces. Vi beregner de to tilfælde: (1) $s = t_k$ og (2) $s \geq t_{k+1}$. I tilfældet $s = t_k$ kan det vises, at

$$V_{ij}(k|t_k) = \int_{\underline{\delta}_{ij,k}}^{\bar{\delta}_{ij,k}} e^{-\int_{t_k}^{\tau} \mu_{01}^{ij}(u) + \mu_{03}(u) du} \mu_{01}^{ij}(x_{ij} + \tau) \int_{\tau}^{n_{ij}} e^{-\int_{\tau}^{\sigma} \mu_1(x_{ij} + v, v - \tau) dv} g(l_{ij}, d_{ij}) d\sigma d\tau. \quad (4.3)$$

Formlen kan læses sådan, at personen skal blive invalid til tid $\tau \in [\underline{\delta}_{ij,k}, \bar{\delta}_{ij,k}]$, hvorved der vil ske en udbetaling indtil tid n_{ij} , så længe personen ikke dør eller reaktiverer. Den samlede intensitet ud af invalide-tilstanden er noteret $\mu_1(x, u)$ og er afhængig af både alderen x og varigheden i invalide-tilstanden u , samt diagnosen.

Definer nu følgende størrelse, der angiver den forventede resterende varighed som invalid for en x -årig, der er invalid med varighed u , hvor invalideudbetalingen ophører om n år,

$$p_{\text{Inv}}(x, u, n) = \int_0^n e^{-\int_0^\tau \mu_1(x+v, v-u) dv} d\tau.$$

Herudover defineres eksponeringen i periode $(t_k, t_{k+1}]$ som den tid person (i, j) har været aktiv i perioden,

$$E_{ij,k} = \bar{\delta}_{ij,k} - \underline{\delta}_{ij,k}.$$

Med dette laves følgende (approsimative) omskrivning af (4.3)

$$\begin{aligned} V_{ij}(k|t_k) &= \int_{\underline{\delta}_{ij,k}}^{\bar{\delta}_{ij,k}} e^{-\int_{t_k}^\tau \mu_{01}^{ij}(u) + \mu_{03}(u) du} \mu_{01}^{ij}(x_{ij} + \tau) g(l_{ij}, d_{ij}) p_{\text{Inv}}(x_{ij} + \tau, 0, n_{ij} - \tau) d\tau \\ &\stackrel{\tau=t_k}{\simeq} E_{ij,k} \mu_{01}^{ij}(x_{ij} + t_k) g(l_{ij}, d_{ij}) p_{\text{Inv}}(x_{ij} + t_k, 0, n_{ij} - t_k) \\ &= E_{ij,k} \check{f}_{ij} \mu_{01}(x_{ij} + t_k) g(l_{ij}, d_{ij}) p_{\text{Inv}}(x_{ij} + t_k, 0, n_{ij} - t_k). \end{aligned}$$

Approsimationen giver en simpel metode til at udregne den forventede varighed. Bemærk, at man kunne have valgt andre approksimationer, fx ved $\tau = t_k + \frac{1}{2}$, $\tau = \underline{\delta}_{ij,k}$, eller lignende. Dette valg af approksimation vurderes ikke at have nogen væsentlig betydning.

Vi betragter det andet tilfælde, $s \geq t_{k+1}$, og bemærker at personen skal være invalid til tid s , for at være invalid til tid $\tau > s$,

$$\begin{aligned} V_{ij}(k|s) &= \int_{t_k}^s dB_{ij,k}(\tau) + E \left[\int_s^{n_{ij}} dB_{ij,k}(\tau) \middle| Z_{ij}(s), U_{ij}(s) \right] \\ &= \int_{t_k}^s b_{ij,k}(\tau) d\tau + b_{ij,k}(s) E \left[\int_s^{n_{ij}} \mathbf{1}_{\{Z_{ij}(\tau)=1\}} d\tau \middle| b_{ij,k}(s) = 1, U_{ij}(s) \right] \\ &= \int_{t_k}^s b_{ij,k}(\tau) d\tau + b_{ij,k}(s) p_{\text{Inv}}(x_{ij} + s, U_{ij}(s), n_{ij} - s). \end{aligned}$$

Det første led er den totale observerede udbetalingsvarighed op til observationstidspunkt s . Det andet led inkluderes alene, hvis man er invalid til tid s , og består af den forventede resterende udbetalingsvarighed.

Definer gruppens samlede udbetalingsvarighed i periode $(t_k, t_{k+1}]$,

$$V_i.(k|s) = \sum_{j=1}^{J_i} V_{ij}(k|s).$$

Erfaringstariferingsmodellen fås ved at måle gruppens faktiske udbetalingsvarighed relativt til den forventede varighed. Vi definerer derved den rå observation for gruppe i i periode $(t_k, t_{k+1}]$ med opgørelsestidspunkt i slutningen af perioden, T_2 , ved,

$$X_{ik} = \frac{V_i.(k|T_2)}{V_i.(k|t_k)}.$$

Nævneren $V_i.(k|t_k)$ fungerer som normering, og vi anvender følgende notation,

$$\begin{aligned} \Pi_{ik} &= V_i.(k|t_k), \\ \Pi_i. &= \sum_{k=0}^{N-1} V_i.(k|t_k), \\ \Pi.. &= \sum_{i=1}^I \Pi_i.. \end{aligned}$$

Herudover defineres gruppens samlede gennemsnit,

$$X_i = \frac{\sum_{k=0}^{N-1} V_i(k|T_2)}{\Pi_i} = \frac{1}{\Pi_i} \sum_{k=0}^{N-1} \Pi_{ik} X_{ik},$$

samt gennemsnittet for hele bestanden,

$$X_{..} = \frac{\sum_{i=1}^I \sum_{k=0}^{N-1} V_i(k|T_2)}{\Pi_{..}} = \frac{1}{\Pi_{..}} \sum_{i=1}^I \Pi_i X_i.$$

Det udestår at fastlægge den gennemsnitlige fareklasse $\bar{f}$. Vi bestemmer den gennemsnitlige fareklasse sådan, at anvendelse af fareklassen ikke ændrer ved det totale niveau, men kun ved enkelte gruppers niveau. Dette leder til, at den samlede forventede skadesbyrde må være ens, uanset om man udelader fareklassen eller anvender den normerede fareklasse $\check{f}_{ij}$. Dermed fås,

$$\begin{aligned} \Pi_{..}^{\text{“ingen fareklasse”}} &= \Pi_{..} \\ \Leftrightarrow \sum_{i,j,k} E_{ij,k} \mu_{01}(x_{ij} + t_k) p_{\text{Inv}}(x_{ij} + t_k, 0, n_{ij} - t_k) \\ &= \sum_{i,j,k} E_{ij,k} \check{f}_{ij} \mu_{01}(x_{ij} + t_k) p_{\text{Inv}}(x_{ij} + t_k, 0, n_{ij} - t_k) \\ \Leftrightarrow \bar{f} &= \frac{\sum_{i,j,k} E_{ij,k} \check{f}_{ij} \mu_{01}(x_{ij} + t_k) p_{\text{Inv}}(x_{ij} + t_k, 0, n_{ij} - t_k)}{\sum_{i,j,k} E_{ij,k} \mu_{01}(x_{ij} + t_k) p_{\text{Inv}}(x_{ij} + t_k, 0, n_{ij} - t_k)}. \end{aligned} \quad (4.4)$$

Praktiske bemærkninger til fareklassen

Det skal bemærkes, at invalideintensiteten i markedsværdigrundlaget i praksis estimeres separat for PFA Plus og gennemsnitsrentebestanden. Erfaringstariferingsmodellen anvendes på tværs af de to bestande, hvilket ikke er reflekteret i notationen i denne dokumentation. I praksis opgøres den gennemsnitlige fareklasse $\bar{f}$ separat for PFA Plus og gennemsnitsrente.

For visse personer og tidspunkter i bestanden er der ikke observeret en fareklasse. I dette tilfælde opgøres den gennemsnitlige fareklasse for gruppen, og eventuelle observationer i gruppen uden fareklasseinformation får tillagt den gennemsnitlige fareklasse.

Anvendelse af Bühlmann-Straub modellen

Bühlmann-Straub modellen anvendes til at estimere erfaringstariferingsfaktorerne på baggrund af firmaernes relative skadesbyrde – givet ved varigheden – de enkelte år,

$$(X_{ik})_{k \in \{0, \dots, N-1\}}, \quad i \in \{1, \dots, I\}.$$

Vi definerer erfaringstariferingsfaktoren ved

$$\theta_i = \mu(\theta_i) = E[X_{ik} | \theta_i],$$

hvor $\mu : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ er identitetsfunktionen.

Variablen X_i er et udtryk for den relative skadesbyrde fra gruppe i relativt til forventningen, og er den fx stor, må man udlede, at gruppen fremadrettet vil være mere byrdefuld end gennemsnittet. Der er en naturlig variation i værdien af den stokastiske variabel X_i , og for at skelne mellem systematisk afvigelse og tilfældig variation anvendes Bühlmann-Straub modellen på X_{ik} , hvor Π_{ik} optræder som normeringskonstant.

Normering af resultater Erfaringstariferingsmodellen resulterer dels i et bestandsgennemsnit $X_{..}$ samt i et niveau for hvert enkelt firma, θ_i . Ved anvendelse af resultaterne er firmaets afvigelse fra bestandsgennemsnittet interessant. Dette opgøres som den normerede erfaringstariferingsfaktor, som vi benævner ϕ_i .

Den er givet ved

$$\phi_i = \frac{\theta_i}{X_{i..}}$$

Anvendelse af resultater

Resultaterne anvendes ved beregning af kostpriser, samt ved opgørelse af nutidsværdien af TAE-ydelser for eventuelle policer i regnskabet for PFA Plus-bestanden.

Ved prisberegning og regnskab i år N er observationsperioden $T_1 = N - 5 < N = T_2$ og $t_{i+1} = t_i + 1$, $i = 0, \dots, 4$, dvs. de fem forudgående år.

Ved opgørelse af nutidsværdien af TAE-ydelser i PFA Plus tages der udgangspunkt i markedsværdigrundlaget. Herudover inkluderes resultater fra denne model, som består af personernes relative fareklasse for TAE-dækningen, $\check{f}_{ij}$, samt gruppernes normerede erfaringstariferingsfaktor ϕ_i . I praksis opgøres værdien med markedsværdigrundlaget, og herefter ganges med faktoren

$$\check{f}_{ij}\phi_i.$$